

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Els anys temàtics literaris

Les commemoracions literàries en quatre casos: Any Pla (1997), Any Verdaguer (2002), Any Rodoreda (2008) i Any Maragall (2010-2011)

Marta Viñuales Granel

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tdx.cat) i a través del Dipòsit Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX ni al Dipòsit Digital de la UB. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX o al Dipòsit Digital de la UB (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tdx.cat) y a través del Repositorio Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR o al Repositorio Digital de la UB. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR o al Repositorio Digital de la UB (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tdx.cat) service and by the UB Digital Repository (diposit.ub.edu) has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized nor its spreading and availability from a site foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository is not authorized (framing). Those rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

ELS ANYS TEMÀTICS LITERARIS

Les commemoracions literàries en quatre casos:
Any Pla (1997), Any Verdaguer (2002),
Any Rodoreda (2008) i Any Maragall (2010-2011)

Tesi doctoral

Facultat de Geografia i Història
Departament d'Història de l'Art
Programa de Doctorat en Gestió de la Cultura i el Patrimoni

MARTA VIÑUALES GRANEL

ELS ANYS TEMÀTICS LITERARIS

Les commemoracions literàries en quatre casos:
Any Pla (1997), Any Verdaguer (2002),
Any Rodoreda (2008) i Any Maragall (2010-2011)

Tesi doctoral
per optar al títol de doctora en Gestió de la Cultura i el Patrimoni

Directora: Rosa M. Creixell Cabeza
Tutor: Llorenç Prats Canals

Barcelona, 2015

RESUM

El patrimoni literari representa una part molt petita del patrimoni cultural, però per això no deixa de ser menys important. Abordar un treball sobre els anys literaris implica endinsar-se en un terreny poc estudiat i amb escassa literatura teòrica. Però per contra amb abundant informació pràctica i documental sobre estudis d'esdeveniments similars.

Aquesta tesi es compon de cinc apartats ben diferenciats, però a la vegada interrelacionats. El primer, es destina a definir què és el patrimoni literari i com s'emmarca dins el patrimoni cultural i quina és la tipologia organitzativa dels anys literaris. El segon, ens presenta les polítiques culturals internacionals en relació amb el patrimoni literari i també en una selecció de països europeus: Alemanya, França, Itàlia, Regne Unit i Espanya, amb un apartat destinat a Catalunya. El tercer, està dedicat a l'estudi de les commemoracions literàries des de la perspectiva històrica en aquests mateixos països. La selecció de les commemoracions ve determinada per la singularitat dels autors i per la incidència que la seva obra ha tingut en el seu país d'origen i també a nivell internacional: Goethe, Victor Hugo, Dante Alighieri, Shakespeare, Dickens, Calderón, Góngora, i Cervantes. I en el cas de Catalunya: Aribau, Verdaguer i Fabra. Els apartats anteriors han estat d'utilitat per tenir una panoràmica de com s'han dut a terme les commemoracions literàries en el període 1881-2012. El quart apartat està dedicat als estudis de cas, la definició d'un model de fitxa per realitzar l'anàlisi i avaluació dels resultats dels quatre anys literaris: Any Pla (1997), Any Verdaguer (2002), Any Rodoreda (2008) i Any Maragall (2010-2011). Finalment, en el cinquè apartat es porta a terme un estudi comparatiu entre els quatre anys literaris.

La tesi permet afirmar d'una manera contrastada amb els resultats quantitius i qualitius que les commemoracions dels escriptors han demostrat ser molt útils per mantenir viva la memòria, difondre la figura i l'obra dels escriptors, posar-los en valor i acostar la literatura a la societat civil.

ABSTRACT

Literary Heritage represents a small part but not less important of the cultural heritage. Initiate a literary work about the Literary Centuries implies going through an understudied field and with rare theoretical literature, but with plenty of practical information about studies of similar events.

This thesis consists of five distinct sections that are interrelated. The first intends to define what is the Literary Heritage and how is integrated as a part of the Cultural Heritage and what is the typology of the Literary Centuries,. The second section introduces the International Cultural Policies in relation to the Literary Heritage and also in relation with a selection of European countries as Germany, France, Italy, UK and Spain, and with a section about the region of Catalonia. The third is dedicated to the study of Literary Commemorations, from the historical perspective, in these same countries. The selection of Literary Commemorations is determined by the meaningfulness and the importance that the author work has on his country and internationally: Goethe, Victor Hugo, Dante Alighieri, Shakespeare, Dickens, Calderon, Gongora and Cervantes. In Catalonia's case: Aribau, Verdaguer and Fabra. The previous sections are an overview of how Literary Commemorations had been held between 1881 and 2012. The fourth section is devoted to the definition of a model sheet to perform the analysis and evaluation of the results of Literary Centuries and also to the case studies: Year Pla (1997), Year Verdaguer (2002), Year Rodoreda (2008) and Year Maragall (2010-2011). Finally, the fifth section is a comparative study of the results extracted from four cases of Literary Centuries, mentioned before.

The thesis allows declaring, in a highly contrasted way, regarding the quantitative and qualitative results that these writers Century Commemorations have proved to be useful on keeping the authors memory alive, spread the writers figure and their work, and also to put them again in value and approach literature to civil society.

Índex

1. Introducció	11
2. Objectius i metodologia	21
2.1. Plantejament de l'estudi	21
2.2. L'objectiu general i els objectius específics	24
2.3. Les preguntes de recerca	25
2.4. Anàlisi i avaluació de projectes culturals	26
2.5. Metodologia de l'avaluació de projectes culturals i aplicació en els quatre casos estudiats	29
2.6. Tipologia organitzativa de les commemoracions literàries.....	43
2.6.1. Definició.....	43
2.6.2. Les raons i el sentit d'un any literari	43
2.6.3. Els clàssics i el cànon	45
2.6.4. El procediment per a proclamar un any literari	47
2.6.5. Els objectius	49
2.6.6. El programa	50
2.6.7. L'àmbit	51
2.6.8. La durada	51
2.6.9. El finançament	51
2.6.10. El logotip	52
2.6.11. Els resultats	52
3. Marc teòric	55
3.1. El patrimoni	55
3.2. Usos socials del patrimoni	56
3.3. El patrimoni literari	58
3.4. Patrimoni literari i identitat	61
3.5. Patrimoni literari i territori	63
3.6. Conservació del patrimoni literari	65
3.7. Les xarxes del patrimoni literari	66
3.8. Usos socials del patrimoni literari	69
3.9. El perfil dels gestors del patrimoni literari	70
4. Les polítiques culturals internacionals i el patrimoni literari	75
4.1. El marc internacional	75
4.2. La UNESCO	77
4.3. La Unió Europea	78
4.3.1. Selecció de les polítiques culturals de cinc països de la Unió Europea en relació amb el patrimoni literari: Alemanya, França, Itàlia, Regne Unit i Espanya	80
4.3.1.1. La política cultural a Alemanya	80
4.3.1.2. La política cultural a França	85
4.3.1.3. La política cultural a Itàlia	88
4.3.1.4. La política cultural al Regne Unit	91
4.3.1.5. La política cultural a Espanya	95
4.3.1.5.1. La política cultural a Catalunya	99
4.4. Comparativa de les dades culturals dels cinc països estudiats	107
5. Les commemoracions literàries des de la perspectiva històrica	111
5.1. Els antecedents dels anys temàtics: els esdeveniments commemoratius	111
5.2. Selecció de commemoracions literàries europees	114

5.2.1. Commemoracions literàries a Alemanya:	114
A) Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832). 1932 Centenari de la mort....	115
5.2.2. Commemoracions literàries a França:	118
A) Victor Hugo (1802-1885)	118
a. 1902 Primer Centenari del naixement	118
b. 2002 Segon Centenari del naixement	120
B) Louis-Ferdinand Céline (1894-1961). Un cinquantenari frustrat	123
5.2.3. Commemoracions literàries a Itàlia:	124
Dante Alighieri (1265-1321)	124
a. 1921 VI Centenari de la mort	124
b. 2021 VII Centenari de la mort	138
5.2.4. Commemoracions literàries al Regne Unit:	139
A) William Shakespeare (1564-1616). 1964 IV Centenari del naixement ...	140
B) Charles Dickens (1812-1870). 2012 II Centenari del naixement	142
5.2.5. Commemoracions literàries a Espanya:	145
A) Pedro Calderón de la Barca (1600-1681)	145
a. 1881 II Centenari de la mort	145
b. 1981. III Centenari de la mort	146
B) Miquel de Cervantes (1547-1616)	146
a. 1905 III Centenari de la publicació d' <i>El Quijote</i>	146
b. 2005 IV Centenari de la publicació d' <i>El Quijote</i>	150
C) Luis de Góngora (1561-1627). 1927 III Centenari de la mort	155
5.2.6. Commemoracions literàries a Catalunya:	160
A) Bonaventura Carles Aribau (1798-1862). 1933 Cent anys de l'edició de l'oda "La Pàtria"	161
B) Jacint Verdaguer (1845-1902). 1945 Cent anys del naixement.)	167
C) Pompeu Fabra (1868-1948). 1968 Cent anys del naixement	176
5.3. Unes conclusions sobre les commemoracions literàries des de la perspectiva històrica	185
6. Estudis de cas i anàlisi de les dades. Sistema d'avaluació, definició d'indicadors i fitxa model	189
6.1. El solitari de Llofriu (Any Pla 1997)	191
6.1.1. Entitats vinculades i resum del projecte cultural	193
6.1.2. Context del projecte	194
6.1.3. Àmbit dels objectius i dels resultats	197
6.1.4. Àmbit del procés	222
6.1.5. Avaluació d'impacte de les finalitats	226
6.1.6. Conclusions Any Pla	232
6.2. El poeta èpic (Any Verdaguer 2002)	237
6.2.1. Entitats vinculades i resum del projecte cultural	239
6.2.2. Context del projecte	241
6.2.3. Àmbit dels objectius i dels resultats	245
6.2.4. Àmbit del procés	269
6.2.5. Avaluació d'impacte de les finalitats	274
6.2.6. Conclusions Any Verdaguer	281
6.3. Una dama entre les flors (Any Rodoreda 2008)	285
6.3.1. Entitats vinculades i resum del projecte cultural	287
6.3.2. Context del projecte	288

6.3.3. Àmbit dels objectius i dels resultats	291
6.3.4. Àmbit del procés	318
6.3.5. Avaluació d'impacte de les finalitats	324
6.3.6. Conclusions Any Rodoreda	337
6.4. Un senyor de Barcelona (Any Maragall 2010-2011)	343
6.4.1. Entitats vinculades i resum del projecte cultural	345
6.4.2. Context del projecte	346
6.4.3. Àmbit dels objectius i dels resultats	351
6.4.4. Àmbit del procés	379
6.4.5. Avaluació d'impacte de les finalitats	384
6.4.6. Conclusions Any Maragall	390
7. Estudi comparatiu dels quatre anys temàtics literaris	395
8. Conclusions	425
9. Bibliografia	433
9.1. Bibliografia i webgrafia	433
9.2. Bibliografia i webgrafia sobre escriptors	446
9.3. Enllaços d'interès	454
9.4. Legislació	456
10. Annexos	459
10.1. Entrevista a Vicenç Altaió, coordinador de l'Any Pla	461
10.2. Entrevista a Víctor Batallé, comissari de l'Any Verdaguer	467
10.3. Entrevista a Joaquim Molas, membre de la Comissió Executiva de l'Any Rodoreda	479
10.4. Entrevista a Oriol Izquierdo, coordinador de l'Any Maragall	491
10.5. Resum de la documentació de la Comissió Organitzadora del Centenari del Naixement de Pompeu Fabra	509
10.6. Índex cronològic de les activitats de l'Any Pla	515
10.7. Índex cronològic de les activitats de l'Any Verdaguer	537
10.8. Índex cronològic de les activitats de l'Any Rodoreda	553
10.9. Índex cronològic de les activitats de l'Any Maragall	569
10.10. Índex cronològic de les conferències de l'Any Fabra 1967-1968	593

1. Introducció

El concepte de gestió cultural és relativament nou en el nostre país, se'n comença a parlar fa aproximadament una trentena d'anys. Tradicionalment, han estat disciplines com la història, la història de l'art, la biblioteconomia i la documentació que s'han relacionat amb la conservació del patrimoni i també amb els museus, o bé les disciplines com el màrqueting, el finançament, la comunicació, la difusió i la gestió de personal que sempre han estat relacionades amb la gestió empresarial.

D'uns anys ençà, la universitat ja contempla entre els seus estudis d'especialitat la gestió cultural. Entre les diferents matèries que s'imparteixen en relació amb aquest estudis són de destacar: història de l'art, història, gestió del patrimoni, patrimoni cultural, economia de la cultura, organització i gestió d'empreses culturals, patrocini i mecenatge, el lleure en la societat actual, propietat intel·lectual, recursos humans, entre d'altres. És per això que cal considerar la gestió cultural com l'especialització empresarial aplicada directament a la cultura.

En el nostre país, la gestió cultural s'ha relacionat, perquè realment hi tenen molta incidència, amb les diferents polítiques culturals que porta a terme l'Administració. Amb tot, s'ha de dir que cada vegada més es pot parlar d'una gestió cultural en l'àmbit privat, que encara que està condicionada pel sistema cultural que l'envolta, per les tradicions i per la política, es porta a terme de manera independent a les polítiques culturals vinculades a l'Administració.

La gestió cultural implica, entre d'altres, conèixer el patrimoni cultural, en tots els seus àmbits, i també saber transmetre el que representa el patrimoni per a la nostra societat. És per això que sota les paraules *gestió cultural* s'amaguen molts conceptes: patrimoni, cultura, arqueologia, museu, conservació, ús, difusió, promoció, màrqueting, economia, lleure, organització, turisme etc. I tot això combinat amb un grau molt elevat de passió, emoció, comprensió, respecte, sensació... perquè sense un component important de passió i d'emocions, i a la vegada amb un bon coneixement del patrimoni, és molt difícil que un gestor cultural trobi el punt d'equilibri entre el què és la conservació del patrimoni i l'ús que se n'ha de fer, i també com fer arribar al públic què representa el patrimoni per a la societat.

Des de la meua experiència professional, he de dir que la feina d'un bon gestor cultural és que tot funcioni, que l'exposició s'inauguri el dia previst, que s'aixequi el teló a l'hora establerta, que surtin les publicacions en el temps previst i amb la qualitat esperada, que els pressupostos quadrin, que el concert sigui un èxit... Però tot això s'ha de fer sense que la presència del gestor cultural es noti o que sigui més important que l'esdeveniment que ha organitzat.

Quan li demanem a un arquitecte que ens faci el projecte de la casa que nosaltres imaginem, tenim les coses molt clares, i li exposem, sense cap mena de dificultats, que volem que sigui d'una sola planta, amb una zona de dia i una zona de nit, amb la cuina propera al menjador, amb tres o quatre habitacions, amb un espai comú que serveixi d'estudi, amb un garatge per dos cotxes. Mentre, l'arquitecte va prenent nota de tots els nostres desitjos per després poder traslladar-los a un projecte.

Aleshores, l'arquitecte comença a treballar en el projecte, i a més dels nostres desitjos també ha de tenir en compte les mides del terreny, els desnivells, l'orientació, la normativa municipal per a construir en aquella zona, etc. Al cap d'un temps, ens demana que anem al seu estudi i allà ens presenta el projecte. Nosaltres, il·lusionats, veiem el nostre somni materialitzat sobre un paper i li demanem que faci alguns ajustos, com per exemple que volem les finestres més grans, que la cuina també ha de tenir una sortida al porxo i al jardí, que l'habitació de matrimoni hauria de ser una mica més gran perquè hi volem incloure un vestidor. L'arquitecte, amb un llapis va fent les modificacions que li diem o bé ens assessora i aconsella de no incloure aquesta o aquella variació. I al cap d'un temps, ens tornem a veure en el seu estudi o en el terreny on s'ha de construir la futura casa, i ens presenta el projecte que ja està definitivament llest, juntament amb el pressupost del cost del nostre futur habitatge. Si l'acceptem, ja podem formalitzar l'encàrrec. A partir d'aquí l'arquitecte, juntament amb l'arquitecte tècnic dissenyaran fins l'últim detall de la nostra futura llar: els càlculs dels fonaments, les estructures, els materials de la construcció, les conduccions d'aigua i llum, la calefacció, etc. Després el projecte passarà tots els tràmits de l'administració per poder tirar endavant. Posteriorment, començarà una col·laboració molt estreta entre arquitecte, arquitecte tècnic, constructor i tots els professionals que hi estan implicats. Les visites d'obra es succeiran setmanalment per veure que el projecte segueix fil per randa allò que es va establir en el projecte signat i segellat pel Col·legi d'arquitectes corresponent.

De la mateixa manera, hem de tenir present que un projecte cultural no és o no ha de ser només "un document que se'ns exigeix per obtenir l'aprovació (del nostre cap

immediat), per obtenir finançament (patrocinador), o per fer difusió (premsa), i que després, una vegada aconseguits aquests fins, es desfa i es comença a treballar sense ell. (...) El projecte és aquella eina útil que, en cas de dubte o de reorientació, ens serveix de guia, tant en la seva conceptualització com en la seva aplicació concreta. Per tant, el projecte inclourà molts apartats d'índole interna necessaris per a l'equip." (Roselló, 2006).

El projecte cultural que nosaltres dissenyem ha de ser la nostra eina de planificació, com també ho és per a l'arquitecte el projecte d'obra, "cal fer una anàlisi del territori, de la societat en la qual s'intervindrà, del sector cultural en el qual actuem, de les polítiques, sobre tot però no exclusivament, culturals en les quals enquadrem el projecte, del seu origen i antecedents propis, de l'estudi d'altres casos similars al nostre en el qual ens inspirem, etc." (Colombo/Roselló, 2009).

Com a eina de planificació, el projecte cultural ens permet conèixer en quin context ens movem, quins són els nostres objectius, quines són les activitats que nosaltres volem portar a terme i, molt important, a quin públic van dirigides i que és el que pensem que la gent espera del nostre projecte, que volem aconseguir, saber amb quin pressupost propi comptem, amb quins col·laboradors podem comptar, si ens cal anar a buscar patrocinadors, i quins han de ser aquests patrocinadors, perquè és primordial que les nostres línies d'actuació siguin afins. El projecte també ens marca les dates de l'inici i del final de les activitats.

Ens ajuda a fer les rectificacions que calgui en el programa, en funció de les adaptacions que calgui fer, i si cal també ens assisteix per donar una nova orientació a algunes activitats que potser no funcionen del tot i fer els ajustaments necessaris. Ens permet saber d'antuvi quina és la institució que serà responsable d'organitzar les activitats, amb quines institucions cal establir una cooperació per poder portar a terme altres activitats. A més, ens obliga a fer un exercici de planificació de futur en el qual s'ha de preveure totes les activitats que des de l'organització es volen portar a terme. El projecte cultural, com el projecte de l'arquitecte, ens permet anar seguint fil per randa tot allò que hem traçat des de l'inici.

En relació a l'avaluació del projecte d'un arquitecte, els resultats es poden veure d'una manera tangible, és a dir que la nostra casa és el reflex real del que nosaltres havíem imaginat. Aquests resultats els podrem comprovar amb la funcionalitat, la comoditat i l'habitabilitat que esperàvem. Però també hi ha uns resultats que no són tangibles i que podrem mesurar amb la pràctica del dia a dia de la nostra vida en aquesta casa,

que són el benestar i el confort. I finalment, quan vagi passant el temps serà el lloc on ens sentirem protegits i ens hi trobarem còmodes i feliços.

Pel que fa a l'anàlisi i avaluació d'un projecte cultural, sí que hi ha una part de resultats tangibles, com per exemple quantes persones han visitat una exposició, quants espectadors han assistit a les representacions de l'obra de teatre, quantes funcions s'han fet, etc. és a dir són uns resultats tangibles que podem mesurar a partir d'uns criteris i uns indicadors objectius, contrastables i fiables. Però també hi ha una part que s'ha de tenir molt en compte, tot i que no és tangible, perquè es mesura amb uns altres criteris, com per exemple l'eficàcia en els resultats amb una implicació molt gran per part de totes i cadascuna de les persones que han col·laborat en l'organització de l'any que es commemora, l'elevat grau de col·laboració i la satisfacció de les entitats que també hi han col·laborat, les entrevistes que puguem mantenir amb els responsables de l'organització, entre d'altres.

Aquesta tesi s'emmarca en el Doctorat de la Gestió de la Cultura i el Patrimoni de la Universitat de Barcelona, concretament, en la línia d'investigació de "Museologia, gestió i presentació del patrimoni". Els antecedents i la motivació d'aquesta tesi doctoral venen donats per dues raons: les contextuals i les personals. D'una banda, les contextuals perquè s'han fet molts estudis sobre el patrimoni cultural però n'existeixen molt pocs sobre la gestió del patrimoni literari i encara menys del patrimoni literari català. I de l'altra, les personals, atès que aquesta tesi neix de les qüestions que em vaig anar formulant en la feina pràctica duta a terme durant la commemoració del centenari del naixement de Mercè Rodoreda, que es va donar a conèixer amb el nom d'Any Rodoreda, l'any 2008. També és la continuació d'unes línies d'investigació encetades amb anterioritat, relacionades amb la gestió del patrimoni literari.

Els objectius generals d'aquesta tesi són: estudiar el patrimoni literari català, i de manera concreta les commemoracions literàries que s'organitzen al voltant dels escriptors i de les seves obres; demostrar que aquestes celebracions serveixen per a mantenir viva la figura i l'obra dels escriptors morts; evidenciar que les eines que ofereix la gestió de la cultura poden ajudar a la preservació del patrimoni literari; i, finalment, posar de manifest que aquestes celebracions han resultat una eina molt útil per posar la literatura i la llengua catalanes en el mapa internacional.

Els objectius específics són: elaborar un estudi de les commemoracions literàries i dels anys temàtics literaris des de la perspectiva històrica i des de la perspectiva europea; establir el marc de definició de la tipologia organitzativa dels anys temàtics literaris;

establir uns indicadors culturals comuns; elaborar l'anàlisi i avaluació dels quatre anys temàtics literaris seleccionats: Any Pla, Any Verdaguier, Any Rodoreda, i Any Maragall; elaborar un treball comparatiu de l'anàlisi dels resultats de les quatre commemoracions citades; establir un model estandarditzat d'anàlisi i avaluació que serveixi a les entitats i per als gestors culturals que en el futur hagin d'organitzar i avaluar esdeveniments o projectes culturals amb característiques similars; finalment, obrir noves vies d'estudi sobre la importància que té el patrimoni literari en la conservació del llegat cultural de qualsevol societat.

La proposta inicial de la tesi consistia a fer un estudi de cas de les commemoracions literàries sobre escriptors catalans, realitzar l'anàlisi i avaluació de cadascun dels quatre casos seleccionats. Seguidament, fer un estudi comparatiu entre els quatre casos. Però a mesura que la investigació ha anat avançant s'ha vist la necessitat d'ampliar la informació sobre una sèrie de qüestions que han anat sorgint: quins estudis s'han fet sobre el patrimoni literari dins del patrimoni cultural en relació als escriptors?; quin és el perfil dels gestors culturals que gestionen aquest patrimoni?; com afecten les polítiques culturals a l'organització dels anys literaris?; com s'han organitzat els anys literaris des de la perspectiva històrica?; i des del panorama europeu, com s'han celebrat aquestes commemoracions?; quina és la tipologia organitzativa dels anys temàtics literaris?; hi ha diferències entre aquestes commemoracions en les nacions amb estat propi i en les nacions que tenen una cultura i una llengua pròpies però que no estan reconegudes com a estat, com és el cas de Catalunya?.

La metodologia s'ha basat en els estudis de cas i en l'anàlisi i avaluació de projectes culturals. La bibliografia utilitzada està relacionada amb les àrees següents: patrimoni literari, territori i literatura, memòria i identitat, commemoracions literàries, història de la literatura, gestió de projectes culturals, estudis de cas, mètodes qualitius d'investigació, mètodes d'avaluació, avaluació de projectes culturals, impacte de projectes culturals, indicadors, i perfil dels gestors culturals.

La tesi s'estructura en set capítols: El primer capítol està destinat a la Introducció. En el capítol dos, dedicat als objectius i a la metodologia, s'exposa quin ha estat el plantejament de l'estudi de cas, els objectius generals i els objectius específics, les preguntes de recerca, la metodologia utilitzada, l'anàlisi i avaluació dels anys temàtics literaris entesos com a grans projectes culturals, el mètode d'avaluació i la seva aplicació en els quatre casos estudiats. També s'inclou un apartat a la tipologia

organitzativa dels anys literaris: la definició, les raons i el sentit d'un any literari, els clàssics i el cànon, el procediment per proclamar un any literari, els objectius, el programa, l'àmbit, la durada, el finançament, el logotip, i els resultats a curt, a mig i a llarg termini.

L'estudi del patrimoni i del patrimoni literari componen el tercer capítol, en el qual es parla, d'una banda, del patrimoni i dels usos socials; d'una altra banda, del patrimoni literari, de la conservació, de la relació amb la identitat, amb el territori, les xarxes de patrimoni literari, els usos socials, i el perfil dels gestors del patrimoni literari. En aquest camp hi ha molt poques recerques precedents i la literatura teòrica també és escassa, per tant, s'ha hagut de recórrer a la documentació relacionada amb el patrimoni cultural i seleccionar la informació relativa al patrimoni literari; també s'ha hagut de buscar informació en les jornades i seminaris organitzats i també en les entitats relacionades amb el patrimoni literari.

El quart capítol s'ha dedicat a recopilar com les polítiques culturals internacionals tracten el patrimoni literari. Amb la finalitat de tenir un panorama més ampli, s'ha inclòs un apartat a les polítiques culturals de cinc països europeus, que han estat seleccionats per les nacionalitats dels escriptors que són objecte d'estudi en el capítol "Les commemoracions literàries des de la perspectiva històrica": Alemanya, França, Itàlia, Regne Unit i Espanya. S'ha inclòs un apartat específic a la política cultural de Catalunya en relació amb el patrimoni literari, atès que els estudis de cas són d'autors catalans.

El cinquè capítol està destinat a la investigació de les commemoracions literàries des de la perspectiva històrica. En primer lloc, s'ha fet una recerca sobre quins eren els antecedents dels anys literaris i s'han trobat en els grans esdeveniments culturals que es van organitzar a finals del segle XIX i principis del XX. També en les commemoracions d'efemèrides vinculades a les grans exposicions universals, que van sorgir com una necessitat de la nova societat industrial i de la societat de masses. Finalment, també els trobem en les celebracions vinculades a fets històrics. Aquestes commemoracions desemboquen en les celebracions vinculades a la literatura: centenari del naixement o de la mort d'un escriptor, o a l'edició d'una obra, i es poden considerar els orígens dels anys temàtics literaris actuals. En segon lloc, es presenta una selecció de commemoracions literàries europees, que ha permès detectar les coincidències en les activitats organitzades. Les commemoracions estudiades comprenen el període des de l'any 1881 fins el 2012 i corresponen a una selecció

d'escriptors de cinc països de la Unió Europea, amb estat i llengua oficial, que han estat triats per la singularitat dels autors i per la incidència que la seva obra ha tingut en el seu país d'origen i també a nivell internacional: Alemanya (Goethe), França (Víctor Hugo i Céline), Itàlia (Dante Alighieri), Regne Unit (Dickens i Shakespeare), i Espanya (Calderón, Cervantes i Góngora). Atès que el nucli de la tesi està centrat en Catalunya, s'ha inclòs un apartat específic dedicat a tres celebracions literàries que van tenir lloc a Catalunya a principis del segle XX: Aribau (1933), Verdaguer (1945) i Fabra (1968). Aquesta selecció també ha estat feta per la singularitat dels autors i per la incidència que aquestes celebracions van tenir a Catalunya.

L'anàlisi i avaluació dels resultats dels quatre estudis de cas es presenta en el capítol sisè: el centenari del naixement de Josep Pla (1897-1981), celebrat l'any 1997 amb el nom d'Any Pla; el centenari de la mort de Jacint Verdaguer (1845-1902), celebrat els anys 2002 i 2003, com a Any Verdaguer; el centenari del naixement de Mercè Rodoreda (1908-1983), celebrat l'any 2008, com a Any Rodoreda; i el quart estudi de cas contempla una doble commemoració, els cent anys de la mort i els cent-cinquanta anys del naixement de Joan Maragall (1860-1911), celebrats l'any 2010-2011, amb el nom d'Any Maragall.

Aquest anàlisi i avaluació es fa a partir de la creació d'una fitxa model dissenyada de manera expressa que conté: resum del projecte cultural, context del projecte, àmbit dels objectius i dels resultats, àmbit del procés i avaluació d'impacte de les finalitats. Al mateix temps, s'ha fet un buidatge de totes les activitats portades a terme i s'han classificat de manera sistemàtica, la qual cosa ha permès establir uns indicadors comuns, i ordenar-les per dades globals i per activitats concretes. Aquesta fitxa model pot ser d'utilitat per avaluar els projectes culturals d'aquestes característiques, ja sigui per a les entitats o per als gestors culturals, que hagin d'organitzar i avaluar esdeveniments similars.

A partir de la investigació qualitativa i quantitativa, és a dir, explicar i obtenir coneixement profund de la gestió cultural per mitjà de l'estudi de quatre esdeveniments culturals complexos de similars característiques, dedicats a quatre escriptors catalans, s'han establert uns indicadors comuns. Amb la finalitat d'ampliar la investigació qualitativa, s'han mantingut entrevistes amb els responsables de l'organització dels quatre anys literaris. Les entrevistes íntegres s'adjunten a la tesi com annexos, i els fragments seleccionats de les entrevistes s'inclouen en els estudis de cas corresponents.

El darrer capítol està destinat a l'estudi comparatiu dels resultats de les dades globals dels quatre estudis de cas.

Finalment, a les conclusions es consolida la tesi de la utilitat de les celebracions dels anys literaris per a preservar la memòria dels escriptors, i la influència que tenen aquestes celebracions en els diferents àmbits: editorial, turisme cultural, patrimoni literari, universitari, gestió cultural... També es posa èmfasi en com un país sense estat, com és el cas de Catalunya, ha aconseguit fer conèixer a nivell internacional la seva cultura i la seva literatura a través dels seus escriptors. Com és evident en el temps que vivim, es fa un apunt sobre com la crisi econòmica i cultural afecta a la continuïtat de les activitats culturals.

Agraïments:

Per poder elaborar aquesta tesi doctoral he pogut comptar amb la col·laboració de moltes persones a qui no puc deixar d'esmentar i de manifestar el meu agraïment més sincer.

A Rosa M. Creixell, directora de la tesi, i Llorenç Prats, tutor de la tesi, perquè sense les seves indicacions, observacions, dedicació i assessorament aquesta tesi no seria el que ha resultat.

A Lluís Bonet, director del programa de Doctorat, per confiar en el meu projecte de tesi, pel seu assessorament i dedicació, i pels seus bons consells i orientacions. A Tino Carreño i Mariano Zamorano, companys de doctorat, amb qui he pogut conversar sobre conceptes, inquietuds, i investigacions sobre gestió cultural, polítiques culturals, diplomàcia cultural i paradiplomàcia. A Francesca Romana Uccella, amb qui compartim interessos sobre patrimoni literari, per les converses mantingudes i els intercanvis d'investigacions. A Llorenç Arguimbau, per la seva col·laboració inestimable en la gestió de la informació científica i el tractament de les dades de la tesi. A Antoni Escolà, per la seva professionalitat i la seva ajuda inestimable en totes les qüestions relatives al format de presentació d'aquesta tesi.

A Vicenç Altaió, Víctor Batallé, Oriol Izquierdo i Joaquim Molas, responsables dels quatre anys literaris estudiats, per la seva dedicació en les entrevistes que han aportat a la tesi la visió personal i particular de les commemoracions. Voldria fer una menció especial a Joaquim Molas, mestre de mestres i referent en la feina de l'Institut

d'Estudis Catalans i de la Fundació Mercè Rodoreda, que em va animar a tirar endavant el projecte de fer una tesi sobre el patrimoni literari català i que, malauradament, no l'ha pogut veure acabada. Poder comptar amb el seu assessorament, consells i guiatge ha estat per a mi un privilegi i un plaer.

A Carles Duarte, president del Consell Nacional de la Cultura i les Arts (CoNCA), pels seus ànims i per la seva diligència i interès. A les persones que em van ajudar a localitzar documentació dels anys literaris: Isabel Campos i Cristina Cuevas, del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, Joan Domingo i Francesc Llonch, del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, M. Cinta Massip, d'Arts Santa Mònica, Àlex Susanna i Sonia Garcia, de l'Institut Ramon Llull, i a Xavier Montoliu i Nina Valls, de la Institució de les Lletres Catalanes. A Silvano Ferrari, de l'Istituto Italiano di Cultura de Barcelona, pel seu assessorament sobre la política cultural d'Itàlia. A la Fondazione Marco Besso per la seva gentilesa facilitant documentació i informació sobre la commemoració del VI centenari de Dante Alighieri. A Jordi Mir per la confiança i la cessió durant l'elaboració de la tesi dels originals de la documentació que conservava en el seu fons documental sobre l'Any Fabra.

A Lluïsa Castellón, per la seva amistat i pels ànims constants. A Montserrat Saborit, per la seva amistat i per oferir-me amb paciència i dedicació els seus coneixements del món cultural germànic. Al Feliu, l'Andreu, la Laura i la Míriam pel temps robat.

2. Objectius i metodologia

2.1. Plantejament de l'estudi

El patrimoni literari, tot i que forma part del patrimoni cultural en representa una part molt petita, però per això no deixa de ser menys important. Abordar una tesi sobre els anys literaris implica endinsar-se en un terreny poc estudiat i amb escassa literatura teòrica, però per contra amb abundant informació pràctica i documental sobre esdeveniments similars.

En l'àmbit del patrimoni cultural s'han fet estudis de cas relacionats amb festivals de música, de cinema, de teatre, laboratoris d'art; i projectes de foment de lectura, culturals relacionats amb una ciutat, turístics, centres culturals, jaciments arqueològics, museus i ateneus populars. Alguns d'ells han estat recollits en les publicacions d'estudiosos i especialistes en gestió cultural, com per exemple els llibres *Gestión de proyectos culturales: Análisis de casos* (Bonet, Ll., Castañer, X. Font, J., 2001), en el qual es planteja l'estudi de casos relacionats amb la gestió cultural a càrrec d'onze experts en els diferents temes tractats. Colombo i Roselló en el seu llibre *Gestión cultural. Estudios de caso* (Colombo, A., Roselló, D. 2008), recopilen catorze estudis de cas sobre gestió cultural. Un altre treball de referència centrat més en l'anàlisi dels projectes és *L'avaluació externa de projectes culturals* (Bonet, Ll., 2010).

La tesi s'ha plantejat a partir de la investigació quantitativa i qualitativa de quatre casos de commemoracions d'anys literaris d'escriptors catalans: Josep Pla (1997), Jacint Verdaguer (2002), Mercè Rodoreda (2008) i Joan Maragall (2010-2011). Per estudiar aquests casos s'ha utilitzat la descripció extensiva de l'esdeveniment, concretament dels anys literaris commemoratius, i s'ha analitzat la situació en el seu conjunt i dins del seu context. L'estudi ha permès aprofundir en el procés de la investigació a través de les dades analitzades, en un marc limitat en el temps, l'espai i els recursos. El resultat obtingut és una descripció àmplia que conté les variables que defineixen la situació. A més, també s'ha plantejat com un mètode obert que permeti posteriorment estudiar esdeveniments similars organitzats per qualsevol altra entitat.

Els quatre casos estudiats han permès obtenir dades reals quantificables, basades en la validesa i fiabilitat dels resultats obtinguts. En aquest àmbit s'han tingut en compte les teories d'Enrique Yacuzzi, en les quals sosté que "la validesa d'un estudi de cas és la qualitat que el fa creïble i dona testimoni del rigor amb què s'ha realitzat" i "la validesa que interessa és la que porta a la generalització analítica, per la qual els

resultats es generalitzen cap a una teoria més àmplia”. I pel que fa a la fiabilitat, diu que “demostra que les operacions d’un estudi poden repetir-se amb els mateixos resultats”. (Yacuzzi, 2005)

El fet de seleccionar una mostra de quatre casos similars ve donada per la recomanació que aquest autor fa sobre els estudis de cas múltiples on aconsella utilitzar quatre o sis rèpliques perquè “això fa que coincideixin els resultats dels diferents casos, afegeix validesa a la teoria proposada i permet que les evidències siguin més sòlides i convincents”. Finalment, afirma que si es treballa en casos múltiples cal seguir “la lògica de la replicació que porta a seleccionar els casos de manera que s’anticipen resultats similars en tots ells”, que anomena “replicació literal”.

La metodologia utilitzada és la de “l’estudi col·lectiu de casos que se centra en indagar un fenomen, una població o condició general a partir de l’estudi intensiu de varis casos” (Stake, 1995). Per fer els estudis de cas s’han seguit les tres agrupacions per tipologies que fa Shara B. Merriam: a) l’estudi de cas descriptiu, que aporta informació detallada, descriptiva i informació bàsica; b) l’estudi de cas interpretatiu, que aporta descripcions denses i riques amb el propòsit d’interpretar i teoritzar sobre el cas; c) l’estudi de cas d’avaluació, que pretén descriure i explicar, a més està orientat a la formulació de judicis de valor que construeixen la base per a prendre decisions. (Merriam, 1988).

Un altre factor que també ha calgut tenir en compte són els grups d’interès o *stakeholders* (Freeman, 1984). La capacitat de triomf o de fracàs d’un esdeveniment cultural com un any literari es basa sobretot en la implicació i en les relacions amb els diferents agents que hi poden estar interessats: entitats privades, entitats públiques, patrocinadors, organitzadors d’activitats, productors i societat civil. Les dades obtingudes procedeixen de les pràctiques reals i experiències de les persones i entitats que han col·laborat en els anys literaris. Per tant, permeten vincular les dades amb l’acció, juntament amb els agents, contribuir a canviar o modificar la gestió en la pràctica futura, fer anàlisis posteriors i obrir nous camps d’investigació. (Murillo, 2005)

Una vegada determinada la metodologia de base sobre la qual s’ha plantejat la tesi, s’ha destinat una part molt important de la recerca a la localització de la literatura teòrica relacionada amb el patrimoni literari. Cal fer constar que el concepte “patrimoni literari” no s’acostuma a trobar com a concepte individual, sinó que gairebé sempre està associat a d’altres conceptes relacionats amb el patrimoni cultural, la gestió

cultural, la patrimonialització, la gestió patrimonial, la museologia, el màrqueting cultural, el turisme cultural, la literatura, les biblioteques, la història de la literatura, el món del llibre i les editorials, i la propietat intel·lectual. Per tant, la cerca de la literatura teòrica ha requerit una dedicació especial per fer la selecció.

Des de la vessant de la història de la literatura, s'ha identificat quins podrien ser els possibles orígens dels anys literaris. Els resultats de la investigació han donat com a primers referents els grans esdeveniments culturals que es van organitzar a finals del segle XIX i principis del XX, amb les celebracions d'efemèrides vinculades a les grans exposicions universals. Aquestes grans commemoracions van sorgir com una necessitat de la nova societat industrial i de la societat de masses. El segon referent ha estat les celebracions vinculades a fets històrics, com per exemple les commemoracions dels centenaris del descobriment d'Amèrica. Per últim, han estat les commemoracions vinculades a la literatura, que coincideixen gairebé sempre amb la data del centenari del naixement o de la mort d'un escriptor, que han desembocat en els anys literaris que coneixem actualment. S'ha constatat també que algunes d'aquestes commemoracions es fan amb motiu dels anys de l'edició d'una obra concreta, com per exemple *El Quijote*, que són referents en la literatura.

La primera referència a una commemoració literària a nivell acadèmic i popular la trobem l'any 1881 amb la celebració del II Centenari de la mort de Pedro Calderón de la Barca. És per això que el període d'estudi de les commemoracions s'inicia a partir d'aquesta data i s'acaba l'any 2012, amb la cloenda de l'Any Maragall.

Amb la finalitat d'ampliar el panorama de les celebracions literàries relacionades amb la mort o el naixement dels escriptors s'ha considerat interessant estudiar alguns casos dels clàssics de la literatura europea. En primer lloc, s'han seleccionat cinc escriptors europeus per la seva singularitat i també per la influència que ha tingut la seva obra en la literatura universal. La tria dels països ha vingut determinada per l'origen dels escriptors. A més, tots els països tenen en comú que són estats amb una llengua oficial: Alemanya (Goethe), Espanya (Calderón, Cervantes i Góngora), França (Víctor Hugo i Céline), Itàlia (Dante Alighieri) i Regne Unit (Dickens i Shakespeare). Atès que els quatre casos d'estudi són escriptors catalans, s'ha inclòs un apartat específic a les commemoracions literàries a Catalunya (Aribau, Fabra i Verdagué).

Paral·lelament, s'ha dedicat un apartat a l'estudi de les polítiques culturals dels Governaments d'aquests cinc països, concretament en l'àrea del patrimoni literari, amb una

menció especial a la diplomàcia cultural. Atès que Catalunya no és un estat i que la llengua és cooficial amb el castellà s'han fet unes referències a l'anomenada *paradiplomàcia* cultural.

Aquesta selecció de commemoracions literàries històriques ha permès tenir una visió europea de l'organització d'aquests grans esdeveniments culturals, establir una tipologia organitzativa dels anys literaris, i detectar quines són les activitats comunes a totes aquestes celebracions.

2.2. L'objectiu general i els objectius específics

L'objectiu general d'aquesta tesi és demostrar que els anys literaris serveixen per a mantenir viva la figura i l'obra dels escriptors i desenvolupar un estudi de cas dels anys literaris, concretament des de la perspectiva del patrimoni literari i de la gestió del patrimoni cultural. La tesi s'ha centrat en l'anàlisi i avaluació dels resultats de quatre anys literaris dedicats a quatre escriptors catalans: el centenari del naixement de Josep Pla (1897-1981), celebrat l'any 1997 amb el nom d'Any Pla¹; el centenari de la mort de Jacint Verdaguer (1845-1902), celebrat els anys 2002 i 2003, Any Verdaguer²; el centenari del naixement de Mercè Rodoreda (1908-1983), celebrat l'any 2008 amb el nom d'Any Rodoreda³; i el cent anys de la mort i el cent-cinquanta anys del naixement de Joan Maragall (1860-1911), celebrats l'any 2010-2011, amb el nom d'Any Maragall⁴.

Pel que fa a l'estudi dels anys literaris dels quatre escriptors catalans, la selecció ha vingut motivada per la seva singularitat i per la transcendència dels autors: Pla, Verdaguer, Rodoreda i Maragall. Tots quatre pertanyen als anomenats clàssics de la literatura catalana, han estat inclosos successives vegades en els cànons de la literatura catalana. A més, tots quatre tenen la doble condició de ser considerats autors populars i acadèmics a la vegada. El període dels estudis de cas compren quinze anys que van des del 1997, amb la celebració de l'Any Pla, a l'any 2012, data en què es va finalitzar la commemoració de l'Any Maragall.

Els objectius específics han estat: Elaborar un estudi de les commemoracions literàries i dels anys literaris; establir la tipologia dels anys literaris i el mètode; elaborar l'anàlisi i

---

¹ Any Pla 1997. <http://www.lletres.net/ple/anypla.html> (Consulta 17/6/2013)

² Any Verdaguer 2002. Centenari de la seva mort. Memòria Any Verdaguer. Editor: Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2003.

³ Any Rodoreda <http://www.anyrodoreda.cat> (Consulta 17/6/2013)

⁴ Any Maragall <http://www.joanmaragall.cat/ca/any-joan-maragall> (Consulta 17/6/2013)

avaluació dels quatre estudis de cas: Any Pla, Any Verdaguer, Any Rodoreda, i Any Maragall; elaborar un treball comparatiu de l'anàlisi dels resultats de les commemoracions d'aquests quatre anys literaris, que tenen un interval de quinze anys entre ells; definir i establir uns indicadors culturals comuns; i establir un model estandarditzat d'anàlisi i avaluació que serveixi a les entitats i als gestors culturals responsables que en el futur hagin d'organitzar i avaluar esdeveniments o projectes culturals amb característiques similars.

2.3. Les preguntes de recerca

En el moment d'endegar la tesi doctoral les preguntes plantejades són múltiples i diverses:

- Quins són els antecedents dels anys literaris? Són una moda actual o bé unes commemoracions que tenen uns precedents en altres esdeveniments anteriors?
- Com s'han organitzat els anys literaris des de la perspectiva històrica? I des del panorama europeu, com s'han celebrat aquestes commemoracions?;
- Quins mecanismes s'utilitzen per a declarar els anys literaris? L'Administració pública hi té un paper clau?
- Existeixen unes polítiques culturals i ideològiques darrera d'aquestes commemoracions? com afecten les polítiques culturals a l'organització dels anys literaris?;
- Existeixen diferències entre els anys literaris de les cultures amb estat i els de les cultures sense estat?
- És útil la combinació de la gestió pública i de la gestió privada per a portar a terme esdeveniments d'aquestes característiques. Quines avantatges i quins inconvenients comporta?
- Per què en la gestió cultural no hi ha una tradició d'anàlisi i avaluació de projectes culturals com en altres tipus de projectes (científics, tècnics...?)
- Els anys literaris és poden considerar una eina del màrqueting cultural? En aquest cas quin paper hi juguen els propis escriptors o els titulars dels drets d'autor, les editorials, els llibreters, els agents literaris,?
- Quina és la utilitat dels anys literaris? Serveixen per a divulgar i promoure la figura i l'obra de l'escriptor?
- Quin és el perfil dels gestors culturals que gestionen el patrimoni literari?
- Quina és la tipologia organitzativa dels anys literaris?
- Quin paper poden tenir els anys literaris en el foment de la lectura?

- En un món cada vegada més dominat per la cultura digital, quin paper té el patrimoni literari, tot i formar part del patrimoni cultural, ha de comptar amb unes mesures especials de conservació, preservació, ús i difusió?
- Els llibres i la literatura, com a patrimoni literari, només s'han de conservar a les biblioteques amb la finalitat de preservar-los per a les generacions futures, o bé també han de servir per difondre el coneixement de la cultura, de la llengua i de la identitat d'un país?

2.4. Anàlisi i avaluació de projectes culturals

En l'àmbit de la gestió cultural *analitzar* s'aplica a la divisió de cadascuna de les activitats que han format part d'un projecte cultural, i *avaluar* es defineix com "el procés pel qual es valora la trajectòria i els resultats d'un projecte cultural" (Roselló, 2006). En general, l'anàlisi i avaluació es limiten a veure si s'han acomplert els objectius que es van marcar quan es va iniciar el projecte. O com diu Antoni Laporte "els projectes culturals es distingeixen per avaluar els grans objectius, però no acostumen a traduir en objectius quantificables: específics, mesurables, abastables, revisables i temporalitzables (SMART)" (Laporte, 2005).

És a dir, en aquest primer nivell es quan els resultats obtinguts es presenten en una memòria d'activitats profusament il·lustrada que s'edita una vegada acabat l'esdeveniment. Però els nivells d'avaluació poden anar augmentant en funció del grau d'aprofundiment que es vulgui assolir, responnent a una sèrie de qüestions, com per exemple: com s'ha desenvolupat el procés de producció, conèixer si les condicions han estat les òptimes, el model de gestió ha estat el correcte, i en darrer terme també es pot fer una anàlisi i una avaluació que poden servir com a eina per a la presa de decisions futures sobre el mateix projecte cultural o per a projectes similars.

En línies generals, la raó principal per avaluar un projecte cultural és per millorar-lo ja sigui en el desenvolupament actual, o ja sigui en futures edicions: "reorientació dels objectius, canvis en els continguts, estratègies o activitats, més dotació de mitjans, modificació en el model de gestió i de planificació, canvis de destinatari, etc." (Roselló, 2006). També pot servir per a justificar noves propostes que continuïn o complementin les existents o per acordar l'extinció del projecte si es detecta que no hi ha motius per a la seva continuïtat. L'avaluació serveix per a prendre decisions institucionals d'ordre intern, com ampliar un departament, tancar una secció d'una entitat, remodelar un

equip, entre d'altres. És per això que cal tenir molt clar que l'avaluació no és un fi en ella mateixa sinó que és una eina al servei de l'estudi de cas.

Des de fa un temps, les entitats finançadores volen oferir les dades de manera més entenedora i transparent a la societat i és aquí on intervenen conceptes com la responsabilitat social o el retorn social. Aquesta manera de presentar els resultats dels projectes implica mostrar on han anat destinats els diners invertits en un projecte, en quines condicions i quin ha estat el resultat. Una altra de les utilitats de l'avaluació és la presentació i justificació dels resultats del projecte a la pròpia institució organitzadora o bé a les entitats finançadores.

Els projectes de recerca competitiu, que es presenten a convocatòries públiques, habitualment estan sotmesos a avaluació a petició de les entitats subvencionadores, però en general els projectes culturals no acostumen a fer avaluacions. Una de les raons per no avaluar és perquè es considera que la finalitat del projecte és la realització de l'activitat i una vegada feta aquesta la creença general és que el projecte ja s'ha dut a terme convenientment. Això comporta també que es pugui menysprear i considerar que l'avaluació és una cosa secundària que es pot deixar per més endavant o per quan hi hagi temps. També es pot considerar innecessari establir un procés rigorós d'avaluació i es pot pensar que n'hi ha prou amb la percepció dels gestors culturals que l'han portat a terme, ja que el resultat de l'avaluació, sigui satisfactori o no, no afectarà el futur del projecte. Un altre factor pot ser que es vegi com quelcom extern al projecte o a l'equip, i que ha de ser realitzat per una altra persona o agència. Aquesta darrera opció sovint es desestima perquè pot resultar onerosa per a les institucions petites.

L'anàlisi i avaluació dels projectes culturals s'acostuma a utilitzar per a avaluar els projectes subvencionats per les entitats financeres i per les institucions europees, però fora d'aquests àmbits és un dels temes menys tractats o del que menys s'escriu en la formulació d'estudis de cas i d'avaluació de projectes culturals, possiblement per dos motius: la por a avaluar del propi equip que ha organitzat l'esdeveniment, i la inseguretats i el desconeixement de com afrontar l'avaluació. Però cal dir que, en la realitat, si un equip ha portat a terme una bona feina durant tot el procés, la realització de l'anàlisi i avaluació del projecte en lloc de ser un motiu d'inquietud pot ser un motiu de satisfacció per al mateix equip, després del qual en pot sortir més reforçat.

Comparteixó l'opinió amb dos autors reconeguts en l'àmbit de la gestió cultural, d'una banda, amb Lluís Bonet que considera que la situació econòmica actual, tant pel que fa a la credibilitat de les administracions com de les entitats privades, demana cada vegada més que "la lògica contemporània de bon govern exigeixi auditar l'ús dels recursos esmerçats al servei d'una política, tant per valorar la consecució de les finalitats previstes – avaluar l'eficàcia de l'acció pública o privada endegada- com en termes d'eficiència i relació als processos utilitzats." (Bonet i Colomer, 2010). I de l'altra banda, amb Jordi Pardo que considera que la cultura de l'avaluació és fonamental per al procés de tecnificació dels sectors de la cultura. Les línies concretes d'avaluació de l'activitat han d'estar vinculades a l'avaluació global de la institució gestora i també amb el seu grau d'eficiència. (Pardo, 2010)

Per poder dissenyar la fitxa model per realitzar l'anàlisi i avaluació dels resultats dels anys literaris s'han tingut en compte tres models diferents. El primer és el de les agències de consultoria que contracta la Unió Europea per elaborar els informes d'avaluació externs dels Programes de la UE. Concretament, el model que s'ha tingut en compte és el que ha realitzat l'empresa *ECOTEC Research and Consulting Ltd* per avaluar el Programa Cultura⁵ (2007-2013) i la consecució dels seus objectius. La metodologia utilitzada per l'empresa externa es basa en un qüestionari en el qual s'utilitzen els criteris clau de: pertinença, eficàcia, eficiència i sostenibilitat. Els mètodes d'anàlisi emprats inclouen el treball de documentació que es concreta en la revisió de les dades dels Programa, la revisió d'una mostra d'expedients relatius als projectes finançats, entrevistes a beneficiaris, a organismes encarregats de l'aplicació del Programa i altres parts interessades, un grup temàtic específic, intercanvi d'informació amb el Comitè de Gestió del Programa Cultura, i diversos estudis de casos de projectes. També es realitzen enquestes en línia: una avaluació de les organitzacions a les quals ha donat suport el Programa i una altra de les editorials que han rebut suport per a les traduccions literàries. (Comissió Europea, 2011).

El segon model que s'ha tingut en compte és el de l'avaluació que s'aplica als projectes gestionats per objectius en els quals es comparen els recursos utilitzats, els objectius fixats i els resultats reals obtinguts. En aquesta model d'avaluació també s'apliquen els criteris clau de "pertinença, eficàcia i eficiència". (Laporte, 2005).

---

⁵ El programa Cultura de la Unió Europea pretén donar suport a accions de cooperació cultural i a organismes europeus actius en l'àmbit cultural, així com recaptar i difondre informació en l'àmbit cultural. http://europa.eu/legislation_summaries/culture/l29016_es.htm (Consulta: 6.4.2013).

El tercer model ha estat el que estableix David Roselló en el manual *Diseño y evaluación de proyectos culturales*. Segons aquest autor, un projecte cultural ha de seguir “una seqüència ordenada de decisions sobre tasques i recursos, encaminades a aconseguir uns objectius en unes determinades condicions”, de la mateixa manera que qualsevol projecte sigui científic, acadèmic o arquitectònic. (Roselló, 2006).

Aquests tres models han permès dissenyar la fitxa model per realitzar els quatre estudis de cas, que es detalla en el capítol 6. En la vessant de la recerca aplicada, aquesta fitxa model utilitzada per a analitzar i avaluar els resultats dels anys literaris pot servir per als gestors culturals que tindran la informació de cadascun dels casos, quins han estat els objectius teòrics fixats a l'inici, com s'han organitzat, i quins han estat els resultats finals obtinguts. La fixació d'uns indicadors culturals utilitzables per avaluar els resultats dels anys literaris poden ser d'utilitat per a avaluar esdeveniments futurs similars.

2.5. Metodologia de l'avaluació de projectes culturals i aplicació en els quatre casos estudiats

En aquesta apartat es combina la literatura teòrica sobre el funcionament de l'avaluació de projectes culturals amb l'aplicació pràctica emprada en els quatre estudis de cas realitzats: Any Pla, Any Verdaguer, Any Rodoreda i Any Maragall.

Avaluació quantitativa i avaluació qualitativa

Definir el tipus d'avaluació que s'utilitza és una de les primeres qüestions que cal plantejar-se, ja que es pot realitzar una avaluació quantitativa, una avaluació qualitativa o bé emprar les dues simultàniament. En gestió cultural s'acostumen a combinar els dos tipus d'avaluació: la quantitativa i la qualitativa.

La quantitativa centra la seva actuació en tot allò que pot ser mesurable i això implica més validesa perquè, a partir dels resultats “específics, mesurables, abastables, revisables i temporalitzables” (Laporte, 2005), permet concretar, delimitar, contrastar, quantificar, elaborar estadístiques, i, finalment, veure amb dades reals si els resultats són els que s'havien previst en els objectius. Per a l'obtenció de la informació quantitativa ha estat molt útil determinar les diferents tipologies d'activitats que es van realitzar en les commemoracions literàries estudiades des de la perspectiva històrica i

des d'un panorama europeu, perquè han permès fixar uns resultats comuns a totes les celebracions.

La qualitativa, que comporta captar les sensacions, les opinions, les actituds, les preferències i les valoracions. Aquest tipus d'avaluació es pot extreure, per exemple, a partir d'entrevistes i de la realització enquestes d'opinió als visitants, espectadors i usuaris.

En els estudis de cas de l'Any Rodoreda i l'Any Maragall s'han utilitzat el dos tipus d'avaluació: la qualitativa i la quantitativa. És a dir, explicar i obtenir coneixement profund de l'estudi de cas, a partir de l'estudi descriptiu extensiu (Murillo, 2005). En la quantitativa, s'ha recopilat la informació de les activitats portades a terme, que han estat classificades prèviament a través de les pàgines web de l'Any Rodoreda www.anyrodoreda.cat i de l'Any Maragall www.anymaragall.cat.

Per a l'Any Rodoreda, la recollida de la informació ha estat feta a partir de la recopilació de les dades de totes les activitats que s'han anat portant a terme durant la commemoració del centenari. Aquesta recopilació, feta pel Secretariat Executiu de l'Any Rodoreda, ha estat elaborada a partir de la informació de les activitats portades a terme recollides en el web de l'Any Rodoreda www.anyrodoreda.cat. Aquesta eina ha tingut una doble vessant, ha servit per a divulgar les activitats i a la vegada ha estat utilitzada com a base de dades per a recopilar tota la informació i posteriorment tractar-la de manera sistemàtica. A aquesta informació de base s'ha anat incorporant la informació, tant quantitativa com qualitativa, de les dades corresponents a les activitats fetes per les entitats organitzadores de l'Any Rodoreda i per les entitats col·laboradores que han facilitat el nombre d'assistents i altres dades que han servit per poder analitzar, quantificar i avaluar els resultats d'aquesta commemoració. En alguns casos les entitats també han facilitat una valoració sobre com ha anat cadascuna de les activitats. D'algunes activitats concretes no ha estat possible disposar del nombre d'assistents, però sí que s'ha pogut recopilar la informació de les activitats realitzades i les localitats on s'han fet.

Aquestes dades facilitades per les diferents fonts d'informació —dades facilitades per les entitats col·laboradores i per la mateixa organització— s'han incorporat a una base de dades amb uns camps determinats on han estat tractades amb un processament sistemàtic que ha permès que poguessin ser tractades com a indicadors.

Per a l'Any Maragall, la recollida de la informació ha estat feta a partir de les dades de totes les activitats que s'han anat portant a terme durant la commemoració del centenari recollides en el web de l'Any Maragall www.joanmaragall.cat, facilitades per l'Oficina de l'Any Joan Maragall. Aquesta pàgina web, com la de l'Any Rodoreda, ha tingut una doble vessant, ha servit per a divulgar les activitats i a la vegada ha estat utilitzada com a base de dades per a recopilar tota la informació i posteriorment tractar-la de manera sistemàtica.

En el cas dels resultats de l'Any Pla i de l'Any Verdaguier, la investigació utilitzada també ha estat la quantitativa, però en aquest cas les dades s'han obtingut després de realitzar un buidatge sistemàtic de les *Memòria de l'Any Pla, 1997*, i la *Memòria de l'Any Verdaguier, 2002*, editades per la Generalitat de Catalunya.

Les activitats han estat classificades per tipologies a partir de l'estudi realitzat de les commemoracions literàries a Europa i que coincideixin amb totes les celebracions: Actes institucionals, congressos, simposis i jornades, conferències, edicions, adaptacions teatrals, exposicions, lectures públiques o activitats de biblioteques i d'altres institucions, audiovisuals, produccions virtuals, espais, rutes literàries, activitats educatives i activitats diverses de difusió i homenatge.

Una vegada tractades, aquestes dades han estat bolcades en una base de dades que ha permès classificar les activitats per les diferents tipologies establertes prèviament, s'ha inclòs una breu descripció de l'activitat, l'entitat o entitats organitzadores, la data de celebració, la localitat i el país. La classificació per tipologies ha permès tenir informació global i l'ordenació cronològica ha facilitat la informació per datar les activitats i fer les estadístiques per mesos i anys.

Per començar, s'ha dissenyat una fitxa model que defineix com s'ha de realitzar l'estudi descriptiu de cadascun dels casos estudiats, i s'ha continuat amb una anàlisi dels resultats que s'han dividit en dos grans blocs: D'una banda, les dades globals que inclouen: Activitats totals organitzades (dades totals per anys i dades específiques per cada activitat), àrees geogràfiques on s'han realitzat, dades cronològiques, assistents, entitats col·laboradores i estadístiques de les visites al web, en el cas de l'Any Rodoreda www.anyrodoreda.cat i de l'Any Maragall www.anymaragall.cat. I de l'altra banda, les dades específiques que inclouen: Actes institucionals, congressos, simposis i jornades, conferències, edicions, traduccions i estudis, adaptacions teatrals, exposicions, lectures públiques o activitats de biblioteques i d'altres institucions,

audiovisuals, produccions virtuals, espais, rutes literàries, activitats educatives i activitats diverses de difusió i homenatge.

Posteriorment, les dades corresponents als resultats dels quatre anys literaris han estat sotmeses a un processament sistemàtic que ha permès convertir-les en indicadors que han servit per avaluar els resultats de manera concreta i fiable.

Amb la finalitat d'ampliar i aportar més coneixement en l'avaluació qualitativa s'han mantingut entrevistes amb els responsables de l'organització dels anys literaris estudiats: Vicenç Altaió, coordinador de l'Any Pla; Victor Batallé, comissari de l'Any Verdaguer; Joaquim Molas, representant de la Comissió Executiva de l'Any Rodoreda; i Oriol Izquierdo, coordinador de l'Any Maragall. Aquestes entrevistes estructurades s'han fet a partir d'un qüestionari tancat de deu preguntes, seguint les pautes que s'estableixen en la metodologia qualitativa d'investigació (Taylor i Bodgan, 1987). Les preguntes s'han formulat en termes idèntics per assegurar que els resultats siguin comparables. Els qüestionaris es van enviar prèviament per correu electrònic i, posteriorment, es va concertar una trobada individual amb cada un d'ells. El dia de la trobada es va demanar l'autorització per poder gravar la conversa, petició a la qual tots els entrevistats van accedir sense cap problema. La gravació es va fer amb la finalitat de poder transcriure-les de manera íntegra i adjuntar-les com a annex a la tesi. Alguns fragments de les entrevistes s'han inclòs en l'estudi de cada cas concret amb la finalitat d'aportar coneixement en el moment precís. La durada de les entrevistes va ser d'aproximadament unes dues hores.

Àmbits de l'avaluació

En el cas dels projectes culturals s'avaluen diferents àmbits:

- a) el del *context* que permet comprovar la correcció del diagnòstic inicial i veure si el punt de partida era el correcte;
- b) el dels *objectius i dels resultats*, que determina en quina mesura s'han aconseguit els resultats. Amb els resultats obtinguts es pot veure si s'han aconseguit els objectius que s'havien proposat quan es va iniciar el projecte;
- c) el del *procés*, en el qual es mesura el bon funcionament, d'acord amb allò que estava previst, de tots els elements que constitueixen el procés, i això indica el grau d'eficiència del projecte quan es contrasta amb els resultats desitjats. El bon funcionament, però, no pressuposa haver assolit els objectius;

- d) el de la *finalitat*, que dóna el resultat de la repercussió del projecte a curt, mig i llarg termini, i en alguns casos a gran escala, és a dir l'impacte que ha tingut el projecte. (Roselló, 2006)

Finalitat de l'avaluació

És necessari definir per a qui es realitza l'avaluació, perquè convé determinar si l'avaluació es fa a instància de la pròpia institució organitzadora o bé perquè l'ha sol·licitada alguna de les entitats finançadores. Convé saber qui la llegirà i quines conseqüències pot tenir per al futur. De tota manera, cal fer constar que l'avaluació pot contenir informacions de caràcter intern d'utilitat per a l'equip, i d'altres informacions amb visibilitat cap a l'exterior. (Roselló, 2006)

Per a les entitats finançadores de projectes culturals, l'avaluació serveix per poder comprovar de manera clara i entenedora els resultats obtinguts, a més de presentar la memòria d'activitats i la memòria econòmica que tot esdeveniment d'aquestes característiques requereix. També pot ser molt útil per comprovar de manera objectiva quin ha estat el retorn social o com s'ha complert la responsabilitat social en un projecte concret.

Una altra utilitat de l'avaluació és que pot servir per establir futures aliances amb altres institucions per a l'organització de properes activitats i per generar noves idees que s'aplicaran en el futur. En el cas concret de la celebració de l'Any Rodoreda va servir de base per a l'organització de l'Any Maragall.

En el cas de l'Any Rodoreda i de l'Any Maragall, les institucions que han format part del projecte han volgut avaluar els resultats amb la finalitat de comprovar si s'han aconseguit els objectius marcats a l'inici del projecte i millorar les activitats que es puguin organitzar en etapes futures o en esdeveniments similars. També per elaborar i publicar una memòria d'activitats que permeti presentar els resultats del projecte a les entitats organitzadores, a les entitats patrocinadores i al públic en general. Una altra finalitat de l'avaluació ha estat fer el seguiment de les conseqüències i l'impacte de la commemoració a mig i a llarg termini.

En tres dels quatre estudis de cas la *Memòria d'activitats* s'ha publicat en forma de llibre, i en el cas de l'Any Maragall s'ha publicat en format digital⁶.

---

⁶ <http://www.joanmaragall.cat/ca/any-joan-maragall/memoria-de-l-any-maragall> (Consulta: 22/06/2013)

En el cas de l'Any Pla i l'Any Verdaguer, l'anàlisi i avaluació s'ha fet expressament per a aquesta tesi. S'ha realitzat amb molta posterioritat a la celebració de les commemoracions amb la finalitat d'obtenir la informació de les activitats realitzades en aquests esdeveniments els anys 1997 i 2002, respectivament, i comparar els resultats amb els altres dos estudis de cas.

Autoria de l'avaluació

Decidir qui realitza l'avaluació és un tema delicat, atès que en depèn la fiabilitat i la credibilitat, no només de l'equip a nivell intern sinó sobretot a nivell extern. Per això és important triar bé qui farà l'avaluació, un especialista o una agència, saber quins mètodes, models i tècniques utilitzaran i d'acord amb quins criteris. En general, segons David Roselló, hi ha dues grans orientacions:

- El propi equip que realitza una avaluació «des de dins». Per raons de simplicitat, comoditat i economia, aquest tipus d'avaluació és el més corrent en la majoria de projectes culturals. “Comporta la dificultat de ser jutge i part a la vegada”.
- Un agent extern a l'equip que desenvolupa tot o part del procés de l'avaluació «des de fora», ja sigui sense relació jeràrquica, és a dir que actuï com a assessor, ja sigui amb una relació jeràrquica superior, és a dir que actuï com a supervisió o control. “Té l'avantatge de ser més fiable en els resultats. Té l'inconvenient de ser percebuda com a quelcom aliè i fins tot perjudicial per als components de l'equip i no revertir, així, en la millora del projecte”. (Roselló, 2006)

També es poden donar situacions intermèdies en les quals l'avaluació es fa conjuntament entre l'equip gestor i un especialista extern, que implica fer-la «des de dins» però comptant amb la col·laboració d'algun agent extern que, per exemple, realitzi una enquesta d'opinió dels usuaris de projecte.

En el cas de l'Any Pla i l'Any Verdaguer, l'avaluació s'ha realitzat des de fora i a *posteriori* o *post facto* (Murillo, 2005), a partir del buidatge de les dades obtingudes de les memòries d'activitats publicades per a la tesi que es presenta, amb la finalitat de comparar la informació amb els altres dos casos estudiats.

En el cas de l'Any Rodoreda, l'avaluació es va fer «des de dins». La Comissió Executiva va encarregar la feina de l'avaluació del projecte al Secretariat Executiu.

Una de les raons perquè es va fer des de la mateixa organització és perquè les avaluacions externes acostumen a ser molt oneroses i les entitats petites i amb pocs recursos econòmics no poden assumir-ne el cost. Per a realitzar aquesta avaluació es va comptar amb l'equip del Secretariat Executiu de l'Any Rodoreda⁷ i la col·laboració de dues llicenciades en biblioteconomia i documentació⁸ a temps parcial, i una persona especialitzada en anàlisi, planificació, coordinació i difusió de les activitats de Recerca, Desenvolupament i Innovació (R+D+I)⁹.

En el cas de l'Any Maragall també es va realitzar «des de dins» i va ser a càrrec de les persones que integren l'Oficina de l'Any Joan Maragall¹⁰.

Tipus d'avaluació

L'avaluació d'un projecte es pot fer al llarg de totes les fases que l'integren: planificació, execució i final. Per això s'utilitzen dos punts de vista diferents però que es poden aplicar simultàniament i també es poden complementar de manera satisfactòria:

- **Avaluació contínua:** és l'efecte «pel·lícula». S'avalua constantment al llarg del projecte. Cal tenir en compte que es tracta d'una avaluació permanent i poc profunda que serveix per a detectar disfuncions i fer el seguiment de l'estat actual del projecte. Els resultats de l'avaluació que s'obtenen són poc detallats però actualitzats, la qual cosa permet avaluar el procés de producció i els petits resultats mesurables d'immediat, i també modificar o rectificar la marxa del projecte i l'avançament de la seva implementació. Aquest seguiment es pot fer en les reunions regulars en les quals l'equip fa un repàs general del projecte.
- **Avaluació final o *post facto*:** és l'efecte «fotografia». Es tracta d'una avaluació definitiva en el moment final del projecte. Serveix per a detectar en quina mesura s'han aconseguit els objectius i han funcionat correctament tots els elements de la gestió del projecte. Sovint es materialitza en una memòria final o balanç de resultats que permeten avaluar la globalitat del projecte tant en dades d'activitats com en dades econòmiques. (Murillo, 2005; Roselló, 2006)

---

⁷ Sonia Garcia, Xavier Montoliu, Nina Valls i Marta Viñuales.

⁸ Anna Font i Eulàlia Miret.

⁹ Llorenç Arguimbau

¹⁰ Oriol Izquierdo, Pere Maragall, Xavier Montoliu i Nina Valls.

En els projectes de llarga durada, com en el cas dels anys literaris, és aconsellable utilitzar els dos sistemes simultàniament. L'avaluació de l'Any Rodoreda i de l'Any Maragall s'ha realitzat durant les tres fases del projecte: la de planificació, la d'execució i la final. Per contra, les corresponents a l'Any Pla i a l'Any Verdaguer es van fer amb molta posterioritat a la finalització dels projectes a partir dels resultats publicats en les memòries d'activitats respectives.

En els casos de l'Any Rodoreda i de l'Any Maragall, l'avaluació continuada s'ha fet a través de les reunions de seguiment de la Comissió Executiva i de les reunions del Secretariat Executiu, i de la Comissió Executiva i de l'Oficina de l'Any Joan Maragall, respectivament. Aquesta avaluació continuada ha permès controlar el desenvolupament del projecte en un temps immediat i mantenir la continuïtat en la línia d'actuació, ampliar-la o modificar-la, en funció dels resultats immediats que s'han evidenciat en cada moment concret, i també en funció de les demandes que s'han anat rebent.

Un parell d'exemples pràctics del funcionament de l'avaluació continuada en l'organització de l'Any Rodoreda han estat: a) el cicle de conferències "Una novel·la són paraules", ofert a les entitats de les terres de llengua i cultura catalanes que volien acollir les conferències. La inauguració de les conferències es va fer a l'Ateneu Barcelonès i després es van oferir a les entitats que les volguessin acollir en les seves seus. La proposta va tenir molta acceptació i això va fer que s'haguessin d'ampliar el nombre de conferències previstes inicialment, que van arribar a les 112 en 53 localitats, amb les conseqüents variacions pressupostàries; b) l'altra activitat que va necessitar una modificació van ser les rutes literàries per a les escoles i els instituts de secundària. Inicialment, es va pensar que la demanda vindria majoritàriament per les visites concertades, tant individuals com de grups reduïts, però la realitat va fer que s'haguessin d'ampliar les rutes per a les escoles.

Fase de l'avaluació

Per a una avaluació correcta i amb rigor Roselló (2006) suggereix seguir les fases següents:

Fase de disseny: en la qual es decideix quin tipus d'avaluació es farà, quina serà la més adequada, quins indicadors s'utilitzaran i com es mesuraran.

Fase descriptiva: és el moment en el qual és recopila, ordena i sistematitza la informació, i es tenen en compte els aspectes previstos però també els imprevistos que puguin haver sorgit durant el desenvolupament del projecte.

Fase comparativa o valorativa: és quan s'analitzen i comparen les dades obtingudes amb uns paràmetres preestablerts i sovint ja fixats en els objectius específics del projecte;

Fase de procés: estudi de les causes dels canvis produïts.

Fase de difusió: definició del tipus de comunicació que es farà, si és interna només utilitzable per l'equip o la institució que ha portat a terme el projecte o bé si es farà pública, amb l'edició dels resultats de l'avaluació en una memòria d'activitats o en una pàgina web.

Fase de la presa de decisions: una vegada vistos els resultats de l'avaluació, és el moment de prendre les decisions que poden provocar algun canvi en l'orientació general del projecte o en la manera de funcionar.

En el cas de l'Any Rodoreda i de l'Any Maragall, s'han seguit les fases següents: fase de disseny, fase descriptiva, fase valorativa, fase de procés i fase de difusió. Pel que fa als anys literaris Pla i Verdaguer, tenint en compte que s'han fet molt temps després de celebrar-se, només s'ha seguit la fase descriptiva. En el capítol 7, dedicat a l'estudi comparatiu del quatre anys literaris, s'acaren els resultats dels quatre anys literaris i s'utilitza la *fase comparativa o valorativa* de les dades obtingudes amb uns paràmetres preestablerts d'acord amb uns indicadors comuns fixats prèviament.

Mètodes generals de l'avaluació

El mètode de l'avaluació reflexiva és un dels més utilitzats, atès que l'anàlisi del context es fa en dues ocasions amb els mateixos mètodes d'anàlisi de la realitat. La primera serveix per a fixar els objectius i la segona per comprovar si aquests objectius fixats a l'inici s'han aconseguit. (Roselló, 2006).

Aquest ha estat el mètode seguit en l'estudi de cas dels quatre anys literaris, basat en la comparació del context abans i després de la intervenció.

Criteris d'avaluació

Diverses entitats i autors coincideixen que els criteris que cal aplicar en els processos d'avaluació, tots ells complementaris, són: pertinença, eficàcia i eficiència. (Unió Europea, 2011, Bonet i Colomer, 2010, Laporte, 2005 i Roselló, 2006)

La pertinença és la idoneïtat dels resultats a la finalitat que es buscava quan es van plantejar els objectius. L'eficàcia es fixa amb la comprovació de l'assoliment dels objectius determinats al principi de l'organització de l'esdeveniment o del projecte i es demostra amb l'assoliment dels objectius o dels resultats que s'havien proposat a l'inici. L'eficiència es demostra amb la relació existent entre els recursos utilitzats (recursos humans, infraestructures, econòmics), una bona administració i un ús racional dels recursos i dels mitjans.

Posteriorment, s'ha proposat afegir altres criteris. La Unió Europea (2011) en l'avaluació de projectes culturals del període 2007-2009 va suggerir afegir el criteri de sostenibilitat que consisteix en comprovar si els projectes han generat activitats continuadores, la qual cosa suposa una base sòlida per a l'activitat en el futur, fomenta els beneficis a llarg termini i fa que es formin associacions i aliances sòlides, duradores i en alguns casos de cooperació entre diverses entitats, fins i tot a nivell internacional.

En el cas de les avaluacions de projectes culturals, Bonet i Colomer (2010) proposen afegir un altre criteri que és el de l'equitat perquè consideren que "els procediments són molt importants a l'hora de valorar les propostes del sector cultural ja que poden afectar la consecució de les polítiques en termes d'equitat" perquè els projectes amb més experiència i amb molts coneixements de la "retòrica procedimental" es poden veure més afavorits que els projectes interessants i innovadors que no hi han optat mai i que per tant no hi tenen experiència.

Roselló també proposa incloure el criteri d'equitat, però en un altre sentit, com a "mesura de si el projecte ha estat capaç de distribuir els resultats obtinguts de manera justa i equitativa entre la població beneficiària del projecte". I proposa afegir dos criteris més que es poden utilitzar en l'avaluació: l'impacte i la sensibilitat. L'avaluació de l'impacte és similar a l'avaluació de l'eficàcia, però mesurada a curt, a mig i a llarg termini. I, finalment, l'avaluació de la sensibilitat que mesura si el projecte "ha satisfet les necessitats o demandes de les persones beneficiades pel projecte". (Roselló, 2006)

Pedregosa esmenta que els criteris aplicats per la Unió Europea durant el període 1999-2006 en l'avaluació dels programes relacionats amb la cultura, l'educació, els temes socials i la tecnologia (Programa Cultura, *Lifelong Learning Programme*, Daphne, Inti, ICT-PSP, INTI) són els següents: “rellevància: o capacitat d'un projecte per fer factibles els objectius del programa del qual espera rebre cofinançament; implementació: o manera d'organització dels recursos per arribar als resultats esperats; impacte: o capacitat d'adequació del projecte als objectius a llarg termini.” (Pedregosa, 2010)

Pel que fa a l'impacte d'un projecte cultural, Jaume Colomer considera que és “el seu resultat real, els canvis que provoca en una determinada realitat”. A més, diferencia “dos nivells d'impacte: els resultats que aconsegueix en relació amb els objectius — grau d'eficàcia i eficiència a partir dels indicadors establerts— i els efectes associats, secundaris o indirectes.” (Colomer, 2010)

Colomer també proposa una categorització no exhaustiva d'impactes que poden ser utilitzats en funció dels projectes culturals: “a) impacte en els agents: impactes en l'agent promotor sol·licitant, en els altres agents de la cadena de valor (proveïdors, clients, competidors) i en agents d'altres àmbits vinculats; b) Impacte en les infraestructures; i c) Impacte en la dinàmica cultural”.

En els estudis de cas treballats en aquesta tesi, les organitzacions de l'Any Rodoreda i de l'Any Maragall, amb la finalitat d'adequar el procés d'avaluació dels seus respectius projectes culturals, han treballat bàsicament amb els criteris següents: pertinença, eficàcia, eficiència, sostenibilitat i impacte. En el cas de l'Any Pla i l'Any Verdaguer l'anàlisi i l'avaluació dels resultats s'ha fet únicament per aquesta tesi.

Instruments

Els instruments que un gestor cultural pot utilitzar per a avaluar un projecte poden ser molt diversos: “registres: censos, estadístiques existents, actes de reunions, documents de treball d'ordre intern, etc.; mesuraments: comptatge de persones, talonaris de vendes d'entrades, ingressos i despeses, etc.; enquestes: d'opinió, d'hàbits, etc.; entrevista personal; entrevista grupal; i observació”. (Roselló, 2006)

En els quatre casos estudiats —Pla, Verdaguer, Rodoreda i Maragall—, s'han utilitzat quatre dels instruments citats, en funció de la disponibilitat en cada cas:

- Registres: estadístiques de les visites al web, estadístiques rebudes de les entitats col·laboradores, actes de reunions (Comissió Executiva, Secretariat Executiu, i altres entitats), documents de treball intern (notes, correus electrònics, etc.), i memòries d'activitats. La utilització d'aquest material ha vingut donada perquè són documents que contenen informacions útils per a l'avaluació i que ofereixen informació tant de tipus quantitatiu com qualitatiu.
- Mesuraments: comptatge de persones que han visitat les exposicions, entrades venudes als espectacles, representacions realitzades, itineràncies, etc. És a dir informació d'ordre quantitatiu.
- Entrevista personal: s'han fet entrevistes personals als responsables, comissaris o coordinadors, dels quatre anys literaris que han permès obtenir informació qualitativa i també matisos sobre la celebració dels anys que els altres sistemes no aporten.
- Observació participant: És el mètode que s'ha utilitzat com a complement dels altres tres mètodes anteriors, i que implica que l'observador ha de tenir la capacitat de percepció de l'entorn estudiat i també usar el seu punt de vista. Aquest mètode només s'ha utilitzat en l'estudi de cas de l'Any Rodoreda.

Indicadors

Els indicadors són uns barems que s'utilitzen com a instruments de mesura, a més els indicadors culturals acostumen a tenir un abast més ampli que els indicadors d'avaluació. "El problema de la creació d'indicadors és que no existeixen o no s'explica la connexió entre els objectius polítics i els indicadors culturals. Aquesta manca de relació fa emergir un problema potencial important perquè part del valor dels indicadors culturals és dibuixar els camins recorreguts i, per tant, estar oberts als canvis que es puguin trobar en el futur. Aquesta característica requereix de consistència metodològica perquè les dades anteriors es puguin comparar amb les del futur." (Benedicto Bonilla, S., 2006).

No existeix una llista universal d'indicadors vàlids per a qualsevol projecte cultural, però sí que existeix un sistema que ens ajuda a definir quins han de ser els nostres indicadors. Antoni Laporte distingeix entre els "indicadors descriptius que proporcionen informació sobre una situació determinada i la seva evolució en el temps:

- de recurs: *Inputs* utilitzats per aconseguir objectius;
- de procés: accions necessàries per aconseguir els objectius;
- d'activitat: resultats de l'aplicació dels recursos i els processos;
- de resultat: mesura el que ha passat una vegada ha finalitzat el procés.

- indicadors avaluatius que permeten veure els efectes provocats per una actuació concreta;
- d'eficàcia: relacionen els resultats amb els objectius;
- d'eficiència: relacionen els resultats amb els recursos i els processos utilitzats per a aconseguir-los" (Laporte, 2005).

Un indicador òptim serà aquell que doti de la informació necessària per a la presa de decisions a qui encarrega el projecte i facilita informació a la persona que gestiona el projecte sobre els resultats assolits. Els indicadors quantitius aporten un major grau d'objectivitat, encara que poden ser interpretats de maneres diferents i la informació pot ser parcial. Per contra, els indicadors qualitius són més subjectius, però tenen una major riquesa informativa. (Gregorio, 2010)

La tasca de descripció i valoració d'un sistema de R+D+I no resulta gens fàcil perquè hi ha una gran atomització de les dades, derivada de la gran quantitat d'agents executors i finançadors, que es caracteritzen per la seva pluralitat (naturalesa jurídica, sector de treball, dimensions) i per la seva interacció dinàmica (xarxes, dipòsits de coneixement, etc.). A més, sorgeixen constantment noves àrees, conceptes, mètodes, tècniques i espais interdisciplinaris per establir els indicadors. (Arguimbau, 2009)

L'avaluació requereix de la fixació d'uns indicadors que ens ajudin a conèixer, durant el desenvolupament del projecte i al final, la situació detallada del mateix i els resultats obtinguts d'acord amb els esperats. En general, cada projecte té uns objectius propis, per tant, és probable que hagi de tenir els seus propis indicadors d'avaluació. L'equip avaluador és qui ha d'establir quins són els indicadors més adequats per a cada projecte. No obstant, alguns d'ells (activitats realitzades, nombre d'assistents, localitats, entitats col·laboradores, desviació del pressupost, i impacte en els mitjans de comunicació) acostumen a ser comuns en molts projectes. En tots els casos, l'equip ha de crear els indicadors adaptats al projecte que li facilitin la informació precisa per a l'avaluació.

A més, en funció del projecte cal veure quin tipus d'indicador s'utilitza: els quantitius que són mesuraments i registres que aporten dades precises que es poden classificar, comptar i comparar; i els qualitius que són observacions, opinions d'experts o dels participants en el projecte que aporten visions personals que fins i tot es poden contradir entre elles.

En opinió de Laporte, l'anàlisi de les activitats i l'avaluació dels resultats es pot elaborar a partir del processament sistemàtic de totes les dades aportades per les entitats organitzadores i per les entitats col·laboradores amb la finalitat de convertir-les en indicadors que siguin "descriptius que proporcionin informació sobre una situació determinada i la seva evolució en el temps, i indicadors d'avaluació que permetin apreciar els efectes provocats per una actuació concreta". (Laporte, 2012),

Segons Roselló, els indicadors, en particular els quantitius, s'han de caracteritzar per ser:

- a) *"Fixats prèviament a l'inici de la producció del projecte (els de procés) o a la seva realització (els de resultats).*
- b) *Lligats als objectius específics i a les possibilitats del procés.*
- c) *Objectius neutres, no interpretables.*
- d) *Mesurables de manera senzilla.*
- e) *Sensibles a les petites variacions del context.*
- f) *Perdurables en el temps.*
- g) *Comprovables per tercers.*
- h) *Accessibles d'acord amb els nostres recursos."* (Roselló, 2004)

A partir de la investigació realitzada en les commemoracions literàries europees celebrades en el període 1881-2012, s'ha pogut determinar una tipologia d'activitats que han estat utilitzats com a indicadors que són comuns a tots els anys literaris: actes institucionals, congressos, simposis i jornades, conferències, edicions, traduccions i estudis, adaptacions teatrals, exposicions, lectures públiques o activitats de biblioteques i d'altres institucions, audiovisuals, produccions virtuals, espais, rutes literàries, activitats educatives i activitats diverses de difusió i homenatge.

En l'anàlisi i avaluació dels quatre anys literaris, els indicadors s'han pogut ampliar amb la informació dels indicadors quantitius obtinguts a partir dels quatre casos estudiats: assistents a les conferències, visitants de les exposicions, espectadors de les adaptacions teatrals, nombre d'articles de premsa publicats, edicions, i altres.

A partir dels indicadors determinats, la informació recopilada de les activitats portades a terme en els anys literaris s'ha pogut organitzar en dos grans blocs:

- 1) el resultats globals (dades cronològiques, tipus d'activitat, àrees geogràfiques, localitats i agrupacions d'entitats);

2) l'inventari detallat dels resultats classificats per la tipologia de les activitats (actes institucionals, congressos i jornades, conferències, edicions —edicions, traduccions, assaigs i estudis, articles especialitzats—, adaptacions teatrals, exposicions, promoció de la lectura (activitats de les biblioteques i d'altres institucions, i lectures públiques), audiovisuals, produccions virtuals, espais, rutes literàries, activitats educatives, activitats diverses de difusió i homenatge, i notes i ressenyes de premsa.

Aquests indicadors quantitius comuns poden ajudar a establir uns indicadors comuns que en el futur permetin avaluar de manera fiable i contrastable els resultats de projectes culturals de característiques similars.

2.6. Tipologia organitzativa de les commemoracions literàries

Una vegada realitzat l'estudi de la selecció de les commemoracions literàries i dels anys literaris organitzats a Europa durant el període 1881-2012 es pot afirmar que en totes les celebracions s'han repetit uns trets característics entre elles que ens han permès establir una tipologia organitzativa dels anys literaris.

2.6.1. Definició

Un any literari és un conjunt d'activitats culturals organitzades per una entitat o diverses entitats amb uns continguts determinats, que formen el programa de l'any per a commemorar el centenari del naixement o de la mort d'un escriptor, o la data de la publicació d'una obra. Aquest programa està format per diversos projectes que tenen un punt en comú, en aquest cas la commemoració del naixement o de la mort de l'escriptor, i que poden ser de temàtica molt diferent. En aquesta celebració s'intenta implicar el màxim de sectors que hi puguin estar interessats, des de l'Administració fins a la societat civil.

2.6.2. Les raons i el sentit d'un any literari

Cal fer una distinció entre les raons i el sentit dels anys literaris en funció de la cultura que els organitza. D'una banda, quan es tracta d'una cultura potent, amb un estat oficial, és a dir un Estat-nació, i una llengua majoritària consolidada, com pot ser el cas de l'anglès, l'espanyol, el francès, l'italià o l'alemany, que ja tenen unes infraestructures i una maquinària cultural preparada per programar activitats i fer-ne una difusió mundial. És l'anomenada diplomàcia cultural que estableix relacions amb

els altres països amb una participació governamental clara en la qual es concreten els programes polítics, l'interès nacional i les relacions estratègiques. La diplomàcia cultural respon a les pressions i a les dinàmiques del sistema polític i diplomàtic internacional. Alguns exemples d'entitats al servei de la diplomàcia cultural són el British Council, l'Institut Cervantes, l'Istituto Italiano di Cultura, la Società Dante Alighieri, l'Institut Français i el Goethe-Institut que compten amb delegacions a gairebé totes les capitals del món. Quan aquests estats organitzen les commemoracions ho fan amb un doble motiu: afermar la llengua pròpia, consolidar la seva cultura en tot el món i obrir nous mercats econòmics. A més, també compten amb altres entitats vinculades a l'Estat que es dediquen a la promoció de la cultura i la llengua de cadascun dels països, com per exemple l'*Institut für Auslandsbeziehungen* (IFA), en el cas d'Alemanya, i l'*Arts Council*, en el cas del Regne Unit.

De l'altra banda, existeixen les cultures que pertanyen a una nació sense estat o com els anomena Zallo "governos subestats" (Zallo, 2008) i amb una llengua minoritària, com és el cas de Catalunya. Les seves activitats tenen una divulgació limitada perquè compten amb unes infraestructures i una maquinària cultural molt reduïda per fer difusió de les seves propostes culturals. És l'anomenada diplomàcia cultural de segon ordre o bé *paradiplomàcia* cultural, que respon a unes pressions socials i a uns interessos per donar a conèixer la identitat nacional (Petit, 2009). En el cas de Catalunya, que s'inclou en aquest apartat de nació sense estat, compta de manera governamental amb l'Institut Ramon Llull, com a entitat que té com a finalitat difondre la llengua i la cultura catalanes a nivell internacional. Una altra de les xarxes amb que compta Catalunya per la difusió de la llengua i la literatura catalanes a tot el món són els lectorats de català que hi ha a algunes universitats¹¹. Aquests lectorats, que depenen econòmicament de l'Institut Ramon Llull, s'encarreguen de l'ensenyament de la literatura i de la cultura catalanes a les universitats de gairebé tot el món, però la seva activitat està molt condicionada per l'interès que pugui tenir la universitat que els acull i també de la persona que se n'encarrega de cada lectorat. Hi ha altres entitats que a un nivell més acadèmic col·laboren en la difusió de la cultura i la llengua catalanes i també cooperen en la divulgació de les activitats, ja siguin literàries o històriques. Aquestes entitats són les associacions de catalanòfils repartides per tot el

---

¹¹ Sis centres d'estudis superiors de l'Àsia imparteixen cursos de llengua catalana, a Corea del Sud, Israel, l'Índia i el Japó. Una universitat d'Austràlia ofereix classes de català, a Melbourne. Cent-setze centres a Europa per aprendre català: Alemanya, vint-i-cinc centres; França, vint-i-dos; el Regne Unit, vint-i-un, i Itàlia, amb tretze. A Amèrica 39 centres imparteixen català: Trenta-una universitats d'Amèrica del Nord fan català: 24 als Estats Units d'Amèrica i set al Canadà. Finalment, vuit escoles superiors de Sud-amèrica ensenyen català, a l'Argentina, el Brasil, l'Uruguai i Xile.

món, com per exemple l'*Anglo Catalan Society* (ACS), l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC), l'*Association Française des Catalanistes* (AFC), l'*Associazione Italiana di Studi Catalani* (AISC), la *Deutscher Katalanaistenverband* (DKV), la *North American Catalan Society* i la Societat Catalana de Llengua i Literatura. Totes elles estan integrades en la Federació Internacional d'Entitats de Catalanística (FIEC).

En l'àmbit universitari, hi ha algunes càtedres o centres vinculats a universitats que tenen com a finalitat la divulgació de la llengua i la literatura catalanes com per exemple la Càtedra Mercè Rodoreda, creada a la City University of New York (CUNY) l'any 2003, o el Centre d'Études Catalanes, de la Université de Paris IV, Sorbonne.

2.6.3. Els clàssics i el cànon

Les commemoracions literàries s'acostumen a celebrar per fer conèixer les obres dels autors que han quedat com a referència, els considerats com a "clàssics" de la literatura i que formen part de l'anomenat cànon literari. Encara que sobre el cànon literari hi ha diferents opinions. Carles Miralles opina que "Només tenen cànon literari les cultures que se'l poden permetre. Que se'l poden permetre en dos sentits: objectivament i políticament. Objectivament vol dir si tenen prou literatura i és prou bona. Políticament vol dir si tenen prou poder per poder fixar-lo, el cànon, de cara a dins i de cara a fora del domini lingüístic." (Miralles, 2010).

Enric Bou argumenta: «La noció de cànon literari existeix des que el món és món. És una selecció dels llibres (obres d'art, etc.) de més prestigi, que cal llegir, editar, defensar. És una noció en canvi constant que depèn de criteris estètics, polítics, etc. I de casualitats. [...] El cànon és també profundament reaccionari, va a remolc de qualsevol canvi de paradigma, de les innovacions, de les revolucions. Per això fa sempre una mica d'olor de naftalina. Per tant, el cànon literari català actual és per força reaccionari i correspon a una època de recuperació de l'estudi de la literatura catalana.» (Massot, 2011)

Segons Joan Ramon Resina "a partir del moment que la base filològica dels estudis literaris esdevé obsoleta, la literatura es debat entre esdevenir un ritual de cenacle o un article de consum. Sense aquella disciplina creadora d'un cànon i una teologia lingüística al servei de la nació, la idea de valor literari queda reduïda als rànquings de vendes". (Resina, 2009).

En opinió de Joaquim Molas, “El cànon són els clàssics i es fan per acumulació de les opinions dels crítics, lectors, escriptors, professors o historiadors. Cada generació en revisa la seva mirada”. “A Catalunya hem tingut una història agitada i no vam poder establir els nostres clàssics.” (Massot, 2011). En el cas de Catalunya algunes col·leccions literàries han establert uns referents literaris com poden ser *Els nostres clàssics* de l’Editorial Barcino i les *Millors Obres de la Literatura Catalana Contemporànea* (MOLC) d’Edicions 62. Gràcies a aquesta col·lecció de cent vint-i-cinc llibres, impulsada per Edicions 62 i La Caixa, i dirigida per Joaquim Molas, l’any 1978, els clàssics de la literatura catalana van entrar a moltes cases. Aquesta selecció d’obres i autors va ser un intent de fixar el cànon literari català. Entre els autors seleccionats hi ha des dels clàssics medievals fins als grans autors del segle XX.

En el cas d’Alemanya, Espanya, França, Itàlia i el Regne Unit un dels barems que pot ser d’utilitat per a tenir uns referents dels autors considerats clàssics són els Premis Nobel de Literatura concedits per l’Acadèmia Sueca per idiomes: anglès, 28; francès, 14; alemany, 12; espanyol, 11, italià, 6.¹² Un altre borem poden ser les col·leccions que integren els autors considerats els referents de la literatura en un país, com és el cas de la *Pléiade*, a França.

En l’àmbit de la literatura catalana, els anys literaris no només tenen la voluntat d’organitzar i divulgar les activitats estrictament a Catalunya, sinó que són una manera de fer conèixer la cultura i el país a través dels seus autors i de les seves obres i així traspasar les fronteres del domini lingüístic català.

L’any 1964, la revista «Serra d’Or» va realitzar una enquesta als crítics literaris que es va publicar el mes de setembre de 1964 sobre quines consideraven les tres obres més importants en els diferents gèneres. L’enquesta que portava per títol *Enquesta: els crítics davant la literatura catalana (1939-1963)*¹³, preguntava concretament: «Quines són per vós les tres obres més importants de novel·la, narració, poesia, assaig, teatre, biografia-memòries, publicades en català en el període 1939-1963?». A aquest qüestionari van contestar dinou “crítics”¹⁴ de tres generacions, gustos i estètiques diferents. Els resultats de l’enquesta, que es reproduïxen a continuació, es poden considerar actualment com un dels referents dels clàssics de la literatura catalana:

---

¹² http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/literature/prize_awarder/ (Consulta 21/03/2012)

¹³ Serra d’Or. Vol. VI, 2a època, núm. 9 (setembre 1964).

¹⁴ Jordi Carbonell, Osvald Cardona, J.M. Castellet, Antoni Comas, Miquel Dolç, Josep Faulí, Josep M. Ferrer, Domènec Guansé, Josep M. Llompart, Gonçal Lloveras, Albert Manent, Joaquim Molas, Octavi Saltor, Maurici Serrahima, Rafael Tasis, Joan Teixidor, Joan Triadú i Francesc Vallverdú.

“En Novel·la es van destacar: La plaça del Diamant, de Mercè Rodoreda (14 vots); Bearn, de Llorenç Villalonga; i Combat de nit, de J.M. Espinàs, (5 vots). En Narració: Cròniques de la veritat oculta, de Pere Calders (10 vots); Mites, de Jordi Sarsanedas (7 vots), Gent de l'altra vall, també de Calders (4 vots); Entre la ciutat i el tròpic, de Ferran de Pol (4 vots). En Poesia: Les elegies de Bierville, de Carles Riba (16 vots), Vacances pagades, de Pere Quart (10 vots); Nabí, de Josep Carner ((7 vots); La pell de brau, de Salvador Espriu (7 vots). En Assaig: Nosaltres els valencians, de Joan Fuster (18 vots); Notícia de Catalunya, de Jaume Vicens Vives (14 vots); Les formes de la vida catalana, de Josep Ferrater Mora (13 vots). En Teatre: Primera història d'Esther, de Salvador Espriu (17 vots); Homes i no, Manuel de Pedrolo (11 vots); Ball robat, de Joan Oliver (9 vots). I, finalment, en Biografies i memòries: Tots els camins duen a Roma, de Gaziel (14 vots); Memòries, de J. M. de Sagarra (14 vots); i Homenots, de Josep Pla (9 vots).

Anys més tard, la Institució de les Lletres Catalanes va realitzar una enquesta sobre el cànon literari català. El desembre de 2011 va analitzar les 231 respostes rebudes d'un qüestionari sobre els referents literaris. El llistat mostrava les tendències dels escriptors, del professorat universitari i de secundària, aquests dos darrers grups van ser el gruix més gran dels que van respondre el qüestionari:

“Entre els quatre títols que més destaquen en l'enquesta es troben: Tirant, l'obra d'Ausiàs March, La plaça del Diamant, de Mercè Rodoreda, i Solitud de Víctor Català.[...] Si estenem la llista als deu títols més citats s'hi afegeixen: Canigó (Verdaguer), Terra baixa (Guimera), El quadern gris (Pla), Bearn (Villalonga), Mirall trencat (Rodoreda) i el Blanquerna de Lull. [...]”

2.6.4. El procediment per a proclamar un any literari

El **procediment** per proclamar un any literari varia en funció de l'Estat on s'organitzi la commemoració. A Alemanya, l'organització de l'esdeveniment es fa de manera coordinada entre el Govern central i els *Landers*, i amb la col·laboració de les administracions locals i amb les fundacions privades, que a vegades són les que proposen la celebració de l'esdeveniment al Govern. A França, el Govern compta amb una entitat dedicada exclusivament a aquesta activitat, *l'Haute comité des célébrations nationales*. A Itàlia, el *Ministeri dei beni e delle attività culturali e del turismo* s'encarrega de les commemoracions, juntament amb els *Assessorati alla Cultura*, repartits per tot el territori. Al Regne Unit, és l'Estat que té la iniciativa, i col·labora amb les entitats privades, fundacions, cases-museus, i altres entitats. Fins fa un parell d'anys, Espanya comptava amb una entitat específica per a les commemoracions,

anomenada Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales (SECC), ara reconvertida en Acción Cultural Española, AC/E, empresa pública adscrita al Ministeri de Cultura, dedicada a promocionar l'acció del Govern espanyol i que col·labora en el finançament de les commemoracions culturals.

A Catalunya, fins fa poc, no existia una entitat que gestionés aquestes activitats de manera prefixada. Amb tot, s'ha de dir que el 6 de setembre de 2011, el Govern de la Generalitat ha creat la Comissió de Commemoracions¹⁵ que intenta ser un òrgan de l'Administració per assessorar al Govern en matèria de commemoracions. Malauradament, a Catalunya no existeix una teoria de com formular el plantejament d'un Any literari però sí una pràctica. La iniciativa pot partir d'una entitat privada o pública que sol·liciti la declaració d'any literari al Govern o a les entitats estatals encarregades de les commemoracions culturals, o bé pot ser a instàncies de la mateixa Administració. Aquesta proclamació es pot fer mitjançant un Decret o bé la signatura d'un conveni de col·laboració, signat entre les diverses entitats que formen part de l'organització, en el qual s'estableixen les línies d'actuació i els objectius de l'any en concret.

La **proclamació** d'un any literari també implica l'establiment d'una organització amb un organigrama i una definició de les tasques. Generalment, l'organització segueix un esquema similar, que pot ser més senzilla o més complexa en funció de les entitats que hi participen i de la magnitud de les activitats organitzades:

- Comissió d'Honor. Integrada pels càrrecs més alts de les entitats que formen part de l'any literari: consellers, president de l'entitat, alcaldes, etc.
- Patronat. Integrat per personalitats de reconegut prestigi en el món acadèmic i artístic. Aquest grup de persones es poden encarregar de dissenyar les línies generals del programa d'activitats i vetllar pel bon funcionament de l'efemèride.
- Comissió Executiva. Integrada per les persones especialistes, designades per les entitats. En alguns casos, la figura del Comissari és substituïda per una

---

¹⁵ Aquesta Comissió té com a objectiu recuperar i divulgar la memòria de la Guerra de Successió i de les seves conseqüències per a l'organització política i institucional de Catalunya; recuperar i divulgar la tradició de la cultura i el pensament polític; projectar internacionalment les aportacions de l'experiència catalana de persistència històrica d'una nació; fer un balanç del procés de construcció nacional impulsat per la societat i, finalment, establir, impulsar i coordinar iniciatives de commemoracions d'especial rellevància, relacionades amb la història de Catalunya. Així mateix s'estableixen com a criteris de la política commemorativa del Govern: La figura, trajectòria o obra de personalitats rellevants que formin part del patrimoni col·lectiu dels catalans, que tenen un caràcter nacional i que compleixen cinquantenaris, centenaris o mil·lenaris; l'atenció especial als esdeveniments i personalitats que tinguin caràcter institucional; la promoció dels actes institucionals que consideri adequats, amb la possibilitat d'establir convocatòries públiques d'ajuts; i la consideració especial de fets i activitats destinats a reconèixer el protagonisme femení i les aportacions de les dones.

Comissió integrada per diverses persones especialitzades en literatura i en gestió cultural que s'encarreguen d'idear i fer el seguiment del programa.

- **Comissari:** Aquesta figura pot ser un comissari especialitzat, és a dir un especialista en literatura i sobretot en la figura i en l'obra de l'escriptor al qual es retrà homenatge, sobretot en els casos dels anys literaris; o bé un comissari polític, és a dir una persona designada per l'Administració. Aquesta figura especialitzada o política és la que s'encarregarà d'idear, dissenyar i fer el seguiment del programa, d'acord amb el Patronat o amb la Comissió Executiva. Alguns anys literaris encarreguen a una sola persona la programació i gestió de tota l'organització.
- **Consell Literari:** Alguns anys literaris també compten amb aquesta òrgan de gestió que té com a funció assessorar i vetllar per l'aspecte més acadèmic dels continguts i de les publicacions.
- **Secretaria:** Aquest darrer òrgan pot tenir diversos noms: oficina, secretaria executiva, secretària tècnica; i també pot recaure en una sola persona o en grup de persones. Està integrada pels tècnics o gestors culturals que s'encarreguen de portar a terme les activitats programades.
- **Gestor Cultural:** És el tècnic, que sota les directrius del comissari, s'encarregarà de gestionar i materialitzar el programa. La gestió cultural pot recaure en una única persona que dependrà de la comissió o del comissari o bé pot recaure en un secretariat o oficina que estiguin integrats per tècnics que gestionen el dia a dia de l'any literari, d'acord amb el comissari o amb la comissió executiva.
- **Gestor econòmic o gerent:** És el tècnic, que sota les directrius del comissari i amb la col·laboració del gestor cultural, s'encarregarà de la gestió de la part econòmica de l'esdeveniment.

2.6.5. Els objectius

L'objectiu principal dels anys literaris és posar èmfasi en els tres pilars que intervenen en la literatura: autor, obra i lector. Pel que fa a l'autor, commemorar l'efemèride, fer memòria i posar en valor la figura i l'obra de la persona homenatjada; en relació a l'obra, commemorar la data de l'edició; i en el darrer terme, el lector, que és la persona a qui van adreçades les activitats que s'organitzen.

Uns altres objectius, no tan personalitzats en la figura homenatjada i més orientats a difondre les polítiques culturals, són refermar i promoure la llengua i la cultura d'un estat en el cas de les llengües majoritàries. I difondre, a través dels escriptors, el

coneixement de la cultura, de la llengua minoritària i del país sense estat a tot el món i promoure'n l'estudi i el coneixement.

2.6.6. El programa

En les primeres commemoracions estudiades, corresponents al final del segle XIX els programes d'activitats inclouen: conferències, processons cíviques, enllumenats especials als carrers, batalles florals, cants corals, certàmens literaris i poètics, enquestes literàries, ofrenes florals, celebracions religioses, excursions o visites a llocs relacionats amb l'escriptor, interpretacions de peces musicals, monuments erigits a l'escriptor, edicions especials dels diaris i de revistes, medalles i segells commemoratius, convocatòria de premis literaris, i vetllades literàries i musicals.

Durant les èpoques fosques, franquisme i nazisme, es constata, d'una banda, la celebració d'activitats oficials, i de l'altra, activitats clandestines i reivindicatives. En el cas català, també caldria afegir les activitats organitzades pels exiliats en els seus països d'acollida.

Més endavant, els programes d'activitats inclouen la celebració d'actes oficials de commemoració, actes acadèmics, cicles de conferències, exposicions, edicions especials de les obres de l'autor, edicions de les obres completes, adaptacions teatrals, i plaques commemoratives. A mesura que s'avança en el temps, s'amplien amb noves activitats, juntament amb la incorporació de les noves tecnologies i dels mitjans audiovisuals. Entre les noves activitats que s'incorporen a les que ja s'han citat són de destacar: congressos i col·loquis internacionals, pàgines web que apleguen tota la informació de les activitats que es porten a terme, exposicions virtuals, lectures organitzades, adaptacions teatrals, produccions audiovisuals (cinema, televisió i ràdio), rutes literàries, activitats organitzades per les biblioteques, festivals i *performance arts*, i les activitats educatives i concursos per a infants.

El programa d'activitats es prepara amb una antelació mínima de dos anys. En alguns casos es preparen amb una previsió de set anys. Els programes acostumen a ser molt atractius i amplis amb la finalitat que puguin interessar a un públic erudit i també a un públic més general. Aquests programes solen incloure: exposicions, congressos especialitzats, cicles de conferències, rutes literàries, espectacles teatrals, audiovisuals, produccions virtuals, activitats educatives i altres activitats més generals. Una altra característica és que acostumen a ser programes participatius i populars, i

per això es busca que hi hagi una complicitat entre les institucions que els organitzen i les persones que hi poden participar.

2.6.7. L'àmbit

Les celebracions dels anys literaris es poden circumscriure a un àmbit local, que implicarà la celebració d'activitats a les poblacions on va néixer, on va viure i on va morir l'artista. També poden tenir un àmbit estatal i, finalment, les commemoracions vinculades als escriptors més reconeguts o populars poden arribar a celebrar-se en un àmbit internacional. La delimitació de l'àmbit de l'any literari també pot venir donada per les activitats que es promoguin des de l'entitat organitzadora a tot el món i el ressò que en facin les institucions internacionals, en funció de la popularitat de l'escriptor.

La globalització és un factor important per a la difusió dels anys literaris, perquè es basa en el producte, en aquest cas la popularitat de l'obra de l'autor. Aquesta popularitat radica en la divulgació que hagi tingut l'obra de l'autor en els països on hagi estat traduïda i publicada. En funció d'aquestes traduccions, els resultats seran millors, perquè l'obra serà més coneguda i serà més fàcil que tot el món se'n faci ressò.

2.6.8. La durada

Malgrat com el seu nom indica la durada d'un any literari correspondria a un any, la realitat ens fa veure que estem treballant en franges de tres anys, donat que hi ha totes les tasques organitzatives que comporten treballar amb un any d'antelació destinat als preparatius i un any per darrera per acabar amb algunes de les activitats iniciades i també per fer el tancament.

2.6.9. El finançament

El finançament dels anys literaris acostuma a procedir de l'àmbit públic, és a dir de l'Estat, ja sigui a través dels Ministeris, dels *Landers*, de l'*Arts Council*, les conselleries en el cas de Catalunya, o l'administració local o l'ajuntament relacionat amb la persona homenatjada. També pot procedir de l'àmbit privat, com per exemple una fundació privada, una casa museu, que a més compti amb el mecenatge i patrocini d'empreses privades i fundacions que vulguin col·laborar en les activitats. En la majoria dels casos, però, el finançament acostuma a ser mixt, és a dir, públic i privat. Fins a l'any 2012 a Catalunya, les caixes d'estalvis, a través de l'Obra Social, destinaven una part dels seus beneficis a la divulgació de la cultura. Fins l'any 2012, la Generalitat de Catalunya també disposava de l'1% dels beneficis de les caixes d'estalvis per a destinar-los a activitats culturals. A partir de la conversió de les caixes d'estalvi en bancs, durant

l'any 2012, algunes han mantingut l'Obra Social, com és el cas de BankCaixa i el Banc Bilbao Vizcaya, però la resta han desaparegut.

2.6.10. El logotip

Amb la finalitat que tothom, entitats organitzadores i públic en general, associïn l'esdeveniment amb una imatge gràfica, s'acostuma a dissenyar un logotip que està present en tota la documentació i en totes les activitats relacionades amb l'esdeveniment com a marca identificativa. En el logotip acostuma a aparèixer el nom i cognom de l'escriptor, o només el cognom i la data que es commemora. A vegades, l'autoria del logotip correspon a un dissenyador de renom, com en el cas de l'Any Pla, que era un disseny de Claret Serrahima, i d'altres és fruit de la creativitat de les persones que treballen en l'organització.

2.6.11. Els resultats

La valoració dels resultats d'un any literari es pot veure en tres etapes diferents:

1) A curt termini. Aquests resultats són immediats i es fan evidents a mesura que transcorre l'activitat de l'any literari. La primera percepció es té en la resposta del públic a l'assistència a les activitats, a les rutes literàries, a les obres de teatre, a les exposicions, la participació de les escoles i en el ressò que fan els mitjans de comunicació de les activitats que es porten a terme.

2) A mig termini. Aquest apartat generalment és més ampli perquè són els resultats que es donen una vegada la commemoració literària ja ha iniciat les activitats i es veien la resposta de les entitats i de la societat civil. Com a exemples es poden citar: una exposició que s'ha programat en una localitat determinada, i s'ofereix per itinerar. El resultat es veu reflectit en les sol·licituds que fan altres localitats per acollir-la; un cicle de conferències que s'inicia en un espai determinat i que després s'ofereix per fer-lo en altres localitats, el resultat es veu en les peticions que es reben per acollir-lo; els monogràfics o dossiers especials que poden dedicar revistes literàries i especialitzades; el nombre de consultes en els cercadors d'Internet; les activitats que poden organitzar entitats de tot el món per a commemorar l'efemèride.

3) A llarg termini. Aquests resultats es veuen en la producció d'articles científics derivada del ressò de l'any literari, entre un i dos anys després de la celebració. Aquesta demora en el temps ve donada perquè les revistes científiques internacionals, anomenades indexades, tenen uns comitès de redacció que triguen un o dos anys a

seleccionar, revisar i publicar els articles que reben. I també, en les tesis doctorals d'investigadors que s'interessin per l'obra o la figura de l'autor homenatjat i que es puguin començar a partir de la celebració d'un any literari, i donin els seus resultats al cap de tres o cinc anys.

Entre els resultats a llarg termini, n'hi ha alguns que perviuran més enllà del temps de la celebració de l'any literari. En el cas d'un any literari vinculat a un escriptor, a més de mig termini i així mateix a llarg termini es veurà reflectit en els contractes d'edició per a la publicació de les noves edicions de les obres o de les edicions especials, antologies, edicions il·lustrades o les *Obres completes*, i els contractes per a les traduccions de les obres a d'altres llengües. De la mateix manera es veurà en les liquidacions dels drets d'autor procedents de les vendes de llibres. Les rutes literàries que s'hagin organitzat durant la celebració de l'any, continuaran existint una vegada hagi finalitzat l'any literari, i vincularan patrimoni i literatura al llarg del temps.

En l'àmbit acadèmic farà que nous investigadors s'interessin per l'escriptor i s'organitzin seminaris i col·loquis al voltant de la figura i l'obra de l'escriptor. En un àmbit més mediàtic, el fet de posar en valor l'escriptor pot provocar que altres àrees no vinculades directament amb la literatura s'hi interessin, com pot ser el món audiovisual, en el qual poden sorgir propostes per fer pel·lícules i documentals sobre l'escriptor o bé adaptacions sobre les seves obres; el món del teatre, que es pot interessar per noves adaptacions de les obres; o altres àmbits, com per exemple pot ser la publicitat, en el qual es vulgui utilitzar el nom de l'escriptor per relacionar-lo amb la ciutat o amb el país. I fins i tot, el món de la moda pot mostrar interès, amb exposicions que relacionin moda i literatura.

3. Marc teòric

3.1. El patrimoni

En l'àmbit individual el concepte de patrimoni és clar. Es tracta fonamentalment de propietats materials com una casa, unes terres, un aixovar, unes joies, uns documents, un arxiu, una biblioteca. En l'àmbit col·lectiu, també hi ha una noció de l'existència d'un patrimoni comú, en el qual determinades coses són considerades l'heretat d'una col·lectivitat, i fins i tot algunes són considerades béns de tota la humanitat.

Aquest patrimoni de tots és una herència cultural que es rep, és memòria i identitat, és una continuïtat, i les generacions que el reben han de gaudir plenament dels seus valors però també han de ser conscients que tenen l'obligació i el deure de traspassar-lo en les millors condicions a les generacions venidores. (Ballart, 1999).

És evident que la idea de patrimoni s'associa a objecte de valor, material o immaterial, i al mateix temps aquest valor serveix per establir algun tipus de vincle entre individus que genera un nexa entre transmissor i receptor. "El patrimoni és un actiu valuós que transcorre del passat al futur relacionant a les diferents generacions" (Ballart, 2001).

La consciència patrimonial és un fenomen antic que ha desenvolupat diferents estratègies de preservació, i ha descobert que la conservació per la conservació no té sentit, i per això ha calgut pensar en uns nous usos per al llegat preservat. La gestió patrimonial s'entén com el conjunt d'actuacions programades amb l'objectiu d'aconseguir una conservació òptima dels béns patrimonials i un ús d'aquests béns adequat a les exigències socials contemporànies. (Ballart, 2001).

Aquesta gestió del patrimoni històric no només inclou els objectes, sinó també els paisatges i els llocs. Pel que fa als objectes, alguns mantenen el mateix ús que tenien quan van ser creats, altres estan aïllats del seu lloc d'origen i tancats en un museu, uns altres formen part d'un conjunt en una exposició. Finalment, uns altres no tenen cap utilitat aparent, però atrauen l'admiració per la seva riquesa o per la seva bellesa. Pel que fa als llocs i als paisatges, són espais, que es poden localitzar en un mapa i que es poden visitar, que recorden fets o esdeveniments que van tenir lloc en un determinat moment del temps o espais que han estat descrits en l'obra d'un escriptor.

3.2. Usos socials del patrimoni

La nostra societat, acostumada a treure rendiment de tot el que hi ha al nostre abast, també fa intents per considerar el patrimoni com un recurs cultural que existeix i del qual es pot treure un profit.

El turisme és un dels àmbits que sovint utilitza el patrimoni com un recurs per ampliar l'oferta d'una comarca i un paisatge, i a la vegada explotar i divulgar la riquesa que pot oferir un monument o un espai. Cal tenir en compte que, generalment, el patrimoni i el turisme no tenen una bona entesa. Per a les empreses turístiques el patrimoni és un recurs més o menys potent que s'utilitza com a atracció de clients, i per al sector patrimonial el turisme és alguna cosa que existeix sense que ningú es plantegi actuar amb aquest propòsit. La relació entre patrimoni, turisme i població a vegades també és complicada, el patrimoni parla de les persones que habiten en un territori, forma part de les seves vides i dels seus costums. Per contra, sovint, els gestors el mostren com una atracció per als forasters i turistes. (Prats, 2011).

El patrimoni en les zones turístiques s'acostuma a convertir en un actiu afegit a l'oferta i a la rendibilitat de les actuacions polítiques. En aquest sentit, totes les accions aniran destinades a generar o augmentar els fluxos de visitants o bé a fomentar el turisme anomenat de qualitat. Per contra, en les zones no turístiques el patrimoni s'acostuma a tractar amb la finalitat de preservar la identitat i de millorar l'anomenada qualitat de vida en els plans urbanístics i mediambientals dels pobles. (Prats, 2003)

D'altra banda, és una evidència que patrimoni i turisme es necessiten. Però perquè aquesta simbiosi funcioni cal que hi hagi una bona entesa entre els gestors turístics i els habitants de la zona. Els dos col·lectius haurien de treballar plegats, fer front comú per unir els interessos d'un i altre costat, i crear o implementar productes turístico-patrimonials integrats que optimitzin els efectes que siguin beneficiosos per a ambdós sectors. El turisme pot representar una font important d'ingressos i de vitalitat per als municipis que l'usin amb mesura i d'una manera sostenible. (Prats, 2003).

La gestió patrimonial ha de partir del fet que existeix una limitació clara del potencial de recursos a explotar. Tots els recursos, siguin naturals o culturals, són escassos i limitats. Per tant, cal fer-ne un ús raonable i no un abús. Cal tenir en compte que es tracta d'uns béns que no són renovables o molt difícils de restituir.

Un dels problemes dels recursos patrimonials existents és que tots no es poden salvar alhora de la destrucció de forma indefinida. Per tant, és aconsellable establir un mètode per preservar-los i conservar-los. Aquest mètode consisteix en primer lloc en establir unes prioritats amb la finalitat d'orientar els esforços dels investigadors i de la conservació cap als elements més importants, representatius i rics. En segon lloc, cal procedir a una selecció que vindrà condicionada per factors externs: l'ambient, les tradicions, les modes, els contextos i les idees vigents en cada època. I també vindrà condicionada per uns contextos: el científic-professional, emmarcat en l'activitat acadèmica i d'investigació; el societari-civil, representat per la vida civil i l'activitat associacionista; el polític-administratiu, emmarcat per les administracions públiques; i l'econòmic, emmarcat per les relacions econòmiques que es donen en la societat. Finalment, cal determinar quins són els destins d'aquests recursos patrimonials: l'estudi, la utilitat científica, l'explotació amb finalitats socials, les finalitats educacionals i socials; i la reserva, el bé es protegeix i conserva per al futur. (Ballart, 2001)

En relació als valors determinats del procés de selecció i valorització del patrimoni no hi ha una unanimitat entre els autors. Un sector considera que es poden determinar quatre valors: associatius, estètics, econòmics i informatiu-científics (González, 1999). Un altre sector opina que aquests valors es poden classificar en tres: el *valor d'ús*, assimilable al valor econòmic i informatiu-científic, en la qual avaluem el bé perquè pot satisfer alguna necessitat concreta, o bé dóna resposta a algun repte o oportunitat, o bé per la informació que pot aportar el bé a través de la investigació sobre l'objecte; el *valor formal*, assimilable al valor estètic i artístic, en el qual el bé es valora per l'atracció que desperta en els sentits, la raresa, la preciositat, i l'aparença exòtica; i el *valor de símbol*, assimilable al valor associatiu, en el qual el bé s'avalua perquè ens posa en relació amb el seu creador o els seus usuaris en el passat i serveix de nexa entre el passat i el present (Ballart, 2001).

L'opinió d'un tercer grup d'investigadors sembla que és la més adient perquè considera que els objectes culturals tenen cinc configuracions que formen un tot que li donen certa forma o figura com a element patrimonial. La primera és la *interpretació*, donar significat als elements patrimonials. El significat es transmet mitjançant símbols. "Quan un element patrimonial adquireix el valor de símbol, pot ser molt poderós, ja que és capaç de transmetre molts missatges diferents"; la segona és la *popularitat*, que es mesura pel nombre de seguidors que té l'objecte, i això requereix que els missatges siguin entesos, és a dir, que el sistema de símbols sigui compartit per molta gent. Els símbols han de ser compartits, han de formar part d'un llenguatge comú; la tercera és

l'*impacte* que té aquest objecte en el camp de referència cultural; la quarta és el *cànon*, l'acceptació de l'objecte per part dels especialistes que li atorgaran la legitimitat. Tant la tercera com la quarta van molt lligades perquè sense el vistiplau de l'acadèmia l'objecte no pot entrar a formar part del cànon ni ser un referent del patrimoni cultural; i la cinquena és la *durada*, el temps que aquest objecte cultural es podrà mantenir vigent i tindrà un "valor de contemporaneïtat del patrimoni, mentre el relacionem amb els valors del present". (Santacana, 2010)

Pel que fa a la conservació del patrimoni, quan l'autoritat científica i el consens social certifiquen el seu valor i determinen que l'element patrimonial és considerat un bé d'interès públic, la seva recuperació i restauració, conservació i, en la mesura del possible, activació o posta en valor, són considerats com un imperatiu categòric per a l'administració. (Prats, 2003). Existeixen dos tipus de conservació: la versió contemplativa, que tendeix a la idealització del passat i es tradueix en una concepció estatitzant i perpetuadora pel que fa a la consideració del valor dels béns patrimonials; i la versió utilitària, que s'interessa pel valor instrumental del patrimoni, per la qual cosa n'emfatitza l'ús: "cal fer servir el patrimoni per a treure'n partit, sigui científic, econòmic o de qualsevol altre tipus". (Ballart, 2001)

Per tant, arribem a la conclusió que el patrimoni cultural ha de ser considerat un bé molt preuat de les cultures que cal preservar per a les generacions futures. Però què passa amb el patrimoni literari?.

3.3. El patrimoni literari

Tradicionalment, en les grans civilitzacions de la història, textos i objectes apareixen relacionats, en algunes ocasions fins i tot físicament, en els espais i donen lloc a tres institucions culturals cabdals: la biblioteca, el museu i el monument.

Un dels espais més antics, dedicat a l'associació entre culte, memòria i coneixement, del qual tenim referències és la biblioteca d'Alexandria, creada per Ptolomeu I d'Egipte l'any 290 aC. Aquest complex singular estava consagrat a la memòria i al coneixement. Tres edificis formaven el conjunt considerat el nucli intel·lectual de l'antiguitat: El museu tenia diverses sales dedicades a les diferents branques del saber: zoològic, jardí botànic, observatori astronòmic i una sala d'anatomia; la biblioteca, considerada l'eix del santuari, va arribar a tenir uns 700.000 manuscrits; i el Temple. També hi havia una residència per allotjar els savis i els estudiants.

Des de final del segle XVIII, a Catalunya hi ha una consciència de l'existència i de l'interès pel patrimoni literari que es demostra en els llegats documentals i bibliogràfics vinculats a nombrosos escriptors conservats a biblioteques, arxius i museus. En són alguns exemples a Vilanova i la Geltrú, el Museu Biblioteca Víctor Balaguer (1895); a Barcelona, la Biblioteca del Centre Excursionista de Catalunya (1879), la Biblioteca Rossend Arús (1895), la Biblioteca de l'Institut d'Estudis Catalans (1907), posteriorment la Mancomunitat de Catalunya li atorgà el caràcter de servei cultural públic i passa a anomenar-se Biblioteca de Catalunya (1914), la Biblioteca Popular de la Dona (1909), fundada per Francesca Bonnemaison de Verdaguer, i moltes de les biblioteques particulars d'estudiosos que existeixen a Catalunya i que contenen importants fons bibliogràfics i documentals, que en podríem dir "biblioteques de treball".

Posteriorment, a principis del segle XX, la posada en valor i la custòdia del patrimoni literari vinculat als escriptors era una feina que desenvolupaven els estudiosos, els investigadors i els familiars. Una figura important en la conservació d'aquest patrimoni són els biògrafs que "tenen un paper destacat perquè amb la voluntat de conèixer l'autor en ressegueixen la vida i els llocs vitals, els donen a conèixer i, per tant, els posen en valor". Va ser durant el segle XX que a Espanya i a Catalunya es comença a parlar de les cases museu vinculades als escriptors i és quan es creen els "centres patrimonials amb una clara voluntat de preservar el patrimoni literari català" (Torrents, 2005, 2007).

Tot aquest interès demostrat el segle passat, es pot afirmar que el patrimoni literari actualment no té el mateix grau de consideració ni les inversions públiques de les quals gaudeixen el patrimoni arqueològic, el patrimoni monumental, i el patrimoni artístic. El patrimoni literari "ha de ser considerat un referent indispensable per a la configuració i la definició de l'imaginari col·lectiu d'una cultura, que hauria de tenir el mateix tractament per part dels estudiosos i de l'Administració que els patrimonis culturals tradicionalment reconeguts i protegits com ara el patrimoni arqueològic o l'arquitectònic." (Aguiló, A. 2010).

Boya argumenta tres raons per explicar aquesta situació: la primera, els interessos disciplinaris dels perfils professionals que gestionen les institucions patrimonials de Catalunya, com ara els arqueòlegs i, sobretot, els historiadors de l'art; la segona, la gestió i valorització del patrimoni literari a Catalunya ha estat tradicionalment atribuïda

a les biblioteques i als arxius; i la tercera, la manca d'interès que la lectura i la literatura tenen en la societat catalana contemporània". (Boya, 2009)

Oficialment, el primer interès en la preservació del patrimoni literari el trobem l'any 1982, amb el reconeixement de la Conferència mundial sobre les polítiques culturals organitzada per la UNESCO, celebrada a Mèxic, en la qual es defineix el patrimoni cultural, i apareix per primera vegada la paraula 'literatura' vinculada al patrimoni:

*"El patrimoni cultural d'un poble comprèn les obres dels seus artistes, dels seus arquitectes, dels seus músics, dels seus escriptors, dels seus savis, però també les creacions anònimes sorgides de l'ànima popular i el conjunt dels valors que donen un sentit a la vida. Engloba les obres materials i immaterials que expressen la creativitat d'aquest poble, les llengües, els rituals, les creences, els llocs i monuments històrics, la literatura, les obres d'art, els arxius i les biblioteques."*¹⁶

Posteriorment, la UNESCO va aprovar altres convencions que van reforçar aquest concepte ampli del patrimoni: la Convenció per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, celebrada a París el 17 d'octubre de 2003¹⁷, se centra en: "la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial; el respecte del patrimoni cultural immaterials de les comunitats, grups i individus de qui es tracti; la sensibilització en el pla local, nacional i internacional a la importància del patrimoni cultural immaterial i del seu reconeixement recíproc; i la cooperació i assistència internacionals." Més tard, l'any 2005, es va celebrar a París la Convenció sobre la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals¹⁸, que tenia com a objectius, entre d'altres: "protegir i promoure la diversitat de les expressions culturals; crear les condicions per a què les cultures puguin prosperar i mantenir interaccions lliurement de forma mútuament profitosa; fomentar el diàleg entre cultures; promoure el respecte de la diversitat de les expressions culturals; i reiterar els drets sobirans dels Estats a conservar, adoptar i aplicar les polítiques i mesures que estimin necessàries per a protegir i promoure la diversitat de les expressions culturals en els seus territoris".

La visió tradicional del patrimoni cultural considera fonamentalment els béns artístics i monumentals heretats del passat, com les obres de l'art escultòric i pictòric o les grans

---

¹⁶ Convención mundial sobre las políticas culturales. (MONDIACULT) organitzada per la UNESCO i celebrada a México l'any 1982. <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=es&pg=00309> (Consulta: 21/06/2012).

¹⁷ Convenció per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial. UNESCO, París, 2003. <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001325/132540s.pdf> (Consulta: 21/6/2012).

¹⁸ Convenció sobre la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals. UNESCO, París, 20 d'octubre de 2005. <http://www.unesco.org/new/es/culture/themes/cultural-diversity/diversity-of-cultural-expressions/the-convention/convention-text/> (Consulta: 21/6/2012)

obres arquitectòniques, però a partir de la Convenció de la UNESCO la consciència actual és que el patrimoni també compren les manifestacions culturals intangibles, com són les tradicions orals, la música, les festivitats i les llengües. Això ha comportat que el patrimoni intel·lectual s'inclogui en el patrimoni intangible, és a dir, les creacions de la ment, com la literatura, les teories científiques i filosòfiques, la religió, els ritus i la música, així com els patrons de comportament i culturals que s'expressen en les tècniques, la història oral, la música i la dansa. (Ballart, 2001)

En el patrimoni cultural immaterial proclamat per la UNESCO, en les expressions culturals del territori, en el patrimoni intangible o en el patrimoni intel·lectual que cita Ballart és on troba el seu lloc el patrimoni literari, que comparat amb el patrimoni arqueològic, el patrimoni monumental o el patrimoni artístic és molt petit, però no per això deixa de ser important.

El patrimoni literari es podria definir com tot allò que fa referència a l'autor, és a dir, als aspectes humans que ens ajuden a entendre els personatges i tot allò que pertany a l'àmbit creatiu, ens apropa a l'escriptor i a la comprensió en el sentit ampli de la seva escriptura. L'esfera del patrimoni literari abasta des dels manuscrits, mecanoscrits, la biblioteca de l'autor, la correspondència, les notes, les cases on va viure, els llocs on va estudiar, els llocs que freqüentava, i els paisatges vinculats a la seva vida i els descrits en la seva obra.

Una altra motivació, que no és declarada públicament, però sí que interessa la societat és la "necessitat molt humana i primària" de conèixer la vida de l'escriptor i els seus objectes personals. De tota manera, la gestió patrimonial ha d'aplicar el sentit comú per saber fins on ha de mostrar al visitant la intimitat de l'escriptor. Torrents és del parer que "per damunt de tot, hi ha d'haver l'obra de l'autor que és la que transmet valors humans i universals". (Torrents, Carme, 2005)

3.4. Patrimoni literari i identitat

Un territori no significa res per a una col·lectivitat humana si no té una relació amb la seva identitat distintiva com a grup, si no està carregat de signes i de símbols. És a dir, que ha de formar part de l'imaginari literari o imaginari col·lectiu, que es pot definir com el conjunt de fets, dades, personatges, llocs, creences, que d'alguna manera formen el sistema de referències per a la majoria de ciutadans d'un territori, sigui local o nacional, que els ciutadans perceben com a propis i útils per explicar-se la seva història, la seva identitat, la seva cultura.

Un territori pertany a una col·lectivitat quan aquesta se l'ha fet seu, perquè l'ha marcat amb senyals, perquè li ha donat “un caràcter, una especificitat o diferència”, però sobretot a través de la paraula, a través de la literatura. Com a construcció simbòlica, en la “correspondència llengua, identitat i territori, res no és producte de la natura, res no és natural: tot és resultat de processos culturals, de sistemes de símbols, d'evolució, d'història.” (Mira, 2007)

El patrimoni d'una col·lectivitat està format per paisatges, terres, vegetació. Però també està integrat per un patrimoni construït, pobles, ciutats, carrers i edificis; per un patrimoni d'art, d'arquitectura “modesta o sublim”, de pintures, imatges, d'objectes d'interès, de músiques, de danses, cançons i cuina; per un “patrimoni de paraules, una llengua, que és també la matèria i el vehicle d'una literatura”. Es podria dir que el patrimoni d'un col·lectiu és “un patrimoni d'història i de memòria sense els quals ni les persones ni els pobles no són res, perquè amb el pas del temps la vida d'una persona és l'acumulació i la memòria de tot allò que ha dit i ha fet, i la d'un poble també”. (Mira , 2007)

En relació a la identitat, Jordi Casassas la defineix com “un concepte de contorns borrosos, un tret de la individualitat que només es manifesta, però, quan aquest individu es contrasta amb un grup; amb la dimensió col·lectiva amb la qual comparteix valors, principis, experiències, un ideari, unes formes de mobilització, unes estratègies. [...] Així doncs, la identitat constitueix un tret essencialment cultural, un sobreentès, una forma de consciència, una política. La identitat és, doncs, una construcció historicocultural.” (Casassas, 2009).

Xavier Roigé considera que memòria i identitat són “dos aspectes fonamentals que estan presents en els museus des de la seva creació i que mereixen ser reconsiderats. [...] cal reconsiderar la idea convencional que els museus són institucions dedicades a la preservació de la memòria per apuntar la idea que en realitat són institucions que creen memòria i identitat”. També afirma que la “memòria es pot entendre de moltes maneres diferents, però en aquest context ens referim a la memòria com a construcció social”. “Per esdevenir un lloc de memòria, en el sentit de Pierre Nora, no només és necessari que el lloc no escapi a l'oblit, sinó que sigui reconegut com a tal per una col·lectivitat i que a més sigui museïtzat.”

En relació a la identitat, Roigé diu que “en una societat hi ha múltiples identitats, múltiples identificacions personals o col·lectives, que les institucions museals

seleccionen per construir els seus propis discursos.” I en relació a la manera de tractar la memòria i la identitat, opina que “són dos elements immaterials que són ‘materialitzats’ en forma d’exposicions, de discursos o d’elements simbòlics.” Avui en dia, en un món que es mou entre la globalitat i la localitat, en el qual les identitats són molt complexes i les memòries són molt diverses, els discursos sobre identitat i memòria s’han de reactualitzar en els museus i institucions patrimonials i convertir-se en un mosaic cultural, en els quals es representi una polifonia discursiva. (Roigé, 2011)

Llorenç Prats opina que la memòria “determina els referents en què la comunitat va a fixar els seus discursos identitaris, amb un caràcter gairebé totèmic, però també els continguts mateixos d’aquests discursos. La memòria compartida, abans que col·lectiva, és, per suposat, una construcció social, com és una construcció també, de caràcter més o menys individual, la memòria biogràfica. La memòria és canviant, selectiva, diversa, fins i tot contradictòria i relativa en tot cas a les situacions, interessos i interrelacions del present .[...] la memòria constitueix el discurs, o millor dit, el conjunt de discursos, canviant, de la comunitat sobre la comunitat. Un recurs permanent al passat per a interpretar el present i construir el futur, d’acord amb les nostres idees, valors i interessos, compartits en major o menor grau.” (Prats, 2005)

Pel que fa a la memòria, Joan Santacana és de l’opinió que “estem enfront d’una cultura de l’oblit, d’un oblit que es presenta sota l’aparença de la modernització i que abraça tots els àmbits de la vida i la cultura”. En la seva comunicació, Santacana posa èmfasi en la importància dels estudis de proximitat a Catalunya l’any 1950, iniciats per Josep Iglésies¹⁹. “Els museus locals, els centres d’estudis, les biblioteques o els arxius no han d’ésser un magatzem passiu o una fàbrica de relats inútils. Aquestes institucions les hem de concebre com a mitjans. El patrimoni local, sigui tangible o intangible degudament estudiat i comunicat és un focus d’originalitat i creativitat cultural.” (Santacana, 2010)

3.5. Patrimoni literari i territori

En la tradició literària europea tota la literatura va lligada a una gent, a una llengua, a una terra, a uns pobles, a unes ciutats, a uns paisatges, reals o mítics. Algunes de les obres més grans i emblemàtiques de la literatura tenen dos protagonistes: d’una banda, els actors i els personatges, i de l’altra, l’espai i els paisatges on aquests personatges es mouen: el Quixot i La Manxa, Ulisses i les illes gregues, i Joyce i

---

¹⁹ Josep Iglésies i Fort (1902-1986). Geògraf, historiador i escriptor català que va endegar les Assembles Intercomarcals d’estudiosos com una iniciativa científica i catalanística, vinculades a la història i a la geografia locals.

Dublín. També hi ha territoris, paisatges, ciutats, muntanyes, reals o mítics, que són referents i, a vegades, protagonistes, d'una literatura concreta i que hi apareixen repetidament: el paradís terrenal a la Bíblia o a la Divina Comèdia, els Pirineus, i el Canigó. I d'altres són una compenetració entre l'autor i l'obra: "l'Empordà de Josep Pla, l'horta i l'albufera de Blasco Ibáñez, les terres de l'Ebre de Sebastià Juan Arbó, la Mequinensa de Jesús Montcada". Barcelona i la plaça del Diamant de Mercè Rodoreda, Londres i les obres de Charles Dickens, Dublín i Joyce, i Weimar i Goethe. "Mirar el territori com a paisatge, no és igual que mirar-lo com a element de la narració" El paisatge i el territori són part substancial de l'obra literària mateixa i "una part insubstituïble del nostre patrimoni comú, d'allò que ens fa ser el que som, d'allò que hem rebut i que hem d'incrementar, valorar, presentar, difondre i, sobretot, convertir-ho en una font de plaer: del plaer de llegir." (Mira, 2007).

En aquest sentit de la vinculació de l'obra amb la ciutat o amb el territori, Resina opina que la literatura afegeix "densitat ontològica als llocs de memòria, que sovint es destaquen de l'entorn i esdevenen punts significatius de l'esfera terrestre gràcies a un poema, una novel·la, o les al·lusions d'un assaig." A més, Resina considera que de la mateixa manera que "la Manxa es tonifica econòmicament amb el turisme cervantí, Dublín amb el joyceà, Ravenna amb el dantesc, i Weimar amb el goethià" també són imaginables, encara que a una altra escala, "una Gràcia rodorediana, un Arenys espriuà i un Palafrugell planià, de la mateixa manera que hi ha una Seta valeriana, un Port Bou benjaminià i un Monterosso montalià." (Resina, 2009)

L'any 1984, Pierre Nora va publicar *Les lieux de mémoire*, un assaig sobre França que tracta sobre la memòria i la història, la república i la nació, la nació i la memòria, l'Estat i les seves memòries, l'era de les commemoracions, i la memòria política. Quan aquesta obra es va publicar, ja feia temps que s'havia encetat el debat sobre la distinció entre la memòria històrica i la història tradicional, influenciat per la gran passió memorística europea de la segona meitat del segle XX, amb la voluntat de recordar les grans tragèdies "per tal que la història no es torni a repetir". Nora afirma que:

"no los acontecimientos por sí mismos sino su construcción en el tiempo, el apagamiento y la resurgencia de sus significados, no el pasado tal como tuvo lugar sino sus reemplazos permanentes, sus usos y desusos, su pregnancia sobre los presentes sucesivos; no la tradición sino la manera en que se constituyó y transmitió. En síntesis, ni resurrección ni reconstrucción, ni aun representación; una rememoración. Memoria: no el recuerdo sino la economía y administración del pasado en el presente." (Nora, 1984).

3.6. Conservació del patrimoni literari

La conservació del patrimoni literari s'acostuma a fer en dos tipus d'espais: el primer, són els espais escrits tancats, com poden ser els arxius, les biblioteques, les fundacions i les cases-museu vinculades a un escriptor, que poden ajudar a mantenir viva la memòria d'un escriptor i el que representa. "Aquests espais es poden convertir en autèntics centres de referència no sols per a especialistes, sinó també, i sobretot, per a la tropa anònima del carrer, turistes inclosos, incrementant i intensificant amb imaginació les seves activitats" (Molas, 2011). El territori és el segon espai, en aquest cas obert, on també es poden conservar i observar aquests espais escrits vinculats als escriptors. Joan Francesc Mira posa èmfasi en considerar la literatura com a patrimoni col·lectiu i aquesta idea es reforça quan es considera que la paraula escrita, la narració o el poema neixen o creixen en un territori concret, quan utilitzen la llengua d'aquesta territori, o "quan reflecteixen, descriuen o fins i tot inventen un espai real o mític." Considera que aplicar el concepte de patrimoni a les creacions escrites i a les expressions culturals dels territoris és del tot encertat, perquè "formen part d'aquell conjunt de productes culturals valuosos que una societat o un poble acumulen i transmeten". (Mira, 2007).

El projecte de creació del nou Museu d'Història Nacional de Catalunya, inclòs en el Pla de Museus de la Generalitat de Catalunya per a l'any 2015²⁰, "vol assumir i vehicular un concepte ample i obert del patrimoni: així, en el pla teòric, res del que té a veure amb la vida dels homes i de les dones en societat li ha de ser estrany". Aquest futur "museu s'ha d'interessar tant pels temes, conceptes, objectes i pràctiques que configuren els sectors més tradicionals o convencionals del patrimoni històric i cultural, com per aquells béns culturals integrats dins dels qualificats com a 'nous patrimonis' o, si més no, com a 'patrimonis revisitats', entre ells el patrimoni literari". D'aquesta manera "el patrimoni literari, i, en conseqüència totes les seves expressions materials i immaterials possibles (obres, objectes personals, espais de treball i vida, paisatges de referència d'escriptors catalans, i, potser moltes altres coses vinculades a ells), haurien d'interessar sense recança a la nova institució nacional, i, en conseqüència, trobar-hi un espai en les seves polítiques i programes, tant de recerca com de col·lecció, difusió i exposició." (Boya, 2009)

---

²⁰²⁰ www.gencat.cat Bases del nou Pla de Museus de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Conselleria de Cultura. <http://www20.gencat.cat/portal/site/CulturaDepartament/menuitem.4f810f50a62de38a5a2a63a7b0c0e1a0/?vgnnextoid=b9f89be06338a010VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=b9f89be06338a010VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=detall&contentid=204f6077c47f5310VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD> (Consulta: 28/06/2012)

Segons Boya, pel que fa al patrimoni literari, la creació d'aquest nou museu implicaria una concertació entre diferents entitats: l'Arxiu Nacional de Catalunya, la Biblioteca Nacional de Catalunya, els museus, els arxius locals i comarcals, i les cases-museu dels escriptors que hi ha per tot el país. També caldria l'establiment d'una programa d'acció en comú emmarcat dins d'una política nacional de documentació, conservació, difusió i exposició del patrimoni literari català. De tota manera, amb la crisi econòmica i cultural actual es veurà si aquest projecte queda només en la teoria o bé es pot portar a la pràctica amb la implicació de totes les parts interessades.

La singularitat del patrimoni literari fa que s'estigui en disposició d'avançar en la seva conservació. En primer lloc, perquè és important per a la societat conèixer la seva literatura, els seus escriptors i els llocs on van escriure i sobre els que van escriure; en segon lloc, atès que és una disciplina relativament poc explorada i innovadora és té l'ocasió de dissenyar un programa d'acció per tractar el patrimoni literari. (Hernández, 2005).

3.7. Les xarxes de patrimoni literari

Amb la voluntat de preservar la memòria dels escriptors i a la vegada divulgar el patrimoni literari, les darreres dècades del segle XX han proliferat les xarxes de patrimoni literari que agrupen les cases-museu i les fundacions que custodien els llegats dels escriptors. Per encàrrec de la Institució de les Lletres Catalanes, l'any 2007, Carlota Torrents va elaborar un informe titulat «El Patrimoni literari a Europa». En aquest informe s'estudien els models de xarxes de patrimoni a nivell europeu i el sistema d'organització. En la comunicació presentada al III Seminari de Patrimoni Literari i Territori, l'any 2007, Carlota Torrents centra l'estudi en diversos països d'Europa, però la comunicació la fa sobre l'estudi dels models de quatre països concrets: França, Alemanya, Itàlia i el Regne Unit.

El model francès, és un model clarament institucional, promogut pel Ministeri de Cultura, es desenvolupa a través de la «Fédération des Maisons d'écrivains et des patrimoines littéraires»²¹. L'objectiu fonamental d'aquesta associació és federar els llocs i els patrimonis literaris: cases d'escriptors, museus biogràfics, d'art o d'història, conservant les col·leccions literàries, biblioteques i centres d'estudi o d'investigació que custodien la documentació o els arxius literaris.

---

²¹ <http://www.litterature-lieux.com/> (Consulta: 30/06/2012).

El model alemany és un model mixt entre privat i públic. L'«Arbeitsgemeinschaft Literarischer Gessellschaften und Gedenkstätten»²² [Associació de Societats Literàries i Memorials], que compta amb el suport de la Comissió del Govern Federal per a la Cultura, coordina les dues-centes vint-i-dues cases, societats, museus i monuments literaris. Aquesta associació constituïda l'any 1986, té com a finalitat oferir informació de tots els centres associats, promoure exposicions i projectes conjunts, atorga subvencions, amb fons del Govern Federal, per a donar suport als projectes dels mitjans de comunicació que difonguin la literatura i els escriptors, i també als projectes que presentin les entitats que formen part de l'associació per a organitzar festivals de literatura, congressos, simposis, debats públics, espectacles, exposicions i publicacions.

El model italià és d'iniciativa privada, i està gestionat per una entitat sense ànim de lucre que porta per nom «I Parchi Letterari»²³ va ser fundada l'any 2009 amb l'objectiu d'organitzar a nivell nacional i internacional els llocs d'interès i la seva importància des d'una perspectiva històrica de testimoni, d'atractiu arquitectònic i d'identitat. Els parcs literaris italians són àrees determinades del territori que es caracteritzen per diferents combinacions d'elements naturals i humans que il·lustren l'evolució de les comunitats locals a través de la literatura, i els lloc concrets que van inspirar a molts autors per escriure les seves obres.

I, finalment, el model anglès també és d'iniciativa privada. Algunes de les cases dels escriptors es troben agrupades a «Lighthouse»²⁴. Aquesta agrupació té com a finalitat servir de plataforma de difusió de les cases i els museus i organitzar dues reunions l'any per posar qüestions en comú. Les cases museu dels escriptors tenen llibertat d'acció i no compten amb subvencions del Govern per mantenir-se, sinó que depenen del finançament privat. La Fundació sense ànim de lucre «National Trust»²⁵, té com a finalitat preservar el patrimoni del Regne Unit en el sentit més ampli: cases i edificis, jardins i parcs, naturalesa i vida salvatge, costa i paisatges interiors, col·leccions, llocs i monuments.

Des de l'any 1993, Espanya compta amb l'«Asociación de Casas-Museo y Fundaciones de Escritores»²⁶ que agrupa una cinquantena de cases i fundacions

---

²² <http://www.alg.de/> (Consulta: 30/06/2012)

²³ <http://www.parchiletterari.com/index.php> (Consulta: 30/06/2012)

²⁴ <http://www.lighthouses.org/> (Consulta: 30/06/2012)

²⁵ <http://www.nationaltrust.org.uk/> (Consulta: 30/06/2012)

²⁶ http://www.museosdeescritores.com/ESP_II/index.htm (Consulta: 01/07/2012)

vinculades a escriptors espanyols. Una iniciativa privada els objectius de la qual són afavorir la trobada, cooperació i estudi de les cases-museu i fundacions d'escriptors, i promocionar la literatura en general i els escriptors en particular, entre d'altres.

Catalunya compta des de l'any 2005 amb l'associació «Espais Escrits»²⁷, entitat privada sense ànim de lucre que té com a objectiu "articular els projectes de custòdia, recerca, i difusió del llegat tangible i intangible dels escriptors de la literatura catalana". Les àrees de treball d'aquesta entitat són, entre d'altres: organitzar anualment un Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori, construir i desenvolupar l'aplicació informàtica *Mapa Literari Català*, i difondre les activitats de l'entitat. En aquesta entitat hi ha al voltant d'una cinquantena de cases-museu, entitats i arxius que custodien els llegats dels escriptors catalans. El *Mapa Literari Català* <http://www.mapaliterari.cat/es/>, realitzat en format digital i que compta amb geolocalització, permet consultar diferents punts de la geografia mundial amb textos de la literatura catalana.

Una iniciativa que també relaciona territori i literatura i que ha sorgit sense tenir la categoria de xarxa de patrimoni literari però sí que ha fet un gran esforç de divulgació és la *Geografia Literària*, sota l'aixopluc de la Universitat de Vic, que editarà en format paper nou volums, dels quals n'ha sortit el primer i que té la seva rèplica en format digital a www.endrets.cat. Aquest projecte dona a conèixer la geografia literària dels països de llengua catalana, mitjançant el paisatge i l'art preservats.

Al marge del model francès, que és institucional i vinculat al Govern francès, i el model alemany que és mixt, la resta de xarxes de patrimoni literari són privades i compten amb migrats recursos dels Governaments dels seus països. És evident que aquestes xarxes han de comptar amb els seus propis recursos per tirar endavant les seves iniciatives. A més, en èpoques de crisi econòmica com la que vivim actualment, és clar que els Governaments dels respectius països no poden subvencionar les activitats que organitzen, però sí que les empreses privades vinculades al territori, com per exemple hotels, restaurants, agències de turismes, d'esports, guies de natura, entre d'altres podrien col·laborar amb aquestes xarxes per conèixer el territori.

---

²⁷ <http://www.espaisescrits.cat> (Consulta: 01/07/2012)

3. 8. Usos socials del patrimoni literari

A més de les cases-museus i les fundacions vinculades als escriptors, les administracions locals, les entitats sense ànim de lucre, les empreses turístiques i les empreses culturals en general han utilitzat “les figures d’activació patrimonial: rutes, centres d’interpretació, centres d’acollida...” (Prats, 2011) amb la finalitat de posar en valor els escriptors i els espais i per a dinamitzar els pobles, les ciutats, els territoris amb una sèrie d’activitats i estratègies al voltant dels escriptors i dels espais, com per exemple les rutes literàries i les visites guiades. També les biblioteques, els centres educatius i les associacions s’han involucrat en aquestes propostes d’educació i d’oci vinculades als escriptors, amb clubs de lectura, exposicions i guies de lectura. “Les noves orientacions pedagògiques recomanen la necessitat de donar més importància a les biblioteques dels centres educatius com a agents dinamitzadors de la lectura” (Torrents, 2007).

Amb el pas del temps, s’ha anat constatant que quan se celebra un esdeveniment commemoratiu o alguna activitat extraordinària vinculat a l’escriptor o a la seva obra, la difusió i, per tant, el consum de productes vinculats a l’escriptor en general augmenta. Torrents considera que “la declaració dels anys temàtics ajuda a fer una divulgació molt més gran dels escriptors o de la seva obra i amb pocs recursos es pot mediatitzar l’escriptor”. Però no s’ha d’oblidar que, com diu Torrents “la tasca dels espais literaris s’hauria de basar en: conservar, estudiar i donar a conèixer el nostre patrimoni literari. Ser, juntament amb els centres de patrimoni literari, un referent per als educadors, i compartir la responsabilitat de desvetllar el gust per la lectura i assegurar la transmissió de llegat cultural dels nostres autors a les noves generacions” (Torrents, 2005).

Sobre la utilització del valor dels escriptors i dels espais per fomentar la lectura, Neus Oliveras ens fa veure que una senyalització en el territori pot ajudar a crear un clima favorable entre literatura i el territori: una frase o un bust d’un autor ubicats en un museu; plaques relacionades amb escriptors a les localitats; i indicadors en els camins. El contacte entre la literatura i els lectors es pot establir, a més de les cases museus i fundacions, en les rutes literàries i en els clubs de lectura. “La literatura de ruta apareix com un nou text, perquè es tracta de la selecció d’un sol autor o de diversos autors, amb un denominador comú que podria ser la ciutat o el paisatge o la relació de l’autor amb el territori”.

Un dels precursors de les rutes literàries a Catalunya va ser Llorenç Soldevila, amb la finalitat que fossin una eina útil per a l'ensenyament, després aquestes rutes es van començar a plantejar per a un públic adult. Actualment, conviuen itineraris i rutes fets per autèntics professionals amb altres que es limiten a fer unes lectures públiques en uns espais concrets sobre temàtica diversa. En relació als clubs de lectura, la majoria de biblioteques ofereixen aquesta proposta de trobada amb la literatura. La base consisteix en triar un llibre, compartir les lectures, interpretar una obra per conèixer-la millor, fer contextualitzacions i comparar les obres amb les d'altres autors. En els darrers anys, s'ha diversificat l'oferta amb els clubs de lectura virtuals com el "Què llegeixes? 2.0"²⁸, que és una iniciativa de la Institució de les Lletres Catalanes per fomentar la lectura. Oliveras ha detectat que les persones que són lectores tenen "més referents en la literatura estrangera, que no pas en la literatura catalana" i és per això que es considera molt important que des dels clubs de lectura i a "través de la programació es vagin introduint autors d'aquí amb la finalitat de construir un teixit literari e màxim de sòlid". (Oliveras, 2009)

Francesca R. Uccella, en el seu *Manual sobre patrimoni literari* considera que "en els darrers anys el patrimoni literari ha adquirit més visibilitat en l'àmbit de la valorització cultural dels espais vinculats als escriptors" (Uccella, 2013). En aquest manual cita el "lloc literari" com a "entorn privilegiat d'acostament a un escriptor, a la seva vida i a la seva obra" i "el centre de patrimonialització com a suport de la memòria històrica d'una època i d'un entorn social". També ens parla dels mapes literaris, les cases-museu dels escriptors, els monuments i les tombes i dels itineraris literaris, com a instruments de potencialitat didàctica, econòmica i turística.

3.9. El perfil dels gestors del patrimoni literari

Les opinions sobre quina formació acadèmica han de tenir les persones que gestionen el patrimoni literari són diferents.

Tzvetan Todorov, que inicialment havia contribuït a la transformació dels estudis literaris a França, en el seu assaig *La literatura en perill* es mostra clarament decebut d'aquesta transformació, atès que es qüestiona els objectius i els mètodes de l'ensenyament. Manifesta que els liceus consideren que els estudis literaris han de tenir "com a primer objectiu fer-nos conèixer les eines de què se serveixen" i no són

---

²⁸ <http://www.quellegeixes.cat/splash/splash.php> (Consulta 11.4.2015)

entesos com les eines que han de servir “per a reflexionar sobre la condició humana, l’individu i la societat, l’amor i l’odi, la joia i la desesperança”. També es planteja com ha evolucionat la literatura des dels temps dels clàssics fins a avui i considera que la literatura no ha de replegar-se en ella mateixa, en un ensenyament literari basat en la retòrica o en la història literària, i allunyar-se cada vegada més del que pot ser l’home i la seva realitat. Per solucionar aquesta problemàtica proposa redreçar l’ensenyament literari a França, i que els “estudis literaris trobin el seu lloc al si de les humanitats, al costat de la història dels esdeveniments i de les idees”. Unes humanitats enteses com a preparació “per a totes les professions que es basen en les relacions humanes.” (Todorov, 2007).

D’altra banda, Llorenç Prats considera que més que especialistes en humanitats cal formar tècnics en gestió patrimonial. Actualment, “el patrimoni s’explica en les llicenciatures de l’art, prehistòria i arqueologia, principalment, i el turisme en les d’economia aplicada i la geografia regional.” I en el cas de la llicenciatura d’antropologia social i cultural “el patrimoni està contemplat normalment com a assignatura optativa que es dedica fonamentalment a explicar cultures tradicionals i, com a molt, museus etnològics.” (Prats, 2003)

Encara que en un estudi posterior matisa que “el principal camí per convertir el patrimoni local en un instrument obert i de futur passa bàsicament, per donar prioritat absoluta al capital humà: les persones abans que les pedres. Quan parlo de capital humà i de persones, em refereixo, naturalment a la població, però a tota la població, autòctona o no, i a processos de participació activa. Però em refereixo també a tècnics. Tècnics en gestió patrimonial que, en aquest cas, han de ser, a més, científics socials capaços de treballar en la població i amb la població, en l’àmbit de l’extremadament concret, és a dir antropòlegs i antropòlogues formats en el treball de camp. I em refereixo, també, a agents culturals locals, persones implicades en l’esdevenir comunitari i disposades a participar en l’empresa.” (Prats, 2011)

Per contra, Francesc Foguet és de l’opinió que els gestors del patrimoni literari han de ser especialistes en filologia amb formació especialitzada en gestió del patrimoni literari, i que és necessari “respondre a la demanda creixent de professionals solvents especialitzats en feines de gestió de patrimoni literari, tant en institucions oficials com en entitats privades (fundacions, cases d’escriptors, museus), i també en mitjans de comunicació, editorials o plataformes digitals consagrades a continguts literaris”. Per això Foguet proposa la creació d’un Màster d’especialitat de Gestió del patrimoni

literari, vinculat als estudis de filologia, en el qual “l’especialitat de Gestió del patrimoni literari oferirà els coneixements especialitzats per a professionalitzar-se en l’àmbit del patrimoni literari”. Aquests estudis s’haurien d’orientar amb “un enfocament teòric i pràctic” cap a la “formació específica tant en el coneixement del procés i el sistema literari com en la pràctica de la seva gestió patrimonial: des de la producció i consum de la literatura fins a la crítica literària, tot passant per la gestió editorial i la promoció de la literatura”. (Foguet, 2008)

L’opinió de Montserrat Comas, directora de la Biblioteca Víctor Balaguer, és que els gestors de patrimoni literari han de ser persones especialitzades en filologia. I talment com Francesc Foguet considera que la Universitat hauria de planificar màsters per a gestors literaris amb departaments o facultats que aparentment són molt llunyans”. Comas creu que el “màster hauria de ser mixt on s’hi trobin involucrats arquitectes, dissenyadors, o actors”. També opina que per a conservar el patrimoni documental i el patrimoni natural cal “treballar de manera transversal amb geògrafs i tècnics mediambientals.” (Comas, 2008).

La directora de la Casa Museu Verdaguer de Folgueroles, Carme Torrents, considera que els gestors culturals han de tenir la responsabilitat de transmetre la importància del patrimoni literari i la seva inclusió en els museus literaris. I també han de ser coneixedors de com el patrimoni literari té a veure amb àrees que afecten les polítiques del Govern com són el turisme, l’educació, el territori i el paisatge, la cultura i la comunicació. (Carme Torrents, 2005)

Per poder opinar sobre quina ha de ser la formació acadèmica dels gestors del patrimoni literari, cal centrar la nostra atenció en les dades sobre els professionals que es dediquen al sector del patrimoni. En un estudi elaborat per Tino Carreño l’any 2009 titulat «Camins creuats. El perfil actual del gestor cultural a Catalunya» que es va fer a partir dels resultats d’una enquesta feta a 474 professionals de la gestió cultural, es desprèn que el 32 % dels professionals desenvolupen la seva activitat principal en el sector del patrimoni. En front del 43 % que el desenvolupen en les arts escèniques i en la música. La majoria dels professionals de la gestió cultural, un 31 %, desenvolupa la seva activitat en un equipament específic (museu, biblioteca, auditori, teatre, etc.). Aquest estudi evidència que una tercera part dels gestors culturals es dedica a la gestió del patrimoni i que també una tercera part treballa en un museu, biblioteca o equipament específic. (Carreño, 2009).

Per tant, la seva formació ha de ser més diversificada. Tot i que, actualment, la universitat ja contempla entre els seus estudis d'especialitat la gestió cultural. Entre les diferents matèries que s'imparteixen en relació amb aquest estudis són de destacar: història de l'art, història, gestió del patrimoni, patrimoni cultural, economia de la cultura, organització i gestió d'empreses culturals, patrocini i mecenatge, el lleure en la societat actual, propietat intel·lectual, recursos humans, entre d'altres disciplines. És per això que cal considerar la gestió cultural com l'especialització empresarial aplicada directament a la cultura.

La gestió cultural implica, entre d'altres, conèixer el patrimoni cultural, en tots els seus àmbits, i també saber transmetre el que representa el patrimoni per a la nostra societat. És per això que sota les paraules *gestió cultural* s'amaguen molts conceptes: patrimoni, cultura, arqueologia, museu, conservació, ús, difusió, promoció, màrqueting, economia, lleure, organització, turisme etc. I tot això combinat amb un grau molt elevat de passió, emoció, comprensió, respecte, sensació... perquè sense un component important de passió i d'emocions, i a la vegada amb un bon coneixement del patrimoni, és molt difícil que un gestor cultural trobi el punt d'equilibri entre el què és la conservació del patrimoni i l'ús que se n'ha de fer, i també com fer arribar al públic que representa el patrimoni per a la societat.

Des de la meua experiència professional, he de dir que la feina d'un bon gestor cultural és que tot funcioni, que l'exposició s'inauguri el dia previst, que s'aixequi el teló a l'hora establerta, que surtin les publicacions en el temps previst i amb la qualitat esperada, que els pressupostos quadrin, que el concert sigui un èxit... Però tot això s'ha de fer sense que la presència del gestor cultural es noti o que sigui més important que l'esdeveniment que ha organitzat.

4. Les polítiques culturals internacionals i el patrimoni literari

La gestió de les commemoracions literàries està molt vinculada a les polítiques culturals que imperen en els països on s'organitzen. És per això que s'ha dedicat un apartat específic a l'estudi de les polítiques culturals internacionals, concretament a les vinculades amb el patrimoni literari.

D'una banda, s'ha fet la cerca de la informació dels organismes internacionals com la UNESCO i la Unió Europea relacionades amb el patrimoni literari. D'una altra banda, s'ha fet la recerca de les polítiques culturals aplicades en matèria de patrimoni literari en els cinc estats europeus seleccionats amb la voluntat de tenir una panoràmica europea: Alemanya, França, Itàlia, Regne Unit i Espanya. També s'ha dedicat un apartat específic a la política cultural de Catalunya relacionada amb el patrimoni literari, atès que els estudis de cas són d'escriptors catalans.

Cal precisar que quan es parla de les polítiques culturals es fa referència a la política que impera en els estats, en funció del partit polític que governa. Per tant, es parla de la política cultural que es planteja des de l'administració, la que podríem anomenar de despatx, és a dir la burocràtica, aquella que acostuma a estar bastant allunyada de la realitat cultural.

A nivell internacional i a nivell europeu, respectivament, la UNESCO i la Unió Europea estableixen unes polítiques determinades, però no tenen capacitat legal per fer-les complir. Sinó que els estats estableixen les seves pròpies polítiques culturals, seguint o no, les directrius d'aquestes dues entitats.

4.1. El marc internacional

Actualment, una sèrie de factors estan alterant el sistema de les relacions internacionals. D'una banda, la globalització ha modificat la lògica de les relacions internacionals, i fa que els Estats-nació vagin perdent el monopoli que ostentaven a nivell internacional. De l'altra, la configuració de nous marcs supraestats, com la Unió Europea, la OTAN, el Banc Mundial, i les descentralitzacions subestats, com les comunitats autònomes a Espanya, estan provocant una doble tendència dels Estats a perdre sobirania en dos sentits: per dalt, cap als organismes internacionals econòmics, militars i polítics; i per baix, cap a realitats culturals que es fan visibles a escala interna

i també internacional més enllà dels Estats dels quals formen part i que van perfilant noves realitats i agents creatius, culturals, comunicatius i econòmics. (Zallo, 2011)

A nivell mundial, al costat de les ambaixades o de les delegacions oficials dels Estats-nació es troben representacions de governs subestats, empreses, sindicats, moviments socials i organitzacions no governamentals transnacionals com ara Greenpeace, Oxfam i d'altres. (Keating, 1996).

Tradicionalment estaven acostumats a les accions exercides pels Estats-nació a través de la diplomàcia cultural, que es pot definir com la col·laboració aparentment informal d'un estat amb individus i institucions civils estrangeres, mitjançant un ús institucional de la cultura i la seva propagació per diversos mitjans, amb la finalitat d'obtenir una influència política i poder aconseguir diferents objectius: projectar els valors i donar una visió política del propi país, de la seva gent, de la seva cultura i de les seves polítiques; trencar estereotips; canviar les polítiques de governs estrangers; aconseguir canvis polítics o culturals en països estrangers; i prevenir, controlar i mitigar els conflictes amb adversaris estrangers. (Bélanger, 1994, i Bound, Kirsten et alt., 2007).

La *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization* (UNESCO), entitat fundada el 16 de novembre de 1945, té com a "missió contribuir a la consolidació de la pau, l'eradicació de la pobresa, el desenvolupament sostenible i el diàleg intercultural per mitjà de l'educació, les ciències, la cultura, la comunicació i la informació"²⁹.

En la Convenció sobre la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals, aprovada l'any 2005, la UNESCO aposta clarament per una governança multilateral de la diversitat cultural mundial, i fomenta el camí per a la consolidació d'una paradiplomàcia en cultura. Atès que la Convenció consagra en l'àmbit del dret internacional la legitimitat dels països a aplicar polítiques culturals, i considera que els béns i serveis culturals no poden ser tractats solament pel seu valor comercial, sinó també com a portadors de valors, d'identitat i de sentit. La paradiplomàcia en cultura és el concepte de la ciència política referit a l'acció exterior dels governs subestats, i no s'ha d'entendre en la política diplomàtica d'un govern, sinó en l'àrea de les polítiques culturals. La Convenció de la UNESCO pot ser un element clau per ampliar i consolidar una paradiplomàcia cultural per a aquells països que no tenen Estat propi.

---

²⁹ www.unesco.org < <http://www.unesco.org/new/en/unesco/about-us/who-we-are/introducing-unesco/>> (Consulta: 17/12/2011)

De capacitat paradiplomàtica en poden gaudir tant les regions, les províncies, els *länder* o els estats de federacions, així com les comunitats autònomes i locals dels Estats. (Petit, 2010).

L'acció paradiplomàtica inclou les àrees de l'àmbit general com són l'economia, el medi ambient, la política social i el desenvolupament rural i urbà. En els casos d'una comunitat lingüística i cultural diferenciada, com és el cas de Catalunya, el Quebec i Escòcia, també n'hi ha de més específiques que inclouen la cultura, l'educació i la política lingüística. Aquesta paradiplomàcia en cultura ha d'anar íntimament lligada a les polítiques culturals per tal d'obtenir avantatges en la signatura d'acords internacionals (Mesado, 2008).

4.2. La UNESCO

La UNESCO aglutina les polítiques culturals a nivell internacional i treballa per crear les condicions propícies per al diàleg entre les civilitzacions, les cultures i els pobles, basant-se en el respecte dels valors comuns. Les seves propostes estan pensades per a nivell mundial i per a llargs terminis. Es fan a través de les convencions i els acords de caràcter normatiu relatius a les polítiques culturals internacionals i el patrimoni, i després són aprovats per la Conferència General o per les conferències intergovernamentals convocades expressament, sola o conjuntament amb altres organitzacions internacionals³⁰.

Entre els projectes de resolució 2010-2011 s'inclou el Gran Programa IV-Cultura³¹, que s'estructura sobre cinc eixos d'acció, tres dels quals fan referència al patrimoni literari:

“Eje de acción 2: Salvaguardia del patrimonio vivo, especialmente por medio de la promoción y la aplicación de la Convención del 2003.

Eje de acción 4: Protección y promoción de la diversidad de las expresiones culturales por medio de la aplicación de la Convención de 2005 y el desarrollo de las industrias culturales y creativas.

Eje de acción 5: Integración del diálogo intercultural y la diversidad cultural en las políticas nacionales.”

---

³⁰ [www.unesco.org <http://portal.unesco.org/es/ev.php-URL_ID=12025&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=471.html>](http://portal.unesco.org/es/ev.php-URL_ID=12025&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=471.html) (Data de consulta 9/12/2011)

³¹ [www.unesco.org http://portal.unesco.org/culture/es/ev.php-URL_ID=35752&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html](http://portal.unesco.org/culture/es/ev.php-URL_ID=35752&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html) (Data de consulta 23/02/2012)

4.3. La Unió Europea

Des dels seus inicis, la Unió Europea ja havia expressat el seu interès pel paper central de la cultura en la vertebració de la identitat europea, però no va ser fins el Tractat de Maastricht, signat l'any 1992, que es va atorgar una importància expressa a l'acció cultural.

El Tractat de Maastricht ha fet possible que la Unió Europea (UE), que històricament ha estat orientada cap a l'economia i el comerç, porti a terme accions culturals per a la salvaguarda, la difusió i el desenvolupament de la cultura a Europa. No obstant, el paper de la UE es limita a fomentar les accions de cooperació entre els operadors culturals dels diferents Estats membres o a completar les seves iniciatives, amb la finalitat de contribuir al desenvolupament de les cultures dels Estats membres, respectant la seva diversitat nacional o regional, amb objecte de posar en relleu la seva herència cultural comuna. Amb aquesta finalitat, la UE crea instruments que donen suport a accions culturals com el programa Cultura³² i l'acció Capital Europea de la Cultura.³³

L'article 128 d'aquest Tractat estableix l'àmbit competencial en matèria de cultura a l'entorn dels eixos següents:

- “1. The Community shall contribute to the flowering of the cultures of the Member States, while respecting their national and regional diversity and at the same time bringing the common cultural heritage to the fore.*
- 2. Action by the Community shall be aimed at encouraging co-operation between Member States and, if necessary, supporting and supplementing their action in the following areas:*
  - improvement of the knowledge and dissemination of the culture and history of the European peoples;*
  - conservation and safeguarding of cultural heritage of European significance;*
  - non-commercial cultural exchanges;*
  - artistic and literary creation, including in the audio-visual sector.*
- 3. The Community and the Member States shall foster co-operation with third countries and the competent international organizations in the sphere of culture, in particular the Council of Europe.*
- 4. The Community shall take cultural aspects into account in its action under other provisions of this Treaty.*
- 5. In order to contribute to the achievement of the objectives referred to in this*

---

³² El Programa Cultura (2007-2013) està pensat com un instrument de finançament i programació que pretén donar suport a accions de cooperació cultural a organismes europeus actius en l'àmbit cultural, així com recopilar i difondre informació en l'àmbit cultural. L'objectiu general del programa Cultura és contribuir a la valorització d'un espai cultural comú als europeus, amb la finalitat d'afavorir el sorgiment d'una ciutadania europea. El programa gira en torn a tres objectius de gran valor afegit europeu: facilitar la mobilitat transnacional dels professionals del sector cultural; fomentar la circulació de les obres d'art i dels productes artístics i culturals a l'altra banda de les fronteres nacionals; i promoure el diàleg intercultural. [www.europa.eu](http://europa.eu/legislation_summaries/culture/l29016_es.htm#amendingacts) <http://europa.eu/legislation_summaries/culture/l29016_es.htm#amendingacts>> (Consulta: 9/12/2011)

³³ [www.europa.eu](http://europa.eu/legislation_summaries/culture/index_es.htm) <http://europa.eu/legislation_summaries/culture/index_es.htm> (Consulta 9/12/2011)

Article, the Council:

- acting in accordance with the procedure referred to in Article 189b and after consulting the Committee of the Regions, shall adopt incentive measures, excluding any harmonization of the laws and regulations of the Member States. The Council shall act unanimously throughout the procedures referred to in Article 189b;

- acting unanimously on a proposal from the Commission, shall adopt recommendations.”

El Consell de Cooperació Cultural, creat amb anterioritat en el si del Consell d'Europa l'any 1961, té, entre d'altres, les finalitats següents: a) la salvaguarda del patrimoni comú; b) l'estudi mutu de les llengües, la història i les civilitzacions respectives; c) el foment d'activitats culturals d'interès; d) la lliure circulació de persones i béns culturals; e) la protecció del patrimoni històric de cada estat.

L'Agenda Europea per a la Cultura ha anat elaborant al llarg dels anys uns plans de treball en matèria de cultura. El primer Pla de treball en matèria de cultura³⁴, correspon al període 2008-2010, i se centra en la mobilitat d'artistes, l'accés a la cultura, el desenvolupament d'estadístiques culturals, la promoció de les indústries culturals i creatives, i l'aplicació de la Convenció de la UNESCO sobre les expressions culturals. El segon Pla de treball en matèria de cultura³⁵, correspon al període 2011-2014, i se centra en sis prioritats: la diversitat cultural i el diàleg intercultural, les indústries culturals i creatives, les competències i la mobilitat, el patrimoni cultural, la cultura en les relacions exteriors i les estadístiques culturals. L'any 2010, la Comissió va fer un informe sobre l'aplicació de l'Agenda Europea per a la Cultura que presentava els progressos realitzats en la consecució dels objectius i també les primeres experiències amb els nous mètodes de treball, com el *Método Abierto de Coordinación* (MAC).³⁶

Cal matisar que la Unió Europea estableix unes recomanacions comunes sobre les polítiques culturals europees, però finalment són els Estats els que tenen la potestat d'aplicar-les i formular-les en funció dels seus interessos polítics, econòmics i socials.

---

³⁴ [www.europa.eu <http://europa.eu/legislation_summaries/culture/cu0001_es.htm>](http://europa.eu/legislation_summaries/culture/cu0001_es.htm) (Consulta 9/12/2011)

³⁵ [www.europa.eu <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:325:0001:0009:ES:PDF>](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:325:0001:0009:ES:PDF) (Consulta 9/12/2011)

³⁶ Aquest mètode constitueix una eina efectiva per a cooperar en el camp cultural, però no s'ha utilitzat de manera suficient per treure conclusions substancials. En el futur, la cooperació haurà de reforçar-se per mitjà de mètodes de treball adaptats. El diàleg estructurat en el sector cultural està tenint lloc per mitjà de plataformes temàtiques de les associacions europees i el Fòrum Europeu de la Cultura. Les plataformes temàtiques han estat especialment beneficioses per a intensificar el diàleg dins del sector. No obstant, es requereixen més esforços per a abastar, en el futur, un diàleg més centrat en la societat civil.

[www.europa.eu <http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/open_method_coordination_es.htm>](http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/open_method_coordination_es.htm) (Consulta 9/12/2011)

4.3.1. Selecció de les polítiques culturals de cinc països de la Unió Europea: Alemanya, França, Itàlia, Regne Unit i Espanya

Amb la finalitat d'obtenir una informació més àmplia de les polítiques culturals i també de les commemoracions literàries en el marc europeu, s'ha fet una selecció de les celebracions dels aniversaris dels escriptors europeus més emblemàtics, i que a la vegada pertanyen a les cultures i literatures més influents actualment: Alemanya, França, Itàlia, Regne Unit i Espanya. Aquesta selecció inclou una breu informació de les polítiques culturals dels quatre països estudiats, en concret les relacionades amb el patrimoni literari.

Posteriorment, per mitjà de la web COMPENDIUM³⁷ i amb la informació obtinguda de les polítiques culturals estudiades s'ha elaborat una comparativa de les dades estadístiques dels cinc països estudiats.

Atès que el treball se centra en les commemoracions literàries a Catalunya, s'ha destinat un apartat específic que inclou la política cultural i les commemoracions literàries a Catalunya.

4.3.1.1. La política cultural a Alemanya

En els últims anys, el Govern Federal d'Alemanya ha incrementat notablement els recursos destinats a la cultura i a la política de mitjans de comunicació. El Govern ha seguit la premissa que una societat creativa i oberta depèn de les idees i les visions creades per la cultura i per les arts. S'ha plantejat la cultura com a base de la cohesió social, com a instrument que proporciona els valors fonamentals per a una vida plena, i com a eina que pot crear, protegir i millorar el marc adequat per a fomentar la cultura.

La promoció de la cultura és un assumpte dels Lander i de les administracions locals, mentre que el Govern Federal, a través del *Staatsminister für Kultur und Medien*³⁸

---

³⁷ Iniciat fa més de 15 anys, el Consell d'Europa / ERICarts "Cultural Policies and Trends in Europe" és un sistema basat en la web i la informació actualitzada de manera permanent i seguiment de les polítiques culturals nacionals a Europa. Es tracta d'un projecte a llarg termini que busca la inclusió dels cinquanta estats membres perquè cooperin en el marc de la Convenció Cultural Europea.

³⁸<http://www.bundesregierung.de/Webs/Breg/DE/Bundesregierung/BeauftragterfuerKulturundMedien/beauftragter-fuer-kultur-und-medien.html> (Consulta 18/11/2011)

[Ministeri d'Estat de Cultura i Mitjans de Comunicació], és el responsable de les institucions culturals d'importància nacional, i té competència en les responsabilitats integrals de la representació de l'Estat. Gràcies a aquesta distribució de les tasques el panorama cultural alemany és molt divers. Un dels objectius de la política cultural en la legislatura actual ha estat fomentar la participació dels ciutadans en les activitats culturals, amb una nova legislació sobre mecenatge. Això ha incentivat de manera substancial les donacions i contribucions de les persones a les associacions i entitats culturals. El Govern alemany destina aproximadament el 12% dels fons públics a l'art i a la cultura, la qual cosa representa una important contribució al compliment de les tasques de la política cultural de tot l'Estat.

En les àrees de la indústria cultural i de l'educació cultural el Govern ha considerat que les indústries creatives són un dels sectors més importants per a la cultura. Aquest sector inclou: la premsa, el mercat del llibre, el mercat de l'art, el teatre independent, els esdeveniments del sector i la música, el cinema i la indústria de la ràdio, el disseny, l'arquitectura i les indústries dels videojocs. S'estima que hi ha al voltant de 210.000 empreses en el camp de la cultura i de la creativitat que generen el 2,6 % del PIB, darrera de la indústria automotriu que representa el 2,9 %. El Govern Federal vol potenciar encara més aquestes indústries i per això ha creat la *Bundesregierung Kultur und Kreativwirtschaft Initiative* [El Govern Federal amb l'economia cultural i la iniciativa creativa].

El Govern Federal, a través del *Staatsminister für Kultur und Medien* [Ministeri d'Estat de Cultura i Mitjans de Comunicació], com a responsable de les institucions culturals d'importància nacional, amb la finalitat d'enfortir la literatura i les arts, es fa càrrec del finançament d'una sèrie d'institucions, que també compten amb la col·laboració dels *Landers* i de l'administració local. Entre les institucions finançades, a continuació es fa esment de les relacionades amb la literatura i el patrimoni literari. El *Museum für Deutschland Literatur* [Museu de la Literatura Alemanya], de Marbach, que està cofinançat amb la col·laboració del Land de Baden-Württemberg. El *Deutsch Film Institute* [Institut de Cinema Alemany] de Frankfurt, que es manté també amb fons dels estat federats i de les autoritats locals. La *Klassik Stiftung Weimar* [Fundació Clàssics de Weimar] és una col·lecció única que engloba espai, literatura i art, a través de la integració de les cases museus, els palaus i els jardins de les cases de Goethe, de Schiller i l'última casa on va viure Friedric Nietzsche, també s'ha fet càrrec de la restauració del castell de la ciutat de Weimar i de la reorganització dels Arxius de Goethe i Schiller. La *Deutsche Nationalbibliothek* [Biblioteca Nacional Alemanya],

creada l'any 1952, i els arxius federals. I també ha destinat fons a la reconstrucció de la *Kerzogin Anna Amalia Bibliothek in Weimar* [Biblioteca de la Duquesa Anna Amalia a Weimar] i a la Casa de Goethe a Roma, espai que està pensat com a centre cultural i l'únic museu que hi ha fora d'Alemanya sobre literatura. Finalment, els festivals de transcendència internacional com ara el *Bayreuther Festspiele* [Festival de Bayreuth] i l'*Arts Festival in Weimar* també estan cofinançats pel Govern Federal.

La creació del *Hintergrund der Deutsche Literatur* [Fons de la Literatura Alemanya], única institució que dona suport, de manera independent, a la literatura alemanya contemporània transregional, compta amb el cofinançament del Ministeri. Les exposicions *Documenta* de Kassel i la *Biennial* de Berlin són dos esdeveniments de reconeixement internacional, que s'organitzen amb el suport del Ministeri, a través de la *Kulturstiftung des Bundes* [Fundació Federal de Cultura]. Aquesta Fundació va ser creada, l'any 2002, amb la finalitat de donar suport a programes i projectes innovadors amb un context internacional en tots els àmbits de les arts i amb un interès social.

El *Beauftragte für Kultur und Medien* [Comissionat de Cultura i Mitjans de Comunicació] promou l'intercanvi d'informació entre les grans fundacions i biblioteques i els petits arxius i biblioteques locals. La *Kulturstiftung der Länder* [Fundació Cultural del País] dona suport al grup de treball de les *Arbeitskreis selbstständiger Kulturinstitute* (AsKI) [Institucions independents culturals], l'*Archiv der Akademie der Künste in Berlin* [Arxiu de l'Acadèmia de Belles Arts de Berlin] i el *Bach-Archiv in Leipzig* [Arxiu de Bach a Leipzig].

Des de l'any 1999, el Govern Federal té un gran interès en què la ciutat de Berlín sigui un escenari de la cultura en tots els sentits i per això ha promogut la ciutat com un centre cultural d'alt nivell. El Govern Federal ha donat suport a mesures de política cultural d'especial importància per a la ciutat que inclouen el suport als establiments culturals i als projectes desenvolupats a la ciutat. Entre els quals s'inclou el *Cultural Capital Fund* [Fons de Capital Cultural], les assignacions per a la *Stiftung Preussischer Kulturbesitz* [Fundació Patrimoni Cultural Prussià], el *Deutsches Historisches Museum* [Museu d'Història Alemanya], el *Jüdisches Museum in Berlin* [Museu Jueu de Berlín], la *Stiftung Topographie des Terrors* [Fundació de la Topografia del Terror], el *Berlin Film Festival* [Festival de Cinema de Berlin], el *Berlinale International Film Festival* [Festival Internacional Berlinale], la *Zweite Haus der Kultur* [Casa de les dues cultures], el *Martin-Gropius-Bau* [Martin-Gropius de la Construcció], el *Rundfunkorchester und Chora GmbH* [Orquestra de la ràdio], l'*Akademie der Künste* [Acadèmia de les Arts], el

Deutsche Kinemathek [Cinematoteca alemanya] i en la reconstrucció del castell de Berlon on s'ha ubicat la *Haus der Kulturen der Welt* [Casa de les Cultures del Món], amb la col·laboració de la *Humboldt-Stiftung* [Fundació Humboldt].³⁹

L'any 2008, es va crear la *Nationale Initiative Printmedien-Zeitung und der Zeitschrift en Demokratie* [Iniciativa nacional d'impressió de mitjans de premsa i revistes en democràcia]. Aquesta iniciativa està dirigida a fer que els nens i els joves prenguin consciència del valor dels diaris i revistes com un mitjà clau de la política i la seva importància com a hàbit de lectura i d'expressió de la llibertat de la premsa en la democràcia.

L'any 2011, el Govern Federal ha iniciat un programa de preservació dels fons patrimonials, actualment conservats en paper, que inclou quaranta projectes aprovats per recuperar les col·leccions històriques en arxius i biblioteques i preservar-les del foc, de l'aigua, de la humitat i de les floridures. La *Stiftung Preussischer Kulturbesitz* (Fundació per al Patrimoni Cultural Prussià), amb seu a la Biblioteca Estatal de Berlín, és l'encarregada de portar-lo a terme realitzant les tasques següents: desenvolupar el concepte de conservació nacional, augmentar la consciència pública del problema de la decadència del paper, avaluar els coneixements existents i donar suport a la investigació a través d'aquests projectes pilot. El pressupost és de 500.000 euros a l'any durant cinc anys, amb càrrec al *Staatsminister für Kultur und Medien* [Ministeri d'Estat de Cultura i Mitjans de Comunicació]. Els *Landers* hi col·laboraran amb una aportació de 100.000 euros.⁴⁰

En la política exterior la cultura i l'educació, juntament amb la diplomàcia clàssica i la política econòmica, estan considerades com el tercer pilar, també anomenat diplomàcia cultural, per persuadir o influir en els altres països sense emprar les polítiques convencionals o econòmiques. Acostuma a concretar-se en els programes polítics, es considera d'interès nacional i serveix per enfortir les relacions estratègiques. La meta de la política exterior alemanya és transmetre una imatge actual d'Alemanya i coadjuvar el procés de la integració europea i l'entesa entre els pobles. El *Bundesministerium für auswärtige Angelegenheiten* [Ministeri Federal de Relacions Exteriors] aplica la seva política cultural en els projectes de manera directa, però també ho fa a través de la citada diplomàcia cultural en coordinació amb

³⁹<http://www.bundesregierung.de/Webs/Breg/DE/Bundesregierung/BeauftragterfuerKulturundMedien/beauftragter-fuer-kultur-und-medien.html> (Consulta 18/12/2011)

⁴⁰<http://www.bundesregierung.de/Content/DE/Artikel/2011/12/2011-12-31-schriftliches-kulturgut.html?nn=391670> (Consulta 4/01/2012)

organitzacions mediadores (organismes intermedis) com són el *Goethe-Institut* i l'*Institut für Auslandsbeziehungen* [Institut de Relacions Culturals Internacionals] (IFA).

El *Goethe-Institut* disposa de 147 instituts culturals en un total de 83 països. Les seves funcions abasten, entre d'altres, l'ensenyament de la llengua alemanya, l'assistència tècnica als professors d'alemany estrangers i l'organització d'esdeveniments culturals. Aquesta institució compta amb seixanta anys d'experiència en l'ensenyament de l'alemany com a llengua estrangera, formació de professorat i desenvolupament de programes d'estudi, exàmens i material didàctic. Els *Goethe-Institut* de tot el món ofereixen una gran varietat de cursos d'alemany i un programa de cultura i temps lliure que ofereix practicar l'idioma alemany i conèixer millor la cultura alemanya.⁴¹ Al llarg de la seva existència, les seus de tot el món han organitzat una gran diversitat d'activitats culturals que inclouen: visites turístiques, exposicions, fires, tertúlies, excursions, presentacions de llibres, concerts i moltes més⁴².

L'*Institut für Auslandsbeziehungen* (IFA) [Institut de Relacions Culturals Internacionals] ha estat compromès des de fa 90 anys amb l'intercanvi artístic alemany a tot el món. La seva missió és fomentar el diàleg entre les societats civils i facilitar la informació de la política exterior d'Alemanya, a més de ser la institució medidora més antiga. L'IFA organitza exposicions d'art alemany a nivell mundial amb la finalitat de fomentar el debat intercultural i artístic. En les galeries de l'IFA a Stuttgart i Berlin s'exhibeix art, arquitectura i dissenys d'Àfrica, Àsia, Llatinoamèrica i Europa de l'Est. L'IFA uneix a persones de diferents cultures per mitjà de programes d'intercanvi i conferències internacionals i fomenta la solució de conflictes civils. Com a soci i col·laborador de la política exterior alemanya, és creador i impulsor del diàleg intercultural, de l'entesa entre pobles i de la solució de conflictes civils. En aquesta funció, l'IFA inicia, organitza i fa possibles fòrums de diàleg internacionals i programes en mitjans de comunicació, i ofereix suport en la solució de conflictes civils. Un dels seus punts forts és que es basa en el diàleg amb el món islamista. A més, l'IFA està compromès i col·labora amb diversos projectes amb socis nacionals i internacionals com fundacions i organitzacions internacionals. Com a fòrum d'informació, l'IFA impulsa la política artística exterior i dona suport a la transparència nacional i internacional. Com a catalitzador d'idees de la política cultural exterior, l'IFA ofereix assessorament polític a partir d'estudis independents, i organitza jornades i conferències especialitzades. La biblioteca del centre de Stuttgart, la revista *Cultural Exchange-Magazin für*

⁴¹ www.goethe.de (Consulta 18/12/2011)

⁴² [www.goethe.de <http://www.goethe.de/uun/prj/60j/enindex.htm>](http://www.goethe.de/uun/prj/60j/enindex.htm) (Consulta 18/12/2011)

Internationale Perspektiven [Intercanvi cultural – Revista per a les perspectives internacionals] i el portal d'internet de l'IFA són els fòrums d'informació més importants sobre la política cultural exterior d'Alemanya.⁴³

El Govern Federal compta, a més, amb una sèrie d'institucions que s'encarreguen de difondre la cultura i la llengua alemanyes a tot el món. Els 117 col·legis alemanys que existeixen a l'estranger tot i no ser institucions culturals tenen un paper especial en la divulgació de la cultura alemanya, amb un total de 70.000 alumnes, dels quals 53.000 no són alemanys. A través de la iniciativa "Els col·legis, socis per al futur", el Ministeri fomenta sistemàticament la tasca i la presència docents a l'estranger, fins i tot va més enllà de les estrictes col·laboracions escolars existents, com per exemple la fita de crear una xarxa de centres escolars associats en els quals l'alumnat es familiaritzi amb la llengua i la cultura alemanyes i d'aquesta manera desenvolupi uns vincles amb Alemanya.⁴⁴

4.3.1.2. La política cultural a França

El *Ministère de la Culture et de la Communication* [Ministeri de la Cultura i la Comunicació] té com a missió fer accessibles al màxim nombre de públics les obres capitals de la humanitat, i principalment les de França. Amb aquesta premissa, s'encarrega de salvaguardar, protegir i posar en valor el patrimoni cultural en totes les seves vessants. Entre els seus objectius hi ha: fomentar els creadors d'obres d'art i el desenvolupament de les pràctiques i els ensenyaments artístics; col·laborar en el desenvolupament de l'educació artística i cultural dels infants i dels joves al llarg dels cicles formatius; estimular les iniciatives culturals locals; desenvolupar els lligams entre les polítiques culturals de l'Estat i les dels col·lectius territorials; participar en la definició i la posta en marxa de la política del Govern de descentralització; vetllar pel desenvolupament de les indústries culturals i contribuir al desenvolupament de les noves tecnologies de difusió de la creació i del patrimoni cultural. A més de contribuir, conjuntament amb els altres ministeris, a l'acció cultural exterior de França, a contribuir a la diplomàcia cultural amb les accions relatives a les implantacions culturals franceses a l'estranger, i les accions de l'Estat destinades a garantir la màxima divulgació de la cultura i la creació artística franceses en el món.

---

⁴³ www.ifa.de (Consulta 18/12/2011)

⁴⁴ [www.bundesregierung.de<http://www.bundesregierung.de/Webs/Breg/EN/Federal-Government/Chancellery/MinistersOfState/BerndNeumann/CulturalPolicy/cultural-and-media-policy.html>](http://www.bundesregierung.de/Webs/Breg/EN/Federal-Government/Chancellery/MinistersOfState/BerndNeumann/CulturalPolicy/cultural-and-media-policy.html) (Consulta 18/12/2011)

El *Ministère* també s'encarrega de les polítiques relacionades amb la investigació, el desenvolupament sostenible, l'educació artística, el mecenatge i les activitats internacionals. Així mateix, també té cura d'elaborar els estudis i les estadístiques sobre les pràctiques culturals franceses, i de les bases de dades, com per exemple de l'*Inventaire general du Patrimoine culturel* [Inventari general del Patrimoni Cultural] o dels dels textos fonamentals de la llei de propietat literària i artística.

L'any 2010, es va reorganitzar el *Ministère* amb una nova estructura més simplificada i reforçada que permet una interpretació més fàcil de les grans polítiques culturals portades a terme pel *Ministère*, ja que combina les capacitats de conducció estratègica de l'administració central i clarifica el funcionament dels serveis. Les activitats del *Ministère* van quedar centrades en quatre entitats: el secretariat general que assisteix al Ministre en l'administració del *Ministère* i coordina les polítiques culturals transversals en l'administrat; la direcció general dels patrimonis que defineix, coordina i avalua la política de l'Estat en matèria d'arquitectura, d'arxius, de museus, de patrimoni documental i arqueològic, està constituïda per les direccions dels museus de França (DMF), els arxius de França (DAF), i la direcció de l'arquitectura i el patrimoni (DAPA); la direcció general de la creació artística que defineix, coordina i avalua la política de l'Estat relativa a les arts de l'espectacle en viu i de les arts plàstiques, està constituïda per l'antiga direcció de la música, de la dansa, del teatre i dels espectacles (DMDTS) i l'antiga delegació d'arts plàstiques (DAP); i la direcció general d'audiovisuals i de les indústries culturals (DGMIC), que defineix, coordina i avalua la política d'Estat en favor del desenvolupament del pluralisme de les audiovisuals, de la indústria publicitària, de l'oferta de continguts en línia, de la indústria fonogràfica, del llibre i de la lectura i de l'economia cultural.⁴⁵

El *Ministère* també compta amb el Comitè d'Història que té com a missió: reunir i fer conèixer els treballs existents sobre la història del Ministeri encarregat dels afers culturals i de les institucions que estan sota la seva tutela; incentivar les investigacions, els estudis, els treballs bibliogràfics i guies de recursos, publicar-los i garantir la seva difusió entre el públic; organitzar seminaris, col·loquis i altres manifestacions en aquest àmbit; promoure la coordinació d'esforços de les institucions i persones que realitzen els seus estudis i les seves investigacions en aquest àmbit; afavorir l'agrupació i la conservació dels documents i els materials útils per a la història; assessorar al ministre i als directors sobre totes les qüestions relatives a la història del Ministeri.⁴⁶

⁴⁵ <http://www.culture.gouv.fr/nav/index-dt.html> (Consulta 30/12/2011)

⁴⁶ <http://www.culture.gouv.fr/mcc/Le-ministere/Le-ministre/Themes/Comite-d-histoire> (Consulta 30/12/2011)

Una altra entitat vinculada al Ministeri és la Delegació General de la Llengua Francesa i de les Llengües de França. Entre les seves funcions té les “d’orientar i coordinar les polítiques públiques tenint cura de garantir l’ús de la llengua francesa, la promoció del seu ús i assegurar el seu enriquiment. És una tradició antiga incloure les llengües de França en les polítiques culturals. Això contribueix a promoure el plurilingüisme, a reforçar el paper de la llengua francesa en els països francòfons i la diversitat lingüística a Europa i en el món.”⁴⁷

L’any 1998, el Govern francès va crear l’*Haut comité des célébrations nationales*, sota la tutela de la direcció dels Archives de France⁴⁸, que s’encarrega de vetllar per la garantia de la política de les celebracions nacionals. Aquest comitè està format per personalitats representatives de les àrees d’història, literatura, arts, científics i tècnics. És l’encarregat d’aconsellar al ministeri per definir els objectius i les orientacions de la política de les celebracions nacionals.

En aquesta configuració, la delegació de les celebracions nacionals té un paper d’acció i de coordinació, estableix la llista dels aniversaris que s’han de celebrar, aconsella les presentacions dels projectes, coordina, si és necessari, les activitats i vetlla sobre la seva valoració, i per últim fa difusió de la informació de les celebracions i de les manifestacions anunciades. La delegació lidera les operacions d’envergadura internacional, realitza el recull anual i desenvolupa les eines de sensibilització en la col·lecció electrònica «celebracions nacionals» en el lloc d’Internet del *Ministère*. Treballa en estreta col·laboració amb el Departament d’ensenyament superior, de recerca i de tecnologia i amb les direccions regionals dels assumptes culturals (DRAC) que segueixen els projectes des de la seva circumscripció.

L’entitat encarregada de la promoció de l’acció cultural de França a l’exterior és l’*Institut Français* que té l’encàrrec de vetllar per l’acció exterior de França com a entitat pública de caràcter industrial i comercial (EPIC). Treballa amb la xarxa cultural francesa a l’estranger constituïda per més de 150 Instituts francesos i prop de 1.000 aliances franceses a tot el món. Des del mes de gener de 2011, s’ha iniciat un procés experimental per vincular a l’Institut Français les estructures culturals d’una desena de missions diplomàtiques. Per mitjà de l’*Institut Français*, el govern confia a una mateixa agència la promoció de l’acció cultural exterior de França en matèria d’intercanvis

---

⁴⁷ <http://www.culture.gouv.fr/mcc/Le-ministere/Missions-et-organisation/Themes/La-delegation-generale-a-la-langue-francaise-et-aux-langues-de-France> (Consulta 30/12/2011)

⁴⁸ <http://www.archivesdefrance.culture.gouv.fr/action-culturelle/celebrations-nationales/> (Consulta 3/1/2012)

artístics (espectacles en viu, arts visuals, arquitectura), de difusió dels llibres, del cinema, de la llengua francesa, dels sabers i de les idees. Sota aquesta premissa, desenvolupa un nou programa de difusió de la cultura científica. L'*Institut Français* també té com a missió l'acollida a França de les cultures estrangeres, a través de l'organització de sessions o festivals i de la cooperació amb els països del sud, garantint en primer lloc la gestió dels Fons del Cinema del Sud, dispositiu que dóna suport al cinema del sud, en associació amb el Centre Nacional del Cinema i de la Imatge Animada. Desenvolupa un programa de residències internacionals tan a França com a l'estranger. També garanteix les noves missions de formació i de professionalització dels agents de la xarxa cultural francesa a l'estranger."⁴⁹

4.3.1.3. La política cultural a Itàlia

El *Ministeri dei beni e delle attività culturali e del turismo* del Govern italià té encomanada la gestió del patrimoni cultural i del turisme amb la finalitat de garantir la tutela orgànica dels interessos d'importància rellevant en el pla nacional.⁵⁰ També s'encarrega de les competències sobre les antiguitats i belles arts, les acadèmies i les biblioteques, dels arxius de l'Estat, de l'edició de llibres, de la difusió de la cultura, de la promoció de l'esport i de les activitats dels espectacles en totes les seves expressions: cinema, teatre, dansa, música i els espectacles itinerants. Finalment, també s'ocupa de la tutela, de la valoració i de l'ús del patrimoni cultural nacional. L'objectiu és que les persones participin en les grans activitats organitzades al voltant dels monuments, els museus, l'art, la literatura, la música i a la vegada es recuperin les tradicions i la història.

Una altra de les funcions és l'organització dels grans esdeveniments culturals en els quals l'administració participa de manera extraordinària en la promoció i millora del patrimoni cultural, tant a nivell nacional com internacional. Entre els esdeveniments culturals hi ha les exposicions més importants que se celebren en l'àmbit nacional per la seva singularitat i característiques, les exposicions internacionals italianes en el món, els festivals i, finalment, els grans esdeveniments en els quals l'Administració participa en la promoció i valorització del patrimoni cultural, tant a nivell nacional, com internacional, amb la voluntat d'interessar a les persones pels monuments, museus, obres d'art, obres literàries i musicals.

---

⁴⁹ <http://www.institutfrancais.com> (Consulta 30/12/2011)

⁵⁰ Ministero dei beni e delle attività culturali e del turismo
<http://www.beniculturali.it/mibac/export/MiBAC/sito-MiBAC/MenuPrincipale/EventiCulturali/index.html>(Consulta 13/7/2014)

El Ministeri compta amb l'assessorament del Consell Superior de Patrimoni Cultural i Paisatge, que és un òrgan consultiu a nivell tècnic i científic en l'àmbit del patrimoni cultural i el paisatge. En l'àmbit de les regions, el Ministeri també col·labora amb els organismes governamentals anomenats *Assessorati alla cultura*, dels quals n'existeixen per tot el territori a nivell municipal, provincial o regional. Tenen com a responsabilitats la política cultural, la gestió dels grans esdeveniments, la definició de les directrius i de la planificació d'activitats relacionades amb la producció de pel·lícules i les relacions amb les institucions de la zona, en funció de les seves competències.

L'Istituto Italiano di Cultura és l'organisme oficial de l'Estat Italià que té per objectiu promoure i difondre la llengua i la cultura italiana en l'àrea de la seva competència. La seva finalitat és organitzar esdeveniments culturals per afavorir la circulació de les idees, de les arts i de les ciències. En aquest cas el de Barcelona actua en tot el llevant d'Espanya: Catalunya, Aragó, Comunitat Valenciana, Múrcia, Illes Balears i el Principat d'Andorra. Entre els serveis que ofereix hi ha cursos de llengua i cultura italianes i una biblioteca amb més de 19.000 volums.⁵¹

La Società Dante Alighieri va ser fundada l'any 1889 per un grup d'intel·lectuals. Posteriorment, va ser reconeguda com a institució jurídica per Reial Decret de 18 juliol 1893. Aquesta entitat té per finalitat "protegir i promoure la llengua i la cultura italiana al món, la reactivació dels llaços espirituals dels compatriotes a l'estranger amb la mare pàtria i fomentar entre els estrangers estimar i adorar la cultura italiana."⁵²

Per a l'assoliment dels seus objectius, la Società Dante Alighieri compta amb els Comitès de l'estranger, 423 repartits en 60 països, per mitjà dels quals institueix i subvenciona escoles, biblioteques, clubs i cursos de llengua i cultura italianes, difon llibres i publicacions, promou conferències, excursions culturals i manifestacions artístiques i musicals, concedeix premis i beques. A Itàlia, els 95 Comitès participen en les activitats destinades a millorar i ampliar la cultura de la nació i promou tots els esdeveniments dirigits a il·lustrar la importància de la difusió de la llengua, la cultura i de les creacions del geni i de treball italià. A més de programar cursos de llengua i

---

⁵¹ <http://www.iicbarcellona.esteri.it> (Consulta 13/7/2014)

⁵² <http://www.ladante.it/> (Consulta 12/7/2014)

cultura italianes, també disposa de 300 biblioteques de llibres italians repartides per tot el món amb més de cinc-cents mil volums.

Finalment, quan es parla de cultura, de llengua i d'integració s'associa al sentiment que, teòricament, uneix d'una manera indiscutible tots els ciutadans de un mateix país: la identitat nacional. La Società Dante Alighieri no deixa de banda aquest perfil d'identitat, sinó que hi afegeix el redescobriment de la literatura clàssica i contemporània, de la poesia i de les grans obres que han unit Itàlia i han esdevingut un dels principals objectius de la Società que ha ideat el projecte "Il mondo salvato dalla Poesia". Aquest projecte utilitza les noves tecnologies per fer una reinterpretació moderna dels clàssics a través d'audiollibres i DVD de textos de Carducci, Dante, Leopardi i Foscolo.

A Itàlia existeix la tradició de la creació dels *parchi letterari* dedicats a relacionar els autors amb el paisatge i així fer la difusió de l'autor i la seva obra entre el públic en general. Actualment, a la pàgina web <http://www.parchiletterari.com/index.php> es pot obtenir informació d'una vintena de parcs literaris d'autors italians.

En la tesi doctoral que està realitzant Francesca R. Uccella sobre patrimoni literari, hi ha un capítol dedicat a "Elementos de patrimonialización en un parque literario: Carlo Levi y Aliano". En aquest capítol defineix un parc literari com "un ens que s'ocupa de promoure la figura d'un escriptor, de guardar i difondre la seva obra i d'organitzar accions i activitats que faciliten el contacte entre l'autor i un públic sempre més ampli de lectors. Les dimensions dels parcs literaris poden ser molt variables i generalment estan limitades pels llocs en els quals es fa més evident la relació entre obra, escriptor i territori. Un parc literari pot correspondre a un poble sencer, -com en el cas d'Aliano-, a un barri o a una part d'ell -como succeeix a Grassano- o estar distribuït al llarg d'un territori molt extens -com en el cas del parc dedicat a l'escriptor sicilià Salvatore Quasimodo (1901-1968). Els elements principals d'un espai dedicat a la memòria i a la divulgació de l'obra d'un escriptor són segurament els llocs que li van servir d'inspiració literària i els llocs vinculats a la seva biografia, com una casa o el cementiri on està enterrat." (Uccella, 2013)

En el cas concret del poeta Dante Alighieri hi ha el parc anomenat «Le terre di Dante»⁵³, patrocinat per la Società Dante Algheri, que permet relacionar literatura i

---

⁵³ <http://www.letterredidante.com/#!terre-di-dante-luoghi-moderni/crve> (Consulta 26/10/2014)

paisatge a través de la visita a una cinquantena de localitats de les regions de la Toscana i Emilia Romagna vinculades al poeta i a la seva obra.

4.3.1.4 La política cultural al Regne Unit

La política cultural a Gran Bretanya està dirigida a escala estatal pel *Department for Culture Media and Sport* [Departament de Cultura, Mitjans de Comunicació i Esport]⁵⁴. Aquest Departament és el responsable de la política cultural del Govern en matèria de: les arts, les indústries creatives, la publicitat, el mercat de les arts, el disseny, la moda, el cinema, la indústria musical, les publicacions, l'entorn històric, Internet i les polítiques de les TIC, les llicències dels jocs d'atzar, la loteria nacional, les biblioteques, els museus i galeries, la regulació de la llibertat de premsa, l'esport, les telecomunicacions i la banda ampla, la radiodifusió, el turisme. També s'encarrega de l'inventari dels edificis històrics, de la programació dels monuments antics i de les llicències d'exportació dels béns culturals. Una altra de les seves responsabilitats és la gestió de la Col·lecció d'Art del Govern i l'Agència Reial dels Parcs. L'assistència humanitària, en cas de desastre, com en el cas dels atemptats de Londres, així com l'organització de la cerimònia de commemoració anual del dia en el cenotafi.

Treballen conjuntament amb el *Department for Business, Innovation and Skill* (BIS) [Departament de Negocis, Innovació i Habilitats] en temes de disseny, així com en el patrocini del Consell de Disseny, i en tot allò relacionat amb l'edició i els jocs d'ordinador. Finalment, és el Departament responsable de l'organització dels Jocs Olímpics i dels Jocs Paralímpics del 2012. Aquests dos esdeveniments tenen fixats com a objectius generals la millora de la qualitat de vida per a totes les activitats culturals i esportives, per donar suport a la recerca de l'excel·lència, la consolidació de les indústries del turisme, les indústries creatives i de l'oci.

Paral·lelament, Gran Bretanya disposa dels centres *Art's Councils England*, *Art's Council of Ireland*, *Art's Council of Wales*, i *Scottish Art's Council* que són les Agències per al desenvolupament de les arts, mitjançant la distribució dels diners públics provinents del Govern i de la Loteria Nacional. Els seus àmbits de treball són: arts plàstiques, dansa, educació i aprenentatge, literatura, música, recerca, teatre, turisme i arts visuals.

---

⁵⁴ <http://www.culture.gov.uk/index.aspx> (Consulta 1/2/2012)

L'Arts Council England⁵⁵, que té com a capçalera: *Desenvolupant, promovent i investigant en les arts a Anglaterra*, treballa en la promoció de les grans obres d'art, i en defensar, desenvolupar i invertir en les experiències artístiques que enriqueixen la vida de les persones. Dóna suport a una àmplia gama d'activitats artístiques: teatre, música, literatura, dansa, fotografia, art digital i artesanía. Consideren que les grans obres d'art inspiren, uneixen i ensenyen molt més sobre les persones i el món que les envolta, per això entre els anys 2011 i 2015, invertiran 1,4 bilions de lliures procedents de diners públics del Govern i 0,85 bilions de lliures de la Loteria Nacional per crear una gran quantitat d'experiències per a les persones en tot el país.

Durant els darrers quinze anys l'àmbit de les arts, amb el suport del Govern i amb la introducció de la Loteria Nacional com a font de finançament des de l'any 1994, ha pogut prosperar de manera molt significativa. El Regne Unit ha comptat amb uns models empresarials de negocis, un prestigi mundial d'excel·lència i d'innovació, i amb una economia que han permès millorar moltes de les instal·lacions i fomentar un creixement cultural construït a partir d'un nou esperit de confiança en la creativitat.

L'Arts Council of Wales⁵⁶ és l'agència de finançament i de desenvolupament de les arts del país de Gal·les, on les arts són fonamentals per a la vida de la nació. Les seves prioritats són: donar suport a la creació als millors en el gran art, encoratjar les persones a gaudir i participar de les arts, el creixement de l'economia en les arts, fer del Consell de les Arts un negoci eficaç i eficient. A més, donar suport i desenvolupar activitats artístiques d'alta qualitat, com: distribució dels fons de la Loteria Nacional, prestació d'assessorament sobre les arts, intercanvi d'informació, augmentar el relleu de les arts en el país de Gal·les, generar més diners per a l'economia de les arts, planificar i influir en les persones que han de prendre les decisions, desenvolupament de noves oportunitats internacionals de les arts i la promoció d'actuacions a petita escala en comunitats locals. El treball de l'Arts Council of Wales és assegurar que la contribució de les arts és reconeguda, valorada i celebrada.

L'*Scottish Arts Council*⁵⁷ té com a missió servir la gent d'Escòcia mitjançant el foment de les arts amb la més alta qualitat, a través de la inversió, la investigació i la promoció. L'art ha de ser el fonament d'una societat segura i culta. L'art desafía i inspira, aporta bellesa, emoció i felicitat a les vides de les persones, i les ajuda a

---

⁵⁵ <http://www.artscouncil.org.uk/> (Consulta 1/2/2012)

⁵⁶ <http://www.artswales.org.uk/>

⁵⁷ <http://www.scottisharts.org.uk/> (Consulta 1/3/2012)

expressar la seva identitat com a individus, com a comunitat i com a nació. A més, ofereix una perspectiva única nacional de les arts. El lideratge estratègic — desenvolupament, finançament i promoció— es basa en els coneixements especialitzats i en l'experiència en la gestió i prestació de serveis a les arts a nivell nacional i internacional.

El pla d'actuació de l'*Scottish Arts Council* descriu l'enfocament de l'entitat en proporcionar un servei als sectors vinculats amb les arts i també al públic, i oferir la continuïtat i l'estabilitat en aquest sector en temps de canvis. Els quatre temes principals que sustenten el pla són: treballar en col·laboració amb els associats, continuar implementat les estratègies establertes l'any 2005, treballar per l'obertura de *Creative Scotland*, establir nous enfocaments i noves maneres de treballar entre nosaltres mateixos i amb el sector per augmentar la resistència.

Des de l'any 2009, aquest organisme ha estat substituït pel **Creative Scotland**⁵⁸ que s'ha establert com el nou òrgan rector de les arts i de les indústries audiovisuals a Escòcia. *Creative Scotland* és l'entitat que lidera l'àmbit de les arts d'Escòcia, de les indústries creatives i audiovisuals. Té com a missió promocionar la creativitat d'Escòcia al país i a l'estranger, invertir en les persones amb talent i amb idees interessants, desenvolupar les indústries creatives i fomentar la creativitat a Escòcia. Escòcia compta amb una gran varietat de talent: directors de cinema premiats, escriptors i actors reconeguts, artistes plàstics de renom internacional, arquitectes i empreses digitals. Com a resultat d'aquesta riquesa de talent originària d'Escòcia cada any es realitza una gran quantitat de producció pròpia. La feina es porta a terme de manera conjunta amb les organitzacions locals, nacionals i internacionals i d'aquesta manera es poden assolir els objectius marcats. Els socis principals de l'entitat són artistes, productors culturals, el sector educatiu, organismes de radiodifusió, autoritats locals i agències d'inversió, com *Scottish Enterprise* i *Highlands i Islands Enterprise*. Dues entitats són el vaixell insígnia: el Festival Internacional d'Edimburg i el Festival Internacional de Cinema d'Edimburg. Els organitzadors, el socis, les autoritats locals i el Govern escocès, de manera conjunta, garanteixen que aquests dos festivals mostrin el millor del què Escòcia pot oferir al món i promoure el turisme cultural.

---

⁵⁸ <http://www.creativescotland.com/> (Consulta 1/3/2012)

L'*Arts Council of Ireland*⁵⁹ és l'agència del govern irlandès per al desenvolupament de les arts. Treballa en col·laboració amb els artistes, les organitzacions artístiques, els responsables polítics i altres entitats per a construir un lloc centralitzat per a les arts en la vida irlandesa. Les funcions, sota la Llei de les Arts del 2003, són les següents: estimular l'interès públic en les arts; promoure el coneixement, el valor i la pràctica de les arts; ajudar a millorar les normes en les arts; assessorar al ministeri i a d'altres organismes públics relacionats amb les arts. Les finalitats són: prestar assistència financera i suport als artistes i a les organitzacions artístiques per desenvolupar i promoure les arts; oferir assessorament i informació sobre les arts; publicar treballs d'investigació i d'informació relacionats amb les arts i els artistes; dur a terme projectes per a promoure i desenvolupar les arts, sovint amb associació amb altres entitats.

En el programa *Desenvolupant les Arts d'Irlanda. Arts Council in Ireland: Arts Council strategic overview 2011-2013* es descriuen els valors i les competències del Govern, basant-se en l'experiència i els coneixements professionals i el que la nostra entitat ha après de les converses amb la comunitat artística i també sobre les oportunitats i desafiaments de les arts en el futur. També proporciona una visió general de l'enfocament de l'Arts Council en el suport a les arts. S'han establert polítiques per a garantir que tots els nostres fons es gastin de manera estratègica, i que totes les nostres accions es reflecteixin en uns interessos a llarg termini en la comunitat artística i que totes les decisions siguin transparents i justes. El nostre objectiu és aplicar polítiques actuals i rellevants i que reflecteixin el nostre rol com a agència experta en les arts.

El *British Council*⁶⁰, originàriament conegut com a Comitè Britànic per a les relacions amb altres països, creat l'any 1934, tenia com a finalitat promoure el coneixement de la cultura i la llengua britàniques a tot el món, a través de la formació i d'altres activitats educatives. La creació d'aquest Comitè va venir motivada per la confluència d'una sèrie d'interessos dels departaments del Govern, de la indústria, de les arts i de les ciències. Posteriorment, l'any 1936, es va canviar el nom per *British Council*. Aquesta institució, responsable de la diplomàcia cultural del Regne Unit, s'ha anat adaptant al llarg dels anys i ha continuat basant-se en la promoció de la convivència, la cooperació, el respecte mutu i la comprensió entre les cultures, fomentant el diàleg intercultural. Entre les seves finalitats hi ha la de difondre i enfortir la influència britànica a través del desenvolupament de les relacions culturals, promoure a l'exterior

---

⁵⁹ <http://www.artscouncil.ie/en/homepage.aspx>

⁶⁰ <http://www.britishcouncil.org>

la cultura i la civilització britàniques d'una manera més àmplia, i fomentar els intercanvis culturals, educatius i d'altres tipus entre el Regne Unit i els altres països.

Al llarg del temps, el context polític en què el *British Council* ha desenvolupat les relacions culturals ha canviat, com també han canviat les àrees prioritàries d'actuació i els mètodes de treball, però els objectius de la seva creació continuen sent els mateixos: donar suport al Regne Unit en les seves prioritats estratègiques, unir una àmplia gamma d'interessos, establir aliances amb les corporacions internacionals i amb les organitzacions no governamentals. També té establertes aliances amb la BBC, el Fòrum Econòmic Mundial, el Banc Mundial, i amb el Ministeri d'Educació del Regne Unit. El *British Council*, a través dels seus programes, vol fomentar les relacions interculturals i donar suport al desenvolupament de noves idees per mitjà de les relacions culturals i professionals amb: diplomàtics, pensadors, escriptors, periodistes i responsables polítics de tot el món.

4.3.1.5. La política cultural a Espanya

A Espanya la cultura és competència del Govern Central, de les Comunitats Autònomes i de l'administració local. En el preàmbul de la Constitució Espanyola, aprovada l'any 1978, s'estableix que ha de "Proteger a todos los españoles y pueblos de España en el ejercicio de los derechos humanos, sus culturas y tradiciones, lenguas e Instituciones. Promover el progreso de la cultura y de la economía para asegurar a todos una digna calidad de vida".⁶¹ L'article 148 de la Constitució estableix les competències que podran assumir les Comunitats Autònomes, i en l'apartat 17 d'aquest article diu textualment que aquestes s'encarregaran de: "El fomento de la cultura, de la investigación y, en su caso, de la enseñanza de la lengua de la Comunidad Autónoma". L'article 149 de la Constitució estableix les matèries sobre les quals l'Estat té competència exclusiva: l'apartat 9 fa referència a la "Legislación sobre propiedad intelectual e industrial", i l'apartat 28 a la "Defensa del patrimonio cultural, artístico y monumentla español contra la exportación y la expoliación, museus, bibliotecas y archivos de titularidad estatal, sin perjuicio de su gestión por parte de las Comunidades Autónomas."

---

⁶¹ Constitución Española <http://www.boe.es/aeboe/consultas/enlaces/documentos/ConstitucionCASTELLANO.pdf> (Consulta 25/2/2012)

Lluís Bonet en la seva obra *Evolución y retos de la política cultural en España* comenta que tots els Estatuts d'Autonomia de les distintes Comunitats Autònomes recullen la cultura com a competència pròpia, malgrat que en algunes d'elles es comparteix amb les diputacions, com és el cas del País Basc o de les Canàries. També fa esment que la majoria d'institucions, sectors, programes amb una més gran tradició d'intervenció pública queden sota la responsabilitat de les Comunitats Autònomes i només uns quants museus, biblioteques i arxius continuen sent de titularitat de l'Estat. Amb tot s'ha de dir que la gestió d'alguns museus de l'Estat estan gestionats per les administracions autonòmiques. Cada Comunitat autònoma integra les responsabilitats transferides en matèria cultural, sobretot les nacionalitats històriques com Catalunya, Galícia i el País Basc que tenen una conselleria específica per a Cultura. També Andalusia i Extremadura disposen de conselleria de Cultura, però la resta de Comunitats integren Cultura amb Educació. (Bonet, Ll. 1999)

L'Administració General de l'Estat té encomanada la gestió de la Cultura al Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. A més de la proposta i l'execució de la política del Govern en matèria educativa, de formació professional i d'universitats, i d'esports, el Ministeri pel que fa a la Cultura té l'encàrrec de: la promoció, protecció i difusió del patrimoni històric espanyol, dels museus estatals i de les arts, del llibre, la lectura i la creació literària, de les activitats cinematogràfiques i audiovisuals, i dels llibres i biblioteques estatals, y finalment de la promoció i difusió de la cultura en espanyol. Així mateix, li correspon a aquest departament l'impuls de les accions de cooperació cultural, i, en coordinació amb el *Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación*, de les relacions Internacionals en matèria d'educació, cultura i esport.⁶²

La responsabilitat de l'activitat cultural del Ministeri recau en la Secretaria d'Estat de Cultura, que funciona en torn a tres eixos: "el reconocimiento de la diversidad cultural, el fortalecimiento de la cooperación y la consideración de la cultura como instrumento de desarrollo económico y de cohesión social".

Les línies d'actuació del Ministeri relacionades amb el patrimoni, i concretament amb la literatura i el patrimoni literari, són: a) la protecció del patrimoni històric amb l'establiment i el manteniment de mecanismes legals per a la vigilància contra l'expoli i exportació il·lícita a Espanya, l'enriquiment de les col·leccions estatals, amb adquisició de béns culturals de museus, biblioteques i arxius de titularitat estatal; inversió en

---

⁶² Real Decreto 257/2012, de 27 de enero de 2012, por el que se desarrolla la estructura orgánica del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. (BOE núm. 24. 28.1.2012) http://www.mcu.es/organizacion/docs/Organigrama_BOE-A-2012-1313.pdf (Consulta 25.2.2012)

patrimoni històric amb treballs de conservació i adquisició de béns del patrimoni històric espanyol i foment de la creativitat artística, a través de l'1% cultural⁶³; b) la difusió de la cultura i del patrimoni cultural amb l'organització i desenvolupament d'exposicions temporals, jornades, fires i festivals; concessió d'ajuts per a la promoció de l'art espanyol i del *Premio Velázquez* i els premis nacionals d'arts plàstiques i fotografia; i organització de tallers didàctics i cursos de formació en gestió i coordinació d'exposicions orientats a professionals del sector; c) la coordinació, difusió i seguiment de les actuacions i programes de cooperació que es desenvolupen en els diversos organismes internacionals dels quals Espanya forma part; d) la promoció i difusió de la cultura espanyola amb la realització d'activitats i programes per al desenvolupament d'activitats culturals; formació de professionals de la cultura, concessió de beques i ajudes per a activitats de perfeccionament i especialització en matèries de la competència del Ministerio de Cultura; e) elaboració de les operacions estadístiques que siguin responsabilitat del departament, difusió dels resultats estadístics més significatius en l'àmbit cultural, amb la finalitat de proporcionar indicadors de la importància social i econòmica del sector; i f) difondre les activitats i investigacions del Ministeri a través de les seves publicacions; reunir recursos bibliogràfics i documentals sobre temes d'àmbit cultural.⁶⁴

Amb la finalitat de poder portar a terme aquestes línies d'actuació, el Ministeri col·labora amb diverses entitats per portar a terme els seus objectius:

Amb els Museus, amb l'impuls i la consolidació de la xarxa de Museus Estatals; l'adquisició, conservació, exhibició, investigació i comunicació de les col·leccions dels Museus; promoció dels Museus amb activitats culturals, mètodes didàctics i de qualitat; i adaptacions, millores d'espai i funcionals per a usos museístics.

Amb els Arxius, amb la conservació i foment del patrimoni documental espanyol amb inversions en edificis i ajudes a institucions públiques i privades; difusió nacional i internacional del patrimoni documental dels arxius; organització d'esdeveniments professionals i elaboració de plans de formació; coordinació i participació en fòrums professionals.

---

⁶³ La Llei del Patrimoni Històric estableix l'obligació de destinar en els contractes d'obres públiques, superiors als 601.000 €, una partida de com a mínim l'1% a treballs de conservació o enriquiment del patrimoni històric espanyol o al foment de la creativitat artística.

⁶⁴ <http://www.mcu.es/lineasActuacion/LineasActuacion.html> (Consulta 25.2.2012)

Amb les Biblioteques, amb la creació d'estructures i impuls d'activitats de cooperació i coordinació d'interès per a les biblioteques amb entitats i organitzacions d'àmbit nacional i internacional, tant públiques com privades; actuacions dirigides a la consolidació del *Sistema Español de Bibliotecas*; desenvolupament de projectes de preservació, conservació i difusió del patrimoni bibliogràfic espanyol; impuls i execució de projectes de creació de biblioteques digitals, que facilitin l'accés a la informació, amplii'n l'oferta de serveis bibliotecaris i preservin els materials originals fràgils existents a les biblioteques.

Pel que respecte a la propietat intel·lectual, el Ministeri vetlla per a l'adequació de la normativa sobre propietat intel·lectual i l'adaptació a la normativa internacional; la realització de campanyes de sensibilització per a lluitar contra les activitats vulneradores de la propietat intel·lectual. El mes de novembre de 2014, el Govern de l'Estat ha aprovat la Ley 21/2014, que modifica la legislació anterior sobre propietat intel·lectual i regula de manera especial l'ús de les noves tecnologies.⁶⁵ En relació al **llibre**, la funció del Ministeri se centra en la promoció del llibre per mitjà del manteniment de la base de dades de llibres i editorials de l'Agencia Espanyola del *International Standard Book Number (ISBN)*, per mitjà de les convocatòries de subvencions per donar suport a l'edició i a la traducció; la realització d'exposicions i estudis sobre el sector del llibre i participació en fires i fóruns internacionals; la realització de campanyes de foment de la lectura; el desenvolupament de programes adreçats a nens i joves per fomentar l'hàbit de la lectura; la concessió del Premis Nacionals als autors espanyols més destacats i a les seves obres; la potenciació de les activitats literàries a instituts i universitats; i les commemoracions de centenaris dels grans escriptors.

El Govern d'Espanya compta amb dues entitats per a desplegar la diplomàcia cultural al món. D'una banda, l'entitat encarregada de difondre l'activitat cultural del Govern de l'Estat és *Acción Cultural Española (AC/E)*. Aquesta entitat està plantejada com un instrument àgil i eficaç per a projectar la imatge d'Espanya com a país modern i innovador, divers i plural en la seva cultura, dinàmic en la producció artística i orgullós del seu llegat històric. Té com a objectius: promocionar i difondre les diverses realitats culturals d'Espanya dins i fora de les nostres fronteres; articular projectes de les diferents comunitats autònomes i institucions culturals en tot el territori nacional;

---

⁶⁵ Ley 21/2014, de 4 de noviembre, por la que se modifica el texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual, aprobado por Real Decreto Legislativo 1/1996, de 12 de abril, y la Ley 1/2000, de 7 de Enero, de Enjuiciamiento Civil. <http://www.boe.es/boe/dias/2014/11/05/pdfs/BOE-A-2014-11404.pdf> (Consulta 30/12/2014)

promoure projectes que impliquin a creadors, científics i indústries culturals en tot el territori nacional i a l'exterior, seguint les directrius geogràfiques del Pla d'Acció Cultural a l'Exterior (PACE)⁶⁶

I de l'altra, l'Instituto Cervantes que és l'entitat responsable de la difusió de la llengua i la cultural espanyoles a l'interior i a l'exterior. L'Instituto Cervantes és una institució pública creada l'any 1991 per a promocionar l'espanyol i les llengües cooficials d'Espanya i difondre la cultura als països de parla hispana. Està present a 77 ciutats de 44 països en els cinc continents. A més, compta amb dues seus a Espanya, una a Madrid i una altra a Alcalà de Henares. A més disposa d'una plataforma multimèdia, amb un portal de referència a Internet sobre la llengua espanyola: el *Centro Virtual Cervantes*.

Els seus objectius i funcions són: organitzar cursos generals i especials de llengua espanyola, així com de les llengües cooficials a Espanya; organitzar els exàmens i expedir els diplomes d'espanyol com a llengua estrangera; actualitzar els mètodes d'ensenyament i de la formació del professorat; donar suport a les tasques dels hispanistes; participar en els programes de difusió de la llengua espanyola; realitzar activitats de difusió cultural en col·laboració amb altres organismes espanyols i hispanoamericans; posar a disposició del públic biblioteques provistes dels mitjans tecnològics més avançats.⁶⁷

4.3.1.5.1. La política cultural a Catalunya

Atès que l'estudi dels anys temàtics literaris s'emmarca bàsicament a Catalunya, s'ha considerat oportú dedicar un apartat específic per fer una breu descripció de les polítiques culturals sobre patrimoni literari a Catalunya.

Lluís Bonet en el seu estudi *Evolución y retos de la política cultural en España* comenta que a Catalunya, com succeeix amb les altres nacionalitats històriques, com el País Basc o Galícia, l'acció en matèria de cultura es considera estratègica, atès que juntament amb la política educativa i la feina de divulgació dels mitjans de comunicació públics, són les eines bàsiques per al desenvolupament de la pròpia identitat. (Bonet, L. 1999)

---

⁶⁶ <http://www.accioncultural.es/es/que-es-ace/presentacion> (Consulta 25/2/2012)

⁶⁷ http://www.cervantes.es/sobre_instituto_cervantes/informacion.htm (Consulta 25/02/2012)

En el marc del Govern espanyol, la Generalitat de Catalunya, govern autònom de Catalunya, té la competència exclusiva en matèria de cultura, d'acord amb l'Estatut d'Autonomia de Catalunya⁶⁸, en l'article 127 estableix "correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cultura". Aquesta competència exclusiva comprèn: les activitats artístiques i culturals, que es porten a terme a Catalunya; el patrimoni cultural; els arxius, les biblioteques, els museus i els altres centres de dipòsit cultural que no són de titularitat estatal; i el foment de la cultura.

En l'Estatut d'Autonomia de Catalunya es fa referència de manera específica als drets culturals en l'article 4, que fa referència a què els "poders públics de Catalunya han de promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat dels individus i dels grups siguin reals i efectives; han de facilitar la participació de totes les persones en la vida política, econòmica, cultural i social, i han de reconèixer el dret dels pobles a conservar i desenvolupar llur identitat." També l'article 5 fa referència als drets històrics del poble català i en especial al "reconeixement d'una posició singular de la Generalitat amb relació al dret civil, la llengua, la cultura, la projecció d'aquestes en l'àmbit educatiu".

Pel que fa a l'accés a la cultura, l'article 22 estableix que totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a la cultura i al desenvolupament de llurs capacitats creatives individuals i col·lectives, i també que totes les persones tenen el deure de respectar i preservar el patrimoni cultural. En relació al foment de la investigació i la recerca científica de qualitat, la creativitat artística i la conservació i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya, l'article 44 estableix que els poders públics han de fomentar-los. A més, també han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar a totes les persones l'accés a la cultura, als béns i als serveis culturals i al patrimoni cultural, arqueològic, històric, industrial i artístic de Catalunya. I pel que fa la projecció de la cultura, l'article 127 estableix que "correspon a la Generalitat la competència en matèria de cultura. Aquesta competència comprèn en tot cas [...] la projecció internacional de la cultura catalana".

Pel que fa a l'acció exterior de la Generalitat de Catalunya està regulada pels articles 193 a 200. D'aquests articles ens interessen especialment l'article 197 que diu que la Generalitat "ha de promoure la cooperació amb les regions europees amb què comparteix interessos econòmics, socials, ambientals i culturals, i hi ha d'establir les

---

⁶⁸ Llei orgànica 6/2006, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, de 19 de juliol de 2006 (DOGC núm. 4680) <http://www.parlament.cat/activitat/estatut.pdf> (Consulta 4/3/2012)

relacions que corresponguin.” L’article 198 que regula la participació de la Generalitat en organismes multilaterals i estableix que “la Generalitat ha de participar en organismes internacionals competents en matèries d’interès rellevant per a Catalunya, especialment la UNESCO i altres organismes de caràcter cultural, en la forma que estableix la normativa corresponent.”⁶⁹ I per últim, l’article 200 que estableix que “la Generalitat ha de promoure la projecció internacional de les organitzacions socials, culturals i esportives de Catalunya i, si escau, llur afiliació a les entitats afins d’àmbit internacional, en el marc del compliment dels seus objectius.”

La política cultural del Govern de la Generalitat de Catalunya s’articula a través de la Conselleria de Cultura, i en concret des de la Direcció General del Patrimoni Cultural, de la Direcció General de Política Lingüística. Recentment, ha dissenyat el Pla estratègic Cultura Catalunya 2021. A més, compta amb l’assessorament del Consell Nacional de les Ciències i de les Arts, i la col·laboració d’organismes autònoms com la Institució de les Lletres Catalanes (ILC) i l’Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC). Pel que fa a la projecció exterior de la cultura i la llengua catalanes compta amb l’Institut Ramon Llull (IRL).

La Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura del Govern de la Generalitat “té el compromís de treballar en la protecció, defensa, documentació i difusió del patrimoni cultural de Catalunya.”⁷⁰ “Les línies d’actuació estratègiques són: enfortir el coneixement i millorar l’accessibilitat a la informació; millorar l’oferta i els serveis vinculats al patrimoni; treballar per garantir la perdurabilitat del patrimoni cultural català; enfortir la projecció nacional i internacional del patrimoni cultural català; i fer de la qualitat i la innovació pautes del model de gestió.”

La Direcció General de Política Lingüística⁷¹ és l’òrgan d’anàlisi direcció, planificació, coordinació i execució de la política lingüística de la Generalitat de Catalunya. Entre les seves funcions contempla “analitzar, planificar, dirigir, coordinar i executar la política lingüística de la Generalitat de Catalunya d’acord amb la normativa vigent”.

---

⁶⁹ Aquest article que obria la porta perquè la Generalitat establís relacions culturals amb altres països sense demanar l’autorització al Govern de l’Estat espanyol ha estat derogat en part per la sentència del Tribunal Constitucional. De totes maneres, la Generalitat de Catalunya, igual que les altres Comunitats Autònomes d’Espanya, té un representant a la Comisión Nacional Española de Cooperación con la UNESCO, regulada pel Real Decreto 173/2004, de 30 de enero).

⁷⁰ Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General de Patrimoni Cultural. <http://www20.gencat.cat/portal/site/CulturaDepartament/menuitem.01121f9326561a075a2a63a7b0c0e1a0/?vgnnextoid=2b0f095c3aa76210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=2b0f095c3aa76210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default> (Consulta 4/03/2012)

⁷¹ Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Direcció General de Política Lingüística. <http://www20.gencat.cat/portal/site/Llengcat/menuitem.b318de7236aed0e7a129d410b0c0e1a0/?vgnnextoid=8deb929450071110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=8deb929450071110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default> (Consulta 4/03/2012)

El Departament de Cultura ha dissenyat el Pla estratègic Cultura Catalunya 2021⁷² que té “per objectiu convertir-se en el marc general sota l’empara del qual es dissenyarà un full de ruta amb les fites i els reptes a assolir en aquests propers anys: tot cercant respostes als desafiaments actuals, i proposant-se la consecució d’un salt d’escala en la nostra realitat cultural amb una perspectiva a deu anys vista.” Entre els objectius del Pla estratègic destaquen: establir un diàleg permanent amb el sector cultural, amb les administracions i amb altres sectors de la societat i de l’economia; definir un marc de cooperació interinstitucional, públic, privat i associatiu; avançar cap a un model cultural compartit per tots els agents implicats, que faci possible posicionar Catalunya a l’avantguarda de les polítiques culturals; desplegar i enfortir la realitat cultural catalana per situar el model cultural del país com a referent i marca internacional i debatre sobre les estratègies que han de permetre fer front a la crisi actual.

Per a l’elaboració d’aquest Pla es compta amb la participació dels agents culturals del país, tant públics com privats. D’una banda, autors, artistes, gestors culturals i analistes de la cultura; i, d’altra banda, empreses, associacions, fundacions, administracions públiques, centres de recerca, etc. D’aquesta manera, es pretén recollir les visions i els reptes dels diferents àmbits i sectors des d’una perspectiva global i integrada, i oberta al diàleg amb altres sectors de la societat i de l’economia del país.

En aquest sentit, el Pla s’estructura en dues grans àrees d’anàlisi, reflexió i debat. D’una banda, la sectorial o temàtica, “que adopta la classificació de la UNESCO per a les estadístiques culturals: Patrimoni natural i cultural; interpretació i celebració; arts visuals i artesanía; llibres i premsa; mitjans audiovisuals i medis interactius; i disseny i serveis creatius” (Prats, 2011). A més, incideix en la perspectiva i l’anàlisi de cadascun dels sectors de la cultura amb les seves especificitats. I d’altra banda, la territorial, que considera les diferents realitats territorials del país per disposar d’estratègies que s’adaptin a aquesta diversitat, que “ha pres com a unitat d’estudi i debat les *vegueries* (set en total a Catalunya), que són una demarcació intermèdia entre les províncies i les comarques.” (Prats, 2011)

Llorenç Prats es mostra crític amb aquest Pla estratègic 2021 perquè “el que es vol presentar com un procés participatiu no és més que una consulta formal de la qual el

---

⁷² Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Pla estratègic Cultura Catalunya 2021. <http://www20.gencat.cat/portal/site/CulturaDepartament/menuitem.4f810f50a62de38a5a2a63a7b0c0e1a0/?vgnextoid=0a4c5c7c2f1d4310VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnextchannel=0a4c5c7c2f1d4310VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnextfmt=default> (Consulta 4/3/2012)

Departament de Cultura pot prendre els suggeriments que li convinguin. En tots els sectors i específicament en el del patrimoni natural i cultural, la cultura (el patrimoni en aquest cas) es presenta com un element de cohesió social i benestar, per una part, i de desenvolupament econòmic, per l'altra." (Prats, 2011). Quan en realitat, "no és necessàriament cert que el patrimoni generi cohesió social i benestar ni molt menys desenvolupament econòmic. El cert és que el patrimoni s'ha planificat i gestionat de dalt a baix amb molt escassa i elitista participació social –és més, en molts casos ha estat esclouent- i el benestar social que ha procurat es limita al plaer de la contemplació que hagin pogut obtenir suposadament els visitants." (Prats, 2011)

El Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CONCA) va ser creat per la Llei 6/2008⁷³, posteriorment el seu objecte i les seves funcions han estat modificats per la Llei 11/2011⁷⁴. Actualment, el seu objecte és assessorar el Govern en el conjunt de la política cultural, vetllar pel suport a la creació artística i per la promoció d'aquesta, i fer-ne l'avaluació. Per tant, amb aquesta nova legislació ha passat de ser un organisme amb competències executives a un organisme merament assessor.

La Institució de les Lletres Catalanes (ILC) és una entitat autònoma del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, creada pel Parlament de Catalunya, l'any 1987⁷⁵. L'antecedent històric de la Institució va ser l'organisme homònim creat el 1937, en plena Guerra Civil, pels escriptors catalans fidels a la República. La ILC té com a objectius fonamentals: Promoure la literatura i fomentar la lectura en general; protegir i difondre el patrimoni literari català; impulsar el reconeixement social de les lletres catalanes i donar la màxima projecció pública als escriptors catalans; i donar suport als escriptors en llengua catalana i a les associacions del sector.

La nova llei⁷⁶, aprovada pel Parlament de Catalunya l'any 2011, amplia les funcions de la ILC a:

1. *Participar en les accions de foment de la lectura i d'accés a la literatura que impulsin els organismes de la Generalitat i col·laborar amb altres organismes públics i en les iniciatives privades en aquest àmbit.*

---

⁷³ Llei 6/2008, del 13 de maig, del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (DOGC 5135). <http://www20.gencat.cat/docs/CulturaDepartament/Public/Normativa/arxius/Llei%20del%20CONCA.pdf> (Consulta 4/3/2012)

⁷⁴ Llei 11/2011, de 29 de desembre, de reestructuració del sector públic per agilitar l'activitat administrativa. (DOGC núm. 6035) <https://www.gencat.cat/eadop/imatges/6035/11362096.pdf> (Consulta 4/03/2012)

⁷⁵ Llei 20/1987, de 12 de novembre, de creació de l'Entitat Autònoma Institució de les Lletres Catalanes (DOGC núm. 992) http://www4.gencat.cat:82/BASIS/dogc/TOTAL/text_catala/DDD/87334059.htm (Consulta 4/03/2012).

⁷⁶ Llei 11/2011, de 29 de desembre, de reestructuració del sector públic per agilitar l'activitat administrativa. (DOGC núm. 6035) <https://www.gencat.cat/eadop/imatges/6035/11362096.pdf> (Consulta 28/02/2012)

2. *Elaborar i fer pública una auditoria biennal sobre la repercussió cultural i el retorn social de les subvencions concedides en l'àmbit de la promoció de les lletres catalanes.*
3. *Presentar anualment al conseller o consellera del departament competent en matèria de cultura i una vegada cada legislatura, com a mínim, davant el Parlament un dictamen sobre la presència pública de la literatura i el reconeixement social de les lletres catalanes.*
4. *Promoure, en col·laboració amb els organismes corresponents, la presència de la literatura i la dels escriptors catalans en el sistema educatiu i en els mitjans de comunicació públics i privats.”⁷⁷*

L'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC)⁷⁸, abans Institut Català de les Indústries Culturals (ICIC), és un organisme creat l'any 2000 que depèn del Departament de Cultura. Té com a finalitat “impulsar la creativitat artística i la producció, la distribució i la difusió de continguts culturals, mitjançant el desenvolupament de les empreses culturals, i també fomentar el consum cultural i l'ampliació de mercats per a la cultura catalana. Les seves línies d'actuació principals són la concessió d'ajuts i subvencions per a les empreses catalanes per a la producció, promoció, distribució, difusió i rehabilitació i millora d'equipaments; la prestació de serveis per al desenvolupament empresarial i la col·laboració amb altres entitats i organismes per fomentar la difusió i el consum cultural.”

Aquesta entitat també és la “responsable de la gestió de la Filmoteca de Catalunya, que té com a objectius conservar i preservar el patrimoni filmic català; difondre aquest patrimoni mitjançant la seva exhibició i posar al servei del ciutadà tots aquells documents d'interès del món del cinema.”

La projecció exterior de la llengua i cultura catalanes, la Generalitat de Catalunya compta amb l'Institut Ramon Llull (IRL)⁷⁹, consorci integrat per la Generalitat de Catalunya i el Govern de les Illes Balears, que té com a “finalitat la projecció exterior de la llengua catalana i de la cultura que s'hi expressa en totes les seves modalitats, matèries i mitjans d'expressió, així com la seva difusió i l'ensenyament fora del domini lingüístic tenint en compte totes les seves modalitats i variants.” Aquesta institució actua d'ens executor de la paradiplomàcia cultural o diplomàcia cultural de segon ordre (Mitchell, 1986).

---

⁷⁷ www.gencat.cat/ilc (Consulta 28/02/2012)

⁷⁸ www.gencat.cat/icec (Consulta 28/02/2012)

⁷⁹ www.llull.cat (Consulta 4/03/2012)

L'IRL també forma part de la Fundació Ramon Llull, constituïda pel Govern d'Andorra, l'IRL, el Consell General dels Pirineus Orientals, L'Alguer i la Xarxa de ciutats valencianes. La seu de la Fundació és a Ordino (Andorra).

La política exterior de la Generalitat de Catalunya s'articula a través de la Secretaria d'Afers Exteriors⁸⁰, que actua com a òrgan representatiu de la paradiplomàcia catalana i que té entre les seves funcions: impulsar l'acció exterior del Govern de la Generalitat; coordinar les polítiques i actuacions; coordinar les polítiques i actuacions del Govern relacionades amb la Unió Europea i les relacions bilaterals i la cooperació territorial amb altres governs i mantenir la interlocució amb el cos diplomàtic i consular; actuar com a òrgan de relació amb l'Administració General de l'Estat; impulsar la participació de les entitats catalanes en els organismes internacionals; dirigir la política de cooperació al desenvolupament del Govern; i donar suport a les comunitats catalanes a l'exterior. Per reforçar les actuacions a l'exterior la Generalitat ha obert delegacions del Govern a: Argentina, Estats Units d'Amèrica, Alemanya, Regne Unit i França.

Pel que fa a les relacions amb les comunitats autònomes de l'Estat Espanyol i els Departaments de la República Francesa, Catalunya forma part del projecte de cooperació política Euregió⁸¹ Pirineus Mediterrània juntament amb les Illes Balears, Aragó, Languedoc-Roussillon i Midi-Pyrénées, amb l'objectiu de promoure la integració social i econòmica dels territoris del nord-oest de la Mediterrània.

A Catalunya hi ha altres entitats que també s'ocupen de la política cultural a Catalunya, que són les administracions locals, representades pels ajuntaments i per les quatre Diputacions de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona que s'han consolidat com unes institucions al servei dels municipis. Aquestes entitats treballen en àmbits diversos: a través de les xarxes de biblioteques municipals, com per exemple les lectures públiques, petites exposicions, representacions teatrals; a través de les xarxes de museus i d'arxius municipals, el patrimoni culturals; i a través dels propis ajuntaments i centres cívics, la difusió artística i els recursos i activitats culturals. També intervenen en actuacions vinculades amb la cultura popular i tradicional. A més, assessoren i cooperen amb els ajuntaments en

---

⁸⁰Decret 325/2011, de 26 d'abril, de reestructuració del Departament de la Presidència.
<http://www.gencat.cat/diari/5867/11110093.htm> (Consulta 17/06/2012)

⁸¹<http://www.euroregio.eu/> (Consulta 17/06/2012)

la creació de béns culturals promoguts pels propis municipis i en la difusió artística als teatres i auditoris municipals.⁸²

---

⁸² Diputació de Barcelona. Àrea de Cultura. <http://www.diba.es/cultura> (Consulta 4/03/2012); Diputació de Girona. Àrea de Cultura. <http://www.ddgi.cat> (Consulta 4/03/2012); Diputació de Lleida. Àrea de Cultura. <http://www.diputaciolleida.es/index.html> (Consulta 4/03/2012); Diputació de Tarragona. Àrea de Cultura. <http://www.diputaciodeltarragona.cat> (Consulta 4/03/2012)

4.4. Comparativa de les dades estadístiques culturals dels cinc països estudiats

	Alemanya ⁸³	Espanya ⁸⁴	Itàlia ⁸⁵	França ⁸⁶	Regne Unit ⁸⁷
Capital:	Berlin	Madrid	Roma	París	Londres
Sistema polític:	República Parlamentària Federal	Democràcia parlamentària i monarquia constitucional	República parlamentària	República unitària semipresidencial	Monarquia constitucional parlamentària
Incorporació al Consell d'Europa:	13.07.1950	24.11.1977	5.05.1949	5.05.1949	5.05.1949
Població:	81.843.743 (2012)	46.196.276 (2012)	60.880.696 (2012)	65.327.724 (2012)	62.989.551 (2012)
Densitat de població:	229 habitants/km ²	91,8 habitants/km ²	200,7 habitants/km ²	102,5 habitants/km ²	254,2 habitants/km ²
Idioma oficial:	Alemany	Castellà, basc, català, occità i gallec	Italià	Francès	Anglès
Població no nacional sobre el total:	8,8 (2011)	12,3%(2011)	7,5% (2011)	5,9% (2011)	7,2% (2011)
Finançament (2009)					
La cultura com a proporció de la despesa total del govern central:	1,67%	1,36%	0,90%	N/C	0,70%
Despesa pública en cultura:	9.127.300.000€	6.862.252.000€	6.910.000.000€	12.000.000.000€	N/C
Despesa pública en cultura per habitant:	112,36 €	149,00 €	117,00 €	197,20 €	78,63 €
Proporció de la despesa en cultura del govern central:	13,42%	15,31%	35,90%	51%	N/C
Ocupació (2009)					
Treballadors de la cultura en relació a l'ocupació total:	2,18%	1,28%	1,07%	1,70%	2,06%
Treballadors autònoms en ocupació cultural:	24,86%	19,69%	37,78%	16,96%	26,98%
Treballadors autònoms en ocupació total:	11,49%	16,92%	24,96%	10,91%	13,58%
Mercats (2012)					
CUPIX ⁸⁸ : Béns culturals:	104 %	120%	98%	115%	67 %
CUPIX: Serveis culturals públics	140 %	189%	130%	204%	136%
Participació en la despesa anual per càpita per a la cultura i l'oci	\$1701 (167%)	\$1589 (155%)	\$1.128 (119%)	\$1924 (188%)	\$ 2724 (266%)
Entrades al cinema per habitant/any	1,6 vegades (2010)	2,2 vegades (2010)	2,0 vegades (2010)	3,2 vegades (2010)	2,7 vegades (2010)
Taxa de penetració d'internet:	82,5% (2012)	68,4% (2012)	58,9% (2012)	80% (2012)	83,7% (2012)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de COMPENDIUM. *Cultural Policies and Trends in Europe*. Consell d'Europa

⁸³ COMPENDIUM. Alemanya <<http://www.culturalpoliciess.net/web/countries.php?pcid=1190>> (Consulta 7/1/2014)

⁸⁴ COMPENDIUM. Espanya <<http://www.culturalpoliciess.net/web/countries.php?pcid=1170>> (Consulta 7/1/2014)

⁸⁵ COMPENDIUM. Itàlia <<http://www.culturalpoliciess.net/web/countries.php?pcid=1250>> (Consulta 28/8/2014)

⁸⁶ COMPENDIUM. França <<http://www.culturalpoliciess.net/web/countries.php?pcid=1170>> (Consulta 7/1/2014)

⁸⁷ COMPENDIUM. Regne Unit <<http://www.culturalpoliciess.net/web/countries.php?pcid=1490>> (Consulta 7/1/2014)

⁸⁸ Cultural Price Index on Goods and Services (CUPIX)

Hi ha una sèrie d'indicadors d'aquesta taula que a grans trets permeten veure la diferència en el finançament de les polítiques culturals dels països estudiats: Alemanya és l'estat que més destina a Cultura amb 1,67%, a continuació trobem Espanya amb un 1,36%, Itàlia està en tercer lloc amb un 0,90%, i en darrer lloc el Regne Unit amb un 0,70%. Per contra, la despesa pública en Cultura a França és la més elevada, amb 12 milions d'euros i la proporció de la despesa en cultura pel govern central és del 51%; seguida d'Alemanya, amb 9,1 milions d'euros, i amb una proporció del 13,42%; a continuació, Itàlia, amb 6,9 milions d'euros, i amb una proporció del 35,90%, la més alta dels països estudiats, i en darrer lloc Espanya, amb 6,8 milions d'euros, amb una proporció del 15,31%; pel que fa a la despesa del Regne Unit no es coneix. Les dades sobre la despesa pública en Cultura per habitant també són significatives: En primer lloc França, amb 197,20 euros; segon Espanya, amb 149 euros; en tercer lloc, Itàlia amb 117 €, Alemanya en quart lloc amb 112,36 euros; i en darrer lloc, el Regne Unit amb 78,63 €.

Unes altres dades significatives són les referents a l'ocupació. El major nombre de treballadors de la cultura en relació a l'ocupació total es dona a Alemanya amb un 2,18%, seguida del Regne Unit amb un 2,06%, després França amb un 1,70%, tot seguit Espanya amb un 1,28% i en darrer terme Itàlia amb un 1,07%. Les xifres més altes de treballadors autònoms en ocupació cultural es donen a Itàlia amb un 37,78%, seguida del Regne Unit amb un 26,98%, i d'Alemanya amb un 24,86%, Espanya amb un 19,69% i, finalment, França amb un 16,96%.

Pel que fa als mercats, la dada que sobresurt en aquest quadre és que l'índex de preus de béns i serveis culturals en els béns culturals és que Espanya és el preu més alt amb un 120%, seguida de França amb un 115%, Alemanya amb un 104%, i Itàlia amb un 98%. El preu més baix és al Regne Unit amb un 67%. Per contra, l'índex de preus de béns i serveis culturals en els serveis culturals públics, el més elevat es dona a França amb un 204%, seguida d'Espanya amb un 189%, Alemanya amb un 140%, el Regne Unit amb un 136%, i, finalment, Itàlia amb un 130%. Una altra xifra que sobresurt sobre la resta de països és la participació en la despesa anual per càpita per a la cultura i l'oci del Regne Unit, amb 2724 \$, i per contra Espanya i Itàlia són les més baixes amb 1589 \$ i 1.128 \$.

Les entrades al cinema per habitant i any també són una dada significativa, on la més alta és a França amb 3,2 vegades i la més baixa és Alemanya amb 1,6 vegades. Una altra informació significativa és la taxa de penetració d'Internet a la societat, on les més

baixes són Itàlia i Espanya amb un 58,9% i 68,4%, respectivament, en front dels altres tres països on les xifres de penetració són superiors: 80% a França, 82,5% a Alemanya, i 83,7% al Regne Unit.

5. Les commemoracions literàries des de la perspectiva històrica

5.1. Els antecedents dels anys temàtics literaris: Els esdeveniments commemoratius

La Revolució Industrial, que va tenir lloc el segle XVIII, va comportar un conjunt de canvis tecnològics, econòmics, socials i culturals que van propiciar la descomposició del sistema econòmic i el progressiu establiment del capitalisme industrial. Aquest procés, junt amb la Revolució Francesa, que n'és la conseqüència en el pla ideològic, van provocar unes transformacions econòmiques i demogràfiques que van comportar uns canvis socials molt importants per a la història de la humanitat. Les conseqüències de la Revolució Industrial van ser diverses; no solament va afectar la manera de produir, sinó que també va modificar els àmbits social, institucional i governamental, així com en la ciència i els valors. Les societats van esdevenir capaces de generar riquesa material i cultural, i adaptar-se als canvis que s'anaven produint.

El filòsof espanyol José Ortega y Gasset (1883-1955), en la seva obra *España invertebrada* (Ortega, 1921) fa una interpretació de la història d'Espanya de l'època, que considera dominada pel tribalisme, el particularisme i l'absència de minories directores. Considera que aquesta situació condueix a l'*imperi de les masses*, i en concret d'una massa social determinada: el proletariat. A més, atribueix el llarg període de la decadència i atonia a Espanya a la manca d'una classe dirigent. "La rebelión sentimental de las masas, el odio a los mejores, la escasez de estos, aquí está la raíz real del gran fracaso hispánico". L'única solució és el "reconocimiento que la misión de las masas no es otra que seguir a los mejores, en lugar de pretender suplantarlos". En la seva obra *La rebelión de las masas* (Ortega, 1939) afegeix que l'home-massa té "la aspiración de vivir sin supeditarse a ninguna moral", considera que "tiene todos los derechos y ninguna obligación", i incideix en el concepte de les minories egrègies i la revolta de les capes socials inferiors.

Aquest concepte de *l'imperi de les masses* del qual ens parla Ortega y Gasset és el que sembla que porta a una nova manera d'organitzar els grans esdeveniments, en els quals aquesta *majoria* té un pes molt important en la societat. És a partir d'aquesta època que els grans esdeveniments es preparen amb la finalitat d'acostar la cultura i la literatura a tots els membres d'aquesta nova societat, la gran usuària d'aquests productes, i d'aquesta manera orientar el consum extensiu i immediat de productes culturals de diversa qualitat.

Amb la finalitat de fer participar a tota la societat, en el darrer quart del segle XIX, seguint aquesta premissa de la societat de consum de masses, es van començar a celebrar a Europa diversos grans esdeveniments commemoratius: les fires o exposicions comercials, els relacionats amb fets històrics, i les commemoracions literàries.

Les fires o exposicions comercials tenien una doble intencionalitat: d'una banda, volien fer patent l'anomenada "societat de progrés", és a dir crear i presentar uns països i uns productes de consum per a aquesta nova societat i així obrir nous mercats; i d'altra banda, influenciar políticament i ideològicament sobre aquesta nova societat. La primera exposició universal es va celebrar a Londres, l'any 1756. Posteriorment, en aquesta mateixa ciutat, l'any 1851, es va celebrar la Gran exposició dels treballs de la indústria de totes les nacions al Crystal Palace. Algunes d'aquestes exposicions universals es van celebrar coincidint amb efemèrides vinculades a fets històrics. Cal destacar l'Exposició Universal de Filadèlfia (1876), dedicada a la celebració dels 100 anys de la Declaració de la Independència dels Estats Units d'Amèrica; l'Exposició Universal de París (1889), que es va dedicar a la commemoració dels cent anys de la presa de la Bastilla⁸⁹. Un dels monuments construïts per aquella exposició que ha perdurat fins els nostres dies és la Torre Eiffel, que servia com a arc d'entrada a l'exposició. No es pot obviar, la celebració del IV centenari del descobriment d'Amèrica, l'any 1892, tenint en compte la importància que aquest fet va tenir per a la història universal. Aquesta efemèride es va celebrar amb unes grans commemoracions tant a Europa com a Amèrica, vinculades a la figura de Cristòfol Colom, l'evangelització d'Amèrica i els aspectes culturals americanistes.

A Catalunya, les més significatives van ser l'Exposició Universal de Barcelona (1888), que es va organitzar per donar compte dels grans avenços tecnològics aconseguits en els darrers temps i també per projectar la imatge de la indústria catalana a l'exterior. Val a dir que aquest esdeveniment polític i cultural internacional va comportar un creixement arquitectònic molt important per a la ciutat de Barcelona, entre els quals hi va haver la remodelació del Parc de la Ciutadella. "Una vegada clausurada l'Exposició Universal del 1888, l'opinió pública es mobilitza perquè els objectes d'art que s'hi han exposat romanguin a la ciutat i s'aprofitin per a museus els millors edificis construïts expressament per a l'exposició" (Munilla, 1999). L'Exposició Universal de Barcelona (1929), també es va realitzar per a donar a conèixer els nous avenços tecnològics i projectar la imatge de la indústria catalana a l'exterior, i de la mateixa manera que la

---

⁸⁹ Aquest fet va ser considerat com a símbol de l'inici de la Revolució francesa.

del 1888 va comportar una nova remodelació urbanística de la ciutat, aquesta vegada a la muntanya de Montjuïc i a la plaça d'Espanya.

Els primers referents a la celebració dels anys temàtics són els proclamats per la UNESCO. Des de l'any 1959, la UNESCO es va erigir en l'autoritat mundial per a proclamar els anys temàtics internacionals, aprovats per l'Assemblea General de les Nacions Unides. Aquests anys temàtics s'anomenen internacionalment "Any Internacional" seguit de la paraula de la matèria o de l'àmbit que es commemora la "Química", la "Diversitat Biològica", "l'Astronomia", "el Planeta Terra", "la Cooperació Internacional", "l'Educació", "els Drets Humans", entre d'altres. Aquests anys temàtics són celebrats per tots els països del món amb múltiples manifestacions científiques i culturals com per exemple col·loquis, actes, exposicions, documentals i viatges d'estudi.

L'Assemblea General de les Nacions Unides també proclama una sèrie de "Dies Internacionals" que marquen aspectes importants de la vida humana i de la història, com el dia de la Terra, el dia de la Dona, i el dia de la Poesia. La UNESCO, en la 28a sessió de la Conferència General, celebrada l'any 1995, va aprovar la proposta de declarar la data del 23 d'abril com a dia del Llibre:

El 23 de abril de 1616 fallecían Cervantes⁹⁰, Shakespeare⁹¹ y el Inca Garcilaso de la Vega⁹². También en un 23 de abril nacieron – o murieron – otros escritores eminentes com Maurice Druon⁹³, K. Laxness⁹⁴, Vladimir Nabokov⁹⁵, Josep Pla⁹⁶ o Manuel Mejía Vallejo⁹⁷. Por este motivo, esta fecha tan simbólica para la literatura universal fue la escogida por la Conferencia General de la UNESCO para rendir un homenaje mundial al libro y sus autores, y alentar a todos, en particular a los más jóvenes, a descubrir el placer de la lectura i respetar la irremplazable contribución de los creadores al progreso social y cultural. La idea de esta celebración partió de Cataluña (España), donde este día es tradicional regalar una rosa al comprador de un libro.

El éxito de esta iniciativa depende fundamentalmente del apoyo que reciba de los medios interesados (autores, editores, librerías, educadores y bibliotecarios, entidades públicas y privadas, organizaciones no gubernamentales y medios de comunicación),

---

⁹⁰ Miguel de Cervantes Saavedra (1547-1616), escriptor, poeta i dramaturg espanyol.

⁹¹ William Shakespeare (1564-1616), escriptor, poeta i dramaturg anglès.

⁹² Gómez Suárez de Figueroa (1539-1616), escriptor i historiador peruà anomenat l'Inca Garcilaso de la Vega.

⁹³ Maurice Druon (1918-2009), escriptor francès.

⁹⁴ Halldór Kiljan Laxness (1902-1998), escriptor, poeta i assagista islandès.

⁹⁵ Vladimir Nabokov (1899-1977), escriptor rus.

⁹⁶ Josep Pla (1897-1981), periodista i escriptor català.

⁹⁷ Manuel Mejía Vallejo (1923-1998), periodista i escriptor colombià.

*movilizados en cada país por conducto de las Comisiones Nacionales para la UNESCO, las asociaciones, los centros y clubes UNESCO, las redes de escuelas y bibliotecas asociadas y cuantos se sientan motivados para participar en esta fiesta mundial.*⁹⁸ (UNESCO, 2011)

Aquest text reflecteix textualment la resolució de la UNESCO de l'any 1995, però cal matisar que la primera Fira del Llibre que es va celebrar a Barcelona va tenir lloc el dia 7 d'octubre de 1926, coincidint amb la data del naixement de Cervantes, a iniciativa de l'editor valencià Vicent Clavel Andrés que va fer la proposta a la Cambra Oficial del Llibre de Barcelona. Posteriorment, l'any 1930 es va decidir canviar la data de celebració al dia 23 d'abril perquè coincidia amb la data de la mort de Cervantes i Shakespeare.

Les primeres commemoracions literàries, que són l'objecte d'aquest estudi, també es van començar a organitzar per acostar i fer penetrar la cultura, i en concret la literatura, en aquesta nova societat sorgida de la Revolució Industrial.

A Espanya, la primera commemoració literària sobre la qual s'ha localitzat informació és la celebració del segon centenari de la mort de Calderón de la Barca, l'any 1881.

5.2. Selecció de commemoracions literàries europees

Amb la finalitat de tenir una panoràmica europea de les commemoracions literàries s'ha fet una selecció de cinc països que ha vingut determinada per la singularitat dels autors i per la influència que la seva obra ha tingut en la literatura internacional.

5.2.1. Commemoracions literàries a Alemanya

Per estudiar el cas de les commemoracions literàries a Alemanya s'ha seleccionat la celebració del centenari de la mort de Goethe, l'any 1932, i les commemoracions que s'han celebrat els anys posteriors, coincidint amb la data del naixement o de la mort. Goethe és un dels autors més influents a nivell mundial, atès és un dels escriptors més estudiats i la seva obra ha tingut repercussió en la literatura de tots els països del món.

---

⁹⁸ [www.unesco.org <http://portal.unesco.org/culture/es/ev.php-URL_ID=5125&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html>](http://portal.unesco.org/culture/es/ev.php-URL_ID=5125&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html) (Data de consulta: 6/12/2011)

Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832). 1932 Centenari de la mort

L'any 1932, amb motiu del centenari de la mort de l'escriptor, la ciutat de Weimar on va viure més de seixanta anys, i on va escriure gran part de la seva obra, va organitzar una *Setmana Goethe* durant el mes de març. La setmana commemorativa va constar de discursos, conferències, representacions teatrals de les obres de Goethe, edicions especials de llibres i nombrosa informació als diaris. Una de les activitats més destacades va ser el discurs acadèmic que va pronunciar el Dr. Thomas Mann, guardonat amb el Premi Nobel de Literatura l'any 1929, amb el títol de «La carrera de Goethe com escriptor». La majoria de les activitats van comptar amb la col·laboració del Govern del Reich i del Land de Turíngia. (Neumann, 1998).

El dia 22 de març, es va celebrar la festa oficial en memòria de Goethe a la Weimarahalle, construïda especialment per aquesta commemoració. A l'entrada de l'edifici es van aixecar dues columnes que acabaven amb torxes, simbolitzant el foc sagrat de la deessa Vesta. En aquesta cerimònia hi van participar més de 2.500 persones que formaven part del Govern alemany, en presència del canceller del Reich, Dr. Brüning, de les representacions dels governs regionals del Reich, delegats de diferents països, savis notables, poetes, la noblesa alemanya, artistes i representants de la premsa mundial. L'acte es va iniciar amb un cor de 150 veus del *Thomanenchor* de Leipzig, dirigit pel Dr. Straube. La conferència inaugural va anar a càrrec del Prof. Dr. Julius Petersen, president de la *Goethe-Gesellschaft*. L'acte es va cloure amb el cor *Last fahren dahin das allzu Fluechtige* [Deixeu passar allò que és eteri, allò que és efímer].

Els actes de commemoració es van iniciar al migdia, una comitiva es va dirigir cap a la cripta dels prínceps, al cementiri de Weimar, on es troben les restes mortals de Goethe, i mentre sonaven les campanes de tota Alemanya, es va fer una ofrena floral.

Posteriorment, cent-cinquanta convidats, representants de les institucions de tot el món, es van trobar al castell reial de la gran duquesa, on van ser obsequiats amb un dinar. A la tarda, al Teatre Alemany es va representar l'obra *Torcuato Tasso*, drama històric de Goethe, interpretada pels artistes del *Burgtheater* de Viena. A la nit, va tenir lloc un concert de gala, que va començar amb l'"Obertura Egmont" de Beethoven, executada per l'Orquestra Filarmònica de Weimar. A continuació, van seguir els discursos al·lusius a l'obra de Goethe i va cloure l'acte el cor de l'òpera del Teatre Alemany de Weimar. Amb aquest gran acte es va clausurar la sèrie d'actes

commemoratiu de la setmana. Consta, però, que els actes es van perllongar fins a finals de setembre amb una sèrie de conferències, discursos, representacions teatrals i excursions a llocs relacionats amb la vida de Goethe. (Veracoechea, 1999).

A l'anuari *Kultur in Thüringen 1919-1949*, Thomas Mann⁹⁹ recapitula sobre la seva visita a Weimar, amb motiu de les celebracions del centenari de la mort de Goethe, l'any 1932. Una de les coses que el va colpir més va ser la barreja entre l'enaltiment del hitlerisme i la figura de Goethe. Cal tenir present que en aquells moments la ciutat de Weimar era un dels centres més afins al moviment. Mann va pronunciar una conferència el dia 22 de març a l'Acadèmia Prusiana de les Arts a Berlín, amb el títol de «Goethe com a representant de l'època burgesa». Aquell mateix dia, Mann recorda que no va poder assistir a la festa perquè no havia portat el barret de copa. Sí que va ser present a l'acte central a la *Weimarahalle* i diu que el millor va ser l'actuació del cor. Al dia següent, al matí, va tenir lloc un dinar oficial, organitzat pel Reich, en el transcurs del qual Mann va rebre la Medalla Goethe¹⁰⁰.

En homenatge a Goethe, l'any 1932, també es va editar un catàleg oficial de l'exposició *Goethe in der Buchkunst der Welt* [Exposició de Goethe en les arts del llibre al món], publicat per la *Verein des Deutsche Buchkünstler* [Associació d'Artistes Alemanys] a Leipzig.

A Espanya, el centenari de Goethe també va tenir molt de ressò. Com a mostra se citen les activitats que va promoure la comunitat alemanya a Espanya amb motiu de la commemoració del centenari de Goethe. Jesús de la Hera Martínez, en la seva obra *La política cultural de Alemanya en el període de entreguerres*, dóna compte dels actes més importants que es van organitzar: una celebració oficial a Madrid, el mes de març de 1932, amb presència de nombroses autoritats; un acte acadèmic a la Universidad de Madrid, en el qual va participar Ortega y Gasset; i un acte al Teatre María Guerrero, amb la participació de la colònia alemanya, en el qual el director de l'escola alemanya a Madrid va pronunciar un discurs oficial sobre el significat de Goethe. (Hera, 2002)

A Catalunya, la Generalitat, des de la Conselleria d'Instrucció Pública, va encarregar a Carles Riba la confecció d'un volum antològic de Goethe, dedicat als infants de Catalunya, amb una biografia de l'escriptor. (Medina, 1989). Aquesta edició feta amb la

---

⁹⁹ www.thuringen.de < <http://www.thuringen.de/imperia/md/content/text/lzt/11.pdf> > (Consulta 18/12/2011)

¹⁰⁰ La Medalla Goethe és un premi honorífic anual que va ser elaborada per encàrrec del propi Goethe i que continua atorgant l'Associació Goethe de Weimar a les persones que contribueixen de manera especial a la difusió de la llengua i la cultura alemanyes.

voluntat de retre homenatge al poeta, escriptor i científic alemany es va editar amb el títol *Goethe. Antologia que la Generalitat dedica a les escoles de Catalunya*. En el pròleg de presentació consta que es van fer “conferències, articles, exposicions, representacions: trenta-tres comitès locals, sota el patronatge del Govern de la Generalitat de Catalunya i l’alta direcció de la Facultat de Filosofia i Lletres de Barcelona, han donat a la commemoració goethiana, prop del nostre poble, una extensió i una penetració realment vives.”

Medina també dóna compte dels actes organitzats a Catalunya en el seu article “Karl Vossler i Catalunya”, publicat a *Estudis sobre Carles Riba*, i cita l’article aparegut l’any 1932 a «La Veu de Catalunya», el dia 2 d’abril de 1932, que fa esment del curs sobre Goethe, organitzat a la Universitat de Barcelona, que va ser inaugurat pel professor Karl Vossler. (Medina, 2000)

Pel que fa als actes organitzats a Girona, Medina cita l’article aparegut el dia 6 d’abril de 1932 a *La Veu de Catalunya*, en el qual es dóna compte de l’acte inaugural del Centenari de Goethe a l’Ajuntament de Girona. “Hi van participar el doctor Valbuena de la Universitat de Barcelona i el senyor Karl Vossler, en representació de les universitats alemanyes”, acompanyats de diverses autoritats.

Cinquanta anys més tard, amb motiu del 150è aniversari de la mort del poeta, la Generalitat va editar una segona edició de l’antologia *Goethe. Antologia que la Generalitat dedica a les escoles de Catalunya*. En el pòrtic d’aquesta segona edició, Max Cahner, aleshores conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, deia que “el govern de la Generalitat no va deixar passar l’ocasió d’organitzar uns actes quan s’esqueien cent anys de la mort de Goethe i va encomanar al Consell de Cultura la publicació d’una antologia goethiana que havia de fer perdurar en el record de tots les paraules i les lliçons del mestre.”

L’any 1949, es van celebrar, a nivell mundial, els 200 anys del naixement de Goethe. *El Correo de la Unesco*, en el número d’agost de 1949¹⁰¹, li dedica la portada i inclou un apartat especial a aquesta efemèride. A més, informa que “ha solicitado de hombres de letras de varios países la redacción de un capítulo dedicado a esta conmemoración y que formará parte de un libro que será publicado el día de su nacimiento bajo el título de *Homenaje de la Unesco a Goethe en su Segundo*

---

¹⁰¹ El Correo de la UNESCO, volumen II, número 7. Agosto 1949.

Centenario.” L’any 1932, *La Revue de Littérature Comparée*¹⁰² va consagrar el número de gener-març a Goethe, i la Universitat d’Estrasburg també va dedicar una edició titulada *Goethe. Études publiés pour le centenaire par la Université de Strasbourg*¹⁰³. Les ciutats de Frankfurt i Weimar van commemorar els 200 anys del naixement de l’escriptor amb activitats diverses amb la voluntat de significar al món que Alemanya, després de la desfeta de la Segona Guerra Mundial, també podia aportar valors humanístics i democràtics.

5.2.2. Commemoracions literàries a França

Per estudiar el cas de França s’ha seleccionat a dos autors: Victor Hugo, considerat un dels escriptors francesos amb més influència nacional i internacional. Les commemoracions relacionades amb aquest escriptor ens permeten tenir la visió del que representa l’exaltació del sentiment de la nació francesa que té com a simbologia la llibertat, la igualtat i fraternitat. A més, la llengua francesa, tot i que actualment no està considerada com a llenguatge internacional, continua sent una llengua dominant a molts països del món, que anteriorment havien estat colònies franceses. El cas de Céline és tot el contrari, malgrat ser un escriptor reconegut i de molt prestigi a França, el seu antisemitisme i el seu col·laboracionisme amb el règim de Hitler han fet que s’hagi exclòs el seu nom del llibre de commemoracions nacionals franceses de l’any 2011, tot i estar proposat pel Govern. El motiu ha estat la gran pressió social exercida per diverses associacions amb la finalitat d’excloure’l de la llista de commemoracions, i així ha estat finalment exclòs.

A) Victor Hugo (1802-1885)

a. 1902 Primer centenari del naixement

L’any 1902 es va commemorar el primer centenari del naixement de Victor Hugo. Al butlletí de *l’Assemblée Nationale* en trobem constància¹⁰⁴. “La celebració del centenari del naixement de Victor Hugo va ser objecte d’una commemoració oficial, marcada per cerimònies imponents, organitzades per l’Estat i per la ciutat de París. L’11 de novembre de 1901 el Consell municipal va adoptar la proposició següent: «Una festa serà organitzada a la plaça dels Vosges, en ocasió del centenari del naixement de

---

¹⁰² D’aquesta revista, publicada a París, es van editar 69 números, des de l’any 1921 fins el 1995.

¹⁰³ < <http://www.strasbourg-encheres.com/fr/catalogues/SOLVEEN%20ALSATIQUES.pdf> > (Consulta 19/12/2011)

¹⁰⁴ <http://www.assemblee-nationale.fr/evenements/victor-hugo-3.asp> (Consulta 3/01/2012)

Victor Hugo», i es va obrir un crèdit de 300.000 francs per organitzar aquestes festivitats.” No va ser fins el 31 de gener de 1902 que es va aprovar un projecte de llei que deia així: “El 26 de febrer serà la data del primer centenari de Victor Hugo. França voldrà honorar de manera brillant la memòria del poeta que va enriquir la llengua nacional d’un incomparable esplendor, del ciutadà que la democràcia saluda amb orgull com un dels seus fills més il·lustres, un dels defensors més apassionats de la llibertat i del dret, de l’home de geni que va omplir el segle XIX de la seva glòria. El Govern us proposa celebrar el centenari de Victor Hugo amb les festes oficials.” Aquest projecte de llei va ser aprovat per unanimitat per la Cambra de Diputats i pel Senat. El Govern va demanar l’obertura d’un crèdit de 80.000 francs més per: “manteniment i calefacció del Panteó, música, cors, orquestra, els artistes, i l’edició d’unes medalles commemoratives.” Les contribucions per a l’organització de les festes van ser diverses: “300.000 francs de la ciutat de París, 80.000 francs per l’Estat, sense oblidar els 250.000 francs reunits per subscripció popular per al monument erigit a Victor Hugo.”

Prèviament a aquestes festes, les escoles municipals havien dedicat una classe a fer una conferència sobre l’escriptor, i van proposar a l’alumnat que preparessin una composició que elogiés la vida i l’obra de l’autor. La millor composició de cada escola va ser recompensada amb una medalla amb l’efígie de Victor Hugo, gravada per Chaplain¹⁰⁵. També es va declarar un dia festiu per a l’alumnat.

Entre les activitats més destacades són de destacar: una recepció a les delegacions estrangeres i provincials a l’Ajuntament, amb un concert i un dinar, ofert per la ciutat de París i el Govern francès, la cerimònia oficial al Panteó, amb la presència del President de la República i l’assistència de 4.000 convidats, l’execució de *La Marseillaise* i uns discursos de Georges Leygues, ministre de la Instrucció pública i de Belles Arts, i de Gabriel Hanoteaux, director de l’Académie Française. Execució del *Chant du départ*. Posteriorment, es va procedir a la inauguració del monument a Victor Hugo davant de 3.500 convidats, la interpretació de *La Marseillaise*, seguida d’uns discursos de Paul Meurice, president del Comitè del monument a Victor Hugo, de Louis Dausset, president del Consell Municipal, i de Justin de Selves, prefecte de la Seine. Cada vespre, des del 26 de febrer al 2 de març, es va procedir a la il·luminació especial de la plaça de l’Ajuntament. Durant el mes de març, es van organitzar actes diversos: un sopar de gala i un ball a l’Ajuntament, ofert per la Municipalitat a tot el món de les

---

¹⁰⁵ Jules-Clément Chaplain, escultor gravador i medallista francès (París 1839-1909).

Lletres i de les Arts, un ball a l'una visita a París i un dinar al Palmarium del Jardí climatitzat, al qual van assistir els Delegats de l'estranger i de la província.

El dia 2 de març, a la plaça dels Vosges, es van organitzar dues festes una diürna i una altra nocturna: La festa diürna va començar una hora i mitja abans de la posta del sol amb la col·locació d'una placa commemorativa a la casa on va viure Victor Hugo, i va continuar amb la desfilada de 960 nens de les escoles d'infants, i de 24 nois i 2 noies representant cadascun dels districtes municipals davant de l'estàtua del Mestre. Arribada la nit, la festa nocturna va començar amb la il·luminació de la plaça dels Vosges. L'execució de la *Marche du Couronnement* i d'un fragment de la *Muse*, de Gustave Charpentier¹⁰⁶.

b. 2002 Segon centenari del naixement

Al segle XXI, l'interès per la figura i l'obra de Victor Hugo continua ben viu en la societat francesa i d'això en donen testimoni les nombroses iniciatives que es van organitzar l'any 2002 per commemorar el bicentenari del seu naixement. L'*Haute Comité des Célébrations Nationales* va incloure en la llista de les celebracions de l'any 2002 el bicentenari del naixement de Victor Hugo.¹⁰⁷

El *Ministère* de la Culture et de la Communication i el *Ministeri de l'Éducation et la Recherche* del Govern de França van voler que aquest aniversari fos l'ocasió per a què tots els públics i, principalment, les generacions més joves, a França i a l'estranger, descobrissin els diferents aspectes de la seva obra. Les celebracions es van portar a terme al llarg de tot l'any 2002, la data més assenyalada va ser el dia 26 de febrer, data de l'aniversari del naixement de Victor Hugo, en la qual es va celebrar una jornada nacional.

“En el marc de Le quatrième Printemps des poètes, i amb el tema La poesia viva, els Ministeris de Cultura i de Comunicació i el d'Educació i Investigació de França van organitzar aquest esdeveniment de l'11 al 17 de març de 2002, amb una sèrie de propostes, entre les quals destaquen concursos i activitats diverses, entre les quals, a criteri dels professors, podien participar els alumnes des de maternal fins a l'Institut. El dia 7 de gener, la primera hora de classe es va destinar a lectures de l'obra de Victor Hugo, lliurement escollides per les escoles. A partir del 26 de febrer, el Senat va acollir l'exposició titulada Victor Hugo, témoin de son siècle. Els grups escolars i universitaris hi van poder assistir i a més participar amb una publicació nascuda de la col·laboració entre el Centre National de Documentation Pédagogique (CNDP) i el Senat. Aquest document va servir de guia per als alumnes que van voler participar en l'elaboració d'una enquesta sobre la presència de Victor Hugo al seu voltant. Posteriorment, el Senat i el Ministeri d'Educació van recompensar les millors

¹⁰⁶ Gustave Charpentier, compositor francès (Dieuze 1860-París 1956)

¹⁰⁷ <http://www.culture.gouv.fr/culture/actualites/celebrations2002/hugo.htm> (Consulta 3/1/2012)

realitzacions. Amb l'Assemblea Nacional, el Ministeri d'Educació va organitzar un concurs d'eloqüència sobre un tema vinculat als grans combats descrits per Victor Hugo i comparant-los amb exemples actuals. En aquest concurs els alumnes d'ensenyament general, tecnològic i professional havien de fer un informe de deu minuts com a màxim. Els finalistes van exposar el seu punt de vista, el dia 9 de març a l'hemicicle, davant d'un jurat format per diputats, juristes i historiadors. L'eloqüència o com a mínim els dots de paraula en públic i la capacitat d'argumentar van ser també al nucli de la manifestació del dimecres 3 d'abril a la tarda, a la Comédie française. Aquest dia, 171 anys després de la batalla d'Hernani, 200 alumnes repartits en dos grups del parterre de la Sala Richelieu (Antics i Moderns) van confrontar els seus arguments a partir de temes que els hi havia estat proposats. A les butaques, els altres escolars van poder manifestar la seva aprovació i el seu desacord, de la mateixa manera que sobre l'escenari els comedians van llegir els textos.

Arachnoé, el torneig d'escriptura d'hipertext, destinat a tots els escolars, aquest any es va associar al tema del diable de Victor Hugo. El text d'origen sobre el qual les classes van ser convidades a escriure va ser extret de *Le Rhin* i el subtítol era "Le diable et le moine".¹⁰⁸

Amb la finalitat de donar el màxim de difusió possible, el *Ministère de Culture et de la Communication* va crear una pàgina web específica dedicada a la commemoració del bicentenari¹⁰⁹. Aquest web incloïa una cronologia, els llocs hugolencs (Besançon, París i altres ciutats d'Europa), informació sobre l'entorn familiar i els seus contemporanis, una selecció de documents d'arxiu i un joc. Malauradament, com succeeix sovint a Internet, actualment, molts dels enllaços no funcionen i no es pot tenir accés a alguns dels apartats que consten al web.

La *Bibliothèque Nationale de France*, per celebrar el bicentenari de Victor Hugo, també va dedicar un espai web a la celebració del bicentenari del poeta¹¹⁰. En aquest web es facilita la informació de totes les activitats organitzades per aquesta entitat. Entre aquestes activitats destaquen l'exposició "Victor Hugo, l'home oceà"¹¹¹, que es va fer amb la col·laboració de la *Maison de Victor Hugo* i el *Musée del Louvre*, del 21 de març al 21 de juny de 2002. Actualment, es pot visitar de manera virtual a través del mateix web. Aquesta exposició contenia el fons que disposa la *Bibliothèque Nationale de France* sobre l'autor i que consisteix en "380 peces tretes del taller de l'escriptor Victor Hugo, manuscrits d'obres, cartes, dibuixos, caricatures, pàgines de carnets, àlbums, provinents, gairebé en la seva totalitat, de les col·leccions de la biblioteca." Victor Hugo va establir per testament, fet l'any 1881, que el seu arxiu personal seria cedit a la *Bibliothèque Nationale de Paris*: "tot allò que serà trobat escrit o dibuixat (per

---

¹⁰⁸ *Poésie contemporaine et hommage à Victor Hugo*. <http://media.education.gouv.fr/file/06/6/6066.pdf> (Consulta 3/1/2012)

¹⁰⁹ <http://www.victorhugo.culture.fr/> (Consulta 3/2/2012)

¹¹⁰ <http://victorhugo.bnf.fr/> (Consulta 3/2/2012)

¹¹¹ Darmois, Marie-Noëlle. Exposició "Victor Hugo, l'home oceà" http://chroniques.bnf.fr/archives/fevrier2002/numero_courant/evenement/exposition.htm (Consulta 3/1/2012)

mi) a la Biblioteca Nacional de París, que serà un dia la Biblioteca dels Estats Units d'Europa".

El fil conductor de l'exposició és la qüestió del geni, on la posada en escena excepcional dels manuscrits i dels dibuixos testimonia la diversitat i la força de l'obra d'aquest "home oceà" compromès amb la creació i en l'acció. La metàfora de «l'home oceà» que dona el títol a l'exposició, creada en l'obra consagrada per Victor Hugo a Shakespeare el 1864 estableix el recorregut de l'exposició. Aquesta metàfora dissenya tot el flux i el reflux del pensament humà en un esperit visionari i de novetat. La divisió de la proposta en tres actes és un reflex dels grans moments de la vida de Victor Hugo: Abans de l'exili: els anys de joventut i dels viatges (1815-1870), L'exili (1852-1870) i Després de l'exili (1871-1885).

Mentre es va fer l'exposició, la *Bibliothèque Nationale de France* va organitzar una sèrie d'activitats paral·leles a l'exposició i vinculades a l'escriptor. Una va ser les lectures organitzades tots els dimecres a les 12,30h, en les quals dotze escriptors francesos van presentar i llegir la seva pàgina preferida de l'obra de Victor Hugo. Les lectures anaven seguides de la projecció d'una adaptació cinematogràfica d'una obra del poeta. També es van fer visites guiades i activitats educatives que van incloure una exposició de cartells, tallers i fitxes pedagògiques. Per acabar, es va editar un catàleg i un quadern. Altres activitats complementàries van ser un cicle de conferències des del mes de febrer a l'octubre de 2002, amb la col·laboració de la revista «*Histoire*» des de: *Victor Hugo i la política*, conferència a càrrec de Michael Winock; *Victor Hugo i la pena de mort*, conferència a càrrec de Robert Badinter; *Victor Hugo i les dones*, a càrrec d'Anne Martin-Fugier; *Victor Hugo i Les Misérables*, a càrrec de Mona Ozouf; *Victor Hugo, Déu i els esperits*, a càrrec de Robert Kopp; i *Victor Hugo, l'home oceà*, a càrrec de Marie-Laure Prévost. Finalment, es va celebrar la *Nuit de Victor Hugo*, que va consistir en la projecció d'adaptacions cinematogràfiques d'obres de Victor Hugo, lectura de "Grands textes", i a mitja nit, Charles Berlina va llegir *Lettre aux Français*. Aquesta activitat es va organitzar amb la col·laboració del *Théâtre des Amandiers* de Nanterre.

Altres ciutats de França també van organitzar exposicions per homenatjar el poeta, que van comptar amb la col·laboració de la *Maison Littéraire de Victor Hugo*, de Bièvres: Aix en Provence: "*Victor et les siens, deux siècles d'Art et d'artistes*"; Sénat (Paris): "*Victor Hugo témoin et acteur de son siècle*"; Maison Victor Hugo Place des Vosges (Paris): "*Voir les étoiles*"; Musée Victor Hugo(Villequier): "*Lorsque l'enfant*

paraît"; Centre Culturel Louis Ratel (Bièvres): "*Encres de Victor Hugo*"; Archives Départementales de l'Essonne (Chamarande): "*Victor Hugo et les jardins romantiques*"; Théâtre André Malraux (Rueil Malmaison): "*Ruy Blas*"; Centre Culturel de la Ville de Lisses (Essonne): "*Hernani*"; i Saline Royale (Arc et Senans, près Besançon): "*Encres de Victor Hugo*".

També diverses ciutats europees van organitzar exposicions, amb la col·laboració de la *Maison Littéraire de Victor Hugo*: "*Victor Hugo Mille jours en Belgique*", Waterloo (Bèlgica); "*Exilium vita Est*", Hauteville House (Guernesey); i "*Victor Hugo*", Bilbao (Espanya).

B) Louis-Ferdinand Céline (1894-1961). 2011 un cinquantenari frustrat

L'any 2011 es commemoraven els cinquanta anys de la mort de Louis-Ferdinand August Destouches, més conegut pel pseudònim de Louis-Ferdinand Céline o Céline. Henri Godard, un dels més grans especialistes francesos sobre l'autor, havia escrit en l'assaig que s'havia de publicar a la pàgina d'Internet de l'Arxiu Nacional sobre les celebracions nacionals¹¹² "Hem, podem celebrar a Céline?" i continuava "Va ser un home d'un antisemitisme virulent [...] però també és l'autor d'una obra novel·lesca de la qual és habitual dir, que com la Proust, domina la novel·la francesa de la primera meitat del segle XX". (Teruel, A.)

Com cada any, l'*Haut comité des célébrations nationales*, entitat que depèn de la direcció dels Arxius de França, sota la direcció de Jena Favier, va establir la llista de les commemoracions oficials que es celebrarien l'any 2011, i en la qual constava el cinquantenari de la mort de Louis-Ferdinand Céline. En el moment que això es va fer públic, Serge Klarsfeld, president de l'associació *Fils et les Filles des Déportés Juifs de France militants de la mémoire* (FFDJF), va formular una petició publicada al *Nouvel Observateur* i al *Figaro* en la qual deia textualment: "Céline, els escrits immundes antisemites del qual han contribuït a l'assassinat massiu dels Jueus, acaba de ser proposat pel Ministeri de Cultura com a «digne de ser celebrat» en l'ocasió del cinquantenari de la seva mort [...] Nosaltres demanem la retirada immediata del nom de Céline d'aquesta llista."

Noémie Sudre, en un article publicat a *Le Magazine Littéraire*, de gener de 2011, planteja tota la polèmica sobre la celebració del cinquantenari i es qüestiona si aquesta

---

¹¹² <http://www.archivesdefrance.culture.gouv.fr/actus/celebrations/> (Consulta 3/4/2012)

polèmica és en va, perquè Céline ja va ser inclòs a la col·lecció de la *Pléiade* l'endemà de la seva mort, i es qüestiona com s'ha de parlar d'aquest gran escriptor, si va ser antisemita i a la vegada col·laborador. Per respondre a aquesta pregunta ella mateixa utilitza els arguments de Frédéric Vitoux, membre de l'*Académie française*, autor d'una biografia sobre Céline, que clarifica la situació: «És la paraula “celebració” que és ambigua. No es tracta de condecorar amb llaures a l'escriptor. El cinquantenari de la seva mort és una ocasió per interessar-se per la seva obra i per examinar de nou les seves zones d'ombra. No es pot negar que és un dels més grans escriptors francesos». Sudre referencia l'enquesta feta per la revista *Le Magazine Littéraire*, en la qual preguntaven “Quin llibre us ha marcat més?” i la majoria dels votants van respondre que *Voyage au bout de la nuit*, de la qual és autor Céline. (Sudre, 2011).

Sudre també comenta que *Le Magazine Littéraire* va consagrar el dossier del mes de febrer de 2011 a aquest “terrible escriptor”, amb articles sobre la seva obra i sobre la seva part més fosca, a càrrec dels millors especialistes literaris: André Derval, Philippe Roussin, David Alliot. A més, van publicar un capítol inèdit de *Féerie pour une autre fois*, amb la finalitat de deixar als lector cara a cara amb l'estilista. “Després de cinquanta anys, França llegeix les novel·les de Céline amb coneixement de causa, com ja el va recordar Gaëtan Picon, ell sol tenia el mèrit de posar «un dels crits més insostenibles que l'home hagi mai exhalat»”.

Finalment, després de la polèmica suscitada entre els detractors i els que van estar a favor de celebrar aquesta efemèride, el Ministre de Cultura, Frédéric Mitterrand va anunciar la retirada de la celebració del 50è aniversari de la mort de Céline de la llista de personalitats dignes de ser commemorades l'any 2011.

5.2.3. Commemoracions literàries a Itàlia

A) Dante Alighieri (1265 – 1321)

a) 1921 VI Centenari de la mort de Dante Alighieri

El VI centenari de la mort de Dante Alighieri va ser celebrat a Itàlia i a l'estranger amb diverses i múltiples activitats. Tota la celebració va tenir un caràcter majoritàriament religiós perquè va ser el Comitè Catòlic de la ciutat de Ravenna, on el poeta va viure el seu exili, que va promoure la commemoració del VI Centenari de la mort de Dante Alighieri, que va comptar amb el beneplàcit de la Santa Seu. *L'Osservatore Romano*

del dia 14 de setembre de 1914 donava notícia de la iniciativa i publicava la carta del Cardenal Secretari d'Estat en la qual encoratjava als catòlics a secundar aquesta justa i noble empresa i demanar que Dante fos considerat el gran poeta de la fe catòlica a tota Itàlia. El papa Benet XV li va dedicar l'encíclica *In Praeclara Summorum*, lloant la seva obra com una exaltació de la justícia i la providència.¹¹³

L'any 1914, el Comitè de Ravenna, presidit per l'arquebisbe de la ciutat, va iniciar les primeres activitats que tenien com a objectiu conscienciar durant els set anys que precedien a la data de la commemoració del VI centenari a tots els catòlics per honorar al poeta, relacionar la seva obra i el catolicisme, promoure els estudis, contribuir a la difusió de la cultura dantesca, promocionar els llocs, els personatges i les tradicions dantesques, donar a conèixer la iniciativa de la celebració a tota Itàlia i, de manera especial, restaurar l'església de Sant Francesc on hi ha el sepulcre del poeta.

Els mesos següents, aquest comitè es va ampliar amb un Comitè d'honor i un Comitè executiu amb representants del món eclesiàstic de les ciutats de Ravenna, Florència i Roma, sota la presidència de l'arquebisbe de Ravenna. Posteriorment, es va afegir un equip de funcionaris responsables de les ciutats citades. Al llarg dels set anys es van anar afegint entitats i persones als Comitès i es van anar rebent adhesions d'ordres religiosos i d'entitats italianes i internacionals.

Amb la finalitat de difondre la vida i l'obra de Dante durant els anys previs al centenari, el gener-febrer de 1914, el Comitè de Ravenna va publicar el *Bolletino del Comitato Cattolico per l'omaggio a Dante Alighieri. Il VI Centenario Dantesco*¹¹⁴, amb una periodicitat bimestral. Gràcies a l'edició d'aquest *Bolletino* s'ha pogut obtenir la informació de les activitats que es van organitzar amb motiu del VI Centenari. En aquest *Bolletino* es van publicar articles sobre la vida i l'obra de Dante, es va donar informació de les actuacions que feia el Comitè, de les aportacions que s'anaven rebent per a la restauració de l'església, de les notícies de premsa i de les adhesions, de les conferències, dels cursos i lectures públiques que es feien sobre Dante. A més, es va dedicar una secció especial amb el títol "Nei luoghi di Dante" en la qual es

---

¹¹³ Lettera enciclica *In Praeclara Summorum* del sommo pontefice Benedetto XV ai diletti figli professori ed alunni degli istituti literari e di alta cultura del mondo cattolico in occasione del VI Centenario della morte di Dante Alighieri. Roma, 30 d'abril 1921. http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xv/encyclicals/documents/hf_ben-xv_enc_30041921_in-praeclara-summorum_it.html

¹¹⁴ Consulta digital setembre-octubre 2014 al *Bolletino* 1914-1917 (Universitat de Toronto) <https://archive.org/stream/ilvicentenarioda14comiuoft#page/n27/mode/2up>
<http://booksnow2.scholarsportal.info/ebooks/oca4/13/ilvicentenarioda58comiuoft/ilvicentenarioda58comiuoft.pdf>

publicaven articles que difonien els llocs que havien tingut alguna relació amb el poeta i la seva obra, com per exemple Ravenna, Florència, Trento, Tevere, Verona, l'Umbria, Vall d'Elsa, Trentino, Itàlia oriental, el riu Arno, Roma, Bagnacavallo, Pistoia, Lucca, l'ermita de la Santa Creu de Fonte Avellana, Nàpols, Lunigiana, Faenza, Forlì, Pisa, Siena, entre d'altres.

El *Bolletino* de maig-juny de 1914 dóna compta de la convocatòria d'un Concurs Internacional per al Centenari de la mort de Dante Alighieri amb el tema: ensenyar les doctrines de la filosofia i de la teologia de Dante Alighieri il·lustrades en les seves fonts. Aquesta convocatòria es va fer de manera conjunta entre el Comitè organitzador i la *Rivista di Filosofia neo-scolastica*. El termini per presentar els treballs es va fixar el 31 de gener de 1920. Posteriorment, el termini es va allargar fins al 31 de gener de 1921. El premi estava dotat amb 5.000 lires italianes i la publicació del treball l'any 1921. Les obres havien de ser inèdites i podien ser redactades en les llengües següents: italiana, francesa, alemanya, anglesa i llatina. En el *Bolletino* de novembre-desembre de 1921, es va informar que es van presentar molts treballs al concurs, però lamentablement cap va respondre plenament al programa del concurs, ni per l'exposició completa de les doctrines, ni per l'estudi de les fonts i el seu ús, ni per la revisió de la bibliografia.

El dia 5 de juliol de 1914, la Cambra de Diputats va aprovar la contribució de l'Estat a la preparació i publicació de l'edició crítica de les obres de Dante. Aquesta magna obra es va encarregar a la *Società Dantesca Italiana* de Florència, amb una dotació de 150.000 lires italianes i amb el compromís de publicar-les l'any 1921 com a digne homenatge de l'Estat i de la Nació al poeta.

Durant l'esclat de la Primera Guerra Mundial es van suspendre les relacions amb els corresponents internacionals que s'havien anat establint, però les tasques del Comitè organitzador van continuar. A partir del 1917, la periodicitat del *Bolletino* es va veure alterada, només se'n publiquen tres a l'any, i s'han de reduir les pàgines i les il·lustracions.

L'any 1917, l'*Accademia di Scienze Morali e Politiche* de Nàpols, va convocar un concurs amb una dotació de 5.000 lires italianes sobre el tema "La filosofia política de Dante a *La monarchia*, estudiada en si mateixa i amb les seves connexions amb els curs de la filosofia política en l'edat mitjana, en especial sobre el tractat tomista *De regimine principum* al *Defensor pacis* de Marsilio di Padova.

També l'any 1917, el *Consiglio Comunale* de Florència, a més de fer una aportació de 5.000 lires italianes per a contribuir al finançament de l'edició nacional de les obres de Dante, va convocar una beca per a joves llicenciats en lletres, amb una dotació de 3.000 lires italianes en 4 anys, per a la realització d'un llibre amb el títol *Dante* que hauria de reunir els millors estudis sobre l'obra i la vida del poeta, destinat al públic en general i que s'hauria de publicar l'any 1921.

Amb el retorn de la pau mundial, el *Bolletino*¹¹⁵ publicat el darrer quadrimestre de 1918 informa de l'inici de les obres de restauració de l'església i el campanar de Sant Francesc a Ravenna, a càrrec del Comitato Cattolico. La restauració del claustre annex va anar a càrrec de la Casa di Risparmio, i la del sepulcre de Dante a càrrec de l'Ajuntament. Més endavant, l'any 1919, l'Ajuntament de Roma es va comprometre a substituir la porta de fusta del sepulcre de Dante per una de bronze. També dóna compte de la signatura d'un conveni de col·laboració, amb data 25 de novembre de 1918, entre el Ministeri d'Instrucció i els ajuntaments de Ravenna, Florencia i Roma, de la «Dante Alghieri», de la Società Dantesca, de l'Accademia dei Lincei e della Crusca, i d'altres institucions, amb la finalitat de coordinar les iniciatives diverses al voltant de la celebració del centenari de Dante i donar-li un car cter de solemnitat nacional. El Ministeri també va informar que restauraria diversos monuments d'Itàlia relacionats amb la vida i l'obra de Dante: a Ravenna, l'església de Sant Giovanni Evangelista, l'església de Santa Maria a Porto Fiori, i de la Casa dei Traversari.

L'any 1919, es van tornar a activar les subscripcions econòmiques per a la restauració de l'església de Sant Francesc. El mateix any, al Trentino es va formar un Comit  amb la voluntat de publicar un volum amb els estudis sobre *Dante al Trentino*, i també es va erigir un monument sobre *Lavini di Marco* per recordar Dante, que va consistir en una muralla que portaria esculpits amb lletres capitals dos tercets de Dante.

També l'any 1919, el Ministeri d'Instrucció Pública va convocar un altre concurs en el qual podien participar tots els artistes italians. La finalitat del concurs era que totes les escoles, els instituts de cultura, les universitats i les biblioteques de tot el país disposessin d'un retrat del poeta. La convocatòria establia que es podien presentar dos retrats de diverses dimensions sobre suports diferents: gravat, aiguafort, litografia i xilografia. El premi estava dotat amb 14.000 lires pel retrat més gran i amb

---

¹¹⁵ Consulta digital setembre-octubre 2014 al *Bolletino* 1918-1921 http://www.catria.net/eBook_Vitaletti.html

8.000 lires per al retrat més petit. El termini per presentar els treballs es va fixar el 30 de juny 1920.

Des del Comitè de Ravenna es van crear diverses comissions, integrades per persones del laïcat i del clergat, per organitzar el programa de les celebracions del VI centenari. Una de les principals activitats previstes en el programa, com ja s'ha comentat anteriorment, era la restauració de l'església de Sant Francesc i del claustre annex. La finalització de les obres estava prevista per al setembre de 1921. A més, també preveia manifestacions de caràcter religiós i artístic, com per exemple el Congrés d'Art Cristià amb una mostra d'art sacre, una jornada franciscana i dominica, interpretacions musicals, l'organització de la cerimònia d'inauguració i les festivitats que tindrien lloc en unes jornades consagrades a la celebració els dies 13, 14 i 15 de setembre de 1921, una exposició adriàtica que comprendria les obres d'artistes de la ciutat. Unes de les activitats més sol·lícites i curoses del Comitè eren la sistematització de les zones dantesques: el sepulcre de Dante, el recinte de Braccioforte, i el claustre franciscà annex a l'església de Sant Francesc.

Al llarg dels anys, a la iniciativa de la ciutat de Ravenna si van anar sumant les adhesions d'altres localitats italianes en les quals també es van organitzar activitats, entre les que destaquen Florència, ciutat natal del poeta, Verona, Roma, Bergamo, Rovereto, Schio, Faenza, Cuneo, Venezia, Fano, Monserrato de Sardenya, Ancona, Lodi, Perugia, Trieste, Bologna, Pesaro, Lucera e Formia, Campoligure Conza e Campagna, Bertinoro-Polenta, Nonantola, Fermo, Livorno, Siena, Brisighella, Borgo S. Sepolero, Fosgino di Lunigiana, Nocera Inferiore, Verucchio, Mantova, Lucca, Rocca S. Casciano, Pisa, Mondovi, Fonte Avellana, Matelica, Biella, Torino, Fiume, Repubblica di San Marino, entre d'altres.

La Società degli Amici dell'Arte Cristiana va acordar celebrar un Congrés a Ravenna durant la celebració del centenari dantesco. A Roma, es va establir la *Publica Dantis Lectura*, amb la finalitat d'organitzar unes lectures públiques obertes a tothom.

En el *Bolletino* corresponents al quadrimestre juliol-agost i de setembre-octubre de 1920, s'anuncia la venda d'una sèrie de records commemoratius del centenari dantesco:

- *Àlbum Dantesco*. Volum amb 220 pàgines i 180 il·lustracions, ricament enquadernat en tela de color. La venda s'efectuarà amb reserva prèvia.

- *Dante Alighieri – la sua Opera la sua Fede*. Petit i elegant volum amb il·lustracions.
- *Studi Danteschi*, a cura de Pompeo Nadiani. Volum de 400 pàgines que inclou estudis originals sobre l'obra i la vida de Dante
- Calendari dantesc 1921. Compost de sis cartells bimestrals amb sis bells dissenys a color del professor G.B. Conti de Roma.
- Calendari dantesc 1921 de butxaca. Amb els mateixos sis dissenys, amb una rica tipografia i les cobertes en color.
- Calendari franciscà-dantesc. De format mural, amb un disseny artístic en color del professor G.B. Conti de Roma.
- Postals de record. Amb disseny artístic del professor E. Verzelloni de Milà, amb el mateix disseny del calendari franciscà-dantesc del professor G.B. Conti, i amb el retrat de Dante a Sant Francesc de Ravenna.
- Edició de segells i tricotomia amb disseny artístic de l'església de Sant Francesc de Ravenna i el retrat de Dante en el seu sepulcre del professor G. Maioli de Ravenna.
- Medalla artística del centenari realitzada en or de 18 quirats, plata, bronze o alumini.
- Pòster-targeta del centenari muntada sobre un marc artístic i amb un elegant estoig.

El dia 14 de setembre de 1920, data de l'aniversari de la mort de Dante, i un any abans de la data de celebració del centenari, l'Ajuntament de Ravenna i el Comitè Dantesc de la Ciutat van celebrar una cerimònia d'inauguració amb un caràcter modest i seriós, a la qual va assistir el Ministre de la Instrucció Pública, Benedetto Croce. La cerimònia es va iniciar amb una missa a l'església de Sant Francesc, una visita a les obres de restauració de l'església, que encara no havien finalitzat, i la descoberta de les restes dels frescos de la Capella Pollentana. Per finalitzar, els assistents van retre homenatge al poeta davant la seva tomba amb parlaments i entrega de corones de flors.

El 21 de novembre de 1920, el Govern italià va aprovar una llei per la qual es destinaven 1.250.000 lires italianes a la celebració del centenari, distribuïdes de la manera següent: obres de la tomba de Dante, 270.000 lires; obres de condicionament del recinte de Braccioforte de Ravenna, 70.000 lires; obres de condicionament del Museu medieval de Ravenna, 75.000 lires; contribució al Comittato Cattolico de Ravenna per feines a la Capella Polentana a Sant Francesc, 35.000 lires; contribució a

l'Ajuntament de Ravenna per a la restauració de la sala Classense i per a la saleta de records de Dante, 50.000 lires; restauració dels edificis relacionats amb Dante o del temps de Dante a Florència, 350.000 lires; restauració del castell dels comtes Guidi a Poppi, 30.600 lires; restauració de la tomba dels Alighieri a Santa Maria Nuova a Ferrara, 25.000 lires; restauració de l'Arc de Gavi a Verona, 50.000 lires; condicionament de la biblioteca de la casa de Dante al Palau dels Anguillara a Roma, 70.000 lires; restauració del Palau de Bonifaci VIII a Anagni, 60.000 lires; preparació i publicació d'una edició crítica de les obres de Dante (a sumar al fons autoritzat per la Llei de 19 de juliol de 1914) 130.000 lires; contribució a la Societat Dantesca Italiana per lectures i conferències dantesques que es celebrarien a Florència, a cura de la Societat, 15.000 lires; i subsidi per a les altres publicacions dantesques en ocasió del centenari de la mort del poeta, 20.000 lires.

L'hivern de l'any 1920, la Casa de Dante a Roma va acordar instituir el Premi Salvatore Besso, amb una dotació de 5.000 lires, destinat a la millor obra o estudi dantesc realitzat per un autor italià en el darrer quinquenni.

A Milano, el dia 30 d'octubre de 1920, l'associació Pro-Cultura va constituir el Comitè de la ciutat i va aprovar el programa d'activitats entre les quals es poden destacar: conferències sobre els més cèlebres passatges de la *Divina Comèdia*, lectures populars del poema, interpretacions musicals, la contribució a la restauració de l'església de Sant Francesc, i el pelegrinatge a Ravenna. A més, l'associació Pro-Cultura va establir un curs de conferències dantesques inclòs en el curs regular de lectura de la *Divina Comèdia* que organitzava habitualment aquesta associació.

El Comitè organitzador del centenari va concretar el calendari de les celebracions en les ciutats i dates següents: Ravenna, del dia 11 al 14 de setembre de 1921; Florència, del dia 15 al 18 de setembre; i Roma, els dies 20 i 21. Així mateix, es va establir que l'homenatge de la comunitat italiana seria construir una campana de bronze i d'argent que s'instal·laria a l'església de Sant Francesc, on hi ha la tomba de Dante, i d'aquesta manera sempre es recordaria la celebració.

En el *Bolletino* del mesos de gener i febrer de l'any 1921 es dona compte del programa previst per a la celebració del centenari:

- Celebració del Congrés d'Art cristià, promogut per la *Società degli Amici dell'Arte Cristiana*, el dia 14 de setembre a la ciutat de Ravenna.

- Concert de Musica Palestriniana sobre les visions dantesques, amb alternança d'execucions musicals sobre un Poema Simfònic-Vocal.
- Jornada Franciscana, amb la intervenció del *Comitato Internazionale del Centenario del Terz'Ordine Francescana*, Jornada Dominica, i celebració del Congrés de l'ordre a la ciutat de Bologna, coincidint amb el setè centenari de la mort de Sant Domènec.
- Celebració de la màxima solemnitat del centenari a Ravenna, concretament a l'església de Sant Francesc, amb l'homenatge religiós a Dante. Una vegada restaurada i amb l'esplendor del seu art, l'església contribuiria a recordar de manera perpètua el Centenari Dantesc.

El dia 14 de novembre es va cloure el concurs de pintura per a l'església de Sant Francesc, promogut pel Comitè del Centenari Dantesc. Els esbossos estaven disposats en la nau central, tancada expressament per a l'exposició. El jurat, format per pintors, arquitectes, professors i eclesiàstics, va atorgar el primer premi al projecte presentat amb el lema *Urania* del pintor Adolfo De Carolis, i el segon premi al projecte presentat amb el lema *Modicum et non videbitis me* del pintor Guido Cadorin de Venècia. El tercer premi no es va adjudicar però, com estableixen les bases, la quantitat es va dividir entre els dos projectes més meritoris: *Sordello* de Villani de Roma, i *Maria* del pintor Wostry i de l'arquitecte Berlam de Trieste.

Acomplerta la seva finalitat, el Comitè Catòlic de Ravenna i el *Bolletino* van finalitzar les seves activitats el desembre de 1921.

A l'estranger, la commemoració del centenari també va tenir força repercussió. L'any 1919, es van constituir diversos Comitès per commemorar el centenari a diferents països: Bèlgica, França i Espanya. Durant l'any 1920, el Comitè belga va organitzar a Brussel·les diversos cicles de conferències sobre la vida i l'obra de Dante. El mateix any 1920, el Comitè francès va anunciar la creació d'una Càtedra Dantesca, adscrita al Col·legi de França, i el Comitè espanyol, des de l'Institut dels Salesians, va organitzar diverses sessions acadèmiques, de lectures, cant coral, i la declaració d'organitzar un Curs o Any Dantesc per a commemorar el VI centenari. Posteriorment, es van constituir altres comitès: holandès, anglès, suís, txec, austríac, americà i alemany, sota els auspicis de la *Neue Deutsche Dante-Gesellschaft*, que va publicar el primer volum de *Dante-Jahrbück*.

Durant l'any 1921, a més de la feina desenvolupada pels Comitès estrangers, es van sumar els homenatges celebrats a d'altres països del món: Suïssa, a Ginebra, on Dante va ser commemorat a la Societat de les Nacions el dia 14 de setembre; França, a Aix, on es va celebrar una missa amb execució de música palestriniana el 13 de novembre; Holanda, celebració d'una solemne commemoració a l'Haia el 12 de novembre; Espanya, a Madrid, es va commemorar el centenari dantesc associat al centenari de Sant Domènec, el dia 31 d'octubre al Teatre Real; a Catalunya, es van celebrar múltiples activitats de les quals es dóna compte en l'apartat B); Polònia, es va celebrar el cicle de les commemoracions dantesques el dia 29 d'octubre a Varsòvia. Alemanya va celebrar el centenari dantesc a tots els centres d'estudi amb conferències i publicacions especialment a Berlín, Breslavia¹¹⁶, Dresden, Leipzig, Munic i Friburg. Irlanda, a Dublín va tenir lloc una solemne celebració promoguda pel Ministeri de Belles Arts seguida d'un programa de música clàssica italiana; a Txèquia i a Eslovàquia, el Comitè va organitzar múltiples activitats per fer conèixer Dante i la seva obra, entre les quals hi ha conferències diverses i l'edició d'un almanac amb el títol «Dante i els txecs»; Dinamarca, a Copenhague es va celebrar la commemoració dantesca al palau municipal amb la intervenció de nombroses autoritats i la donació de les ciutats de Roma i de Florència d'una columna de granit i d'un relleu en bronze amb l'efígie de Dante, seguida d'una actuació musical; Hongria, la *Societat Mattia Corvino* va organitzar una sèrie de conferències i una exposició de totes les publicacions hongareses, il·lustracions i incunables relatius a Dante; a Letònia, es va promoure la celebració de conferències i lectures públiques, i el govern va destinar una assignació per a la traducció al letó del *Purgatori* de Dante; Rússia, a Moscou el 19 d'octubre va tenir lloc una solemne commemoració; Turquia, a Istanbul, el 14 de setembre, la *Società Operaia* italiana va organitzar una conferència commemorativa, i a Smirna, el 9 d'octubre, també es va celebrar una conferència, seguida de cant coral de les escoles italianes; Palestina, a Betlem, el 24 de juliol, a l'Escola Salesiana va tenir lloc una jornada acadèmica en honor de Dante, i a Jerusalem¹¹⁷, el 14 de setembre, es va pronunciar una conferència sobre «Dante i els Llocs Sants».

A Amèrica del Nord, les commemoracions van tenir lloc a diverses ciutats: Washington va celebrar el centenari al Museu Nacional el 3 d'octubre, al Teatre de Sant Patrici, l'11 de setembre, amb conferències, el cant de *l'Ave Maria* dantesca musicada per Verdi i quadres plàstics sobre episodis de la vida del poeta, i l'1 de desembre es va inaugurar una estàtua de Dante. A Nova York es van organitzar diversos actes commemoratius,

---

¹¹⁶ L'any 1921, Breslavia pertanyia a Alemanya. Actualment, pertany a Polònia.

¹¹⁷ L'any 1921 Jerusalem pertanyia a l'estat de Palestina. Actualment, pertany a Israel.

el 10 d'octubre al Club Cattolico, el 28 de novembre, a la Universitat, el 5 de novembre, inauguració d'un monument a Dante, obra de l'escultor Ximenes¹¹⁸. A Providence, es va celebrar el centenari l'11 de setembre amb una missa solemne a la catedral de la ciutat i a totes les diòcesis de la ciutat, al Teatre Schubert Majestic es va celebrar una jornada amb parlaments en italià i en anglès sobre «L'Art en l'obra de Dante», seguida d'una interpretació musical, a la sala de la catedral, el 29 de novembre, va tenir lloc una conferència sobre «Dante i la ciutat eterna». A Cleveland, el Col·legi de les Ursulines va organitzar una solemne sessió científica dantesca. A Boston, la Universitat i el Club italià van organitzar un acte commemoratiu. A Filadèlfia, el 8 de desembre, el Col·legi de San Josep va celebrar el centenari amb una sèrie de parlaments d'il·lustres literats, seguida de música palestina; A Germantown, l'Escola Italiana del Roser va organitzar el 14 de setembre una magnífica commemoració dantesca amb una processó artística-dantesca, conferències, i la inauguració de la Biblioteca dantesca.

A Amèrica del Sud també es va retre homenatge al poeta en diversos països: Colòmbia, a Bogotà, per iniciativa dels salesians, es van organitzar una sèrie d'activitats solemnes per a commemorar el centenari. El dia 14 de setembre es va inaugurar una placa commemorativa a l'Acadèmia de la Llengua, i al Teatre Colon es van organitzar diversos parlaments i conferències, seguits de cant coral i quadres vivents al·lusius a episodis de la *Divina Comèdia*. Brasil, en ocasió del centenari es va fundar la Societat brasilera d'estudis dantescos. Veneçuela, es va crear una càtedra de llengua i literatura italiana a la Universitat de Caracas. Argentina, a Buenos Aires es va inaugurar el monument a Dante ofert per l'Associació «Latium», per iniciativa dels salesians, el 13 de juliol, es va organitzar una solemne commemoració amb conferències seguides d'un magnífic programa de música antiga i moderna; a Rosario, també per iniciativa dels salesians, es va constituir un Comitè d'honor i executiu per a commemorar el centenari i el dia 1 de juliol es va organitzar una sessió acadèmica amb conferències i execucions musicals; el dia 11 de setembre, per iniciativa de la *Società Dante Alighieri*, va tenir lloc al Teatre Olimpo una sèrie de parlaments i cant coral; i el dia 13 va ser inaugurat un bust de marbre de Dante al parc de la ciutat. Xile, a Punta Arenas de Magallanes, el dia 10 de setembre, per iniciativa dels salesians, va ser inaugurat un quadre de Dante al temple Vicarial, amb discursos i cants, i el dia 11 de setembre, al Teatre Politeama es va celebrar un gran acte d'homenatge amb presència d'autoritats polítiques i eclesiàstiques, amb declamacions de poesia,

---

¹¹⁸ Ettore Ximenes. Escultor italià (Palerm, 1855- Roma, 1926)

conferències, cant coral i quadres plàstics. El diari *La Union* va dedicar diversos números a la figura i a l'obra de Dante, i va reproduir l'encíclica pontifícia sobre el centenari dantesc.

Al Japó, la Societat Dantesca Japonesa, a Osaka, va publicar un primer fascicle d'un periòdic sobre Dante amb el títol d'*Arno*. A Tòquio, es van iniciar les obres de la construcció d'un temple en honor a Dante, monument i biblioteca insigne, dissenyat per l'escultor italià Raffaello Uccella. A més, ja existien dues traduccions al japonès de la *Divina Comèdia* i es preparava la tercera. A Tòquio, el dia 14 de setembre es va celebrar la commemoració amb la intervenció de nombroses autoritats.

Austràlia va homenatjar el poeta a la ciutat de Melbourne, al Saló Municipal, va tenir lloc una commemoració solemne amb conferències sobre la vida i l'obra de Dante, seguides d'un programa de música italiana. A més, la comunitat italiana va commemorar el centenari a les ciutats de Sidney i Melbourne. També el Col·legi Univers Catòlic va convocar una borsa d'estudi de literatura italiana. I a la ciutat d'Adelaida va tenir lloc una sèrie de conferències sobre l'obra de Dante. A Brisbane, també es van celebrar conferències.

A més de les diferents edicions de les obres de Dante que es van publicar en diversos idiomes, algunes de les publicacions commemoratives del centenari destacables són:

La Università di Torino, la Reale Accademia delle Scienze i l'Ateneo van editar un volum de caràcter històric i crític, destinat a recopilar una sèrie d'estudis sobre la relació de Dante amb el Piemonte amb el títol *Miscellanea di studi Danteschi. Dante e il Piemonte. Pubblicazione della Reale Accademia delle Scienze. A commemorare il VI centenario della morte di Dante*. Torino: Fratelli Bocca Editori, 1922.¹¹⁹

L'any 1926, la Fondazione Marco Besso, amb seu a Roma, va editar un volum amb el títol *Dante e l'Itàlia. Nel VI centenario della morte del poeta* que recopila els estudis de diversos autors sobre el pensament i l'obra del poeta en relació a la història d'Itàlia: el context històric en el segle de Dante, l'ideal polític de Dante, la filosofia de Dante, Dante i la llengua italiana, Dante i les belles arts, Dante i l'astronomia, Dante i el dret, Dante en el tres-cents i en el quatre-cents, Dante en el cinc-cents i en l'edat de la

---

¹¹⁹ (Universitat de Toronto)

<http://scans.library.utoronto.ca/pdf/4/6/danteilpiemonte00accuoft/danteilpiemonte00accuoft.pdf>

decadència, Dante a l'inici i l'impuls del ressorgiment, i acaba amb l'estudi de l'ascensió de Dante a la Itàlia futura.¹²⁰

La commemoració del VI centenari de la mort de Dante a Catalunya

Ramon d'Alòs-Moner i de Dou¹²¹, en la memòria publicada a l'*Anuari de l'IEC 1921-1925*, diu textualment: "Catalunya prengué part en la universal celebració del VIè Centenari dantesco amb inusitada solemnitat, tants foren els actes que s'hi organitzaren i tantes les publicacions que commemoraren aquell esdeveniment. Del nostre temps, no recordem cap altre centenari que hagi tingut a casa nostra una celebració més intensa."

Alòs destaca algunes conferències, "la major part de pura divulgació", impartides per membres de l'Institut d'Estudis Catalans. Com el curset impartit pel professor A. Rubió i Lluch a la classe de Literatura Catalana dels Estudis Universitaris Catalans, del novembre de 1920 al maig de 1921, dedicat "en màxima part a lectures comentades del Diví Poema: és el primer assaig hagut en la nostra terra d'una vera *Lectura Dantis*."¹²² Posteriorment, el mateix professor Rubió donà tretze conferències sobre l'*Infern* i el *Purgatori* dantescos a l'Institut de Cultura de la Dona.

En la memòria, Alòs també fa referència a dues versions de la *Divina comèdia* aparegudes a Catalunya des de la celebració del centenari, una traduïda per Narcís Verdager i Callís, editada l'any 1921 en "dos esplèndids volums", que comprenen l'*Infern* i el *Purgatori*, va quedar pendent l'edició del *Paradís*, perquè l'autor va morir. L'altra és la del marquès de Balanzó, Llorenç Balanzó i Pons que no va aparèixer fins els anys 1923 i 1924.

També dóna compte de les revistes de Catalunya que van dedicar pàgines o números monogràfics a la vida i obres del poeta, entre les quals es poden citar: *La Revista*, *Quaderns d'Estudi*, *Catalana*, de Barcelona; i *Penedés*, de Vilafranca. La premsa diària de Barcelona i de fora li va dedicar números extraordinaris: *La Veu de Catalunya*, el 14 de setembre de 1921, data del centenari, publicava "un número notable", *El Correu Catalán* també li va dedicar, el 18 de novembre de 1921, "un altre també digne

---

¹²⁰ Angelitti F. et altri. *Dante e l'Italia. Nel VI Centenario della morte del poeta*. Roma: Fondazione Marco Besso, 1926.

¹²¹ Secretari de l'Institut d'Estudis Catalans (1920-1939). Va ser un estudiós de l'obra d'Arnau de Vilanova, de Ramon Llull i Dante Alighieri. També va tenir un paper molt actiu en la celebració del VI centenari de Dante a Barcelona.

¹²² Es pot trobar una ressenya ràpida en la revista *Estudis Universitaris Catalans*, 1926, XI, 222-5.

d'esment". A més, dóna referència dels articles publicats en revistes o diaris "relacionats directament amb la història literària de Catalunya":

- *Catalana*. Barcelona (15 d'abril de 1921): J. Soler i Palet: *L'Obra de Dante a Catalunya*. En la qual es dóna referència dels estudis fets sobre l'obra de Dante a Catalunya, datades de l'any 1461, 1477, 1499.
- *Catalana*. Barcelona (15 de setembre de 1921): Joseph Franquesa i Gomis. *Nota sobre la Comedia de Dant a Catalunya*.
- *El Correo Catalán*, Barcelona (17 de novembre de 1921): De Jaime Ferrer de Blanes. Fragments de les *Sentencias Catholicas*. R. Miquel i Planas, *Nota sobre un manuscrit dantesch*. Federico Rahola, *Un verso famoso. La avara pobreza de Catalunya*.
- *Estudios Franciscanos*. Sarrià-Barcelona (oct-des 1921): Ramon d'Alòs, *Nota sobre un manuscrit dantesch*.
- *Quaderns d'estudi*. Barcelona (des. 1921): Ramon d'Alòs. *Fra Joan Pasqual comentarista del Dant*.
- *La Revista*, Barcelona (1 de gener de 1921): Ramon d'Alòs, *De la primitiva traducció catalana de la «Divina Commedia» o sigui la d'Andreu Febrer*. Lluís Nicolau d'Olwer, *L'«Avara Povertà»*.
- *La Revista*, Barcelona (1 de gener de 1921). Dante Alighieri. "*Del Canzoniere de Dante Alighieri*". Traducció de Josep Lleonart.
- *La Veu de Catalunya*, Barcelona (14 set. 1921): Ferran Soldevila, *Pere II en el Purgatori Dantesch*.

La Biblioteca de Catalunya, aleshores biblioteca de l'Institut d'Estudis Catalans, es va associar a l'homenatge amb la publicació: Jaume Ferrer de Blanes, *Sentencias catholicas del Daví, Poeta Dant florentí*. Barcelona: Amorós, 1545. Edició facsímil de Barcelona, 1922. Publicada per la Fundació Concepció Rabell i Civils, Vídua Romaguera.

Finalment, Alòs cita un treball editat a Itàlia, per l'interès en la referència a la història del dantisme a Catalunya: Arturo Farinelli, *Dante in Spagna, Francia, Inghilterra, Germania (Dante e Goethe)*. Torino, Fratelli Bocca, 1922, IX+507 p.

Durant la commemoració del centenari, l'any 1921, el Comitè barcelonès de la *Società Nazionale Italiana Dante Alighieri* a la ciutat de Barcelona va promoure diverses activitats amb la col·laboració d'entitats barcelonines. Amb l'Ateneu Barcelonès van

organitzar una “Serenata literària”, en la qual, en primer lloc, el professor Gustavo La Pietra va fer una conferència sobre el «Poema Immortal», il·lustrada amb projeccions. A continuació, el president de la *Dante Alighieri* va fer lliurament del premi del Concurs, obert per a la commemoració, atorgat al senyor Abelardo Merino Álvarez, de Madrid, per un llibre en llengua castellana sobre el tema: «*La Divina Commedia come forza propulsiva nel camino ascendete dell’Umanità*» que va tenir lloc a l’Ateneu Barcelonès, el dia 18 dels corrents¹²³. També es van celebrar dues conferències més: una el mes d’abril sobre “*Il Nazionalismo e l’Internazionalismo di Dante*”¹²⁴, a càrrec del senyor Adolfo Maseras, i una altra sobre “Lo spirito di Dante”, a càrrec del senyor J. Pérez Hervàs, el mes de juny.¹²⁵

El diari *La Vanguardia* del dia 30 de desembre de 1920 dóna compte d’altres activitats que va organitzar la *Società Dante Alighieri* a Barcelona: una funció al Gran Teatre del Liceu i altres representacions teatrals, conferències i cursos de lectura referents a la «Sublime visió», un concert al Palau de Belles Arts, lectures de breus composicions en vers i en prosa als Jocs Florals, publicació d’un àlbum amb pensaments escollits de Dante, i la celebració de festes dedicades al poeta en les escoles italianes de Barcelona.

De la mateixa manera que els seus compatriotes italians en les seves ciutats, havien dedicat monuments i homenatges al poeta, la *Società* també va voler dedicar un monument a Dante Alighieri. Per això, va oferir a Barcelona una còpia del bust de bronze que hi ha a la ciutat de Trento, obra de Cesare Zocchi a l’Ajuntament de Barcelona que va destinar-hi una de les placetes que es construïen aleshores a la carretera de Miramar. La inauguració va tenir lloc el 13 de novembre de 1921, al matí. A la tarda, es va inaugurar la *Casa degl’Italiani* de Barcelona. En la qual el mes de desembre de 1921 s’hi van celebrar els *Giuochi Florali*.

A Barcelona, Dante té un altre bust a la façana d’una casa particular, al carrer Provença 268, i una escultura de Jeroni Suñol al Museu d’Art Modern. També la ciutat

---

¹²³ No consta el mes.

¹²⁴ Separata de: *Quaderns d’estudi*, XIII, 49. Barcelona: can Verdaguer, 1921

http://ccuc.cbuc.cat/search~S23*cat?/Xante+Alighieri+--+Cr{u00ED}tica+i+interpretaci{u00F3}&SORT=A/Xante+Alighieri+--+Cr{u00ED}tica+i+interpretaci{u00F3}&SORT=A&SUBKEY=ante+Alighieri+--+Cr%C3%ADtica+i+interpretaci%C3%B3/1%2C32000%2C32000%2CB/frameset&FF=Xante+Alighieri+--+Cr{u00ED}tica+i+interpretaci{u00F3}&SORT=A&19%2C19%2C

¹²⁵ Documentació consultada al Fons Ramon d’Alòs-Moner i de Dou de l’Institut d’Estudis Catalans.

de Barcelona va voler honorar el poeta en el sisè centenari de la seva mort dedicant-li un carrer, el juny de 1922, al barri del Carmel.¹²⁶ (Fabre i Huertas, s/d)

Altres entitats també van organitzar activitats:

El Col·legi del Sagrat Cor de Jesús va organitzar, el mes de juny de 1921, una solemne distribució de premis escolars en *Homenatge a Dant Alighieri* en el VI Centenari de la seva mort, que va tenir lloc a Barcelona, el 19 de juny de 1921.

La Biblioteca Popular de Canet de Mar va organitzar, el mes de gener de 1922, una sessió en commemoració del VI Centenari de la mort de Dant Alighieri, que va consistir en una lectura d'alguns cants de la *Divina Comèdia*, en versió catalana, i l'audició de la Sonata en Re de Schubert.

b. 2021. VII centenari de la mort de Dante Alighieri

De la mateixa manera que l'any 1914 es van iniciar les activitats per promoure la celebració del VI centenari de la mort de Dante, des de l'any 2011, la *Fondazione Cassa di Risparmio di Ravenna*, l'*Accademia de la Crusca*, el Govern de la República Italiana i altres entitats, durant tres o quatre dies del mes de setembre, organitzen anualment a la ciutat de Ravenna una sèrie d'activitats per iniciar els preparatius de la commemoració del VII centenari de la mort de Dante Alighieri que tindrà lloc l'any 2021. Les activitats inclouen: trobades d'estudiosos, recitals, concerts i interpretacions musicals, lliurament del Premi Dante-Ravenna, espectacles teatrals i exposicions. Amb la finalitat de difondre les activitats que van fer han creat una pàgina web www.Dante2021.it

---

¹²⁶ Ajuntament de Barcelona. Art Públic, s/d. Crònica Jaume Fabre i Josep M. Huertas. <http://archive.today/2ugpm> (Consulta 13/7/2014)

Pàgina web del VII Centenari de la mort de Dante Alighieri

D'altra banda, el *Consiglio Pontificio per la Cultura*, en dependència de la Santa Seu, ha constituït un Comitè científic amb la finalitat de celebrar al “Sumo Poeta italiano” i organitzar els actes i iniciatives de les celebració del VII Centenari de la mort de Dante Alighieri. El Comitè estarà integrat per personalitats del món acadèmic i cultural dedicades als estudis sobre la figura i l’obra de Dante, que fins l’any 2021 hauran d’organitzar un o dos actes anuals com a etapes d’acostament i preparació del centenari. La iniciativa pretén promoure una renovada atenció cap al poeta per part del món contemporani i en particular de les escoles.¹²⁷

5.2.4. Commemoracions literàries al Regne Unit

En el cas del Regne Unit s’han seleccionat dos autors que són un referent per a la literatura anglosaxona i també mundial: la commemoració del quatre-cents aniversari del naixement de William Shakespeare, l’any 1964, atès que va ser la primera celebració que va utilitzar la denominació “Year” associada al nom de l’escriptor i la commemoració dels dos-cents anys del naixement de Charles Dickens, l’any 2012, que permet conèixer com s’ha desenvolupat l’organització d’aquesta efemèride. Un altre aspecte a tenir en compte és que la llengua anglesa està considerada la llengua de comunicació internacional i científica i, per tant, és una de les llengües més influents en l’actualitat.

¹²⁷ http://www.aicaold.com.ar/index.php?module=displaystory&story_id=31159&format=html
(Consulta 11/7/2014)

A) William Shakespeare (1564 – 1616). 1964 IV Centenari del naixement

L'any 1964, la ciutat de Stratford va commemorar els quatre-cents anys del naixement de l'escriptor amb el nom de "The Year of Shakespeare". Cal fer menció a aquesta particularitat perquè és la primera referència que s'ha trobat amb el terme "Year" associat al nom d'un escriptor.

Els actes de commemoració a Stratford, ciutat natal de Shakespeare, van ser presidits pel Duc d'Edimburg. Es va organitzar una visita a la casa natal de l'escriptor, després es va fer la inauguració d'una gran exposició dedicada a Shakespeare. L'exposició, concebuda per l'escriptor i crític d'art Richard Buckle, amb la col·laboració de trenta artistes i tècnics, va utilitzar tot tipus d'arts i també unes tècniques molt novadores per evocar la vida i l'obra de l'escriptor sobre el fons de l'Anglaterra isabelina i jacobina. Les disset seccions de l'exposició estaven dividides en quatre grups: hivern, a Stratford-on-Avon; primavera, en el camí de Shakespeare a Lobres; estiu, a la capital, en els seus dies de glòria en el Globe Theatre; i tardor, novament a Stratford, on l'escriptor es va retirar i va morir.

"L'exposició va tenir un cost de 42 milions de pessetes, i alguns opinen que és el trencaclosques més car de tots els presentats fins a la data. Un crític d'art comentava que dins d'ella estan representats tots els estils, des del barroc fins al teddy-boy. En el recinte s'exhibeix la reproducció del teatre d'El Globo, on es poden sentir les veus d'artistes famosos recitant passatges shakesperians. Entre els tresors històrics hi ha una estampa de Krushev i estàtues abstractes amb inscripcions amb caràcters propis d'un anunci de gelats per explicar el significat del que és abstracte."¹²⁸

A continuació va tenir lloc un dinar, al qual van assistir set-cents personalitats de tot el món de la literatura, de l'art, de la política, del teatre, representants diplomàtics de més de cent països, i també del moviment internacional que promou el culte shakesperian a tot el món. A la tarda es va celebrar la representació de la primera part d'*Enric IV*.

L'endemà, dia 23, la ciutat de Stratford va matinar per celebrar el centenari amb una repicada de les campanes de l'església de la Santíssima Trinitat, lloc on està enterrat el poeta. A continuació, els nens van ballar danses típiques als jardins del Teatre

---

¹²⁸ Barra, Alfonso. «El Duque de Edimburgo preside los actos conmemorativos del nacimiento de Shakespeare, en Stratford» ABC del 25.4.1964. <http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/1964/04/24/071.html>

Reial. Després una processó cívica, encapçalada per les autoritats i seguida pels cent-quinze representants diplomàtics, va recórrer un trajecte per la ciutat fins a l'església on hi ha les restes del poeta i van fer una ofrena floral. Es va cloure l'acte amb uns concerts de trompeters de la banda del Cos Reial d'Enginyeria i danses folklòriques a l'esplanada de Bancroft i una gran exhibició de focs artificials.

A més de la gran exposició citada, també es va organitzar una exposició de llibres amb el títol «*Shakespeare: An exhibition of printed books to mark the quater-centenary of his birth*». Aquesta exposició es va fer a la National Library of Scotland, del 18 d'abril al 30 de juny, i a la Biblioteca de la University of Edimburg, del 7 de juliol fins el 30 de setembre. L'exposició integrada per una mostra de les obres de Shakespeare, les contextualitza amb altres llibres, que podien haver influït en l'obra de Shakespeare i amb l'època en què van ser escrits, a més de mostrar les edicions i adaptacions posteriors que es van fer d'aquestes obres.

Amb motiu del 400 aniversari es va fer un medalló d'or que a la cara tenia el retrat de William Shakespeare i al dors la frase de Hamlet '*I Shall Not Look Upon His Like Again*' amb una escena de teatre que representa la comèdia i la tragèdia. Per primera vegada en la història els segells britànics van mostrar una efígie que no era d'algun dels seus monarques. La tradició es va trencar per retre homenatge a William Shakespeare en el quart centenari del seu naixement. Els segells emesos el dia 23 d'abril retraten els personatges del dramaturg: el bufó Feste, Romeo i Julieta, Enric V, franquejats pels retrats de Shakespeare i la reina Elisabeth II.

The British Television va emetre la representació de la *Royal Shakespeare Company's* de l'obra *The Wars of the Roses* i la pel·lícula *Hamlet at Elsinore*, filmada a Dinamarca.

La repercussió de la celebració va arribar a Barcelona, on van tenir lloc diverses activitats entre les quals destaquen els "Festivals Shakesperians", del dia 26 de desembre de 1964 al 3 de gener de 1965, i dels quals en trobem referències als diaris ABC i La Vanguardia¹²⁹. En aquests festivals es van representar algunes obres de Shakespeare: *Macbeth*, *Nit de Reis* i *Juli Cesar*, amb la participació de prestigiosos artistes i l'acompanyament de la orquestra municipal.

A La Vanguardia, del dia 31 de desembre de 1964, es dóna informació d'altres espectacles teatrals organitzats a Barcelona, com el del Teatre Candilejas:

---

¹²⁹ ABC. 10.12.1964. <http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/1964/12/10/072.html>

*“Gran acontecimiento teatral en conmemoración del IV centenario del nacimiento de Shakespeare. Marta Padovan y Miguel Palenzuela en Mucho ruido y pocas nueces de William Shakespeare. Versión libre de E.Ortenbach. Con Montserrat Carulla, Pedro Gil, Roberto Martín, Carlos Ibarzal, Felipe Peña y Compañía Titular. Dirección: Ramiro Bascompte.”*¹³⁰

També es dóna referència del número monogràfic que la revista «Destino» va dedicar al dramaturg el mes d'octubre de 1964.¹³¹ El monogràfic de quaranta pàgines contenia vint-i-dos textos dels millors especialistes i escriptors¹³², acompanyats d'una extraordinària informació gràfica, que tractaven sobre l'època en què va viure Shakespeare; l'enigma de la seva personalitat i de la seva vida; la mitologia de les grans figures shakesperianes; la múltiple i misteriosa llegenda que envolta l'obra del gran dramaturg i les seves idees polítiques.

B) Charles Dickens (1812-1870). 2012 II Centenari del naixement

L'any 2012 es van commemorar els dos-cents anys del naixement del novel·lista Charles Dickens i tota Anglaterra va celebrar aquest esdeveniment amb el nom de *Dickens 2012*. Es va crear un portal web que recull totes les activitats que s'han fet a tot el món. Aquesta commemoració està coordinada pel *Charles Dickens Museum* i el *Film London*, amb la col·laboració de la *Dickens Fellowship*.

*“Dickens 2012 és una celebració internacional de la vida i l'obra de Charles Dickens, amb motiu del bicentenari del seu naixement, el 7 de febrer de 2012. Les institucions i organitzacions de tot el món són socis de Dickens 2012 i treballen juntes per oferir un programa d'esdeveniments i activitats per commemorar aquest aniversari tan especial. Tot i que Dickens pertany a l'època victoriana, la seva obra transcendeix el seu temps, el llenguatge i la cultura. És un dels escriptors més influents en el món contemporani i els seus escrits segueixen inspirant pel·lícules, televisió, art, literatura, artistes i acadèmics. Dickens 2012 ha ofert un programa d'esdeveniments ric i variat que ha tingut lloc durant els anys 2011 i 2012”.*¹³³

---

¹³⁰ La Vanguardia. 31.12.1964

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1964/12/31/pagina-61/32691798/pdf.html>

¹³¹ La Vanguardia. 1.1.1964. El centenario de Shakespeare. Un gran número extraordinario de «Destino».

<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1964/11/01/pagina-31/32688624/pdf.html>

¹³² José Alsina, Juan Cortés, Álvaro Cunqueiro, Dolreann McDermott, Gabriel Ferrater, Enrique Gispert, A. Von Kirchner, Néstor Luján, Arturo Llopis, Rafael Llopis, Jorge Marín, Carlos Miralles, Santiago Nadal, José Pla, Juan Perucho, Miguel Porter, Carlos Pujol, Federico Roda, Ricardo Salvat y José M. Vallverdú.

¹³³ <http://www.dickens2012.org> (Consulta: 30/12/2014)

Pàgina web Dickens 2012

El patronat de *Dickens 2012* va estar integrat per figures de tota mena d'àrees¹³⁴ amb la finalitat de donar suport als objectius del bicentenari. Entre les personalitats destaquen: Peter Ackroyd, Simon Callow, Andrew Davies, Sir Derek Jacobi, Sir Cameron Mackintosh, Miriam Margolyes, Michael Rosen i Claire Tomalin. El centre neuràlgic de les activitats es va instal·lar al *Charles Dickens Museum*. Les activitats es van organitzar en cinc grans àrees: produccions audiovisuals (cinema, televisió i ràdio), literatura i educació, exposicions, teatre i *Performing Arts*, festivals i activitats a l'exterior. En l'apartat audiovisual, la Cinemateca Londinenca i el *British Film Institute* (BFI) van dedicar pràcticament tot l'any a recordar obres com "Oliver Twist" i "David Copperfield". El BFI va organitzar "Dickens on Screen", una extensa retrospectiva sobre pel·lícules i treballs televisius basats o inspirats en l'obra de Charles Dickens. Les sessions, que van tenir una durada de tres mesos, de gener a març de 2012, es van celebrar al BFI de Londres i després van fer una gira nacional i internacional. Entre les ciutats que han acollit les sessions hi ha New York, concretament en el *Museum of Modern Art New York*; i el British Council s'encarrega de portar les sessions a Manila (Les Filipines) i a diverses ciutats de la Xina. D'altra banda, la BBC va dedicar, des de novembre de 2011 fins a febrer de 2012, programes especials, documentals, adaptacions radiofòniques, xerrades i col·loquis a través de la televisió i de la ràdio.¹³⁵

¹³⁴ Entre els patrons hi ha crítics literaris, directors i productors de teatre, escriptors, actors i periodistes.

¹³⁵ <http://www.bbc.co.uk/mediacentre/mediapacks/dickens/> (Consulta: 26/2/2012)

Les biblioteques de Londres van organitzar el *Cityread in London*, programa que va incloure més de 300 activitats, entre les quals hi ha clubs de lectura, activitats per a nens, rutes literàries i projeccions de pel·lícules¹³⁶. Aquest programa tenia com a finalitat fer conèixer millor l'autor, la seva obra i la història de Londres.

Pel que fa a les exposicions, el *Museum of London* va contribuir amb l'organització d'una exposició dedicada a "Dickens i la Londres victoriana", des del 9 de desembre de 2011 fins al 10 de juny de 2012. Va ser la primera gran exposició organitzada al Regne Unit i va recrear l'atmosfera del Londres de l'època victoriana a través del so i de les imatges. Els visitants van poder fer un viatge inoblidable que els permetia descobrir la ciutat que va inspirar els escrits de l'autor. Pintures, fotografies, vestits i objectes ajudaven a il·lustrar els temes que Dickens teixia en les seves obres, com la pobresa i la infància. També es podien veure els manuscrits originals de *Bleak House* i de *David Copperfield*. Una altra exposició de fotografies de l'època és la que va organitzar la *National Portrait Gallery* per contribuir a l'homenatge. També hi van participar el *Victoria and Albert Museum*, que va exhibir una col·lecció de manuscrits i primeres edicions, i el *Barbican Centre* amb una adaptació de «Conte de Nadal».

El teatre també va tenir un paper destacat en el bicentenari de Dickens. Van destacar l'adaptació musical que Cameron Mackintosh va fer sobre l'obra *Oliver Twist* amb el títol d'*Oliver! The musical* que es va representar des del 14 de febrer de 2012 fins el març del 2012 als teatres del Regne Unit. Altres obres de Dickens es van representar per diversos teatres del Regne Unit: *Grans esperances*, al Playhouse Theatre de Kent, que posteriorment va fer una gira per tot el món, *El misteri d'Edwin Drood*, al Arts Theatre de Londres, *David Copperfield*, al Cramphorn Theatre de Londres, i l'espectacle *Dickens's Women*, en el qual l'actriu Miriam Margolyes interpretava a vint-i-tres personatges de les obres de l'escriptor. Entres les *Performing Arts* es poden citar les interpretacions de fragments de l'obra completa de Dickens en ordre cronològic a The Historic Dockyard, de Chatham; *A celebration of Dickens*, l'actor Robert Powell va preparar una representació que va incloure lectures, cançons i dibuixos basats en l'obra de l'escriptor, al Tom Stoppard Theatre.

Finalment, pel que fa a les activitats a l'exterior, el comtat de Kent, on Dickens va viure els darrers anys de la seva vida, es va batejar amb el nom de "Dickens

---

¹³⁶ <http://www.dickens2012.org/section/literature-education> (Consulta: 26/2/2012)

Country” i es va convertir en un escenari privilegiat de les seves novel·les, amb la celebració de diversos esdeveniments: exposicions, rutes literàries i altres iniciatives turístiques. La commemoració també es va celebrar a d'altres països del món que volien retre homenatge a l'escriptor anglès i van preparar activitats diverses, com per exemple: Austràlia, Estats Units d'Amèrica, França, Holanda, Nova Zelanda, i Suïssa.

5.2.5. Commemoracions literàries a Espanya

Les tres commemoracions literàries seleccionades en el cas d'Espanya ho són, en primer lloc, per la singularitat dels autors, i en segon lloc perquè la commemoració del segon centenari de la mort de Calderón, l'any 1881, és una de les primeres celebrades a Espanya de la qual tenim constància, i a més coincideix amb el període d'expansió cultural del segle XIX. La celebració dels 300 anys de l'edició d'*El Quijote* l'any 1905, perquè és un exemple clar de política cultural utilitzada per enfortir el sentiment de país, i la celebració del 400 anys de l'edició d'*El Quijote*, l'any 2005, es presenta com una ocasió política per promocionar la comunitat de Castella-La Manxa, culturalment i empresarialment. Finalment, la commemoració del tercer centenari de la mort de Góngora, l'any 1927, perquè al marge de la política cultural de l'època, aquesta celebració va ser de gran importància per a l'aparició de la generació del 27, amb tota la innovació literària que aquest grup d'escriptors va representar per a la literatura espanyola.

A) Pedro Calderón de la Barca (1600-1681)

a. 1881 Segon centenari de la mort

La celebració del segon centenari de la mort de Pedro Calderón de la Barca (1600-1681), l'any 1881, és una de les primeres commemoracions vinculades a la literatura espanyola. Les veus sobre l'èxit de la celebració no són unànimes: “Alguns dels clàssics auri seculars, com Calderón, acabaran carregats de connotacions negatives ja que havien estat usufructuats pels representants dels corrents més tradicionalistes, castissistes i patrioters que el segon centenari de la seva mort, celebrat el 1881, serví per consolidar encara més” (Riera, 2002). Per contra, Alonso del Real opina que les celebracions van ser tot un èxit, ja que aquell mateix any es va editar l'obra completa a Leipzig (Krenjel, 1881), en tres volums, i també a Barcelona, en un sol volum, en castellà i amb comentaris en alemany, a cura d'Alonso del Real. En aquesta publicació, Alonso del Real inclou una crònica detallada de totes les activitats que es van portar a terme durant el mes de maig de

1881 per celebrar el bicentenari de la mort de Calderón de la Barca. Alonso del Real descriu que durant aquell mes de maig es van celebrar el Certamen de la Asociación de Profesores Mercantiles i el Certamen poètic de la Universidad Central, amb lliurament de premis inclòs. Van tenir lloc actes a la Academia Española, a la Academia de la Historia i a les diverses Acadèmies de Madrid. Es van organitzar vetllades musicals al Teatro Real, a l'Ateneo de Madrid y a la Escuela Nacional de Música y Declamación. Les representacions teatrals van ser les que menys van contribuir a la commemoració, segons Real, però cita que tres teatres de Madrid van representar obres de Calderón: “se ha visto saludado únicamente en el Español, en Lara y en el Real”. També es va erigir un monument a la plaça del Príncipe Alonso (davant el Teatro Español). Els edificis més emblemàtics i els carrers de Madrid es van il·luminar de manera especial per a les celebracions amb ponts de llums, canelobres i llums de gas. El dia 25 de maig els periòdics de Madrid i “de provincias” es van fer ressò de la commemoració, dedicant les seves portades i il·lustrant-los amb gravats dedicats a l'autor. El mateix dia 25, després d'una missa “en honor del ánima del autor”, es va organitzar una processó en la qual van participar xarangues i carrosses dels diversos barris i entitats de Madrid, també provinents d'altres ciutats espanyoles i de Cuba i de Puerto Rico. El dia 25 de maig també es van celebrar tres certàmens literaris per a solemnitzar el segon centenari de la mort del poeta: un a Saragossa, publicat per la Tipografia de l'Hospici, l'any 1881, i un altre a Barcelona, publicat per la Universitat de Barcelona i l'Institut Provincial de Segon Ensenyament, l'any 1881, i un darrer organitzat per l'Ajuntament de Palma, en el qual Miquel dels Sants Oliver va guanyar una menció honorífica amb un sonet en “mallorquí literari”.

b. 1981 Tercer centenari de la mort

L'any 1981 es va commemorar el Tercer centenari de la mort del dramaturg. Aquesta vegada els esforços es van concentrar més en els àmbits acadèmics. En els diaris de l'època consten el curs sobre “Calderón i la seva època” que va organitzar la Universidad Internacional Menéndez y Pelayo, que va tenir lloc a Santander el mes d'agost de 1981. I l'organització d'un Col·loqui Internacional sobre Calderón en el qual van participar més d'un centenar d'especialistes internacionals, que va tenir lloc els dies 16 a 19 de setembre de 1981 l'Stabile de l'Aquila (Itàlia), amb la col·laboració de l'Instituto Español de Cultura de Roma.¹³⁷

---

¹³⁷ *El País* http://elpais.com/diario/1981/08/07/cultura/365983205_850215.html (Consulta 30/12/2014)

B) Miguel de Cervantes (1547-1616)

a. 1905 Tercer Centenari de la publicació d'*El Quijote*

L'any 1898, Espanya va perdre les darreres colònies que conservava: Cuba, Puerto Rico i Filipines. Aquesta pèrdua de les colònies d'ultramar, coneguda com "el desastre del 98" o com "la guerra de Cuba", va comportar per a Espanya un declivi com a potència internacional, la pèrdua d'un important mercat de matèries primeres que va comportar la desaparició d'una important font d'ingressos, a més de provocar un desànim important en la societat civil espanyola.

Amb la finalitat d'enaltir el sentiment patri, Mariano de Cavia¹³⁸ va publicar un article al diari *El Imperial*, amb data 2 de desembre de 1903, sota el lema «Post tenebram spero lues». En aquest article recorda als lectors que falten dos anys per a la commemoració del Tercer Centenari de la primera edició d'*El Quijote* i marca les pautes per una celebració ideal:

“En mayo de 1905 se cumple el Tercer Centenario del Quijote, de esa divina y colosal conseja, por cuyo soberano poder nuestra raza, nuestra lengua y nuestra nación se sobrevivieron a sí mismas en la admiración, en el respeto y en el cariño de otros pueblos y civilizaciones”.

A continuació Cavia proposa que "el centenari es prengui com una qüestió d'estat i, en conseqüència, les Corts votin una llei que reguli els actes que cal concelebrar amb Hispanoamèrica i en fraternitat amb altres llengües romàniques" i proposa especialistes de cadascuna de les llengües "Guerra Junqueiro per Portugal, Maragall per Catalunya, Mistral per Provença, D'Amicis per Itàlia i Anatole France per França". A més, demana que "essent un afer nacional, cal que hi intervinguin tant l'Espanya oficial com el poble".

En una ponència presentada a *Coloquios Históricos de Extremadura sobre el III Centenari d'El Quijote*, Roberto C. Montañés (Montañés, 2005) comenta l'article de Cavia, inclou les respostes dels diferents cercles d'estudiosos i periodístics, i fa una crònica detallada dels actes commemoratius. Segons Montañés, la celebració tenia com a precedent més immediat la commemoració del segon centenari de la mort del dramaturg Pedro Calderón de la Barca, "pero, en esta ocasión, dada la magnitud de la obra homenajeadada, se determinó la firme voluntad de superar aquella experiencia y

---

¹³⁸ Mariano Francisco de Cavia y Lac (Saragossa 1855 – Madrid 1920) va ser un dels periodistes més importants de la seva època. Una de les seves grans preocupacions va ser la puresa de la llengua espanyola.

abandonar el estricto marco académico para engarzarse en las diversas facetas de la vida cotidiana.”

Aquesta voluntat d'obrir la celebració a les entitats i a la societat la corrobora en el text següent:

“Ayuntamientos, corporaciones de diverso tipo, desde asociaciones profesionales a artísticas, y diversas instituciones ultimaban los diferentes preparativos de los programas confeccionados para los festejos cervantinos proyectados para los primeros días de mayo. Hacía tiempo ya que el desde el Gobierno se había instado a las instituciones tanto públicas como privadas a que se desarrollaran algún tipo de acto de homenaje. Serían las Corporaciones locales las encargadas de canalizar las iniciativas ciudadanas y a su vez, invitar a los vecinos a sumarse al evento. Se trataba de hacer patente en pueblos y ciudades la admiración colectiva que despertaba El Quijote, y loar la figura de su insigne creador, así como atestiguar la cercanía presencia del universo cervantino en el imaginario común de todos los españoles.”

Les activitats van tenir lloc entre els dies 5 i 8 de maig de 1905. Dels actes celebrats a Madrid, Montañés cita:

“Oficialmente, la celebración dió comienzo con la inauguración de la Exposición sobre El Quijote, acontecía en la Biblioteca Nacional. También dentro del marco académico, tanto desde la Universidad como la Real Academia de la Lengua Española se organizaron actos especiales.[...] Una ofrenda floral ante la estatua de Cervantes [...] Las calles adyacentes y los jardines en los que se erigía la estatua de Cervantes estaban engalanados para la ocasión. [...] A las cuatro y media de la tarde del día 8 de mayo daba comienzo la denominada “procesión cívica” por el centro de la capital.[...] Además la Real Academia de la Lengua encargó la celebración de un oficio religioso de honras fúnebres dedicado a Cervantes. [...] Los actos más academicistas culminarían con la celebración de una función en el Teatro Real. [...] Otras manifestaciones de adhesión al espíritu cervantino. [...] Sin duda la más destacada fue la denominada Batalla de Flores que culminaba con la celebración de un concurso de carrozas [...] que consistía en una suerte de emulación bélica utilizando flores y ramos como hipotética munición.”

També es van celebrar “capeas y otros espectáculos taurinos” i una trobada d'orfeons de tota Espanya, en la qual van participar els Cors de Clavé de Catalunya. “El lunes 8 de mayo se celebró un festival de coros, orfeones y bandas en la Plaza de Toros, y en el que se interpretaría el himno «Gloria a Cervantes»”.

Moltes ciutats d'Espanya van participar en els actes commemoratius "Conferencias, desfiles cívicos, veladas teatrales y pasacalles por las calles engalanadas al efecto irrumpieron en la cotidianidad de la vida social espanyola". També consta que es van celebrar actes a: Barcelona, Bilbao, Cartagena, Castelló i València.

L'escriptora Carme Riera en el seu discurs d'ingrés a l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona intitulat «La recepció del Tercer Centenari d'*El Quixot* a la premsa de Barcelona (1905)» fa una dissertació sobre com va reflectir la premsa barcelonina el Tercer Centenari de la publicació d'*El Quixot*. En aquest treball, l'escriptora també fa referència a temes molt vigents en l'actualitat com és el debat Catalunya-Espanya i la crítica del pensador José Ortega i Gasset en la seva obra *La rebelión de las masas*. Pel que fa a la repercussió que va tenir la celebració del Tercer centenari d'*El Quijote* a Catalunya, cal dir que va ser ben acollida, i com a prova Riera cita que ha localitzat "una enorme quantitat de textos i gravats publicats a la premsa barcelonina". (Riera, 2002)

Un altre punt que destaca Riera són les divergències entre els escriptors de l'època sobre "com es rellegeix *El Quijote* a la literatura espanyola del tombant de segle i com el diàleg que sorgeix arran de les lectures fetes cap al 1905 s'involucra en la introducció d'Espanya de l'anomenada modernitat". L'escriptora fa esment al debat suscitat entre "la gente vieja", per referir-se als escriptors més reconeguts i tradicionalistes, i "la gente nueva" en referència als escriptors joves sobre quins són els autors clàssics que marcaran el punt de referència canònic de la literatura, per finalment dir que "tots, estan d'acord a considerar — com també succeí a Catalunya, que veié en la seva literatura del passat una eina de redreçament nacional— que la literatura d'un país constitueix l'element fonamental de la vida d'una nació."

En el seu estudi, Carme Riera cita una frase de Giner de los Ríos, extreta d'un article de López Morillas, en la qual posa èmfasi en la importància de la literatura per a la història de les societats:

"suprímase la literatura de un pueblo y en vano se apelarà para reconstruir su pasado a su historia política, muda armazón de sucesos, esqueleto que no reviste la virilidad de la musculatura ni ánima el vivificante calor de la sangre [...] estúdiense aquella y los más remotos tiempos y las generaciones más olvidadas se nos presentarán [...] no es otra cosa la literatura que el primer y más firme camino para entender la historia realizada [...] en ninguna otra esfera puede estudiarse con más seguridad el carácter de los pueblos." (López Morillas, 1973).

En el context del debat establert entre els escriptors vells i els nous, Riera cita a Ortega i Gasset en la seva obra *La rebelión de las masas*, publicada a “La Revista de Occidente”, l’any 1931, en què diu: “Conviene hacer constar —siquiera para facilitar la tarea de futuros investigadores, a quienes pretendan un día entre los días reconstruir la sentimentalidad de esta época nuestra— que aún muerto Costa¹³⁹, algunos españoles de hoy al escuchar la palabra España no recuerdan a Calderón, ni Lepanto, no piensan en la victoria de la Cruz, no suscitan la imagen de un cielo azul y bajo él un esplendor, sino que meramente sienten, y esto que sienten es dolor”. Riera cita a continuació que: “Ortega, contrari a admetre el valor dels clàssics, considerarà, però, que Cervantes supera la resta”.

Riera planteja que des de la celebració del Tercer Centenari d’*El Quijote* “surt una nova interpretació de la novel·la de Cervantes que, finalment, acabarà imposant-se cap als anys vint a les lletres espanyoles, tot i que la visió romàntica massa arrelada continuarà deformant molts aspectes del llibre.” També destaca que aquesta efemèride fa que l’obra de Cervantes sigui rellegida des de totes les vessants “dels coneixements del seu autor sobre matèries ben diverses, bé siguin mèdiques, psicològiques o econòmiques.”, “des del punt de vista de la llengua, per un text exemplar” i també des del punt de vista dels romàntics que van “enaltir el mèrit de Cervantes intentant comparar-lo amb Shakespeare i Goethe, convertits en models de l’artista sublim representatiu a la vegada de l’esperit del seu poble.” A més, conclou que proliferen a la premsa referències a *El Quijote* com a símbol de l’idealisme o la bogeria, depenent de qui escriu, considerant-lo, però, representatiu de l’espanyol.

b. 2005 Quart Centenari de la publicació d’*El Quijote*

Per a commemorar la celebració del IV Centenari de la publicació d’*El Quijote*, l’any 2005, la Comunitat de Castella-La Manxa va voler retre homenatge “a l’ingeni de l’obra i la constel·lació de somnis i realitats que representa la figura d’*El Quijote* d’una manera oberta, perquè l’univers que envolta a aquesta figura és gairebé infinit”. L’objectiu més polític que cultural d’aquest Centenari va ser motivar la societat i els agents socioeconòmics, i presentar aquesta commemoració com una ocasió única per vincular els principis que representa el símbol de Don Quijote amb la realitat actual i dinàmica de Castella-La Manxa.

---

¹³⁹ Es refereix a Joaquín Costa, mort el 1911. Polític, jurista, economista i historiador espanyol, representant del moviment *Regeneracionista*.

El IV Centenari es va presentar com l'oportunitat de donar a conèixer Castella-La Manxa, tant en l'aspecte cultural, com en els plans econòmic, comercial, industrial i turístic. Una Castella-La Manxa moderna, oberta a la innovació, plena d'oportunitats i idònia com a escenari d'inversions. L'objectiu era projectar la realitat d'una regió plena d'emprenedors i d'indústries que elaboraven productes de màxima qualitat. I a la vegada, presentar una societat jove, solidària, tolerant i compromesa amb el progrés. Es tractava de mostrar com l'ingeni de la novel·la d'*El Quijote* havia impregnat la societat castellano-manxega, integrant la conservació de les seves tradicions i patrimoni cultural, natural i arquitectònic, amb la modernització de les seves estructures, equipaments i la innovació tecnològica, fent de la regió un exemple viu de desenvolupament sostenible que aspirava a una major qualitat de vida per als seus habitants.¹⁴⁰

La Llei 16/2002¹⁴¹, d'11 de juliol, del IV Centenari de la publicació d'*El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha*, va donar el tret de sortida de la commemoració. En aquesta disposició s'establia l'objecte, la finalitat, el Comitè organitzador, el funcionament i la creació d'una empresa pública anomenada "Don Quijote de la Mancha, 2005". Aquesta empresa, adscrita a la Vicepresidència de la Junta de Comunitats de Castella-La Manxa, es va crear com a societat mercantil que treballava en dos plans: d'una banda, el pla cultural, en el qual tenien cabuda activitats, esdeveniments i iniciatives relacionades amb l'obra de la qual se celebrava el IV Centenari; i de l'altra banda, el pla del desenvolupament, on la missió de l'empresa era promoure, orientar i optimitzar les capacitats i recursos per aconseguir que l'any 2005 suposés una millora per a la regió en diferents àmbits: infraestructures, turisme, comunicacions, noves tecnologies.

Es van portar a terme línies d'acció en l'àmbit cultural, un programa d'esdeveniments i activitats per als anys 2004 i 2005 i per als anys futurs, amb una clara vocació de continuïtat; i en l'àmbit del desenvolupament, es tractava d'oferir un valor afegit d'innovació als projectes públics i privats en curs, previstos i potencials que contribuïssin a una millora de la qualitat de vida en la regió i al seu desenvolupament sostenible i que coincidissin en el temps al voltant del 2005.

---

¹⁴⁰ <http://www.quijote.es/> (Consulta 22/11/2011)

¹⁴¹ Publicada al BOE núm. 224 (18-08-2002)

La programació que es va portar a terme es “basa en la universalitat de l’obra en sí i dels valors que representa, i té com a principal objectiu arribar a tots els públics de totes les edats, de totes les formacions, de tots els interessos, i de tots els gustos i sensibilitats. Així com ser una programació que tingui lloc sobretot a Castella-La Manxa i per als castellano-manxecs, sense oblidar que, en molts casos, servirà també per atraure visitants interessats.”

Les activitats que es van dur a terme els anys 2004, 2005 i 2006 van ser moltes, entre les que són de destacar les edicions, les exposicions, els espectacles i els altres projectes:

La commemoració de l’aniversari de l’edició d’un llibre com *El Quijote* va portar aparellades noves **edicions**¹⁴² de l’obra, entre les que es poden destacar:

- *Edición facsímil de la primera edición*. 25.000 exemplares. Amb la col·laboració de la Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, Biblioteca Nacional, Cortes de Castilla-La Mancha, Universidad de Castilla-La Mancha y Caja Castilla-La Mancha;
- Edició de 10.000 exemplars sota la direcció de Francisco Rico, amb la col·laboració del Centro para la Edición de los Clásicos Españoles;
- Edició de butxaca d’1.065.000 exemplares del llibre *Un Quijote, un euro*, i una edició especial per a les caixes d’eltavi de 150.000 exemplar;
- *El Quijote para niños y jóvenes*. 203.000 exemplars de les edicions realitzades per l’Editorial Vicens Vives, per regalar als nens i joves de la regió.
- També es van fer edicions al voltant d’*El Quijote* que feien referència als paisatges, a la fauna, a la flora i a la gastronomia.

La celebració del IV Centenari de Don Quijote de la Mancha també va ser un motiu per organitzar una gran quantitat de **mostres i exposicions**¹⁴³, entre les quals són de destacar: «Don Quijote de la Mancha. La sombra del Caballero», «La Mancha del Quijote. Realidad de una fantasía», «Don Quijote. Una nueva mirada», «En torno a Don Quijote. Alberto y el paisaje de España en la memoria del exilio», «El arte de la época del Quijote», «Dalí y el Quijote», «Don Quijote en el Arte Contemporáneo», «Celosías. Tesoros de los conventos de clausura de Castilla-La Mancha», «Otros Quijotes. Los diseñadores españoles reinventan el personaje», «Resiste Q...», «Espíritus de Don Quijote», «Imágenes de El Quijote», «Iconografía popular de *El*

¹⁴² <http://www.quijote.es/ivcentenario/publicaciones.htm> (Consulta 22/11/2011)

¹⁴³ http://www.quijote.es/ivcentenario/exposiciones_gral.htm (Consulta 22/11/2011)

Quijote», «Quijotes del mundo, mundos de *El Quijote*», «Exlibris de El Quijote», i «Don Quijote y el humor».

També es va organitzar el «XXI Concurso infantil de la ONCE» Concurs en el qual van participar 800.000 nens de tota Espanya i que va consistir en fer un dibuix sobre *El Quijote* i una redacció per explicar el dibuix a un nen cec.

Durant l'any 2005, es van produir tota mena d'**espectacles**¹⁴⁴ que van abordar la figura d'*El Quijote* des d'una gran varietat de punts de vista. Els espectacles es van desenvolupar en tres grans apartats:

- Grans espectacles: Concerts concebuts per atraure a milers de joves als llocs on es desenvolupaven. Es van fer en grans recintes com circuits de velocitat, estadis esportius, places de braus, poliesportius, teatres i auditoris. En la programació es van incloure tots els àmbits de la música moderna i grans espectacles de música lírica i òperes. El Festival Internacional de Teatro Clásico de Almagro a més de la programació habitual va incloure dues peces commemoratives de El Quijote “El viaje al Parnaso” de Miguel de Cervantes i “Don Quijote en la niebla”.
- El “Festival Quijote”, realitzat durant els mesos d'estiu de 2005, va estar orientat a programar espectacles de qualitat en lloc amb encant de tota la regió, preferentment a l'aire lliure. Alguns d'ells anomenats “Lugares íntimos de *El Quijote*” (Equivias, Argamasilla de Alba, El Toboso), i altres es van fer a places majors, claustres, patis, etc. En aquest context es van fer al voltant d'una cinquantena d'espectacles de teatre, dansa i titelles. A més, les companyies “Armar teatro” i “Compañía Falsaria de Indias” van representar, en un trailer itinerant, un espectacle teatral titulat “Entremeses” de Cervantes, que es va portar a més de cinquanta localitats de la regió que no disposaven d'espais escènics.
- Xarxa de teatres, auditoris i cases de cultura de Castella-La Manxa. A més dels espectacles inclosos en la programació de primavera i tardor en els teatres i auditoris de la regió, 928 funcions, es van sumar els de la xarxa de teatres, un total de 215 espais escènics, en els quals es van representar més d'una trentena d'espectacles relacionats amb *El Quijote*, amb un total de 267 representacions.

---

¹⁴⁴ http://www.quijote.es/ivcentenario/espectaculos_gral.htm (Consulta 22/11/2011)

A més, des d'abril fins a octubre de 2005, l'espectacle "Don Quijote cabalga de nuevo" va fer una gira per més de cinquanta municipis. En els 30 municipis que formen part de la Ruta dels "Mercados de Don Quijote" es van comercialitzar productes artesans i alimentaris, animats pel Grup Camaleón Teatro, amb recreacions cervantines, músics, bufons, xanques, exhibicions de cetreria, i exposicions d'aus."

També es van celebrar **actes acadèmics**¹⁴⁵, com congressos internacionals i cicles de conferències que van fomentar la trobada d'especialistes, entre els quals destaquen "El Quijote de la Selva, una visión desde el mundo indígena del Amazonas", ciclo de conferencias y debates. Toledo, 21 i 22 d'abril de 2005; Congreso Internacional "El Quijote. Experiencias y enseñanzas". Ciudad Real, 4 al 8 de juliol de 2005; Congreso Itinerante "Las Órdenes de Caballería en Castilla-La Mancha". Calatrava la Nueva, Almagro, Uclés i Consuegra, 19 al 23 de setembre de 2005; "Congreso Internacional de escritores de viajes en lengua castellana" Almagro, 22 i 23 de setembre de 2005; "Congreso Internacional de Molinología". Alcázar de San Juan, 19 al 22 d'octubre de 2005; Congreso Internacional "El Quijote en clave de mujeres". Valdepeñas, 21 al 25 de setembre; Congreso Internacional "La España del Quijote" de Historia Moderna y Contemporánea. Toledo, desembre 2005; i Congreso Internacional "La Roma que vio Cervantes". Roma, febrero 2005.

Les produccions audiovisuals també van ser-hi presents amb la celebració de la *Semana de cine de El Quijote*, amb la col·laboració de l'Instituto Cervantes, en la qual es van mostrar set curtmetratges o capítols de sèries de televisió i set llargmetratges en els quals es van posar de manifest les diferents maneres d'encarar l'obra cervantina a través de la història i concretament des del cinema.

Pel que fa a les rutes literàries, es va construir la "Ruta de Don Quijote", un corredor ecoturístic i cultural que transcorre per camins històrics, canyades reials, vies pecuàries, i plataformes de ferrocarrils en desús, amb una longitud de 2.500 quilòmetres, dividits en 10 trams, que passen per 146 municipis de Castella-La Manxa. Aquesta ruta, que es va dur a terme des del mes de febrer de 2004 fins al gener de 2005, compta amb molt material complementari: mapes, fitxes, guies de serveis, guies turístiques, pàgina web i accés digital des de telefonia mòbil.

---

¹⁴⁵ http://www.quijote.es/ivcentenario/otros_proyectos.htm (Consulta 22/11/2011)

C) Luis de Góngora y Argote (1561-1627). 1927 III Centenari de la mort

La commemoració del III Centenari de la mort del poeta, l'any 1927, és important per la doble celebració que es va fer: d'una banda, la celebració organitzada des de l'àmbit acadèmic; i de l'altra, la celebració que van organitzar uns joves escriptors que, posteriorment, passarien a la història com a generació del 27 de gran transcendència en la literatura espanyola.

De la banda oficial i acadèmica, l'entitat que va promoure la commemoració del tercer centenari de la mort del poeta va ser la Real Academia de Ciencias, Bellas Letras y Nobles Artes de Córdoba (RAC) i per organitzar-la va demanar la col·laboració de la Real Academia Española. (ABC 19.4.1925)¹⁴⁶

En el número 18 del *Boletín*¹⁴⁷ de la *Real Academia de Ciencias, Bellas Letras y Nobles Artes de Córdoba* es va publicar una exhaustiva «Crónica del III Centenario de Góngora». En aquesta crònica consta que es van organitzar tres tipus de conferències: les divulgatives, les d'especialització i un curset de sis conferències: “La Academia organizó un curso de conferencias divulgativas en Córdoba.” Aquestes conferències divulgatives es van celebrar a diferents entitats de la ciutat, i a d'altres localitats com Cabra, Bujalance, Pozoblanco y Priego de Córdoba, entre els dies 9 i 24 d'abril, entre les quals se citen: Eloy Vaquero, “Góngora como hombre”; Vicente Orti, “Góngora como poeta”; José M. Rey Díaz, “El barrio gongorino”; i finalment, José M. Rey també va fer una biografia del poeta cordovès. José Manuel Camacho va llegir magistralment composicions poètiques i va distribuir entre els escolars i els mestres unes postals amb fotograts de Góngora que contenien el seu sonet «A Córdoba». Per concloure, José Priego López va llegir i va fer una anàlisi dels versos del poeta «Polifemo y Galatea».

Pel que fa a les conferències d'especialització que es van celebrar a la ciutat de Còrdova durant els mesos de març a maig consta: Antonio Jaén, “El perfil de Góngora”; Mauricio Bacarisse, “El paisaje en Góngora”; Miguel Artigas, sobre “Góngora y el

---

¹⁴⁶ ABC. 19 de Abril de 1925. Hemeroteca <http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/1925/04/19/032.html> (Consulta 30/12/2011)

¹⁴⁷ Real Academia de Ciencias, Bellas Letras y Nobles Artes de Córdoba *Boletín año VI. Enero a Junio. Núm. 18 (1927)* Conté diversos articles en homenatge al poeta: “Galería de Académicos”, Luis de Góngora y Argote. “Góngora. Resumen biográfico”, Miguel J. Artigas. “Los retratos de Góngora”, Enrique Romero de Torres. “La poesía religiosa de D. Luis de Góngora”, José Manuel Camacho Padilla. “Llegar a Góngora”, Francisco Azorín Izquierdo. “El culteranismo y la poesía moderna”, Federico Castro Guisasaola. “Documentos gongorinos”, José de la Torre y del Cerro. “Los personajes de Góngora”, Rafael Castejón y Martínez de Arizala. “Un programa de trabajo sobre Góngora y su obra”, José María Rey Díaz.

gongorismo”(ABC 21.5.1927)¹⁴⁸. També consta que “El joven catedrático de la Universidad de Sevilla D. Pedro Salinas disertó acerca de: “Góngora, poeta difícil”, que hizo un brillante estudio de la personalidad del eminente lírico cordobés.” La citació de la conferència de Pedro Salinas ens indica que la participació dels escriptors de la generació del 27 no es va limitar a organitzar un homenatge a Góngora al marge dels actes oficials, sinó que van participar en algunes de les activitats organitzades per la Real Academia de Córdoba.

Pel que fa al curs de sis conferències van ser impartides pel professor Andrés Ovejero¹⁴⁹, i es van celebrar entre el 2 i el 7 de maig de 1927, al Salón de Dibujo del Instituto Nacional de Segunda Enseñanza. La primera va ser “Visión de Góngora de España y visión de América en Góngora”. (ABC 4.5.1927)¹⁵⁰

Una altra de les activitats que es van portar a terme, segons la Crònica de l'Acadèmia van ser les rutes literàries pels llocs gongorins: la casa de Góngora, la plaça de les Bulas, les muralles de l'Alcàsser, el pati dels Tarongers, entre d'altres llocs de la ciutat de Córdoba. L'altre lloc de visita va ser el llogarret de Trassierra, i l'Horta de Don Marcos, que don Luis va tenir llogada durant més de vint-i-cinc anys.

El 23 de maig de 1927, data en la qual es commemoraven els 300 anys de la mort del poeta, la Crònica de l'Acadèmia cita que va ser un dia de gran solemnitat a Còrdova. “Toda la prensa local dedicó sus números de aquellos días al homenaje gongorino, insertando biografías, composiciones poéticas y trabajos gongorinos, y dedicando la primera plana de sus diarios a esta información. En las librerías aparecieron los escaparates nutridos de obras gongorinas, especialmente de la editada por la Academia, con retratos del poeta.” També fa constar que es van celebrar misses i es va fer una ofrena floral a la tomba del poeta a la capella de San Bartolomé de la Mezquita Catedral.

Com a últim acte de l'Acadèmia, la Crònica ens diu que “se celebró una extraordinaria y solemne sesión”, amb presència d'autoritats polítiques i acadèmiques. Per finalitzar “los niños y niñas del Conservatorio de Música y de las Escuelas públicas cantaron

---

¹⁴⁸ ABC. 21.5.1927. Hemeroteca.

<http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/1927/05/21/033.html> (Consulta 30/12/2011)

¹⁴⁹ Catedràtic de Literatura de la Universitat Complutense de Madrid. La seva docència es va caracteritzar per ser una mirada a la literatura i a l'art.

¹⁵⁰ ABC. 4.5.1927. Hemeroteca

<http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/1927/05/04/033.html> (Consulta 30/12/2011)

admirablemente el *Himno a Góngora*, compuesto por el poeta cordobés don Benigno Iñiguez y musicado por el excelente maestro señor Gómez Camarero”.

La Crónica de l'Acadèmia dóna referència de les publicacions que es van fer amb motiu del centenari, entre les quals destaquen les obres completes publicades a la Revista de Occidente: *Cuestiones gongorinas* por Alonso Reyes. Calpe, 1927. Colección de artículos publicados; *Soledades de Góngora. 1627-1927*. Editados por Dámaso Alonso. *Romances de Góngora. 1627-1927*. Editados por José María de Cossío. II. *Antología poética en honor de Góngora. 1627-1927*. Editados por Gerardo Diego. En aquesta edició de les obres completes, tornem a tenir una referència de la participació de dos dels components de la generació del 27: Dámaso Alonso i Gerardo Diego.

A més, la Crónica referencia altres actuacions divulgatives del Centenari com la publicació d'una *Antología gongorina. Academia de Córdoba*, amb la finalitat de repartir-la entre els adolescents i escolars. Edició d'un "*Folleto del Cronista de la ciudad*" editat per l'Ajuntament de Córdoba, a la sèrie «Los grandes de Córdoba», dedicat a Luis de Góngora, escrit per José M. Rey Díaz.¹⁵¹ Edició de milers de retrats i postals, amb el sonet a Córdoba de Góngora, i l'encunyació de la medalla del Centenari de bronze, encarregada a Ezequiel Ruiz.

En la *Crònica* de la RAC també consten alguns dels actes que es van organitzar a d'altres ciutats d'Espanya. A Madrid, van tenir lloc els "Concursos nacionales de Literatura, Música, Escultura, Arte decorativa y Grabado", en "el Fomento de las Artes, se celebró una brillante fiesta literaria, dedicada a honrar al poeta", i es van dedicar "solemnes honras fúnebres por Don Luis de Góngora, costeadas por un grupo de literatos, en San Francisco el Grande". Aquesta és la tercera referència que trobem al grup de la generació del 27 en la crònica de l'Acadèmia. A Granada, Federico García Lorca va pronunciar dues conferències, que consten a la *Crònica* de l'Acadèmia i que ens confirmen una altra participació del grup de la generació del 27 en les activitats oficials.

A Barcelona, es va organitzar una vetllada literario-musical en commemoració de Góngora i una conferència sobre «Góngora y su época. El poeta de las rosas», a càrrec de Julián Moreno Marcos. A París, Manuel de Falla va donar un concert

---

¹⁵¹ ABC. 19.4. 1927. Hemeroteca.
<http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/1927/04/19/031.html> (Consulta 30/12/2011)

exclusivament d'obres seves, que va incloure la primera audició de l'última obra titulada «A Córdoba. Soneto de Góngora en ocasión de su Centenario». A Brussel·les, Lucien Paul Thomas va pronunciar una conferència sobre Góngora i també es van recitar poesies.

Fins ara s'havia parlat de dues commemoracions del III centenari de Góngora, l'oficial i acadèmica, i l'organitzada pels joves poetes de la generació del 27. Però una vegada vistes les activitats realitzades s'ha pogut comprovar que la participació d'alguns dels integrants del grup de joves literats en les activitats oficials és un fet que també queda demostrat en la *Crónica* de Gerardo Diego referenciada per Gabriele Marielli.

Marielli, en la seva obra *Gerardo Diego y el III Centenario de Góngora (Correspondencia inédita)*, dóna constància de l'interès dels autors de la generació del 27 per a commemorar el centenari. "Durant els anys 1926 i 1927 existeix un grup d'autors preocupats per Góngora, els quals s'embarquen en l'apassionant aventura d'editar i comentar la seva obra poètica". Marelli també confirma el protagonisme que va assumir Gerardo Diego en la cèlebre commemoració de 1927 del centenari de Góngora: "La celebració d'aquest famós centenari es va idear l'abril de 1926, en una tertúlia organitzada en una cafè madrileny, referida pel propi Gerardo Diego en la seva «Crónica del centenario de Góngora», que apareix en dues parts publicades a la revista *Lola*¹⁵² (Núm. 1 desembre de 1927, i núm. 2 gener de 1928). "Mes de abril de 1926. Una improvisada y amistosa tertulia pone sobre la mesa de un café el tema del Centenario de Góngora. [...] Aquella tarde estábamos reunidos Pedro Salinas, Melchor Fernández Almagro, Rafael Alberti, alguno más que no recuerdo, y Gerardo Diego. [...] A la primera asamblea gongorina concurren con los citados, Antonio Marichalar, Federico García Lorca, José Bergamín, Moreno Villa, José María Hinojosa, Gustavo Durán, Dámaso Alonso y se adhieren otros amigos que podían acudir."

Aquesta *Crónica* de Gerardo Diego, inicialment havia de publicar-se a *La Gaceta Literaria*, per encàrrec del seu director i del seu secretari, però finalment no va ser admesa perquè, segons Gerardo Diego "se dijo que estaba llena de falsedades. Pero esto no es cierto, hay testigos. Hubo hoguera, hubo haz de leña, hubo papel quemado. Se tostaron libros auténticos y otros en efígie"¹⁵³. Més tard, Dámaso Alonso desmentiria aquesta crema: "Desde diciembre de 1927, Gerardo Diego publicó dos

¹⁵² Revista *Lola* <http://www.edaddeplata.org> (Consulta 30/12/2011)

¹⁵³ Aquests fets que descriu Gerardo Diego corresponen a un acte de commemoració i desgreuge que van organitzar els joves poetes en un descampat de Madrid, en el qual van representar un tribunal i un auto de fe (amb figurins de Salvador Dalí) i van procedir a la crema de tres ninots de drap (models de Mariano Villa), representatius dels tres enemics de Góngora: "El erudito topo, el catedrático marmota y el académico crustáceo" i també es va procedir a la crema d'una sèrie de llibres considerats antigongorins.

revistas gemelas, de poesía, con nombre de mujer: una, *Carmen*, entonada y noble, y otra, *Lola*, chispeante de humor y bastante atrevida: en *Lola* puede leerse, precisamente, la *Crónica del Centenario gongorino*, que es la vívida relación de estos sucesos. Si bien es preciso que el lector distinga hechos que tuvieron una realidad objetiva y hechos pensados sólo de una manera poética por Gerardo Diego. La quema de libros antigongorinos, de que allí se habla, no tuvo más que una realidad simbólico-intencional.” (Alonso, D. 1962). En la *Crónica* de Gerardo Diego también consta la invitació¹⁵⁴ que van fer a representants del món intel·lectual i artístic a participar en el Centenari.

Gerardo Diego també dóna compte dels treballs que es van rebre d'artistes plàstics per a commemorar el centenari¹⁵⁵ que es van publicar juntament amb l'homenatge poètic¹⁵⁶ i un fragment de la música de Falla a la revista *Litoral*¹⁵⁷, concretament en els números 5, 6 i 7. Alguns dels poetes i dels artistes plàstics de l'època també van col·laborar en un número especial de la revista *Verso y Prosa*¹⁵⁸. Pel que fa als músics que van participar en l'homenatge, Gerardo Diego cita: “Han concluido sus homenajes: Manuel de Falla: *Soneto a Córdoba* para canto y arpa y Óscar Esplá: *Epitalamio de las Soledades* para canto y piano.”

*La Gaceta Literaria*¹⁵⁹, número 11 juny de 1927, va dedicar un número monogràfic a l'homenatge gongorí amb poemes i articles confeccionats, entre d'altres, per diversos autors de l'època, entre els quals hi havia: Rafael Alberti, Federico García Lorca, Ramón Gómez de la Serna, Dámaso Alonso, Jorge Guillén, Francisco de Ayala, José María de Cossío y Martínez Fortín, José Ortega y Gasset, Alfonso Reyes, Antonio Machado, Benjamín Jarnés, Miguel de Unamuno, Miguel Artigas Ferrando, Pío Baroja, Ramón María del Valle-Inclán, Jean Cassou, Tomás Garcés i Miravet, Valery Larbaud, Hellmuth Petriconi i Carlo Boselli.

---

¹⁵⁴ “Madrid 27 de enero de 1927. Señor don. Muy Señor Nuestro: próxima la fecha —23 de mayo del año actual— del tercer centenario de la muerte de Góngora, nos hemos reunido para organizar un homenaje en honor del gran poeta. Además de editar su obra lírica, se publicarán varios volúmenes, uno de prosa, otro de poesía y otros de música y artes plásticas, con trabajos inéditos dedicados a Góngora. Nos dirigimos a usted para que, si el homenaje le parece simpático, nos honre con su colaboración, enviándonos algo de lo que más estime. La editorial de la *Revista de Occidente* se ha comprometido a publicar los tomos este homenaje. [...] Sus afectísimos: Jorge Guillén; Pedro Salinas; Dámaso Alonso; Gerardo Diego; Federico García Lorca y Rafael Alberti.”

¹⁵⁵ Picasso, Juan Gris, Togores, Dalí, Palencia, Bores, Moreno Villa, Cossío, Peinado, Ucelai, Fenosa, Viñes, Ángeles Ortiz, Manolo, Gregorio Prieto.

¹⁵⁶ Entre els poetes que van col·laborar en aquesta revista cita: “Alberti, Alexandre, Altolaguirre, Adriano del Valle, Cernuda, Buendía, Frutos, Diego, Lorca, Guillén, Bergamín, Garfias, Romero Murube, Moreno Villa, Larrea, Hinojosa, Prados y Quiroga.”

¹⁵⁷ *Litoral*. Revista. Época I, año 1927, Abril, número 4 i *Litoral*. Revista. Época I, Año 1927, Octubre, número 5, 6 y 7-

¹⁵⁸ *Verso y Prosa*. Revista. Época 1. Año 1927, Junio, número 6.

¹⁵⁹ La Gaceta Literaria, núm. 11. <http://revistas.edaddeplata.org> (Consulta 30/12/2011)

5.2.6. Commemoracions literàries a Catalunya

A Catalunya, la commemoració del centenari del naixement o de la mort d'un escriptor ha anat associada a la publicació de monogràfics de diaris i revistes, a l'organització de conferències i cicles de conferències, a la celebració d'un col·loqui o simposi i finalment a la reedició d'alguna de les seves obres o bé l'edició de les obres completes. Algunes d'aquestes commemoracions quedaven limitades a un àmbit acadèmic i universitari, i no transcendien a d'altres àmbits, com per exemple la societat civil. Alguns exemples d'aquestes commemoracions són: 1859, Restauració dels Jocs Florals a Barcelona; 1897, V Centenari del naixement d'Ausiàs March (1397-1459); 1910, VI Centenari del naixement de Joanot Martorell (1413?-1465?); 1916, VI Centenari de la mort de Ramon Llull (1232-1316); 1932, VII Centenari del naixement de Ramon Llull (1232-1316); 1945, Centenari del naixement d'Àngel Guimerà (1845-1924); 1990, Any Tirant, commemoració dels 500 anys de la publicació de l'obra; 1993, Centenari del naixement de Carles Riba (1893-1959); i 1997, VI Centenari del naixement d'Ausiàs March (1397-1459).

D'altres commemoracions, però, es van organitzar amb la ferma voluntat d'ampliar la participació a tota la societat, des dels àmbits acadèmics i estudiosos fins a les classes més populars, i també amb unes connotacions importants per a la literatura catalana.

De les celebracions que van tenir lloc el segle XX, se n'han seleccionat tres per la singularitat dels autors i perquè van comptar amb una àmplia participació dels estaments polítics, acadèmics, socials i també populars: la commemoració del centenari de la publicació de l'oda "La Pàtria" de Bonaventura Carles Aribau, vinculat a l'inici del moviment conegut com "La Renaixença" de la llengua catalana, l'any 1933; la commemoració del centenari del naixement de Verdaguer, l'any 1945, atès que l'autor i la seva obra, en ple franquisme, van ser objecte d'homenatges tant per part dels franquistes com dels catalanistes; i l'Any Fabra, l'any 1968, que a més de ser la primera commemoració literària en la qual s'utilitza la nomenclatura "Any" relacionada amb el nom de l'escriptor a Catalunya. Aquest darrer esdeveniment s'ha seleccionat perquè es va organitzar des de la societat civil, de manera col·lectiva i adreçat a tots els públics. La finalitat d'aquesta commemoració tenia un primer objectiu, commemorar el centenari del naixement de l'escriptor i lexicògraf, i un altre objectiu que era enaltir el sentiment de catalanitat i de la llengua catalana en ple franquisme. La següent

referència del nom d'un escriptor associat a la paraula "Any" no es torna a trobar fins l'any 1993, amb l'"Any Foix"¹⁶⁰ (J.V. Foix 1893-1987).

A) Bonaventura Carles Aribau (1798-1862). 1933 Cent anys de l'edició de l'oda "La Pàtria"

L'any 1833, Bonaventura Carles Aribau, polític, economista, escriptor i periodista va escriure el poema "La Pàtria" per "exhaltar el seu superior¹⁶¹, però també la llengua que comparteixen i l'enyor a la pàtria¹⁶²." El poema es va publicar al diari barceloní «El Vapor», número 68, de 24 d'agost de 1833, amb la nota «esta composició, escrita para celebrar los días de D. Gaspar Remisa, es obra de la selecta pluma de D. Buenaventura Carlos Aribau. La presentamos a nuestros lectores con el patriótico orgullo con que presentaría un escocés los versos de Sir Walter Scott a los habitantes de su patria».

La composició ràpidament va despertar l'entusiasme dels representants del moviment romàntic conservador, i es va publicar a Mallorca, València i el Rosselló. Així, tot i el motiu purament circumstancial del poema, l'oda "La Pàtria" va ser interpretat com un cant a la pàtria i a la llengua. Ha estat considerat com l'estendard del redreçament literari que s'estava duent a terme i també com el punt de partida simbòlic del moviment català de la Renaixença, que va tenir continuïtat amb la producció poètica, teatral i narrativa de molts autors de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià. La Renaixença, com a moviment cultural, es va caracteritzar per la voluntat de recuperar la llengua i la literatura catalanes després de segles de "decadència" cultural, per enllaçar amb la tradició medieval i també pel restabliment dels *Jocs Florals*. La seva finalitat era construir una literatura nacional, moderna i d'abast popular. A més, es considerada com a concepte sociopolític paral·lel al moviment literari que predominava a Europa, el romanticisme. Actualment, alguns autor han deixat de parlar dels conceptes decadència/renaixença i utilitzen la terminologia internacional: renaixement, barroc, il·lustració, romanticisme, naturalisme, simbolisme (Josep Massot)¹⁶³

---

¹⁶⁰ Generalitat de Catalunya. *Any Foix 1993. Centenari J.V. Foix*. Editor: Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1993.

¹⁶¹ Gaspar de Remisa va ser un banquer català que tenia una casa de comerç a Madrid i pel qual treballava Bonaventura Carles Aribau. Amb motiu del seu sant els seus empleats li regalen un aplec de poemes, entre els quals hi ha el d'Aribau.

¹⁶² Tots dos vivien i treballaven a Madrid.

¹⁶³ Article "La nova *Història de la literatura catalana* en vuit volums renova la fins ara clàssica de Martí Riquer, Comas i Molas. Ni Decadència ni Renaixença" (La Vanguardia, 28/4/2013)

(<http://www.lavanguardia.com/20130428/54372923855/ni-decadencia-ni-renaixenca-josep-massot.html>)
(Consulta 28//2013)

El filòsof Jordi Maragall, fill del poeta Joan Maragall, diu de la Renaixença que “és el moviment de retrobament d’un poble amb les seves arrels i amb les seves bases històriques”. És el moment de la restauració de la llengua, la literatura i la cultura catalanes, al reconeixement de la qual hi van col·laborar tres escriptors: Jacint Verdaguer, Àngel Guimerà i Narcís Oller.

Segons Manuel Jorba, es poden distingir quatre etapes en el desenvolupament d’aquest període literari:

“1) La primera etapa va de 1833 a 1841 i es caracteritza pel reconeixement, la recuperació i la definició de la identitat nacional. Està emmarcada per dues grans figures: Bonaventura Carles Aribau i Joaquim Rubió i Ors; 2) La segona etapa representa l’acceptació de les propostes renaixentistes, gràcies a l’increment d’autors i l’inici dels Jocs Florals¹⁶⁴. L’any 1841 Joan Cortada ja proposà a l’Acadèmia de Bones Lletres celebrar un certamen poètic, però no fou dins al 1859 quan les peticions reiterades d’una sèrie d’intel·lectuals trobaren el suport de l’Ajuntament de Barcelona i els Jocs es restabliren definitivament; 3) La tercera etapa, que va des de l’any 1859 fins al 1868, significa el procés d’expansió, gràcies a la incorporació de noves generacions. En aquest període començà un procés crític que atacà principalment l’ús romàntic de determinats temes i mites històrics, i l’encarcament de la llengua literària; 4) Finalment, l’any 1868, després de la Revolució de Setembre, comença la darrera etapa caracteritzada per dues maneres d’entendre el moviment cultural: D’una banda, hi havia més radicalització, que es traduí en la lluita pel control dels Jocs Florals per part de conservadors i progressistes. De l’altra, la Renaixença es veia ja com un moviment fet i fou superada per les noves generacions, que mostraven una manera d’entendre la cultura totalment diferent de les anteriors.” (Jorba, 1986).

Jaume Medina, en el seu estudi *Carles Riba, 1893-1959*, editat a Publicacions de l’Abadia de Montserrat, fa evidents les rivalitats entre Carles Riba i Manuel de Montoliu, reflectides en uns estudis sobre l’esmentat l’oda de Bonaventura Carles Aribau, quan es commemorava el centenari de la publicació: “d’una banda, l’Institut d’Estudis Catalans encarrega a Riba l’edició facsímil d’uns papers llegats feia ben poc pels descendents de F. Renart i Arús.” (Medina, 1989). La Biblioteca de Catalunya va publicar l’edició facsímil, juntament amb la carta acompanyatòria perquè F. Renart en corregís el català, amb una introducció de Carles Riba, aleshores professor de l’Escola de Bibliotecàries. (Aribau, 1933). La polèmica va venir Aquell mateix any, l’Institut d’Estudis Catalans va convocar el concurs Aribau en commemoració del centenari de

---

¹⁶⁴ “Els Jocs Florals foren una plataforma de projecció social, que aconseguí crear un públic, desenvolupà entorn seu la primera infraestructura editorial, donà prestigi social a la llengua catalana i creà una poètica.” (Bordons, 1998)

l'oda a "La Pàtria". L'obra guanyadora del concurs va ser el treball *Aribau i la Catalunya del seu temps* de Manuel de Montoliu, sobre aspectes històrics i literaris del poema d'Aribau, que es va publicar l'any 1936.

En l'obra guanyadora del concurs, Montoliu fa referència als comentaris que Rubió i Ors havia fet sobre Aribau: "Pensem que el fundador dels Jocs Florals fou des del principi un convençut defensor d'Aribau en les polèmiques que provocà la qüestió sobre qui havia estat el promotor de la Renaixença". Montoliu fa constar que Aribau va escriure aquest poema en un "impuls sentimental", i després els seus estudis i treballs posteriors els va fer en llengua castellana. Aquesta gran polèmica entre els dos estudiosos "ocupà un període que va des del 1933 al 1937. El poeta, doblat en aquesta ocasió d'historiador de la literatura, no solament no estava d'acord amb les tesis de Montoliu, sinó que àdhuc n'atacava el mètode." (Medina, 1989)

L'any 1933, «La Revista», el director de la qual era Josep M. López-Picó, va realitzar una enquesta anomenada *Qüestionari: Commemoració del Primer Centenari de la Renaixença Catalana*. Aquesta enquesta tenia com a finalitat conèixer l'estat de salut de la literatura catalana, per això es va adreçar a tres generacions diferents: els mestres de la literatura catalana, els autors en actiu entre 1911-1933, col·laboradors de la publicació, i la nova generació i als adolescents de les escoles.

Les preguntes formulades en el qüestionari van ser diferents per a cada generació. Als Mestres els hi van consultar: "*I. Com és la Catalunya del vostre record?; II. Com és la Catalunya del vostre pensament?; i III. Com és la Catalunya del vostre desig?*". Dotze van ser els Mestres que van respondre al Qüestionari.¹⁶⁵

Als autors en actiu corresponents al període de 1911 a 1933 els hi van consultar: "*I. Del que l'any 1911 a Catalunya afirmàveu ésser el vostre ideal, que n'heu vist realitzat, què en creieu rectificable i què voldríeu encara veure animar el futur?; II. D'aleshores ençà, com s'han desenrotllat les vostres activitats professionals i quin conhort o quina desil·lusió us han portat?; III. Quina senyera d'ideal i quin programa de treball faríeu avui?*". Dinou van ser els autors que van respondre al Qüestionari.¹⁶⁶

---

¹⁶⁵ Els Mestres que van respondre el *Qüestionari* van ser: Víctor Català, Josep Clarà, P. Miquel Esplugues, Francesc Matheu, Apel·les Mestres, Lluís Millet, Joaquim Mir, E. Morera, J. Pous i Pagès, Antoni Rubió i Lluch, J. Ruyra i Francesc Viñes.

¹⁶⁶ Els autors que van respondre el *Qüestionari* van ser: Jaume Bofill, Josep Carner, Tomàs Carreras i Artau, Bonaventura Conill, J. Farran Mayoral, R. Gay de Montellà, J.M. López-Picó, Joan Llongueres, Josep M. Martí i Sàbat, M. de Montoliu, L. Nicolau d'Oliver, Alexandre Plana, Manuel Pugès, M. Raventós, R. Rucabado, Josep M. Tallada, E. Vallès, J. Pijoan i Enric Prat de la Riba.

Als col·laboradors” de «La Revista» els hi van consultar: “I. *Quin record teniu de la vostra iniciació en el moviment espiritual de Catalunya?*; II. *Quins ideals heu servit, amb quin lligam amb el passat i amb quina esperança de futur?*; i III. *Quin concepte teniu format del present?*”. Vuitanta-sis van ser els col·laboradors que van respondre.¹⁶⁷

Als col·laboradors de la “Nova generació” els hi van formular les qüestions següents: “I. *Quin és el vostre ideal vital i professional*; II. *Quin concepte us mereix la generació que us ha precedit?*; i III. *Com voldríeu el demà de Catalunya?*”. Trenta-un van ser els col·laboradors que van respondre¹⁶⁸.

En les *Obres Completes de Salvador Espriu*, que consta com un dels col·laboradors joves que van respondre el *Qüestionari* de la “Nova generació”, Francesc Reina cita: “Aquest qüestionari fou tramès a una sèrie de personalitats rellevants del món cultural i social d’aquell moment amb el propòsit que expressessin el seu parer sobre l’esperit del primer centenari de la Renaixença catalana”. (Reina, 1995)

I per últim, el *Qüestionari* també es va adreçar als alumnes d’algunes escoles seleccionades, entre les quals hi havia l’«Institut Escola», el Grup Montnegre, l’Escola de Bibliotecàries, la Facultat de Lletres i l’«Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona» i les respostes es van publicar sota el títol de “L’adolescència escolar”. Les preguntes formulades van ser: “I. *Què és que més us interessa de la vostra vida d’estudiant (estudis, esports, lectures, entreteniments)?*; II. *Quina és la vostra posició vital (família, religió, jerarquia) dins l’ordre i la disciplina presents?*; i III. *Quines influències heu rebut, com les jutgeu i quin és el vostre ideal?*”.

---

¹⁶⁷ Els amics i col·laboradors que van respondre el *Qüestionari* van ser: Jaume Agelet i Garriga, R. D’Alòs-Moner, Josep Aragay, Ricard Aragó, Francesc Baldelló Prev., Pere Benavent, Rafael Benet, Prudenci Bertrana, Frederic Camp, Rafael Campalans, Aureli Capmany, Josep Cardona i Agut Prev, L. Cervera, Guillem Colom, Pompeu Crehuet, Delfí Dalmau, Guillem Díaz-Plaja, Miquel Duran de València, A. Esclasans, P. Fabra, M. Ferrà, J.V. Foix, R. Folch i Capdevila, Tomàs Garcés, Camil Geis Prev., Angel Grau, Mn. A. Griera, Adrià Gual, E. Guanyavents, Domènec Guansé, Mateu Janés i Duran, C.A. Jordana, J. M. López-Picó, J. Ll. Artigas, Josep Leonart, Pere Llobera, Miquel Llor, Marian Manent, Ernest Martínez Ferrando, Alfons Maseras, Lluís Masriera, F. Maspons i Anglasesell, Ernest Mateu Prev., Jeroni Moragues, J. Navarro Costabella, L. Nicolau d’Oliver, R. Noguer i Comet, Joan Oller i Rabassa, Joan Ors, Ricard Permanyer, Maria Perpinyà de Jordà, Josep M. Pi Suñer, Joan Planella, Miquel Poal-Aregall, O. Prat Gaballí, Iu Pons, Puig Pujades, Francesc Pujols, Ràfols, Carles Rahola, C. Riba, Tomàs Roig i Llop, J. Roig Raventós, A. Rosich Catalan, M. Rosell i Vilà, J. M. Rovira i Artigues, Jordi Rubió, O. Saltor, Josep M. de Sagarra, Joan Sallarés, Sebastià Sánchez-Juan, J. Santamaria, Miquel Saperas, Francesc Sitjà, Carles Soldevila, Ferran Soldevila, Josep Maria de Sucre, V. Solé de Sojo, R. Surinyac Senties, Ramon Tor, Marçal Trilla i Rostoll, F. Valls i Taberner, M. Teresa Vernet, Lluís Via, i Ramon Vinyes.

¹⁶⁸ Els col·laboradors de la “Nova generació” que van respondre el *Qüestionari* van ser: Ignasi Agustí, Enric Bagué, Xavier Benguerel, J. Boix i Selva, Just Cabot, Maria Carratalà, Juan Duch, Salvador Espriu, Joan de Garganta, Josep Gual de Sojo, S. Juan Arbó, Joan A. Maragall, Jaume Martí d’Andrés, A. Moliner Gendrau, Lluís Morató, Salvador Perarnau, Maria Perpinyà de Jordà, M. Planas Bosch, Enric Prat de la Riba, E. Roig i Querol, Carles Salvador, Ramon Sastre, Josep Selva, Maurici Serrahima, Manuel Serrat i Puig, Rafael Tasis i Marca, Joan Teixidor, Josep Tomàs i Piera, Manuel Valdeperas i Ramon Xuriguera.

La Direcció de l'«Institut Escola» va considerar que, atès que els alumnes que responien les preguntes tenien una edat inferior als catorze anys i estaven cursant els primers cursos de batxillerat “els ha estat suprimida la segona qüestió”. Les respostes de l'anomenada majoritàriament provenen de l'«Institut Escola», amb setze respostes¹⁶⁹, del Grup Montnegre en consten quatre¹⁷⁰, de l'Escola de Bibliotecàries tres respostes sense nom, de la Facultat de Lletres una resposta de Carles Poch i Llopart, i una altra sense nom, i de l'«Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona», quatre respostes.

A Catalunya, altres esdeveniments de caire més polític van seguir el moviment literari de *La Renaixença*: la celebració del I Congrés Catalanista, l'any 1880, que tenia com a finalitat fixar l'ideari catalanista; l'any 1883 es va celebrar el II Congrés Catalanista amb la finalitat de preparar el Programa del Catalanisme; el 1886 Valentí Almirall publicava la seva obra *Lo catalanisme*. En aquesta obra l'autor dedica el pròleg a la joventut del partit polític Centre Català:

“Entremij del ensopiment que s'ha apoderat de la gent de la nostra terra, en quant té relació ab los interessos morals é intel·lectuals, veig en vosaltres certs afans de saber y ganas d'estudiar. Vos ofereixo, donchs, aquest llibre, no ab la pretensió de que'l prenguéu com obra de text del Catalanisme particular, sinó ab la més modesta de que vos fassi lo meteix servey que fa un programa als que cursan una assignatura”.
(Almirall, 1886).

L'any 1892, la Unió Catalanista va presentar una ponència davant el Consell de les associacions catalanistes, reunits a Manresa, amb el títol de “Bases per a la Constitució Regional”, anomenades “Bases de Manresa”, que plantejava un nou model d'organització política de Catalunya.

Posteriorment, l'any 1983, en ocasió del 150è aniversari de la publicació de l'oda “La Pàtria”, a Catalunya es van fer diversos homenatges. La Fundació Jaume I va dedicar la *Nadala* de l'any 1982 a aquesta celebració amb el títol *Commemoració de la Renaixença: en ocasió del 150è aniversari de l'oda “La Pàtria”, d'Aribau (1833-1933)*.

---

¹⁶⁹ Els alumnes de l'«Institut Escola» que van contestar al *Qüestionari* van ser: A. Alsina, Ramon Bartra, Enric Borràs, C. Bosch, Maria Cardús, Llàcia Colomé, Robert Ferrer Furnells, Isidro Maranges, Concepció Martínez, Francesc Permanyer, Montserrat Pino, Joan Planas Piqué, Núria Pujolar, Joan M. Ribera Faig, Mercè Romeva Vinyes, Antoni M. Roig i Llop i J. Rosell i Rosal.

¹⁷⁰ Els alumnes del Grup Montnegre que van contestar el *Qüestionari* van ser: F. Singla, Esteve Sunyol, Ll. Surribas i Josep Teixidor.

El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, va fer una “Edició commemorativa de la publicació de la famosa oda “*La Pàtria*” d’Aribau, a cura d’Antònia Tayadella, en el context històric que va portar el renaixement de la literatura nacional de Catalunya, amb el títol d’*Els cent-cinquanta anys de la Renaixença*.”¹⁷¹

Les comarques de Girona també van dedicar unes jornades a la commemoració d’aquesta efemèride, en dona raó J. Vila a *La Vanguardia* del dia 11 d’abril de 1983, en un article titulat «Commemoración de la “Renaixença”»¹⁷²:

“En el santuario de los Ángeles: Durante la noche del 16 al 17 se encenderán veintiuna fogatas en las cimas y cumbres más significativas de las montañas gerundenses, de las que serán responsables las diversas entidades excursionistas y culturales de las diferentes comarcas. Para el domingo, día 17, está prevista la conmemoración propiamente dicha de la “Renaixença” en el santuario de los Ángeles, el de mayor vinculación a Girona, cuyos actos serán presididos por el conseller de Cultura, Max Cahner. La presentación del acto de los Ángeles será a las doce del mediodía y consistirá en la lectura del manifiesto sobre los 150 años de la “Renaixença”, con la lectura de poemas alusivos a ésta y de poetas gerundeses actuales, a los que seguirá una audición de sardanas a cargo de la cobla la Principal de Cassá. [...] La oda a “La Pàtria”.

La Universitat de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona van organitzar el *Col·loqui Internacional sobre la Renaixença*, que va tenir lloc a Barcelona del 18-22 de desembre de 1984. Les actes del qual es van publicar a Curial Edicions Catalanes, en el número 28 de la col·lecció «Estudis Universitaris Catalans», a cura de Joaquim Molas, Manuel Jorba i Antònia Tayadella. Aquell mateix any, la Universitat de Barcelona també va publicar l’estudi *La Renaixença: fonts per al seu estudi: 1815-1877*, a cura de Manuel Jorba, Joaquim Molas i Antònia Tayadella.

L’any 1986, la Biblioteca de Catalunya va editar una edició facsímil de l’oda “*La Pàtria*” amb un estudi preliminar de Joaquim Molas. En les conclusions Molas apunta:

“Així, La pàtria, amb una prodigiosa habilitat, fongué una pila d’idees i de tòpics que procedien de lectures directes o que flotaven, ja, a l’ambient. I, malgrat els tòpics i l’organització formal de tipus setcentista, obrí les portes de la poesia

¹⁷¹ http://www20.gencat.cat/portal/site/Publicacions/menuitem.952c8724fa8efe9472623b10b0c0e1a0/?vgnextoid=0da02a258a940110VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD&codi=0178X&newLang=es_ES (Consulta 25/01/2012)

¹⁷² <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1983/04/11/pagina-19/32964285/pdf.html> (Consulta 24/01/2012)

catalana a la modernitat. Abans de tot, definí un nou sentiment d'enyorança de la pàtria i, ni que fos com a referència, del paisatge. Un paisatge, alhora quotidià i panoràmic. En segon lloc, i de manera decisiva, proposà la identificació de la llengua amb la pàtria. I finalment, apuntà la idea, anava a dir marginal, de recuperar la lira oblidada dels avis. Quina síntesi tan suggestiva, tot plegat!". (Molas, 1986)

B) Jacint Verdaguer (1845-1902). 1945 Cent anys del naixement

L'any 1945 es va commemorar el centenari del naixement de l'escriptor. Va ser una efemèride en què les celebracions en torn a la figura i l'obra de Verdaguer van ser instrumentalitzades. D'una banda, el sector resistent i clandestí; i d'altra banda, les commemoracions públiques, en les quals van tenir lloc les organitzades pel sector acadèmic, que va intentar fer uns actes mínimament dignes al marge de les circumstàncies, i les organitzades pel sector col·laboracionista del règim franquista, que van ser les més nombroses. En un altre àmbit, hi ha les commemoracions que es van fer des de l'exili europeu, principalment a França i a Amèrica.

Llorenç Soldevila en el seu estudi «Contribució a l'estudi de les commemoracions verdaguerianes de 1945 als Països Catalans» fa una aportació de conjunt de les activitats que ambdues faccions van organitzar a Catalunya i als Països Catalans amb motiu del centenari. En aquest estudi Soldevila concreta que "La majoria d'actes **clandestins** van tenir lloc a Barcelona, sota el sopluc de patricis i patriotes més o menys consentits pel règim. Així, el 23 d'abril, en el marc de la festa anual de l'Institut d'Estudis Catalans, Carles Riba hi llegí el discurs *El centenari de Jacint Verdaguer*" (Soldevila, 2007).

Joan Triadú en relació amb el discurs citat de Carles Riba va escriure: "Es tracta d'una de les peces oratòries més completes de tota la seva vida. Es pot dir que no hi ha res en aquestes pàgines, titulades, senzillament, *Centenari de Jacint Verdaguer*, que no sigui essencial i directe, tant en referència al poeta com al sacerdot i a l'home. El poeta i la poesia se n'emporten, però, la part major, en profunditat i en extensió. A més, la importància o, més ben dit, la transcendència de la commemoració hi és subratllada de cap a cap, pel to i per les al·lusions". (Triadú, 1987)

Entre els altres actes clandestins consta l'organitzat per "Els Amics de la Poesia"¹⁷³ el 17 de maig, a casa de l'arquitecte Bonet i Garí, en el qual Josep Maria de Sagarra dissertà sobre *Mossen Cinto, poeta nacional*, recità el diàleg elegíac d'*Els dos campanars* i Carles Riba tornà a llegir el seu text." (Soldevila, 2007).

Per la seva banda, Soldevila cita la descripció que Maurici Serrahima feia de l'acte: «Havent sopat, a la gran sala de can Lluís Bonet, vam fer la sessió del centenari. La base va ésser la conferència d'en Sagarra, llarga i excel·lent, encara que, potser perquè la va redactar ahir mateix, es ressentia una mica, a estones, de la improvisació». I respecte al públic que hi assistí, puntualitza: «Hi havia molta gent: com mai. Tot el bo i millor. I molta gent que és la primera vegada que he vist en actes d'aquesta mena.» (Soldevila, 2007).

Un altre dels actes clandestins va ser l'efemèride que va organitzar el Grup Estudi "el 15 de desembre, en la XII sessió, amb parlaments de Maurici Serrahima, Miquel Terradell, Josep Esplugas i Josep Llobet; lectura de poemes de Verdaguer per part de Manuel Bertran i Oriola i amb cançons interpretades per Rosa Torres acompanyada al piano per Josep Llobet." (Soldevila, 2007).

Dels actes organitzats fora de Barcelona, Llorenç Soldevila dóna referència dels actes "més o menys clandestins" organitzats a Sabadell i a Igualada:

"A Sabadell, se'n celebrà un a la parròquia arxiprestal el 17 de maig. A Igualada, el 20 de maig, en un acte organitzat per Josep Romeu, Joan Llacuna i Joan Mercader, es commemorà el centenari amb una conferència de Pere Bohigas, La gènesi de L'Atlàntida i la psicologia de Verdaguer i amb un recital de poemes de mossèn Cinto fet per Josep Palau i Fabre. L'impressor Pere Bas edità per a l'ocasió una tarja doble, acuradament impresa" (Soldevila, 2007)

Pel que fa a les **commemoracions públiques**, Soldevila fa una ressenya de les activitats organitzades, un resum de les quals s'enumera a continuació per ordre cronològic i per les localitats on es va celebrar:

---

¹⁷³ El dia 6 de maig de 1933 es va formalitzar la nova etapa de l'associació amb l'obertura d'una llibreta, en la qual Tomàs Garcés s'encarregaria de registrar les altes i les baixes dels socis. Els primers que figuren en ella són el joier Ramon Sunyer, Carles Riba, Tomàs Garcés, Marià Manent i el músic Enric Roig. L'última inscripció data de gener de 1936. www. <http://garcesentreliteratures.cat/es/amics-de-la-poesia> (Consulta 26/01/2012)

Barcelona

L'Ajuntament de Barcelona va contribuir al centenari amb l'edició amb ortografia prefabriana de L'Atlàntida. La Delegació de Barcelona de Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC), l'Instituto Nebrija, edità un volum antològic també amb ortografia prefabriana: L'Atlàntida. Llegendes de Montserrat i Canigó, amb selecció i pròleg de José M. Castro y Calvo. I, encara la censura va autoritzar una edició de bibliòfil de Què diuen els ocells?, amb ortografia normalitzada i amb un epíleg en castellà d'Antoni Julià de Capmany. Tot fa pensar que Josep Maria Cruzet tenia ganes de publicar la segona edició de les Obres completes al llarg de 1945, però la lentitud de les gestions burocràtiques (no obtingué el permís fins al juliol) no permeteren que aparegués fins a les primeries de 1946. [...] Al règim li calia salvar les aparences en l'ordre internacional¹⁷⁴ i per això, entre altres accions, mirà de rentar-se la cara amb la promoció de "las literaturas regionales". Verdaguer els va venir com a anell al dit. En general, en les celebracions oficials se'l va presentar com el "gran vate de la literatura espanyola", el poeta èpic cantor de la unitat espanyola. Es va crear un comitè d'organització "de fastos a glorificar el gran poeta espanyol".

Un dels primers actes organitzats per aquest Comitè, integrat per nombroses autoritats polítiques i acadèmiques, va ser la sessió inaugural dels actes acadèmics de commemoració del Centenari Verdaguer. L'acte va tenir lloc a l'Aula Magna de la Universitat de Barcelona, en un acte públic coincidint amb la Festa del Llibre, el dia 23 d'abril de 1945, "con una conferencia que dará el decano de la Facultad de Filosofía y Letras, doctor don José María Castro y Calvo, quién disertará sobre el tema *La poesía tradicional y simbólica de Jacinto Verdaguer*". Així ho anunciava l'edició de *La Vanguardia* del dia 22 d'abril de 1945.¹⁷⁵

Aquest Comitè oficial també va organitzar un cicle de conferències a la sala d'actes de l'Asociación de la Prensa, des del 26 d'abril fins l'1 de juny, amb la participació dels següents conferenciantes: "Manuel de Montoliu, *Un renacimiento y su poeta* (26 d'abril); Lluís Guarner, *Los traductores castellanos de Verdaguer* (1 de maig); Joaquín de Entrambasaguas, *La leyenda de Montserrat en Verdaguer* (4 de maig); Guillermo Díaz-Plaja, *Geografía poética de Verdaguer* (14 de maig); Ramón D. Parés, *Recuerdos personales de Verdaguer* (16 de maig); Lluís Maria Soler, *Los tres amores de*

¹⁷⁴ L'any 1945 l'ONU va condemnar el règim franquista.

¹⁷⁵ <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/05/29/pagina-15/33090237/pdf.html?search=centenario-verdaguer> 1945 (Consulta 28/01/2012)

Verdaguer: *Fe, Patria y Poesía* (21 de maig); i Josep Llobera, *El aspecto sacerdotal en la obra poètica de Verdaguer* (1 de juny)".¹⁷⁶

El 30 de gener de 1945, la Asociación de la Prensa va convocar el certamen literari anual de la *Fiesta de las Letras*, les bases del qual van ser publicades a La Vanguardia del mateix dia¹⁷⁷. És de destacar que el primer punt de les bases establia que es destinava a glossar l'obra de Verdaguer i a més s'incentivava que es fes en llengua catalana: "Obras en verso: a) Fe. En homenaje al insigne poeta mosén Jacinto Verdaguer, el centenario de cuyo nacimiento se celebra en el año actual, el tema religioso se constituye con la glosa poética (de forma y metro libremente elegidas por los autores, y precisamente en llengua catalana) a la composición verdagueriana *Sant Francesc s'hi moria*". El lliurament dels premis i diplomes va tenir lloc al Coliseum, i així consta a La Vanguardia, del 26 de maig de 1945, a la Secció "Vida de Barcelona"¹⁷⁸. El certamen va ser presidit per les "primeras autoridades", hi va actuar de "mantenedor de la fiesta el ilustre maestro en «Gai Saber» y miembro de la Real Academia Española, reverendo don Lorenzo Riber." Al diari ABC, del 4 d'abril de 1945 es publica la convocatòria de la "Delegación Nacional de Prensa de la Vicesecretaría de Educación Popular" del "premio mensual de periodismo correspondiente al mes de Abril de 1945 se denominará «Jacinto Verdaguer». Aquest premi tenia una dotació de 1.000 pessetes i a les bases s'establia que "El tema para el concurso de abril versará sobre «Personalidad y obra de Jacinto Verdaguer»".¹⁷⁹

Soldevila destaca la iniciativa acadèmica d'organitzar una exposició a la Biblioteca de Catalunya sobre l'obra de Verdaguer: "Pere Bohigas en va ser l'ànima, però res no s'hauria aconseguit sense la intervenció oficial de Felip Mateu i Llopis, en aquells moments director de la Biblioteca. [...] L'exposició romangué oberta al públic entre el 3 i el 28 de maig i el catàleg de les peces exposades fou confeccionat per Pere Bohigas." Després l'exposició es va exhibir a Vic, al "local de l'Agrupació dels Artistes, i s'hi inaugurà el dia 31, diada de Corpus."

L'Ateneu Barcelonès, amb la col·laboració de la "Delegación Provincial de Educación Popular" també va organitzar un cicle de conferències, de les quals *La Vanguardia* del

---

¹⁷⁶ <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/05/29/pagina-15/33090237/pdf.html?search=centenario>
verdguer 1945 (Consulta 28/01/2012)

¹⁷⁷ <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/05/29/pagina-13/33085969/pdf.html?search=centenario>
verdguer 1945 (Consulta 28/01/2012)

¹⁷⁸ <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/05/29/pagina-10/33092048/pdf.html?search=centenario>
verdguer 1945(Consulta 28/01/2012)

¹⁷⁹ <http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/1945/04/04/016.html> (Consulta 1.2.2012)

dia 1 de maig de 1945¹⁸⁰ dóna referència de la conferència del “catedrático de Lengua y Literatura, don Luis Guarnier, que disertará sobre *Difusión española de la obra de Verdaguer*”, com la “tercera del ciclo”. El mateix diari dóna compte de la conferència pronunciada el dia 8 de maig per “El ilustre escritor reverendo doctor don Miguel Melendres, disertó ayer por la tarde, en el Ateneo Barcelonés, acerca del tema *La mística de Verdaguer*, dentro del ciclo conmemorativo del centenario del gran vate catalán.”¹⁸¹

José María Pemán, aleshores director de la Real Academia Española, convidat per la Universitat de Barcelona a pronunciar una conferència a Barcelona, va fer unes declaracions a la premsa, publicades a La Vanguardia el dia 27 de novembre de 1945¹⁸², en les quals va manifestar: “que en última sesión celebrada por la Academia se había tomado el acuerdo de adherirse al homenaje de Jacinto Verdaguer con motivo de su centenario con la publicación de dos de sus obras más destacadas, una de las cuales será *La Atlántida* en edición bilingüe, siendo encargados de la versión castellana don Eduardo Marquina y el P. Lorenzo Riber para lo que respeta al verso y a la prosa, respectivamente. Este hecho puede decirse que no tiene precedentes en el historial de aquella docta e ilustre Corporación nacional, ya que solo cuenta con la publicación en lengua regional de las famosas *Cantigas gallegas*.”

Les localitats de Folgueroles i Vic també es van sumar a l'homenatge:

“Diumenge, 27 de maig, una conferència commemorativa, Verdaguer, poeta místico, a càrrec de mossèn Joan Colom, director del Seminari Menor de la Gleba; Dilluns dia 28, una sessió de lectura de poemes èpics de Verdaguer a càrrec dels alumnes del Col·legi de Sant Miquel del Sants; el dimarts 29, amb una nova lectura de poemes sobre Vic i la Plana, a càrrec de les alumnes del Col·legi de l'Anunciata; i, finalment, amb la que feren els alumnes del Seminari Conciliar, el dimecres 30, amb poemes religiosos i místics; El dijous 31, dia de Corpus, en el local de l'Agrupació d'Artistes es va inaugurar l'Exposició biobibliogràfica duta de Barcelona.” (Abans esmentada). [...] Els actes commemoratius es clogueren a Folgueroles el diumenge 3 de juny amb una missa a l'ermita de Sant Jordi, visita a la Font del Desmai, certamen verdaguerià, missa solemne de mig pontifical a la parròquia de Folgueroles, inauguració del monument

¹⁸⁰ [http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/11/24/pagina-11/33090803/pdf.html?search=centenario verdaguer](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/11/24/pagina-11/33090803/pdf.html?search=centenario%20verdaguer) 1945 (Consulta 28/01/2012)

¹⁸¹ [http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/01/30/pagina-9/33090913/pdf.html?search=centenario verdaguer](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/01/30/pagina-9/33090913/pdf.html?search=centenario%20verdaguer) 1945 (Consulta 29/01/2012)

¹⁸² [http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/05/29/pagina-13/33101443/pdf.html?search=centenario verdaguer](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/05/29/pagina-13/33101443/pdf.html?search=centenario%20verdaguer) 1945 (Consulta 28/01/2012)

commemoratiu del centenari (baix relleu de Manolo Hugué¹⁸³), concert de l'Orfeó Vigatà i audicions de sardanes. [...] Es van fer focs d'artifici per cloure l'efemèride. I al terme de Vic es va organitzar un gran aplec a la tardor d'aquell any."

La Vanguardia del dia 1 de juny de 1945¹⁸⁴, fa esment dels actes de cloenda que es van celebrar el dia 3 de juny a Folgueroles, en els quals "Se hará cesión solemne de la casa natal del poeta, para instalar en ella una biblioteca y museo verdagueriano." També s'anunciava "Para el próximo otoño se espera, entretanto, la publicación de la edición crítica de *La Atlántida*, con la reproducción facsimile del manuscrito juvenil del poema. Por su parte, nuestra Corporación municipal está acuñando una medalla, obra de Federico Marés. Y andan adelantados los trabajos para el magno acontecimiento musical verdagueriano, en el que tomarán parte la Orquesta Municipal y una entidad coral de gran abolengo."

Calella de la Costa. Es va convocar un certamen literari, celebrat per la *sección de Investigaciones de Acción Católica de Calella*, amb el patrocini de l'Ajuntament, i amb la col·laboració de l'*obra sindical de Educación y Descanso*. Segons Soldevila, la celebració es va fer el dia 24 de setembre, coincidint amb "els dies de la Festa Major de la Minerva, 23, 24 i 25 de setembre. [...] Dels quinze premis, deu foren guanyats amb composicions escrites en català." De la convocatòria del "Certamen literari de Calella" en dona notícia La Vanguardia del dia 23 d'agost de 1945¹⁸⁵, i el mateix diari, el dia 20 d'octubre de 1945¹⁸⁶ fa esment dels guanyadors, els títols dels treballs, les dotacions, i els patrocinadors.

A d'altres localitats del domini lingüístic català també es van celebrar activitats. A les Illes Balears, el "Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de les Balears va organitzar un acte amb una conferència sobre Verdager, a càrrec de José Maria Castro"; i la "conferència que pronuncià Maria Antònia Salvà a Lluçmajor". A Lleida, el degà de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona, Dr. José María Castro Calvo, el dia 3 de maig, a la Paeria, va pronunciar la conferència *La poesía de la montaña en la obra de Verdager*. A Tarragona, es van fer dues

---

¹⁸³ La Vanguardia del dia 18 de novembre de 1945, en la necrològica de Manolo Hugué fa constar "La última obra de Hugué ha sido la lápida conmemorativa del centenario de Verdager, que el pasado verano fué solemnemente descubierta en Folgarolas". [http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/05/29/pagina-17/33100849/pdf.html?search=centenario verdager 1945](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/05/29/pagina-17/33100849/pdf.html?search=centenario%20verdager%201945) (Consulta 28/01/2012)

¹⁸⁴ [http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/11/24/pagina-7/33092125/pdf.html?search=centenario verdager 1945](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/11/24/pagina-7/33092125/pdf.html?search=centenario%20verdager%201945)

¹⁸⁵ [http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/07/27/pagina-12/33086732/pdf.html?search=centenario verdager 1945](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/07/27/pagina-12/33086732/pdf.html?search=centenario%20verdager%201945) (Consulta 29/01/2012)

¹⁸⁶ [http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/05/29/pagina-10/33099064/pdf.html?search=centenario verdager 1945](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/05/29/pagina-10/33099064/pdf.html?search=centenario%20verdager%201945) (Consulta 28/01/2012)

conferències al saló de sessions de la Diputació, a càrrec de Manuel de Montoliu, *Verdaguer, forjador de una llengua literaria*, el dia 11 de maig, i Mossèn Miquel Melendres, *el Misticismo de Verdaguer*, el dia 15 de maig. També cita que diverses poblacions de Catalunya van dedicar un carrer al poeta, entre les quals hi ha: Folgueroles, Manresa, Rubí, Sant Celoní i Vic. (Soldevila, 2007)

La Vanguardia del dia 10 de juliol de 1945¹⁸⁷ dóna compte de la conferència pronunciada a Figueres, el dia 9 de juliol, per “el abogado y publicista Barcelonés, don Renato Llanas de Niubó, ha pronunciado una conferencia. Hizo el orador un documentado estudio sobre el poeta que tanto amaba a nuestro Ampurdán y tanta veces lo exaltó con su maravillosa pluma.”

Madrid també es va fer ressò de la commemoració amb la denominació de “Premio Jacinto Verdaguer”, per al premi del mes d’abril de 1945, i que era convocat mensualment per la Delegación Nacional de Prensa de la Vicesecretaría de Educación Popular. (ABC, 4.4.1945)¹⁸⁸. La Real Academia Española també es va sumar a l’homenatge amb “la publicación de dos tomos, conteniendo, en edición bilingüe, trozos selectos de las obras del inmortal poeta catalán. De preparar esta publicación se ocupan los académicos D. Eduardo Marquina y D. Lorenzo Riber” (ABC, 18.11.1945)¹⁸⁹. La revista *La Estafeta Literaria*¹⁹⁰ li va dedicar dues planes centrals, i el *Boletín de la Real Academia Española*¹⁹¹ li va dedicar bona part del seu contingut. També es va fer un acte oficial amb una missa pontifical. (Soldevila 2008)

Soldevila dóna notícia dels articles dedicats a Verdaguer principalment apareguts en els mitjans de comunicació de Barcelona, una vintena aproximadament, amb motiu del centenari del seu naixement: *La Vanguardia*, *Destino*, *El Correo Catalán*, el *Diario de Barcelona*, entre d’altres. També cita els diversos articles apareguts a d’altres localitats de Catalunya però amb un ressò més modest. (Soldevila, 2007)

“La commemoració verdagueriana es va dur a terme amb més o menys presència pública arreu dels Països Catalans, fet que demostra dues coses: d’una banda, hi va haver per part de les autoritats franquistes una permissivitat sobre el tema amb ganes de netejar la cara del règim; i de l’altra, es confirma que, a banda dels cenacles

¹⁸⁷ [http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/11/24/pagina-4/33084796/pdf.html?search=centenario verdaguer](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1945/11/24/pagina-4/33084796/pdf.html?search=centenario%20verdaguer) 1945 (Consulta 28/01/2012)

¹⁸⁸ <http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/1945/04/04/016.html> (Consulta 13/04/2012)

¹⁸⁹ <http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/1945/11/18/038.html> (Consulta 13/04/2012)

¹⁹⁰ Estafeta Literaria. Madrid, núm. 26.

¹⁹¹ Tomo XXIV. Cuaderno CXVI, septiembre-diciembre de 1945.

clandestins, que en el cas de Verdaguer només sabem que van funcionar a Barcelona amb una certa eficàcia, hi va haver, molt probablement, una campanya més o menys orquestrada de molts clergues catalanistes que van servir-se de les plataformes a l'abast per dignificar, sobretot des de l'àmbit religiós, l'eficàcia ideològica i de difusió de l'efemèride. De fet, si va ser així, era la primera vegada després de la derrota del 39 que es produïa una acció conjunta d'abast general amb força incidència pública.”

Entre les publicacions que es van fer per commemorar el centenari hi ha una nova edició de les *Obres Completes* de Jacint Verdaguer, editades l'any 1943, a la «Biblioteca Selecta», posteriorment reeditades l'any 1946, canviat el nom per «Biblioteca Perenne». El 1949 es va fer una nova edició, en paraules de Ramon Aramon i Serra, a la ressenya feta per a la revista «Estudis Romànics»¹⁹², “completament refeta i notablement ampliada. En el que més es distingeix de les dues anteriors és l'adopció de l'ortografia moderna. Amb la tercera edició de les *Obres Completes*, posseïm el recull fins avui més complet de les produccions del gran escriptor català, aplegades i publicades acuradament acompanyades d'unes remarcables aportacions per a la comprensió de l'home i del poeta i d'una rica bibliografia, que caldrà que tingui present tothom que vulgui endinsar-se en l'estudi del més genial dels nostres poetes moderns”.

Pel que fa a les **commemoracions de l'exili**, en paraules de Llorenç Soldevila: “Els exiliats, en general, prengueren l'estela mística del poeta com una bandera dels derrotats per afermar la catalanitat malgrat l'ensulsiada bèl·lica”.

A França, els homenatges es van succeir en actes i conferències a diverses localitats: Bordeus, Marsella, Montalban, Montpeller, Nimes, París i Tolosa de Llenguadoc. A París, també es va publicar la *Miscel·lània Verdaguer*¹⁹³, compilada per Lluís Nicolau d'Olwer i editada per Rafael Tasis. L'acte més destacat va ser el de la ciutat de Perpinyà, el dia 17 de maig, on es va celebrar una missa, en la qual Pau Casals, acompanyat a l'orgue, va interpretar diverses peces musicals, entre les quals el «Cant dels ocells». Després es va inaugurar una placa en un carrer que la ciutat havia dedicat anteriorment al poeta i es van ballar sardanes davant el Casal de Catalunya. A la tarda, hi hagué una festa literària, presidida per Pompeu Fabra, parlament de Joan Alavedra, Antoni Rovira i Virgili i Félix Mercader, alcalde de Perpinyà, amb lectures de poemes. A la nit es va celebrar un ball. A Suïssa, es va editar una recordança

---

¹⁹² *Estudis Romànics 1949-1950*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1951. Núm. 2.

¹⁹³ *Miscel·lània Verdaguer. Antologia de poesia i prosa de Mn. Jacint Verdaguer*. París: Editorial Ragasol, 1946.

publicada a la *Revue des Belles-Lettres*, març de 1946, sota el mecenatge de Rafael Patxot. A més d'una emissió radiofònica, a càrrec de Rafael Tasis. (Soldevila, 2008)

A Iberoamèrica els homenatges es van concentrar majoritàriament en les publicacions que havien endegat els exiliats catalans. A Mèxic, *Quaderns de l'exili*, núm. 13 (1944-1945), va publicar un article de Josep Pijoan; la revista *Lletres*, núm. 6 (juny de 1945), li va dedicar bona part del número. I *El Poble Català*, núm. 29 (juny de 1945), també va dedicar un article sense signar. L'acte central va tenir lloc a l'Orfeó Català, el dia 26 de maig, amb un discurs de Carles Sala, Josep Carner va fer una glossa del poeta i Agustí Bartra va fer una lectura d'un breu estudi sobre el poeta. A Santiago de Xile, "el nucli d'exiliats es feu ressò de la commemoració des de les pàgines de *Germanor*, núm 495 (maig de 1945), amb la col·laboració d'articles de nombrosos exiliats. La Universitat de Xile va organitzar una vetllada en homenatge a Verdaguer, amb conferències de Mariano Latorre i Xavier Benguerel, i la participació de l'Orfeó Català. A Buenos Aires, la revista *Catalunya* li va dedicar un número extraordinari, núm. 174 (maig de 1945), amb il·lustracions i fotografies "moltes d'elles difícils d'obtenir en les circumstàncies que es vivien". Els actes de commemoració van tenir lloc al Casal de Catalunya amb un acte d'homenatge, que va comptar amb les actuacions dels Cors del Teatro Colón i l'Orfeó Català, també es van fer lectures i interpretacions a càrrec d'artistes de renom, i finalment la dissertació de mossèn Marcel·lí Boixader sobre la personalitat de Verdaguer; i al Teatre Presidente Alvear on també es va celebrar un acte d'homenatge el dia 28 de maig. A Colòmbia, els Jocs Florals de la Llengua Catalana es van celebrar a Bogotà l'any 1945, en els quals es va fer referència especial a Verdaguer. A més, la Comunitat Catalana de Colòmbia va organitzar una conferència a càrrec de Juan Manuel Arrubla, al Saló de Conferències de la Biblioteca Nacional. I finalment, a Costa Rica, es van organitzar actes diversos el mes de setembre de 1945, entre els quals són de destacar: la commemoració del centenari organitzada pel Consell de la Comunitat Catalana de Centre Amèrica; la conferència sobre la personalitat del poeta, a càrrec de Llorenç Vives, al Colegio Superior de Señoritas; les conferències del professor Llorenç Vives i del professor Azofoiza que va parlar sobre «El mar en la poesia de Verdaguer»; i l'acte central que va tenir lloc al Teatro Nacional, en el qual el professor Vives va tornà a glossar la figura de Verdaguer i l'escriptor de Costa Rica Roberto Brenes Mesén, va dissertar sobre «La Atlántida, poema épico catalán», (Soldevila, 2008).

C) Pompeu Fabra (1868-1948). 1968 Cent anys del naixement

L'any 1968 es va commemorar el centenari del naixement de Pompeu Fabra. Entre els actes que es van celebrar són de destacar quatre, per la transcendència i per la gran aflluència de públic que van congregar: l'acte acadèmic del Palau de la Música, que va tenir lloc el dia 21 de febrer de 1968; l'acte reivindicatiu de la societat civil badalonina amb la col·laboració de Comissions Obreres, al Cine Zorrilla¹⁹⁴, el dia 24 de març de 1968; la Renovació de la Flama de la Llengua, l'octubre de 1968; per últim, l'homenatge del col·lectiu del teatre català al mestre Fabra, el 1969.

L'article de *La Vanguardia*, en l'edició del dia 22 de febrer de 1968, amb el títol «Commemoración del Centenario de Pompeu Fabra» fa esment de la sessió acadèmica celebrada al Palau de la Música Catalana el dia 21 de febrer de 1968, data del naixement del filòleg, i de l'exposició instal·lada a la Sala Lluís Millet, amb una extensa bibliografia referent a èpoques anteriors i posteriors a les normes ortogràfiques modernes de la llengua catalana. En l'acte acadèmic van intervenir el president de l'Orfeó, el president de l'Òmnium Cultural, i el secretari de la Comissió organitzadora dels actes commemoratius, seguides de les ponències de l'escriptor mallorquí, Josep M. Llompart, el catedràtic de la Universitat de València, doctor Manuel Sanchís Guarnier, i la darrera va ser a càrrec del doctor Jordi Rubió i Balaguer.¹⁹⁵

El segon acte es va celebrar el mes de març de 1968. En paraules de Valentí Soler: "l'any 1968, fou la societat civil badalonina qui va organitzar l'acte d'homenatge amb motiu del centenari del seu naixement. En plena dictadura, s'assolí fer al llavors cine Zorrilla, el 24 de març del 68, un acte amb participació de les entitats badalonines i amb l'adhesió de les encara clandestines Comissions Obreres."

El diari *La Vanguardia*, en l'edició del dia 26 de març de 1968, dóna raó d'aquesta sessió commemorativa d'homenatge a Pompeu Fabra que va comptar amb les intervencions de l'historiador Josep Benet, «Pompeu Fabra i la promoció de la cultura»; el professor Manuel Sacristán, «El hecho cultural catalán visto desde fuera», i per últim, Joaquim Molas, professor lector de la University of Liverpool i crític literari, va

---

¹⁹⁴ Actualment, Teatre Zorrilla.

¹⁹⁵ La Vanguardia. <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1968/02/22/pagina-17/34341812/pdf.html?search=pompeu+fabra> (Consulta 14/3/2012)

intervenir amb la ponència «Pompeu Fabra i la llengua literària». Seguidament, es va procedir a la lectura de les obres poètiques escrites expressament per a aquesta sessió pels poetes: Joan Argenté, Jaume Casanova, Joaquim Grifol, Josep Gual i Lloberes, Maria del Carme Oller, Cecília Paquín, Màrius Sampere, Francesc Vallverdú, Jaume Vidal i Alcover i Pere Quart.

El tercer acte va consistir en la participació del col·lectiu del teatre català, que també es va voler sumar a l'homenatge a Pompeu Fabra, amb la representació al Teatre Romea de Barcelona de "*Pigmalió* de Bernard Shaw, en l'adaptació lliure de Joan Oliver". El repartiment estava integrat per "Montserrat Carulla, Enric Sunyer, Jordi Torras, Immaculada Genís, Miquel Gimeno, Nadala Batista, Carme Cera, Elisenda Sala, Jaume Pla i Núria Casulleras". Aquesta obra va ser triada per la Comissió Organitzadora per dues consideracions favorables, i així consta en la circular informativa¹⁹⁶: "Joan Oliver havia *nostrat* l'obra, en la seva admirable versió, fins al punt de situar-ne l'acció ara i ací i, sobretot, que *Pigmalió* incideix, molt més que no cap obra del teatre català i probablement del teatre modern en general, en el problema de la llengua. Hem cregut que ha pogut ésser dit (per Carles Riba) que Fabra és aquell en qui la llengua catalana adquirí consciència de plenitud, és en primer lloc assolint un nivell normal del seu parlar com la protagonista de *Pigmalió* adquireix consciència del fet que és una persona independent i davant nostre s'hi converteix. Per això els dos plans lingüístics que ens són exposats en la comèdia susciten un cert paral·lelisme històric que ens ha semblat oportú de posar en relleu." L'obra es va representar a Barcelona, del 17 al 24 de febrer de 1969. L'entitat Foment de l'Espectacle Selecte i Teatre Associació (FESTA) es va encarregar de distribuir un text d'homenatge del teatre signat per Joan Oliver a totes les entitats teatrals adherides.

I, per últim, el quart acte va ser la Renovació de la Flama de la Llengua Catalana¹⁹⁷, acte reivindicatiu de la llengua catalana, que simbolitza la voluntat de mantenir viva la llengua catalana. Els actes es van iniciar amb la Diada de la Flama de la Llengua Catalana, a Prada de Conflent, Sant Miquel de Cuixà i Perpinyà, el 13 d'octubre de 1968; la rebuda de la Flama de la Llengua Catalana a la plaça Prat de la Riba, a Castellterçol, el 17 d'octubre; i finalment, l'arribada de la Flama de la Llengua Catalana, ofrena de la llàntia al Monestir i concert pels Orfeons i Cors de Catalunya, a

---

¹⁹⁶ Documentació original sobre l'Any Fabra, propietat de Jordi Mir.

¹⁹⁷ "L'activitat té el seu eix en el trasllat d'una flama des de la tomba de Fabra a Prada de Conflent fins a Montserrat, amb actes diversos al llarg d'aquest itinerari." (Fundació Jaume I, 1998)

Montserrat, el 20 d'octubre. D'ençà d'aquella data, cada any una entitat excursionista del domini lingüístic català ha estat l'encarregada d'organitzar-la ininterrompudament.

A més dels quatre actes que s'han destacat, també van tenir lloc diverses activitats més populars que s'han pogut recollir a partir de la lectura dels originals mecanoscrits de les actes de la Comissió Organitzadora de la Commemoració del Centenari de la naixença de Pompeu Fabra¹⁹⁸, facilitades per Jordi Mir. Aquesta documentació ens ha permès seguir tot el procés de gestació dels actes d'homenatge a Pompeu Fabra i a la llengua catalana, coneguts com "Any Fabra". Actes que van comptar amb una gran implicació cívica i popular en uns moments en què l'ús de la llengua catalana estava sota mínims. Els resums de les actes s'adjunten com a documentació annexa a la tesi.

A més de les actes, entre la documentació facilitada per Jordi Mir, també hi ha uns informes sobre les activitats realitzades: «Darreres conferències de les quals tenim notícia (s/d)», «Informe d'activitats per a la reunió del dia 27 de juny de 1968 de la Comissió organitzadora. Barcelona, juny de 1968», i «Relació provisional fins a la data, d'actes commemoratius, publicacions, adhesions i realitzacions diverses. Barcelona, 27 de març de 1969». A partir de d'aquesta documentació s'ha pogut elaborar un resum de les activitats que es van dur a terme: les conferències, les publicacions, els actes d'homenatge i altres activitats. Un conjunt d'activitats que ens mostren el gran abast que va tenir la celebració de l'Any Fabra. El nombre d'entitats dels països catalans que es van adherir a l'homenatge que van arribar a les 331. A la ciutat de Barcelona, es van constituir diverses comissions, creades per entitats diverses: Comissió Excursionista d'Homenatge a Pompeu Fabra, creada sota el patrocini de la Federació Catalana de Muntanya; Comissió Excursionista d'Homenatge a Pompeu Fabra que tenia com a objectiu fer de jurat del Concursos de fotografia i cinema amateur; i la Comissió del Monument a Pompeu Fabra, a Gràcia.

Durant la commemoració del centenari, una de les activitats que val la pena destacar són les conferències, la difusió de les quals va funcionar a través del boca orella. El nombre de conferències va ser de 352 conferències, hi van participar 116

---

¹⁹⁸ La *Nadala* de la Fundació Jaume I, publicada l'any 1998, es va dedicar a la memòria de Pompeu Fabra. Entre els articles que inclou la *Cronologia de Pompeu Fabra (1868-1948)* de Josep M. Ainaud de Lasarte, en la qual consta que: "Amb motiu del centenari de la seva naixença i a iniciativa de Jordi Pujol, Òmnium Cultural crea la Comissió Pompeu Fabra que organitza nombrosos actes, el pòrtic dels quals en fou un de multitudinari al Palau de la Música Catalana. Com diu el president de la Generalitat en el pròleg del llibre *Vint-i-cinc anys de Festes Fabra, l'home fort de tota la companya va ser Joan Triadú.*" (Ainaud de Lasarte, 1998)

conferenciants, i es van impartir en 110 localitats. La majoria de les quals es van celebrar a Barcelona, 81; Lleida, 14; Granollers, 8; Manresa, Ripoll i València, 7; i Arenys de Mar, Tona i Terrassa, 6.

Dels conferenciants són de destacar per ordre de la quantitat de conferències impartides: Josep Miracle, amb 33; Joan Triadú, 21; Francesc Vallverdú, 18; Pere Elies i Busqueta, 19; Antoni M. Badia i Margarit, 11; i P. Gabarró, 10. Sorprenen les xifres assolides, tenint en compte que en aquella època es vivia en el període de la clandestinitat per a moltes de les activitats relacionades amb el fet català, i amb els mitjans que disposaven per fer la difusió, la qual cosa implica una ingent feina de voluntariat per part de les persones implicades.

L'Institut d'Estudis Catalans, en aquells moments encara clandestí, va anunciar la convocatòria d'un Premi "Pompeu Fabra" de Lingüística, el dia 14 de maig de 1968. A Castelló de la Plana, el mes de novembre es van convocar els Premis Pompeu Fabra; i el mes de desembre, els Premis Literaris de Santa Llúcia, celebrats a Barcelona, el 13 de desembre, van fer menció del centenari.

Durant la commemoració del centenari es van editar un gran nombre de publicacions: Bladé Desumvila, A. *Contribució a la biografia del Mestre Fabra*. Barcelona: Editorial Rafael Dalmau. Col·l. Panorama actual de les idees. Barcelona, 1968; Colominas, J. *Antologia d'homenatge a Pompeu Fabra*. Barcelona: Editorial Eler. Col·l. Les hores extres, 4. 1968. [Aplega poemes de trenta escriptors]; *Estudis de lingüística i de filologia catalanes dedicats a la memòria de Pompeu Fabra. 1963-1968*. Estudis Romànics volums 12 i 13. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1970; Fabra, P. *Gramàtica catalana*. Barcelona, Edicions 62; Ferrer, Miquel. *Pompeu Fabra, exemple i guia*. Barcelona: Edicions d'Aportació Catalana; Galí, Alexandre. *Biografia de Pompeu Fabra per a infants*. Barcelona: Cavall Fort, 1968. El pedagog Alexandre Galí es va encarregar de fer una separata de la revista *Cavall Fort* per donar a conèixer la biografia de Fabra als trenta mil infants i joves lectors d'aquesta publicació; Miracle, J. *La vida de Pompeu Fabra*. Barcelona: Editorial Bruguera, col. Quaderns de Cultura, 1968; Miracle, J. *Pompeu Fabra*. Barcelona, Editorial Delos-Aymà, 1968; *Vocabulari Terminològic de les Caixes d'Estalvis*, en el qual consta "1868-1968 Centenari Pompeu Fabra". A més, un centenar de publicacions van fer referència al centenari de Pompeu Fabra. Concentric va editar un disc amb la veu de Pompeu Fabra.

Entre les exposicions celebrades, es poden destacar: Exposició bibliogràfica a la Biblioteca de Catalunya. Barcelona, 14 de febrer; Exposició de materials cedits per Joan Marca. Tona, s/d, i a la Sala Millet del Palau de la Música de Barcelona, 20 de febrer; Exposició bibliogràfica. Vic, 18 al 26 de maig; Exposició bibliogràfica, concurs literari i sessió de teatre. Cabrera, 29 de juliol. Exposició sobre Pompeu Fabra. Súria, del 13 al 28 de juliol; Exposició sobre Pompeu Fabra. Audició de sardanes. Gelida, juliol; Exposició "Pompeu Fabra i la cultura catalana". Manresa, Club Jorba, setembre; Exposició commemorativa a la UEC de Gràcia. Barcelona, 13 al 27 de novembre; Exposició bibliogràfica, actes a les escoles i festival de la cançó amb motiu del centenari. Manlleu, 24 de novembre al 7 de desembre; Exposició bibliogràfica, concurs escolar i audició de sardanes. Solsona, 15 de desembre; Exposició bibliogràfica. Sitges, 18 de desembre. Exposició bibliogràfica. Cardona, 16 de febrer de 1969; Exposició de fotografies presentades al Concurs de la Comissió Excursionista d'Homenatge a Pompeu Fabra. Barcelona, 17 de febrer de 1969, i projecció de les diapositives presentades al Concurs de la Comissió Excursionista d'Homenatge a Pompeu Fabra. Centre Excursionista de Catalunya. Barcelona, 19 de febrer de 1969.

Una de les més significatives va ser l'exposició de pintures i dibuixos oferts pels artistes. Aquesta exposició es va organitzar amb la finalitat de finançar les activitats organitzades durant l'Any Fabra amb la venda de les obres cedides pels artistes. Va tenir lloc a la seu de l'Òmnium Cultural, del 17 al 31 de gener de 1969. L'acte d'inauguració es va celebrar el dia 17 de gener amb unes paraules de Jordi Sarsanedas. Les obres dels creadors catalans, que van formar part d'aquest acte d'homenatge van ser un total de cent-quaranta-set¹⁹⁹.

---

¹⁹⁹ Els noms dels creadors catalans que van participar de forma desinteressada en l'homenatge a Pompeu Fabra van ser: Roger Agell, Carme Agudé, Aguilar Moré, Andreu Alfaro, Ricard Arenys, Eduard Arranz Bravo, Audivert, Màrius Bedini, Josep Bagués, Joan Bartolí, Rafael Batallé, Pere Bech, Rafael Benet, Joan Josep Bermúdez, Emili Bosch Roger, Joan Brotat, Salvador Bru, Simó Busoms (dues obres), Josep Busquets, Ramon Calsina, Vicens Caraltó, Ferran Cartes, Gustau Carbó, Carles Cardellà, Raimonda Casals, Lluís Casamitjana, Eduard Castells, Caty Juan, Josep Cerdans, Cesc, Maria Cirici, Pere Clapera, Joan Claret, Antoni Clavé, Coma Estadella, Joan Comellas, Joan Commeleran, Modest Cuixart, Jordi Curós, Rafael Durancamps, Will Faber, Francesc Ferrando, Alfred Figueres, Domènec Fita, Floret, Ramon Folcarà, Maribel Foyer, Guillem Fresquet, Gabino Rey, Garcia-Llort, Josep Oriol Gensana, Joan Giralt-Lerin, R. Giralt-Miracle, Maria Girona, Ferran Gomà, Josep Granyer, Josep Grau-Garriga, Emili Grua Sala (tres obres), Julià Grau Santos (dues obres), Guansé, Guardiola de Rovira, Juli Guasch, Sílvia Gubern, Montserrat Gudiol, Lluís Güell, Josep Maria Guerrero, Guinovart, Hassid, P. Lleó, Joan Hernández Pijoan, Manuel Humbert, Josep Hurtuna (dues obres), Miquel Ibarz, Josep Iglésias del Marquet, Jordi, Joan Lahosa, Rafael López Bartolozzi, J.P. Lozano Viladecans, Robert Llimós, Frederic Lloveras, Ramon Llovet, Joan Martí, Marcel Martí, Salvador Masana, Julià Mateu, Mauri, Alfons Mier, Joan Miró, Moncada, Evarist Mora, Glòria Morera, Aragonès Morató, Ignasi Mundó, Josep Musach, Jaume Muxart, Pilar Perdices, Pérez Sanchéz, Pau Picasso, Domènec Pla, Carles Planell, Josep Pomés, Joan Ponç, Sefa Ponsatí, Albert Porta, Pere Pruna (dues obres), Joan Puig, Lia Pujol, Albert Ràfols Casamada, Ramon Ribas Rius, Agustí Rio, Joan Roé, Jordi Roura, Joan Rovira, Gerard Sala, Jordi Samsó, Bernat Sanjuan, Ramon Sanvicens, la Sarab, Josep Sarquella, Lluís M. Saumells, Josep M. Segimon, Francesc Serra, Joan Serra, Josep Serra Llimona, Anita Solà d'Imbert, Josep M. Subirachs, Francesc Sunyer, Antoni Tàpies, Joan Tapiol, Tísner, Francesc Todó, Joan Josep Torralba, Torrent, Lluís Trepà, Biel Vallès, Canyadell Vayreda, Joan Felip Vila, Miquel Vila, Joan Vila-Casas, Joan Vila Grau, Francesc Vilasis, Vives Fierro, Josep Vives, Carles Vivó, i Emília Xargay.

Amb la mateixa finalitat de recaptar fons per a la campanya es van fer altres accions a nivell popular com ara: Un títol de subscriptor, que permetia fer una aportació de 1.000 pessetes en concepte “d’ajut per a una sola vegada, a les despeses de la Commemoració del Centenari de la Naixença de Pompeu Fabra (1868-1968)”; l’emissió de “segells de correus de l’homenatge per a enganxar a la vostra correspondència” que els particulars podien comprar per 100 pessetes, i que anaven “destinades a cobrir una part de les despeses de l’organització”, octubre de 1968; l’adquisició d’una col·lecció de 25 insígnies Fabra, al preu de 15 pessetes, i un cartró per posar-les, amb l’eslògan “Pompeu Fabra. La llengua d’un poble”. Entre els materials que es van utilitzar per difondre les activitats hi ha postals, cartells i etiquetes autoadhesives. I altres materials de tipus commemoratiu com: Opuscle informatiu de la vida i l’obra de P. Fabra, segell, insígnia, medalla de la Casa Pujol, medalló de bronze, rajola amb l’efígie, i un encenedor amb el gravat de la insígnia del centenari.

Els esbarts i les corals també es van sumar a l’homenatge. En els documents consultats consten els següents actes: Ballada de sardanes. Barcelona, Av. de la Catedral, 21 de febrer; Actuació dels Esbarts Lluís Millet i Sant Martí. Palau de la Música. Barcelona, 5 de maig de 1968; Aplec Comarcal al Castell d’Eramprunyà amb ofrena a Pompeu Fabra. Gavà, 29 de setembre; Acte coral amb motiu del centenari. Terrassa, 27 d’octubre; Audició de sardanes i recital de cançó amb motiu del centenari. L’Ametlla del Vallès, 19 de gener de 1969; Audició de sardanes amb motiu del centenari. Breda, 16 de febrer de 1969; Setmana Sardanista amb motiu del centenari. Mollerussa, s/d; Audició de sardanes, actuació de l’Orfeó i Ball de Bastons del Casal. Descobriments d’un medalló de bronze col·locat a la façana del Casal. L’Espluga de Francolí, 26 de febrer de 1969; Audició de sardanes: estrena de cinc sardanes escrites especialment per aquesta audició commemorativa. Cercle Sardanista. Barcelona, 30 de març de 1969.

El món de la música també va retre homenatge al mestre Fabra amb: Audició de sardanes amb motiu del centenari. Mallorca, 25 de febrer; Concert a càrrec de l’Orfeó Enric Morera. Esplugues de Llobregat, 12 de maig de 1968; Coral de Sant Jordi. Anada a Prada a la tomba del Mestre, s/d; Recital de cançó catalana amb motiu del centenari. Sant Adrià del Besòs, 23 de maig; Recital de cançó catalana amb motiu del centenari. Tortosa, 4 de setembre; Actuació de rapsodes i de diverses corals amb motiu del centenari. Gavà, 25 de setembre; Festival de la cançó amb motiu del centenari. Lleida, 24 de novembre; i Concurs literari i recital de cançons. Caldes de Montbui, 26 de gener de 1969.

Des del Centre d'Estudis Francesc Eiximenis i de la Delegació d'Ensenyament d'Òmnium Cultural, es va convocar una reunió, que va tenir lloc el dia 4 de febrer de 1968, al convent del caputxins de Sarrià, amb la finalitat de reforçar els actes de commemoració del centenari de Fabra a través del professorat i de saber l'estat de la "Campanya de la Llengua". En l'ordre del dia de la convocatòria estava previst fer "una sessió informativa sobre l'actual situació de la «Campanya català a l'escola» i del pla d'actuació per als propers mesos; informar de la «Campanya Pompeu Fabra» i "de la importància que té l'assoliment dels seus objectius amb vista a la projecció de la problemàtica de la nostra llengua a tots els nivells". També es va demanar que els assistents portessin el màxim de dades possibles "per a un coneixement com més exacte millor de la situació de la llengua" i es va facilitar "material de premsa, rètols de propaganda, i es va instal·lar "una exposició de llibres escolars en llengua catalana, llibres de lectura, i divers material pedagògic per a facilitar la tasca de l'ensenyament del nostre idioma".

Entre les activitats fetes amb el professorat, el dia 15 de desembre de 1968, la Comissió Organitzadora va portar a terme "un homenatge als professors de català de la Generalitat". Aquest acte va tenir lloc al CICF²⁰⁰ i va consistir en "uns breus parlaments informatius dels senyors Joan Triadú, Jaume Vallcorba, Antoni M. Badia i Margarit i Ramon Aramon i Serra, i d'un aperitiu durant el qual tindrem ocasió de conèixer els professors d'abans i de canviar-hi impressions".

La tardor del 1968, es va endegar el «Concurs Centenari Pompeu Fabra de redacció i dibuix per a nois i noies». L'eslògan del concurs "Amb motiu del centenari del naixement del mestre Pompeu Fabra, les editorials Teide, La Galera i altres editors catalans, han patrocinat un concurs de redacció i dibuix, adreçat als nois i noies en edat escolar." En les bases del concurs s'establia: "El concurs té dues modalitats: redacció i dibuix. El tema: És la figura de Fabra, la seva vida, l'obra i la utilitats i la transcendència d'aquesta en el nostre país. Així mateix, qualsevol tema lliure que hi estigui directament o indirectament relacionat." Els premis consistien en lots de llibres, discs i material didàctic. Es va repartir "material informatiu del concurs" que consistia en un "prospecte o llibret que conté els apartats següents: a) Bases per les quals s'ha de regir el concurs; b) Un esbós biogràfic del Mestre, escrit per Marta Mata, adreçat als

---

²⁰⁰ Centre d'Influència Catòlica Femenina (CICF). " Fundat l'any 195', amb l'objectiu d'introduir la dona en els corrents culturals i religiosos d'aquells anys i engegar projectes relacionats amb la seva promoció cultural i religiosa. En la difícil situació creada per la dictadura, el CICF va realitzar una tasca de conservació i difusió de la cultura catalana tot formant part d'un ampli moviment de resistència cultural." www.iccic.edu (Consulta 5/02/2012)

més petits; i c) Un qüestionari plantejat també per Marta Mata, per ajudar la participació activa dels nois i les noies.” El Jurat del premi de redacció estava integrat per: “Josep Gassiot, Joaquim Carbó, Jordi Cots, Pere Darder, Josep V. Foix, Jordi Rubió i Lois, i Joan Ruiz i Calonge.” El Jurat del premi de dibuix estava integrat per: “Joan Teixidor, Esther Boix, Francesc Vila (Cesc), Alexandre Cirici i Pellicer, Lluçà Navarro, Fina Rifà i Josep M. Subirachs.” El prospecte, a més del logotip del centenari tenia impresa la frase “Esperem de tots els mestres que parlin als escolars del mestre Pompeu Fabra”.

Altres activitats educatives que consten en els informes són: Treball escolar commemoratiu de l'efemèride. Escola Episcopal. Cabrera de Mar, 20 de febrer; Cursets de català amb motiu del centenari. L'Hospitalet de Llobregat, març; Cursets de català amb motiu del centenari. Ripoll, març; Curset de català i castellà comparats, amb motiu del centenari. L'Hospitalet de Llobregat, octubre; Escola d'Estiu per a mestres amb el nom de Pompeu Fabra. Barcelona, juliol; Inauguració a l'Escola Proa del Pavelló-Parvulari “Pompeu Fabra”. Barcelona, 22 de desembre; Homenatge de l'Escola Tagore. Dedicació de la Festa de les Lletres a Pompeu Fabra. Concurs literari. Bellaterra, s/d.

Entre els actes d'homenatge es poden citar, d'una banda, les activitats excursionistes: XIII Acampada social. Homenatge a Pompeu Fabra. Penyagolosa, del 10 al 18 d'agost; Aplec de Matagalls. Dedicació d'una font a Pompeu Fabra. Matagalls, 13 i 14 de juliol; XVIII Campament General de Catalunya. Homenatge a Pompeu Fabra. Prades, 1,2 i 3 de juny; Campament Nacional d'Alta Muntanya. Col·locació d'una placa commemorativa del centenari. Monastero, 6 d'agost; I de l'altra, les visites a la tomba de Pompeu Fabra, organitzades per entitats diverses: Germandat de Sant Narcís, el Casal Guixolenc i la Cia. Hispanoamericana de Turisme. Prada, 11 i 12 de maig; Comissió Organitzadora de l'Homenatge a Pompeu Fabra de la Federació d'Entitats Catalanes de França. Prada, 20 de febrer; Coral Sant Jordi al cementiri. Prada, juny; i la visita de les autoritats i personalitats de Perpinyà. Dues activitats més d'homenatge van ser les lectures de poemes dedicats a Pompeu Fabra. Badalona, 24 de març de 1968; i el XXV Concurs literari sobre el tema “Pompeu Fabra (1868-1969), la llengua d'un poble”. Cantonigrós, 4 d'agost de 1968.

Els monuments erigits a la memòria de Fabra també mereixen una menció especial: Inauguració d'un monument. Mataró, 26 de maig; Monument a la finca del Sr. Agustí Bou, obra de l'artista Subirachs. Planoles; Inauguració d'un monòlit. Ulldemolins, 11

d'agost; Inauguració d'un monòlit a l'ermita de Nostra Senyora de Lourdes. Vilanova i la Geltrú, 6 d'octubre; i Monument al pati de les escoles. Andorra la Vella, 19 de gener de 1969.

A Catalunya, diverses localitats van posar el nom de Pompeu Fabra a un carrer en homenatge: Barcelona, Bellpuig, Blanes, Breda, Caldes de Montbui, Cardona, Castelló d'Empúries, Castellterçol, Gavà, Gelida, Girona, Malgrat, Manresa, Mataró, Montblanc, Olot, Pineda, Premià, Reus, Rubí, Roquetes, Sant Feliu de Guíxols, Santa Coloma de Farners, Tarragona i Terrassa. A l'estranger consten: Andorra la Vella i la ciutat Barcelona Gardens (Austràlia)

Els diaris també es van fer ressò de l'homenatge, trenta-cinc mitjans de comunicació van donar notícies del centenari, la majoria de Barcelona, però també n'hi ha de Bilbao, Castelló de la Plana, Madrid, Palma de Mallorca, Salamanca Sevilla, Soria, València i Vigo, i de l'estranger de Buenos Aires i París.

Els mitjans audiovisuals, ràdio i televisió van dedicar programes especials per homenatjar Fabra: TVE va dedicar un apartat a Fabra en el programa *Mare Nostrum* de la setmana del 17 de febrer; i el programa *Ahora y siempre*, del 13 de febrer de 1968, va estar dedicat a Pompeu Fabra, amb intervencions d'Octavi Saltor, J. Oller i Rabassa, J. Miracle i A. Comas. També es va fer una sèrie de documentals "Homes dels Països Catalans"²⁰¹, a càrrec de Pere Masdeu Rovira, va dedicar-ne un a Pompeu Fabra, amb el títol *Pompeu Fabra, la llengua d'un poble, 1868-1968* (1967). La pel·lícula *Pompeu Fabra* d'Antoni Cuadrench²⁰², i finalment, la filmina *Pompeu Fabra: una vida al servei d'una llengua* d'Audifilm²⁰³. La Cadena Ser va emetre un reportatge sobre el centenari i l'acte acadèmic al Palau. (21/2/1968); Ràdio Nacional d'Espanya, el programa *Paraula i Pensament* d'Esteve Bassols; Ràdio Barcelona va emetre una audició extraordinària de "Radioteatro" amb l'obra de Maeterlinck, *La intrusa*, amb traducció de Pompeu Fabra, el 13 de març de 1968; i ORTF del Rosselló, en el seu

---

²⁰¹ Altres personatges d'aquesta sèrie de documentals són: Pau Casals, Salvador Espriu, Joan Miró, Juli Garreta, Joaquim Mir i Subirachs.

²⁰² "La Comisión organizadora del certamen de cine «Ciudad de Tarrasa» concedió a esta película el Premio conmemorativo del Año Internacional de la Educación, que se está celebrando en todo el mundo, y que consistió en una Placa de Plata y 2.000 pesetas". La Vanguardia 5 de enero de 1971. [http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1971/01/05/pagina-39/34295187/pdf.html?search="Pompeu Fabra"](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1971/01/05/pagina-39/34295187/pdf.html?search=) Cuadrench (Consulta 22/2/2012)

²⁰³ "Para conmemorar el centenario de Pompeu Fabra, Audifilm de Gerona ha editado una filmina, novedad audiovisual cuyo texto, redactado por Artur Bladé Desumvila, conocedor directo de la vida y la obra de Pompeu Fabra, está dividido en cuatro capítulos titulados: "Noieses i aprenentatge (1868-1891)", "L'obra realitzada (1891-1924)", "La consagració (1924-1939)" y "Exili, mort i glòria (1939-1968)". Texto que acompaña 64 diapositivas, muchas de ellas inéditas, en color y en blanco y negro para poder seguir la vida fecunda del maestro". La Vanguardia, 27 de diciembre de 1968 <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1962/04/07/pagina16/34313503/pdf.html?search=%22Pompeu%20Fabra%22> (Consulta 22/02/2012)

programa en llengua catalana *Nostra Dansa* va glossar el centenari Fabra, el 2 de març de 1968.

Els actes d'homenatge a Pompeu Fabra van tenir un ressò discret a Espanya. Consta que la ciutat de Salamanca també s'hi va voler sumar amb la celebració de la "I Exposició de la Cultura Catalana", amb aportació de les editorials catalanes i premsa en català. Pel que fa als països del món que es van sumar a l'homenatge consten: a) Argentina, amb l'11è Aplec de la Sardana dedicat al centenari. Buenos Aires, 28 d'abril. b) França. París: Festa del Llibre Català, amb menció del centenari, abril del 68; i la Festa del Llibre del Casal Català dedicada al centenari, el maig del 68. Estrasburg: Col·loqui sobre lingüística catalana a la Universitat d'aquesta ciutat. Els països participants van ser: Alemanya, Canadà, Espanya, Estats Units, Finlàndia, França, Holanda, Romània, Suècia i Suïssa. En aquest col·loqui es va presentar una ponència per part de l'Institut d'Estudis Catalans i dues per la Universitat de Barcelona. Tolosa: Cinquena Diada del Llibre Català amb menció del centenari, 19 de maig, i 18è Aplec de la Sardana dedicat al centenari, 30 de maig. c) Suècia. Vetllada catalana a la Universitat d'Estocolm: lectura de poemes i audició de cançons catalanes. Estocolm, s/d. I d) Suïssa. Jocs Florals de la Llengua Catalana amb menció del centenari. Zuric, 20 d'octubre.

5.3. Unes conclusions sobre les commemoracions literàries des de la perspectiva històrica

Una vegada realitzat l'estudi de les commemoracions literàries des de la perspectiva històrica i europea, ens ha permès veure quines són les diferències i les similituds que existeixen entre les commemoracions celebrades en aquest cinc països i la manera d'organitzar-les en funció de les circumstàncies polítiques i contextuals.

També ens ha facilitat una perspectiva històrica que ordenada cronològicament es va iniciar l'any 1881, amb la celebració del segon centenari de la mort de Calderón de la Barca, i ha finalitzat l'any 2014, amb els preparatius de la commemoració del VII centenari de la mort de Dante Alighieri que tindrà lloc l'any 2021. Vegeu taula 1.

Taula 1. Cronologia de les commemoracions europees estudiades

Any	Commemoració
1881	Pedro Calderón de la Barca. II Centenari de la mort
1902	Víctor Hugo. I Centenari del naixement
1905	<i>El Quijote</i> . III Centenari de l'edició
1921	Dante Alighieri. VI Centenari de la mort
1927	Luis de Góngora. III Centenari de la mort
1932	Johann Wolfgang von Goethe. Centenari de la mort
1933	Bonaventura Carles Aribau. Cent anys publicació <i>La pàtria</i>
1945	Jacint Verdaguer. 100 anys del naixement
1964	William Shakespeare "Year Shakespeare". IV Centenari del naixement
1968	Pompeu Fabra "Any Fabra". Cent anys del naixement
1981	Pedro Calderón de la Barca. III Centenari de la mort
2002	Víctor Hugo. II Centenari del naixement
2005	<i>El Quijote</i> . IV Centenari de l'edició
2011	Louis-Ferdinand Céline. 50 anys de la mort
2012	Charles Dickens. II Centenari del naixement
2021	Dante Alighieri. VI Centenari de la mort

Una de les primeres diferències la trobem en els motius de la celebració, en alguns casos la commemoració es fa coincidir amb el centenari del naixement: Víctor Hugo, Shakespeare, Dickens, Fabra i Verdaguer. En altres amb la data de la mort, Calderón, Góngora, Dante, Goethe i Céline. I, finalment, en dos dels casos amb l'edició d'una publicació concreta com és el cas d'*El Quijote* o de l'oda "La pàtria".

Una altra constatació és que els països amb un Estat i una llengua pròpies tenen molt assumit que la cultura i la conservació del seu patrimoni, en aquest cas, la preservació del record i de l'homenatge dels seus escriptors és una qüestió d'estat en la qual s'hi han d'implicar tota mena d'entitats tant polítiques com privades, amb tots els seus esforços i recursos: Alemanya, França, Itàlia i el Regne Unit en són uns clars exemples.

D'altra banda, Espanya, que es troba en les mateixes circumstàncies que els altres estats europeus i disposa dels mateixos recursos institucionals, en el passat sí que havia assumit aquestes commemoracions com una qüestió d'estat, però en l'actualitat la commemoració sembla més supeditada a les necessitats empresarials, econòmiques i socials que a les pròpiament culturals i patrimonials. Un exemple

d'aquesta gran diferència s'ha vist clarament en les activitats organitzades en la commemoració del III centenari d'*El Quijote*, l'any 1905, i la commemoració del IV centenari d'*El Quijote*, l'any 2005.

Itàlia es mostra com el país que prepara aquests esdeveniments amb més antelació. A més, d'implicar tota mena d'entitats des del Vaticà, el Govern, els ajuntaments i les entitats particulars. L'any 1914, van començar els preparatius per a l'organització del VI Centenari de la mort de Dante Alighieri que es va commemorar l'any 1921. És a dir, amb una antelació de set anys. De la mateixa manera que els preparatius per a la celebració del VII Centenari s'han iniciat l'any 2014 per commemorar-lo l'any 2021.

Pel que fa a Catalunya, el fet de ser un país sense Estat i amb una llengua pròpia però cooficial amb una llengua dominant, l'espanyol, i les circumstàncies adverses que ha patit com a país i com a cultura han dificultat la celebració d'aquestes commemoracions a nivell oficial. Però, per contra, els àmbits acadèmics i la societat civil s'han mostrat molt actius. Com a exemple es pot citar l'any 1964, la celebració de l'Any Fabra amb un gran desplegament d'activitats organitzades per la societat civil.

També s'ha pogut constatar que la primera vegada que s'utilitza la paraula "Any" vinculada al nom de l'escriptor és el 1964 al Regne Unit, amb el "Year Shakespeare" i, posteriorment, a Catalunya, l'any 1968 amb l'Any Fabra.

Aquesta perspectiva històrica de les commemoracions literàries també ens ha permès tenir una visió europea de l'organització d'aquests grans esdeveniments culturals i definir les diferents tipologies d'activitats realitzades en aquestes celebracions i fixar-ne unes comunes a totes les commemoracions: actes institucionals, congressos, simposis i jornades, conferències, edicions, espectacles, espais i monuments, activitats diverses de difusió i homenatge, entre d'altres. Aquesta classificació de les activitats ens ha estat d'utilitat com a base per l'anàlisi i avaluació dels anys temàtics literaris estudiats dedicats a quatre casos d'escriptors catalans que és el nucli de la tesi.

6. Estudis de cas i anàlisi de les dades. Sistema d'avaluació, definició d'indicadors i fitxa model.

La selecció dels quatre escriptors catalans ha vingut motivada per la seva singularitat i per la transcendència dels autors: Pla, Verdaguer, Rodoreda i Maragall. Tots quatre, són escriptors però amb unes especialitats que els diferencien: escriptor i periodista, el primer; poeta i prosista, el segon; escriptora, la tercera; i poeta, el quart. Tots quatre han assolit la categoria de clàssics de la literatura, han estat inclosos successives vegades en els cànons de la literatura, i tenen la doble condició de ser considerats autors populars i acadèmics a la vegada.

Per a la realització de l'anàlisi i avaluació dels quatre anys temàtics literaris estudiats: Any Pla (1997), Any Verdaguer (2002), Any Rodoreda (2008) i Any Maragall (2010-2011) s'ha dissenyat una fitxa model adaptada als esdeveniments culturals commemoratius, en aquest cas els anys temàtics literaris. La fitxa model està dividida en els cinc apartats següents:

1. Entitats vinculades i resum del projecte cultural. Inclou una breu descripció de les entitats i de l'organització de l'esdeveniment.
2. Context del projecte. Aquest apartat inclou una breu descripció del projecte, l'organització, les entitats gestores, les finalitats, la dinàmica territorial, la dinàmica sectorial, l'enquadrament en el context d'altres polítiques, l'origen i anàlisi intern cooperació amb altres entitats, la durada.
3. Àmbit dels objectius i dels resultats. Definició dels objectius, programa d'activitats i propostes de futur, grau de consecució i presentació dels resultats: globals i per tipologies. Determina en quina mesura s'han aconseguit els resultats que s'havia fixat l'equip com a objectius.
4. Àmbit del procés. Calendari, participació, organització i estructura, finançament, pressupost, patrocini, model de gestió, pla de comunicació, infraestructures, aspectes positius i negatius. Mesura el bon funcionament, la planificació de la producció, estructura organitzativa i recursos humans, comunicació, requisits infraestructurals i tècnics, aspectes jurídics, gestió econòmica i financera, altres factors.

5. Avaluació d'impacte de les finalitats. Dóna el resultat de la repercussió del projecte a curt, mig i llarg termini. Es fa una divisió en dos àmbits: Acadèmic: Estudis i articles científics publicats i tesis doctorals; i Àmbit general: Vendes de llibres, Base de dades ISBN, *Google Trends*, *WorldCat* i biblioteques, altres àmbits (moda, cinema).²⁰⁴

L'ordenació cronològica i sistemàtica de totes les activitats realitzades ha permès tractar-les de manera igual i així poder-les classificar i quantificar en una base de dades amb uns camps determinats on han estat tractades amb un processament sistemàtic. Una vegada tractada, aquestes dades obtingudes han permès determinar uns indicadors comuns a tots els anys literaris que s'han organitzat en dos grans blocs:

1) Dades globals:

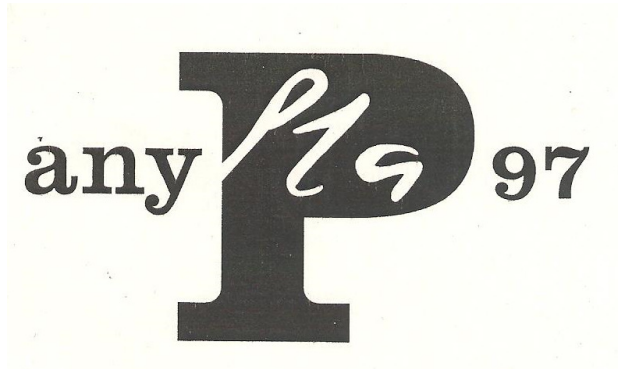
- Activitats totals organitzades (dades totals per anys i dades específiques per cada activitat)
- Àrees geogràfiques on s'han realitzat les activitats
- Dades cronològiques de les activitats realitzades
- Assistents a les activitats
- Entitats col·laboradores
- Estadístiques de les visites al web, en el cas de l'Any Rodoreda www.anyrodoreda.cat i de l'Any Maragall www.anymaragall.cat

2) Dades específiques que inclou l'inventari detallat dels resultats classificats per la tipologia de les activitats:

- Actes institucionals
- Congressos i jornades
- Conferències
- Edicions, traduccions i estudis
- Adaptacions teatrals
- Exposicions
- Lectures públiques o activitats de biblioteques i d'altres institucions
- Audiovisuals
- Produccions virtuals
- Espais
- Rutes literàries
- Activitats educatives
- Activitats diverses de difusió i homenatge

---

²⁰⁴ Aquest model està basat en la classificació establerta per David Roselló en el seu estudi *Disseny i avaluació de projectes culturals* (Roselló, 2006)

6.1. El solitari de Llofriu (Any Pla 1997)

6.1.1. Entitats vinculades i resum del projecte cultural

Josep Pla i Casadevall va néixer a Palafrugell el 8 de març de 1897 i va morir al Mas Pla de Llofriu el 23 d'abril de 1981. Escriptor i periodista ha esdevingut un dels clàssics de la literatura catalana. La seva obra completa abasta més de 45 volums.

La Fundació Josep Pla va ser constituïda en vida de Josep Pla, l'any 1973, quan l'escriptor va decidir donar la seva biblioteca particular i crear aquesta Fundació "que s'ocuparà de la seva conservació i de facilitar l'accés al públic interessat"²⁰⁵. Els Estatuts de la nova Fundació no es van aprovar fins l'any 1990. L'abril de l'any 1992, la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Girona, el Consell Comarcal del Baix Empordà i l'Ajuntament de Palafrugell es van incorporar al Patronat de la Fundació i "es comprometen a col·laborar econòmicament per tal que es puguin dur a terme els objectius dels estatuts fundacionals que es concreten en promoure, motivar i facilitar la lectura i l'estudi de l'obra literària i periodística de Josep Pla."

L'organització de la Fundació està regida per un Patronat²⁰⁶, que és l'òrgan màxim de la Fundació. A més, la Fundació compta amb un equip de gestió²⁰⁷. L'àmbit d'actuació de la Fundació Josep Pla és a Catalunya.

La Fundació Josep Pla disposa de la biblioteca que l'escriptor va donar l'any 1973. També disposa d'un fons bibliogràfic especialitzat en Josep Pla que es va actualitzant, i un recull bibliogràfic sobre literatura i paisatge. També compta amb un centre de documentació amb manuscrits de Josep Pla, una hemeroteca amb articles de i sobre Josep Pla, un fons fotogràfic de l'escriptor i una mediateca. Amb la finalitat de difondre la figura i l'obra de Josep Pla, la Fundació té una exposició permanent i també en realitza de temporals, a més, organitza diverses rutes literàries, tallers educatius, passejades literàries i recitals.

Els titulars dels drets d'edició de les obres de Josep Pla són Edicions Destino, actualment del Grup Planeta.

---

²⁰⁵ <http://fundaciojoseppla.cat> (Consulta: 27.1.2012)

²⁰⁶ A data 27.1.2012, el Patronat està integrat per: Jaume Torremadé i Ribas, president; Antoni Baulida i Casadellà, vicepresident; Xavier Rocas i Gutierrez, secretari; Joan Badia i Homs, Xavier Font i Galí, Albert Gómez i Casas, Frank Keerl i Pla, Pau Miserachs i Sala, Maria Alsina i Call, Xavier Pla i Barbero, Frederic Suñer i Casadevall, Josep Valls i Grau, Conxa Saurí Ros i Josep Sabrià Massó.

²⁰⁷ Direcció: Anna Aguiló i Miquel; Administració: Marta Vergés i Vilert; Comunicació: Mireia Xarau i Abellán; Servei Educatiu: Patrícia Molinas i Sais; i els guiatges: Anna Maluquer i Ferrer, Patrícia Molinas i Sais, Annie Unland i Mireia Xarau i Abellán.

Els recursos econòmics de la Fundació provenen de les subvencions de la Generalitat de Catalunya, de la Diputació de Girona, de l'Obra Social "La Caixa" i de l'Ajuntament de Palafrugell, a més dels ingressos procedents de les activitats organitzades per la Fundació: visites a l'exposició permanent i a les exposicions temporals, les rutes literàries, els tallers educatius, les passejades i els recitals. Atès que és una fundació cultural amb seu a Catalunya el 70% de les rendes obtingudes ha de ser destinat a l'acompliment de les finalitats fundacionals²⁰⁸.

L'any 1997 es commemoraven els cent anys del naixement de Josep Pla i la Fundació Josep Pla, juntament amb la Generalitat de Catalunya, va preparar un projecte cultural que va rebre el nom d'Any Pla.

6.1.2. Context del projecte

La finalitat del projecte cultural va ser la commemoració del centenari del naixement de Josep Pla l'any 1997. Amb la finalitat de completar la investigació quantitativa, basada en els resultats de les investigacions, amb la investigació qualitativa es va mantenir una entrevista amb Vicenç Altaió, coordinador de l'Any Pla. L'entrevista íntegra s'inclou com a annex a la tesi. En aquest apartat s'incorporen alguns fragments de l'entrevista per aportar coneixement en el moment precís.

Altaió informa que la iniciativa de commemorar el centenari la va prendre la Fundació Josep Pla amb el suport de la família i d'Edicions Destino. Després van demanar la col·laboració a la Generalitat de Catalunya, i van trobar el suport i l'impuls institucional de la mà del Departament de Cultura, de la Institució de les Lletres Catalanes i del KRTU, que ho coordinà.

El mes de febrer de l'any 1997, la Generalitat de Catalunya va crear, a proposta del conseller de Cultura, la Comissió de la Commemoració del Centenari del Naixement de Josep Pla²⁰⁹, que tenia com a missió d'estimular, organitzar i coordinar els actes commemoratius. A més de les autoritats corresponents, en aquesta comissió hi tenien representació el món del llibre, els mitjans de comunicació, les universitats, els ajuntaments i personalitats rellevants del món del periodisme i de la literatura.

---

²⁰⁸ Llei 4/2008, del Llibre tercer del Codi Civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques.

²⁰⁹ Decret 38/1997, de 18 de febrer, publicat al DOGC núm. 2337, de 24 de febrer de 1997.

La gestió de l'enquadrament de l'organització de les activitats en el context d'altres polítiques va ser una faceta important. Un altre punt a destacar va ser l'obertura de la participació de les iniciatives de tota mena d'entitats que s'hi van voler adherir amb l'organització d'actes promoguts per la societat civil. En aquest cas les polítiques van ser molt diverses perquè la temàtica de les activitats organitzades i les entitats va ser molt àmplia.

L'organització de l'Any Pla va ser la següent:

Comissió d'honor

President: Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya

Vicepresidents: Joan M. Pujals i Vallvé, conseller de Cultura; Josep Xavier Hernández i Moreno, conseller d'Ensenyament; Miquel Àngel Cortés, secretari d'Estat de Cultura; Frederic Suñer, president de la Fundació Josep Pla; i Andreu Teixidor, president d'Edicions Destino.

Vocals: Jordi Sarsanedas, degà de la Institució de les Lletres Catalanes; Jordi Vilajoana, director general de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió; Josep Maria Nadal, rector de la Universitat de Girona; Joaquim de Nadal, regidor president de la Comissió de Presidència i Política Cultural de l'Ajuntament de Barcelona; Albert Vancells, president del Consell Comarcal del Baix Empordà; Catalina Piera, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Palafrugell; i tres vocals nomenats pel conseller de Cultura: Josep Vergés; Josep Martinell i Josep Maria Castellet.

Comissió executiva

President: Vicenç Villatoro, director general de Promoció Cultural

Vicepresidents: Vicenç Llorca, director de la secretaria de Relacions Culturals; Fernando Rodríguez Lafuente, director general del Libro, Archivos y Bibliotecas del Ministerio de Educación y Cultura; Anna Aguiló, gerent de la Fundació Josep Pla.

Vocals: Magdalena Oliver, directora de la Institució de les Lletres Catalanes; Jaume Fuster, president de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana; Natàlia Molero, coordinadora territorial del Departament de Cultura de Girona; Xavier Pericay, director d'Acció Cultural de l'Institut de Cultura de Barcelona; Carles Soler, gerent del Consell Comarcal del Baix Empordà; Gerard Prohias, cap del departament de Cultura de l'Ajuntament de Palafrugell; Xavier Pla, representant de la Universitat de Girona; Conxa Jufresa, representant

d'Edicions Destino; Manuel Naranjo, representant del Departament d'Ensenyament; i Vicenç Altaió, coordinador de l'Any Pla.

Consell literari

Presidents: Josep M. Casasús, degà de la Facultat de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra; i Modest Prats, director de la Fundació Girona Universitat i Futur.

Secretària: Isabel-Clara Simó, Servei del Llibre del Departament de Cultura.

Vocals: Margarida Aritzeta, Universitat de Tarragona; Cristina Badosa, escriptora; Enric Balaguer, Universitat d'Alacant; Lluís Bonada, Universitat Pompeu Fabra; Jordi Castellanos, Universitat Autònoma de Barcelona; Maria Pau Cornadó, Universitat de Lleida; Xavier Febrés, escriptor i periodista; Narcís Figueres, Universitat Oberta de Catalunya; Narcís Garolera, Universitat Pompeu Fabra; Llorenç Gomis, Universitat Ramon Llull; Marina Gustà, Universitat de Barcelona; Biel Mesquida, Universitat de les Illes Balears; Dolors Oller, Universitat Pompeu Fabra; Vinyet Panyella, escriptora, diputada al Parlament de Catalunya; Jaume Pérez Muntaner, Universitat de València; Xavier Pla, Universitat de Girona; Valentí Puig, escriptor; Albert Sàez, Universitat Ramon Llull; Joan M. Tresserres, Universitat Autònoma de Barcelona; i Antoni Vilanova, Universitat de Barcelona.

Oficialment, l'organització que constava en el programa era molt gran, hi eren presents les autoritats polítiques i també una extensa representació d'entitats i persones vinculades al món cultural. Vicenç Altaió matisa que l'Any Pla es va organitzar amb una Comissió d'Honor, "que es va reunir en comptades ocasions, i una Comissió Executiva que va ser l'ànima de l'Any Pla, perquè ens reuníem una vegada al mes per fer el seguiment del funcionament de totes les activitats programades i també de les activitats proposades per les entitats." (Altaió, 2013).

La majoria de les activitats que s'han portat a terme durant la celebració de l'Any Pla han estat programades en cooperació. És a dir amb la implicació de grups d'interès, *stakeholders*, sense els quals hauria estat impossible portar a terme una commemoració cultural de gran abast com són els anys temàtics literaris. En l'entrevista mantinguda Altaió afegeix que "el programa es va consensuar amb totes les parts implicades". Algunes d'elles van ser organitzades per les entitats de l'Any Pla i després es van oferir a d'altres entitats perquè les acollissin en les seves instal·lacions; i unes altres van ser organitzades per entitats col·laboradores. També

ens confirma que “és molt important fer constar que, al marge del funcionament i de la pròpia idiosincràsia de les institucions, sempre prima el tarannà de les persones que fa que les coses funcionin i les activitats es puguin dur a terme amb cooperació i col·laboració. Un aspecte que cal tenir en compte és escoltar tothom i després gestionar les propostes de les persones i de les entitats, perquè això garanteix un bon funcionament i una bona organització de les activitats.” (Altaió, 2013).

L'àmbit territorial de les activitats de l'Any Pla, van ser Catalunya, principalment a Barcelona i a Palafrugell. També es van celebrar actes a Madrid i al País Valencià. A l'estranger es van organitzar algunes activitats al Regne Unit, a França i a Itàlia.

Pel que fa a la durada dels actes commemoratius, Vicenç Altaió informa que, tot i que les activitats es van iniciar el gener de 1997, “l'obertura oficial dels actes va tenir lloc el dia 7 de març de 1997, al Palau de la Generalitat, perquè era la data més propera a la data del naixement, el 8 de març de 1897, i la data de la cloenda es va fer coincidir amb la data més propera a la data de la mort, el 23 d'abril de 1981. Entre aquestes dues dates es van celebrar una sèrie d'actes que van seguir una seqüència paral·lela i lineal al llarg d'aquest període de temps.” (Altaió, 2013). Les darreres activitats es van dur a terme el maig de 1998, per tant la durada aproximada va ser d'un any i mig.

6.1.3. Àmbit dels objectius i dels resultats

6.1.3.1. Els objectius

La Generalitat de Catalunya va crear, a proposta del conseller de Cultura, la Comissió Nacional de la Commemoració del Centenari del Naixement de Josep Pla amb la missió d'estimular, organitzar i coordinar els actes commemoratius.

En la reunió del Consell Literari de l'Any Pla, tinguda el dia 6 de maig de 1997, es va informar de quines serien les línies d'actuació que seguiria el programa organitzat, segons la seva especificitat, per diferents actes, exposicions, espectacles, itineraris:

1. “Josep Pla, escriptor i periodista.
2. Josep Pla, els amics i els homenots
3. Josep Pla, itineraris i viatges
4. En homenatge a Josep Pla.” (Altaió, 1998)

Altaió comenta que els motius que van portar a celebrar l'Any Pla van ser, tot coincidint amb el centenari del naixement de l'escriptor, la voluntat de posar en valor la figura de

Josep Pla com a escriptor i periodista; modernitzar-ne la imatge i intentar canviar l'opinió controvertida que, en general, es tenia de l'autor; fomentar les edicions de la seva obra per posar-la de nou en valor, i potenciar la lectura de la seva obra.

6.1.3.2. Anàlisi del plantejament inicial i propostes de futur

El programa que es va establir com a punt de partida va ser realitzar un conjunt d'activitats vinculades a les quatre línies d'actuació esmentades més amunt: actes institucionals, exposicions, conferències, espais i rutes literàries, espectacles, produccions audiovisuals, edicions, activitats educatives, activitats gastronòmiques, i altres activitats.

Altaió comenta que “Per organitzar el programa de l'Any Pla vaig seguir la mateixa pauta que per a l'Any Miró, però en lloc de posar èmfasi en les exposicions, aquí és va donar prioritat a les edicions, després els espectacles, les activitats educatives i les lectures. Una innovació va ser incloure un apartat per a les activitats gastronòmiques, que l'any 1997 no tenien el reconeixement que tenen ara. També són de destacar les rutes literàries, perquè actualment es parla molt de turisme cultural però l'any 1997, no.”

El programa es va consensuar amb totes les parts implicades. També es van tenir en compte el món acadèmic, les iniciatives populars, els ajuntaments, d'una manera especial l'Ajuntament de Barcelona i l'Ajuntament de Palafrugell, i altres entitats que s'hi van voler sumar. Altaió comenta que “A proposta meva, des de la Conselleria de Cultura es va enviar una carta a tots els ajuntaments i entitats culturals de Catalunya en la qual se'ls informava de la celebració de l'Any Pla i se'ls convidava a participar-hi amb les propostes d'activitats que volguessin dur a terme. Tingues en compte que en aquella època no hi havia els mitjans de divulgació que hi ha ara: Internet, pàgines web, etc. “ (Altaió, 2013)

Pel que fa als projectes de futur, una vegada acabada la commemoració en la *Memòria* d'activitats, Altaió llançava el desig que la Fundació Josep Pla esdevingués el motor permanent, l'espai de conservació del patrimoni escrit, el centre d'estudis i focus de noves dinàmiques. Des d'aquella data, la Fundació Josep Pla ha continuat portant a terme les seves activitats habituals, d'acord amb les seves finalitats fundacionals, que són promoure i incentivar la lectura i l'estudi de l'obra de l'escriptor i periodista, a més

organitzen exposicions temporals, rutes literàries, tallers, visites guiades, recitals i altres activitats.

6.1.3.4. Els resultats

En la *Memòria* de l'Any Pla publicada per la Generalitat de Catalunya²¹⁰, l'avaluació de resultats que fa el coordinador és la següent: “Tot i el risc dels números rodons, sense matisos ni judicis de qualitat, el resultat, així de simple, és espectacular: més de 30 exposicions, més de 50 edicions, més d'una conferència de mitjana per dia al llarg de l'any, més de 10 obres teatrals, moltes d'elles d'èxit i en gira, i cal afegir encara les activitats pedagògiques i les rutes literàries i gastronòmiques.” (Altaió, 1998)

Amb la perspectiva del temps, la valoració que el coordinador fa de l'Any Pla és la següent: “la celebració de l'Any Pla l'any 1997 va ser un dels majors esdeveniments culturals celebrats en relació amb el món de l'escriptura literària. És una llàstima que no comptem amb dades estadístiques, però la *Memòria* de l'Any Pla, publicada per la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya, reflecteix el gran nombre d'activitats i d'aportacions d'altres entitats que es van dur a terme. Els mitjans de comunicació es van fer molt de ressò de les activitats que s'anaven organitzant. Si mires la memòria veuràs que es van organitzar moltes exposicions, es van publicar noves edicions, es van fer moltes conferències i obres teatrals, i activitats pedagògiques i no oblidem les rutes literàries i gastronòmiques, que com ja t'he comentat van ser una innovació en aquella època.” (Altaió, 2013).

6.1.3.4.1. Grau de consecució

La valoració que fa Vicenç Altaió, en la *Memòria*, és que l'Any Pla va permetre assolir un grau de consecució satisfactori en relació als resultats que s'havien fixat en els objectius: “sobretot pels valors de l'obra de Josep Pla (el model de llengua, l'abast de temes, els gèneres transfronterers entre literatura i periodisme, la poètica...) i perquè l'esdeveniment ha tingut com a objectiu primer el de potenciar la lectura de la seva obra i, complementàriament, el d'acceptar la pluralitat de lectures des de la diversitat de punts de vista, mètodes i gèneres.” (Altaió, 1998)

L'èxit de la celebració es va veure en la consecució dels resultats obtinguts, recollits en la *Memòria*, que es van materialitzar al voltant dels quatre eixos marcats en el programa de l'inici de l'Any Pla:

---

²¹⁰ Memòria Any Pla 1997. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, Barcelona, 1998.

1. “Josep Pla, escriptor i periodista: A través de l'exposició «Josep Pla, la diabòlica mania d'escriure», el col·loqui «Memòria i escriptura» i les exposicions «Imatges de Josep Pla» i «Documents de col·leccionista» es va posar en valor la figura de l'escriptor. Aquestes dues darreres exposicions van ser produïdes per la Fundació Josep Pla. La primera, era un recull d'imatges de Pla que conservaven els amics, coneguts i saludats de l'escriptor. La segona, va ser una exposició de documents i objectes relacionats amb Josep Pla, procedents de col·leccions privades.

Les edicions de llibres de l'autor i estudis van completar les recerques al costat d'altres iniciatives de col·legis professionals, centres municipals i comarcals, alhora que es realitzaven conferències a universitats i cases de cultura de la mà dels millors especialistes. El programa pedagògic i divulgatiu per a escoles i instituts dirigit pel Departament d'Ensenyament, la nit temàtica a TVE-2, el programa radiofònic de Josep Cuní i els col·leccionables *d'El Punt*, de *l'Avui*, i *d'El Temps* significaren autèntiques fites d'audiències i emissió.

2. Josep Pla, els amics i els homenots: Per mitjà de l'exposició «Josep Pla i els homenots artistes» es va posar de manifest el testimoni sobre la relació de Pla amb camps diversos (la història, la política, l'art, l'economia, la gastronomia, etc.) i amb personalitats celebrades i populars i anònimes: Maillol, Manolo, Fuster, Pujols, Martinell, Ortínez, Vergés...
3. Josep Pla, itineraris i viatges: l'exposició «Josep Pla i Girona», les rutes per Palafrugell i Pals es van difondre per tot el territori amb la participació de nombrosos ajuntaments de Catalunya i van ser el testimoni de la relació de l'escriptor amb el paisatge.
4. En homenatge a Josep Pla: El cicle «Converses a Barcelona. Josep Pla, de lluny i d'aprop» i els espectacles «Núria Candela diu Josep Pla. No som res, però fa de mal dir», «De peu Pla», «El dia dels morts», «La increïble història del Dr. Floit & Mr. Pla», «Una pensió anglesa» i altres han mostrat com el reviscolament de la memòria permet noves creacions de to i visió distintes, suggerents i riques." (Altaió, 1998)

6.1.3.4.2. Presentació dels resultats²¹¹

La presentació de l'Any Pla es va fer el dia 7 de març de 1997 en un acte institucional de constitució del Comitè d'Honor per a la commemoració del centenari de Josep Pla, al Saló de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya, presidit pel president de la Generalitat de Catalunya, que comptà amb la presència del conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el secretari d'Estat de Cultura, el president de la Fundació Josep Pla i el president d'Edicions Destino. El dia següent, 8 de març de 1997, data en la qual es commemoraven els cent anys del naixement de l'escriptor, es va celebrar un acte al Centre Fraternal de Palafrugell, amb la presència del conseller de Cultura, Joan M. Pujals, l'alcalde de Palafrugell, Frederic Suñer, i el comissari de l'Any Pla a Palafrugell, Quim Turró.

L'anàlisi de les activitats i l'avaluació dels resultats s'ha elaborat a partir del processament sistemàtic de totes les dades obtingudes després de realitzar el buidatge de la *Memòria* d'activitats de l'Any Pla i organitzar-les per ordre cronològic i per tipus d'activitat. Posteriorment, la informació recopilada de les activitats portades a terme durant l'Any Pla s'ha organitzat en forma d'indicadors en dos grans blocs: 1) el resultats globals (dades cronològiques, tipus d'activitat, àrees geogràfiques, localitats i agrupacions d'entitats); i 2) l'inventari detallat dels resultats classificats per la tipologia de les activitats (actes institucionals, congressos i jornades, conferències, edicions — edicions, traduccions, assaigs i estudis, articles especialitzats—, adaptacions teatrals, exposicions, promoció de la lectura (activitats de les biblioteques i d'altres institucions, i lectures públiques), audiovisuals, produccions virtuals, espais, rutes literàries, activitats educatives, activitats diverses de difusió i homenatge, i notes i ressenyes de premsa.

Una vegada finalitzada la celebració de l'Any Pla, totes les activitats organitzades es van descriure en el llibre *Memòria Any Pla 1997*.

A. Resultats globals

Vicenç Llorca, director de la Secretaria de Relacions Culturals, en la *Memòria* exposa que "l'ampli desplegament d'activitats entorn de Josep Pla. Una amplitud que afecta no tan sols el nombre d'iniciatives, sinó també la seva naturalesa. Tenim, doncs, espectacles, itineraris, col·loquis, programes pedagògics, publicacions, conferències, premis, una extensa bibliografia de premsa i moltes exposicions..."

---

²¹¹ Els resultats de l'Any Pla s'han elaborat a partir de la informació publicada en el llibre *Memòria Any Pla 1997*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1998.

La quantitat d'activitats portades a terme durant l'Any Pla, ha demostrat d'una banda, “una àmplia representació de tots els sectors culturals i institucionals del país per tal d'unir i potenciar esforços i propostes”, i de l'altra banda, han posat de manifest “la constatació més evident de l'Any Pla: que l'èxit de la commemoració es deu a l'entusiasme dels lectors per l'escriptor empordanès. Efectivament, és des d'aquesta condició d'escriptor viu en la memòria cultural catalana allò que ha catapultat veritablement l'Any Pla fins a convertir-lo en un exemple de participació ciutadana inaudit.” (Llorca, 1998). El total de les activitats portades a terme ha estat de 656. En el desglossament per anys es pot veure que, per raons òbvies, el nombre més important ha tingut lloc durant l'any 1997, amb 609.. (vegeu taula 1).

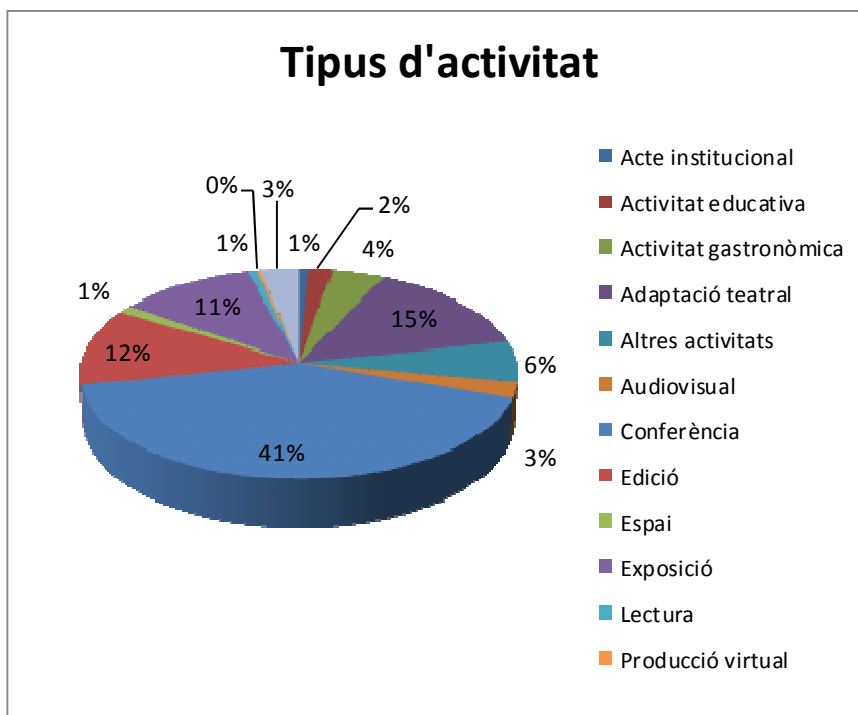
Taula 1. Activitats per any

Any	Activitats
1996	7
1997	609
1998	40
	656

Pel que fa al **tipus d'activitat** (vegeu taula 2), les conferències han estat el grup més nombrós, amb 271, i han representat el 41,3%, seguides de les adaptacions teatrals, amb 96, que han suposat el 14,6%, les edicions han ocupat el quart lloc, amb 78, l'11,9%, seguides molt de prop per les exposicions, amb 73, i que han representat l'11,1%.

Taula 2. Tipus d'activitats

Tipus Activitat	Activitats	%
Acte institucional	5	0,8%
Activitat educativa	13	2,0%
Activitat gastronòmica	28	4,3%
Adaptació teatral	96	14,6%
Altres activitats	41	6,3%
Audiovisual	16	2,4%
Conferència	271	41,3%
Edició	78	11,9%
Espai	8	1,2%
Exposició	73	11,1%
Lectura	5	0,8%
Producció virtual	2	0,3%
Ruta literària	20	3,0%
Total	656	100%

Per **mesos**, el nombre més gran d'activitats ha tingut lloc durant el mes d'abril, amb 93 activitats. Aquest mes coincideixen la Diada de Sant Jordi, 23 d'abril, i també la data en la qual es commemoraven els setze anys de la mort de Josep Pla. En aquest dia, concretament, es van celebrar 19 activitats, entre les quals es poden destacar conferències, adaptacions teatrals, exposicions, rutes literàries, activitats gastronòmiques, edicions, audiovisuals, i actes d'homenatge. En segon lloc, el mes d'octubre, amb 75 activitats, i finalment, el mes de novembre de 1997, amb 73 activitats, aquests dos mesos es va concentrar un gran nombre d'activitats, entre les quals hi ha els cicles de conferències, les exposicions itinerants i les adaptacions teatrals. (vegeu taula 3).

Taula 3. Activitats per mesos i anys

Any	Mesos	Activitats
1996	Novembre	2
	Desembre	0
	No Disponible	5
	Total	7
1997	Gener	10
	Febrer	17
	Març	59
	Abril	93
	Maig	42
	Juny	49
	Juliol	37
	Agost	16
	Setembre	22
	Octubre	75
	Novembre	73
	Desembre	46
	No Disponible	70
Total	609	
1998	Gener	10
	Febrer	3
	Març	13
	Abril	9
	Maig	1
	Juny	
	Juliol	
	Agost	
	Setembre	
	Octubre	
	Novembre	
	Desembre	
	No Disponible	4
	Total	40

Pel que fa a l'àrea geogràfica, cal destacar que, com és lògic, Catalunya és el lloc on s'han portat a terme més activitats, amb un total de 593 activitats (vegeu taula 4).

Taula 4. Activitats per àrea geogràfica

Àrea geogràfica	Activitats
Andorra	2
Aragó	2
Castella i Lleó	3
Catalunya	593
França	7
Illes Balears	8
Itàlia	1
Madrid	16
País Basc	2
País Valencià	14
Regne Unit	1
Sense concretar	7
Total	656

Moltes **localitats** han volgut participar de la commemoració del centenari i d'alguna manera retre el seu propi homenatge a l'escriptor. La relació de localitats (vegeu taula 5) s'han ordenat de més a menys, segons el nombre d'activitats celebrades. Només es fan constar les localitats on el nombre ha estat igual o superior a deu. En aquesta taula es presenten fins a vuit localitats, però cal fer constar que el nombre total on s'han portat a terme activitats és de 112. Barcelona és la localitat on s'han celebrat més activitats, concretament 168, seguida de Palafrugell, amb 84.

Taula 5. Localitats on s'han portat a terme més de deu activitats

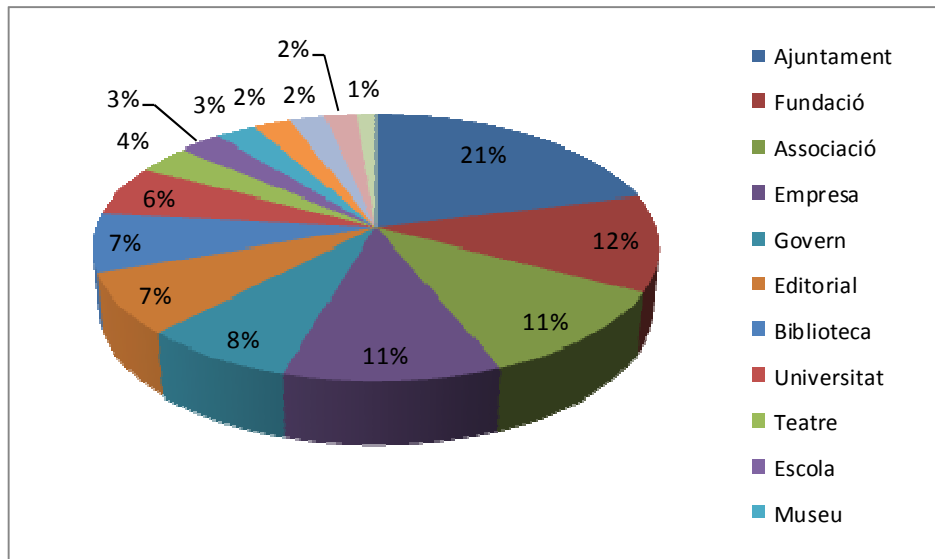
Localitat	Activitats
Barcelona	168
Palafrugell	84
Girona	64
Figueres	21
Olot	21
Tarragona	18
Madrid	16
Mataró	13

Les **entitats col·laboradores** de l'Any Pla han arribat a les 971, entre les quals es poden destacar els ajuntaments, de manera molt significativa sobre la resta de les altres entitats, amb una participació de 198 activitats promogudes, que representen el 20,4 % sobre el total de les entitats que han organitzat activitats. En la taula 6, a més de mostrar-se els resultats de les participacions, també es pot veure la diversitat d'entitats i agents que hi han col·laborat.

Taula 6. Entitats per agrupacions

Tipus Entitat	Activitats	% Activitats
Ajuntament	198	20,4%
Fundació	110	11,3%
Associació	104	10,7%
Empresa	102	10,5%
Govern	71	7,3%
Editorial	70	7,2%
Biblioteca	67	6,9%
Universitat	57	5,9%
Teatre	33	3,4%
Escola	27	2,8%
Museu	25	2,6%
Centre cultural	23	2,4%
Diputació	22	2,3%
Centre cívic	20	2,1%
Llibreria	12	1,2%
IES	7	0,7%
Ràdio	7	0,7%
Centre d'estudis	5	0,5%
Fira-Festival	4	0,4%
No Disponible	2	0,2%
Televisió	2	0,2%
Casal d'avis	1	0,1%
Centre religiós	1	0,1%
IEC	1	0,1%
Cinema	0	0,0%
Mediateca	0	0,0%
Total	971	100,0%

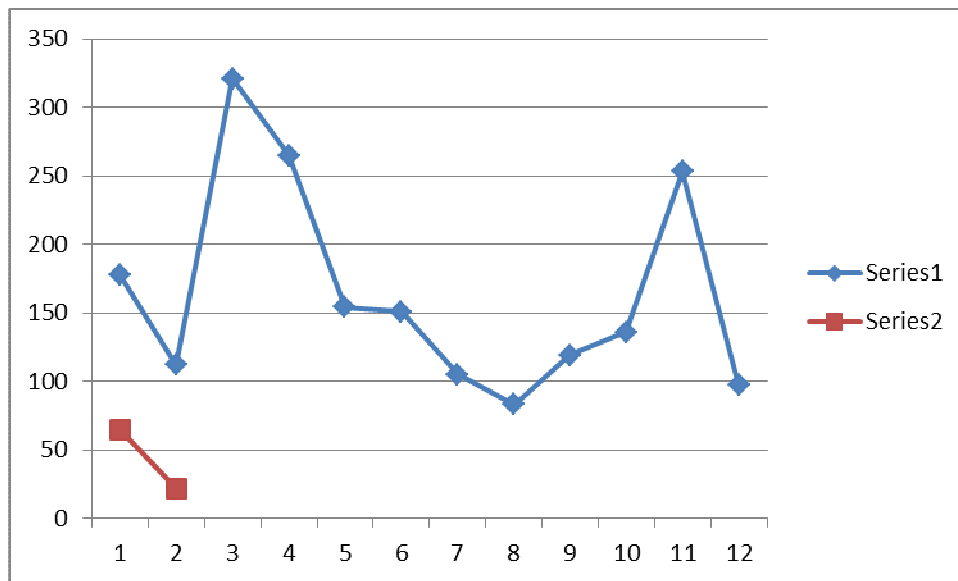
Taula 7. Gràfic per entitats

Amb tot, cal dir que les **notes i ressenyes de premsa** del centenari han donat com a resultat un nombre total de 2.061 articles, amb 1954 l'any 1997 i 87 l'any 1998. En la taula 8 es presenten els articles totals de premsa per anualitats. En el gràfic destaquen sobretot els mesos de març i abril de 1997, dates d'inici del centenari i de la commemoració del centenari, amb 321 i 265 articles, i el mes de novembre, amb 253, que coincideixen amb un gran nombre d'activitats celebrades: edicions, espectacles, exposicions, i conferències.

Taula 8. Articles de premsa

Articles de premsa	1997	1998
Gener	178	65
Febrer	112	22
Març	321	
Abril	265	
Maig	154	
Juny	151	
Juliol	105	
Agost	83	
Setembre	119	
Octubre	136	
Novembre	253	
Desembre	97	
	1.974	87

Série 1: 1997

Série 2: 1998

Resultats classificats per la tipologia de les activitats

B.1. Actes institucionals

L'acte institucional de commemoració del centenari del naixement de Josep Pla va tenir lloc al Palau de la Generalitat de Catalunya, el dia 7 de març de 1997, presidit pel president de la Generalitat, i amb la presència del conseller de Cultura de la Generalitat, el secretari d'Estat de Cultura, el president de la Fundació Josep Pla i el president d'Edicions Destino. L'acte va tenir lloc al Saló de Sant Jordi.

L'endemà, el dia 8 de març de 1997, al Centre Fraternal de Palafrugell, va tenir lloc l'acte commemoratiu del centenari del naixement de Josep Pla, amb la presència del conseller de Cultura, Joan M. Pujals, l'alcalde de Palafrugell, Frederic Suñer, i el comissari de l'Any Pla a Palafrugell, Quim Turró.

El dia 27 de novembre de 1997, al Palau de la Generalitat de Catalunya, va tenir lloc l'acte de lliurament de premis del certamen lidero-artístic Josep Pla, presidit pel conseller d'Ensenyament, Josep Xavier Hernández; acompanyat per Joan Perucho, escriptor; Frank Keerl, nebot de Josep Pla; Andreu Teixidor, editor; i Manuel Naranjo, del Departament d'Ensenyament.

El dia 6 de gener de 1998, el president d'Edicions Destino, Andreu Teixidor va presidir el lliurament del Premi Josep Pla²¹² 1998 a Valentí Puig per l'obra *L'home de l'abric*. El premi el va atorgar Miquel de Palol, guanyador del Premi Josep Pla 1997, per l'obra *El legislador*.

B.2. Congressos i jornades

Durant l'Any Pla es va celebrar a Girona el "Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura". El Col·loqui va tenir lloc a la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona els dies 9, 10 i 11 d'octubre de 1997. L'organització va anar a càrrec de la Universitat de Girona, la Fundació Josep Pla i la Fundació Privada Girona, Universitat i Futur.

B.3. Conferències

Els cicles de conferències han estat l'activitat més divulgativa de la figura i l'obra de Josep Pla. S'han celebrat un total de 271 conferències que han representat un 41,3% del total de les activitats. Aquestes conferències han estat organitzades per entitats

---

²¹² El Premi Josep Pla l'atorga Edicions Destino des de l'any 1973 a "obres de prosa en llengua catalana, inèdites i d'autors vius".

diferents, entre les quals podem citar: l'Ajuntament de Barcelona, la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, la Casa de Cultura de Girona, la Fundació Caixa de Sabadell, l'Ajuntament de Sabadell, la Biblioteca Nacional de Madrid i la Residencia de Estudiantes, també de Madrid, el Ministerio de Educación y Cultura, Edicions Destino, el Museu de l'Empordà, la Universitat Pompeu Fabra, la Universitat Rovira i Virgili, la Universitat de Girona, l'Ajuntament de Lleida, el Centre d'Art Santa Mònica, el Casal Jaume I d'Alacant i el Cercle Artístic de Ciutadella.

Els nombre total de cicles de conferències organitzats ha estat d'13 (Vegeu taula 9), i el de conferències ha estat de 271, que s'han celebrat en 63 localitats.

Taula 9. Cicles de conferències

TÍTOL	Conferències	Localitats
<i>Converses a Barcelona</i> (ICUB-Palau de la Virreina, Barcelona)	6	1
<i>Encontres. Mirades i records sobre la personalitat de Josep Pla</i> (ICUB-Taleia Serveis Culturals per a la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona)	6	1
<i>Viatjant PLAnerament</i> (ICUB-Taleia Serveis Culturals per a la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona)	7	1
<i>Josep Pla visitat</i> (Casa de Cultura de Girona)	4	1
<i>Notes sobre Josep Pla. Cinc visions del gran prosista català del segle XX</i> (Fundació Caixa de Sabadell, Ajuntament de Sabadell i Universitat Pompeu Fabra)	5	1
<i>En torno a Josep Pla</i> (Ministerio de Educación y Cultura, Ediciones Destino, Biblioteca Nacional i Residencia de Estudiantes, Madrid)	4	1
<i>Josep Pla: unes referències...</i> (Museu de l'Empordà, Figueres)	7	1
<i>Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla</i> (Universitat Rovira i Virgili, Tarragona)	16	1
<i>Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura</i> (Universitat de Girona, Fundació Josep Pla i Fundació Privada, Universitat i Futur)	28	1
<i>Josep Pla</i> (Ajuntament de Lleida)	4	1
<i>Lectures d'El quadern gris</i> (Centre d'Art Santa Mònica, Barcelona)	8	1
<i>Setmana Josep Pla</i> (Casal Jaume I, Alacant)	3	1
<i>Josep Pla. Memòria d'un home de lletres</i> (Cercle Artístic de Ciutadella)	5	1

B. 4. Edicions

En la commemoració del centenari del naixement de l'escriptor la divulgació de la seva obra a través de les publicacions ha tingut un paper molt important. S'han fet 78 activitats relacionades amb les edicions que han representat un 11,9%. Les edicions s'han fomentat a través dels contractes de cessió de drets, gestionats des de l'Editorial Destino, que té la representació de l'escriptor a tot el món. Des de l'any 1999, l'Agència Carmen Balcells ha assumit la gestió dels drets d'autor.

En la taula següent es pot veure el nombre d'edicions i traduccions de l'obra de l'autor, els assaigs i estudis, els dossiers i números especials de revistes, i els articles i capítols especialitzats que han aparegut durant el període del centenari, amb un total 60. (Vegeu taula 10)

Taula 10. Edicions

Edicions	1996	1997	1998	TOTAL
Edicions de l'obra de Josep Pla		9	2	11
Traduccions		2		2
Assaigs i estudis sobre Josep Pla	5	29	1	35
Articles en revistes		12		12
Total	5	52	3	60

Les traduccions al castellà corresponen a les obres *Lo que hemos comido* [El que hem menjat] i *Un amor de Josep Pla en el Canadell* [Un amor de Josep Pla al Canadell].

B.5. Adaptacions teatrals

Durant l'Any Pla han tingut lloc onze espectacles de teatre i tres activitats musicals. La suma total de les adaptacions teatrals ha donat la xifra de 96 activitats que representa un 14,6%. Quan es calculen les representacions només es comptabilitza el dia de l'estrena en la localitat i no es compten els dies de la resta de representacions. (Vegeu taula 11)

Els Joglars van representar *La increïble història del Dr. Floit & Mir. Hyde*. Aquesta obra es va representar a diversos teatres de Catalunya i també a la xarxa de teatres de l'Estat espanyol, aquesta dada no consta a la *Memòria*. Els actors d'Els Joglars també van representar l'obra *L'arròs negre* a Palafrugell, amb motiu de la inauguració dels actes de l'Any Pla.

Taleia Serveis Culturals va produir l'obra *Ex-PLA-nades* que es va representar a la xarxa de biblioteques de la Diputació de Barcelona i a diverses localitats entre les quals hi ha Barcelona i Sant Jordi Desvalls. Una altra producció de Taleia Serveis Culturals, *Animals. El bestiar de Josep Pla*, es va representar a diverses localitats entre les quals hi ha Barcelona, Molins de Rei i Montcada i Reixac, a més de la xarxa de biblioteques de la Diputació de Barcelona.

Les companyies amateurs també s'han sumat a la commemoració amb adaptacions teatrals de l'obra de Josep Pla. La companyia A peu pla va representar l'obra *A peu pla* i la va portar a un gran nombre de localitats de Catalunya. La companyia Rodamón va representar l'espectacle *El carrer Estret*, que va ser mereixedor de guardons en els sis concursos de teatre amateur on es va representar. La companyia L'Hermós va produir l'espectacle *Ara, Pla. Reflexions d'un empordanès*.

Altres adaptacions de l'obra de Josep Pla no van fer itinerància, però es van representar en llocs tan significats com el Mercat de les Flors que va produir la representació de l'obra *Núria Candela diu Josep Pla. «No som res, però fa de mal dir...»*, amb la col·laboració d'*El País* i Ràdio 4. O en el marc del Festival d'Estiu Barcelona Grec 97, en el qual es va representar *El dia dels morts. Un oratori a Josep Pla*.

També cal afegir tres espectacles musicals amb els títols de *Concert d'Homenots i altres retrats*, i *Concert al gust de Pla*, produïts i interpretats per les Joventuts Musicals de Palafrugell, i *Cantar Pla*, produït per la Casa de Cultura de Girona.

Taula 11. Espectacles

ESPECTACLE	REPRESENTACIONS	LOCALITATS
<i>La increïble història del Dr. Floit & Mr. Pla</i>	8	8
<i>Núria Candela diu Josep Pla. "No som res, però fa de mal dir..."</i>	1	1
<i>El dia dels morts. Un oratori de Josep Pla</i>	1	1
<i>A peu pla</i>	19	17
<i>Una pensió anglesa</i>	1	1
<i>Ara, Pla. Reflexions d'un empordanès</i>	1	1
<i>El carrer Estret</i>	6	6
<i>Ex-PLA-nades</i>	29	s/d
<i>Animals. El bestiari de Josep Pla</i>	28	s/d
<i>L'arròs negre</i>	3	3
<i>Ben Pla</i>	1	1
<i>Concert d'Homenots i altres retrats (musical)</i>	1	1
<i>Cantar Pla</i>	1	1
<i>Concert al gust de Pla</i>	1	1

B.6. Exposicions

El nombre d'exposicions realitzades durant l'Any Pla és de 27 exposicions: 12 sobre Josep Pla, 5 sobre la relació de Pla amb l'art, i 10 exposicions en homenatge a Josep Pla. (Vegeu taula 12). Algunes d'aquestes exposicions han estat itinerants, és per això que el nombre total d'exposicions ha estat de 73 exposicions, que han representat un 11,1% sobre el total d'activitats portades a terme, i que s'han portat a 43 localitats. Malauradament, no es disposa del nombre de visitants a les exposicions.

Entre les exposicions realitzades es destaquen les que van fer més itineràncies i també durant un període de temps més llarg. En primer lloc, l'exposició «Pla, en primer pla», produïda pel Col·legi de Periodistes de Catalunya, que va fer itinerància durant un any en onze localitats, en algunes hi van ser dues vegades com Barcelona. En aquesta mostra es van reunir un centenar de fotografies de Josep Pla amb el denominador comú de ser el fruit del treball periodístic de redactors gràfics.

En segon lloc, «Cent imatges de la Costa Brava a través de Josep Pla», produïda per la Diputació de Girona amb el suport de Banesto, sis mesos en set localitats, amb la finalitat d'unir els dos centenaris: el de l'escriptor i el de la Costa Brava. A continuació, l'exposició «A l'ombra seductora de Josep Pla. Eugeni Forcano interpreta Josep Pla», produïda per diverses galeries d'art, que va fer itinerància en sis localitats. Seguida de

tres exposicions que van fer itinerància en cinc i quatre localitats, durant dotze, nou i deu mesos, respectivament, «Josep Pla. Homenaje», produïda per la Delegació de Madrid de la Generalitat de Catalunya, Blanquerna Llibreria Catalana de Madrid i el Ministerio de Educación y Cultura, amb la col·laboració d'Edicions Destino, el Col·legi de Periodistes de Catalunya i la Fundació Josep Pla. «Josep Pla i els homenots artistes», produïda per la Fundació "La Caixa". Aquesta mostra tenia com a finalitat posar en relació l'escriptura de Josep Pla amb el món artístic català, i «Els artistes catalans a Josep Pla», produïda per Canals Galeria d'Art de Sant Cugat i TVE Catalunya, va ser un homenatge de trenta-cinc artistes catalans a l'escriptor.

Finalment, amb itinerància a tres localitats, durant vuit i tres mesos, respectivament, hi ha dues exposicions «Josep Pla, la diabòlica mania d'escriure», produïda per la Institució de les Lletres Catalanes, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la Fundació Caixa de Girona. Aquesta exposició tenia com a objectiu explicar de manera sintètica i divulgativa la literatura de Josep Pla. La direcció va anar a càrrec del KRTU i de la Fundació Josep Pla. I «Topografies. Mirades sobre els paisatges de Pla i Fuster», produïda per l'Ajuntament de Sueca, que tenia com objectiu homenatjar la relació d'amistat que mantingueren Josep Pla i Joan Fuster. La resta d'exposicions només s'han exhibit en una sola localitat i amb una durada que oscil·la entre els quinze dies i els tres mesos, amb alguna excepció de nou mesos.

Taula 12. Exposicions

EXPOSICIONS	ITINERÀNCIA	LOCALITAT
1. Exposicions sobre Pla		
«Josep Pla, la diabòlica mania d'escriure» (Institució de les Lletres Catalanes, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Fundació Caixa de Girona)	3	Girona Barcelona Madrid
«Josep Pla i Girona» (Fundació Caixa de Girona)	1	Girona
«Josep Pla i la Diputació de Girona» (Diputació de Girona)	1	Girona
«Figueres, ai! Figueres i els seus homenots vistos per Josep Pla» (Ajuntament de Figueres)	1	Figueres
«Pla, en primer pla» (Col·legi de Periodistes de Catalunya)	11	Girona Palafrugell Banyoles Figueres Barcelona

		Begur València Olot Sabadell Besalú
«Imatges de Josep Pla» (Fundació Josep Pla)	1	Palafrugell
«Documents de col·leccionista» (Fundació Josep Pla)	1	Palafrugell
«Josep Pla et <i>Le cahier gris</i> (itinéraires, portraits, choses vues)» (Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Edicions Destino i Éditions Jacqueline Chambon)	1	París
«Pla en el país dels taps» (Museu del Suro de Palafrugell, Consell Comarcal del Baix Empordà, Associació d'Empresaris Surers de Catalunya (AECORK) i Institut Català del Suro)	1	Palafrugell
«El paisatge de Josep Pla» (Llibreria La Polèmica, Palafrugell)	1	Palafrugell
«El Lluçanès que va veure Josep Pla» (Ajuntament de Prats de Lluçanès)	1	Prats de Lluçanès
«Josep Pla vist per les escoles del Lluçanès» (Ajuntament de Prats de Lluçanès i Centre de Cultura de Prats de Lluçanès)	1	Prats de Lluçanès
2. Pla i l'art		
«Josep Pla i els homenots artistes» (Fundació "la Caixa")	4	Girona Tarragona Lleida Granollers
«Josep Pla. Viatges a la Catalunya del Nord» (Museu d'Art Modern de Ceret)	1	Ceret
«Les ciutats de Josep Pla» (Museu d'Art de Girona)	1	Girona
«Pintar paraules» (Museu d'Art de Girona)	1	Girona
«A l'ombra seductora de Josep Pla. Eugeni Forcano interpreta Josep Pla» (diverses galeries)	6	Palafrugell Barcelona Vilafranca del Penedès Canet de Mar Calella
3. En homenatge a Josep Pla		
«Cent imatges de la Costa Brava a través de Josep		Madrid

Pla» (Diputació de Girona)	7	Palafrugell Roses Blanes Llançà Barcelona Campelles
«Josep Pla. Homenaje» (Delegació de Madrid de la Generalitat de Catalunya, Blanquerna Llibreria Catalana de Madrid i Ministerio de Educación y Cultura, Edicions Destino, Col·legi de Periodistes de Catalunya i Fundació Josep Pla)	5	Madrid Mataró Alacant Carlet Sueca
«Figures literàries. Exposició de pintures de Josep Martinell sobre textos de Josep Pla» (Fundació Josep Pla)	1	Palafrugell
«Els artistes catalans a Josep Pla» (Canals Galeria d'Art de Sant Cugat i TVE Catalunya)	4	Barcelona Mont-roig del Camp Andorra Sant Cugat del Vallès
«Topografies. Mirades sobre els paisatges de Pla i Fuster» (Ajuntament de Sueca)	3	Sueca Palafrugell Barcelona
«Els artesans de la imatge» (Ajuntament de Palafrugell i Museu del Suro de Palafrugell)	1	Palafrugell
«El que hem menjat amb Pla. Aquarel·les de Rosa Castejón» (Rosa Castejón i Ada Parellada)	2	Barcelona
«Color Pla. L'art homenatja Josep Pla» (Galeria d'art de Palafrugell i Fundació Josep Pla)	1	Palafrugell
«Pla segons Abassis» (Restaurant Can Ginebreda)	1	Porqueres- Banyoles
«L'Empordà blanc, gris i negre, pintures de M. Cusachs»	1	Palafrugell

B.7. Activitats de les biblioteques i d'altres institucions i lectures públiques

En aquest apartat només s'han pogut incloure cinc lectures públiques, que han representat un 0,8% perquè la majoria de lectures han estat associades a la presentació d'un llibre de Josep Pla, o bé un espectacle teatral.

B.8. Audiovisuals

Les produccions audiovisuals també han estat presents en l'Any Pla. Televisión Española i Televisió de Catalunya, juntament amb el Departament de Cultura, van emetre la sèrie televisiva de sis capítols de 55 minuts de durada amb el títol *Homenots*, en versió catalana i castellana.

Televisió de Catalunya va dedicar un programa especial titulat La nit temàtica dedicada a Josep Pla, amb una durada de tres hores i mitja es va emetre la nit abans de la data en què es commemoraven els cent anys del naixement.

Les emissores de ràdio van col·laborar en la difusió de l'Any Pla amb l'emissió de programes especials. *La vida segons Pla* va ser un programa radiofònic especial, de 30 minuts de durada, produït per Broadcaster, que es va emetre el dia 24 d'abril de 1997 a diversos horaris per 150 emissores de Catalunya i que va ser escoltat per uns dos milions d'oients.

Radio Nacional de España, a través de les emissores Ràdio 1 i Ràdio 4, va emetre tres programes d'uns 25 minuts de durada la segona quinzena de desembre de 1997, amb el títol de *La diabòlica mania de la ràdio*. La Cadena Ser va emetre en directe del programa *A vivir que son dos días*, dedicat a Josep Pla, coincidint amb la data de la commemoració dels cent anys del naixement. Altres emissores van dedicar programes especials com Ràdio Olot i Ràdio 90 de la Garrotxa.

La productora Vídeo Play Serveis va realitzar el vídeo *Plaisatges. La mirada de Josep Pla*. El Departament d'Ensenyament va fer arribar als centres docents de Catalunya un lot de llibres de Josep Pla i un vídeo dirigit i interpretat per Josep M. Flotats titulat *Josep Pla / Ara que els ametllers estan florits*.

Televisió de Catalunya, TV3, va emetre en el programa de cuines un especial de 35 minuts de durada en el qual es van presentar cinc receptes que més agradaven a Josep Pla amb el títol *Cuines. La cuina de Josep Pla a TV3*. El total d'activitats audiovisuals ha estat de 16, un 2,4%.

B.9. Produccions virtuals

Les produccions virtuals realitzades durant l'Any han estat 2, i han representat un 0,3%.

- a) L'any 1994, la Fundació Josep Pla i la Universitat de Girona van signar un conveni de col·laboració amb la finalitat de promoure els estudis sobre l'obra i la figura de l'escriptor Josep Pla. Una de les finalitats d'aquest conveni ha estat la catalogació i informatització del fons de la Biblioteca de la Fundació. Durant l'Any Pla, 1997, la Biblioteca va crear la **web oficial de l'Any Pla** amb els següents apartats: "cronologia de Josep Pla, bibliografia, història i activitats de la Fundació Josep Pla, la Biblioteca Josep Pla, obra de Josep Pla a la biblioteca de la UdG, la nova seu de la Fundació Josep Pla, la ruta Josep Pla, i el programa d'activitats de l'Any Pla". "Aquesta pàgina web va rebre 2100 visites" (Memòria Any Pla, 1997). Actualment, aquella pàgina web s'ha dividit en dues: la corresponent a la Biblioteca de la Universitat de Girona:

<http://www.udg.edu/biblioteca/Fonsespecials/BibliotecaJosepPla/tabid/12020/language/ca-ES/Default.aspx> i la corresponent a la Fundació Josep Pla www.fundaciojoseppla.cat

- b) **La web del Col·loqui Pla.** Amb motiu de l'Any Pla, la Universitat de Girona i la Fundació Josep Pla van organitzar el «Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura». Aquesta pàgina va rebre 400 visites. Actualment, aquesta pàgina web no està operativa però sí que es poden recuperar les ponències a través del portal Traces de la UAB:

<http://traces.uab.cat/search?f=author&p=Col%C2%B7loqui%20de%20l'any%20Pla&sc=1&ln=ca>

B.10. Espais

Diversos ajuntaments han volgut retre homenatge a la memòria de l'escriptor dedicant-li uns espais a les seves localitats. En total han estat 8 espais que han representat un 1,2%.

Diverses localitats van voler celebrar l'efemèride amb la col·locació de plaques en espais públics, entre els quals hi ha: L'Ajuntament de Palafrugell, la Fundació Josep Pla i l'empresa SOREA, el 12 de març de 1997, van inaugurar la remodelació del monument dedicat a Josep Pla de Manuel Cusachs; l'Agrupació Excursionista de

Palafrugell es va encarregar de la neteja i la col·locació d'una placa a la Font d'Aigua Xelida, el 22 de març de 1997; l'Ajuntament de l'Escala i el Rotary Club van posar una placa en homenatge a Josep Pla, el 23 de març de 1997; l'Ajuntament de Roses, també va col·locar una placa dedicada a Josep Pla, el 12 d'abril de 1997; l'Ajuntament de Martorell va inaugurar un monument i el carrer amb el nom de Josep Pla, el 23 d'abril de 1997; l'Ajuntament de Saldes va inaugurar una placa dedicada a Josep Pla al cim del massís del Pedraforca, l'11 de setembre de 1997; l'Espai Natural de Sant Miquel del Fai va erigir una escultura de Josep Pla, el 5 de novembre de 1997; i, finalment, l'Obreria Santa Cristina de Lloret de Mar va inaugurar un monòlit i una placa dedicats a Josep Pla en aquesta localitat, el 8 de març de 1998. Les actuacions als **espais** han estat gestionades per les entitats organitzadores.

B.11. Rutes literàries i gastronòmiques

Les rutes literàries es van concebre amb l'objectiu de donar a conèixer l'obra de Josep Pla a través dels llocs i dels paisatges que van ser l'escenari de la seva vida i que van inspirar les seves obres, tot relacionant el paisatge literari i el paisatge natural. El nombre total de rutes literàries realitzades ha estat de 20, un 3%, amb una participació de 3.900 assistents.

La «Ruta Josep Pla (Palafrugell i Pals)» «és un itinerari turisticocultural dissenyat per la Fundació Josep Pla, l'any 1993, que es fa pel municipi de Palafrugell, seguidament es va a Tamariu, Sant Sebastià. Llafranc, Calella, i acaba a Llofriu. L'any 1997, es va fer l'ampliació de la ruta fins al municipi de Pals. Durant l'Any Pla 2.700 persones van fer aquesta ruta.» (Memòria Any Pla).

«A la manera de Pla o el laberint de Pedra» «és un itinerari comentat pel barri vell de Girona, organitzat pel Museu d'Història de Girona.

«La ruta marítima Josep Pla a bord del 'Rafael'», organitzada pel Museu de la Pesca de Palamós, «pretenia ser una singladura pel passat mariner de les nostres comunitats litorals, la descoberta del paisatge que va donar nom a la Costa Brava, l'experiència d'una navegació silenciosa, com la d'aquells temps, guiada per les paraules de l'escriptor empordanès» (Memòria Any Pla). Més de 1.200 persones van participar-hi.

«Pedalant pel pla» és un itinerari organitzat per Taleia Serveis Culturals que permet fer “un recorregut per la comarca de l’Empordà que serveix per impregnar-nos dels escenaris quotidians de Josep Pla”. (Memòria Josep Pla)

Durant l’Any Pla, el Museu d’Art de Girona va organitzar diverses rutes literàries: «Ruta planiana per l’Alt i Baix Empordà, el Gironès i la Selva», «Girona, la ciutat de Josep Pla», «Tamariu i Sant Sebastià», i «Pla endins».

A més, alguns municipis de la Costa Brava van organitzar les seves pròpies rutes literàries: «Josep Pla, mar i muntanya», organitzada per l’Associació Costa de Garbí i el Patronat de Turisme de Llofriu; «Ruta en barca per les cales del cap de Creus», Ajuntament de Cadaqués; «Ruta planiana» i «Del mercat al port», Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols; «Pla i la història», Ajuntament de Llançà; «Ruta per l’Alt Empordà i el Rossellonès: Arístides Mallol i Josep Pla», Consell Comarcal de l’Alt Empordà i Ajuntaments de Perpinyà, Banyuls i Ceret.

Altres municipis també van organitzar rutes literàries: «Pla i Raïm. Itinerari per l’Empordà», organitzat pel Centre de Cultura Contemporània de Barcelona; «La Girona de Josep Pla», Diputació de Barcelona i Patronat Municipal de Mataró; i «A peu pla per Martorell», Ajuntament de Martorell i Associació Punt i apart.

Dos mitjans de comunicació es van voler sumar a la divulgació de les rutes literàries amb la publicació de: «Pla de ruta», realitzat pel Diari Avui Especial Estiu; i «Itinerari per Catalunya amb Josep Pla», realitzat per El Punt Avui i Presència.

“En paraules de Martí Sabrià, gerent del col·lectiu de restaurants *La cuina de l’Empordanet* Josep Pla és que “ha estat el principal escriptor sobre cuina catalana d’aquest segle” (Memòria Josep Pla). És per això “que un important nombre de professionals de la cuina hagi volgut aprofitar l’any del centenari per retre el seu particular homenatge a l’escriptor empordanès” (Memòria Josep Pla). S’han comptabilitzat **28 activitats gastronòmiques** que han representat un 4,3 % sobre el total de les activitats.

B. 12 Activitats educatives

El Departament d’Ensenyament de la Generalitat de Catalunya va desenvolupar “tot un seguit d’actuacions adreçades als centres docents del Principat així com a la comunitat

educativa.” (Memòria Any Pla). El total d’activitats educatives ha estat de 13, que ha representat un 2%.

Entre algunes de les activitats es poden citar les següents:

Tramesa de llibres de Josep Pla i vídeo. Tots els centres d’ensenyament secundari van rebre una selecció de llibres de Josep Pla, juntament amb un vídeo documental sobre la vida i l’obra de Josep Pla i l’obra teatral *Ara que els ametllers ja estan batuts*, i també propostes didàctiques, elaborades pel Servei d’Ensenyament del Català SEDEC. A més, el Seminari «El Gust per la Lectura» es van fer diversos tallers al professorat.

Certamen literoartístic. El 15è Certamen Literari i Artístic i Juvenil es va fer en homenatge a l’escriptor Josep Pla. En el qual es van premiar 21 treballs de nois i noies, tres mencions per als treballs més originals, i cinc per a treballs de centre. El lliurament de premis va tenir lloc al Palau de la Generalitat el dia 27 de novembre de 1997.

Sortides i itineraris planians. Durant l’Any Pla a la web del Departament d’Ensenyament es van proposar vuit itineraris per conèixer la geografia de la Costa Brava i quatre itineraris vinculats amb l’obra de Josep Pla.

Proposta de lectura de Josep Pla a COU. Els alumnes de literatura espanyola del curs 1997-1998 van llegir la novel·la de Josep Pla *Viaje en autobús*.

A més, els serveis pedagògics de la Fundació Josep Pla han col·laborat amb els centres docents que se’ls han adreçat per fer consultes, recollir informació, seleccionar textos, etc. S’han organitzat visites escolars a la seu de la Fundació, amb un total de 2.500 escolars.

Alguns dels espectacles que s’han citat a l’apartat «B.5 Adaptacions teatrals» estaven dissenyats per al públic infantil, com per exemple, *Ex-PLA-nades* i *Animals, el bestiar de Josep Pla*.

B.13. Activitats diverses de difusió i homenatge

En aquest apartat s'han inclòs totes aquelles activitats que per la seva particularitat no es podien incloure en els apartats anteriors. Aquestes activitats han estat dutes a terme, amb una gran implicació de la societat civil, per entitats molt diverses: ajuntaments, escoles, gremis de llibreters, botiguers, entitats, fundacions, entre d'altres. El nombre total ha estat de 41, que han representat un 6,3% sobre el total. Entre les quals hi ha activitats tan originals i diverses com la benvinguda al sol, una gimcana, un joc de rol, , ofrena floral al cementiri, ambientació d'aparadors a Palafrugell, fires de llibres, edició d'opuscles sobre cuina, edició de punts de llibre, llibretes i calendaris.

6.1.4. Àmbit del procés

El grau de funcionament de les diferents etapes de la producció de tot el projecte ha estat molt satisfactori a tots els nivells, perquè s'ha aconseguit complir amb els objectius fixats i el grau d'implicació de les entitats i de la societat civil ha estat molt gran. La gestió ha estat prou flexible per adaptar-se a les necessitats i demandes organitzatives de les institucions que formaven part de l'Any Pla i també de les entitats col·laboradores.

El **calendari** de l'Any Pla es va iniciar el dia 7 de març de 1997, amb l'obertura oficial al Palau de la Generalitat, "perquè era la data més propera a la data del naixement, el 8 de març de 1897, i la data de la cloenda es va fer coincidir amb la data més propera a la data de la mort, el 23 d'abril de 1981" (Altaió, 2013). Però les activitats de l'Any Pla de manera real es van iniciar el gener de 1997 i es van acabar el maig de 1998. La resta del compliment del calendari de preparació de les activitats i de desenvolupament de les activitats s'ha portat a terme sense cap contratemps remarcable.

Pel que fa a la **resposta** dels destinataris, cal dir que entre els objectius de l'Any Pla hi havia, segons paraules de Vicenç Altaió, "la voluntat de posar en valor la figura de Josep Pla com a escriptor i periodista" i "fomentar les edicions de la seva obra per posar-la de nou en valor, i potenciar la lectura de la seva obra." És per això que les activitats programades han anat dirigides a tots els nivells de públic des del món universitari, que ha participat en el Col·loqui sobre Josep Pla, fins als estudiants de secundària i les persones interessades en la literatura catalana que han pogut assistir a les conferències i a les exposicions, els amants del teatre i els interessats pel turisme

cultural. Cal fer constar que la resposta ha estat sempre molt favorable, les activitats sempre han comptat amb molt de públic.

La Comissió Executiva de l'Any Pla,, formada per diferents càrrecs de l'administració i entitats, “va ser l'ànima de l'Any Pla” i ha estat l'òrgan que ha gestionat tota l'**organització** de l'Any Pla, a través de reunions mensuals en les quals es feia “el seguiment del funcionament de les activitats programades i també de les activitats proposades per les entitats” (Altaió, 2013). Aquesta comissió també es va encarregar de la divulgació de les activitats i de les relacions amb els mitjans de comunicació.

L'**estructura** de la coordinació de l'Any estava formada per un grup de cinc persones, que compaginaven les seves feines habituals al KRTU amb l'organització de l'Any Pla, i dues persones de la Fundació Josep Pla, que també compaginaven la seva feina habitual amb la dedicació a l'Any Pla. Atès que Vicenç Altaió era el director del KRTU va “exercir la coordinació de totes les activitats promogudes des de l'organització de l'Any Pla i també les que anaven proposant les diferents entitats, centres culturals, ajuntaments, etc. Això compaginant la feina amb la direcció del KRTU (Cultura recerca tecnologia universals)²¹³”. És per això que va poder “comptar amb la col·laboració del personal del KRTU.” (Altaió, 2013)

Pel que fa al **finançament** de l'Any Pla, Vicenç Altaió ens informa que va ser mixt. “T'haig de dir que el pressupost de l'Any Pla va ser molt modest si el comparem amb el pressupost de l'Any Miró. En l'apartat públic, la Conselleria de Cultura va destinar recursos econòmics per a algunes activitats concretes que van anar a càrrec de la Institució de les Lletres Catalanes, com per exemple l'exposició central que es va fer a la sala d'exposicions del Palau Marc, i que després també es va fer a la Fontana d'Or de Girona. [...] La resta del finançament de les activitats va ser privat, com per exemple l'Obra Social de La Caixa va assumir l'exposició sobre «Pla i els homenots artistes» que es va fer a l'edifici de La Caixa que hi ha a la plaça de Sant Jaume de Barcelona. Les entitats que organitzaven activitats, les feien en coordinació amb l'Any Pla, però amb càrrec al seu propi pressupost.” (Altaió, 2013)

Segons els organitzadors, l'Any Pla s'ha ajustat plenament al **pressupost** que es va preveure a l'inici amb les tres entitats organitzadores. El control pressupostari s'ha ajustat al règim de l'administració de la Generalitat de Catalunya. Pel que fa a les

---

²¹³ Centre creat per la Generalitat de Catalunya l'any 1990 amb la finalitat de fomentar la creació i la recerca més innovadora des d'una relació intersectorial entre humanistes i científics a través de l'anàlisi dels nous llenguatges i amb l'intermediari de les noves tecnologies. Aquest centre, des de l'any 2008, està vinculat al Centre d'Arts Santa Mònica.

activitats organitzades per la Fundació Josep Pla ha presentat la liquidació de les despeses i el compte de resultats al Patronat de la Fundació i posteriorment al Protectorat de la Generalitat de Catalunya, atès que és una fundació amb àmbit d'actuació a Catalunya i per tant regulada per la Llei Catalana de Fundacions. Les dades relatives al pressupost han estat sol·licitades al Departament de Cultura, del qual depenia el KRTU, però, malauradament, de moment no han pogut facilitar aquesta informació per dos motius: pel temps transcorregut des de l'organització de la commemoració i perquè no hi havia una partida específica destinada a l'Any Pla sinó que les assignacions estaven repartides entre diferents organismes i conceptes: personal, actes institucionals, publicacions, exposicions, conferències, dietes i desplaçaments, fires internacionals, etc.

Com s'ha dit abans, l'Any Pla ha comptat amb el **patrocini** i el suport econòmic de l'Obra Social de La Caixa per assumir el cost íntegre de l'exposició «Pla i els homenots artistes» i també la divulgació.

El **model de gestió** que s'ha seguit ha estat mixt: el KRTU ha seguit el model de gestió d'un organisme de la Generalitat de Catalunya, i la Fundació Josep Pla ha seguit el model de gestió d'una fundació privada d'àmbit cultural. Les despeses s'han gestionat en funció de quina de les dues entitats se'n feia càrrec i de quina de les dues organitzava l'activitat.

Les relacions entre les dues entitats que formaven part de la coordinació de l'Any Pla han estat molt fluïdes i el grau de col·laboració i cooperació ha estat òptim per la implicació del grup de persones que l'integraven. Les feines de cooperació amb altres entitats també han estat gestionades seguint aquests mateixos criteris d'organització.

L'Any Pla ha requerit d'un gran esforç de coordinació i cooperació perquè les entitats col·laboradores han estat moltes i les activitats molt diverses. Però a través de reunions amb els organitzadors, contractes de prestació de serveis, convenis de col·laboració i contractes de cessió de drets o de materials les activitats s'han portat a terme sense cap problema.

Vicenç Altaió comenta que "Els esdeveniments amb aquest volum d'activitats i amb una durada tan llarga tenen les dificultats de gestió, de consensuar les activitats proposades per les entitats, i a la vegada reconduir-ne algunes. D'una banda, és bàsic

comptar amb la implicació de la societat civil. I de l'altra banda, cal tenir en compte els suggeriments i aportacions dels especialistes i estudiosos. En aquest darrer aspecte, vaig instar als especialistes a què innovessin i fessin noves aportacions.” (Altaió, 2013)

Pel que fa al **pla de comunicació**, totes les accions publicitàries, de divulgació i d'edició de les activitats de l'Any Pla anaven acompanyades de les corresponents accions de premsa i dels mitjans de comunicació, prèviament consensuades per les dues entitats que formaven part de la coordinació de l'Any Pla. Les comunicacions i les notes de premsa van ser redactades de manera conjunta per la coordinació, amb la col·laboració dels serveis de Comunicació de la Conselleria de Cultura, i en tots els documents constaven el logotip de l'Any Pla.

Les accions de comunicació es van fer a través de comunicats de premsa i de les entrevistes. L'impacte de la difusió en els mitjans de comunicació ha estat considerable. Els mitjans audiovisuals han donat notícia de manera moderada i la premsa escrita se n'ha fet un ressò important, sobretot “els mitjans gironins que no pas en els *mass-media* de gran tonatge” (Vivern, 1998).

Pel que fa les **infraestructures** utilitzades, les feines de l'organització de l'Any Pla s'han dut a terme bàsicament a la seu del KRTU, Rambla Santa Mònica 8, de Barcelona, i a la seu de la Fundació Josep Pla, carrer Nou, 51 de Palafrugell. Les reunions de la Comissió Executiva i de la coordinació de l'Any Pla gairebé sempre han tingut lloc a la seu del KRTU.

Per a les activitats pròpies de les entitats organitzadores de l'Any Pla, algunes de les infraestructures utilitzades han estat espais vinculats a la Generalitat de Catalunya o bé a la Fundació Josep Pla. Per a la resta d'activitats, que han estat molt diverses, han estat utilitzades les infraestructures de les entitats col·laboradores.

Els **aspectes positius** del procés que han de mantenir-se per millorar un projecte d'aquestes característiques són, d'una banda, la unificació d'esforços i de recursos econòmics i humans entre les institucions organitzadores de l'Any Pla, que han combinat gestió pública i privada, i això ha permès optimitzar els resultats obtinguts; i de l'altra, l'alt grau d'implicació, complicitat i cooperació assolit entre les dues entitats organitzadores de l'Any Pla, KRTU i Fundació Josep Pla, i en especial l'equip humà que ha integrat l'organització i ha portat el dia a dia de l'Any Pla amb diligència, eficiència i eficàcia.

La valoració positiva que fa Vicenç Altaió de l'Any Pla es pot llegir en el paràgraf següent, tret de la Memòria de l'Any Pla: "S'han reeditat i readaptat algunes de les seves obres; s'han donat a conèixer dades noves i s'han obert noves investigacions sobre la seva biografia i el patrimoni documental pretextual; també s'han ampliat els estudis sobre les aportacions de la seva obra (en el camp filosòfic, geogràfic, poètic, lingüístic polític, artístic, gastronòmic, documental...). S'ha divulgat la seva obra amb excepcionals exposicions de recerca i conceptuals, temàtiques, testimonials i d'homenatge, S'ha recuperat la memòria i s'han eixamplat les interpretacions gràcies al testimoni donat pels seus amics i per especialistes per mitjà de col·loquis, converses, conferències, tertúlies i homenatges. Ens hem aproximat al seu món des de diverses disciplines: la dramaturgia, el recital, la ficció, la música, el vídeo documental i l'artístic. S'ha fet arribar l'anàlisi del seu procés d'escriptura a la majoria de la població escolar." (Altaió, 1998)

Un **aspecte negatiu** del procés que hauria de modificar-se per millorar un projecte d'aquestes característiques és el fet que les dues entitats més vinculades a la Coordinació de l'Any Pla, Fundació Josep Pla i KRTU, estaven a més de 100 km de distància. L'any 1997, no es comptava amb els mitjans actuals, com el correu electrònic, la videoconferència, *Skype*, que permeten una gestió àgil encara que no hi hagi una reunió presencial.

6.1.5. Avaluació de l'impacte de les finalitats

Un projecte cultural d'aquestes característiques ha tingut un impacte gran en la societat durant el temps de la commemoració del centenari i també en el temps posterior. Les principals finalitats de l'organització de l'Any Pla van ser " la voluntat de posar en valor la figura de Josep Pla com a escriptor i periodista; modernitzar-ne la imatge i intentar canviar l'opinió controvertida que, en general, es tenia de l'autor; fomentar les edicions de la seva obra per posar-la de nou en valor, i potenciar la lectura de la seva obra." (Altaió, 2013). Després de veure els resultats obtinguts es pot afirmar que l'avaluació d'impacte immediat de les finalitats ha estat del tot satisfactori. Però per veure l'impacte real d'un esdeveniment d'aquestes característiques cal que passi un temps prudencial que permeti veure els resultats obtinguts a mig i a llarg termini. Aquests darrers resultats seran els que permetran avaluar-lo d'una manera més documentada. A més, aquest impacte també es preveu que es produeixi en dos àmbits: l'àmbit acadèmic i l'àmbit general.

Pel que fa a l'impacte en l'àmbit acadèmic, després de veure l'impacte en els mitjans de comunicació és de preveure que succeiria un efecte similar en els àmbits universitaris (vegeu taula 13). La base de dades TRACES, de la Universitat Autònoma de Barcelona, ha recollit un nombre elevat d'articles en les revistes especialitzades a nivell de Catalunya, fins a arribar als 92 articles recollits a durant l'any 1997. Pel que fa les bases de dades de l'*Arts & Humanities Citation Index*, de Thomson Reuters, i en la *MLA International Bibliography*, de la Modern Language Association, també es va detectar un augment important d'articles en les dates posteriors a la celebració del centenari. En les revistes de llengua anglesa aquest augment es detecta un any després, amb 8 articles a la *MLA International Bibliography* l'any 1997. Les dades relatives al nombre d'articles apareguts en revistes de citació internacional en el període 1990-2012 són molt discretes si es comparen amb les dades de TRACES. Cal tenir en compte diversos factors relacionats amb les bases de dades internacionals: els documents en català no s'indexen; els treballs dels investigadors en les ciències socials i en les humanitats són molt més individuals que en altres disciplines i no tenen tanta difusió; i, per últim, aquestes disciplines, malauradament, tenen un factor d'impacte més baix que la resta de les àrees més vinculades a les ciències.

Taula 13. Articles acadèmics (1990-2012)

Any	AHCI* i MLA**	TRACES
1990	0	30
1991	1	59
1992	2	24
1993	3	38
1994	2	32
1995	0	20
1996	1	40
1997	8	92
1998	2	33
1999	0	13
2000	1	49
2001	1	44
2002	3	59
2003	1	42
2004	1	52
2005	1	44
2006	3	90
2007	0	63
2008	1	61
2009	1	88
2010	1	55
2011	0	70
2012	1	50

*Arts & Humanities Citation Index

** Modern Language Association (MLA) International Bibliography

*** TRACES – Universitat Autònoma de Barcelona

Un altre factor d'impacte que s'ha pogut mesurar en l'àmbit acadèmic i universitari són les tesis doctorals llegides en el període 1990-2012 (vegeu taula 14). Cal tenir en compte que la repercussió de la tasca científica iniciada durant els anys més propers al centenari, 1996 a 1998, hauria d'haver donat fruit a mitjà termini perquè es calcula una mitjana d'entre tres i sis anys aproximadament per a la realització d'una tesi doctoral, en funció de si la dedicació és plena o mitja.

Taula 14. Tesis doctorals llegides (1990-2012)

Any	Doctorand, títol de la tesi i director	Universitat
1990	-	
1991	CORBALÁN JARA, DIEGO <i>Libros de viaje, en castellano, de José Pla</i> Director/a: Joaquín Hernández Serna	Universidad de Murcia
1992	-	
1993	BADOSA, CRISTINA <i>Biografía de Josep Pla: una etapa de crisis ideològica i literària, 1927-1939</i> Director/a: Max Cahner	Université de Perpignan (França)
1994	GUSTA MARTORELL, MARINA <i>Els Orígens ideològics i literaris de Josep Pla, 1917-1925.</i> Director/a: Molas Batllori, Joaquim	Universitat de Barcelona
1995	-	
1996	PLÀ BARBERO, XAVIER <i>Le concept d'écriture dans l'oeuvre de Josep Pla: de l'autobiographie référentielle à l'autobiographie fictionnelle</i> Director/a: --	Université de Paris 4 (França)
1997	-	
1998	-	
1999	-	
2000	-	
2001	-	
2002	VOGES, EDMUND <i>Briefe aus dem Norden - Verhandlungen mit dem Norden : Konstruktionen einer iberischen Moderne bei Ángel Ganivet und Josep Pla</i> Director/a: --	University of Kiel (Alemanya)
2003	CARBONELL CAMÓS, ELISEU <i>La Vivència del temps a l'Empordà: una tesi sobre el valor etnogràfic de l'obra de Josep Pla</i> Director/a: Terradas Saborit, Ignasi	Universitat de Barcelona
2004	-	
2005	-	
2006	-	
2007	-	

2008	-	
2009	-	
2010	-	
2011	Revelles Esquirol, Jesús <i>Direcció Lisboa : Portugal en la vida i l'obra de Josep Pla</i> Director/a: Martínez Gil, Víctor	Universitat Autònoma de Barcelona

El total de tesis llegides en el període 1990-2012 és de set. El nombre de països són tres: Espanya amb quatre, de les quals tres corresponen a Catalunya: 2 de la Universitat de Barcelona i 1 de la Universitat Autònoma de Barcelona, i una a la Universitat de Múrcia. En segon lloc, trobem França amb dues tesis llegides: una a la Universitat de Perpinyà i una altra a la Universitat de París. I, finalment, Alemanya, amb una tesi doctoral llegida. El nombre de tesis doctorals llegides abans del centenari és de 4 i després del centenari 3, la qual ens indica que no s'ha detectat un augment significatiu del nombre de tesis doctorals llegides a partir de la celebració del centenari.

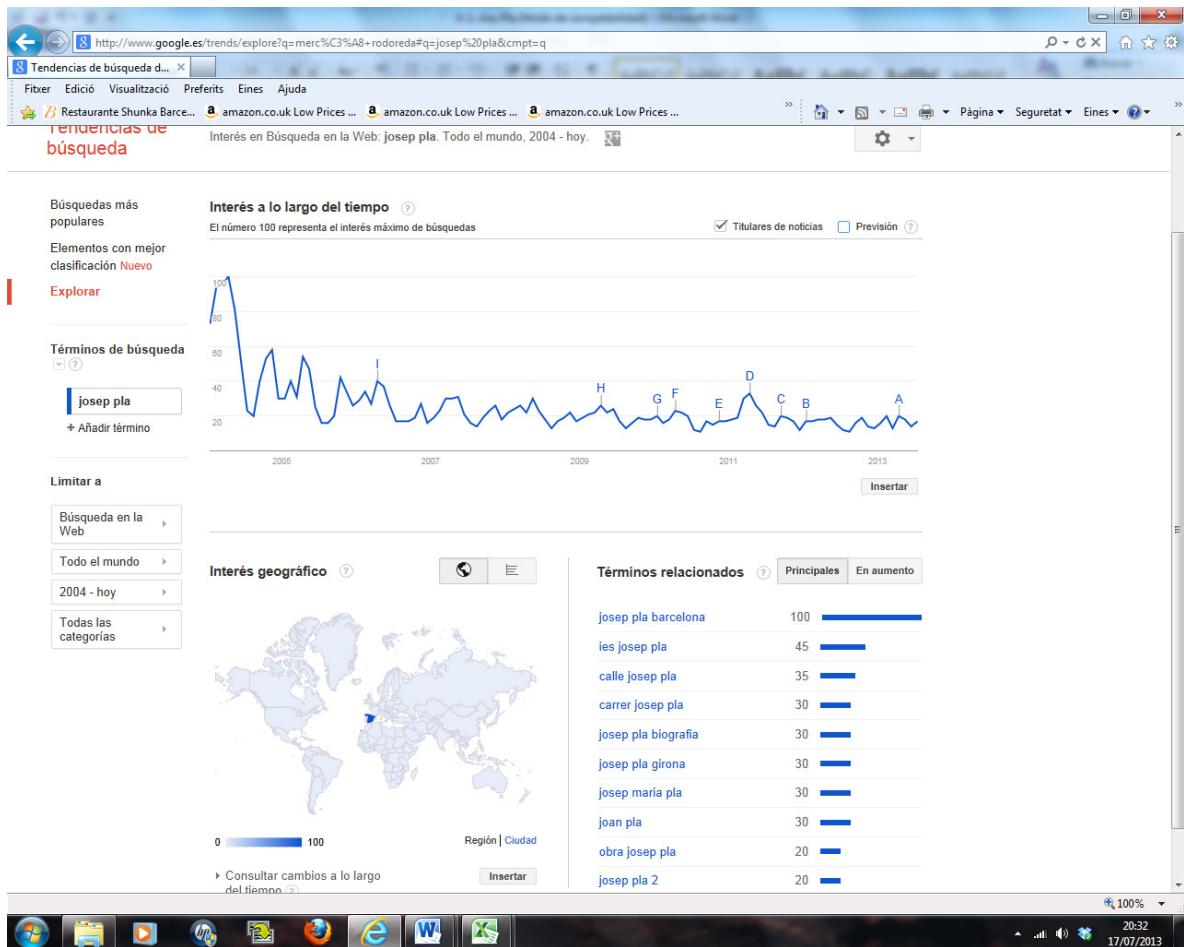
Una mesura de l'**impacte general** de la celebració de l'Any Pla haurien estat les edicions i, concretament, les vendes d'exemplars d'obres de l'autor a tot el món, i que es podrien haver comparat amb les de l'Any Rodoreda per veure l'impacte que representen les vendes d'exemplars durant la celebració d'un centenari. Malauradament, no s'ha pogut disposar d'aquesta informació.

Pel que fa a les edicions, un indicador significatiu és la consulta feta a la Base de Dades de Llibres Editats a Espanya (ISBN) del Ministeri de Cultura, realitzant la cerca per autor: Pla, Josep (1897-1981) (Vegeu taula 15). El resultat evidència que el nombre d'exemplars editats en els anys que coincideixen amb el naixement o la mort de l'escriptor són molt superiors a la resta d'anys. El 1997, coincidint amb els 100 anys del naixement i la celebració de l'Any Pla, es van editar 12 títols; el 2002, coincidint amb els 105 anys del naixement, es van editar 10 títols, i el 2012, coincidint amb els 115 anys del naixement, es van editar 15 títols. Pel que fa a les dates que coincideixen amb els anys de la mort, el 1991, 10 anys de la mort de l'escriptor, es van editar 14 títols i el 2001, amb els 20 anys de la mort, 15 títols, l'any 2002, 10 títols; i l'any 2012, 15 títols.

Taula 15. Nombre d'exemplars editats ISBN

Any	Nombre	Observacions
2013	1	
2012	15	115 anys del naixement
2011	4	
2010	3	
2009	2	
2008	6	
2007	2	
2006	3	
2005	1	
2004	5	
2003	9	
2002	10	105 anys del naixement
2001	15	20 anys de la mort
2000	2	
1999	4	
1998	4	
1997	12	100 anys del naixement
1996	5	
1995	2	
1994	6	
1993	8	
1992	7	
1991	14	10 anys de la mort
1990	7	

Una altra mesura de l'impacte general s'ha obtingut a través de *Google Trends*, que proporciona informació sobre els patrons de cerca dels usuaris a la xarxa. Aquesta informació només està disponible a partir de l'any 2004. Tot i així, la tendència marca un descens en les cerques però es manté en els darrers anys. Per àrees d'interès geogràfic les cerques se centren únicament a Espanya. El número 100 representa el nombre màxim de cerques. Per ciutats: 100 corresponen a Girona, 49 a Barcelona, 13 a Madrid, i 8 a València.

Pàgina Google Trends 2013.

En l'àmbit de les biblioteques internacionals, l'any 2013 s'ha fet una consulta a la pàgina de la versió de proves (Beta) <http://www.worldcat.org/identities/lccn-n79-21227> del *WorldCat*, que és el catàleg col·lectiu més gran del món, creat a partir del nucli d'OCLC, el major consorci de biblioteques dels Estats Units. Fent la cerca per "Josep Pla" els resultats, a partir de les dades disponibles, de *WorldCat* mostren que en les biblioteques incloses en aquest catàleg hi ha un total de 527 treballs de o sobre Josep Pla, 1.904 edicions diferents i 11 llengües, amb un global de 7.896 registres d'exemplars.

WorldCat Identities

Pla, Josep 1897-1981

Overview

Works: 527 works in 1,904 publications in 11 languages and 7,896 library holdings

Roles: Composer, Translator, Honoree, Collaborator, Bibliographic antecedent, Editor

Classifications: pc3941.p54, 914.67

Publication Timeline

Most widely held works about Josep Pla

- Tres escriptors catalanes: Carner, Riba, Pla by Albert Manent (Book)
- Josep Plá o la raó narrativa by J. M Castellet (Book)
- El quadern gris : un dietari by Josep Pla (Book)
- Notas sobre París by Josep Pla (Book)
- Josep Pla : el difícil equilibri entre literatura i política, 1927-1939 by Cristina Badosa (Book)

More

Most widely held works by Josep Pla

Grandes tipos: Unamuno, Ortega y Gasset, Ramón Gómez de la Serna, Gaudí, Blasco Ibáñez, Eugenio d'Ors, José María Sert, Juan Alcover, Salvador Dalí by Josep Pla (Book)

77 editions published between 1958 and 2004 in 3 languages and held by 233 libraries worldwide

La calle estrecha by Josep Pla (Book)

13 editions published between 1952 and 2001 in Spanish and held by 164 libraries worldwide

Alternative Names

- Casa de Vall, Josep Pla i.
- Casa de Vall, Josep Pla i 1897-1981
- Casadevall, José Pla y.
- Casadevall, José Pla y, 1897-1981
- Casadevall, Josep P. 1897-1981
- Casadevall, Josep Pla i, 1897-1981
- Pla 1897-1981
- Pla i Casa de Vall, Josep
- Pla i Casa de Vall, Josep 1897-1981
- Pla i Casadevall, Josep
- Pla i Casadevall, Josep, 1897-1981
- Pla, José.
- Pla, José, 1897-1981
- Pla y Casadevall, José
- Pla y Casadevall, José, 1897-1981
- Vall, Josep Pla i Casa de
- Vall, Josep Pla i Casa de 1897-1981

Languages

- Catalan (1,254)
- Spanish (642)
- Undetermined (62)
- English (46)
- French (29)
- German (18)
- Galician (2)
- No Linguistic content (1)
- Serbian (1)
- Multiple languages (1)
- Dutch (1)

Versió Beta de la pàgina del WorldCat 2013.

6.1.6. Conclusions Any Pla

Les raons que han permès aconseguir els objectius de l'Any Pla són diverses. Una de les principals és l'obra de Josep Pla. En primer lloc, pel volum i pels àmbits tan diversos que va conrear: prosa, assaig, periodisme, gastronomia. Amb la commemoració del centenari s'ha pogut constatar que Josep Pla interessa al públic en general, i també interessa al món acadèmic i intel·lectual. D'una banda, perquè l'efemèride ha estat celebrada tant pels àmbits universitaris i acadèmics, i de l'altra banda, els àmbits més generals l'han celebrat amb exposicions, conferències, representacions de grans companyies teatrals i també de teatre *amateur*, lectures públiques, festes populars, jocs per a infants, activitats educatives, i activitats diverses d'homenatge. També és de destacar el ressò que els mitjans de comunicació s'han fet de totes les activitats relacionades amb l'Any Pla.

Una altra de les raons, és la programació que ha estat molt completa, extensa, diversa i a la vegada oberta a totes les iniciatives que s'hi han volgut adherir. Des de la coordinació de l'Any Pla es van marcar unes línies d'actuació i es van programar una sèrie d'activitats organitzades per les entitats promotores, i finalment es va fomentar la participació i la col·laboració de tota mena d'entitats públiques i privades, que van respondre a la proposta d'una manera molt positiva. Un altre factor que ha estat determinant, és l'equip que formava part de l'organització. D'una banda, el coordinador, Vicenç Altaió, amb una experiència prèvia com a comissari de l'any Miró, el 1993, i les persones que hi van col·laborar que formaven part del KRTU.

Agustí Pons, en un article publicat al diari *Avui* del 21 d'octubre de 1998²¹⁴, amb el títol «Any Pla: el que encara queda per fer», confirma que l'Any Pla ha estat un èxit: “Aquesta vegada, la unanimitat sembla total: l'Any Pla –la commemoració del centenari del seu naixement- ha estat un èxit. No només per la profusió d'actes –una mitjana de tres al dia- sinó també pels productes de qualitat que han sortit al seu voltant”. A continuació, cita alguns exemples d'edicions, de teatre, del periodisme. Posa un èmfasi especial en la participació i la implicació de la societat civil en la celebració de l'Any Pla, i la coordinació i el suport de l'administració “allà on no arribava la iniciativa privada.” També afirma que l'Any Pla s'ha acabat i “l'edició crítica de les obres d'aquest escriptor continua en estat de pura quimera, tot i que la seva realització sigui reclamada insistentment pels experts.”

Des de l'aparició d'aquest article l'any 1998, l'única edició crítica que s'ha publicat és *El quadern gris*, de Josep Pla, en edició de Narcís Garolera. La presentació del llibre va tenir lloc a l'Ateneu Barcelonès el dia 28 de gener de 2013.

Després de fer l'anàlisi de les activitats i avaluar-ne els resultats es pot afirmar que totes les activitats han funcionat de manera correcta en general i s'ha pogut constatar que la majoria han superat amb escreix les previsions i també les expectatives inicials. Les dues activitats que han destacat de forma molt clara sobre la resta han estat les conferències, amb 271, seguides per les adaptacions teatrals, amb 96, a continuació les edicions amb 78, i finalment, les exposicions amb 73. Malauradament, no disposem

---

²¹⁴ Diari *Avui* 21 d'octubre de 1998. Reproduït posteriorment a la pàgina web www.lletres.net/pla/ponsanyp.html (Consulta: 22/7/2013)

del nombre de visitants ni d'espectadors. En aquest cas d'estudi, per a futures activitats commemoratives caldrà tenir en compte aquests quatre indicadors. L'èxit de les conferències ha vingut donat per la tria dels conferencians i la temàtica de les conferències i la bona acollida que han tingut en la societat civil. Pel que fa a les adaptacions teatrals cal dir que comptar amb la implicació de companyies com Els Joglars, que van representar en itinerància dues obres teatrals, i el Mercat de les Flors, que també va representar una obra, van ser una garantia perquè tot funcionés, tant pel que fa a l'espectacle com a les gires posteriors. Pel que fa als mitjans i petits espectacles teatrals, cal dir que han estat una bona font de divulgació, d'una manera amena, de l'obra de Josep Pla per tot arreu. L'empresa Taleia Serveis de Cultura va representar diversos espectacles per les xarxes de biblioteques de Catalunya, i les companyies de teatre *amateur* també han representat diverses obres per tot el país. Pel que fa a les exposicions, el fet que les entitats que les han organitzat i promocionat tinguessin una gran experiència, entre les quals podem citar, La Caixa, la Diputació de Girona, el Col·legi de Periodistes, el Departament de Cultura i la Caixa de Girona, també han fet que fossin un èxit.

Amb els resultats obtinguts, es pot afirmar que organitzar un esdeveniment d'aquestes característiques únicament des de la iniciativa pública sense la participació i la implicació de la iniciativa privada no hauria garantit un nombre tan elevat d'activitats, la qual cosa hauria produït un impacte menor, i en conseqüència hagués calgut que l'Administració hi hagués d'esmerçar més recursos, tant econòmics com humans per fer-ne una difusió més gran. La capacitat d'organitzar un esdeveniment d'aquestes característiques va lligada a les disponibilitats existents, és per això que s'evidencia que la cooperació i la coordinació entre les entitats públiques i privades i la unificació d'esforços ha permès optimitzar els recursos econòmics, materials i humans, i d'aquesta manera s'han aconseguit uns resultats molt satisfactoris per a tothom.

La resposta de la societat civil a la crida feta per les entitats organitzadores també ha superat totes les previsions i expectatives, perquè el total de les activitats organitzades per les diferents entitats col·laboradores ha arribat fins a les 971.

Pel que fa a la recerca aplicada, aquest estudi de cas, que s'ha mostrat extens, ric i alhora complex, pot esdevenir un model d'avaluació per a futures activitats similars i anys temàtics que s'hagin d'organitzar en el futur. Recopilar totes les activitats i seguir un procés sistemàtic amb la finalitat d'establir uns indicadors que siguin objectius, fiables i contrastables no ha estat feina fàcil. Però després de classificar i unificar les

dades dels resultats, que realment eren molt disperses i desiguals, s'han pogut convertir en indicadors i així quantificar-los. És per això que aquests indicadors que s'han establert en aquest treball d'anàlisi i avaluació podran ser d'utilitat per a d'altres gestors culturals que els vulguin utilitzar en el futur per analitzar i avaluar activitats similars.

En relació a la demostració que aquestes commemoracions poden servir per mantenir viva la memòria o tornar a posar de relleu la figura i l'obra dels escriptors i dels artistes, una vegada finalitzat el període commemoratiu, s'ha constatat que poden existir una sèrie d'actuacions que han fet i que faran que l'escriptor o l'artista no caiguin en l'oblit i que el seu nom continuï vigent i present entre la nostra ciutadania. Pel que fa a la memòria de l'escriptor, vuit llocs el recordaran de manera més o menys permanent: Palafrugell i Martorell, un monument; l'Escala, a Roses i a Saldes, sengles plaques rememoren l'escriptor; Sant Miquel del Fai, una escultura; i Lloret de Mar, un monòlit i una placa. Les rutes literàries s'han mostrat com una bona eina per relacionar patrimoni i literatura, atès que la Fundació Josep Pla les continua fent com una de les seves activitats habituals

Els resultats de les activitats han demostrat que aquesta celebració ha servit per a complir a bastament amb els objectius de l'Any Pla. Entre les activitats més destacades hi ha les organitzades pels ajuntaments i per les diferents entitats que s'han mostrat com les més actives de l'Any Pla. En un altre àmbit, també són de destacar les edicions de l'obra de Josep Pla que s'han fet durant el període 1997-2013, i que han estat obtingudes a partir de la *Memòria de l'Any Pla* pel que fa a l'any 1997, i la resta a partir de les dades de l'ISBN.

El gener del 2014, Ediciones 98, editorial de Madrid, ha rescatat el llibre *Viaje a pie* de Josep Pla que va ser publicada l'any 1949, i fins ara no havia tornat a ser editada. Aquesta obra, l'original de la qual Josep Pla va escriure en castellà, "describe paisajes, yantares y circunstancias. Pero no hay itinerarios, sinó una vivisección del payés, un escrutinio de sus virtudes y sus miserias".²¹⁵

---

²¹⁵ «Josep Pla: El payés desnudo, ensayo identitario» *La Vanguardia*, 6/1/2014
<http://www.lavanguardia.com/libros/20140106/54398836231/josep-pla-payes-desnudo-ensayo-identitario.html> (Consulta 6/1/2014)

6.2. El poeta èpic (Any Verdaguer 2002)

6.2.1. Entitats vinculades i resum del projecte cultural:

Jacint Verdaguer (Folgueroles, 1845 – Vallvidrera 1902). Poeta i prosista català, considerat una de les personalitats més importants i més representativa dels segles XIX i XX. La seva contribució a *La Renaixença* és àmpliament reconeguda amb obres que abasten la poesia èpica i lírica, la prosa i el periodisme.

Actualment, les entitats que s'ocupen de mantenir viva la figura i l'obra de Jacint Verdaguer són:

- 1) La **Societat Verdaguer** “que es constituí a Vic el 1991 en el si de la Fundació Universitària Balmes, titular de la Universitat de Vic, té per objectiu principal la promoció, la investigació i la difusió dels estudis literaris sobre el segle XIX i, concretament, sobre Jacint Verdaguer.”²¹⁶

Les finalitats de la Societat són:

- a) organitzar sessions d'estudi i debat entre els seus membres;
- b) organitzar col·loquis;
- c) tenir cura de l'edició de l'Anuari Verdaguer;
- d) publicar edicions i estudis d'autors del segle XIX;
- e) editar l'obra completa de Verdaguer;
- f) dur a terme qualsevol altra mena d'activitat que s'emmarqui dins els objectius generals per què ha estat creada.”²¹⁷

- 2) La **Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris (CVEL) de la Universitat de Vic**, dirigida pel Dr. Ramon Pinyol Torrents, “és un centre de recerca sobre literatura contemporània i, per tant, també de divulgació i de difusió. Té com a missió estudiar i estimular l'interès per la literatura en general, per bé que se centra de manera especial en la catalana. Tot fet literari universal i tots els gèneres entren en el camp d'acció de la Càtedra, i no cal dir que té una dedicació particular a Jacint Verdaguer i a tota la literatura osonenca.”²¹⁸

- 3) La **Fundació Jacint Verdaguer** va ser creada l'any 2006 amb representants de l'Ajuntament, *verdageristes* i membres de la Junta d'Amics de Verdaguer, entitat que havia adquirit la casa del poeta a Folgueroles els anys 60, i havien constituït el primer Patronat Casa Museu Verdaguer. Actualment, la

---

²¹⁶ www.societatverdager.cat (Consulta 13.5.2013)

²¹⁷ Art. 1 dels Estatuts de la Societat Verdaguer. <http://www.societatverdager.cat> (Consulta 13.5.2013)

²¹⁸ <http://www.uvic.es/node/402> (Consulta 14/05/2013)

Fundació Jacint Verdaguer està regida per un Patronat.²¹⁹ Els objectius de la Fundació són conservar, investigar i difondre el patrimoni literari de Jacint Verdaguer.

La **Casa Museu Verdaguer** de Folgueroles, entitat que depèn de la Fundació Jacint Verdaguer, “és un dels museus literaris més antics de Catalunya que va obrir les seves portes - en ple franquisme l’any 1967- impulsat per la societat civil, especialment pels Amics de Verdaguer.”²²⁰ És la casa on el poeta va viure els seus primers anys. Conté una biblioteca amb diverses edicions de llibres de Verdaguer i la majoria d’estudis sobre la seva obra, un centre de documentació amb els fons provinents dels Amics de Verdaguer, de col·leccions privades, i una hemeroteca amb articles sobre Verdaguer, fons d’imatges i una mediateca.

- 4) El **Museu-Casa Verdaguer. Vallvidrera**²²¹ (Barcelona) ocupa una masia del segle XIX, la Vil·la Joana. En aquesta casa va morir l’any 1902 el poeta. Les estances s’han mantingut tal i com les ocupà els darrers dies de la seva vida. L’any 2013, l’Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Barcelona han signat un conveni que permetrà fer un nou projecte museogràfic a Vil·la Joana que “afavoreixi una mirada integradora sobre les relacions existents entre l’espai urbà, l’entorn natural i les narratives, les poètiques i els imaginaris construïts per la creació literària i artística”. [...] “L’actuació s’emmarca en ell projecte La Casa Verdaguer de Literatura, Ciutat i Natura”.²²²

- 5) La **Biblioteca de Catalunya**²²³ compta entre els seus fons i col·leccions amb la *Col·lecció Verdagueriana* amb prop de quatre mil volums, el fons de manuscrits que inclou l’obra literària, la correspondència i la documentació i estudis sobre Verdaguer. S’hi han afegit edicions de les seves obres i bibliografia verdagueriana. Finalment, també compta amb el fons de les adaptacions musicals que conte manuscrits musicals i edicions impreses amb textos de Verdaguer.

---

²¹⁹ El Patronat de la Fundació Jacint Verdaguer a 15/05/2013 està integrat per les persones següents: Carles Baronet Aldabó - *Ajuntament de Folgueroles* - **President**; Comitè executiu; Maria Àngels Blasco i Rovira. Serveis Territorials a la Catalunya Central del Departament de Cultura. Vocal; Gil Orriols i Puig - *Impulsor del projecte Verdaguer*; Jordi Montaña Matosas - *Universitat de Vic* - **Segon vicepresident**; Ricard Torrents Bertrana - *Verdaguerista*; Francesc Codina Valls - *Verdaguerista* - **Comitè executiu**; Maria Homs Serradesanferm - *Amics de Verdaguer* - **Vicepresidenta**; Mercè Generó Prat - *Amics de Verdaguer* - **Comitè executiu**; Joan Vilamala Terricabras - *Amics de Verdaguer*; Secretari: Jordi Grau i Cardús; Direcció i gestió: Carme Torrents i Buxó.

²²⁰ <http://www.verdaguer.cat> (Consulta 15/05/2013)

²²¹ http://www.bcn.cat/museuhistoriaciutat/ca/casa_verdaguer.html (Consulta 15/05/2013)

²²² Miralles, Mercè. «L’ombra de mossèn Cinto». *El Punt Avui*, 24/05/2013.

²²³ <http://www.bnc.cat/Fons-i-col·leccions/Cerca-Fons-i-col·leccions/Verdaguer-Jacint> (Consulta 16/5/2013)

Els drets d'autor del poeta són de domini públic, atès que la Llei de Propietat Intel·lectual de 10 de gener de 1879²²⁴, vigent en el moment de la mort de Jacint Verdaguer, establia que la titularitat dels drets d'autor passava a domini públic a partir dels vuitanta anys de la mort de l'autor. Però Verdaguer ja havia perdut els drets d'autor en vida, segons Ramon Pinyol "l'època del conflicte li havia produït molts deutes, tenia processos judicials en marxa, i fins i tot li havien embargat els drets d'autor per la gran quantitat de judicis i plets."²²⁵

6.2.2. Context del projecte

Víctor Batallé, comissari de l'Any Verdaguer, comenta que "La proposta d'organitzar l'Any Verdaguer no va ser una proposta de l'administració, va ser un encàrrec directe del president Pujol, sense cap intermediari". (Batallé, 2013)

"L'Any Verdaguer es va organitzar en una Comissió de la commemoració del centenari de la mort de Jacint Verdaguer, en la qual hi havia una Comissió d'Honor, una Comissió Executiva i un Consell Literari. Aquestes dades les trobaràs a la *Memòria d'activitats*." (Batallé, 2013). En la *Memòria de l'Any Verdaguer*²²⁶, publicada per la Generalitat de Catalunya, consta l'organització següent:

Comitè d'Honor

Presidència

Jordi Pujol i Soley, president de la Generalitat de Catalunya

Vicepresidències

Jordi Vilajoana i Rovira, conseller de Cultura

Carme-Laura Gil i Miró, consellera d'Ensenyament

Luís Alberto de Cuerva, secretari d'Estat de Cultura

Joan Clos i Matheu, alcalde de Barcelona

Jacint Codina i Pujols, alcalde de Vic

Vocals

Fernando de Lanzas Sánchez del Corral, director general del Libro, Archivos y Bibliotecas del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Carles Duarte i Montserrat, secretari general de la Presidència

Manuel Royes i Vila, president de la Diputació de Barcelona

Manuel Castellet i Solanas i Josep Laporte i Salas, president de l'Institut d'Estudis Catalans

²²⁴ Ley, de 10 de enero de 1879, de Propiedad Intelectual (Gaceta de Madrid, núm. 12, 12 de enero de 1879).

²²⁵ Pinyol, Ramon. *Pròleg de Poesia i prosa*. Barcelona: Pirene, 1995.

²²⁶ *Memòria Any Verdaguer*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2003.

Miquel Puig i Raposo i Vicenç Villatoro i Lamolla, director de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió

Ricard Torrents i Bertrana i David Serrat i Congost, rector de la Universitat de Vic

Enric Castellnou i Alberch, president del Consell Comarcal d'Osona

Gil Orriols i Puig, alcalde de Folgueroles

Feliu Formosa i Torres i M. Antònia Oliver, degà de la Institució de les Lletres Catalanes

Ricard M. Cardenal Carles i Gordó, arquebisbe de Barcelona

Josep M. Guix i Ferreres, bisbe de Vic

Carles Soler i Perdigó, bisbe de Girona

Comissió Executiva

Presidència

Vicenç Llorca i Berrocal, director general de Promoció Cultural

Vicepresidència

Marc Mayer i Olivé, director general del Patrimoni Cultural

Vocals

Luís González Martín, subdirector general del Promoción del Libro, la Lectura y las Letras Españolas del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

Francesc Parcerissas i Vázquez, director de la Institució de les Lletres Catalanes

Joan Vidal i Gayolà, president del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana

Ferran Mascarell i Conalda, regidor de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona

Lluís Soldevila i Puig, conseller delegat de l'Àrea de Cultura del Consell Comarcal d'Osona

Just Palma i Casals, tinent d'alcalde de Cultura de l'Ajuntament de Vic

Antoni Noguer i Carvellada, regidor de Cultura de l'Ajuntament de Folgueroles

Vinyet Panyella i Balcells, directora de la Biblioteca de Catalunya

Guiomar Amell i Amell, coordinadora territorial a Barcelona del Departament de Cultura

Joan Albert Argenter i Giralt, president de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans

Joan Francesc Marco i Conchillo, diputat president de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona

August Bover i Font, president de la Societat Catalana de Llengua i Literatura de l'Institut d'Estudis Catalans

Eduard Ripoll i Perelló, president de l'Acadèmia de Bones Lletres

Sebastià Alzamora i Martín, delegat del Llibre del Departament de Cultura

Ramon Pinyol i Torrents, vicerector d'Afers Acadèmics de la Universitat de Vic

Enric Gallèn i Millet, delegat de la Societat Verdaguer

Lluís Jou i Mirabent, director general de Política Lingüística

Jordi Roigé i Solé, president del Consorci per a la Normalització Lingüística

Pere Solà i Montserrat, director general d'Ordenació Educativa i Innovació Educativa

Teresa Bruguera, directora de la Secretaria de Relacions Culturals del Departament de Cultura

Consell Literari

Presidència

Joaquim Molas i Batllori

Membres

Jordi Castellanos i Vila

Isidor Cònsul i Giribet

Narcís Garolera i Carbonell

Josep Massot i Muntaner

Ricard Torrernts i Bertrana

Coordinació

Comissari Any Verdaguer

Víctor Batallé i Serra

Cap de la Secretaria de Relacions Culturals

Teresa Bruguera i Cortada

Oficina Any Verdaguer

Mireia Benaiges. Coordinació

Berta Segura. Suport a la gestió

Santi Terraza, Comunicació

L'enquadrament de l'organització de les activitats de l'Any Verdaguer en el context d'altres polítiques ha estat molt centrat en l'administració. En aquest cas, la Generalitat de Catalunya, a través de la Secretaria General de la Presidència, del Departament d'Ensenyament i del Departament de Cultura, va col·laborar en l'organització de la

majoria de les activitats de l'Any Verdaguer. Víctor Batallé ho personalitza en les figures de "Carles Duarte, que aleshores era Secretari General de la Presidència, però que és una persona, que encara que tingui un càrrec, davant la feina s'arremanga. La persona que s'ocupava de la casa de Vallvidrera, la Mari Cruz Martín, també va ser molt col·laboradora, molt ben disposada a resoldre reptes." I també en la "Carme-Laura Gil, aleshores Consellera d'Ensenyament, que em va ajudar força per anar a predicar a les escoles. Era un moment àlgid, la Carme és una persona molt ferma."

L'enquadrament en el context d'altres polítiques ha estat l'obertura a la participació de la societat civil, acollint totes les iniciatives de les entitats que s'hi volguessin adherir. Víctor Batallé confessa que "un dels èxits de l'Any Verdaguer va ser una història molt curiosa. Va ser una doble pàgina que vam publicar a *La Vanguardia*²²⁷. Això mira-ho perquè és una experiència que realment va ser molt emblemàtica. Jo volia involucrar a tot Catalunya en la celebració de l'Any Verdaguer. Vaig començar a preguntar a alguns municipis si farien alguna cosa per commemorar el centenari de la mort de Verdaguer: «Vostès faran alguna cosa per Verdaguer?». Em responien: «Sí, farem un recital poètic amb la gent gran del poble». Jo els responia, «D'acord, li direm *Cicle tercera edat poesia de Verdaguer*». Amb totes aquestes informacions li vaig dir al Carles Duarte: «Hem de publicar tot això a *La Vanguardia*», i vam omplir dues pàgines senceres." En la *Memòria de l'Any Verdaguer* s'informa detalladament de la realització de: jornades, simposis, conferències, exposicions, lectures públiques, activitats educatives, edicions, espectacles i altres activitats.

La majoria de les activitats que s'han portat a terme durant la celebració de l'Any Verdaguer han estat programades en cooperació. És a dir, amb la implicació de grups d'interès, *stakeholders*, sense els quals seria impossible portar a terme una commemoració cultural de gran abast com són els anys temàtics literaris. Algunes d'elles han estat programades per l'organització i després han estat ofertes a d'altres entitats perquè les acollissin en les seves instal·lacions; unes altres s'han dut a terme amb la cooperació d'altres entitats; i finalment, n'hi ha hagut d'altres que han estat organitzades directament per altres entitats i l'organització de l'Any Verdaguer, únicament les ha acollit sota el paraigua de l'Any Verdaguer. Per tant, estem parlant d'un context molt ampli. Amb implicació de col·lectius molt heterogenis, des d'entitats privades a entitats públiques, ajuntaments, centres cívics, biblioteques, entre d'altres.

---

²²⁷ *La Vanguardia*, «Centenario Verdaguer. Un siglo en las cumbres», 10/6/2002, p. 39 a 41.

La dinàmica territorial de les activitats de l'Any Rodoreda es va centrar molt en els llocs on va viure Jacint Verdaguer: Folgueroles, Barcelona. Víctor Batallé en l'entrevista afirma que: “La projecció internacional de Verdaguer va ser curta, va ser tremendament difícil. Jo vaig fer coses a París, a Londres, a Oxford, amb tots els catalanistes que hi havia, però jo parlaria d'esdeveniments de to menor.” Continua dient “Vaig fer algunes accions puntuals, com per exemple a la Universitat de Tübingen.” També es van fer activitats a Madrid, “tot i que vam fer una exposició divulgativa al Senat a Madrid on els serveis culturals de la Institució van ser molt efectius.” (Batallé, 2013)

6.2.3. Àmbit dels objectius i dels resultats

6.2.3.1. Els objectius

La Generalitat de Catalunya per Decret 181/2001, de 26 de juny, va crear la Comissió de la Commemoració del Centenari de la mort de Jacint Verdaguer.²²⁸ Amb aquest Decret s'endegà la campanya Any Verdaguer amb els objectius següents:

1. Dinamització de la societat civil en general i, en particular, dels adolescents, i els escolars, amb una clara intenció de fomentar la lectura.
2. Sensibilització a través de les activitats lúdiques i acadèmiques, tot creant complicitats entre tots els agents creadors i consumidors, perquè el coneixement de Verdaguer s'estengui com a valor de catalanitat.
3. Promoció d'iniciatives tant en el món acadèmic com en l'edició per assolir fites concretes de construcció cultural.
4. Priorització de qualsevol activitat generada arreu, perquè l'Any Verdaguer aconseguixi el màxim ressò als mitjans de comunicació.

Víctor Batallé manifesta que “Verdaguer té una part popular i una part molt estudiada però també té molts cantons foscos que ningú em va dir que evités. El que va passar és que jo realment els vaig voler evitar perquè m'emascaraven la figura portentosa del personatge. En la literatura europea és molt difícil trobar un home amb dues *opus magnes* com Verdaguer. Una persona que escriu *L'Atlàntida* i *El Canigó*. Això és inversemblant. Aleshores, jo pensava que feia més servei a Verdaguer explicant la part

---

²²⁸ DOGC. Decret 181/2001, de 26 de juny. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, núm. 3428, d'11 de juliol de 2001.

extraordinària del personatge que no la part fosca dels amors, del presumpte espiritisme, de la seva confrontació amb el bisbe, etc.” (Batallé, 2013)

De la lectura de la *Memòria de l'Any Verdaguer* es desprèn que l'organització estava integrada per un gran nombre de consells i persones, però en l'entrevista Víctor Batallé manifesta que no va tenir “problemes d'organització perquè era jo que m'ho feia tot.” A més, resumeix el paper que va tenir de la manera següent: “La veritat és que com a Comissari vaig ser el fil conductor de una llarga llista d'activitats.” També manifesta que moltes coses es van fer per “la voluntat obcecada de Víctor Batallé en difondre Verdaguer i això va provocar que la gent conegués Verdaguer, i de cop i volta, s'adonessin que quan cantaven el *Violai*, cantaven Verdaguer. Allò realment va ser un impacte.” (Batallé, 2013)

6.2.3.2. Anàlisi del plantejament inicial i propostes de futur

El plantejament inicial s'establia en el preàmbul del Decret 181/2001 de creació de la Comissió de la commemoració del centenari de la mort de Jacint Verdaguer, la Generalitat de Catalunya de la manera següent: “La importància d'aquest escriptor català o la seva decisiva contribució a la Renaixença, amb una obra que abasta poesia èpica i lírica, prosa narrativa i periodística i literatura de viatges, justifiquen que el Govern de la Generalitat impulsi la commemoració d'aquest esdeveniment”.

La Comissió Executiva tenia com a funció “supervisar l'execució i fer el seguiment del programa d'actes commemoratius”. També s'establia que el Consell Literari, integrat per personalitats rellevants del món de la cultura literària, assistiria la Comissió Executiva. Finalment, s'establia que la Comissió Executiva comptaria amb el suport d'un Comissariat que tenia les funcions següents:

- a) “Coordinar l'execució i vigilar el compliment del programa d'actes.
- b) Retre compte del compliment del programa davant la Comissió Executiva.
- c) En general, exercir les funcions de seguiment de totes les actuacions acordades per la Comissió.
- d) Elaborar la Memòria final d'activitats.”

El Comissariat, personalitzat en la figura de Víctor Batallé, va ser l'encarregat de preparar el programa de l'Any Verdaguer i així ho explica el comissari: “Una de les

preocupacions que vaig tenir per configurar el programa de l'Any Verdaguer va ser fer conèixer la figura del Verdaguer persona, el Verdaguer que et fa somriure, el Verdaguer encisador... I no el polèmic, que era el que interessava a molta gent. Mostrar la transversalitat del personatge era una gran preocupació per mi.”

Les propostes futures de l'Any Verdaguer van ser acabar alguna de les activitats que no es van poder finalitzar durant la celebració de la commemoració, com l'exemple que explica Víctor Batallé: “Amb el canvi de conseller les coses van anar diferents i algunes històries que estàvem preparant amb molta il·lusió es va estroncar. Com per exemple, la del monument a Santa Maria de Déu del Món. Jo vaig preparar el muntatge per aconseguir diners per fer una estàtua i això va quedar aturat. Cinc anys després em truca el rector, que és un amic i és un *patriotàs* i em convidar a anar a visitar-lo per parlar del monument de Verdaguer. Li vaig preguntar: “Què he de fer jo?”. I ell em respon: “Clar, home, que n'ets el comissari. Tu has de començar això...”. Vam anar a Girona, a parlar amb l'escultor, que va estar encantat amb la idea de l'estàtua. Perquè jo tenia molt clar com volia aquella estàtua, jo volia un altre Verdaguer, el Verdaguer que volia que quedés: el preocupat per la llengua, el preocupat pel país. I això algunes persones i entitats no ho entenien.” (Batallé, 2013)

La continuïtat de l'obra i la figura de Verdaguer s'ha portat a terme des de la Societat Verdaguer, des de la Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic, des de la Fundació Jacint Verdaguer i la Casa-Museu Verdaguer de Folgueroles, i des de la Museu-Casa Verdaguer de Vil·la Joana, a Vallvidrera, amb activitats acadèmiques, literàries i d'estudis, rutes literàries, visites guiades, etc.

6.2.3.3. Els resultats

6.2.3.3.1. Grau de consecució

El grau de consecució dels resultats de l'Any Verdaguer en termes generals ha estat molt positiu. En la nota de premsa publicada per la Generalitat de Catalunya el dia 5 de juny de 2003 de presentació dels resultats de l'Any Verdaguer²²⁹ el titular diu textualment: “L'Any Verdaguer triplica les activitats previstes”. En aquesta nota de premsa es fa constar que “Les 1.278 activitats reunides entorn de l'Any Verdaguer tripliquen les previsions inicials anunciades durant l'acte d'inauguració, el 15 de febrer de 2002, en què s'havien fixat al voltant de 400.”

---

²²⁹ Nota de premsa de la Generalitat de Catalunya del 5 de juny de 2003 «L'Any Verdaguer triplica les activitats previstes»

Víctor Batallé en l'entrevista mantinguda també considera que els resultats de l'Any Verdaguer són molt superiors a les expectatives inicials: "Tot el que ha quedat, a nivell documental, és molt positiu. Però, bàsicament, perquè la gent es va enamorar d'una història que desconeixia. Actualment, no tenim líders carismàtics, no em refereixo als polítics, sinó líders que diguis: «Jo amb aquesta persona m'identifico, amb la seva història...» La història de Verdaguer, com aquell noieta de Folgueroles, que baixa a Vic, que li agrada de caminar pel país amb una maleta de cartró i un paraigües, que ve a Barcelona amb les espadenyes, que guanya Jocs Florals amb les seves poesies. Aquesta és una història molt fàcil d'explicar, amb un moment molt bonic de la Renaixença. A més a més, amb un valor molt gran perquè, si tu excaves una mica, el que encisa de Verdaguer és el do de la paraula." (Batallé, 2013)

El primer objectiu fixat a l'inici: «Dinamització de la societat civil en general i, en particular, dels adolescents, i els escolars, amb una clara intenció de fomentar la lectura» s'ha assolit amb escreix, ja que el nombre total d'activitats organitzades ha estat de 1.278 sobre les 400 previstes inicialment.

Pel que fa al segon objectiu, «Sensibilització a través de les activitats lúdiques i acadèmiques, tot creant complicitats entre tots els agents creadors i consumidors, perquè el coneixement de Verdaguer s'estengui com a valor de catalanitat», també s'ha assolit de manera favorable. Les administracions han estat les entitats que han organitzat més activitats: 335 els ajuntaments i 287 el Govern de la Generalitat de Catalunya. Entre les entitats participants, tant públiques com privades, hi ha: administracions, associacions, biblioteques, casals d'avis, centres cívics, culturals i religiosos, empreses, escoles, llibreries, museus i universitats.

I en relació al tercer objectiu: «Promoció d'iniciatives tant en el món acadèmic com en l'edició per assolir fites concretes de construcció cultural». Pel que fa a les activitats acadèmiques, l'eix principal dels actes han estat les 251 conferències, col·loquis i cursos, i les 248 lectures públiques. En relació a les edicions es va comptar amb la participació de 72 editorials que van fer 101 edicions. Finalment, el darrer dels objectius «Priorització de qualsevol activitat generada arreu, perquè l'Any Verdaguer aconseguixi el màxim ressò als mitjans de comunicació» ha funcionat més per la participació civil que pels mitjans de comunicació. Tot i que la presència als mitjans de comunicació va ser prou significativa, Víctor Batallé ens diu que: "També anava a predicar als mitjans de comunicació, la ràdio, la televisió, els diaris, perquè en parlessin." En la *Memòria de l'Any Verdaguer* es recull la informació d'algunes

activitats organitzades pels mitjans de comunicació: 5 emissores de ràdio i 17 de televisió, però no consten els articles de premsa.

És per això que es pot afirmar que el grau de consecució dels objectius fixats no només s'ha assolit sinó que ha superat amb escreix les expectatives inicials.

6.2.3.3.2. Presentació dels resultats²³⁰

L'acte d'inauguració de l'Any Verdaguer es va fer el dia 15 de febrer de 2002. El dia 10 de juny de 2003, data en la qual es commemora la mort del poeta, es va presentar al Palau de la Generalitat, sota la presidència del president de la Generalitat, la memòria global de l'Any Verdaguer. L'acte de cloenda de l'Any Verdaguer va tenir lloc amb la inauguració al Senat, a Madrid, de l'exposició «La mirada de Verdaguer», produïda pel Museu Nacional d'Art de Catalunya i l'Any Verdaguer, i que es va poder veure a Barcelona del novembre de 2002 al març de 2003.

L'anàlisi de les activitats i l'avaluació dels resultats s'ha elaborat a partir del processament sistemàtic de la informació obtinguda del buidatge de les activitats que consten a la *Memòria de l'Any Verdaguer* i de l'entrevista mantinguda amb Víctor Batallé.

La informació recopilada de les activitats portades a terme durant l'Any Verdaguer s'ha organitzat en forma d'indicadors en dos grans blocs: 1) el resultats globals (dades cronològiques, tipus d'activitat, àrees geogràfiques, localitats i agrupacions d'entitats); i 2) l'inventari detallat dels resultats classificats per la tipologia de les activitats (actes institucionals, congressos i jornades, conferències, edicions —edicions, traduccions, assaigs i estudis, articles especialitzats—, adaptacions teatrals, exposicions, promoció de la lectura (activitats de les biblioteques i d'altres institucions, i lectures públiques), audiovisuals, produccions virtuals, espais, rutes literàries, activitats educatives, activitats diverses de difusió i homenatge, i notes i ressenyes de premsa.

---

²³⁰ Els resultats de l'Any Verdaguer s'han elaborat a partir del buidatge de les activitats que consten a la *Memòria de l'Any Verdaguer*, publicada per la Generalitat de Catalunya l'any 2003.

A. Resultats globals

La quantitat d'activitats portades a terme durant l'Any Verdaguer, d'una banda, han posat de manifest la popularitat i la universalitat de l'escriptor; i de l'altra, l'àmplia mobilització de les entitats ha demostrat la vigència i la projecció nacional i popular de l'autor i de la seva obra. Després de fer el buidatge cronològic de la *Memòria de l'Any Verdaguer* el resultat és de 1.278 activitats portades a terme.

En el desglossament per anys es pot advertir, per raons òbvies, que el nombre més important de les activitats ha tingut lloc durant l'any 2002, amb 1.093 (vegeu taula 1).

Taula 1. Activitats i assistents per any

ANY	ACTIVITATS	ASSISTENTS*
2001	2	
2002	1.093	148.474
2003	183	7.335
TOTAL	1.278	155.809

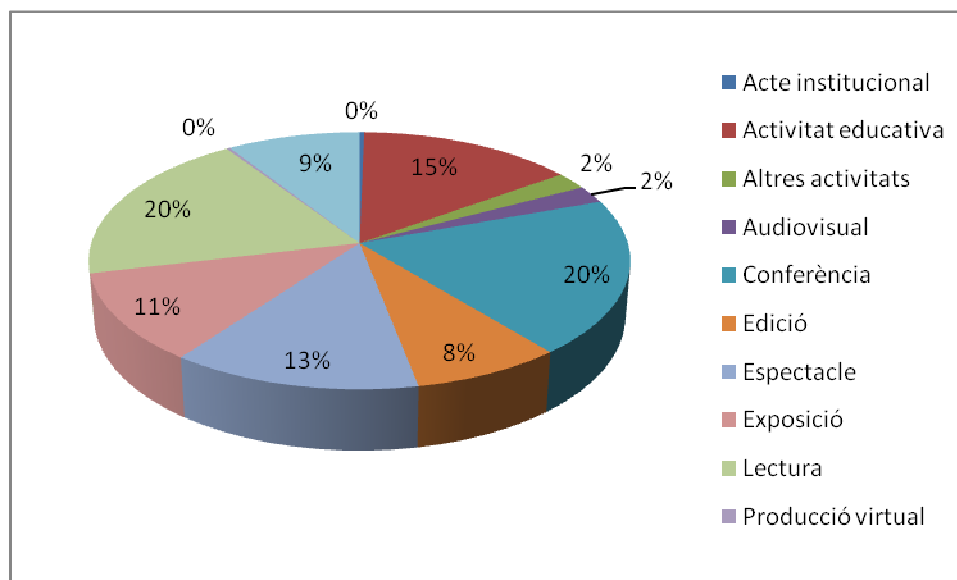
*El nombre total d'assistents corresponen a les xifres que consten a la *Memòria d'activitats*.

Pel que fa al **tipus d'activitat** (vegeu taula 2), les conferències han estat l'activitat més nombrosa, amb 251, i ha representat el 19,64% sobre el total de les activitats, seguides per les lectures públiques, amb 248, el 19,41%. El total de la participació ha estat de 155.809 assistents, malgrat que a la *Memòria d'activitats* no consten les xifres totals dels assistents, sinó que només consten en algunes de les activitats.

Taula 2. Tipus d'activitats i assistents

Tipus Activitat	Nombre	%	Assistents
Acte institucional	4	0,31	
Activitat educativa	188	14,71	19.700
Altres activitats	28	2,19	
Audiovisual	28	2,19	4.000
Conferència	251	19,64	600
Edició	101	7,90	49.200
Espectacle	168	13,15	12.157
Exposició	143	11,19	
Lectura	248	19,41	
Producció virtual	3	0,23	
Ruta literària	116	9,08	70.152
Total	1278		155.809

Gràfic per activitats

Per **mesos**, el nombre més gran d'activitats ha tingut lloc durant el mes de maig de 2002, amb 132 activitats, seguit del mes d'agost de 2002 amb 124 activitats, i finalment, el mes de novembre de 2002 amb 121 activitats. (Vegeu taula 3).

Taula 3. Activitats per mesos i anys

Any	Mesos	Activitats	Assistents
2001	Gener		
	Febrer		
	Març		
	Abril		
	Maig		
	Juny		
	Juliol		
	Agost		
	Setembre		
	Octubre		
	Novembre		
	Desembre	2	
	Total	2	
2002	Gener	18	
	Febrer	26	
	Març	20	
	Abril	68	4.000
	Maig	132	11.000
	Juny	37	40.000
	Juliol	39	
	Agost	124	
	Setembre	44	
	Octubre	110	600
	Novembre	121	
	Desembre	23	
	No Disponible	331	92.874
Total	1093	148.474	
2003	Gener	16	
	Febrer	18	
	Març	25	
	Abril	11	
	Maig	63	
	Juny	11	
	Juliol	12	
	Agost		
	Setembre		
	Octubre		
	Novembre		
	Desembre		
	No Disponible	27	7.335
Total	183	7.335	

Pel que fa a l'**àrea geogràfica**, cal destacar que Catalunya és el lloc on s'han portat a terme més activitats, amb un total de 797 activitats i 154.952 assistents (vegeu taula 4). En aquesta mateixa taula es pot veure que la resta d'àrees geogràfiques on s'han desenvolupat les altres activitats del centenari estan majoritàriament relacionades amb l'àmbit lingüístic de la llengua catalana.

Taula 4. Activitats per àrees geogràfiques

Àrea geogràfica	Activitats	Assistents
Andorra	36	
Aragó	5	
Catalunya	797	154.952
França	49	
Illes Balears	1	
Madrid	5	
No disponible	381	857
País Valencià	3	
Sardenya	1	
	1.278	

Moltes **localitats** han volgut participar de la commemoració del centenari i d'alguna manera retre el seu propi homenatge a l'escriptor. La relació de localitats (vegeu taula 5) s'han ordenat de més a menys, segons el nombre d'activitats celebrades. Només es fan constar les localitats on el nombre ha estat igual o superior a cinc. En aquesta taula es presenten fins a divuit localitats, però cal fer constar que el nombre total on s'han portat a terme activitats és de 110. Barcelona és la localitat on s'han celebrat més activitats, concretament 207, i si s'hi sumen les celebrades a Vallvidrera, 91, dóna un total de 298.

Taula 5. Localitats on s'han portat a terme més de cinc activitats

Localitat	Activitats	Assistents
No disponible	381	66.057
Barcelona	207	1.000
Vic	135	15.000
Folgueroles	112	32.225
Vallvidrera	91	40.927
València	45	
Andorra	36	
Prada de Conflent	36	
Lleida	25	600
Sant Cugat del Vallès	14	
Ripoll	11	
Berga	8	
Sant Miquel de Cuixà	8	
Organyà	7	
Girona	6	
Sant Hilari Sacalm	6	
Tarragona	6	
Madrid	5	
Sant Martí del Canigó	5	

Les **entitats col·laboradores** de l'Any Verdguer han estat molt diverses, entre les quals es poden destacar les administracions, encapçalades pels ajuntaments, amb una participació de 335 activitats promogudes, que representen el 23,7% sobre el total de les entitats que han organitzat activitats. A continuació, el Govern de la Generalitat de Catalunya amb 287 activitats promogudes, que representen el 20,3%. En tercer lloc, els museus, entre els quals s'inclouen les dues Cases Museu de Verdguer, la de Vallvidrera i la de Folgueroles, amb 169 activitats, el 12%. Per últim, són de destacar en quart lloc les universitats amb 129 activitats, el 9,1%. En la taula 6, a més de mostrar-se els resultats de les participacions, també es pot veure la diversitat d'entitats i agents que hi han col·laborat, entre les quals hi ha fins a 26 tipologies diferents.

Taula 6. Entitats per agrupacions

Tipus Entitat	Activitats	% Activitats
Ajuntament	335	23,7%
Govern	287	20,3%
Museu	169	12,0%
Universitat	129	9,1%
Centre cultural	81	5,7%
Biblioteca	73	5,2%
Editorial	72	5,1%
Associació	59	4,2%
Teatre	32	2,3%
Escola	30	2,1%
Fundació	27	1,9%
Centre religiós	26	1,8%
Diputació	25	1,8%
IEC	17	1,2%
Televisió	17	1,2%
IES	10	0,7%
Centre d'estudis	7	0,5%
No Disponible	6	0,4%
Ràdio	5	0,4%
Empresa	3	0,2%
Fira-Festival	2	0,1%
Casal d'avis	0	0,0%
Centre cívic	0	0,0%
Cinema	0	0,0%
Llibreria	0	0,0%
Mediateca	0	0,0%

La **premsa** s'ha fet ressò de l'Any Verdaguer d'una manera satisfactòria. En la Memòria de l'Any Verdaguer s'especifica textualment: "L'aportació de tots els mitjans de comunicació a l'Any Verdaguer ha sigut notable. Caldria fer una memòria apart amb cadascuna de les notícies, comentaris, crítiques, glosses, aproximacions i una quantitat considerable de disciplines informatives i educatives per tenir una idea del seu abast." El diari La Vanguardia, entre el 24 de febrer i 12 d'abril va publicar diàriament un text de Verdaguer acompanyat d'un comentari breu d'un escriptor, crític literari o estudiós de l'obra del poeta. En total van ser quaranta-cinc aportacions que van donar una visió àmplia de la presència de l'obra del poeta en aquell moment. El diari *AVUI* també va dedicar l'especial del dia de Sant Jordi amb textos d'una vintena d'estudiosos de l'obra de Verdaguer. En l'esmentada *Memòria* es fa esment d'una selecció d'esdeveniments de ràdio i televisió que se citen en la taula 7.

Taula 7. Selecció de mitjans

Mitjà	Programa	Breu descripció
TV3	Signes del temps	Programa monogràfic dedicat a Verdaguer. Emès el 6 de gener de 2002.
TV3	Nydia: Verdaguer en solfa, Verdaguer en dansa	Reportatge sobre la vida i l'obra de Jacint Verdaguer que repassa les diverses obres musicals i de dansa que s'han inspirat en l'obra de Verdaguer. Emès el 22 de juny de 2002.
TVC-Canal 33	Testimoni Verdaguer: la creació de l'espectacle	Reportatge sobre l'espectacle en homenatge al poeta representat al Teatre Nacional de Catalunya el 29 de juny de 2002. El programa es va emetre el 16 de juliol de 2002.
TVE	Verdaguer del poble	Reportatge a l'entorn de la vida i obra del poeta i dels actes commemoratius més significatius duts a terme durant el centenari. Emès el 27 de juliol de 2002.
Catalunya Ràdio	Les set edats de Verdaguer	Set programes que van analitzar les diverses etapes de la vida i obra de Mossèn Cinto, amb la col·laboració de set experts verdaguerians. Emesos de juliol a setembre de 2002.
Catalunya Ràdio	Els valors de Verdaguer	Set programes que van analitzar les diverses etapes de la vida i l'obra de Mossèn Cinto, amb la col·laboració d'experts verdaguerians i personatges de la cultura i la política. Emesos de juliol a setembre de 2002.
TV3	L'entrevista impossible	Entrevista dramatitzada de l'escriptor Baltasar Porcel a Jacint Verdaguer (interpretat per Lluís Homar). Emesa el 12 de setembre de 2002.
Catalunya Cultura	Verdaguer a peu	Recital de poemes de Verdaguer a càrrec de personatges de tots els àmbits de la cultura i l'esport. Quaranta cinc espais de quatre minuts de durada, emesos d'octubre a desembre de 2002.
Ràdio Barcelona Cadena Ser	Especial Verdaguer cent anys	Programa monogràfic d'una hora de durada, amb entrevistes i lectures de textos de Verdaguer. Emès el dia 26 de desembre de 2002.
TVC-Canal 33	Verdaguer Pop	Emissió del concert ofert a la Sala l'Espai el mes de novembre de 2002, a càrrec de Pastora, Titot, La Carrau i Roger Mas. Emès el 28 de desembre de 2002.
TVC-Canal 33	Millenium: Comprendre Verdaguer	Experts verdaguerians fan un complet recorregut per la vida i obra del poeta de Folgueroles. Emès el 18 de gener de 2003.

B. Resultats classificats per la tipologia de les activitats

B.1. Actes institucionals

L'acte d'inici de l'Any Verdaguer va tenir lloc el dia 15 de febrer de 2002 al Palau de la Generalitat, sota la presidència del president de la Generalitat de Catalunya, Molt Hble. Sr. Jordi Pujol i Soley. En aquest també es va constituir la Comissió d'Honor i es va presentar el programa d'activitats. La conferència inaugural va anar a càrrec del Dr. Joaquim Molas, catedràtic emèrit de la Universitat de Barcelona, seguida d'una lectura de textos de Verdaguer a càrrec de diversos actors.

L'Abadia de Sant Miquel de Cuixà va organitzar una jornada d'homenatge al poeta amb una missa solemne, la inauguració d'una exposició sobre Verdaguer, una conferència a càrrec de Modest Prats i la inauguració d'una placa commemorativa. Aquesta jornada va tenir lloc el dia 7 de juliol de 2002.

La vila de Ripoll també es va sumar a la celebració de l'Any Verdaguer amb un acte commemoratiu que va tenir lloc el dia 14 de juliol de 2002 al Reial Monestir de Santa Maria de Ripoll, organitzat per la Comissió dels actes de l'Any Verdaguer a Ripoll. "La jornada va consistir en una missa concelebrada pel bisbe de Ripoll, l'actuació de la Coral Capella Santa Maria, el descobriment d'una placa commemorativa dins el monestir, així com una audició de sardanes i un concert de l'Orfeó Català." (*Memòria Any Verdaguer*)

A la ciutat de Vic, el dia 14 d'octubre de 2002, va tenir lloc l'acte oficial de l'Església catalana en homenatge a Verdaguer. En aquest acte van participar 600 capellans i bisbes de tot Catalunya.

El dia 10 de novembre de 2002 es va celebrar la commemoració del centenari de la mort de Verdaguer i de la reconstrucció de l'Abadia de Sant Martí del Canigó. Durant la jornada es va celebrar una processó des de Sant Martí Vell (Canigó) i una missa commemorativa. També va tenir lloc una mostra de grups folklòrics catalans.

La cloenda de l'Any Verdaguer va tenir lloc el dia 10 de juny de 2003, data en la qual es commemora la mort del poeta. En aquest acte de cloenda, presidit pel president de la Generalitat de Catalunya, el comissari de l'Any Verdaguer va presentar la memòria global dels resultats.

B. 2. Congressos i jornades

Durant l'Any Verdaguer els actes acadèmics i les conferències han estat l'activitat més significativa, amb un nombre total de 251 que representen un 19,64% sobre el total de les activitats. S'han organitzat actes acadèmics, col·loquis, simposis, cursos i conferències, "amb l'objectiu d'apropar l'obra de Verdaguer a tots els nivells de la ciutadania. En aquest sentit, s'ha incidit especialment en l'àmbit acadèmic, intel·lectual i del pensament". (*Memòria Any Verdaguer*).

Entre els congressos i simposis els més destacats són el "V Col·loqui sobre Verdaguer: Verdaguer i el segle" que es va celebrar a Folgueroles, Vic i Barcelona, organitzat per la Societat Verdaguer i la Universitat de Vic, va aplegar especialistes en Verdaguer de tot el món, i el "Simposi Internacional 'Verdaguer, avui'" que va tenir lloc a València, organitzat per la Universitat Internacional Menéndez Pelayo i la Fundació Ausiàs March. Ambdós esdeveniments van tenir lloc la tardor de l'any 2002.

B. 3. Conferències

Els cicles de conferències organitzats durant l'Any Verdaguer han estat diversos i organitzats per diferents entitats (Vegeu taula 8). Les conferències han tingut lloc al llarg de tot l'any 2002, amb predomini de la tardor de 2002, i també durant el primer semestre del 2003. Les localitats on s'han celebrat són: Lleida, Barcelona, Vallvidrera i Berga.

Taula 8. Cicles de conferències

Cicle de conferències	Organització
"Verdaguer, 2002. Perspectives"	l'Institut d'Estudis Ilerdencs i la Universitat de Lleida
Curs monogràfic "Verdaguer, inspirador dels nostres artistes"	Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi
"Gaudí-Güell-Verdaguer: tres personatges del seu temps?"	Societat Catalana de Llengua i Literatura i el Districte de les Corts
"Llegir Verdaguer, avui"	Universitat Pompeu Fabra, Institut d'Educació Contínua
"Converses a Barcelona: Verdaguer"	Ajuntament de Barcelona, ICUB
"Excursions i viatges: petjades en l'obra de Verdaguer"	Museu-Casa Verdaguer de Vil·la Joana (MHCB)
Jornada "Verdaguer i les llengües europees"	Casal d'Europa del Berguedà
Col·loqui "Jacint Verdaguer i la naturalesa: llengua i ecologia"	Associació Una Sola Terra

“Jacint Verdaguer, herència literària i religiosa”	Fundació Joan Maragall, Cristianisme i Cultura
“Verdaguer: Figura i transcendència a la Barcelona de fa 100 anys”	Museu-Casa Verdaguer de Vil·la Joana (MHCB)
“Verdaguer al Montseny i les Guïlleries”	Centre d’Estudis Selvatans, Patronat Francesc Eiximenis i Ajuntament de Sant Hilari Sacalm.
“Verdaguer i els goigs”	Museu-Casa Verdaguer de Vil·la Joana (MHCB i Associació d’Amics dels Goigs)
“Tertúlies amb poetes”	Biblioteca Joan Triadú i Comissió de Lectura Pública

B. 4. Edicions

En la commemoració del centenari del naixement de l’escriptor el que dóna sentit a la pervivència d’un autor és la divulgació de la seva obra a través de les publicacions. En la taula 9 destaquen les edicions crítiques i reedicions, amb nombre de trenta-quatre obres, i les vint-i-dues biografies de l’autor, en l’apartat de diversos s’inclouen les antologies, dossiers monogràfics, revistes, articles i capítols especialitzats que han aparegut durant el període del centenari, amb un total de 32. El total de les edicions és de 101, que han representat un 7,90% de les activitats.

Taula 9. Edicions

Edicions 2002-2003 (gener a juny)	
Biografies i perfils	22
Edicions crítiques i reedicions	34
Audiovisuals	13
Diversos	32
TOTAL	101

B. 5. Adaptacions teatrals i espectacles

Durant l’Any Verdaguer es va voler posar de manifest la relació entre els creadors contemporanis de les disciplines escèniques: teatre, dansa, música i Verdaguer. Les adaptacions teatrals i els espectacles al voltant de Verdaguer han conviscut amb instal·lacions escultòriques, muntatges teatrals, *performances*, espectacles musicals i espectacles itinerants. Aquests darrers s’enumeren a la taula 10. El total ha estat de 168, que ha representat un 13,15% sobre el total de les activitats. Un dels actes centrals va consistir en la representació *Testimoni Verdaguer* que va consistir en

l'actuació d'artistes representatius del món del teatre, la dansa i la música, sota la direcció de Víctor Batallé, en una lectura renovada de l'obra de Verdaguer, que va tenir lloc al Teatre Nacional de Catalunya el mes de juny de 2002. En relació a aquest espectacle Víctor Batallé explica una anècdota de l'organització: “Una altra activitat que va tenir molt poca difusió, però en canvi va ser extraordinària i a la vegada difícil d'organitzar, va ser l'homenatge de les arts escèniques a Verdaguer que vam fer al Teatre Nacional. Si mires la *Memòria* veuràs qui va participar. Però el que va passar és molt bo, és que no vaig poder comptar amb la col·laboració de la gent del TNC. Un exemple és que ningú no va enregistrar en vídeo l'espectacle, ni per a l'arxiu. És a dir, no podia ser que el Comissari de l'Any Verdaguer, en un mes i mig, es posés a dirigir a artistes representatius del món del teatre, com l'Anna Lizaran, la dansa, la música, i ho fes a Teatre Nacional i que l'espectacle sortís bé.” (Batallé, 2013)

Un altre espectacle a destacar va ser l'*Acte d'homenatge Gaudí-Verdaguer a Sant Felip Neri*. El dia 10 de juny de 1902 i 1926 van morir, respectivament, Verdaguer i Gaudí. Aquest acte d'homenatge “en un entorn de culte estretament lligat a les dues celebritats” va incloure “una presentació a càrrec del pare Lamolla, una instal·lació en homenatge a Gaudí de l'artista Jesús Galdón, una recreació literària sobre textos de Gaudí i Verdaguer i un concert d'orgue a càrrec de Bernat Bailbé, amb peces musicals de l'època”. (*Memòria Any Verdaguer*).

Taula 10. Espectacles itinerants

ESPECTACLE	MESOS	LOCALITATS
<i>Sum Vermis – Verdaguer o fals</i> (Legis Transversal)	Febrer-Maig 2002	19
<i>La pomerola o el naixement del poeta</i> (Casa-Museu Verdaguer de Folgueroles)		20
<i>L'arpa de Jacint Verdaguer</i> (Camerata de Cançó Tradicional)		--
<i>Mossèn Cinto Verdaguer – Cançons i balades</i> (Jaume Arnella i Joan Vilamala)		20
<i>Verdaguer, amb lo cor robat</i> (Jaume Calatayud i Vicente Monera)		--
<i>Per a preservar la parla. Evocació de Jacint Verdaguer</i> (Maria Lafitte, Francesc Tomàs, Jordi Rallo i Toni Xuclà)	Març 2002	--
<i>En defensa pròpia</i> (Núria Candela i Josep Maria Pladevall)		15

<i>Ales</i> (Fina Rius)	Novembre 2002	--
<i>Verdaguerianes</i> (Companyia Tetrateatre, Toni Xuclà i Cor Aulos)		--
<i>A l'ombra del Canigó</i> (Companyia Marduix)	Febrer i març 2003	--
<i>La música de les paraules, el mariner de Sant Pau</i> (Companyia Marduix)		--
<i>Gratitud d'un poble</i> (Josep Coll, Roger Mas, Joan Miró i Lluís Moles)		--
<i>Les esbartades de Mossèn Cinto</i> (Ballet Folklòric de Sarrià, Esbart Sarrià, Cor Llevant i actors del Centre Parroquial de Sarrià)		--
<i>Canigó</i> (Companyia Teatre Blau i Conjunt Orquestral de Girona)		--
<i>Contes extraordinaris</i> (Titelles Naip)		--

B.6. Exposicions

Durant l'Any Verdaguer s'han fet 143 exposicions, que han representat l'11,19% sobre les activitats portades a terme. Aquestes exposicions i mostres bibliogràfiques han sumat unes 145 itineràncies en un centenar de poblacions, majoritàriament catalanes, tot i que també n'hi ha hagut a les Illes Balears, la Franja de Ponent, Andorra, Catalunya Nord i Madrid (Vegeu taula 11). Bàsicament, s'han estructurat en tres eixos: les vinculades a l'obra de Verdaguer, la biografia i el context cultural; les que han reflectit la natura i el paisatge en l'obra del poeta; i les que l'han vinculat amb alguna població o territori. Hi ha hagut un "equilibri entre les exposicions de gran format i les mostres de dimensions mitjanes. Les primeres han permès una visió pluridisciplinar i completa de la vida i l'obra del poeta, directament relacionada amb la importància de la seva obra, mentre que les segones han estat creades amb un clar objectiu d'itinerància, per tal de divulgar la figura del poeta arreu de Catalunya." (*Memòria Any Verdaguer*). Altres mostres han estat més modestes, com exemple les bibliogràfiques, però no per això menys importants.

Taula 11. Exposicions

EXPOSICIONS	ITINERÀNCIA	
«Verdaguer, un geni poètic» (Biblioteca de Catalunya)	3	Vic Barcelona Madrid
«Els ulls de Verdaguer» (Any Verdaguer, amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya)	2	Barcelona Madrid
«Jacint Verdaguer (1845-1902), l'escriptor i l'època» (Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona)	25	Tortosa Blanes Madrid Castellbisbal Cervera Barcelona Llorenç del Penedès Igualada La Pobla de Claramunt Vilabertran Girona Sant Adrià del Besòs Caldes de Montbui Terrassa Artés Arenys de Mar Badalona El Bruc Montgat Martorell Sant Vicenç de Castellet Granollers Santa Coloma de Cervelló Montgat Santa Coloma de Gramenet
«Desencís d'un paisatge. Poesia i natura a través de Jacint Verdaguer» (Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història de la Ciutat, ICUB, Ajuntament de Folgueroles, Casa Museu Verdaguer de Folgueroles, amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya)	9	Folgueroles El Vendrell Lleida Tarragona Girona Manlleu Figueres Granollers Vallvidrera
«Espai Verdaguer: Jacint Verdaguer, un homenatge» (Ajuntament de Vic, Institut Municipal d'Acció Cultural de (IMAC) de l'Ajuntament de Vic, amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya)	14	Vic Mataró Caldes d'Estrac Teià Girona La Garriga Malgrat de Mar Moià El Prat de Llobregat Rubí

		Ripollet Sant Quirze del Vallès
«Verdaguer a Montserrat, l'arpa i el calze» (Abadia de Montserrat, amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya)	--	Montserrat
«Verdaguer des de Ponent». (Serveis Territorials de Cultura a Lleida, Generalitat de Catalunya)	16	Lleida La Pobla de Segur Balaguer Tàrraga Juneda Vielha Castellonroi Agramunt Linyola La Seu d'Urgell Ponts Les Borges Blanques Fraga Vall de Tormo Mequinensa Calaceit
«Gaudí i Verdaguer: tradició i modernitat en la Barcelona de canvi de segle (1878-1912)» (Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història de la Ciutat, ICUB)	--	Barcelona
«Verdaguer, imatges i obres» (Arquebisbat de Barcelona, Museu Diocesà de Barcelona, amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya)	2	Barcelona
«Verdaguer vis per artistes joves» (Secretaria General de Joventut, Generalitat de Catalunya)	2	Barcelona Madrid
«Verdaguer i Maragall, paraules i silencis» (Arxiu Joan Maragall i Biblioteca de Catalunya)	--	Barcelona
«Real i Verdaguer» ("H" Associació per a les Arts Contemporànies)	--	Vic
«Verdaguer, edicions i editors (1864-2002)» (Biblioteca de Catalunya)	--	Barcelona
«Verdaguer pels camins d'Andorra» (Centre de Cultura Catalana del Principat d'Andorra, amb el suport del Govern d'Andorra, Centre Excursionista de Sabadell i Centre Excursionista de Catalunya)	4	Andorra Sabadell Barcelona Castellar del Vallès
Altres exposicions	33	
Exposicions bibliogràfiques	30	

B. 7. Activitats de les biblioteques i d'altres institucions i lectures públiques

En aquest apartat s'han inclòs totes aquelles activitats que han estat organitzades per les biblioteques, els ajuntaments, les associacions, els centres culturals i d'altres entitats de diferents municipis en una mateixa localitat, relacionades amb el foment de la lectura i amb la commemoració del centenari de l'escriptor i també les lectures

públiques organitzades per diferents entitats. El total d'activitats comptabilitzades ha estat de 248, que ha representat un 19,41%.

Les biblioteques han estat un centre de divulgació de l'obra del poeta amb la voluntat de fomentar la lectura, especialment entre els joves escolars. De les lectures públiques destaquen, el cicle "Lectures de Verdaguer" que es va celebrar a Barcelona, organitzat per la Fundació Enciclopèdia Catalana, en el qual van participar escriptors i experts verdaguerians acompanyats per un actor o un lector professional. La "Marató de lectura d'obres de Verdaguer", organitzada per la Biblioteca Joan Triadú i l'Ajuntament de Vic va tenir una durada de dotze hores. L'acte poètic "De com posar Verdaguer a Folgueroles" / "Eixes terres, eixes mars, eixes muntanyes i eixes valls d'on lo català treu la força i los esplets". Aquesta acció, ideada per l'artista Perejaume, va néixer amb l'objectiu d'estendre l'obra del poeta per tot el terme de Folgueroles i es va convertir en un dels actes més transcendents de l'Any Verdaguer. Setanta rapsodes d'arreu del país, distribuïts geodèsicament pel municipi van recitar al llarg de dues hores un recull de versos i de prosa verdagueriana. L'acció es va repetir a Prada de Conflent, Andorra i Barcelona.

B. 8. Audiovisuals

El Club d'Amics de la UNESCO de Girona va realitzar d'un audiovisual amb el títol "Paisatge de Verdaguer". Aquest audiovisual conté "els paisatges més presents a l'obra verdagueriana: el paisatge de la fantasia (*L'Atlàntida*), el del quotidià i proper (rondalles i llegendes), el de l'aigua (fonts i rius) i el paisatge solemne (Mare de Déu del Mont, Montseny, Montserrat i el Canigó)". (*Memòria Any Verdaguer*)

Les "Rutes dels paisatges", editades en forma de llibre-guia, inclouen un àudio amb les paraules del propi Verdaguer. (Vegeu B.11 Rutes literàries)

També s'han editat nou audiovisuals de música amb lletra de poemes de Verdaguer i tres vídeos: "Verdaguer, natura poètica", editat pel Departament d'Ensenyament per a les escoles; "Jacint Verdaguer, un escriptor per a un poble", fet per la Fundació Videoteca dels Països Catalans; i "Verdaguer poeta de Catalunya", realitzat per Eumo Editorial.

B. 9. Produccions virtuals

En relació a l'espai web creat per difondre les activitats de l'Any Verdaguer, Víctor Batallé manifesta que "L'espai web era una de les deficiències que nosaltres teníem... tot i que miràvem de mantenir com podíem la persona que s'encarregava del manteniment, però Internet en aquells moment no era el que és ara. No teníem els recursos dels quals ara disposem. Ni teníem el *Facebook* ni aquestes coses per crear una xarxa molt més àmplia. Aleshores, el web estava més pensat per consulta." (Batallé, 2013). D'aquest web que esmenta Víctor Batallé no s'ha pogut localitzar informació a la xarxa.

L'Ajuntament de Barcelona va dissenyar un espai web dedicat a la commemoració del centenari, vinculat al Museu Casa Verdaguer Vila Joana de Vallvidrera. En aquest web <http://www.bcn.cat/cultura/verdaguer100/> (consulta 7/10/2013) es va incloure la informació relativa a: actes d'homenatge, cicles de conferències, edicions, rutes històriques i literàries i visites comentades.

Homenatge virtual a Verdaguer a través de la pàgina web www.premisliteraris.org "a partir de la construcció d'un poema o una narració que contenia mots que van formar part del vocabulari creatiu de l'escriptor." (*Memòria de l'Any Verdaguer*)

B. 10. Espais

Una de les activitats d'homenatge ha consistit en la col·locació d'escultures o monòlits relatius a Verdaguer o la restauració de llocs emblemàtics que van tenir una relació especial amb a l'escriptor: escultura d'Andreu Alfaro amb el títol d'"Homenatge a Verdaguer" al Parc dels Estudis de Vic; inauguració de les obres de restauració del Santuari de la Mare de Déu del Mont; inauguració de l'escultura "El fadrí de la muntanya" de Joan Sala i Godaiol als Jardins de Can Dachs a Folgueroles; inauguració de la remodelació de la Font del Desmai de Vic; rehabilitació de la Font de la Filosa a Banyoles; inauguració d'un mirador i una escultura commemorativa creada per Pep Cervilla a Organyà.

El poeta Perejaume va dissenyar una acció al terme municipal de Folgueroles amb el títol "Terme real i Verdaguer de Folgueroles" que va consistir en la remodelació de la llera del torrent de Folgueroles perquè dibuixés la signatura del poeta, per tal que, en

paraules de Perejaume “en la fluïdesa o en l'eixut, el propi nom de Verdaguer esdevingui un fet geogràfic.”

B. 11. Rutes literàries

Durant l'Any Verdaguer s'han dut a terme 116 excursions, rutes literàries i itineraris, que han representat el 9,08% sobre el total de les activitats. També s'han editat publicacions que permeten recórrer aquestes rutes literàries o conèixer els territoris relacionats amb l'obra del poeta.

Els ajuntaments de Barcelona, Vic i Perpinyà van editar les “Rutes dels paisatges” en format de llibre-guia de 200 pàgines amb mapes perquè cada persona es pogués organitzar l'itinerari a la seva conveniència. Aquesta publicació incloïa un CD-ROM amb les paraules del propi Verdaguer.

L'empresa Kangur Vic va organitzar diverses recorreguts per les rutes verdaguerianes de la ciutat de Vic i la comarca d'Osona.

El Museu-Casa Verdaguer de Vil·la Joana va organitzar diverses rutes: la «Ruta historicoliterària pels indrets verdaguerians de Barcelona», la visita teatralitzada a la Casa Museu «Vil·la Joana i Jacint Verdaguer, viu el seu temps», la ruta «Verdaguer i la Natura: ruta literària per Collserola», i la visita guiada «Verdaguer i Maragall, dos poetes, una ciutat» que es va fer amb la col·laboració de l'Arxiu Maragall que permetia la visita a les cases dels dos poetes a Vallvidrera i Barcelona, respectivament.

La Casa Museu Verdaguer de Folgueroles va organitzar les visites guiades “Verdaguer, la mirada poètica a la terra”.

El llibre *Verdaguer i el Maresme*, a càrrec de Llorenç Soldevila i Manuel Llanas, editat per l'Ajuntament de Caldes d'Estrac, mostra la relació del poeta amb aquella comarca. Una altra publicació *Verdaguer des de Ponent*, editada pels Serveis Territorials del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya a Lleida, també va vincular les terres de Ponent i Verdaguer per mitjà de textos, il·lustracions i articles del poeta.

Els Centres Excursionistes de Vic, Taradell, Sant Joan de les Abadesses, Campdevàrol i Ripoll van organitzar deu rutes per diversos paratges de Catalunya que van commemorar la vessant excursionista de Verdaguer.

En clau excursionista també es va editar el llibre *Del Canigó a l'Aneto*, a càrrec de Narcís Garolera i Curt Wittlin, en el qual es transcriuen i comenten textos de Verdaguer relatius a les seves excursions pel Pirineu, amb il·lustracions, plànols, i dibuixos del mateix Verdaguer.

B. 12. Activitats educatives

La Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i el Servei d'Ensenyament del Català del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya es van implicar de manera molt decidida en la celebració de l'Any Verdaguer. Víctor Batallé en l'entrevista comenta: "Vaig anar al Departament d'Ensenyament, on vaig comptar amb la col·laboració de la Carme-Laura Gil, aleshores Consellera d'Ensenyament, que em va ajudar força per anar a predicar a les escoles. Era un moment àlgid, la Carme és una persona molt ferma. Li deia: "Jo vull anar als instituts, jo vull estar en contacte amb els xavals." (Batallé, 2013)

Per a l'educació primària es va organitzar la tramesa de material didàctic que va consistir en enviar les publicacions *Verdaguer a l'escola: Poemes, Poemes i rondalles i Orientacions didàctiques*, a 411 centres d'ensenyament, 2.500 exemplars del llibre *Canigó*, amb adaptació d'Artur Martorell, a 79 centres de Recursos Pedagògics de les delegacions territorials de la Generalitat de Catalunya. Es van editar 20.000 exemplars dels suplementos verdaguerians de les revistes *Cavall Fort* i *Tretzevents* i es van enviar a 3.200 centres de cycle mitjà. Es va elaborar una biografia de Verdaguer i es va posar a disposició dels centres des de la pàgina web del Servei d'Ensenyament del Català (SEDEC) de la Generalitat de Catalunya.

Una quarantena de centres d'educació primària van participar en unes jornades de cloenda que van aplegar més de 3.000 alumnes i que es van celebrar en diferents dates a Folgueroles, Sant Miquel de Cuixà i Montserrat. Els alumnes que hi van assistir van rebre un exemplar del llibre *Verdaguer m'inspira*.

Per a l'educació secundària es van enviar als centres 1.000 exemplars del llibre *Canigó* i *Els bordons de l'arpa*, de l'editorial Proa, 700 exemplars del dossier didàctic del Seminari *El Gust per la Lectura, Jacint Verdaguer. Home, poeta, romàntic* i 4.000 unitats del CD *Plor de tórtora*, que inclou interpretacions de textos de Verdaguer musicats. En la revista *Lletra Jove* es va editar un número

extraordinari dedicat a Verdaguer, i una plana mensual en els exemplars corresponents al curs 2001-2002. També es van celebrar concursos de lectura de poesia i prosa de Verdaguer en una vintena de centres, i concursos de treballs sobre recreació de viatges de Verdaguer. La jornada de cloenda va tenir lloc el dia 16 de maig de 2003 amb lliurament de premis, concert de les corals dels centres i lectura de textos verdaguerians.

Des de la Regidoria d'Ensenyament de l'Ajuntament de Vic es va promoure la participació de les escoles de la comarca d'Osona durant l'Any Verdaguer amb propostes didàctiques, maletes viatgeres, treballs escolars, espectacles teatrals, i rutes literàries.

A més de les activitats amb les escoles i els instituts de secundària, durant l'Any Verdaguer, el Club Super3 de Televisió de Catalunya ha col·laborat amb l'organització d'activitats diverses: pàgina web amb jocs senzills sobre el poeta i altres activitats, i diversos concursos i jocs com "Superpoetes" i "Cada súper pinta una lletra". En les emissions del programa del Club Súper3 es van fer anuncis promocionals de les activitats per als infants de l'Any Verdaguer. També en la *Revista dels Súpers*, en les edicions d'abril, juny, juliol, agost, setembre i octubre de 2002, es va incloure informació sobre l'Any Verdaguer i també dels concursos organitzats. Finalment, la Festa dels Súpers, que es celebra anualment a Barcelona, es van lliurar 1.000 samarretes commemoratives amb el logotip de l'Any Verdaguer i el Club Súper3 i es van lliurar els premis del concurs "Cada súper pinta una lletra".

Entre les activitats destinades a la formació del professorat, el mes de febrer de 2002 van tenir lloc els *X Tallers de Llengua i Literatura* dedicats a Verdaguer, van incloure una conferència del professor Joaquim Molas amb el títol *Per a una lectura de Verdaguer*, i tallers dedicats a l'estudi de l'obra i a estratègies didàctiques.

Durant l'Any Verdaguer, s'han promogut recitals poètics i espectacles amb la voluntat de fomentar la lectura de l'obra de l'escriptor entre els més joves. Entre els espectacles destaquen *L'Atlàntida*, a càrrec de la Companyia Alèxia, que es va representar a 41 biblioteques de Catalunya; i dos espectacles que s'han portat per les biblioteques de Catalunya: *Verdaguerianes*, a càrrec de la companyia de titelles Marduix, i *Què diuen els ocells?*, producció artística interpretada per Carme Calloll.

B. 13. Activitats diverses de difusió i homenatge

En aquest apartat s'han inclòs totes aquelles activitats que per la seva particularitat no es podien incloure en els apartats anteriors. Aquestes activitats han estat dutes a terme, amb una gran implicació de la societat civil, per entitats molt diverses: ajuntaments, biblioteques, centres cívics, tallers, clubs de lectura, entre d'altres. El nombre total ha estat de 28 i han representat un 2,19% sobre el total de les activitats. Entre les quals hi ha activitats tan originals i diverses com un viatge en el temps a Folgueroles recuperant l'ambientació del poble a l'època de Verdaguer; un Aplec Verdaguer a Vic; el bateig de l'asteroide 38671 per part del Minori Planet Center (MPC) amb el nom de Verdaguer; i un franqueig postal amb un segell especial commemoratiu "Ripoll, Any Verdaguer. Poeta de Catalunya".

6.2.4. Àmbit del procés

El grau de funcionament de les diferents etapes de la producció de tot el projecte ha estat molt satisfactori a tots els nivells. La gestió ha estat prou flexible per adaptar-se a les necessitats i demandes organitzatives de les institucions que formaven part de l'Any Verdaguer i també de les entitats col·laboradores.

Inicialment, el **calendari** de l'Any Verdaguer estava previst que comencés el mes de gener de 2002, però la programació d'algunes de les activitats va fer que l'organització avancés l'inici de l'Any Verdaguer el mes de desembre de 2001. Entre les activitats que van fer avançar l'inici de l'Any podem destacar: les Tertúlies amb poetes (desembre 2001), el cicle de conferències "Llegir Verdaguer avui" (gener 2002), les activitats escolars i les rutes literàries a Folgueroles. La inauguració oficial no va tenir lloc fins el dia 15 de febrer de 2002 amb un acte institucional a la Generalitat de Catalunya. La gran quantitat d'activitats organitzades també va fer que la cloenda s'endarrerís, i finalment tingués lloc el mes de juliol de 2013, coincidint amb la itinerància de l'exposició «Jacint Verdaguer (1845-1902), l'escriptor i l'època», organitzada per la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona. La resta del compliment del calendari de preparació de les activitats i de desenvolupament de les activitats s'ha portat a terme sense cap contratemps remarcable.

Víctor Batallé comenta pel que fa a la durada: "La durada, jo crec que van ser al final de tot, comptabilitzats, uns 20 o 22 mesos. Ho podràs comprovar a la *Memòria d'activitats* que vam editar. L'èxit ens va sobrepassar i aleshores vam haver de continuar l'any següent. És a dir, que moltes de les coses van passar l'any 2002, però

també moltes es van fer l'any 2003, amb actes que jo diria que van anar amb l'epígraf de l'Any Verdaguer.” (Batallé, 2013)

Pel que fa a la **resposta** dels destinataris, cal dir que un dels objectius de l'Any Verdaguer era divulgar el coneixement de la figura i l'obra de Verdaguer en tots els àmbits. És per això que les activitats programades han anat dirigides a tots els nivells de públic des del món universitari, que ha participat en els Col·loquis, seminaris i jornades d'especialistes, fins als estudiants de secundària i les persones interessades en la literatura catalana que han pogut assistir a les conferències i a les exposicions, els amants del teatre i els interessats pel turisme cultural. Cal fer constar que la resposta ha estat sempre molt favorable, les activitats sempre han comptat amb molt de públic i fins i tot en algunes activitats concretes ha calgut fer inscripció prèvia i limitar-ne el nombre d'assistents en funció de la capacitat dels espais. Víctor Batallé avalua la resposta dels destinataris de la manera següent: “La participació ciutadana la valoraria amb un deu. La participació de les institucions que més tocaven a l'Any Verdaguer amb un nou. La participació de l'Ajuntament de Barcelona amb un 3. Però és clar, a vegades les coses no funcionen per problemes entre les persones que hi ha al capdavant.” (Batallé, 2013).

La Comissió Executiva, juntament amb la Coordinació de l'Any Verdaguer han estat els òrgans que han gestionat tota l'**organització** de l'Any Verdaguer, a través de reunions aperiòdiques segons els temes a tractar. La Coordinació ha estat l'encarregada de gestionar el dia a dia de l'Any Verdaguer i ha tingut com a funcions organitzar, coordinar i dur a terme, segons els casos, les activitats. També s'ha encarregat de la divulgació de les activitats i de les relacions amb els mitjans de comunicació.

L'**estructura** de l'organització de la Coordinació ha estat formada per un nucli molt reduït de persones: el Comissari de l'Any Verdaguer, tres persones del Departament de Cultura dedicades parcialment a les tasques de l'Any Verdaguer i una persona també del Departament de Cultura dedicada a la Comunicació. També s'hi van implicar persones d'altres Departaments de la Generalitat de Catalunya, com Carles Duarte, aleshores secretari de Presidència, i Carme Laura Gil, consellera d'Ensenyament; i de l'Ajuntament de Barcelona, com Mari Cruz Martín.

Pel que fa al **finançament** de l'Any Verdaguer cal dir que ha estat majoritàriament públic. Les entitats organitzadores de l'Any Verdaguer es van fer càrrec de les

despeses de les activitats organitzades: exposicions, espectacles, actes institucionals, etc. Altres activitats s'han finançat en cooperació amb altres administracions com la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i altres municipis. Finalment, un altre grup d'activitats ha estat organitzat per entitats culturals, associacions i biblioteques amb càrrec als seus pressupostos.

Segons els organitzadors, l'Any Verdaguer s'ha ajustat plenament al **pressupost** que es va preveure a l'inici de la programació de les activitats. El control pressupostari s'ha ajustat al règim de l'administració pública i les despeses s'han justificat davant de les intervencions respectives. Majoritàriament, en l'àmbit de la Generalitat de Catalunya, i concretament en els Departaments de Presidència, Cultura i Ensenyament, i també de la Diputació de Barcelona, i els Ajuntaments de Barcelona i Vic. Les dades relatives al pressupost són aproximades, atès que només s'ha pogut obtenir el pressupost de l'Any Verdaguer de les activitats organitzades a Vic, que va anar a càrrec de la Diputació de Vic, de la Generalitat de Catalunya i de la Diputació de Barcelona, repartit a parts iguals. La quantitat és de 600.000 €. Malauradament, tot i que s'ha demanat al Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya i al Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CONCA), no han pogut facilitar aquesta informació per dos motius: pel temps transcorregut des de l'organització de la commemoració i perquè no hi havia una partida específica destinada a l'Any Verdaguer sinó que les assignacions estaven repartides entre diferents organismes i conceptes: personal, actes institucionals, publicacions, conferències, dietes i desplaçaments, fires internacionals, i altres despeses.

En l'apartat del pressupost Víctor Batallé va aplicar una estratègia per a les edicions: "Aleshores vaig inventar-me una cosa, que em va funcionar moltíssim, que després he vist que l'ha fet molta més gent... Es tractava d'anar a una editorial i presentar-los la publicació, els hi garanties que n'hi compraries 500 exemplars i que havien de posar el logotip de l'Any Verdaguer. Moltes d'aquestes publicacions les vam enviar als lectorats de català de les universitats de tot el món. Aquesta era una tasca que vam fer amb en Carles Duarte i va anar molt bé, això va fer que el nombre de publicacions fos molt elevat. Molt elevat precisament perquè el comissari els hi feia de comercial i de distribuïdor." (Batallé, 2013).

L'Any Verdaguer ha comptat amb el **patrocini** de la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i d'altres administracions públiques que a la vegada

formaven part de la Comissió de la commemoració del centenari de la mort de Jacint Verdaguer.

El **model de gestió** que s'ha seguit ha estat el de l'administració de la Generalitat de Catalunya.

Les relacions amb les entitats que han col·laborat en l'Any Verdaguer han estat molt fluïdes i el grau de col·laboració ha estat òptim. Les feines de cooperació amb altres entitats també han estat gestionades seguint uns criteris de centralitzar l'organització i col·laborar en el territori.

Víctor Batallé comenta que els “Problemes tots eren d'índole ideològica, com t'he dit. Per la complexitat de la figura del personatge. Problemes d'organització cap perquè era jo que m'ho feia tot. Per exemple, m'inventava que volia unes banderoles de l'any Verdaguer. Ningú em va dir: “No ho facis”. I ja està, les vam fer amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona. Alguns dels problemes van venir derivats dels egos de les persones que hi havia al capdavant de les institucions, però era qüestió de trampejar-los o buscar aliats per resoldre les coses.” (Batallé, 2013).

Pel que fa al **pla de comunicació**, les accions de comunicació es van fer a través de comunicats de premsa i de les entrevistes. L'impacte de la difusió en els mitjans de comunicació es va considerar molt satisfactòria per l'organització de l'Any Verdaguer. Els mitjans de premsa escrita i els audiovisuals van donar notícia de tots els actes que es portaven a terme.

Pel que fa les **infraestructures** utilitzades, les feines de l'organització de l'Any Verdaguer es van desenvolupar físicament des del despatx situat al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, a la Rambla Santa Mònica de Barcelona. Víctor Batallé ens explica que va fer molta feina *in itinere*, és a dir que es va desplaçar a tots els llocs on el demanaven per poder parlar amb les entitats organitzadors de les activitats, per organitzar les activitats, per divulgar les activitats de l'Any Verdaguer, etc. “La veritat és que com a Comissari vaig ser el fil conductor de una llarga llista d'activitats. Però sobretot em vaig dedicar a predicar, perquè jo crec molt en anar a predicar, agafar la maleta i anar a explicar el que fas. Jo agafava i anava explicant qui era Verdaguer per tot arreu. Vaig anar al Departament d'Ensenyament, on vaig comptar amb la col·laboració de la Carme-Laura Gil, aleshores Consellera d'Ensenyament, que em va ajudar força per anar a predicar a les escoles. Era un

moment àlgid, la Carme és una persona molt ferma. Li deia: “Jo vull anar als instituts, jo vull estar en contacte amb els xavals.” (Batallé, 2013).

Les reunions de la Comissió Executiva i de Coordinació sempre han tingut lloc a la seu del Departament de Cultura de la Generalitat.

Per a les activitats pròpies de les entitats organitzadores de l'Any Verdaguer, algunes de les infraestructures utilitzades han estat espais de la Generalitat de Catalunya, el Teatre Nacional de Catalunya, i espais d'altres entitats com per exemple el Museu-Casa Verdaguer Vil·la Joana de l'Ajuntament de Barcelona, i altres espais de l'Ajuntament de Barcelona. Per a la resta d'activitats, que han estat molt diverses, han estat utilitzades les infraestructures de les entitats col·laboradores.

Entre els **aspectes positius** del procés, Víctor Batallé considera que “la valoració de l'Any Verdaguer és molt positiva i tot el que ha quedat de Verdaguer, a nivell documental, és molt positiu. Però, bàsicament, perquè la gent es va enamorar d'una història que desconeixia. Actualment, no tenim líders carismàtics, no em refereixo als polítics, sinó líders que diguis: “Jo amb aquesta persona m'identifico, amb la seva història...” La història de Verdaguer, com aquell noi de Folgueroles, que baixa a Vic, que li agrada de caminar pel país amb una maleta de cartró i un paraigües, que ve a Barcelona amb les espadenyes, que guanya Jocs Florals amb les seves poesies. Aquesta és una història molt fàcil d'explicar, amb un moment molt bonic de la Renaixença. A més a més, amb un valor molt gran perquè, si tu excaves una mica, el que encisa de Verdaguer és el do de la paraula. És un poeta, que està enamorat, no com nosaltres, està enamorat d'una cosa tan extravagant com la Verge. Per a Verdaguer la Verge era una mena de síntesis entre la seva mare i la dona que ell hagués volgut tenir i que no tenia...i això ho explicava d'una manera tan planera que un xicot de catorze anys ho entenia perfectament. Durant la celebració de l'Any Verdaguer vaig trobar que hi havia molta gent amb molta curiositat pel personatge i per l'obra, és clar. N'hi ha tanta que jo només feia que recomanar “Llegeix-te això, llegeix-te allò altre...”, “Has vist això...?”, “Has vist allò altre?”. Ens vam preocupar molt perquè l'obra fos molt divulgada, que hi hagués accés immediat a un poema fàcil de recordar, a una melodia fàcil d'evocar. Vaig tenir l'ajuda d'un personatge fonamental, que es diu Xavier Bonastre per a la música. Perquè a mi m'importava força que la música de la època quedés reflectida. És a dir, jo vaig voler que l'art quedés reflectit, que la música, que l'urbanisme quedés reflectit, simplement per sumar. Perquè el personatge era el vèrtex d'una època i el que es va poder veure i el que es va poder gaudir representava

una època. Això va funcionar, la singularitat fa que les coses funcionin. Tu ho sabràs més bé que jo. Rodoreda és una bona escriptora però no me la vaig sentir meva. Miro de parlar objectivament. En canvi, Verdaguer tothom se'l sentia seu. Hi faig referència perquè té aquesta transversalitat, és a dir, ja no és que sigui català, és que era cristià. Com t'he dit abans, Verdaguer és el noi que arriba del poble petit, tot allò que l'envolta, la vida que porta. Hi ha poemes de Verdaguer que els recordes des de petit, des de que la teva meva mare te'ls deia. Sempre ha tingut un punt d'arribar a tothom.” (Batallé, 2013)

Un **aspecte negatiu** del procés ha estat la difusió internacional. Víctor Batallé planteja “Jo et diria que la projecció internacional de Verdaguer segueix sent una assignatura pendent d'aquest país. Bàsicament perquè Verdaguer a nivell cultural és una peça única, és un poeta únic que el pots traduir a llenguatge contemporani i seguirà sent el que és. Tal i com han fet els francesos amb Víctor Hugo, el que han fet els anglesos, ja no et dic amb Shakespeare, sinó amb Beckett. Nosaltres no tenim aquesta percepció de dir aquest és un autor extraordinari, anem a vendre'l. No, no la tenim. Per exemple, amb la traducció de les obres de Verdaguer. No vaig trobar a ningú. Fins i tot vaig intentar-ho amb la traducció de *L'Atlàntida*. Vam encarregar a una persona la traducció a l'anglès, però no va acabar la feina. Aquesta és una de les “espines” que em va quedar, però és que no vaig tenir forces per fer-lo traduir a deu llengües, que era el que jo volia. No va ser un problema polític, perquè la voluntat per part de Presidència de la Generalitat hi era, però teníem pocs diners, tampoc era un moment àlgid, el país passava per problemes difícils.” (Batallé, 2013)

6.2.5. Avaluació d'impacte de les finalitats

Un projecte cultural d'aquestes característiques ha tingut un impacte gran en la societat durant el temps de la commemoració del centenari i també en el temps posterior. Entre les finalitats de l'organització de l'Any Verdaguer hi havia la “dinamització de la societat en general” i “estendre el coneixement de Verdaguer com a valor de catalanitat”. Després de veure els resultats obtinguts es pot afirmar que l'avaluació d'impacte immediat de les finalitats ha estat del tot satisfactori. Però per veure l'impacte real d'un esdeveniment d'aquestes característiques cal que passi un temps prudencial que permeti veure els resultats obtinguts a mig i a llarg termini. Aquests darrers resultats seran els que permetran avaluar-lo d'una manera més documentada. A més, aquest impacte també es preveu que es produeixi en dos àmbits: l'àmbit acadèmic i l'àmbit general.

Pel que fa a l'impacte en l'àmbit acadèmic, s'ha fet una cerca en les bases de dades que indexen articles acadèmics de les revistes especialitzades: TRACES, de la Universitat Autònoma de Barcelona i l'Arts & Humanities Citation Index, de Thomson Reuters, i en la *MLA International Bibliography*, de la Modern Language Association. Durant el període 1990-2012, la cerca efectuada ha donat com a resultat que l'any de la commemoració del centenari, 2002, s'ha detectat un augment important del nombre dels articles en les revistes especialitzades a nivell de Catalunya, (vegeu taula 12), fins a arribar als 189 articles recollits a TRACES, de la Universitat Autònoma de Barcelona, durant l'any 2002, seguit de l'any 2003 amb 102 articles, molt per sobre de la mitjana d'articles anuals que s'han publicat en el període citat. Les dades relatives al nombre d'articles apareguts en revistes de citació internacional són molt més discretes si es comparen amb les dades de TRACES, però cal destacar l'any 2003 amb 4 articles, l'any posterior a la celebració del centenari. Cal tenir en compte diversos factors relacionats amb les bases de dades internacionals: els documents en català no s'indexen; els treballs dels investigadors en les ciències socials i en les humanitats són molt més individuals que en altres disciplines i no tenen tanta difusió; i, per últim, aquestes disciplines, malauradament, tenen un factor d'impacte més baix que la resta de les àrees més vinculades a les ciències.

Taula 12. Articles acadèmics (1990-2012)

Any	AHCI* i MLA**	TRACES
1990	1	20
1991	0	28
1992	0	27
1993	0	18
1994	0	23
1995	0	48
1996	0	53
1997	0	23
1998	1	19
1999	1	5
2000	0	11
2001	1	24
2002	1	189
2003	4	102
2004	1	28
2005	0	26
2006	1	40
2007	0	45
2008	2	37
2009	1	25
2010	2	36
2011	0	40
2012	0	15

*Arts & Humanities Citation Index.
 ** Modern Language Association International Bibliography.
 *** TRACES – Universitat Autònoma de Barcelona

Un altre factor d'impacte que s'ha pogut mesurar en l'àmbit acadèmic i universitari són les tesis doctorals llegides en el període 1990-2012 (vegeu taula 13). Cal tenir en compte que la repercussió de la tasca científica iniciada durant els anys més propers al centenari, 2001 a 2003, hauria d'haver donat fruit a mitjà termini perquè es calcula una mitjana d'entre tres i sis anys aproximadament per a la realització d'una tesi doctoral, en funció de si la dedicació és plena o mitja.

Taula 13. Tesis doctorals llegides (1990-2012)

Any	Doctorand, títol de la tesi i director	Universitat
1990	GAROLERA CARBONELL, NARCIS <i>"Excursions y viatjes" (1887), de Jacint Verdaguer. Estudi i edició crítica, amb aportació de textos inèdits complementaris</i> Director/a: Amadeu-J. Soberanas i Lleó	Universitat de Barcelona
1991	-	
1992	PIÑOL TORRENS, RAMON <i>"Pàtria" de Jacint Verdaguer. Edició crítica</i> Director/a: Molas Batllori, Joaquim	Universitat de Barcelona
1992	CONSUL GIRIBET, ISIDOR <i>"Sant Francesc", de Jacint Verdaguer, un poema per a una vida</i> Director/a: Molas Batllori, Joaquim	Universitat de Barcelona
1993	FARRES ARDERIU, PERE <i>"Colom" de Jacint Verdaguer. Contribució a l'estudi de "L'Atlàntida"</i> Director/a: Molas Batllori, Joaquim	Universitat de Barcelona
1994	-	
1995		
1996	-	
1997	-	
1998	-	
1999	-	
2000	-	
2001	-	
2002	-	
2003	CODINA VALLS, FRANCESC <i>Jacint Verdaguer, "Barcelona". Estudi i edició crítica</i> Director/a: Molas Batllori, Joaquim	Universitat de Barcelona
2004	PLANS GIRABAL, LLUISA <i>"En defensa pròpia" de Jacint Verdaguer.</i> Director/a: Molas Batllori, Joaquim	Universitat de Barcelona
2005	-	
2006	-	
2007	-	
2008	-	
2009	BERNAL I CREUS, M. CARMÉ	Universitat de Barcelona

	<i>Roser de tot l'any. Dietari de pensaments religiosos. Jacint Verdaguer. Estudi i edició</i> Director/a: Molas Batllori, Joaquim; Cabré, Rosa	
2010	-	
2011	-	
2012	VERDAGUER PAJEROLS, M. ÀNGELS <i>"Flors del calvari" de Jacint Verdaguer: estudi i edició</i> Director/a: Pinyol i Torrents, Ramon; Murgades Barçels, Josep (Tutor/Ponente)	Universitat de Barcelona

Les tesis llegides en el període 1990-2012 són vuit, la totalitat de les quals han estat llegides a la Universitat de Barcelona. Abans de la celebració del centenari s'havien llegit 4 tesis doctorals i després de la commemoració el nombre de tesis llegides també és de 4, la qual cosa indica que no s'ha detectat un augment significatiu del nombre de tesis doctorals llegides a partir de la celebració del centenari.

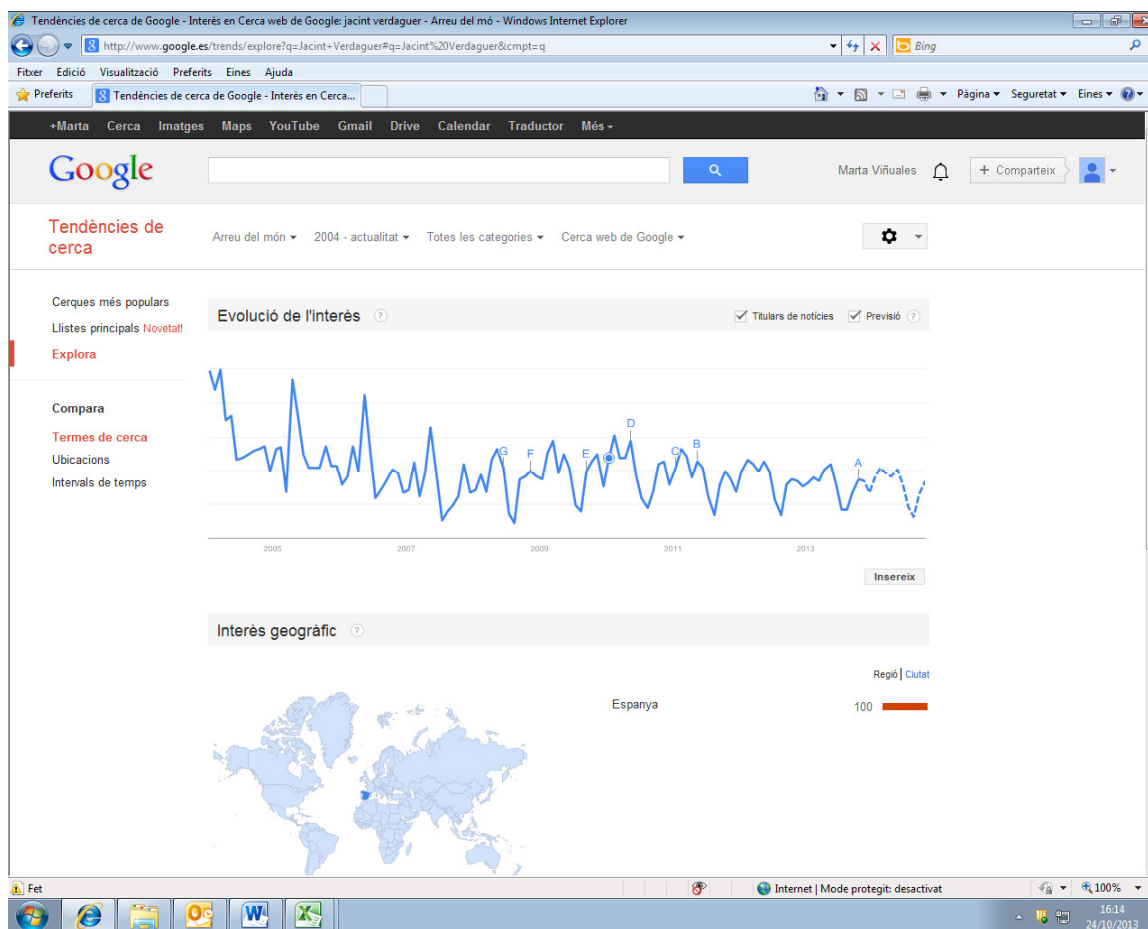
L'**impacte general** de la celebració de l'Any Verdaguer es pot veure en el centenar d'edicions fetes durant la commemoració, citades a la *Memòria d'activitats*, i un altre indicador significatiu que ha estat la consulta feta a la Base de Dades de Llibres Editats a Espanya (ISBN) del Ministeri de Cultura, realitzant la cerca per autor: Verdaguer, Jacint (1845-1902). El resultat de la qual es pot veure en la taula 14 i que evidència que el nombre d'exemplars editats durant la celebració de l'Any Verdaguer és molt més elevat que la resta d'anys, amb 18 títols, i l'any 2003, amb 8 títols, com a conseqüència de la celebració del centenari de la mort. També és important destacar l'any 1992, en el qual es commemoraven el 90 anys de la mort, amb 7 títols.

Taula 19. Nombre d'exemplars editats ISBN

Any	Nombre	Observacions
2013	0	
2012	1	
2011	2	
2010	1	
2009	1	
2008	2	
2007	3	
2006	2	
2005	1	
2004	5	
2003	8	
2002	18	100 anys de la mort
2001	2	
2000	0	
1999	2	
1998	3	
1997	2	
1996	1	
1995	5	
1994	3	
1993	0	
1992	7	90 anys de la mort
1991	2	
1990	1	

Una altra mesura de l'impacte general són els resultats obtinguts després de fer una consulta a la xarxa, a través de *Google Trends*, que proporciona informació sobre els patrons de cerca dels usuaris del cercador més popular de la xarxa. El quadre que es mostra més avall, dos anys després de la celebració del centenari de la mort del poeta, indica una tendència a la baixa de l'interès de cerca dels usuaris per les paraules "Jacint Verdaguer", així com una previsió a la baixa en èpoques futures, indicat per la línia amb punt suspensius. Les cerques per "Jacint Verdaguer" se centren el 100% a Espanya.

Terme de cerca: Jacint Verdaguer (2004-2013)

Pàgina de Google Trends.

Pel que fa a d'altres impactes de l'àmbit general, és d'esperar que la feina que han realitzat les dues cases museu vinculades al poeta, el Museu-Casa Verdaguer a Vallvidrera i la Casa Museu de Folgueroles, durant l'Any Verdaguer, continuï sent igual de fructífera, tant en la divulgació de l'obra i la figura del poeta, el foment de la lectura, les visites guiades i en les altres activitats organitzades.

En l'àmbit de les biblioteques internacionals, l'any 2008 es va fer una consulta a la pàgina del *WorldCat*, que és el catàleg col·lectiu més gran del món, creat a partir del nucli d'OCLC, el major consorci de biblioteques dels Estats Units <http://www.worldcat.org/>. Fent la cerca per "Jacint Verdaguer" els resultats mostren que en les biblioteques incloses en aquest catàleg hi ha un total de 1.554 treballs de o sobre Jacint Verdaguer, en 14 llengües, amb un global de 2.590 registres.

Raons que han permès o impedit aconseguir els objectius

Les raons que han permès aconseguir els objectius són molt diverses. Una de les principals, és la pròpia figura de “Jacint Verdaguer, que és polièdrica: popular, acadèmic, religiós, també conflictiu.” Víctor Batallé afirma que “t’haig de dir que al voltant de Verdaguer es respirava un aire d’excomunió”. (Batallé, 2013)

Víctor Batallé també ens diu en l’entrevista: “No oblidis que Verdaguer segueix sent un trauma psicològic per aquest país i que a sobre Verdaguer té dues sectes: els *verdagneristes* i els verdagnerians, persones que si poguessin matar per una paraula ho haurien fet. Mai havia vist tanta passió per la història. Verdaguer té una part popular i una part molt estudiada però també té molts cantons foscos que ningú em va dir que evités.”

Amb la commemoració del centenari s’ha pogut constatar que la figura de Verdaguer, en paraules de Víctor Batallé “Verdaguer és un senyor que està ben viu, és un autor que la seva ombra segueix marcant tota una tendència literària i humana de Catalunya. Aquest marc complex de Verdaguer va ser el més difícil d’explicar.” La commemoració ha fet que s’impliquessin els àmbits universitaris i acadèmics de Catalunya amb jornades, seminaris i trobades d’especialistes, i els àmbits més generals, amb exposicions, conferències, representacions teatrals, lectures públiques, festes populars, jocs per a infants, activitats educatives, *performances*, i activitats diverses d’homenatge.

Després d’onze anys de la commemoració, l’autor continua vigent d’una manera moderada en la societat actual. En són una prova les jornades que amb el nom de *Quinzena Verdaguer*, organitza el mes de maig de cada any la Fundació Jacint Verdaguer que apleguen estudiosos i activitats diverses al voltant de la figura i l’obra de l’escriptor.

El mes de maig de 2013, la Diputació de Barcelona i l’Ajuntament de Barcelona han signat un conveni de col·laboració que té com a finalitat la reactivació del Museu-Casa Verdaguer de Vil·la Joana, a Vallvidrera, i també té la voluntat de repensar les activitats que actualment es realitzen a Vil·la Joana, casa on va viure els últims anys Verdaguer. Aquest projecte preveu “convidar a la reflexió i afavorir una mirada integradora sobre les relacions existents entre l’espai urbà, l’entorn natural i les narratives, les poètiques i els imaginaris construïts per la creació artística. L’actuació

s'emmarca en el projecte la Casa Verdaguer de Literatura, Ciutat i Natura, adreçat a escolars, estudiosos i creadors, així com a la ciutadania en general. A més a més de la mostra expositiva que tindrà l'equipament, la rehabilitació de Vil·la Joana permetrà destinar part de l'espai a centre d'activitats vinculades a la creació literària." (El Punt Avui, 24.5.2013). L'any 2015, l'Ajuntament de Barcelona ha concretat més el projecte en la Casa Verdaguer de la Literatura, que vol ser un aparador laboratori de la literatura universal, amb un interès estratègic per a la presentació perquè Barcelona sigui declarada per la UNESCO com a Ciutat de la Literatura.

El 10 de juny de cada any, més d'un centenar d'esglésies de Catalunya fan sonar les seves campanes per homenatjar el poeta en el dia de la seva mort.

El mes de setembre de 2013 s'ha posat en marxa el projecte Verdaguer Edicions com a editorial de la Fundació Jacint Verdaguer. Aquest projecte "neix amb la finalitat d'editar l'obra de Verdaguer i sobre Verdaguer per fer-la arribar a tots els públics, tant els estudiosos com als lectors que senten el gust de la lectura." L'editorial publicarà l'obra completa amb "el text establert i l'estudi de l'obra a cura dels millors especialistes per a cada títol de l'autor", i una nova col·lecció amb el títol "Univers Verdaguer" que aplegarà antologies temàtiques i noves aproximacions a l'obra de Verdaguer d'altres poetes, escriptors i intel·lectuals catalans contemporanis". (www.verdaguer.cat (consulta 16/9/2013).

6.2.6. Conclusions de l'Any Verdaguer

Una part molt important de l'èxit de l'Any Verdaguer ha radicat en la popularitat del personatge i de la seva obra. Víctor Batallé, com a comissari de la commemoració, en l'entrevista mantinguda, fa una valoració molt positiva de la celebració. Considera que una part important de l'èxit radica, d'una banda, en el carisma popular del personatge: "la gent es va enamorar d'una història que desconeixia [...] La història de Verdaguer, com aquell noieta de Folgueroles, que baixa a Vic, que li agrada de caminar pel país amb una maleta de cartró i un paraigües, que ve a Barcelona amb les espadenyes, que guanya Jocs Florals amb les seves poesies. Aquesta és una història molt fàcil d'explicar, amb un moment molt bonic de la Renaixença". I de l'altra, en l'obra de Verdaguer: "el que encisa de Verdaguer és el do de la paraula." (Batallé, 2013).

Una altra part important d'aquest èxit ha estat l'obra de Verdaguer, que és extensa i diversa, i com diu Víctor Batallé "Hi ha poemes de Verdaguer que els recordes des de petit, des de que la teva meva mare te'ls deia. Sempre ha tingut un punt d'arribar a tothom." (Batallé, 2013). És aquest vessant popular el que ha fet que el públic en general s'interessés per participar en la commemoració. De tota manera, cal fer constar que l'efemèride ha estat celebrada tant pels àmbits universitaris i acadèmics, amb simposis i col·loquis, com pels àmbits més generals que han organitzar exposicions, conferències, representacions de grans companyies teatrals i també de teatre *amateur*, lectures públiques, festes populars, jocs per a infants, activitats educatives, i activitats diverses d'homenatge. També és de destacar el ressò que els mitjans de comunicació s'han fet de totes les activitats relacionades amb l'Any Verdaguer.

Una altra de les raons, ha estat la programació que ha estat molt completa, extensa, diversa i a la vegada oberta a totes les iniciatives que s'hi han volgut adherir. En aquesta programació des del comissariat de l'Any Verdaguer es van marcar unes línies d'actuació i es van programar una sèrie d'activitats organitzades per les entitats promotores, i finalment es va fomentar la participació i la col·laboració de tota mena d'entitats públiques i privades, que van respondre a la proposta d'una manera molt positiva.

Després de fer l'anàlisi de les activitats i avaluar-ne els resultats es pot afirmar que totes les activitats han funcionat de manera correcta en general i s'ha pogut constatar que la majoria han superat amb escreix les previsions i també les expectatives inicials. Les dues activitats que han destacat de forma molt clara sobre la resta han estat les conferències, amb 251, seguides de les lectures públiques, amb 248, a continuació, les activitats educatives, amb 188, i finalment, els espectacles. Malauradament, no disposem del nombre total de visitants ni d'espectadors, només es disposa d'informació parcial. L'èxit de les conferències ha vingut donat pels especialistes que les han impartides i la bona acollida que han tingut els cicles de conferències i les conferències soltes en la societat civil. Pel que fa a les lectures públiques, les biblioteques hi han col·laborat com a centres de divulgació, com per exemple la Biblioteca Joan Triadú, que amb la col·laboració de l'Ajuntament de Vic va organitzar la "Marató de lectura d'obres de Verdaguer". També les entitats privades com la Fundació Enciclopèdia Catalana amb l'organització del cicle "Lectures de Verdaguer" van fomentar la lectura de textos a càrrec d'escriptor i experts. O bé, actes multitudinaris com l'acte poètic "De com posar Verdaguer a Folgueroles" / "Eixes

terres, eixes mars, eixes muntanyes i eixes valls d'on lo català treu la força i los esplets", organitzat per Perejaume, vam fomentar la participació de rapsodes i persones interessades que s'hi van voler sumar. La participació de les escoles en l'Any Verdaguer va ser molt important perquè des de l'organització es va fomentar de manera intensiva amb activitats educatives, amb la col·laboració del Departament d'Ensenyament. Pel que fa a les adaptacions teatrals, han conviscut grans muntatges, com per exemple al Teatre Nacional de Catalunya o a Sant Felip Neri, amb espectacles mitjans i petits que han estat una font de divulgació de l'obra de Verdaguer per tot arreu.

Amb els resultats obtinguts, es pot afirmar que organitzar un esdeveniment d'aquests característiques des de la iniciativa pública no hauria garantit un èxit com el que han mostrat els resultats de l'Any Verdaguer sinó hagués comptat amb la participació i la implicació de la iniciativa privada.

La resposta de la societat civil a la crida feta per les entitats organitzadores també ha superat totes les previsions i expectatives, perquè el total de les activitats organitzades per les diferents entitats col·laboradores ha estat molt elevat, fins a les 1.412.

En relació a la demostració que aquestes commemoracions poden servir per mantenir viva la memòria o tornar a posar de relleu la figura i l'obra dels escriptors i dels artistes, una vegada finalitzat el període commemoratiu, s'ha constatat que poden existir una sèrie d'actuacions que han fet i que faran que l'escriptor o l'artista no caiguin en l'oblit i que el seu nom continuï vigent i present entre la nostra ciutadania. Pel que fa a la memòria de l'escriptor, diversos llocs el recordaran de manera més o menys permanent, a Banyoles, Organyà, però sobretot a Folgueroles i a Vic. Les rutes literàries s'han mostrat com una bona eina per relacionar patrimoni i literatura, atès que les dues cases de Verdaguer a Folgueroles i a Vallvidrera les continuen fent com una de les seves activitats habituals.

Els resultats de les activitats han demostrat que aquesta celebració ha servit per a complir a bastament amb els objectius de l'Any Verdaguer. Entre les activitats més destacades hi ha les organitzades per l'administració i per les diferents entitats que s'han mostrat com les més actives de l'Any Verdaguer. En un altre àmbit, també són de destacar el centenar d'edicions de l'obra de Jacint Verdaguer que s'han fet durant el període 2002-2003, i que han estat obtingudes a partir de la *Memòria de l'Any Verdaguer*, i els 18 títols que consten l'any 2002 en la base de dades de l'ISBN.

FUNDACIÓ
MERCÈ
RODOREDA
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

1908-2008

ANY RODOREDA

6.3. Una dama entre les flors (Any Rodoreda 2008)

6.3.1. Entitats vinculades i resum del projecte cultural

Mercè Rodoreda (Barcelona 1908-Girona 1983) està considerada una de les escriptores més importants de la narrativa catalana contemporània i una de les més universals. En la seva obra, que ha estat traduïda a més de trenta-cinc idiomes, destaquen la novel·la i el conte, però també hi són presents el periodisme, la poesia i el teatre, amb petites incursions en la pintura.

Mercè Rodoreda va morir el 13 d'abril de 1983 i, per testament, va deixar hereu de la propietat intel·lectual a l'Institut d'Estudis Catalans. Posteriorment, l'any 1991, l'IEC va constituir la Fundació Mercè Rodoreda, com a fundació privada d'àmbit cultural, amb la missió de conservar la memòria de Mercè Rodoreda, gestionar la propietat intel·lectual de l'autora, custodiar la biblioteca i l'arxiu personal i vetllar per l'estudi i la difusió de la seva obra. L'àmbit d'actuació de la Fundació és a Catalunya.

L'organització de la Fundació està formada per un Patronat²³¹, que és el màxim òrgan d'expressió de l'entitat. A més, compta amb una Comissió Tècnica²³², que és l'òrgan encarregat de la direcció i de la gestió de la Fundació, i que està integrada per tres experts en literatura catalana contemporània. Per a donar suport a les feines tècniques i administratives, la Fundació compta amb dues persones amb dedicació a temps parcial.

Els recursos econòmics de la Fundació provenen dels rendiments dels drets d'autor de Mercè Rodoreda i de les subvencions que pugui obtenir per a activitats concretes. Atès que és una fundació el 70% de les rendes obtingudes ha de ser destinat a l'acompliment de les finalitats fundacionals²³³. D'altra banda, també s'acull a la llei 49/2002, coneguda popularment, com la "lleï de mecenatge"²³⁴.

La missió de la Fundació és conservar la memòria de Mercè Rodoreda, gestionar la propietat intel·lectual de l'autora i vetllar per l'estudi i la difusió de la seva obra. L'article 5 dels seus Estatuts estableix que les finalitats de la Fundació són:

---

²³¹ A data 7.6.2015 el Patronat de la Fundació Mercè Rodoreda està format per: Joandomènec Ros, president; Jaume de Puig i Joaquim Agulló, vicepresidents; Romà Escalas i Llimona, secretari general; Josep Massot i Muntaner, president de la SHA; Francesc González i Sastre, president de la SCB; Joan Antoni Solans, president de la SCiT, M. Teresa Cabré, presidenta de la SF i Josep González-Agàpito, president de la SFICS.

²³² Integrada inicialment per: Joaquim Molas, Jordi Sarsanedas i Joan Triadú. Actualment, constituïda per Joaquim Mallafre, Carles Miralles, Joaquim Molas i Damià Pons.

²³³ Llei 4/2008, del Llibre tercer del Codi Civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques.

²³⁴ Ley 49/2002, de régimen fiscal de las entidades sin finalidades lucrativas y de los incentivos fiscales.

- “a) Concedir premis a treballs d’investigació sobre la narrativa catalana del segle XX, titulats «Premis Mercè Rodoreda».*
- b) Concedir ajuts de tot tipus per a estudis i treballs relacionats amb la narrativa catalana del segle XX i principalment amb l’estudi i la divulgació de l’obra de Mercè Rodoreda.*
- c) La constitució d’una biblioteca que contingui tota l’obra de Mercè Rodoreda i també les seves traduccions, i l’adquisició de tot tipus de material relatiu a l’autora per a la constitució de l’arxiu i biblioteca Mercè Rodoreda.*
- d) La custòdia dels documents de Mercè Rodoreda que siguin titularitat de la Fundació i els altres que li siguin confiats.*
- e) i les altres activitats vinculades a les finalitats fundacionals que el Patronat consideri.”*

Durant aquests anys d’existència, la Fundació ha inventariat i catalogat l’arxiu de Mercè Rodoreda i l’ha posat a la disposició del públic estudiós per a la seva consulta. L’arxiu i la biblioteca s’han anat ampliant amb posteriors adquisicions, donacions i cessions. S’han iniciat dues col·leccions on s’han publicat nombrosos treballs i estudis sobre l’autora.

L’any 2008 es commemoraven els cent anys del naixement de Mercè Rodoreda i la Fundació Mercè Rodoreda van preparar un projecte cultural que va rebre el nom d’Any Rodoreda.

6.3.2. Context del projecte

Joaquim Molas ens defineix la motivació per organitzar l’Any Rodoreda pels següents motius: “Primer, és que el dia 10 d’octubre de 2008 es complien cent anys del naixement de Mercè Rodoreda. Segon, el fet que la Fundació Rodoreda gestiona els drets d’autor que Rodoreda va deixar l’Institut d’Estudis Catalans, com a hereu de la propietat intel·lectual. I tercer, el fet que, en aquell moment, fos l’escriptor més conegut fora de les fronteres lingüístiques. Rodoreda és l’escriptora més traduïda, actualment a trenta-quatre llengües. Per tant, es va considerar que la seva figura i la seva obra podrien ser útils per difondre la llengua i cultura catalanes a tot el món. Sempre tenint en compte que aquest ja era una de les grans aspiracions que havia tingut la Rodoreda en el seu moment.” (Molas, 2013)

L'any 2006, el Patronat de la Fundació Mercè Rodoreda va encarregar a la Comissió Tècnica la preparació d'un programa d'activitats per a commemorar, l'any 2008, els cent anys del naixement de l'escriptora. Al cap d'uns mesos, la Comissió Tècnica va presentar el programa d'activitats a la Institució de les Lletres Catalanes i a l'Institut Ramon Llull. Després de diverses reunions, es va definir un projecte cultural comú que tenia com a base el programa d'activitats inicial, ampliat amb les propostes fetes per la ILC i l'IRL, que s'anomenaria Any Rodoreda.

L'organització de l'Any Rodoreda ha estat la següent:

Comissió d'Honor

Joan Manuel Tresserras, conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació i president de la Institució de les Lletres Catalanes

Josep Bargalló, director de l'Institut Ramon Llull

Salvador Giner, president de l'Institut d'Estudis Catalans i president de la Fundació Mercè Rodoreda

Comissió Executiva

Joaquim Mallfrè, membre de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Comissió Tècnica de la Fundació Mercè Rodoreda

Joaquim Molas²³⁵, membre de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Comissió Tècnica de la Fundació Mercè Rodoreda

Jordi Sarsanedas²³⁶, membre de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Comissió Tècnica de la Fundació Mercè Rodoreda

Joan Triadú²³⁷, membre de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Comissió Tècnica de la Fundació Mercè Rodoreda

Oriol Izquierdo, director de la Institució de les Lletres Catalanes

Carles Torner, director de l'Àrea de Literatura i Pensament de l'Institut Ramon Llull

Secretariat Executiu

Sònia Garcia, Institut Ramon Llull

Xavier Montoliu, Institució de les Lletres Catalanes

Iolanda Pelegrí, Institució de les Lletres Catalanes

Marta Viñuales, Fundació Mercè Rodoreda – Institut d'Estudis Catalans

---

²³⁵ Va morir el 16.3.2015. Va ser l'ànima de la Fundació Mercè Rodoreda des de la creació.

²³⁶ Va morir el 16.11.2006. Va col·laborar de manera molt intensa en la planificació del primer programa d'activitats de l'Any Rodoreda.

²³⁷ Va morir el 30.9.2010. Va col·laborar molt activament en la planificació de les activitats del programa de l'Any Rodoreda i també en l'organització de les activitats.

L'enquadrament de l'organització de les activitats de l'Any Rodoreda en el context d'altres polítiques ha estat molt divers i ha estat un dels punts forts de la commemoració. El juliol del 2007, va tenir lloc la signatura del conveni de col·laboració entre la Fundació Mercè Rodoreda, la Institució de les Lletres Catalanes i l'Institut Ramon Llull. En aquest conveni s'establí la voluntat de les tres entitats de cooperar i d'implicar-se de manera formal per unificar esforços i establir unes aliances amb la voluntat d'evitar la duplictat d'accions i estalviar recursos econòmics i personals. Joaquim Molas matisa que "Aquest pacte es va materialitzar amb la signatura d'un conveni i una presentació pública del programa de l'Any Rodoreda a la premsa. La Institució de les Lletres Catalanes es va encarregar de l'organització i la difusió a l'interior, i l'Institut Ramon Llull de la difusió a l'exterior. El paper de la Fundació Rodoreda va ser el d'organitzar totes les activitats, tant a l'interior com a l'exterior, de manera coordinada amb la ILC i l'IRL." (Molas, 2013)

Una de les actuacions més destacables en l'enquadrament en el context d'altres polítiques ha estat l'obertura a la participació de la societat civil, acollint totes les iniciatives privades i públiques de les entitats que s'hi volguessin adherir, i la voluntat d'obertura a l'exterior. L'organització de l'Any Rodoreda s'hi ha adaptat en la mesura de les seves possibilitats per poder dur a terme: jornades, simposis, exposicions, lectures públiques, activitats educatives, presentacions de llibres, taules rodones, espectacles i altres activitats.

La majoria de les activitats que s'han portat a terme durant la celebració de l'Any Rodoreda han estat programades en cooperació. És a dir, amb la implicació de grups d'interès, *stakeholders*, sense els quals seria impossible portar a terme una commemoració cultural de gran abast com són els anys temàtics literaris. Algunes d'elles han estat organitzades per les entitats de l'Any Rodoreda i després han estat ofertes a d'altres entitats perquè les acollissin en les seves instal·lacions; unes altres s'han dut a terme amb la cooperació d'altres entitats; i, finalment, n'hi ha hagut d'altres que han estat organitzades directament per altres entitats i l'organització de l'Any Rodoreda, únicament les ha acollit sota el paraigua de l'Any i les ha anunciat a la pàgina web. Per tant, estem parlant d'un context molt ampli. Amb implicació de col·lectius molt heterogenis, des d'entitats privades a entitats públiques, ajuntaments, centres cívics, biblioteques, entre d'altres. Joaquim Molas afegeix que "certament, aquest grup d'ILC, IRL i Fundació Rodoreda va organitzar i canalitzar les propostes que feien les entitats. Però, de fet aquest tercer objectiu va ser un moviment popular en el qual va intervenir des de les institucions locals fins als instituts de segon

ensenyament, les universitats, nacionals i estrangeres. És a dir, aquest plantejament de buscar la col·laboració espontània va provocar aquesta divulgació i participació popular que no havien tingut, que jo ara recordi, els altres centenaris.” (Molas, 2013).

La dinàmica territorial de les activitats de l'Any Rodoreda estava prevista inicialment en els llocs on va viure Mercè Rodoreda: Barcelona, França (diverses ciutats), Ginebra i Romanyà de la Selva. Però Joaquim Molas explica que “Es van fer activitats a tot arreu del món. A Europa recordo que es van fer activitats a Alemanya, Bèlgica, França, Eslovènia, Holanda, Itàlia, Regne Unit i Suïssa. A Amèrica es van fer activitats a: Argentina, Canadà, Costa Rica, Estats Units d'Amèrica, Mèxic i Xile. Fins i tot a països tan remots com Austràlia, Israel, Índia, i Jordània.” (Molas, 2013).

La durada de l'any commemoratiu ha estat d'uns vint-i-tres mesos. Joaquim Molas ens informa que “ l'inici va ser el mes de juliol del 2007, amb la signatura del conveni de col·laboració i la presentació a la premsa del programa i del web de l'Any Rodoreda. Després el mes d'octubre, a la Fira de Frankfurt es va fer la presentació a nivell internacional, i a continuació va venir tot seguit. El mes de novembre la inauguració al Teatre Nacional de l'adaptació de *La plaça del Diamant*, el desembre la jornada de traductors, etc. La cloenda es va fer el mes de maig de 2009 amb una jornada per al professorat de secundària, en la qual jo vaig fer una conferència.” (Molas, 2013)

6.3.3. Àmbit dels objectius i dels resultats

6.3.3.1. Els objectius

La Generalitat de Catalunya va declarar l'any 2008 com a «Any Rodoreda» amb la signatura, amb data 19 de juliol de 2007, d'un conveni de col·laboració entre la Fundació Mercè Rodoreda (IEC), la Institució de les Lletres Catalanes i l'Institut Ramon Llull. Aquest conveni tenia com a finalitat concretar la col·laboració de les entitats signatàries en les activitats del centenari, establir-ne l'organització i garantir el finançament. Aquell dia també es va fer la presentació a la premsa de les línies mestres de l'Any Rodoreda i de l'obertura d'un domini web amb el nom de www.anyrodoreda.cat, amb la finalitat de difondre les activitats i promoure la col·laboració de les iniciatives, tan privades com públiques, que es volguessin sumar a la celebració del centenari. A més, aquest espai web va servir com a base de dades per a recopilar la informació de totes les activitats que s'anirien portant a terme.

Pàgina web de l'Any Rodoreda

La Fundació Mercè Rodoreda, la Institució de les Lletres Catalanes i l'Institut Ramon Llull van considerar d'un positiu interès la celebració d'un any dedicat a la memòria de l'escriptora amb els següents **objectius**:

- 1) "Promoure l'estudi i la difusió de l'obra i de la figura de Mercè Rodoreda, no sols al país, sinó també fora del país.
- 2) Aprofitar la celebració del centenari per donar a conèixer i divulgar, en la mesura del possible, la llengua i la literatura catalanes fora del país, com era el seu desig: «M'hagués agradat que la meua obra fos important, importantíssima a nivell dels més grans escriptors del món, i no per mi, que en aquest sentit no tinc la menor vanitat personal, sinó perquè la seva importància hauria reverterit sobre el país».
- 3) Impulsar, ajudar, coordinar i difondre les iniciatives espontànies de totes les institucions i empreses, nacionals i estrangeres, dels professors i dels lectors més indiscriminats, de manera que permeti de realitzar aquest projecte a través d'edicions, de traduccions, de conferències, d'exposicions, d'adaptacions teatrals, d'audiovisuals, etc." (www.anyrodoreda.cat)

Per a realitzar aquests objectius, la Fundació Mercè Rodoreda, amb la col·laboració de la Institució de les Lletres Catalanes i l'Institut Ramon Llull, va preparar un ampli programa d'activitats que ha suposat la interacció entre diverses institucions i organismes, amb la voluntat de fer un programa extens i divers, que ha inclòs, a més

de les edicions, entre les quals s'inclou una nova edició de les *Obres Completes*, congressos, jornades, cicles de conferències, exposicions, rutes literàries, adaptacions teatrals, produccions virtuals i audiovisuals, i activitats educatives.

6.3.3.2. Anàlisi del plantejament inicial i propostes de futur

Com ja s'ha dit, la presentació de les línies mestres de l'Any Rodoreda es va fer el 19 de juliol de 2007, amb la finalitat de fer públic que es proclamava l'Any Rodoreda amb la finalitat que les entitats que s'hi volguessin adherir o col·laborar amb l'organització d'activitats tinguessin temps per a prepara-les. Paral·lelament, les institucions organitzadores de l'Any Rodoreda van anar mantenint converses amb les entitats que ja havien manifestat un interès a participar en l'Any Rodoreda: diputacions, ajuntaments, universitats, editorials, i altres.

Aquestes propostes inicials es van anar recopilant i es va preparar un programa bàsic, com a punt de partida, que es va publicar el novembre de 2007, en el llibret *Any Rodoreda 1908-2008. Programa*²³⁸. En aquest llibret, que té la particularitat de ser el primer i únic cop en què s'edita el programa d'un any literari, es van recollir 65 activitats (vegeu taula 1), consensuades amb les entitats que havien manifestat la seva voluntat de col·laborar-hi, i que sumaven una setantena d'entitats col·laboradores. Les activitats es van classificar d'acord amb els enunciats següents:

---

²³⁸ *Any Rodoreda 1908-2008. Programa*. Barcelona: Fundació Mercè Rodoreda i Institució de les Lletres Catalanes, 2007.

Taula 1. Activitats previstes en el Programa inicial

ACTIVITATS PREVISTES	
Activitats institucionals	1
Exposicions	9
Rutes literàries	3
Espectacles	6
Produccions virtuals	4
Audiovisuals	5
Edicions	11
Activitats educatives	3
Espais	2
Actes acadèmics	8
Cicles de conferències	2
Altres activitats	11
Total activitats	65

L'organització de l'Any Rodoreda va anar ampliant aquestes activitats programades inicialment amb les propostes de les entitats que s'hi van adherir i que durant tot l'any van anar fent arribar al web de l'Any Rodoreda www.anyrodoreda.cat.

Una vegada finalitzat l'Any Rodoreda, les propostes de futur de la Fundació Mercè Rodoreda han estat: a) continuar amb la seva missió que és conservar la memòria de Mercè Rodoreda, gestionar la propietat intel·lectual de l'autora i vetllar per l'estudi i la difusió de la seva obra; b) convocar el premi i els ajuts anuals; c) ampliar el fons bibliogràfic i documental de la Fundació; d) renovar i ampliar els continguts del web de la Fundació; e) continuar editant treballs relacionats amb l'escriptora; i f) promoure els estudis sobre la figura i l'obra de l'escriptora.

Pel que fa a les entitats organitzadores, cal dir que el model de gestió de l'organització i del funcionament, gestionat de manera conjunta entre les tres entitats, ha permès optimitzar recursos econòmics i humans i ha aconseguit obtenir uns resultants molt satisfactoris en tots els sentits. Aquest model de gestió d'un esdeveniment d'aquestes característiques s'ha demostrat molt eficaç i eficient i és per això que les institucions organitzadores, la Institució de les Lletres Catalanes i l'Institut Ramon Llull, consideren molt positiu implementar aquest model per a les properes celebracions d'efemèrides

similars. Concretament, la Institució de les Lletres Catalanes ha utilitzat el model per a l'organització de l'Any Maragall (2010-2011).

6.3.3.3. Els resultats

6.3.3.3.1. Grau de consecució

Joaquim Molas valora “els resultats globals obtinguts com a molt positius. El ressò i la presència que ha tingut l'Any Rodoreda han estat molt importants, tant a fora com a l'interior. L'originalitat està en el fet de plantejar la celebració com un impuls popular, en el qual hi podia participar tothom i al qual tothom donava suport va fer que fos tan divers i que a la vegada tingués tan èxit. Jo penso que els altres anys literaris no han tingut tan de ressò.” (Molas, 2013).

Per tant, el grau de consecució dels resultats de l'Any Rodoreda s'ha aconseguit de manera molt positiva, tenint en compte que el primer i el segon objectiu fixats a l'inici: «promoure l'estudi i la difusió de l'obra i la figura de Mercè Rodoreda», i «donar a conèixer i divulgar la llengua i la literatura catalanes» s'han assolit gairebé del tot. Els estudis i la difusió universal de la figura i l'obra de Mercè Rodoreda s'han promogut per tot el món, amb la col·laboració de les universitats i de les entitats d'arreu; la coordinació i la difusió de les iniciatives de totes les institucions i empreses també ha estat un èxit, ja que el nombre d'activitats realitzades ha arribat a les 1.102. Un nombre molt elevat respecte al punt de partida. Això ha estat motivat no per una manca de planificació, sinó per l'elevat nombre d'entitats que han fet seva la crida oberta, que des de l'organització de l'Any Rodoreda es va fer pública, i han presentat les seves propostes al Secretariat executiu, a través d'un formulari habilitat en línia. Aquestes propostes, una vegada estudiades, han estat incorporades a les activitats de l'Any Rodoreda, i posteriorment han estat anunciades i recopilades al web www.anyrodeda.cat.

Pel que fa al tercer objectiu: «Obrir la celebració també a totes aquelles iniciatives espontànies», ha estat tot un èxit. Des del Secretariat executiu, l'organització de l'Any Rodoreda ha col·laborat amb totes les institucions i empreses, nacionals i estrangeres que li han proposat activitats, o bé ha estat la mateixa organització de l'Any Rodoreda que ha gestionat i ha proposat a les entitats l'organització d'algunes de les activitats. De la setantena d'entitats col·laboradores que van participar a l'inici de l'Any Rodoreda, finalment s'ha arribat a les 683 entitats. Entre les quals hi ha

administracions públiques, universitats, entitats privades, biblioteques, centres d'ensenyament, centres cívics, associacions i institucions culturals.

Joaquim Molas considera que “un dels èxits més grans dels resultats obtinguts és la participació popular que va obtenir tan bona resposta motivada sobretot per la figura popular de la Rodoreda. I, per tant, és una figura que té, diguem-ne, repercussió en molts sectors. No solament, en el sector universitari o en l'ensenyament secundari, sinó també en el de les biblioteques i en el que podríem dir pròpiament general. Realment, hi va haver moltes iniciatives populars. Llavors, el que va fer la Fundació, bàsicament la Fundació, amb la col·laboració de les altres dues entitats, ILC i IRL, va ser canalitzar tot aquest moviment. Canalitzar-lo i potenciar-lo.” (Molas, 2013)

Aquesta diversitat d'entitats col·laboradores ha permès que les entitats organitzadores comprovessin que “la cultura és un sector en el qual intervenen molts agents, públics, privats, associatius, moltes vegades, a més, barrejats entre ells, amb acords, convenis, formes jurídiques més o menys complexes, etc. Això demostra la diversitat social a l'hora d'abordar la intervenció en la cultura però també la riquesa de possibilitats a l'hora de concertar els diferents agents”. (Colombo; Roselló, 2009)

Joaquim Molas comenta que Mercè Rodoreda “és una figura que té, diguem-ne, repercussió en molts sectors. No solament, en el sector universitari o en l'ensenyament secundari, sinó també en el de les biblioteques i en el que podríem dir pròpiament general.” (Molas, 2013).

És per això que es pot afirmar que el grau de consecució dels objectius fixats no només s'ha assolit sinó que ha superat amb escreix les expectatives inicials.

6.3.3.3.2. Presentació de resultats²³⁹

La presentació de l'Any Rodoreda es va fer el dia 13 d'octubre de 2007 a la Fira Internacional del Llibre de Frankfurt. La inauguració oficial va tenir lloc el dia 15 de novembre de 2007 al Teatre Nacional de Catalunya amb l'estrena de l'adaptació teatral de *La plaça del Diamant*, realitzada per Josep M. Benet i Jornet i direcció de Toni Casares, una exposició amb el títol «*La plaça del Diamant*, un malson de coloms» i l'edició del programa de *l'Any Rodoreda 1908-2008* que, en dues edicions

---

²³⁹ Els resultats de l'Any Rodoreda s'han pogut elaborar gràcies a la participació de les entitats organitzadores i de les entitats col·laboradores, que han facilitat la informació de les activitats realitzades i també les dades numèriques, corresponents als assistents, visitants, etc., de cadascuna de les activitats. La recopilació de la informació es va tancar el 17 de juny de 2009.

successives, ha assolit un tiratge de deu mil exemplars. La celebració del centenari va tenir el seu punt culminant els primers dies del mes d'octubre de 2008 amb la convocatòria d'un Congrés Internacional sobre l'escriptora, jornades d'estudiosos a tot el món i l'acte d'homenatge que es va fer a l'Institut d'Estudis Catalans el dia 10 d'octubre de 2008, just el dia que es complien cent anys del naixement de l'escriptora. I es va clausurar, en teoria, amb la «Jornada Mercè Rodoreda de formació del professorat de secundària», organitzada pel Departament d'Educació, que va tenir lloc el dia 8 de maig de 2009, i amb el final de la gira de l'adaptació del musical de l'obra *Aloma*, feta per la companyia Dagoll Dagom i el Teatre Nacional de Catalunya.

L'anàlisi de les activitats i l'avaluació dels resultats s'ha elaborat a partir del processament sistemàtic de totes les dades aportades per les entitats organitzadores i per les entitats col·laboradores. La informació recopilada de les activitats portades a terme durant l'Any Rodoreda s'ha organitzat en forma d'indicadors en dos grans blocs: 1) el resultat global (dades cronològiques, tipus d'activitat, àrees geogràfiques, localitats i agrupacions d'entitats); i 2) l'inventari detallat dels resultats classificats per la tipologia de les activitats (actes institucionals, congressos i jornades, conferències, edicions —edicions, traduccions, assaigs i estudis, articles especialitzats—, adaptacions teatrals, exposicions, promoció de la lectura (activitats de les biblioteques i d'altres institucions, i lectures públiques), audiovisuals, produccions virtuals, espais, rutes literàries, activitats educatives, activitats diverses de difusió i homenatge, i notes i ressenyes de premsa.

Una vegada finalitzada la celebració de l'Any Rodoreda, "totes les activitats que es van organitzar amb motiu de l'Any Rodoreda estan descrites detalladament en el llibre *Any Rodoreda 1908-2008. Memòria*²⁴⁰ que vam fer des de l'organització i que es va publicar a la col·lecció de la Fundació. No sé si els altres anys literaris han fet unes memòries semblants." (Molas, 2013)

A. Resultats globals

La quantitat d'activitats portades a terme durant l'Any Rodoreda, d'una banda, han posat de manifest la popularitat i la universalitat de l'escriptora; i de l'altra banda, l'àmplia mobilització de les entitats ha demostrat la vigència i la projecció nacional i internacional de la seva obra en l'actualitat. El total de les activitats portades a terme

---

²⁴⁰ *Any Rodoreda 1908-2008. Memòria*. Barcelona: Fundació Mercè Rodoreda, Institut d'Estudis Catalans, Institució de les Lletres Catalanes i Institut Ramon Llull (2010).

ha estat de 1.102. En el desglossament per anys es pot advertir que, per raons òbvies, el nombre més important ha tingut lloc durant l'any 2008, amb 931 (vegeu taula 1).

Taula 1. Activitats i assistents per any

ANY	ACTIVITATS	ASSISTENTS
2007	40	75.940
2008	931	236.244
2009	131	53.132
TOTAL	1.102	365.316

Un altre indicador de l'activitat durant tot el centenari ha estat el nombre de **visitants del web** de l'Any Rodoreda www.anyrodoreda.cat. També en aquest cas, el volum més important de les visites ha tingut lloc durant l'any 2008, en el qual se n'han registrat 33.371, amb una mitjana de 46,84 visites per dia (vegeu taula 2).

Taula 2. Visites rebudes al web de l'Any Rodoreda

PERÍODES	VISITANTS	MITJANA*
Desembre 2007	416	13,42
1.01.2008 a 31.12.2008	33.371	46,84
1.01.2009 a 17.06.2009	5.521	20,21
TOTAL	39.308	

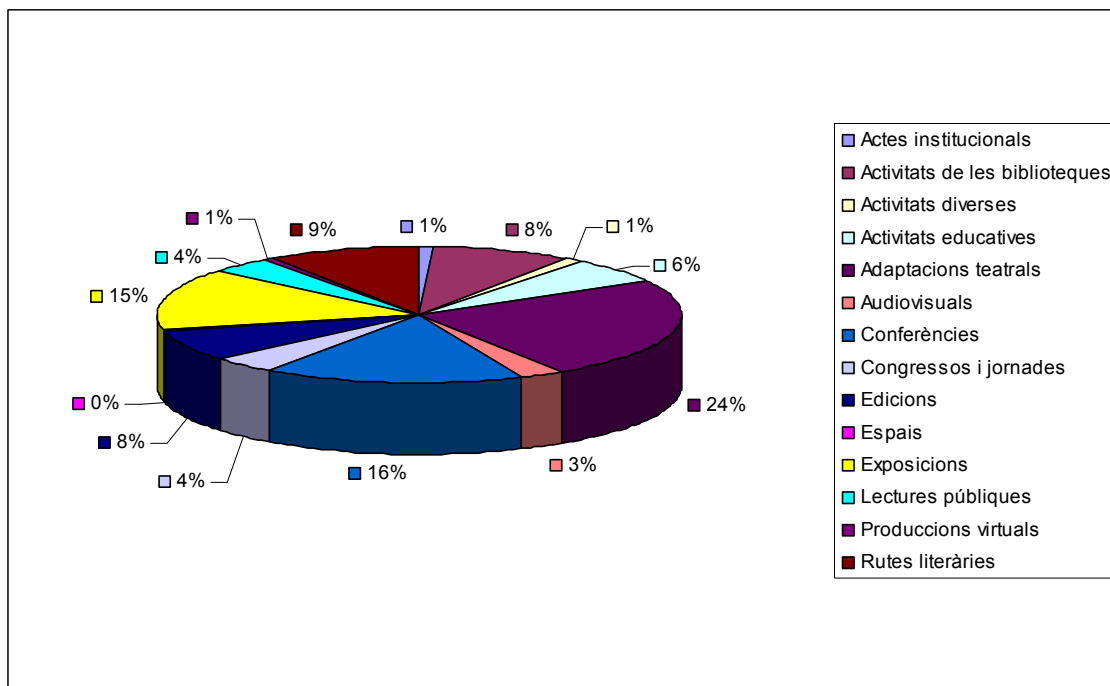
* Mitjana de visites per dia

Pel que fa al **tipus d'activitat** (vegeu taula 3), les adaptacions teatrals han estat el més nombrós, amb 265, i han representat el 24 %, seguides per les conferències, amb 177, que han suposat el 16 %, i les exposicions, amb 160, el 15 %. El total de la participació ha estat de 365.316 assistents. La majoria dels quals corresponen als visitants de les exposicions, amb 154.699, i als espectadors de les adaptacions teatrals, amb 129.913. També cal destacar el nombre de visitants de les produccions virtuals, amb 63.409, que corresponen a les visites de l'espai web de l'Any Rodoreda www.anyrodoreda.cat i de l'exposició virtual «Mercè Rodoreda, joc de miralls» de Lletra (UOC) www.lletra.cat/expo/mercerodoreda.

Taula 3. Tipus d'activitat i assistents

TIPUS	ACTIVITATS	%	ASSISTENTS
Actes institucionals	10	1%	
Activitats de les biblioteques	93	8%	2.304
Activitats diverses	12	1%	228
Activitats educatives	69	6%	791
Adaptacions teatrals	265	24%	129.913
Audiovisuals	33	3%	51
Conferències	177	16%	7.321
Congressos i jornades	41	4%	1.054
Edicions	85	8%	
Espais	3	0%	
Exposicions	160	15%	154.699
Lectures públiques	43	4%	2.826
Produccions virtuals	7	1%	63.409
Rutes literàries	104	9%	2.720
TOTAL	1.102	100	365.316

Gràfic per tipus d'activitats

Per **mesos**, el nombre més gran d'activitats ha tingut lloc durant tres mesos de l'any 2008, que han estat: el mes d'abril, amb 197 activitats, mes en el qual coincidien la Diada de Sant Jordi, 23 d'abril, i la data en la qual es commemoraven els vint-i-cinc anys de la mort de Mercè Rodoreda, el dia 13 d'abril; en segon lloc, el mes d'octubre, amb 157 activitats, en el qual es commemoraven els cent anys del naixement de l'escriptora, el dia 10 d'octubre, i finalment, el mes de novembre de 2008, amb 122 activitats, que cal suposar que és una seqüela deguda del mes en què s'esqueia la data concreta del centenari del naixement (vegeu taula 4).

Taula 4. Activitats per mesos i anys

ANY	MESOS	ACTIVITATS	ASSISTENTS
2007	juliol	1	
	agost	0	
	setembre	1	45
	octubre	3	1.200
	novembre	12	73.929
	desembre	6	350
	s/d	17	416
Total 2007		40	75.940
2008	gener	22	640
	febrer	29	8.958
	març	54	34.431
	abril	197	22.298
	maig	89	37.684
	juny	60	1.794
	juliol	39	7.820
	agost	29	1.440
	setembre	54	8.836
	octubre	157	48.566
	novembre	122	15.433
	desembre	47	14.973
	s/d	32	33.371
Total 2008		931	236.244
2009	gener	18	1.434
	febrer	26	1.106
	març	26	6.576
	abril	22	90
	maig	19	24.571
	juny	4	5.521
	juliol	3	13.834
	agost	1	
	setembre	3	
	octubre	3	
	novembre	1	
	desembre	1	
	s/d	4	
Total 2009		131	53.132
TOTAL		1.102	365.316

En les estadístiques que s’han elaborat a partir de les **visites efectuades al web** de l’Any Rodoreda www.anyrodoreda.cat (darrera consulta: 17 de juny de 2009), també es pot comprovar aquesta mateixa tendència, perquè els mesos d’abril i octubre de 2008, en els quals les visites han estat més nombroses, dates que, com ja s’ha dit abans, coincideixen amb dates ben significatives: la diada de Sant Jordi (23 d’abril) i el dia de la commemoració del centenari (10 d’octubre). El mes de gener de 2008, amb 3.845 visitants (vegeu taula 5), també s’ha registrat un volum més alt de visites si es compara amb la taula 4 d’ “Activitats per mesos i anys”, que es pot atribuir a l’interès expectant que va generar en la societat l’inici de l’Any Rodoreda.

Taula 5. Visites mensuals al web de l’Any Rodoreda 2008

MES	NOMBRE DE VISITES
Gener 2008	3.845
Febrer 2008	2.692
Març 2008	3.692
Abril 2008	5.257
Maig 2008	3.156
Juny 2008	2.018
Juliol 2008	1.481
Agost 2008	1.153
Setembre 2008	2.924
Octubre 2008	3.353
Novembre 2008	2.348
Desembre 2008	1.452
Total	33.371

Pel que fa a l'àrea geogràfica, cal destacar que Catalunya és el lloc on s'han portat a terme més activitats, amb un total de 958 activitats i 355.854 assistents (vegeu taula 6).

Taula 6. Activitats per àrees geogràfiques

ÀREA GEOGRÀFICA	ACTIVITATS	ASSISTENTS
1. Domini lingüístic català		
Catalunya	958	355.854
Illes Balears	22	313
Andorra	19	1.460
País Valencià	12	1.152
2. Espanya		
Comunitat Autònoma de Madrid	14	4.150
Altres	8	207
3. Altres països		
França	20	1.690
Alemanya*	7	
Estats Units d'Amèrica	7	325
Regne Unit	5	20
Altres	30	145
TOTAL	1.102	365.316

*Es té coneixement de les activitats realitzades, però no del nombre d'assistents a les activitats.

De tota manera, cal fer constar que hi hagut fins a **30 àrees geogràfiques**. En la taula 6 només s'han mostrat les àrees en què el nombre d'activitats realitzades ha estat igual o superior a cinc. Per oferir una dimensió més completa de les àrees geogràfiques on s'han realitzat activitats, s'enumeren la resta de les comunitats autònomes de l'Estat espanyol i dels altres països on també han tingut lloc activitats, en una franja que va des d'una a quatre activitats. Les comunitats autònomes han estat Andalusia, Aragó, Castella-La Manxa, Galícia, Múrcia, Navarra i el País Basc. Els països pertanyents a l'àmbit d'Europa on s'han celebrat activitats han estat Bèlgica, Eslovènia, Holanda, Itàlia i Suïssa. Els països d'Amèrica on s'han celebrat activitats han estat l'Argentina, Canadà, Costa Rica, Mèxic i Xile. Finalment, cal esmentar de manera especial, per la seva particularitat geogràfica, quatre àrees on també s'han celebrat activitats: Austràlia, Israel, Índia i Jordània.

Moltes **localitats** han volgut participar de la commemoració del centenari i d'alguna manera retre el seu propi homenatge a l'escriptora. La relació de localitats (vegeu taula 7) s'han ordenat de més a menys, segons el nombre d'activitats celebrades. Només es

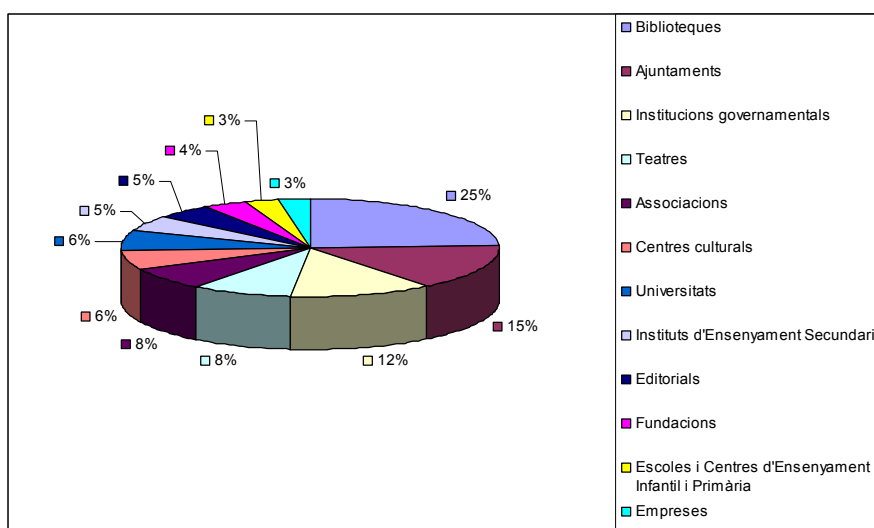
fan constar les localitats on el nombre ha estat igual o superior a deu. En aquesta taula es presenten fins a quinze localitats, però cal fer constar que el nombre total on s'han portat a terme activitats és de 297. Barcelona és la localitat on s'han celebrat més activitats, concretament 261, i també la ciutat que ha comptat amb més assistents, 244.925.

Taula 7. Localitats on s'han portat a terme més de deu activitats

LOCALITAT	ACTIVITATS	ASSISTENTS
Barcelona	261	244.925
Romanyà de la Selva	59	1.740
Girona	33	1.935
Sant Cugat del Vallès	23	357
Sabadell	22	986
L'Hospitalet de Llobregat	17	6.958
Reus	14	8.490
Madrid	14	4.150
Tarragona	13	1.295
Vic	13	14
Palma	12	243
Sant Julià de Lòria	12	277
Tortosa	11	15.743
Mataró	11	9.186
Lleida	11	3.022

Les **entitats col·laboradores** de l'Any Rodoreda han arribat a les 683, entre les quals es poden destacar les biblioteques, de manera molt significativa, sobre la resta de les altres entitats, amb una participació de 303 activitats promogudes, que representen el 23,6 % sobre el total de les entitats que han organitzat activitats. En la taula 8, a més de mostrar-se els resultats de les participacions, també es pot veure la diversitat d'entitats i agents que hi han col·laborat.

Gràfic per entitats

Taula 8. Entitats per agrupacions

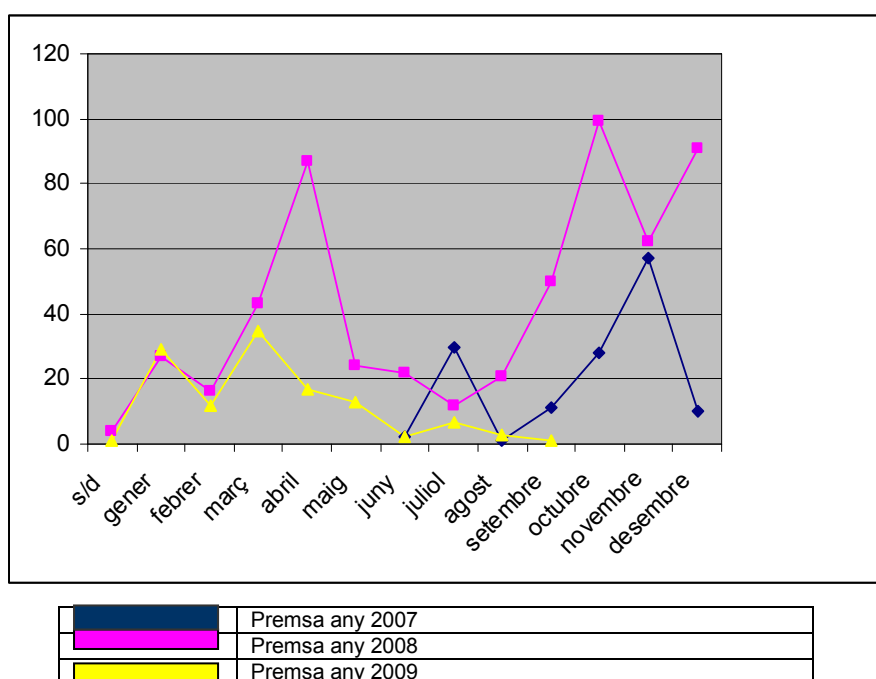
TIPUS D'ENTITATS	PARTICIPACIONS	%
Biblioteques	303	22,5%
Ajuntaments	188	14,0%
Institucions governamentals	154	11,4%
Teatres	106	7,9%
Associacions	94	7,0%
Centres culturals	81	6,0%
Universitats	78	5,8%
Instituts d'Ensenyament Secundari	67	5,0%
Editorials	58	4,3%
Fundacions	48	3,6%
Escoles i Centres d'Ensenyament Infantil i Primària	38	2,8%
Empreses	33	2,5%
Entitats	18	1,3%
Fires i festivals	14	1,0%
Centres Cívics	11	0,8%
Televisions	11	0,8%
Diputacions	10	0,7%
Llibreries	9	0,7%
Ràdios	6	0,4%
Cinemes	6	0,4%
Residències i casals d'avis	5	0,4%
Museus	4	0,3%
Mediateques	3	0,2%
TOTAL	1.345	100,0%

La **premsa** periòdica s'ha fet ressò de l'Any Rodoreda d'una manera moderada. En el període comprès entre el juny de 2007 i el setembre de 2009, el total de notes i ressenyes de premsa ha estat de 817. En la taula 9, seguint la tònica de tot el centenari, els mesos que destaquen de manera significativa sobre la resta corresponen a l'any 2008 són l'octubre, amb 99 articles, el desembre, amb 91 articles, i l'abril, amb 87.

Taula 9. Articles de premsa per mesos i anys

ARTICLES DE PREMSA			
	2007	2008	2009
s/d		4	1
Gener		27	29
Febrer		16	12
març		43	35
Abril		87	17
Maig		24	13
Juny	2	22	2
Juliol	30	12	7
Agost	1	21	3
Setembre	11	50	1
Octubre	28	99	
Novembre	57	62	
Desembre	10	91	
Total	139	558	120

Gràfic per mesos i anys

B. Resultats classificats per la tipologia de les activitats

B.1. Actes institucionals

Durant la commemoració del centenari, les institucions catalanes van voler retre homenatge a Mercè Rodoreda amb la celebració d'actes institucionals dedicats a l'escriptora. Entre els més destacats es poden citar la proclamació de l'Any Rodoreda a la conselleria de Cultura i Mitjans de Comunicació, la signatura del conveni de col·laboració, i la presentació de la pàgina web www.anyrodoreda.cat; l'acte de presentació de l'Any Rodoreda de manera internacional a la Fira de Frankfurt 2007; l'acte d'obertura i presentació de l'Any Rodoreda al Teatre Nacional de Catalunya, amb la inauguració de l'exposició «*La plaça del Diamant, un malson de coloms*», la presentació del programa d'activitats, l'estrena de l'adaptació teatral de *La plaça del Diamant*; la lectura de textos de Mercè Rodoreda al Parlament de Catalunya; les activitats institucionals de la Generalitat de Catalunya el dia Sant Jordi i l'acte institucional de la Diada al Parc de la Ciutadella.

B. 2. Congressos i jornades

Al llarg de l'Any Rodoreda es van celebrar quaranta-un congressos i jornades, que han representat un 4% sobre el total de les activitats. Entre els quals destaquen el Congrés Internacional Mercè Rodoreda, la Trobada de traductors de l'obra de Mercè Rodoreda, i un acte d'homenatge a Mercè Rodoreda el dia del centenari del seu naixement. També s'han organitzat seminaris i jornades d'estudiosos a universitats i centres d'una dotzena de països. Catalunya és el lloc on s'han celebrat més actes acadèmics, deu en total, seguida de França amb 4 jornades, i el Regne Unit amb 3. Després amb la celebració d'una jornada trobem: Alemanya, Austràlia, Bèlgica, Canadà, Estats Units d'Amèrica, França, Holanda, Itàlia, Regne Unit i Suïssa.

La majoria dels **actes acadèmics** s'han fet amb la cooperació de diverses entitats i universitats de tot el món i alguns amb la societat civil. A continuació s'anomenen algunes de les entitats: Bibliothèque Municipale d'Étude et Information (Grenoble), Caffè Letterario Più Libri Più Liberi (Roma), Catalan Center at New York University Càtedra Mercè Rodoreda de la CUNY, Centre d'Études Catalanes, Espais Escrits, Festival Cervantino (Guanajuato), Fira del Llibre (Frankfurt), Govern de Flandes, Hôtel de Massa Société des Gens de Lettres (París), Librairie Les Temps Modernes (Orléans), Librairie Mollat (Burdeus), Maison des Cultures du Monde (Paris), Maison des Écrivains et de la Littérature (París), Médiathèque Melville (París), Obra Social de

Catalunya Caixa, Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales²⁴¹, Teatro Español (Madrid), Università di Pisa, Università degli Studi di Firenze, Universitat de Barcelona, Université Paris-Sorbonne, University of Amsterdam.

B. 3. Conferències

Els cicles de conferències han estat, després de les adaptacions teatrals, una de les activitats més divulgatives de la figura i l'obra de Mercè Rodoreda. El cicle *Una novel·la són paraules*, organitzat per la Institució de les Lletres Catalanes i la Fundació Mercè Rodoreda, que es va iniciar a Barcelona, amb la col·laboració de l'Ateneu Barcelonès, ha estat un èxit, amb 112 conferències, en 53 localitats dels territoris de llengua i cultura catalanes i amb una participació de 4.321 assistents. Entre les entitats col·laboradores que han acollit aquest cicle de conferències hi ha: el Centre Cultural La Mercè de Girona, Centre d'Estudis Catalans a Andorra, Consorci de Biblioteques de Barcelona, Govern d'Andorra, Instituto Cervantes, Universitat d'Andorra, Universitat de Girona, i biblioteques i centres cívics. El nombre total de cicles de conferències organitzats ha estat d'11, i el de conferències ha estat de 177, que han representat el 16% sobre el total d'activitats, en 79 localitats i amb 7.321 assistents. (Vegeu taula 10). Altres entitats com l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) van organitzar uns cicles de conferències propis que es van anunciar en el marc de l'Any Rodoreda.

Taula 10. Cicles de conferències

CICLES DE CONFERÈNCIES			
TÍTOL	Conferències	Localitats	Assistents
<i>Una novel·la són paraules</i> (ILC-FMR)	112	53	4.321
Cicle de conferències al Centre Cultural La Mercè de Girona (Ajuntament de Girona)	5	1	268
Seminari Mercè Rodoreda a Andorra (Govern d'Andorra i Universitat d'Andorra)	10	1	274
<i>Les orelles de llegir</i> (ICUB i Biblioteques de Barcelona)	8	1	158
<i>Rodoreda, espejo de lenguas</i> (Centre Cultural Blanquerna de Madrid i Institut Ramon Llull)	5	1	240
Conferències al Centre de la Cultura Catalana a Andorra	4	1	120
<i>There things are life</i> (Delegació IEC i Universitat de Lleida)	3	1	60
Converses a Barcelona: Rodoreda i la guerra (Intitut de Cultura de Barcelona -	5	1	150

²⁴¹ Actualment, Acción Cultural Española AC/E.

Ajuntament de Barcelona)			
Rodoreda a les Illes Balears (Govern de les Illes Balears i Universitat de les Illes Balears)	5	1	300
Rodoreda a Perpinyà (Delegació IEC i Universitat de Perpinyà)	3	1	66
Rodoreda a Castelló de la Plana (Delegació IEC i Universitat Jaume I)	6	6	656
Conferències a les universitats	8	8	155
Altres	3	3	477
TOTAL	177	79	7.321

B. 4. Edicions

En la commemoració del centenari del naixement de l'escriptora la divulgació de la seva obra a través de les publicacions ha tingut un paper molt important. Les edicions s'han fomentat a través dels contractes de cessió de drets, gestionats des de la Fundació Mercè Rodoreda, a través de l'agència literària Casanovas & Lynch, que té la representació a tot el món de l'escriptora.

Una publicació a destacar és la revisió i reedició de les *Obres Completes*, coeditades l'any 2008 entre la Fundació Mercè Rodoreda i Edicions 62, de les quals es fa un seguiment acadèmic des de la Fundació Mercè Rodoreda.

L'Institut Ramon Llull també ha col·laborat amb els ajuts que atorga per a les traduccions d'autors catalans a d'altres llengües. En la taula següent es pot veure el nombre d'edicions i traduccions de l'obra de l'autora, els assaigs i estudis, els dossiers i números especials de revistes, i els articles i capítols especialitzats que han aparegut durant el període del centenari, amb un total 199. (Vegeu taula 12). Les edicions en format llibre han estat 85, que ha representat un 8% de les activitats.

Taula 12. Edicions

Edicions	2007	2008	2009	TOTAL
Edicions de l'obra de Mercè Rodoreda	8	21	3	32
Traduccions de l'obra de Mercè Rodoreda	7	10	2	19
Edicions sobre Mercè Rodoreda	6	17	2	25
Dossiers i números especials de revistes		13		13
Articles i capítols especialitzats	8	92	10	110
TOTAL	29	153	17	199

B. 5. Adaptacions teatrals

Les adaptacions teatrals han tingut un paper molt important en l'Any Rodoreda. Els grans espectacles d'adaptacions teatrals de l'obra de Mercè Rodoreda han conviscut amb d'altres de format petit i mitjà, realitzats per associacions, companyies de teatre *amateur*, petites companyies o intèrprets *free lance*. Les adaptacions teatrals han estat l'activitat que més espectadors ha tingut, amb un total de 265 representacions i 129.913 espectadors, que han representat el 24% de les activitats.

Els espectacles també han estat duts a terme a través de contractes d'autorització de drets, gestionats per la Societat General d'Autors i Editors (SGAE). En aquest cas, des de la Fundació Mercè Rodoreda s'ha fet una distinció entre les companyies teatrals professionals i les *amateurs* o actors *free lance*, la tasca de les quals ha estat considerada per la Fundació com a divulgativa de l'obra de l'escriptora:

- Companyies teatrals professionals: Teatre Nacional de Catalunya, Dagoll Dagom, Festival Grec, Companyia El Corral de l'Olivera, Jardí de contes i Taleia cultura i Companyia Ferroviària.
- Les companyies *amateurs* o actors *free lance* han estat molt nombroses: Agrupació Teatral Benet Escriba, Companyia Espina de la Sardina, Engruna Teatre, Mariona Sagarra, entre d'altres.

En el còmput de les activitats teatrals només s'ha comptabilitzat la funció del dia de l'estrena en cadascuna de les localitats on s'han representat les obres, encara que en alguns dels espectacles més petits aquestes dues dades coincideixen. En la taula 13 es reflecteixen els espectacles que han estat més representatius o que han estat de gira per més localitats, hi destaquen les dues grans produccions *La plaça del Diamant* (Teatre Nacional de Catalunya), amb 64.759 espectadors, i *Aloma* (Dagoll Dagom i Teatre Nacional de Catalunya), amb 54.169 espectadors. A més, cal tenir en compte que aquestes dues obres han anat de gira per una vintena de localitats de tots els territoris de llengua i cultura catalanes.

Taula 13. Espectacles

ESPECTACLE	REPRESENTACIONS	ESPECTADORS	LOCALITATS
<i>La plaça del Diamant</i> (Teatre Nacional de Catalunya)	104	64.759	20
<i>Aloma</i> (Dagoll Dagom i Teatre Nacional de Catalunya)	99*	54.169	20
<i>Un dia. Mirall trencat</i> (Teatre Borràs)	39	--	1
Els contes de Mercè Rodoreda (Pepa Lavilla)	40	1.300	40
<i>Mercè Rodoreda: senyores i minyones</i> (Rosa Pou i Assumpta Mercader)	37	1.098	37
<i>Jardí de contes</i> (Titelles Naip i Taleia Cultura)	27	--	27
<i>Un passeig per La plaça del Diamant</i> (Anna Carné i Gemma Sangerman)	17	134	17
<i>Flor desesperada</i> (Sergi Xirinachs)	11	1.200	7
<i>La senyora Florentina i el seu amor Homer</i> (Agrupació Teatral Benet Escriba)	11	2.100	8
<i>Rodorant</i>	10	--	6
<i>Mapes</i> (Mariona Sagarra)	6	--	6
<i>La mort i la primavera</i> (Albert Roig)	4	471	4
<i>Rodoreda. Retrat imaginari</i> (Festival Grec)	4	--	1
<i>L'home perla</i> (Companyia Ferroviària)	4	583	5
Altres		4.099	
TOTAL		129.913	

* No consten els espectadors de la representació que es va fer a Tarragona el 30 de juliol de 2009.

L'adaptació teatral de *La plaça del Diamant* va ser una de les obres de teatre amb més de 25.000 espectadors l'any 2007 a Barcelona, d'acord amb les dades que consten a *l'Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona*. (ICUB-Ajuntament de Barcelona).

Obres de teatre amb més de 25.000 espectadors. 2007 - Windows Internet Explorer

http://www.bcn.es/estadistica/catala/dades/anuari/cap06/C0606020.htm

Ajuntament de Barcelona

ESTADÍSTICA

Dades de la ciutat > Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona 2008 > Cultura

6. Arts escèniques

6.2. Obres de teatre amb més de 25.000 espectadors. 2007

Títol obra	Sala	Funcions	Entrades venudes	Espectadors	Oferta	Mitjana diària	% ocupació
Grease, el musical	Teatre Victòria	359	290.256	304.277	407.824	848	75
Oscar, 1 maleta, 2 maletes..	Teatre Condal	253	105.184	108.434	172.233	429	83
El mètode Gronhøim	Teatre Poliorama	174	95.684	97.119	110.884	558	88
Cabaret	Teatre Apolo	122	79.811	83.408	107.444	694	78
Mamma mia	BCN Teatre Musical	46	54.276	69.428	87.952	1.509	79
El llibertí	Teatre Poliorama	114	64.579	66.754	72.504	586	92
Pels pèis	Teatre Borràs	117	51.459	53.279	66.425	455	82
El ventall de lady Windermere	Teatre Nacional	48	33.045	37.590	42.384	783	89
Còmeme el coco negro	Teatre Coliseum	40	29.911	32.079	35.320	802	91
La plaça del Diamant	Teatre Nacional	37	26.283	28.640	32.190	774	89
Carta a una desconeguda	Teatre Borràs	64	27.121	28.348	47.296	443	80
Andrea Chener	Gran Teatre del Lliou	14	27.347	28.024	32.088	2.002	87
La revista negra	Teatre Tivoli	40	23.180	26.684	63.840	667	42

Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.
Font: ADETCA
Elaboració: Secretaria Tècnica. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Dades de la ciutat > Anuari Estadístic de la Ciutat de Barcelona 2008 > Cultura

Error en la pàgina.

Internet 100%

Inicio Internet Expl... Programa_cronol... GLOBAL5_20090... Documento1 - Mi... TFM mvinuales 4... E5 20:29

Font: <http://www.bcn.es/estadistica/catala/dades/anuari/cap06/C0606020.htm>

B.6. Exposicions

En el marc de l'Any Rodoreda s'han fet deu exposicions de gran format, que han conviscut amb deu de mitjà i petit format (Vegeu taula 14). Amb un total de 160, que ha representat un 15%, les exposicions han estat una de les activitats que més públic ha tingut amb un total de 154.699 visitants, i s'han portat a 149 localitats. Entre totes destaquen «Mercè Rodoreda. La mort de la innocència», produïda pel Palau Robert de la Generalitat de Catalunya, amb 31.110 visitants, «*La plaça del Diamant*, un malson de coloms», produïda pel Teatre Nacional de Catalunya i la Institució de les Lletres Catalanes, amb 28.365 visitants, i «L'altra Rodoreda. Pintures & Collages», produïda per l'Obra Social de Caixa de Catalunya, amb 11.578 visitants. En un altre sentit, són de destacar l'exposició virtual «Mercè Rodoreda, joc de miralls», produïda per Lletra (UOC), amb 24.101 visitants, i «Mercè Rodoreda 1908-1983», produïda per l'Institut Català de les Dones, amb una gira a més de vuitanta localitats.

Totes les exposicions han estat portades a terme per les entitats que les han proposat i organitzat, que també s'han fet càrrec de les despeses de la producció. A més, han comptat amb la col·laboració de la Fundació Mercè Rodoreda, en alguns casos en

l'organització i en d'altres en facilitar el material i la documentació en préstec, i l'assessorament, si calia. Cadascuna de les exposicions ha estat pensada amb un objectiu diferent, però totes amb la finalitat comuna de difondre, a tots els nivells, la figura i l'obra de l'escriptora a través de la seva vida i de la seva obra, i en tots els vessants: literari, plàstic i dramàtic.

Les entitats que han dut a terme les exposicions en són especialistes, tenen espais destinats per a aquest tipus d'activitat, i a més ja compten amb un públic habitual. Aquestes entitats que les han organitzat i produït han estat el Palau Robert i el Centre Cultural Blanquerna de la Generalitat de Catalunya, el Teatre Nacional de Catalunya i el Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya, el Centre Cultural La Mercè de l'Ajuntament de Girona, *La Pedrera* de l'Obra Social de CatalunyaCaixa, la Diputació de Barcelona, la Universitat Oberta de Catalunya i el Palau de la Virreina de l'Ajuntament de Barcelona.

Un altre cas, ha estat l'exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria"²⁴², que és propietat de la Fundació i amb l'ocasió del centenari ha tornat a ser exposada en dos formats: un gran i un reduït per a biblioteques. Les entitats que l'han acollida s'han fet càrrec de les despeses del muntatge i del desmuntatge: Serveis Territorials de Lleida i Biblioteca Pública, Sala d'exposicions del Govern d'Andorra i Espai Betúlia de l'Ajuntament de Badalona. La Diputació de Barcelona s'ha fet càrrec de la realització d'una versió per a biblioteques i també s'ha fet càrrec de la itinerància. Una menció especial mereix l'exposició virtual "Mercè Rodoreda, joc de miralls" que ha estat realitzada per *Lletra* de la Universitat Oberta de Catalunya amb la col·laboració de la Fundació Mercè Rodoreda i de la Institució de les Lletres Catalanes.

Paral·lelament a aquestes exposicions de gran format, altres entitats com biblioteques, associacions i centres cívics han organitzat mostres de dimensions mitjanes i petites que han ofert altres visions de la vida i l'obra de l'escriptora i, a més, han fet possible que el nom de Mercè Rodoreda arribés a tot arreu.

---

²⁴² Exposició sobre la vida i l'obra de Mercè Rodoreda, que va ser inaugurada a Madrid el mes d'abril de 2002, organitzada pel programa *Cataluña Hoy* de la Generalitat de Catalunya, l'Institut d'Estudis Catalans, la Fundació Mercè Rodoreda i el Círculo de Bellas Artes, de Madrid. Aquesta exposició està dissenyada en tres plans: el fons històric, les relacions de Mercè Rodoreda amb el context històric i la vida i l'obra de Mercè Rodoreda. Els períodes en què està dividida són: infantesa (1908-1930), República i Guerra Civil (1931-1939), postguerra a França (1939-1953), Ginebra (1954-1972) i l'últim període a Romanyà de la Selva (1973-1983). Aquesta exposició ha fet itinerància per diverses localitats de Catalunya: Tarragona, Reus, Sant Cugat, Lleida, Barcelona i Sant Feliu de Guíxols.

Taula 14. Exposicions

EXPOSICIONS	VISITANTS	ITINERÀNCIA	LOCALITATS
«Mercè Rodoreda, la mort de la innocència» (Palau Robert)	31.110	--	Barcelona
«La plaça del Diamant, un malson de coloms» (TNC)	28.365	22	Reus El Vendrell Vila-seca Amposta Tortosa Les Borges Blanques Balaguer Mollerussa Agramunt Blanes Banyoles Salt Calonge Roses Olesa de Montserrat Manresa Sabadell Manlleu Malgrat de Mar Igualada Sant Cugat del Vallès Barcelona
«Mercè Rodoreda, joc de miralls» (UOC-Lletra)	24.101	virtual	
«L'altra Rodoreda, pintures & collages» (Obra Social de CatalunyaCaixa)	11.578	--	Barcelona
«Mercès, Rodoreda, l'exposició» (Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda. Diputació de Barcelona)	9.900	--	Barcelona
«Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria» (versió biblioteques) (Diputació de Barcelona)	6.400	15	L'Hospitalet de Llobregat Santpedor Tordera Vic Roda de Ter El Prat de Llobregat El Masnou Llinars del Vallès Rubi Cornellà de Llobregat Sant Quirze del Vallès
«La mort i la primavera. Rodoreda per Villaronga». (Palau de la Virreina, Institut de Cultura de Barcelona - Ajuntament de Barcelona)	6.006	--	Barcelona
«Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria» (Fundació Mercè Rodoreda)	4.404	3	Lleida Andorra Badalona
«Rodoreda, espejo de lenguas» (Centre Cultural Blanquerna)	3.500	--	Madrid
«Contes dibuixats, una lectura artística de l'obra de Mercè Rodoreda» (Centre Cultural La Mercè de	967	--	Girona

l'Ajuntament de Girona)			
«Mercè Rodoreda 1908-1983» (Institut Català de les Dones)	--	80	
Altres	23.359	29	
TOTAL ASSISTENTS	154.699	149	

B. 7. Activitats de les biblioteques i d'altres institucions i lectures públiques

En aquest apartat s'han inclòs totes aquelles activitats que han estat organitzades per les biblioteques, els ajuntaments, les associacions, els centres culturals i d'altres entitats de diferents municipis en una mateixa localitat, relacionades amb el foment de la cultura i amb la voluntat de commemorar el centenari de l'escriptora. El total d'activitats comptabilitzades ha estat de 93 que han representat un 8% i el de les lectures públiques ha estat de 43, un 4%.

La promoció de la lectura i la divulgació de la literatura s'ha fet per mitjà de les lectures públiques, quaranta-tres arreu del territori. La majoria de lectures han tingut lloc durant el mes d'abril, sobretot al voltant del dia de Sant Jordi. De les lectures públiques destaquen, per la projecció internacional que han tingut, a través de la participació en fires i certàmens o grans esdeveniments culturals: la Fira del Llibre Internacional de Frankfurt (anys 2007 i 2008), la Setmana de la Cultura Catalana a Madrid, el Festival Internacional Cervantino de Guanajuato (FIC), la Fiera della piccola e media editoria *Più libri, più liberi*, i el Festival *Catalan Days*.

B. 8. Audiovisuals

Les produccions audiovisuals també han estat presents en l'Any Rodoreda; la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, per mitjà de Televisió de Catalunya i de Catalunya Ràdio, ha participat com a entitat col·laboradora de l'Any Rodoreda. La pel·lícula *La plaça del Diamant* ha estat emesa en 12 ocasions en diferents cinemes i televisions de Catalunya, Andorra i França. Televisió de Catalunya i Catalunya Ràdio han col·laborat amb l'emissió de programes especials i amb la nova emissió de programes realitzats anteriorment: amb un total de 13 emissions, entre els quals hi ha la sèrie *Mirall trencat* i el programa de ràdio *Estimada Rodoreda*. Des de la Corporación RTVE, per mitjà de Televisión Española i de Radio Nacional de España, ha participat com a entitat col·laboradora amb un documental sobre la pel·lícula *La plaça del Diamant* i Radio Nacional de España

també ha preparat un documental sobre l'escriptora. COM Ràdio i la Diputació de Girona també han fet sengles programes especials. El total d'activitats audiovisuals és de 33, un 3%.

B. 9. Produccions virtuals

Les produccions virtuals han resultat unes bones eines de consulta i divulgació. La participació de les entitats i dels internautes ha estat molt prolífica a la xarxa. S'han comptabilitzat fins a una desena de pàgines web destinades a la difusió de la figura i l'obra de l'escriptora, una quinzena de *blogs* han fet entrades dedicades a Rodoreda que han tingut un paper important en la divulgació de l'Any Rodoreda. Algunes en forma de cooperació com l'exposició virtual "Mercè Rodoreda, joc de miralls" i d'altres de manera lliure i espontània com exposicions virtuals, *blogs* i *webquest*. Les produccions virtuals comptabilitzades han estat 7, que han representat un 1%.

Entre els espais web són de destacar el de l'Any Rodoreda www.anyrodoreda.cat²⁴³ amb 39.308 visites i el de l'exposició virtual de la UOC «Mercè Rodoreda, joc de miralls», www.lletra.cat/expo/mercerodoreda²⁴⁴ amb 24.101 visites, que sumen un total de 63.409 visitants.

Altres espais webs i blocs destinats a l'autora i dels quals no es disposa de dades estadístiques són:

- Fundació Mercè Rodoreda www.mercedoreda.cat
- Mapa Literari Català (Associació Espais Escrit) www.espaisescrits.cat
- Rodoreda al Plan de Lectura del Ministerio de Educación Política Social y Deporte. <http://fenix.isftic.mepsyd.es/recursos/novedades/index.html>
- Mercè Rodoreda i les arts escèniques. Institut del Teatre <http://escenadigital.institutdelteatre.cat/rodoreda/>
- Mercè Rodoreda, 1908-2008. Servei de Biblioteca de la Universitat de Lleida http://pv.sbd.udl.es/users/biber/webs_bloc/rodoreda/presentació.htm
- La ruta de l'exili. Dia a dia 70 anys després. Institució de les Lletres Catalanes http://blocs.gencat.net/blocs/AppPHP/ruta_exili/
- Traduccions de la literatura catalana http://www.pencatala.cat/ctdl/autors_catalans/merce_rodoreda

---

²⁴³ Visites fins el 17.06.09

²⁴⁴ Visites fins el 17.06.09

- Especial Rodoreda al Cercle de Lectors
http://www.cercle.cat/especials/2008_03_Rodoreda/188511ID.aspx
- Paper de vidre (Revista digital)
<http://www.paperdevidre.net/index.php/inici/proleg/numero/47>

B. 10. Espais

L'Ajuntament de Barcelona ha volgut retre homenatge a la memòria de l'escriptora dedicant-li uns espais a la ciutat de Barcelona: El Districte de Sarrià-Sant Gervasi ha posat el nom de Mercè Rodoreda a uns jardins ubicats al barri de Putget i Farró, i el Districte de Gràcia ha tornat a col·locar una placa a la plaça del Diamant per «recordar que aquesta plaça va inspirar a Mercè Rodoreda la seva gran novel·la».

L'altre espai de referència en la vida de Mercè Rodoreda és Romanyà de la Selva, on l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro, el restaurant El Refugi, el Consorci de les Gavarres i la Universitat de Girona també han volgut retre homenatge a l'escriptora amb la creació d'un espai a Romanyà de la Selva que serveix de punt de partida de l'itinerari literari «Rodoreda Romanyà», senyalitzat amb dotze punts els recorreguts entre la localitat i el mirador de les Gavarres. Les actuacions als **espais** han estat gestionades per les entitats organitzadores amb la col·laboració de la Fundació Mercè Rodoreda.

B. 11. Rutes literàries

Les rutes literàries es van concebre amb l'objectiu de donar a conèixer l'obra de Mercè Rodoreda a través dels llocs i dels paisatges que van ser l'escenari de la seva vida i que van inspirar les seves obres, tot relacionant el paisatge literari i el paisatge natural. Se'n van dissenyar tres: Barcelona, Romanyà de la Selva i França. Les rutes literàries de Barcelona han comptat amb 1.220 assistents, i la de Romanyà de la Selva amb 1.500 assistents. La ruta de l'exili no ha seguit el format de les rutes literàries convencionals sinó que l'Institut Ramon Llull ha organitzat un recorregut per les ciutats de França on va viure Mercè Rodoreda, amb un format basat en taules rodones, lectures públiques i presentacions de llibres. El nombre total de rutes literàries realitzades ha estat de 104, un 9%, amb una participació de 2.720 assistents.

Les **rutes literàries** han estat portades a terme en cooperació:

- L'itinerari literari "Rodoreda Romanyà" s'ha fet amb la col·laboració de l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro, el Consorci de les Gavarres i la Universitat de Girona. L'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro ha gestionat les visites guiades,

la Universitat de Girona el contingut de l'itinerari i el Consorci de les Gavarres la senyalització de l'itinerari.

- Els continguts de les rutes literàries per Barcelona han estat elaborats per dues persones coneixedores de l'obra i la vida de Mercè Rodoreda, i el disseny, gestió i explotació de les rutes ha estat encarregat a una empresa de serveis culturals, Itinera Plus.

- Els continguts i les localitzacions de la ruta de l'exili han estat elaborats per una especialista en l'obra de Mercè Rodoreda, amb la col·laboració d'una fotògrafa professional, i ha estat organitzada i gestionada per l'Institut Ramon Llull. Aquesta ruta no s'ha fet com un ruta literària convencional sinó a través de jornades, taules rodones i lectures públiques organitzades en les ciutats on va viure Mercè Rodoreda, i ha comptat amb la cooperació d'entitats de cadascuna de les localitats.

B. 12. Activitats educatives

La Fundació Mercè Rodoreda, amb la col·laboració de la Institució de les Lletres Catalanes i del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, ha volgut posar un èmfasi especial en la participació de les escoles i els instituts en l'Any Rodoreda. El Departament d'Ensenyament ha cooperat en el disseny, la gestió i la difusió del programa educatiu de l'Any Rodoreda. A més, ha cedit una persona en comissió de serveis per col·laborar en la coordinació de les activitats educatives. Entre els seixanta-nou centres que han participat en les activitats educatives hi ha participat: trenta-sis instituts d'ensenyament secundari (IES), dotze escoles i col·legis d'ensenyament infantil i de primària (CEIP), vuit centres de normalització lingüística, quatre centres de recursos pedagògics, tres escoles oficials d'idiomes, i tres centres d'ensenyament superior i universitari. El total d'activitats educatives ha estat de 69, que ha representat un 6% sobre el total.

B. 13. Activitats diverses de difusió i homenatge

En aquest apartat s'han inclòs totes aquelles activitats que per la seva particularitat no es podien incloure en els apartats anteriors. Aquestes activitats han estat dutes a terme, amb una gran implicació de la societat civil, per entitats molt diverses: ajuntaments, biblioteques, centres cívics, tallers, clubs de lectura, entre d'altres. El nombre total ha estat de vint-i-dues, entre les quals hi ha activitats tan originals i diverses com dos tallers d'escriptura, una tertúlia sobre art i literatura, tallers de flors i jardineria, una exposició de punts de llibre, una mostra i exposició de plantes confeccionades artesanalment, diverses *performances*, un qüestionari sobre la relació

dels lectors amb l'obra de Mercè Rodoreda, el segell commemoratiu del Govern d'Andorra, el porró commemoratiu de la 34è Festa de la Verema d'Alella, un taller artesanal de brodat, i un projecte de creació de disseny. Les activitats diverses que s'han comptabilitzat han estat 12, que ha representat un 1%.

6.3.4. Àmbit del procés

El grau de funcionament de les diferents etapes de la producció de tot el projecte ha estat molt satisfactori a tots els nivells. La gestió ha estat prou flexible per adaptar-se a les necessitats i demandes organitzatives de les institucions que formaven part de l'Any Rodoreda i també de les entitats col·laboradores.

Inicialment, el **calendari** de l'Any Rodoreda estava previst que comencés el dia 13 d'abril de 2008, coincidint amb la data dels vint-i-cinc anys de la mort de Mercè Rodoreda, i la cloenda estava prevista per a la data en la qual es commemoraven els 100 anys del seu naixement, el dia 10 d'octubre de 2008. La programació d'algunes de les activitats va fer que l'organització avancés l'inici de l'Any Rodoreda el mes d'octubre de 2007. Entre les activitats que van fer avançar l'inici de l'Any podem destacar: La Fira Internacional del Llibre de Frankfurt (octubre 2007), l'estrena de l'adaptació teatral de *La plaça del Diamant* (novembre 2007) i la Trobada de traductors de l'obra de Mercè Rodoreda (desembre 2007). La gran quantitat d'activitats organitzades també va fer que la cloenda s'endarrerís, i finalment tingués lloc el mes de maig de 2009, coincidint amb la «Jornada sobre Mercè Rodoreda» per al professorat de secundària i la finalització de la gira de l'adaptació teatral i musical d'*Aloma*. La resta del compliment del calendari de preparació de les activitats i de desenvolupament de les activitats s'ha portat a terme sense cap contratemps remarcable.

Pel que fa a la **resposta** dels destinataris, cal dir que un dels objectius de l'Any Rodoreda era «promoure la difusió de la figura i de l'obra de Mercè Rodoreda». És per això que les activitats programades han anat dirigides a tots els nivells de públic des del món universitari, que ha participat en el Congrés Internacional i en els seminaris i jornades d'especialistes, fins als estudiants de secundària i les persones interessades en la literatura que han pogut assistir a les conferències i a les exposicions, els amants del teatre i els interessats pel turisme cultural. Cal fer constar que la resposta ha estat sempre molt favorable, les activitats sempre han comptat amb molt de públic i fins i tot

en algunes activitats concretes ha calgut fer inscripció prèvia i limitar-ne el nombre d'assistents en funció de la capacitat dels espais.

La Comissió Executiva de l'Any Rodoreda ha estat l'òrgan que ha gestionat tota l'**organització** de l'Any Rodoreda, a través de reunions aperiòdiques segons els temes a tractar. La Secretaria Executiva ha estat l'encarregada de gestionar el dia a dia de l'Any Rodoreda i ha tingut com a funcions organitzar, coordinar i dur a terme, segons els casos, les activitats. També s'ha encarregat de la divulgació de les activitats i de les relacions amb els mitjans de comunicació.

L'**estructura** de l'organització del Secretariat Executiu ha estat formada per una persona de la Institució de les Lletres Catalanes i una de la Fundació Mercè Rodoreda. Aquestes persones van compaginar les feines habituals amb l'organització de l'Any Rodoreda. Posteriorment es va incorporar una persona de l'Institut Ramon Llull, que també va compaginar la feina. Atesa la dedicació que implicava l'organització de les activitats, el Secretariat es va reforçar amb la contractació a temps parcial d'una persona llicenciada en Humanitats. Pel que fa a les tasques pròpies de l'arxiu de la Fundació Mercè Rodoreda, es va reforçar amb la contractació d'una persona llicenciada en Documentació, amb la finalitat de poder gestionar i atendre totes les peticions de material i consultes rebudes, i també catalogar tota la documentació i material que arribava a la Fundació durant aquest període. Aquestes dues persones es van contractar a mitja jornada.

Pel que fa al **finançament** de l'Any Rodoreda ha estat mixt i en cooperació. Joaquim Molas ens informa que el finançament va ser molt complex perquè, en primer lloc, va comptar amb un finançament públic, per part de la Generalitat de Catalunya, a través de la ILC i de l'IRL. El Ministeri de Cultura també va participar a través de la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales (SECC). Però també hi van participar el Palau Robert i el Palau Moja perquè es van fer càrrec de les exposicions que van programar en cooperació amb l'organització de l'Any Rodoreda. El Parlament de Catalunya i Presidència de la Generalitat també van organitzar actes públics amb càrrec als seus pressupostos. Les biblioteques també van organitzar moltes activitats vinculades al foment de la lectura amb càrrec als seus pressupostos." (Molas, 2013).

En relació al finançament privat, Joaquim Molas informa que "va tenir un paper important, perquè es va comptar amb la col·laboració de l'Obra Social de Catalunya Caixa, i la Fundació Rodoreda hi va participar amb els seus propis recursos

econòmics. Les editorials també hi van participar molt amb noves edicions, reedicions i activitats.” (Molas, 2013).

La Fundació Mercè Rodoreda ha rebut el suport econòmic de l’Obra Social de CatalunyaCaixa i de la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales²⁴⁵, adscrita al Ministerio de Cultura, que han finançat gran part de les activitats de l’Any Rodoreda. La Institució de les Lletres Catalanes i la Fundació Mercè Rodoreda s’han fet càrrec de les despeses derivades de les activitats portades a terme en el domini lingüístic del català, i de la creació i el manteniment del web de l’Any Rodoreda. També han compartit les despeses del personal de suport. I finalment, l’Institut Ramon Llull s’ha fet càrrec de totes les despeses derivades de les activitats portades a terme a l’estranger. La resta de les activitats han estat finançades per les entitats col·laboradores de l’Any Rodoreda que s’han fet càrrec de les despeses de les activitats que han portat a terme. Es poden citar com a exemples l’Obra Social de CatalunyaCaixa que s’ha fet càrrec de totes les despeses de l’exposició “L’altra Rodoreda. Pintures & Collages” o el Palau Robert del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya que s’ha fet càrrec de totes les despeses de l’exposició “Mercè Rodoreda. La mort de la innocència”, i l’Institut de Cultura de Barcelona, que s’ha fet càrrec de dos cicles de conferències i de l’exposició “La mort i la primavera, Rodoreda per Villaronga”.

Segons els organitzadors, l’Any Rodoreda s’ha ajustat plenament al **pressupost** que es va preveure a l’inici amb les tres entitats organitzadores. El control pressupostari s’ha ajustat al règim de cadascuna de les institucions que formen l’organització de l’Any Rodoreda: La Institució de les Lletres Catalanes i l’Institut Ramon Llull han justificat les seves despeses davant de les seves intervencions respectives. La Fundació Mercè Rodoreda ha presentat la liquidació de les despeses i el compte de resultats al Patronat de la Fundació i posteriorment al Protectorat de la Generalitat de Catalunya, atès que és una fundació amb àmbit d’actuació a Catalunya i per tant regulada per la Llei Catalana de Fundacions. Les dades relatives al pressupost són aproximades, atès que només s’ha tingut accés als pressupostos destinats per la Fundació Mercè Rodoreda i per l’Institut Ramon Llull. La quantitat és de 345.000 € en els quals s’inclouen les aportacions de l’Obra Social de CatalunyaCaixa i de la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales, adscrita al Ministerio de Cultura. Malauradament, tot i que s’ha demanat, la Institució de les Lletres Catalanes no ha pogut facilitar aquesta informació perquè no hi havia una partida específica destinada a l’Any Rodoreda sinó que les assignacions estaven repartides entre diferents

---

²⁴⁵ Actualment, Acción Cultural Española AC/E.

conceptes: personal, actes institucionals, publicacions, conferències, dietes i desplaçaments, fires internacionals, i altres despeses.

L'Any Rodoreda ha comptat amb el **patrocini** i el suport econòmic de l'Obra Social de CatalunyaCaixa i de la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales, adscrita al Ministerio de Cultura. Entre les contraprestacions previstes hi havia: incloure el logotip de les entitats patrocinadores en tota la documentació divulgativa del centenari i també en el web de l'Any Rodoreda; consensuar els comunicats de premsa; convidar els representants de les institucions a tots els actes que es celebressin; i presentar la liquidació de les despeses amb la finalitat de justificar el suport econòmic rebut.

El **model de gestió** que s'ha seguit ha estat mixt: la Institució de les Lletres Catalanes ha seguit el model de gestió d'un organisme autònom de la Generalitat de Catalunya, l'Institut Ramon Llull ha seguit el model d'un consorci integrat per la Generalitat de Catalunya i el Govern de les Illes Balears, i la Fundació Mercè Rodoreda ha seguit el model de gestió d'una fundació privada d'àmbit cultural. Les despeses s'han gestionat en funció de quina de les tres entitats se'n feia càrrec i de quina de les tres organitzava l'activitat.

Les relacions amb les tres entitats han estat molt fluïdes i el grau de col·laboració i cooperació entre les tres ha estat òptim perquè des d'un bon principi ja va quedar molt pautat quin seria l'àmbit d'actuació i la responsabilitat de cadascuna de les entitats. La Institució de les Lletres Catalanes va actuar en els territoris de llengua i cultura catalanes, va gestionar i es va fer càrrec de l'organització de les activitats en aquests territoris; l'Institut Ramon Llull va gestionar i es va fer càrrec de l'organització de totes les activitats que es van fer a l'estranger; i la Fundació va cooperar i col·laborar amb una i altra entitat en funció de les activitats i dels espais on tinguessin lloc. Les feines de cooperació amb altres entitats també han estat gestionades seguint aquests mateixos criteris d'organització i territorialitat.

L'Any Rodoreda ha requerit d'un gran esforç de coordinació i cooperació perquè les entitats col·laboradores han estat moltes i les activitats molt diverses. Però a través de reunions amb els organitzadors, contractes de prestació de serveis, convenis de col·laboració i contractes de cessió de drets o de materials les activitats s'han portat a terme sense cap problema.

Joaquim Molas en l'entrevista mantinguda ens informa que: “De problemes en el fons del fons no n’hi van haver perquè sempre vam mantenir l’autoritat per dir-ho així les tres institucions: FMR, ILC i IRL. Aleshores, tothom va treballar amb un bon *entente*, que això va ser molt important. Tothom va acceptar les regles del joc i, a la vegada, es van acceptar totes les propostes que venien. Per tant, de problemes jo no en recordo cap. A més, s’hi havia alguna proposta que no encaixava del tot, des de l’organització s’intentava reconduir.[...] Hi va haver algun problema de finançament com per exemple que es va esgotar la partida de la ILC per a conferències o per a les publicacions però ho vam resoldre perquè les va assumir la Fundació.” (Molas, 2013)

Com a avantatges de l’Any Rodoreda, Joaquim Molas destaca “la possibilitat que hi col·laborés tothom. El fet d’estar obert a tothom. És a dir, que cadascú tingués la seva iniciativa, que fossin a la vegada tan diferents i potser algunes fins i tot contradictòries i tan completes.” (Molas, 2013)

Pel que fa al **pla de comunicació**, en la clàusula sisena del conveni²⁴⁶, signat el mes de juliol entre les tres entitats, es va establir que totes les accions publicitàries, de divulgació i d’edició de les activitats de l’Any Rodoreda anirien acompanyades de les corresponents accions de premsa i dels mitjans de comunicació, prèviament consensuades entre les tres entitats. Les comunicacions i les notes de premsa van ser redactades de manera conjunta pel Secretariat Executiu, amb la col·laboració dels serveis de Comunicació de la Conselleria de Cultura i Mitjans de Comunicació, i en tots els documents constaven el logotip de l’Any Rodoreda i els de la Institució de les Lletres Catalanes i de l’Institut Ramon Llull.

Les accions de comunicació es van fer a través de comunicats de premsa i de les entrevistes. L’impacte de la difusió en els mitjans de comunicació ha estat modest. Els mitjans audiovisuals han donat notícia de manera moderada i la premsa escrita n’ha fet un ressò relatiu. (Vegeu taula 9).

El web de l’Any Rodoreda www.anyrodoreda.cat ha estat utilitzat com a eina de difusió cultural per anunciar les activitats que es portaven a terme i de consulta de les activitats realitzades. Amb la finalitat de facilitar la informació es va dotar d’un cercador per paraules i d’un calendari.

---

²⁴⁶ Conveni entre la Fundació Mercè Rodoreda (IEC), l’Institut Ramon Llull i la Institució de les Lletres Catalanes per a la celebració de l’Any Rodoreda, signat el 19 de juliol de 2007.

Pel que fa les **infraestructures** utilitzades, les feines de l'organització de l'Any Rodoreda s'han repartit entre les tres seus de les entitats organitzadores: Institució de les Lletres Catalanes (Portal de Santa Madrona, 6-8, 08002 Barcelona)²⁴⁷, Institut Ramon Llull (C/ Diputació, 279 baixos, 08007 Barcelona) i Fundació Mercè Rodoreda (C/ Carme, 47, 08001 Barcelona). Les reunions de la Comissió Executiva i del Secretariat Executiu sempre han tingut lloc a la seu de la Institució de les Lletres Catalanes.

Per a les activitats pròpies de les entitats organitzadores de l'Any Rodoreda, algunes de les infraestructures utilitzades han estat la seu de la Fundació Mercè Rodoreda, ubicada a la Casa de Convalescència de l'Antic Hospital de la Sant Creu i Sant Pau, al barri del Raval de Barcelona, que disposa de sales d'actes. Per a la resta d'activitats, que han estat molt diverses, han estat utilitzades les infraestructures de les entitats col·laboradores.

Els **aspectes positius** del procés que han de mantenir-se per millorar un projecte d'aquestes característiques són, d'una banda, la unificació d'esforços i de recursos econòmics i humans entre les institucions organitzadores de l'Any Rodoreda, que han combinat gestió pública i privada, i això ha permès optimitzar els resultats obtinguts; i de l'altra, l'alt grau d'implicació, complicitat i cooperació assolit entre les tres entitats organitzadores de l'Any Rodoreda, i en especial l'equip humà que ha integrat l'organització i ha portat el dia a dia de l'Any Rodoreda amb diligència, eficiència i eficàcia.

Un **aspecte negatiu** del procés que hauria de modificar-se per millorar un projecte d'aquestes característiques és el fet de no haver pogut disposar d'un espai comú per al Secretariat Executiu per poder treballar conjuntament. Això ha fet utilitzar molt més altres mitjans, com el correu electrònic i el telèfon. A més, el fet de desplaçar-se per fer les reunions setmanals també ha estat un aspecte negatiu, però que ha estat solucionat amb la bona disposició de tot l'equip de treball.

---

²⁴⁷ Actualment, trasllada al C/ Mallorca, 272, 1a planta. 08037 Barcelona

6.3.5. Avaluació d'impacte de les finalitats

Un projecte cultural d'aquestes característiques ha tingut un impacte gran en la societat durant el temps de la commemoració del centenari i també en el temps posterior. Una de les principals finalitats de l'organització de l'Any Rodoreda va ser «promoure l'estudi i la difusió universal de la figura i l'obra de Mercè Rodoreda i de la internacionalització de la seva obra i, a través d'ella, de la llengua i la cultura catalanes». Després de veure els resultats obtinguts es pot afirmar que l'avaluació d'impacte immediat de les finalitats ha estat del tot satisfactori. Però per veure l'impacte real d'un esdeveniment d'aquestes característiques cal que passi un temps prudencial que permeti veure els resultats obtinguts a mig i a llarg termini. Aquests darrers resultats seran els que permetran avaluar-lo d'una manera més documentada. A més, aquest impacte també es preveu que es produeixi en dos àmbits: l'àmbit acadèmic i l'àmbit general.

Pel que fa a l'impacte en l'**àmbit acadèmic**, és de preveure que succeirà un efecte similar al que va provocar la creació de la Fundació Mercè Rodoreda, l'any 1991, amb 43 articles a TRACES, de la Universitat Autònoma de Barcelona (vegeu taula 18), i 14 articles en les revistes especialitzades que s'indexen en les bases de dades de l'*Arts & Humanities Citation Index*, de Thomson Reuters, i en la *MLA International Bibliography*, de la Modern Language Association. També es va detectar un augment important d'articles l'any 1993, data en la qual es commemorava el desè aniversari de la mort de l'escriptora, amb 29 articles a TRACES i 13 articles en les revistes de llengua anglesa. En les quals aquest augment es detecta un any després, l'any 1994, amb 26 articles.

Durant els anys previs a la commemoració del centenari també s'ha detectat un augment dels articles en les revistes especialitzades a nivell de Catalunya, (vegeu taula 16), fins a arribar als 133 articles recollits a TRACES (UAB) durant l'any 2008. Les dades relatives al nombre d'articles apareguts en revistes de citació internacional en el període 2000-2012 són molt més discretes si es comparen amb les dades de TRACES, però cal destacar l'any 1994 amb 26 articles, suposadament derivats de la commemoració dels deu anys de la mort de l'escriptora. Cal tenir en compte diversos factors relacionats amb les bases de dades internacionals: els documents en català no s'indexen; els treballs dels investigadors en les ciències socials i en les humanitats són molt més individuals que en altres disciplines i no tenen tanta difusió; i, per últim, aquestes disciplines, malauradament, tenen un factor d'impacte més baix que la resta de les àrees més vinculades a les ciències.

Taula 16. Articles acadèmics (1990-2012)

Any	AHCI* i MLA**	TRACES
1990	0	15
1991	1	43
1992	2	23
1993	3	29
1994	2	9
1995	0	14
1996	1	10
1997	8	11
1998	2	15
1999	0	10
2000	1	13
2001	1	25
2002	3	29
2003	1	26
2004	1	35
2005	1	47
2006	3	22
2007	0	55
2008	1	133
2009	1	52
2010	1	34
2011	0	34
2012	1	16

*Arts & Humanities Citation Index

** Modern Language Association (MLA) International Bibliography

*** TRACES – Universitat Autònoma de Barcelona

Un altre factor d'impacte que s'ha pogut mesurar en l'àmbit acadèmic i universitari són les tesis doctorals llegides en el període 1990-2012 (vegeu taula 17). Cal tenir en compte que la repercussió de la tasca científica iniciada durant els anys més propers al centenari, 2007 a 2009, donarà fruit a mitjà termini perquè es calcula una mitjana d'entre tres i sis anys aproximadament per a la realització d'una tesi doctoral, en funció de si la dedicació és plena o mitja.

Taula 17. Tesis doctorals llegides (1990-2012)

Any	Doctorand, títol de la tesi i director	Universitat
1990	Martorell Oller de Shekleton, Dolors <i>Estudio político de la novela "La Plaçà del Diamant de Mercè Rodoreda"</i> Director/a: --	University of Minnessota (EUA)
1991	GUERRA McSpadden, Isabel <i>Dos voces femeninas desde el exilio.</i> Director/a: Janet W. Pérez	Texas Tech University (EUA)
1992	Carbonell, Neus <i>Beyond the anxiety of patriarchy: language, identity, and otherness in Merce Rodoreda's fiction</i> Director/a: Maryellen Bieder	Indiana University (EUA)
	Ribeiro, Lúcia C. <i>From the phallic to the feminine world: a comparison of two contemporary protagonists</i> Director/a: -- Georgia State University, 1992.	Georgia State University (EUA)
	Zaza, Wendy-Llyn <i>Isabel i Maria: el espejo más íntimo de Mercè Rodoreda</i> Director/a: --	University of Auckland (Nova Zelanda)
1993	-	
1994	-	
1995	-	
1996	-	
1997	-	
1998	-	
1999	Cortés Orts, Carles <i>Les primeres novel·les de Mercè Rodoreda (1932-1936).</i> Director/a: Balaguer Pasqual, Enric	Universitat d'Alacant
2000	Cividanes, Ame <i>El exilio interior-exterior en la obra de Rosa Chacel, María Teresa León y Mercè Rodoreda</i> Director/a: --	Florida State University (EUA)
	Everly, Kathryn Anne <i>Changing identities of Catalan women writers and artists: The works of Merce Rodoreda, Remedios Varo, Montserrat Roig and Carme Riera</i> Director/a: Virginia Higginbotham	University of Texas at Austin (EUA)
2001	Masgrau Peya, Elisenda <i>Towards a poetics of the 'unhomed': the spaces of home in the writings of Katherine Mansfield, Barbara Hanrahan and Mercè Rodoreda</i> Director/a: --	La Trobe University (Austràlia)
2002	--	
2003	--	
2004	Edo Benaiges, M. Josep <i>Dones i ciutat a la Barcelona del segle XX: una</i>	Universitat Autònoma de

	<p><i>anàlisi geogràfica a través de la literatura</i> Director/a: Gemma Cànoves</p> <p>Napiorski, Maria Patricia <i>El sistema autocratico y el personaje femenino en tres novelas hispanas del siglo XX: propuestas ideológicas para la desarticulación de los discursos de poder</i> Director/a: --</p> <p>Real Mercadal, Neus <i>Dona i literatura en els anys trenta: la narrativa de les escriptores catalanes fins a la Guerra Civil</i> Director/a: Jordi Castellanos i Vila</p>	<p>Barcelona</p> <p>University of Houston (EUA)</p> <p>Universitat Autònoma de Barcelona</p>
2005	<p>Miguélez-Carballeira, Helena <i>Renewing old acquaintances: the conflation of critical and transitional paths in the Anglo-American reception of Mercè Rodoreda, Esther Tusquets and Rosa Montero</i> Director/a: --</p>	<p>University of Edinburg (Regne Unit)</p>
2006	<p>Barnes, Diana M. <i>Recovering gender: motherhood and female identity in the contemporary Spanish narrative</i> Director/a: -- University at Albany, State University of New York, 2006.</p> <p>Ribadeneira, Alegria D. <i>Esferas trizadas: la guerra y el género en seis escritoras del mundo hispanohablante</i> Director/a: --</p>	<p>University of Albany, State University of New York (EUA)</p> <p>University of Florida (EUA)</p>
2007	<p>Gómez, Josefa Buendia <i>De mujeres, palomas, y guerra: gritos y silencios en 'La plaza del diamante' de Mercè Rodoreda</i> Director/a: Maria de La Concepcion Pinero Valverde</p>	<p>Universidade de Sao Paulo (Brasil)</p>
2008	<p>Nadim, Roxana <i>Regards croisés sur Barcelone, ville mythique, dans les littératures d'expression française, castillane et catalane, du franquisme aux années 2000</i> Director/a: --</p> <p>Ochoa, Debra Joanne <i>La chica rara: witness to transgression in the fiction of Spanish women writers 1958-2003</i> Director/a: --</p> <p>Sánchez Gordaliza, Judith <i>Recepció i difusió internacionals de Mercè Rodoreda: obra original, crítica i traducció.</i> Director/a: Lluïsa Cotoner Cerdó.</p>	<p>Université de la Sorbonne Nouvelle – Paris (França)</p> <p>University of Texas at Austin (EUA)</p> <p>Universitat de Vic</p>
2009	--	
2010	<p>Palleja-Lopez, Clara <i>Houses and horror: a sociocultural study of Spanish and American women writers</i> Director/a: --</p>	<p>University of Auckland (Nova Zelanda)</p>
2011	--	

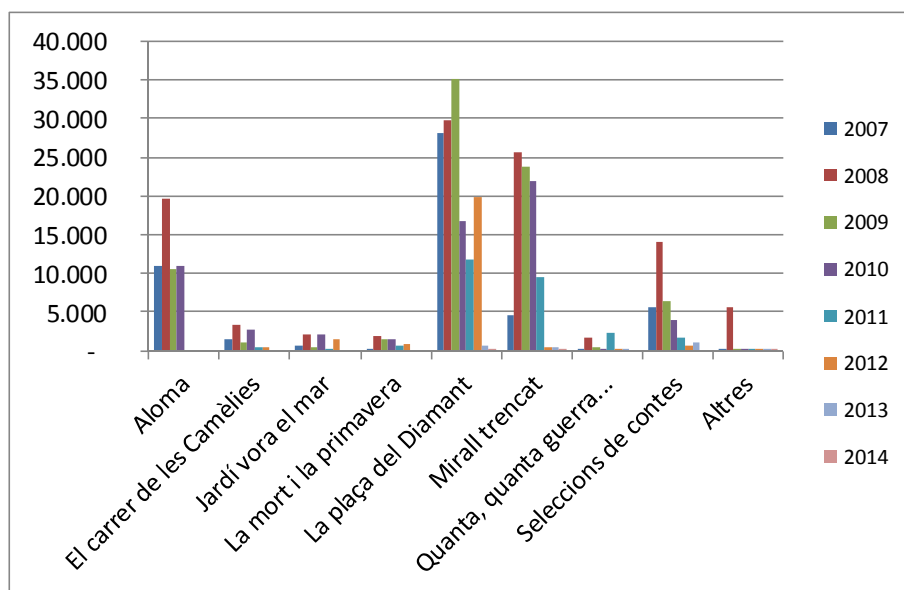
És de destacar que de les 20 tesis doctorals llegides, el 50 % correspon a universitats dels Estats Units d'Amèrica, seguides de quatre a les universitats espanyoles: dues a la Universitat Autònoma de Barcelona, una a la Universitat de Vic i una a la Universitat d'Alacant. A continuació, tenim dues tesis doctorals llegides a Nova Zelanda, i una tesi llegida en els països següents: Austràlia, Brasil, França i Regne Unit. No es pot afirmar que la celebració del centenari hagi fet augmentar el nombre de tesis doctorals, però sí que pot haver contribuït a la seva internacionalització.

Un indicador de l'**impacte general** de la celebració de l'Any Rodoreda ha estat la venda d'exemplars d'obres de l'autora a tot el món, que es veuen reflectides en la taula 18. Aquest indicador ha permès constatar com s'ha materialitzat un altre dels objectius de l'Any Rodoreda que era promoure i difondre l'obra de l'escriptora, i d'aquesta manera també col·laborar en el foment de la lectura i la difusió de la literatura catalana entre tots els públics i a tot el món. L'any 2007 les vendes d'exemplars a tot el món van arribar als 52.042 exemplars, l'any 2008 la xifra es va doblar amb 103.984 exemplars, l'any 2009 el nombre ha estat de 79.746 i el 2010 ha estat de 60.545, xifra que encara s'ha mostrat superior a les vendes de l'any 2007. Per contra, l'any 2011, les xifres han disminuït significativament, només amb 26.847 exemplars i l'any 2012 amb 24.026 €. Les xifres corresponents als anys 2013 i 2014 són merament testimonials perquè està pendent la presentació de les liquidacions de drets d'autor. Aquest descens està justificat per dos motius: el primer, la crisi econòmica que assola Espanya i que està afectant significativament les vendes de llibres; i la segona, que les editorials triguen a pagar les liquidacions i cal fer una feina de seguiment molt intensiu perquè abonin les liquidacions corresponents als drets d'autor de les vendes anuals.

Taula 18. Exemplars venuts²⁴⁸

EXEMPLARS VENUTS								
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aloma	11.006	19.744	10.518	11.044				
El carrer de les Camèlies	1.552	3.354	1.165	2.815	350	367		
Jardí vora el mar	733	2.131	369	2.021	316	1.476		
La mort i la primavera	73	1.983	1.560	1.521	666	951		
La plaça del Diamant	28.150	29.797	35.219	16.845	11.798	19.956	721	239
Mirall trencat	4.578	25.593	23.873	21.936	9.574	349	475	31
Quanta, quanta guerra...	208	1.758	544	107	2.360	97	52	
Seleccions de contes	5.627	14.076	6.394	4.051	1.780	752	1.148	
Altres	115	5.548	104	205	3	78	21	13
TOTAL	52.042	103.984	79.746	60.545	26.847	24.026	2.417	283

En la taula 18 i en el gràfic, també es pot veure que les obres més venudes han estat *La plaça del Diamant*, *Mirall trencat*, *Aloma* i les diferents seleccions de *Contes*. La difusió internacional de l'obra de Mercè Rodoreda també ha tingut una repercussió important a l'estranger on continua existint un interès per traduir les obres de l'escriptora. En els darrers s'ha traduït a l'alemany, a l'anglès, al francès, a l'hebreu, al hindi, al neerlandès, al polonès i al sard. En algunes llengües s'han arribat a fer fins a tres traduccions diferents de la mateixa obra, com és el cas de l'italià, i l'anglès i l'holandès en dues.

²⁴⁸ El nombre d'exemplars venuts són els que consten a la Fundació Mercè Rodoreda amb data 6.4.2015.

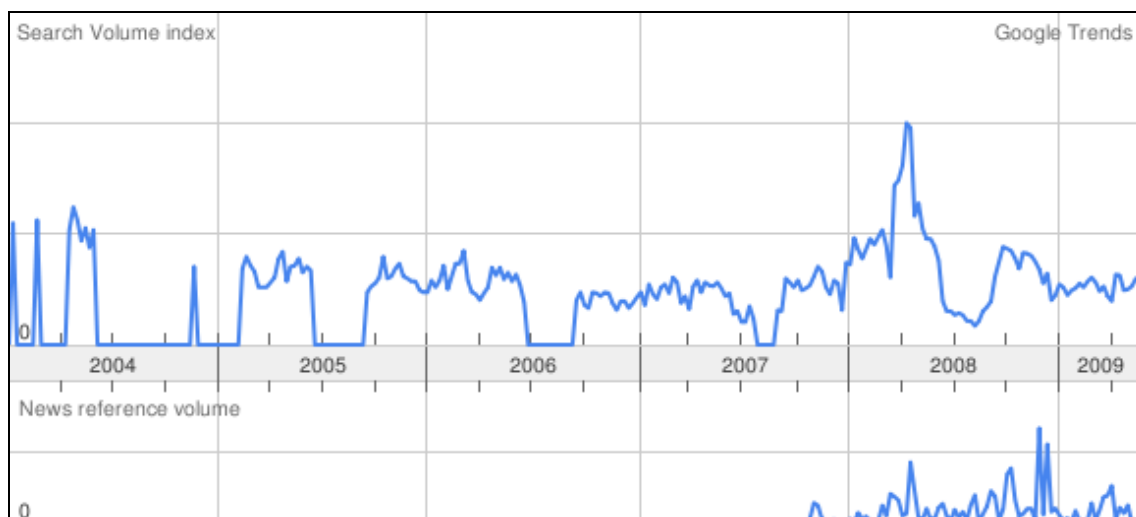
Pel que fa a les edicions, un altre indicador significatiu de l'impacte ha estat la consulta feta a la Base de Dades de Llibres Editats a Espanya (ISBN) del Ministeri de Cultura, realitzant la cerca per autor: Rodoreda, Mercè (1908-1983). El resultat de la qual es pot veure en la taula 19 i que evidència que el nombre d'exemplars editats durant la celebració de l'Any Rodoreda és molt més elevat que la resta d'anys, amb 19 títols.

Taula 19. Nombre d'exemplars editats ISBN

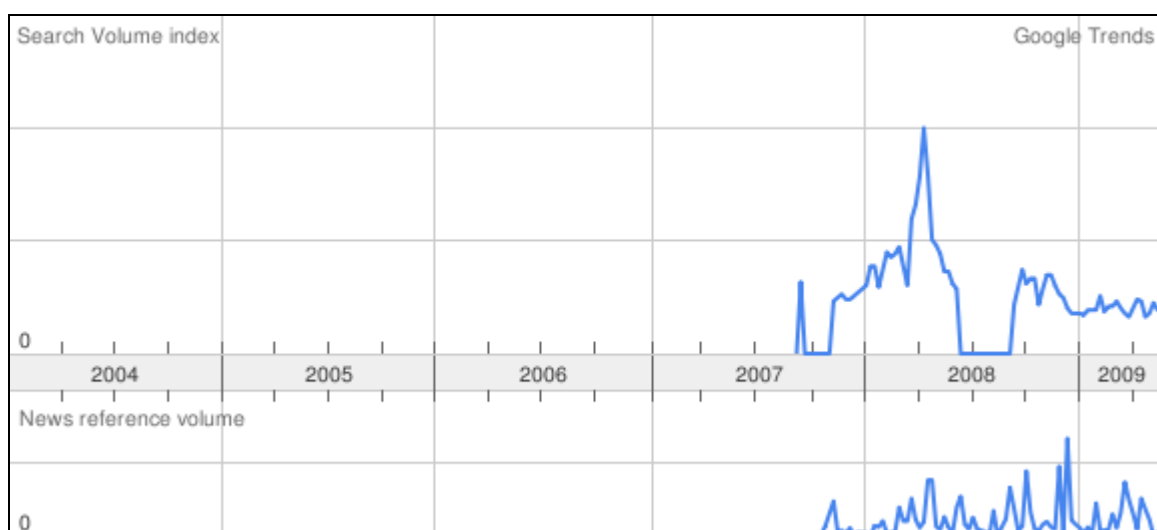
Any	Nombre	Observacions
2013	0	
2012	2	
2011	5	
2010	5	
2009	9	
2008	19	100 anys del naixement
2007	0	
2006	5	
2005	4	
2004	2	
2003	3	
2002	5	
2001	0	
2000	8	
1999	4	
1998	0	
1997	3	
1996	1	
1995	7	
1994	7	
1993	4	
1992	4	
1991	11	
1990	3	

Una altra mesura de l'impacte general són els resultats obtinguts després de fer una consulta a la xarxa, a través de *Google Trends*, que proporciona informació sobre els patrons de cerca dels usuaris del cercador més popular de la xarxa, i els resultats han estat els següents:

Terme de cerca: Rodoreda (2004-2009)

Terme de cerca: Mercè Rodoreda (2004-2009)

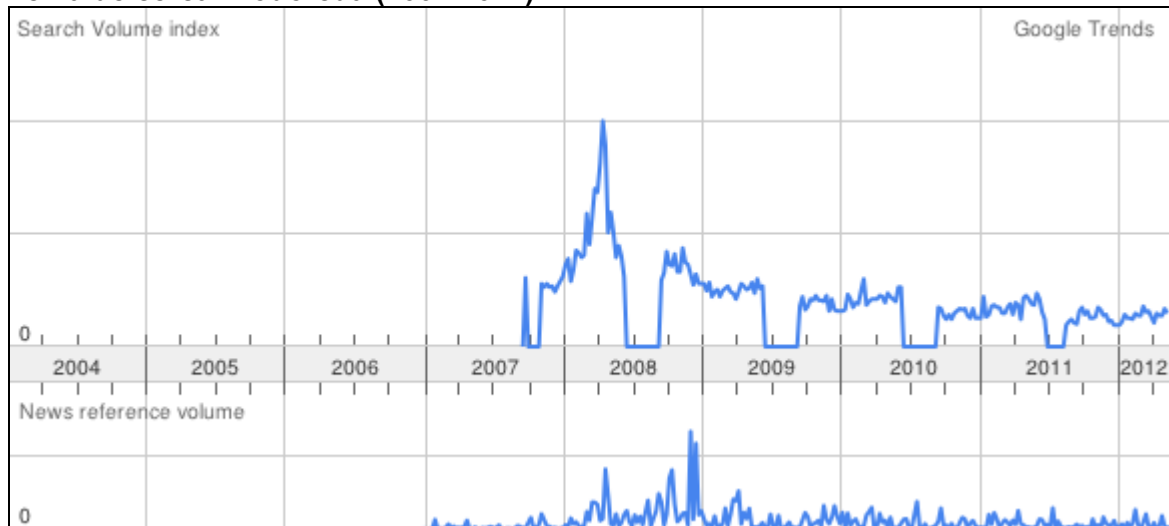
De la representació dels dos gràfics s'extreuen les lectures següents: Els usuaris del cercador *Google* els anys anteriors a l'Any Rodoreda utilitzaven per terme de cerca a la xarxa només el cognom "Rodoreda" i a partir de l'Any Rodoreda, en el segon gràfic es pot veure com les cerques ja es fan per "Mercè Rodoreda", ja que la línia del gràfic s'activa, concretament el darrer trimestre de l'any 2007.

En ambdós gràfics el pic més alt coincideix amb el segon trimestre de l'any 2008, amb una punta que coincideix amb el mes d'abril i una altra punta més continguda que coincideix amb la tardor del 2008. També es detecta una baixada important durant el període de vacances d'estiu que remunta clarament a finals del tercer trimestre de l'any, és a dir amb l'inici del curs acadèmic. Aquesta mateixa tendència és la que ja s'ha constatat en els «Resultats globals».

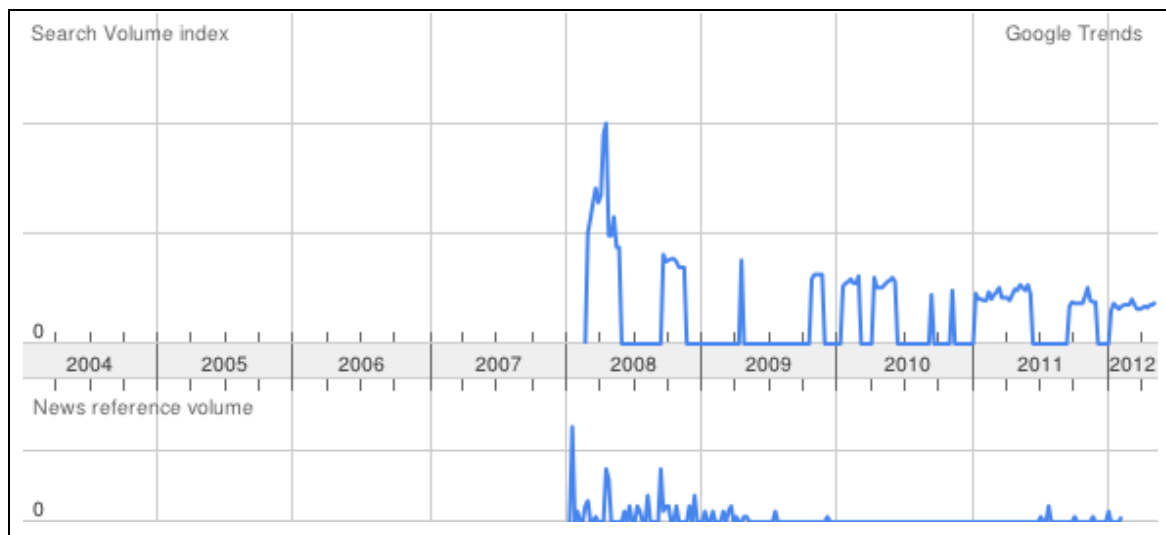
Si mirem al cap de quatre anys de la celebració del centenari, els resultats obtinguts l'any 2012 són els següents:

Tema de cerca: Rodoreda (2004-2012)

Les cerques per “Rodoreda” se centren bàsicament a Espanya, seguides d’Argentina, Itàlia, Austràlia, Mèxic, França, Alemanya, Regne Unit i els Estats Units d’Amèrica.

Tema de cerca: Mercè Rodoreda (2004-2012)

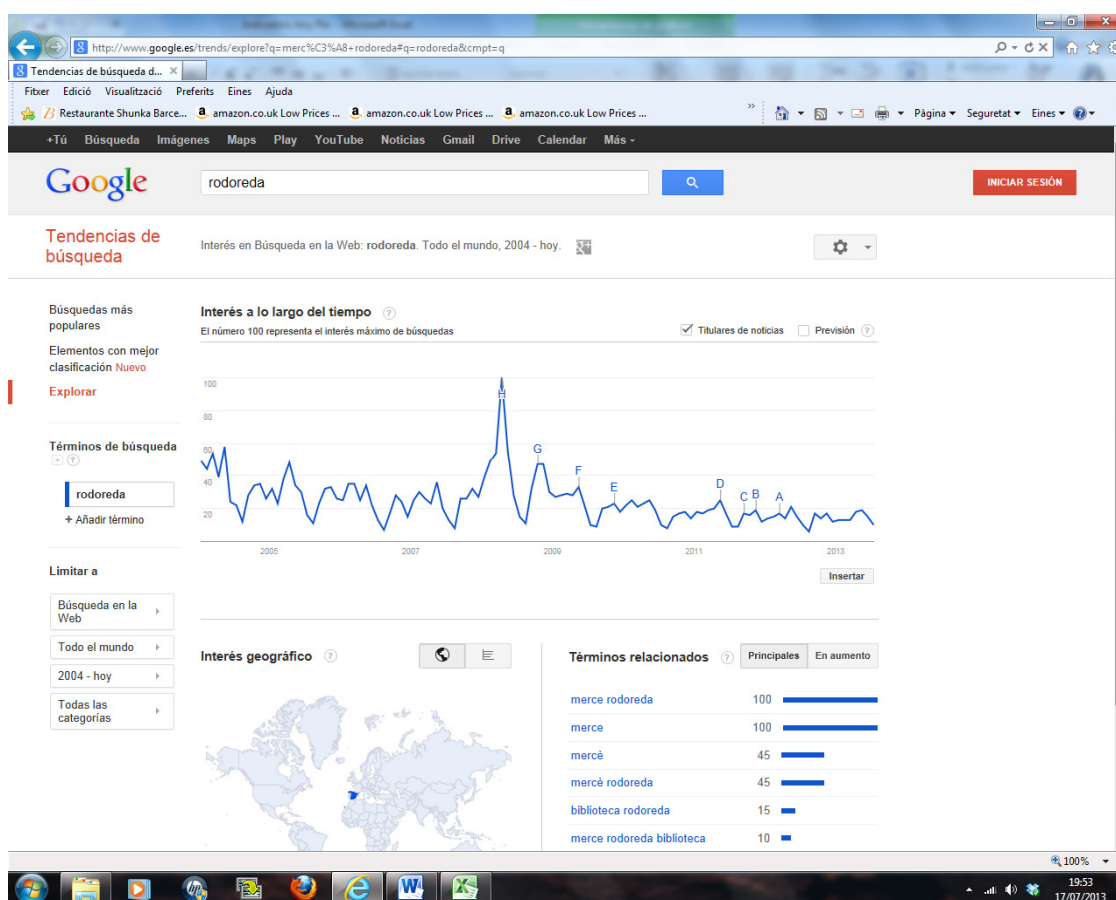

Les cerques per “Mercè Rodoreda” se centren bàsicament a Espanya, seguides del Regne Unit, Alemanya, els Estats Units d’Amèrica i França.

Si es comparen els dos períodes 2004-2007 i 2008-2012 en la cerca a *Google Trends*, els resultats són molt similars. Es manté un pic molt alt durant l’any del centenari (2008), i la tendència per les dues cerques també és molt similar, tant per “Rodoreda”

com per “Mercè Rodoreda”. Ambdues segueixen la mateixa tònica, durant el curs acadèmic es detecta un augment de les consultes en uns períodes puntuals i durant el període de vacances disminueix de manera considerable.

La cerca realitzada a Google Trends el mes de juliol de 2013, continua donant un resultat similar als anys anteriors, amb una tendència clara a una baixada de l'interès en els anys posteriors a la celebració del centenari, l'any 2008. Per interès geogràfic les cerques se centren únicament a Espanya. El número 100 representa el nombre màxim de cerques. Per ciutats a 100 corresponen a Barcelona i 29 a Madrid.

Pàgina de Google Trends 2013

Pel que fa a d'altres impactes de l'àmbit general, és d'esperar que la feina que han realitzat les biblioteques durant l'Any Rodoreda, 303 activitats que han representat un 22,5% sobre el total, continuï sent igual de fructífera, tant en el foment de la lectura, des dels clubs de lectura i d'altres activitats organitzades, com en els tallers i les activitats per a infants, i finalment en la divulgació de la literatura catalana. “Des de fa

temps les biblioteques²⁴⁹ ja no són només un lloc per llegir i prestar llibres, sinó autèntics centres d'oci i punt de trobada de la comunitat. La crisi els hi està afegint nous usos. [...] Durant l'any 2012, 19,5 milions de persones (18,6 el 2011) van passar per aquests centres per llegir un llibre, consultar la premsa diària o setmanal, visionar una pel·lícula de vídeo en DVD o escoltar un disc. Molts van preferir emportar-se en préstec a casa algun dels nou milions de documents que custodien aquests centres. [...] Cada dia, de mitjana, van visitar aquests centres gairebé 74.000 persones.” (Montañés, 2013)

En l'àmbit de les biblioteques internacionals, l'any 2008 es va fer una consulta a la pàgina de la versió de proves (Beta) <http://worldcat.org/identities/lccn-n79-69817> del *WorldCat*, que és el catàleg col·lectiu més gran del món, creat a partir del nucli d'OCLC, el major consorci de biblioteques dels Estats Units. Fent la cerca per “Merce Rodoreda” els resultats, a partir de les dades disponibles, de *WorldCat* mostren que en les biblioteques incloses en aquest catàleg hi ha un total de 154 treballs de o sobre Mercè Rodoreda, en 496 edicions diferents i 22 llengües, amb un global de 7.214 registres d'exemplars. A més, aquesta web inclou un gràfic cronològic amb la distribució de les obres de l'escriptora (abans i després de morta) i els treballs sobre ella. També es poden consultar els títols amb més difusió de i sobre ella, aplicar filtres per llenguatge, consultar matèries i persones relacionades.

---

²⁴⁹ Biblioteques que pertanyen a la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona.

Rodoreda, Mercè 1908-1983 [WorldCat Identities]

Jump To: Overview | Publication Timeline | Works About | Works By | Audience Level | Related Names | Useful Links | Fast Headings

Rodoreda, Mercè 1908-1983

Overview

Works: 154 works in 496 publications in 22 languages and 7,214 library holdings

Genres: Catalan literature Spanish language materials Fiction Historical fiction

Subject Headings: Authors, Catalan--20th century Women novelists, Catalan Novelists, Catalan

Classifications: pc3941.r57, 849.9352

Publication Timeline

1930 | 2010

Key

- Publications about Mercè Rodoreda
- Publications by Mercè Rodoreda
- Publications by Mercè Rodoreda, published posthumously.

Most widely held works about Mercè Rodoreda

- Under construction : the body in Spanish novels by Elizabeth A Scarlett (Book)
- Catalan women writers and artists : revisionist views from a feminist space by Kathryn A Everly (Book)
- Voices and visions : the words and works of Mercè Rodoreda (Book)
- The Garden across the border : Mercè Rodoreda's fiction (Book)

Alternative Names

- Rodoreda i Gurguí, Mercè 1908-1983
- Gurguí, Mercè Rodoreda i 1908-1983
- Rodoreda, Mercè 1909-
רוֹדוֹרֵדָה מֵרְסָה

Languages

- Catalan (213)
- Spanish (152)
- English (48)
- German (30)
- Undetermined (21)
- Dutch (11)
- Italian (10)
- French (8)
- Swedish (5)
- Portuguese (3)
- Russian (2)
- Basque (2)

Versió Beta de la pàgina de la *WorldCat* 2008.

Una nova cerca, realitzada a *WorldCat* l'any 2013, ens dona com a resultat un augment considerable dels treballs de o sobre Mercè Rodoreda. En les biblioteques incloses en aquest catàleg hi ha un total de 246 treballs de o sobre Mercè Rodoreda, que representa un augment del 60% sobre els resultats de l'any 2008, en 1.190 edicions diferents, un 140% més que l'any 2008, i 29 llengües, un 32 % més que l'any 2008, amb un global de 9.501 registres d'exemplars, que també representa un 32 % més que l'any 2008.

Rodoreda, Mercè 1908-1983

Overview

Works: 246 works in 1,190 publications in 29 languages and 9,501 library holdings

Genres: Catalan literature Spanish language materials Fiction Historical fiction Horror tales Short stories

Roles: Creator, Other, Honoree, Lyricist

Classifications: pc3941.r57, 849.9352

Publication Timeline

Most widely held works about Mercè Rodoreda

- Under construction : the body in Spanish novels by Elizabeth A Scarlett (Book)
- Catalan women writers and artists : revisionist views from a feminist space by Kathryn Everly (Book)
- Voices and visions : the words and works of Mercè Rodoreda (Book)
- The Garden across the border : Mercè Rodoreda's fiction (Book)
- Gender, class, and nation : Mercè Rodoreda and the subjects of modernism by Christine Arkininstall (Book)

Most widely held works by Mercè Rodoreda

The time of the doves : a novel by Mercè Rodoreda (Book)

232 editions published between 1960 and 2010 in 22 languages and held by 948 libraries worldwide

Une Catalane, femme du peuple, originaire du quartier de Gràcia à Barcelone, raconte sa vie depuis son adolescence (elle est alors vendeuse dans une pâtisserie du quartier) jusqu'à son mariage, la mort de son mari, milicien dans l'armée républicaine pendant la guerre civile, ses maternités, son remariage.

Alternative Names

- Gurgui, Mercè Rodoreda 1909-1983
- Gurguí, Mercè Rodoreda I, 1908-1983
- Gurguó, Mercè Rodoreda, 1909-1983
- Rodoreda Gurgui, Mercè 1909-1983
- Rodoreda I Gurgui, Mercè 1908-1983
- Rodoreda I Gurguí, Mercè, 1909-1983
- Rodoreda, Mercè
- Rodoreda, Mercè 1908-1983
- Rodoreda, Mercè, 1909-
- Rodoreda, Mercedes, 1909-1983
- Rodoreda Y Gurguó, Mercè, 1909-1983
- Rudureda, Merse 1909-1983
- Ruduredah, Merse 1908-1983
- רוֹדוֹרֵדָה, מֶרְסֵה

Languages

- Catalan (608)
- Spanish (229)
- English (79)
- German (48)

Pàgina de *WorldCat* 2013.

Amb la realització de les jornades de formació per al professorat d'ensenyament secundari, s'ha detectat la mancança i la necessitat d'organitzar trobades especialitzades sobre àrees comunes que fomentin la interrelació entre el professorat d'ensenyament secundari i el professorat universitari. Cal tenir en compte que aquesta és una pràctica habitual que s'utilitza a les universitats angleses.

Pel que fa als centres d'ensenyament, tot i que les obres de Mercè Rodoreda són de lectura obligatòria, s'ha detectat que caldria que els centres, i més concretament el professorat, incentivessin i fomentessin l'estudi i la lectura dels escriptors catalans amb altres iniciatives que aquest any s'han vist clarament com a molt efectives: lectures públiques, exposicions, espectacles teatrals, treballs, i altres.

L'any 2012, el diari *La Vanguardia* ha iniciat una col·lecció de tretze títols anomenada "Joies de les lletres catalanes". Són reproduccions facsímils de les obres imprescindibles de la literatura catalana contemporània. En aquesta selecció d'obres hi ha *La plaça del Diamant* de Mercè Rodoreda, al costat de títols com *Cadaqués* de Josep Pla, *Cròniques de la veritat oculta* de Pere Calders, *Bearn o la sala de les nines* de Llorenç Villalonga, *Llunyania* de Josep Carner, entre d'altres.

Altres àmbits on ha tingut repercussió és per exemple en el món de la moda. En aquest cas el dissenyador Custo Dalmau es va inspirar en l'obra de Mercè Rodoreda *La plaça del Diamant* per crear un vestit per una exposició que combina dissenyadors de moda de primer nivell amb clàssics de la literatura contemporània. L'exposició organitzada per l'Institut Cervantes, primer amb el títol de «20 trajes para Rusia» es va exhibir a Moscou. Posteriorment, amb el títol «20 vestits, diàlegs entre moda i literatura» ha estat exhibida a Tòquio, Pequín, Istanbul, Milà, Brussel·les, Budapest, i finalment a Barcelona.

I fins i tot, en àmbits tant populars com la publicitat. L'anunci de la cervesa Estrella Damm, patrocinadora del Futbol Club Barcelona la temporada 2010-2011, el gener de l'any 2011 va emetre un anunci en el qual “ret homenatge a les coses bones que tenim aquí”, on els protagonistes, l'actor Quim Gutiérrez i el grup Els Amics de les Arts, relacionen les coses bones que tenim a Catalunya, entre les quals parlen de futbolistes, entrenadors, espais, patrimoni, arquitectes, pintors, “un munt d'històries de Mercè Rodoreda i de Quim Monzó”, costums, gastronomia...²⁵⁰

Les produccions cinematogràfiques, tot i la crisi que pateix el sector actualment, també s'han interessat per la figura i l'obra de Mercè Rodoreda, durant l'any 2012 s'ha rodat una pel·lícula documental o *tvmovie* sobre la vida de l'escriptora, a càrrec del director Ventura Pons, amb el títol “Un berenar a Ginebra” i que ha estat presentada al Festival de Cinema de Màlaga el 25 d'abril de 2013.

6.3.6. Conclusions Any Rodoreda

Les raons que han permès aconseguir els objectius de l'Any Rodoreda són molt diverses. Una de les principals, és la universalitat i, a la vegada, de la popularitat de Mercè Rodoreda. Amb la commemoració del centenari s'ha pogut constatar que aquestes dues qualitats de l'escriptora són una realitat. D'una banda, perquè l'efemèride ha estat celebrada tant pels àmbits universitaris i acadèmics de tot el món amb jornades, seminaris i trobades d'especialistes, i de l'altra banda, els àmbits més generals l'han celebrat amb exposicions, conferències, representacions de grans companyies teatrals i també de teatre *amateur*, lectures públiques, festes populars, jocs per a infants, activitats educatives, i activitats diverses d'homenatge. Aquesta universalitat i aquesta popularitat són les que han fet que les activitats tinguessin un

---

²⁵⁰ <http://www.youtube.com/watch?v=NdypDmny50o>

gran ressò a tot arreu. També és de destacar que aquest ressò no ha estat motivat per la influència dels mitjans de comunicació, que realment ha estat modesta durant tot el centenari, sinó que ha estat per iniciativa pròpia de les entitats i les persones que han volgut col·laborar-hi.

Joaquim Molas considera que “Hi ha una sèrie de factors en Rodoreda que fan que sigui un personatge atractiu. El que també pot passar, i realment ha passat, és que el personatge ha devorat la persona en molts cassos. Crec que un dels factors importants en la figura de la Rodoreda, és el fet de ser dona, a més a més emancipada, i el fet que va escriure sobre la Guerra Civil. Per tant atrau a un públic divers, el públic feminista, el públic interessat en la Guerra Civil. A més, interessa, d’una banda, al públic popular com poden ser les perruqueres, les mestresses de casa, perquè els hi explica una història en la qual elles s’hi senten identificades. S’hi afegeix el drama de la vida personal, el casament amb l’oncle, el fill, la rebel·lió, l’afer amb el Nin, l’exili, la vida amb l’Obiols ... I de l’altra banda, al públic especialitzat, literari, que estudia la modernitat i complexitat dels seus productes, el seu estil, la seva poesia, l’exili, l’emancipació de la dona durant la República, i que també pot ser feminista i estudiós de la Guerra Civil. És clar, altres autors rarament aconsegueixen omplir tants camps com ella. És una dona que va viure molt, viatjada, com la majoria d’exiliats, cosmopolita, emancipada... Va viure un exili molt dur, com d’altres escriptors, a diverses ciutats de França, i, finalment, s’instal·la a París on coneix la gran explosió del 45. A més, a París va conèixer el món de l’art, dels museus, entra en contacte amb molts intel·lectuals que tenien relació amb l’Obiols perquè treballaven junts. Després va a viure a Ginebra. És una dona amb moltes facetes.” (Molas, 2013)

Una altra de les raons, és la programació que ha estat molt completa, extensa, diversa i a la vegada oberta a totes les iniciatives que s’hi han volgut adherir. En aquesta programació es van marcar unes línies d’actuació i es van programar una sèrie d’activitats organitzades per les entitats promotores de l’Any Rodoreda, i finalment es va fomentar la participació i la col·laboració de tota mena d’entitats públiques i privades, que van respondre a la proposta d’una manera molt positiva.

No s’han detectat raons que hagin impedit aconseguir els objectius en general. De tota manera, cal esmentar que algunes de les activitats previstes en el programa no s’han pogut materialitzar perquè les entitats que les havien de produir finalment van desestimar, per raons diverses, els projectes que havien proposat, com és el cas de dos dels audiovisuals: el de Diagonal TV i el d’Òmnium Cultural.

Cal fer esment que algunes de les publicacions previstes en el programa no es van editar en els terminis previstos, però es van editar durant l'any 2010. Les dificultats de les feines de preparació de les edicions, o també la manca de temps material dels autors dels treballs, que durant aquest període han estat ocupats fent activitats relacionades amb Mercè Rodoreda, impartint conferències, participant en jornades i taules rodones.

També s'ha demorat, pels treballs de manteniment en les jardineres del Jardí Mercè Rodoreda de la Casa de Convalescència, seu de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Fundació Mercè Rodoreda, la instal·lació de divuit plaques de senyalització amb un material resistent a l'exterior en les quals hi ha el nom de les plantes en català, el nom científic, un text breu de l'escriptora en el qual s'esmenta la planta, i l'obra en la qual està citat. Aquesta senyalització es va inaugurar el dia 23 d'abril de 2012.

Després de fer l'anàlisi de les activitats i avaluar-ne els resultats es pot afirmar que totes les activitats han funcionat de manera correcta en general i s'ha pogut constatar que la majoria han superat amb escreix les previsions i també les expectatives inicials. Les dues activitats que han destacat de forma molt clara sobre la resta han estat les exposicions, amb 154.699 visitants, i les adaptacions teatrals, amb 129.913 espectadors. És a dir que per a futures activitats commemoratives caldrà tenir en compte aquests dos indicadors. L'èxit de les exposicions ha vingut donat perquè han estat organitzades i promocionades des d'entitats que hi tenen una gran experiència, com són el Palau Robert, *La Pedrera* de CatalunyaCaixa i el Palau de la Virreina. Pel que fa a les adaptacions teatrals cal dir que comptar amb la implicació del Teatre Nacional de Catalunya i la companyia Dagoll Dagom ha estat la garantia perquè tot funcionés, tant pel que fa a l'espectacle com a les gires posteriors. Pel que fa als mitjans i petits espectacles teatrals, cal dir que han estat una font de divulgació, d'una manera amena, de l'obra de Mercè Rodoreda per tot arreu.

Amb els resultats obtinguts, es pot afirmar que organitzar un esdeveniment d'aquestes característiques únicament des de la iniciativa privada no hauria garantit un nombre tan elevat d'activitats, la qual cosa hauria produït un impacte menor, i en conseqüència hagués calgut esmerçar-hi més recursos, tant econòmics com humans per fer-ne una difusió més gran. La capacitat d'organitzar un esdeveniment d'aquestes característiques va lligada a les disponibilitats existents, és per això que s'evidencia que la cooperació i la coordinació entre les entitats públiques i privades i la unificació

d'esforços ha permès optimitzar els recursos econòmics, materials i humans, i d'aquesta manera s'han aconseguit uns resultats molt satisfactoris per a tothom.

La resposta de la societat civil a la crida feta per les entitats organitzadores també ha superat totes les previsions i expectatives, perquè el total d'entitats col·laboradores que hi ha participat ha arribat fins a les 683.

Pel que fa a la recerca aplicada, aquest estudi de cas, que s'ha mostrat extens, ric i alhora complex, pot esdevenir un model d'avaluació per a futures activitats similars i anys temàtics que s'hagin d'organitzar en el futur. Recopilar totes les activitats i seguir un procés sistemàtic amb la finalitat d'establir uns indicadors que siguin objectius, fiables i contrastables no ha estat feina fàcil. Però després de classificar i unificar les dades dels resultats, que realment han estat molt disperses i desiguals, s'han pogut convertir en indicadors i així quantificar-los. És per això que aquests indicadors que s'han establert en aquest treball d'anàlisi i avaluació podran ser d'utilitat per a d'altres gestors culturals que els vulguin utilitzar en el futur per analitzar i avaluar activitats similars.

En relació a la demostració que aquestes commemoracions poden servir per mantenir viva la memòria o tornar a posar de relleu la figura i l'obra dels escriptors i dels artistes, una vegada finalitzat el període commemoratiu, s'ha constatat que poden existir una sèrie d'actuacions que han fet i que faran que l'escriptor o l'artista no caiguin en l'oblit i que el seu nom continuï vigent i present entre la nostra ciutadania. Pel que fa a la memòria de l'escriptora, quatre llocs la recordaran de manera més o menys permanent: a Barcelona, la placa de la plaça del Diamant a Barcelona, els Jardins Mercè Rodoreda de Putget i Farró, i el Jardí Mercè Rodoreda de l'Institut d'Estudis Catalans a Barcelona; a Romanyà de la Selva, l'itinerari literari Rodoreda.

L'any 2011, la Fundació Mercè Rodoreda va demanar a l'Ajuntament de Barcelona, concretament al Districte de Gràcia, que a la plaça del Diamant hi hagués una major presència de l'escriptora, tenint en compte el gran ressò que la novel·la homònima ha tingut a tot el món. El mes de desembre de 2014, el Districte de Sarrià ha fet una actuació de millora en la plaça i en els badalots que serveixen d'entrada al refugi antiaeri s'han inclòs fragments de la novel·la de Mercè Rodoreda.

Les rutes literàries s'han mostrat com una bona eina per relacionar patrimoni i literatura, atès que continuant fent-se encara que l'Any Rodoreda s'hagi acabat. El

Districte de Sarrià-Sant Gervasi va inaugurar una nova ruta literària sobre Rodoreda l'any 2012. La Fundació Mercè Rodoreda i l'Institut d'Estudis Catalans han adaptat i traduït al català l'exposició "Rodoreda, espejo de lenguas" per commemorar els cinquanta anys de l'edició de *La plaça del Diamant*, exhibida a la seva seu, C/ Carme, 47 de Barcelona, des de l'abril fins al setembre de 2012. A partir del mes de setembre, aquesta exposició s'ha exhibit a la Sala d'exposicions del Districte de Gràcia, al Centre Cívic de Sant Joan Despí i als centres cívics del Districte de Sarrià-Sant Gervasi. A partir del mes de maig i fins a finals de l'any 2013 el Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya la va fer itinerar per les biblioteques de Girona. Durant l'any 2014, l'exposició s'ha exhibit en diversos centres cívics de la ciutat. L'any 2015 està previst que viatgi a Mallorca i també que es torni a exhibir a Barcelona, el mes de juny, durant la celebració del Col·loqui de la North American Catalan Society (NACS).

Els resultats de les activitats portades a terme des de les biblioteques, les vendes dels exemplars de les edicions i el nombre de traduccions de l'obra de Mercè Rodoreda durant el període 2007-2012 han demostrat que aquesta celebració ha servit per a complir amb un dels seus objectius primordials que era fomentar la lectura, atès que les biblioteques han estat les entitats col·laboradores més actives i les vendes de llibres d'obres de Mercè Rodoreda han estat molt elevades. El motiu que les biblioteques hagin estat un gran motor de les activitats portades a terme durant el centenari és per què, actualment, no són només un lloc de consulta, d'estudi i de préstec de llibres, sinó que són uns autèntics centres divulgadors de la cultura atès que, a més de les tasques abans citades, realitzen activitats molt diverses com: lectura de contes per a adults i per a infants, clubs de lectura, petits espectacles, cicles de conferències, itineraris literaris, exposicions, etc. És per això que és del tot necessari que les administracions públiques posin els mitjans necessaris per tal que les biblioteques continuïn fent aquesta tasca de centres divulgadors de la cultura i la llengua catalanes i del patrimoni immaterial.

Finalment, ha quedat demostrat que aquestes commemoracions també poden ajudar a fer difusió de la llengua i la cultura catalanes a nivell mundial. Els resultats ens han permès comprovar que, a través de la literatura contemporània, i concretament de l'obra de Mercè Rodoreda s'ha pogut fer difusió de la llengua i la cultura catalanes a més de trenta àrees geogràfiques del món. El mes de juny de 2012, l'Institut Ramon Llull va celebrar una trobada, amb una durada d'una setmana, amb editors de tot el món. La primera sessió va tenir lloc a la seu de la Fundació per fer la presentació de la literatura catalana i de Mercè Rodoreda, entre d'altres escriptors catalans. L'any 2012,

amb motiu dels cinquanta anys de l'edició de *La plaça del Diamant*, l'Institut Ramon Llull va dedicar un dels pòsters de l'estand de la Fira de Frankfurt a Mercè Rodoreda, compartit amb Joan Sales, de qui es va celebrar el centenari del naixement aquell any, juntament amb dos autors més, amb el nom de «Any Sales Calders Tísner 1912 2012».

6.4. Un senyor de Barcelona (Any Maragall 2010-2011)

6.4.1. Entitats vinculades i resum del projecte cultural

Joan Maragall i Gorina (Barcelona, 1860-1911), poeta, periodista i traductor català. Va formar part del modernisme i està considerat un dels grans poetes catalans.

Actualment, les entitats que s'ocupen de mantenir viva la figura i l'obra de Joan Maragall són:

1) L'**Arxiu Joan Maragall**²⁵¹ després de la mort del poeta, va ser custodiat per la família. Des de l'any 1993, l'Arxiu es va institucionalitzar i està adscrit a la Biblioteca de Catalunya. La seu de l'arxiu és la residència del poeta que ha estat transformada en casa-museu i està oberta als estudiosos. També s'hi fan visites guiades per a escoles i grups concertats. L'arxiu conté: manuscrits, correspondència, articles de premsa, i traduccions. També disposa d'una biblioteca que conté: la biblioteca pròpia del poeta, estudis biogràfics i edicions de la seva obra, aproximadament uns 300 volums.

2) La **Fundació Joan Maragall – Cristianisme i Cultura**²⁵² va ser creada per l'Arquebisbat de Barcelona l'any 1989. La Fundació és un espai de debat i reflexió sobre temes de diàleg entre el cristianisme i la cultura, fent present l'església en el món de la cultura i aquest en l'església. Els objectius fundacionals de l'entitat són: "ajudar a superar la mera juxtaposició entre el cristianisme i la cultura, treballant per una inculturació actual de la fe cristiana; promoure espais de debat entre pensament cristià i cultura laica; aprofundir, de manera alhora receptiva i crítica, el coneixement del passat i del present de la nostra cultura; i col·laborar amb altres entitats culturals de Catalunya, siguin cristianes o laiques; establir relacions amb entitats estrangeres de característiques anàlogues." Els seus objectius fundacionals els compleix a través de tres àmbits: les activitats que organitza, les publicacions i la reflexió interna. També concedeix un premi anual d'investigació i beques d'estudi.

3) L'**Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble**²⁵³ es va crear l'any 2010, amb la finalitat de coordinar les activitats commemoratives de l'Any Maragall i donar cert formalisme a les trobades familiars anuals. Els fins de

²⁵¹ <http://www.bnc.cat/cat/Fons-i-col·leccions/Arxiu-Joan-Maragall> (Consulta 28/4/2013)

²⁵² <http://www.fundaciojoanmaragall.org/#> (Consulta 28/4/2013)

²⁵³ <http://familiamaragallnoble.onmedic.es/Home/tabid/216/language/es-ES/Default.aspx> (Consulta: 31/10/2013)

l'Associació són: "Mantenir viu entre els familiars el record de la figura de Joan Maragall, recordant la seva obra com a poeta i escriptor, la seva personalitat i la seva projecció en l'àmbit de la literatura i el pensament, no sols a Catalunya sinó també més enllà. Així mateix, mantenir viu el record de la figura de Clara Noble, que va ser qui va conservar durant tota la seva vida la memòria i l'esperit del poeta, i gràcies a qui avui disposem de l'Arxiu Maragall; vetllar, en allò que com a familiars correspongui, per la bona imatge pública del poeta i de la seva obra; contribuir a difondre la personalitat i l'obra de Joan Maragall; contribuir a preservar i créixer els bons vincles que avui mantenen units els descendents i familiars de Joan Maragall i Clara Noble". (art.2 dels Estatuts de l'Associació).

Els drets d'autor del poeta són de domini públic, atès que la Llei de Propietat Intel·lectual de 10 de gener de 1879²⁵⁴, vigent en el moment de la mort de Joan Maragall, establí que la titularitat dels drets d'autor passava a domini públic a partir dels vuitanta anys de la mort de l'autor.

Els anys 2010 i 2011 es commemoraven els cent-cinquanta anys de la naixença de Joan Maragall i el centenari de la seva mort. Per això la Generalitat de Catalunya, a proposta de la Institució de les Lletres Catalanes i de l'Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble, va declarar els anys 2010 i 2011 "Any Joan Maragall".

6.4.2. Context del projecte

Oriol Izquierdo, representant de la Comissió Executiva i coordinador de l'Any Maragall, en l'entrevista realitzada expressament per aquest treball, defineix la motivació per la celebració de la manera següent: "Hi ha dos motius diguem-ne objectius, que són la coincidència de dues commemoracions el centenari dels 150 anys del naixement (2010) i el centenari de la mort de Joan Maragall (2011). Però no n'hi ha prou amb les dates per a justificar un any. En aquest cas, què més hi havia? El que hi havia és la presència de l'autor, el fet que l'autor continua sent un referent prou viu, prou actiu, el fet que encara ara té bons valedors i té una família que no cal explicar-ne res perquè tots la coneixem que fa que el cognom de la família Maragall continuï sent viu. Després també com a escriptor és un dels escriptors que continua sent un referent en el nostre context. Un referent social més o menys compartit per tots els estaments. Els motius bàsicament són aquests: la commemoració i els valedors, una mica els

---

²⁵⁴ Ley, de 10 de Enero de 1879, de Propiedad Intelectual (Gaceta de Madrid, núm. 12, 12 de Enero de 1879).

ambaixadors del nom, i el fet que objectivament la presència de la memòria de l'autor sigui encara prou viva.” (Izquierdo, 2013).

Segons Oriol Izquierdo, la iniciativa de la commemoració va venir originàriament de la família Maragall, però també manifesta que: “L'Any Maragall (2010-2011) va venir a continuació de l'Any Rodoreda (2008). L'Any Rodoreda va tenir un fort impacte i tothom donava per fet que després d'aquesta commemoració s'havia de celebrar l'Any Maragall. La família que, a més a més, estava directament implicada, perquè un membre de la família treballava a la Institució, tenia molt d'interès a commemorar aquestes dues efemèrides i va ser-ne un dels principals promotors. Cal insistir en què el món acadèmic, el món escolar, les entitats que es dediquen a les activitats culturals i literàries donaven per fet que després de l'Any Rodoreda hi hauria un Any Maragall.” (Izquierdo, 2013).

L'Any Maragall es va organitzar en una Comissió de la commemoració en la qual hi havia una Comissió d'Honor, una Comissió Executiva i l'Oficina Joan Maragall. Oriol Izquierdo en l'entrevista realitzada explica: “Vam decidir crear una taula de treball, diguem un comitè executiu que aplegués el màxim d'institucions i persones que podien aportar alguna cosa a Maragall o bé que se'l podien sentir seu i que podien voler formar part d'aquesta taula. Per damunt, es va constituir un comitè d'honor amb la voluntat de fer un comitè molt extensiu i amb la voluntat de ser el màxim d'integradors. La presidència va ser assumida pel President de la Generalitat, s'hi van incorporar el màxim d'organismes, institucions, instàncies de tot ordre que podien tenir alguna relació o algun vincle amb Maragall: els ajuntaments que tenien algun vincle amb Maragall, el Col·legi de Periodistes, el Col·legi d'Advocats, el bisbat de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, les Diputacions de Barcelona i Girona, l'Ajuntament de Barcelona, etc. Per sota, com t'he dit, hi havia un comitè executiu, i després l'Oficina Joan Maragall. L'Oficina estava integrada per dues persones de la Institució de les Lletres Catalanes amb dedicació a temps parcial. Feien altres coses a més a més de dedicar-se a l'Any Maragall. També hi havia una persona externa, a mitja jornada, que va ser la que feia totes les tasques de coordinació, les feines de caràcter executiu que es desprenien de la celebració de l'Any. “ (Izquierdo, 2013)

El 12 de febrer de 2009, data en la qual se celebra un acte anual de lectura de textos de Joan Maragall en el seu honor al cementiri de Montjuïc a la seva tomba, que s'anomena “L'Ametller florit”, es va constituir l'Oficina de l'Any Maragall, amb la finalitat de preparar el programa de les activitats commemoratives dels 150 de la mort i dels 100 anys del naixement. La presentació pública de l'Any Maragall es va fer el 14 de

febrer de 2010, en el marc de la mateixa celebració. El dia 2 de març de 2010, va tenir lloc al Saló de Sant Jordi del Palau de la Generalitat de Catalunya, l'obertura solemne, amb la constitució de la comissió d'honor i la comissió executiva amb representants de diverses entitats.

L'organització va ser la següent:

Comissió d'Honor

Presidència

Molt Hble. Sr. Artur Mas i Gabarró, President de la Generalitat de Catalunya

Vicepresidència

Hble. Sr. Ferran Mascarell, Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Excm. Sr. Xavier Trias, Alcalde de Barcelona

Excma. Sra. Dª Angeles González-Sinde, Ministra de Cultura

Molt Hble. Sr. Jordi Pujol i Soley, President de la Generalitat de Catalunya (1980 - 2003)

Molt Hble. Sr. Pasqual Maragall i Mira, President de la Generalitat de Catalunya (2003 - 2006)

Molt Hble. Sr. José Montilla i Aguilera, President de la Generalitat de Catalunya (2006 - 2010)

Sra. Roser Maragall i Garriga, representant de la família Maragall

Vocals

Hble. Sra. Joana Ortega, Vicepresidenta del Govern i consellera del Departament de Governació i Relacions Institucionals

Dr. Dídac Ramírez, Rector Mgfc. de la Universitat de Barcelona

Excm. i Rvdm. Sr. Lluís Martínez Sistach, Cardenal Arquebisbe de Barcelona

Excm. i Rvdm. Sr. Joan-Enric Vives, Bisbe d'Urgell

Rvdm. Dom Josep Maria Soler, Pare Abat de Montserrat

Sra. Charo Otegui, Presidenta de la Sociedad Estatal de Acción Cultural

Sr. Jaume Ribera, President d'Unnim

Sr. Francesc Parcerisas, Degà de la Institució de les Lletres Catalanes

Sr. Vicenç Villatoro, Director de l'Institut Ramon Llull

II·Im. Sr. Josep Marigó i Costa, Alcalde de Blanes

II·Im. Sr. Joaquim Arnó Porrás, Alcalde de Caldes d'Estrac

II·Im. Sr. Esteve Pujol i Badà, Alcalde de Camprodon

II·Im. Sr. Vicenç Sánchez i Soler, Alcalde de Castellterçol

II·Im. Sr. Josep M. Corominas i Barnadas, Alcalde d'Olot
II·Im. Sr. Albert Piñeira, Alcalde de Puigcerdà
II·Im. Sr. Genís Coll i Subirà, Alcalde de Queralbs
II·Im. Sr. Ramon Roqué i Riu, Alcalde de Sant Joan de les Abadesses
II·Im. Sr. Miquel Forns i Fusté, Alcalde de Sitges
II·Im. Sr. Ignasi Martínez i Murciano, Alcalde de Tagamanent
II·Im. Sr. Josep Salom i Ges, Alcalde de Tona
Excm. Sr. Pedro L. Yúfera, Degà de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona
II·Im. Sr. Francesc Cabana, President de l'Ateneu Barcelonès
Sra. Mariona Carulla, Presidenta de l'Orfeó Català
Sr. Antoni Matabosch, President de la Fundació Joan Maragall

Comissió Executiva

Sra. Francesca Argimon, Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble
Sra. Assumpta Bailac, Consorci de Biblioteques de Barcelona. Ajuntament de Barcelona
Sra. Anna Maria Blasco, Fundació Joan Maragall
Sra. Glòria Casals, Universitat de Barcelona
Sra. Pilar Gómez, Sociedad Estatal de Acción Cultural
Sr. Oriol Izquierdo, Institució de les Lletres Catalanes
Sra. Dolors Lamarca, Biblioteca de Catalunya
Sr. Joan Anton Maragall, Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble
Sr. Pere Mayans, Departament d'Educació
Sr. Lluís Quintana, Universitat Autònoma de Barcelona
Sra. Dolça Tormo, Arxiu Joan Maragall – Biblioteca de Catalunya

L'enquadrament de l'organització de les activitats de l'Any Maragall en el context d'altres polítiques ha estat molt divers i ha estat un dels punts forts de la commemoració. D'una banda, hi van participar els ajuntaments de les localitats més relacionades amb el poeta i la seva obra. Les associacions, biblioteques, centres cívics i culturals, escoles i altres entitats hi ha col·laborat de manera entusiasta. De l'altra banda, l'obertura a la participació de la societat civil, va acollir totes les iniciatives de les entitats que s'hi van adherir. L'organització de l'Any Maragall es va adaptar en la mesura de les seves possibilitats per poder dur a terme: jornades, simposis, exposicions, lectures públiques, activitats educatives, presentacions de llibres, taules rodones, espectacles i altres activitats.

La majoria de les activitats que s'han portat a terme durant la celebració de l'Any Maragall han estat programades en cooperació. És a dir amb la implicació de grups d'interès, *stakeholders*, sense els quals seria impossible portar a terme una commemoració cultural de gran abast com són els anys temàtics literaris. Algunes d'elles han estat organitzades per les entitats de l'Any Maragall i després han estat ofertes a les entitats que les han volgut acollir en les seves instal·lacions; altres s'han dut a terme amb la cooperació d'altres entitats; i, finalment, també n'hi ha hagut que han estat organitzades directament per altres entitats i l'organització de l'Any Maragall, únicament les ha acollit sota el paraigua de l'Any i les ha anunciat a la pàgina web. Per tant, estem parlant d'un context molt ampli, amb implicació de col·lectius molt heterogenis, des d'entitats privades a entitats públiques, ajuntaments, centres cívics, biblioteques, entre d'altres.

La dinàmica territorial de les activitats de l'Any Maragall estava prevista, inicialment, en els llocs on va viure el poeta, i, principalment, a la ciutat de Barcelona. En l'àrea lingüística catalana es van organitzar activitats a Andorra, a les Illes Balears, i al País Valencià. A Madrid també es van organitzar diverses activitats. I a l'estranger se'n van celebrar a Andorra, Estats Units d'Amèrica, França, Itàlia, Regne Unit i Romania.

La durada de l'any commemoratiu ha estat d'uns dos anys aproximadament. Tot i que l'any va començar el mes de febrer de 2010 amb l'acte d'homenatge anual que fa la família al Cementeri de Montjuïc, a la tomba del poeta, anomenat "L'ametller florit", l'inici oficial va ser el 2 de març de 2010, amb l'acte solemne d'obertura i presentació de la Comissió organitzadora. La cloenda es va fer el 19 de desembre de 2011 al Palau de la Generalitat de Catalunya amb parlaments de diverses autoritats i una presentació del balanç dels resultats de l'Any Maragall. Oriol Izquierdo exposa el motiu de la tria de les dates: "La singularitat en relació amb altres anys és que és un any que es coneixia com a dos anys. Perquè l'octubre del 2010 se celebrava el centenari del naixement, i el desembre del 2011 el centenari de la seva mort. Aleshores vam decidir obrir l'Any institucionalment el febrer del 2010, coincidint amb la "Festa de l'Ametller florit" que la família Maragall celebra cada any i tancar-lo institucionalment coincidint amb el centenari de la mort el desembre del 2011. Per tant, el calendari institucional va ser de febrer de 2010 a desembre del 2011, pràcticament dos anys." (Izquierdo, 2013).

6.4.3. Àmbit dels objectius i dels resultats

6.4.3.1. Objectius

Els objectius de l'Any Maragall (2010-2011) van ser els següents:

- “Impulsar arreu de Catalunya activitats que commemorin el doble aniversari (150 anys naixement – 100 anys de la mort) de Joan Maragall.
- Promoure activitats relacionades amb l'Any Maragall en totes les poblacions on Joan Maragall va fer estada significativa pel que fa a la seva obra i la seva biografia. Establir lligams entre aquestes poblacions.
- Impulsar la publicació i edició de l'obra i la recerca i inventari de tota la documentació i tots els elements de senyalització relacionats amb Joan Maragall, i assegurar-ne la seva conservació, així com la continuïtat de la recerca més enllà dels aniversaris.
- Impulsar l'estudi i reconeixement de la vida i l'obra de Joan Maragall a la resta d'Espanya, i a nivell internacional, en col·laboració amb l'Institut Ramon Llull.”²⁵⁵

Amb la finalitat de portar a terme aquesta commemoració, la Institució de les Lletres Catalanes i l'Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble van preparar un ampli programa d'activitats que ha suposat la interacció de les institucions i dels organismes més diversos, amb la voluntat de fer un programa extens i divers, que ha inclòs: actes institucionals, actes acadèmics, jornades, seminaris i conferències, edicions, documentals, audiovisuals, espectacles, lectures públiques, espais i rutes literàries, i premis i concursos.

6.4.3.2. Anàlisi del plantejament inicial i propostes de futur

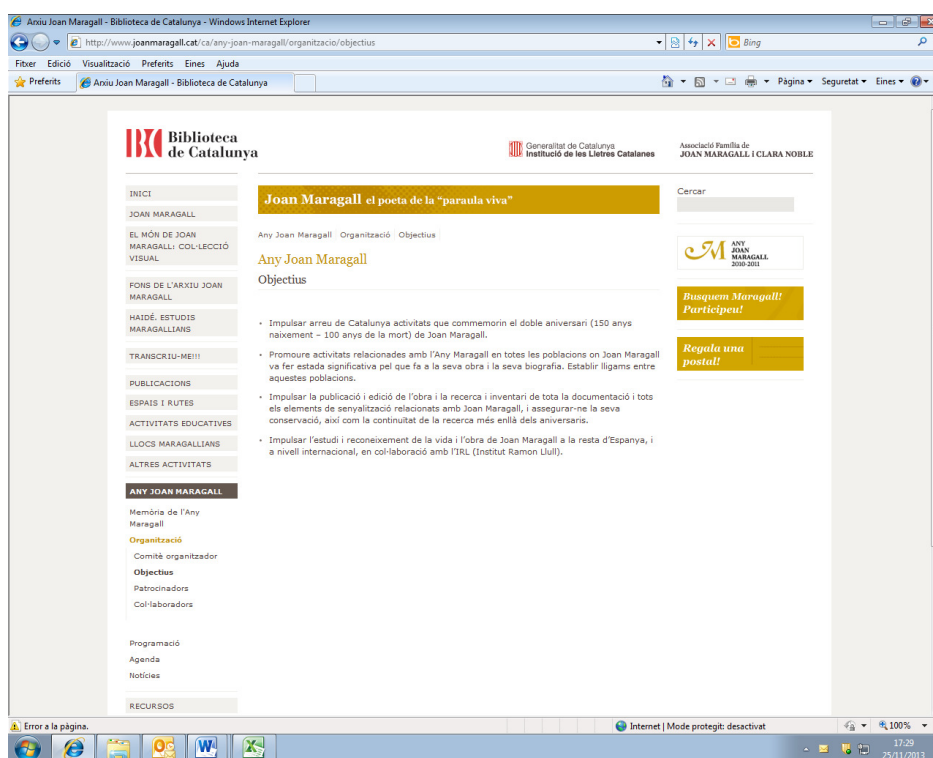
Des de l'inici la Institució de les Lletres Catalanes i l'Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble es van plantejar l'Any Joan Maragall com una celebració institucional amb un programa oficial, però a la vegada amb una voluntat que també fos una celebració popular oberta a tothom de la figura i l'obra de Joan Maragall, que convidés a llegir i rellegir l'autor.

Amb la voluntat d'obrir la celebració a tothom es va crear un espai web, que es va anar actualitzant periòdicament, i on s'oferia la informació de totes les activitats que es

---

²⁵⁵ Informació extreta de la pàgina web de l'Any Maragall www.joanmaragall.cat (consulta 16/12/2013).

duien a terme. A través d'un formulari disponible al web de l'Any Joan Maragall (www.joanmaragall.cat), també es podien fer arribar a l'Oficina de l'Any Joan Maragall, les propostes d'activitats que es volguessin afegir a la doble commemoració.

Pàgina de l'Any Maragall. Actualment, hostatjada a la pàgina web de la Biblioteca de Catalunya (Consulta 25/11/2013)

Una vegada finalitzat l'Any Maragall, les propostes de futur de l'Arxiu Joan Maragall, que depèn orgànicament de la Biblioteca de Catalunya, són continuar amb la conservació i la difusió del llegat del poeta des de l'antiga residència que acull l'arxiu, promoure les visites generals concertades i les visites guiades per a escoles. També es fa divulgació a través de l'espectacle «Maragall a casa, de Josep Maria Jaumà». Les dependències de la residència de Joan Maragall han estat condicionades recentment per acollir actes de promoció i difusió, com per exemple: conferències, lectures de poemes, presentacions de llibres, concerts al jardí i exposicions temporals.

6.4.3.3. Els resultats

6.4.3.3.1. Grau de consecució

Oriol Izquierdo en una entrevista per a la revista «Escola Catalana» va manifestar que l'Any Maragall va ser un èxit: “Perquè ja la sola convocatòria de l'Any va suscitar nombroses adhesions. Perquè d'ençà de l'obertura oficial, l'octubre del 2010, s'han convocat moltes activitats al marge de la iniciativa institucional, de les quals de vegades a penes hem tingut notícia, enriquint i eixamplant el programa que es pot considerar oficial. Perquè durant tots aquests mesos uns quants editors han decidit arriscar-se a posar a l'abast dels lectors llibres de Maragall i sobre ell i la seva obra, de manera que avui llegir-lo és una tasca molt més assequible que fa dos anys. Perquè moltes de les propostes, probablement la majoria, es miren la figura i l'obra de Maragall sense deix de nostàlgia i *desacomplexadament*, deixant-se tocar pel seu exemple i per les seves paraules, fins a convèncer-se de la seva vigència i del seu futur.

Perquè, així, durant l'Any hem constatat que Maragall renovava la seva capacitat de ser –de continuar essent– referent col·lectiu. Perquè estem segurs que l'onada d'activitats que s'ha concentrat durant la celebració de l'Any n'allargarà l'estela durant uns mesos o més. Perquè, per tot això, Maragall és, més d'un segle després, viu entre els seus lectors.²⁵⁶

Per tant, el grau de consecució dels resultats de l'Any Maragall s'ha aconseguit de manera molt positiva, tenint en compte que els quatre objectius fixats a l'inici: «Impulsar arreu de Catalunya activitats que commemorin el doble aniversari», «promoure activitats relacionades amb l'Any Maragall en totes les poblacions on Maragall va fer estada significativa», «impulsar la publicació i l'edició de l'obra i la recerca i inventari de tots la documentació i tots els elements de senyalització relacionats amb Joan Maragall...», «impulsar l'estudi i el reconeixement de la vida i l'obra de Joan Maragall a la resta d'Espanya, i a nivell internacional...» s'han assolit gairebé del tot. El total de les activitats realitzades ha estat de 1.079. Entre les poblacions que han participat en la commemoració cal fer esment especialment als municipis de Blanes, Sant Joan de les Abadesses i Olot, i també a l'Estació de la Vall de Núria, poblacions on Maragall va fer estada significativa i que estan estretament vinculats al poeta i a la seva obra. El total de les localitats que han participat en l'Any Maragall és de 187.

---

²⁵⁶ Izquierdo, Oriol «Vigila, esperit, vigila, no perdís mai el nord. En la celebració de l'Any Maragall». A: Escola Catalana, Any 2011, Vol. 46. Núm. 471

En relació a la participació de les entitats, Oriol Izquierdo comenta: “El balanç que faig jo és molt positiu. El que hem trobat és que hi havia molta versatilitat, moltes iniciatives, moltes ganes de ser-hi, per part de les administracions del món local, sense cap mena de dubte les administracions i els ajuntaments, per part del món associatiu en general i especialment el vinculat al fet literari. Per part també d’algunes entitats que, en principi, no tenen un vincle directe amb aquest tipus d’activitats o amb l’autor i, en canvi, doncs, han vist raonable implicar-s’hi. La Generalitat de Catalunya va veure clar que podien abanderar la relació entre l’autor i el territori, el tema de les rutes literàries, etc. La relació que Maragall tenia amb el Pirineu, que va tenir alguns episodis a Núria i a diverses poblacions per tot el Ripollès, que d’alguna manera se’l va fer seu. Això va anar molt bé, perquè va ampliar la implicació i, per tant, també les aportacions econòmiques i el ressò a un segment que sinó no s’hi haurien implicat. Moltes persones per compte propi van fer projectes, actors, escriptors, professors van tirar endavant projectes, en alguns casos pel seu compte i risc.” (Izquierdo, 2013)

Pel que fa a les publicacions i edicions de l’obra de Joan Maragall, durant la commemoració se n’han fet 41 edicions, entre les que són de destacar l’*Obra completa* de Joan Maragall, que havia de publicar Edicions 62, però que finalment no s’han editat. Només ha sortit, amb data de novembre de 2010, el volum *Poesia completa* a cura de Glòria Casals i Lluís Quintana en format de butxaca. Pel que fa a la difusió de la vida i l’obra del poeta, han tingut un paper destacat els espais de memòria i les rutes literàries.

Finalment, pel que fa a l’impuls de l’estudi i el reconeixement de la vida i l’obra de Joan Maragall, s’ha fet a través d’exposicions, simposis, espectacles, cicles de conferències.

És per això que es pot afirmar que el grau de consecució dels objectius fixats no només s’ha assolit sinó que ha superat amb escreix les expectatives inicials.

6.4.3.3.2. Presentació dels resultats

La presentació pública de l'Any Maragall es va fer el 14 de febrer de 2010, en el marc de la celebració de l'acte "L'Ametller florit" que se celebra anualment el mes de febrer a la tomba del poeta. El dia 2 de març de 2010, va tenir lloc al Saló de Sant Jordi del Palau de la Generalitat de Catalunya, l'obertura solemne, amb la constitució de la comissió d'honor i la comissió executiva amb representants de diverses entitats. Entre els actes més rellevants s'ha de mencionar de manera expressa l'homenatge que es va fer al poeta el 10 d'octubre de 2010, dia en què es complien els 150 anys de la seva naixença. A Barcelona, l'Ajuntament va inaugurar el bust dedicat al poeta a la plaça Molina, i tot seguit, es va representar l'espectacle *Joan Maragall, el ciutadà*, dirigida i interpretada per l'actriu Rosa Novell, a l'Arxiu Joan Maragall. Una altra activitat a destacar són les exposicions "Joan Maragall, la paraula il·luminada", organitzada per la Institució de les Lletres Catalanes, i de la qual va ser comissari Jordi Castellanos, i "Joan Maragall, el poeta extasiat", de la qual va ser comissària Margarida Casacuberta, i produïda conjuntament per la Institució de les Lletres Catalanes i el Teatre Nacional de Catalunya. Entre els espectacles teatrals, cal destacar la col·laboració del Teatre Nacional de Catalunya amb la programació dels espectacles *Joan Maragall, la llei d'amor*, de Joan Ollé, el 2010, i *El Comte Arnau*, d'Herman Bonnín, el 2011.

En l'àmbit educatiu, la implicació del Departament d'Ensenyament ha estat cabdal per poder comptar amb la col·laboració del professorat, dels instituts i dels centres escolars de Catalunya. El 29 d'abril de 2011 es va celebrar la Jornada educativa dedicada a Joan Maragall que va tenir lloc a l'Ateneu Barcelonès. També són de destacar les visites guiades i didàctiques a l'Arxiu Joan Maragall que han tingut molt bona acollida.

En l'àmbit acadèmic, la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat Pompeu Fabra, amb el suport d'Acció Cultural Espanyola AC/E, van organitzar el I Congrés Internacional Joan Maragall, sota la direcció de Glòria Casals, que es va celebrar del 28 al 30 de setembre de 2011 a la Universitat de Barcelona amb una nombrosa participació d'estudiosos i especialistes en Joan Maragall. Les actes del Congrés es van publicar l'any 2012 amb el títol de *Maragall: Textos i contextos*, a càrrec de les Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, en un volum que s'ha organitzat en els apartats següents: "Una literatura entre l'art i la música", la "Poesia versus poètica", "Pàtria i ciutat" i "Maragall després de Maragall". Tot i que l'Any Maragall es va cloure el 19 de desembre de 2011 al Palau

de la Generalitat de Catalunya, la vigília de la data del centenari de la mort del poeta, el cicle de conferències “Llegir Maragall” i la versió itinerant de l'exposició “Joan Maragall, el poeta extasiat” s'han continuat celebrant al llarg de l'any 2012. L'espectacle *Maragall a casa*, que es va estrenar el 3 d'octubre de 2011 amb motiu del I Congrés Internacional Joan Maragall, ha esdevingut un espectacle que forma part de les activitats que organitza l'Arxiu Maragall habitualment.

L'anàlisi de les activitats i l'avaluació dels resultats que es presenten a continuació s'han elaborat gràcies a la participació de les entitats organitzadores i de les entitats col·laboradores que han facilitat la informació de les activitats realitzades i també les dades numèriques corresponents als assistents, espectadors, visitants, representacions, etc. de cadascuna de les activitats. La recopilació de la informació s'ha tancat el 7 de juny de 2012.

La informació recopilada de les activitats portades a terme durant l'Any Maragall s'ha organitzat en forma d'indicadors en dos grans blocs: 1) els resultats globals (dades cronològiques, tipus d'activitat, àrees geogràfiques, localitats i agrupacions d'entitats; i 2) l'inventari detallat dels resultats classificats per la tipologia de les activitats (actes institucionals, congressos i jornades, conferències, edicions, adaptacions teatrals, exposicions, promoció de la lectura (activitats de les biblioteques i d'altres institucions, i lectures públiques), audiovisuals, produccions virtuals, espais, rutes literàries, activitats educatives, i activitats diverses de difusió i homenatge.

Una vegada finalitzada la celebració de l'Any Maragall totes les activitats que es van organitzar amb motiu de les dues commemoracions estan descrites detalladament en la *Memòria de l'Any Maragall* publicada digitalment a la pàgina web de l'Any Maragall²⁵⁷.

---

²⁵⁷ <http://www.joanmaragall.cat/ca/any-joan-maragall/memoria-de-l-any-maragall> (Consulta 5/12/2013)

A. Resultats globals

La quantitat d'activitats portades a terme durant la doble commemoració de l'Any Maragall han posat de manifest que el poeta continua sent un referent tant en l'àmbit literari com en l'intel·lectual. El total d'activitats realitzades ha estat de 1.079. En el desglossament per anys es pot advertir que les activitats s'han repartit al llarg de quatre anys, 6 activitats durant l'any 2009, 284 durant l'any 2010, el primer any de la commemoració, i el nombre més elevat d'activitats ha tingut lloc durant l'any 2011 amb 688 activitats, i, finalment, s'han portat a terme 101 activitats durant l'any 2012, tot i que l'any es va cloure formalment el mes de desembre del 2011.

Taula 1. Activitats i assistents per any

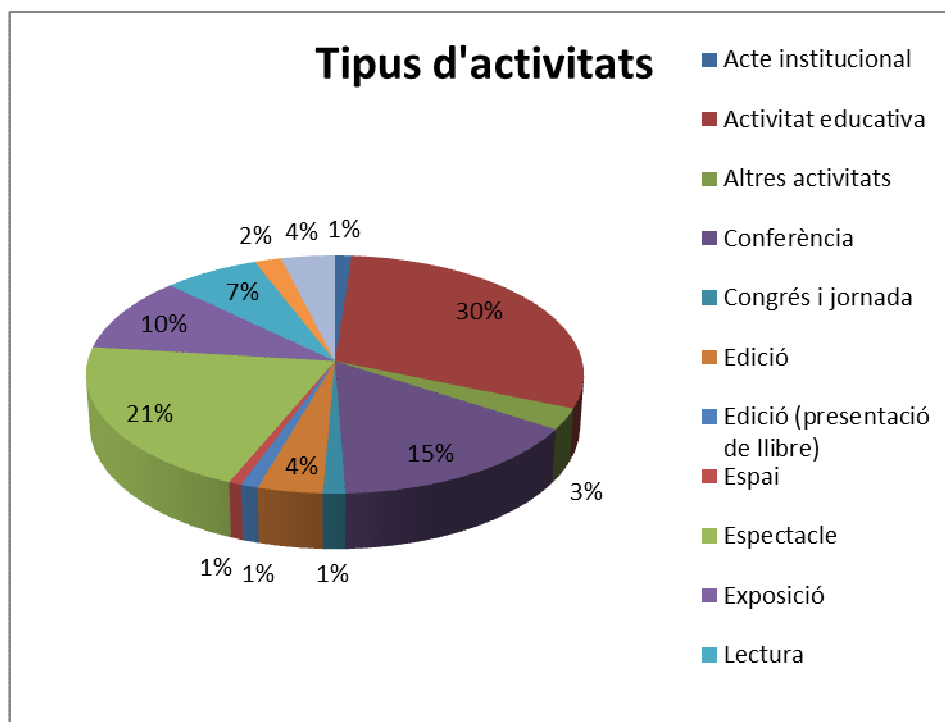
Any	Activitats	Assistents
2009	6	150
2010	284	211.658
2011	688	427.902
2012	101	28.711
	1.079	668.421

Pel que fa al **tipus d'activitat** (vegeu taula 2) es pot observar que les activitats educatives han estat el tipus d'activitat més nombrós, amb 325, i han representat el 30% del total de les activitats realitzades, seguides pel espectacles, amb 223, que han suposat el 21%, en tercer lloc, es troben les conferències, amb 164, i que han suposat el 15 %, i en quart lloc, hi ha les exposicions, amb 111, amb un 10%. Pel que fa al nombre d'assistents, el total ha estat de 668.421 en els quatre anys. La majoria dels quals corresponen als visitants de les exposicions amb 593.663, seguida dels espectacles, amb 32.310 espectadors, en tercer lloc trobem les activitats educatives amb 17.249 participants, i per últim lloc trobem les conferències amb 8.014 participants.

Taula 2. Tipologia d'activitats i assistents

Tipus Activitat	Activitats	%	Assistents
Acte institucional	13	1	1.440
Activitat educativa	325	30	17.249
Altres activitats	31	3	6.215
Conferència	164	15	8.014
Congrés i jornada	14	1	605
Edició	41	4	
Edició (presentació de llibre)	11	1	487
Espai	8	1	1.145
Espectacle	223	21	32.310
Exposició	111	10	593.663
Lectura	75	7	3.546
Audiovisuals	21	2	2.281
Ruta literària	42	4	1.466
Total	1079	100	668.421

Gràfic per tipus d'activitats

Per **mesos**, el nombre més gran d'activitats s'ha repartit de manera significativa durant els dos anys de la commemoració: l'any 2010 ha tingut lloc el mes d'octubre, amb 63 activitats, data en què es commemoraven els 150 anys de la naixença de Maragall; i

l'any 2011 els mesos en que es van organitzar més activitats van ser en tres mesos concrets, el mes d'abril, amb 123, i els mesos de maig i octubre, amb 82 i 81 activitats, respectivament. En aquests mesos concrets, el mes d'abril coincideix amb la Diada de Sant Jordi i del Llibre, el dia 23 d'abril, mes en el qual es van editar moltes publicacions i es van fer moltes lectures públiques; durant els mesos de maig i octubre es van organitzar múltiples activitats: exposicions, lectures, espectacles, conferències, rutes literàries i altres.

Taula 3. Activitats per mesos i anys

Any	Mesos	Activitats	Assistents
2009	Gener		
	Febrer	1	50
	Març		
	Abril		
	Maig		
	Juny	1	
	Juliol	2	
	Agost		
	Setembre		
	Octubre		
	Novembre	1	100
	Desembre		
	No Disponible	1	
	Total	6	150
2010	Gener	3	181
	Febrer	7	314
	Març	11	975
	Abril	23	3.627
	Maig	12	2.691
	Juny	15	24.884
	Juliol	24	25.000
	Agost	5	24.054
	Setembre	13	24.293
	Octubre	63	41.043
	Novembre	50	28.930
	Desembre	42	35.666
	No Disponible	16	0
	Total	284	211.658
2011	Gener	28	23.771
	Febrer	32	38.682

	Març	63	46.722
	Abril	123	40.101
	Maig	82	32.539
	Juny	60	36.409
	Juliol	50	31.394
	Agost	12	25.980
	Setembre	30	26.560
	Octubre	81	46.812
	Novembre	53	37.332
	Desembre	54	41.600
	No Disponible	20	0
	Total	688	427.902
2012	Gener	19	6.495
	Febrer	15	7.063
	Març	14	11.992
	Abril	21	1.810
	Maig	18	1.065
	Juny	10	286
	Juliol		
	Agost		
	Setembre		
	Octubre	1	
	Novembre		
	Desembre	2	
	No Disponible		
	Total	100	28.711

Pel que fa a l'**àrea geogràfica** (vegeu taula 4), cal destacar que Catalunya és el lloc on s'han portat a terme més activitats, amb un total de 1.049 activitats i 664.808 assistents.

Taula 4. Activitats per àrea geogràfica

Localitat	Activitats	Assistents
Andorra	1	10
Catalunya	1.049	664.808
Illes Balears	5	224
País Valencià	2	260
EUA	2	
França	7	428
Itàlia	1	40
Madrid	10	370
No disponible	1	2.281
Romania	1	
Total	1.079	668.421

De tota manera, cal fer constar que també es van fer activitats a les Illes Balears, al País Valencià i al Principat d'Andorra, i cal fer una menció especial a les 10 activitats que es van dur a terme a Madrid, i fer una referència específica a les jornades i seminaris que es van fer a França, Estats Units, Itàlia i Romania.

Moltes **localitats** han volgut participar en la doble commemoració i d'alguna manera retre el seu propi homenatge al poeta. En la taula 5 s'han ordenat les localitats en funció de les activitats organitzades de més a menys. Només es fan constar les poblacions on el nombre d'activitats ha estat igual o superior a deu. En aquesta taula es presenten fins a onze localitats, però cal fer constar que el nombre total de poblacions on s'han portat a terme activitats és de 180. Barcelona és la localitat on s'han celebrat més activitats, concretament, 562, i també la que ha comptat amb més assistents, 116.817.

Taula 5. Poblacions on s'han dut a terme deu o més activitats

Localitat	Activitats	Assistents
Barcelona	562	116.817
Girona	41	5.732
Olot	19	1.098
Sant Joan de les Abadesses	17	1.420
Terrassa	17	13.035
Tarragona	14	1.088
Mataró	13	6.628
Sant Cugat del Vallès	13	2.215
Reus	12	627
Madrid	10	370
Sabadell	10	4.704

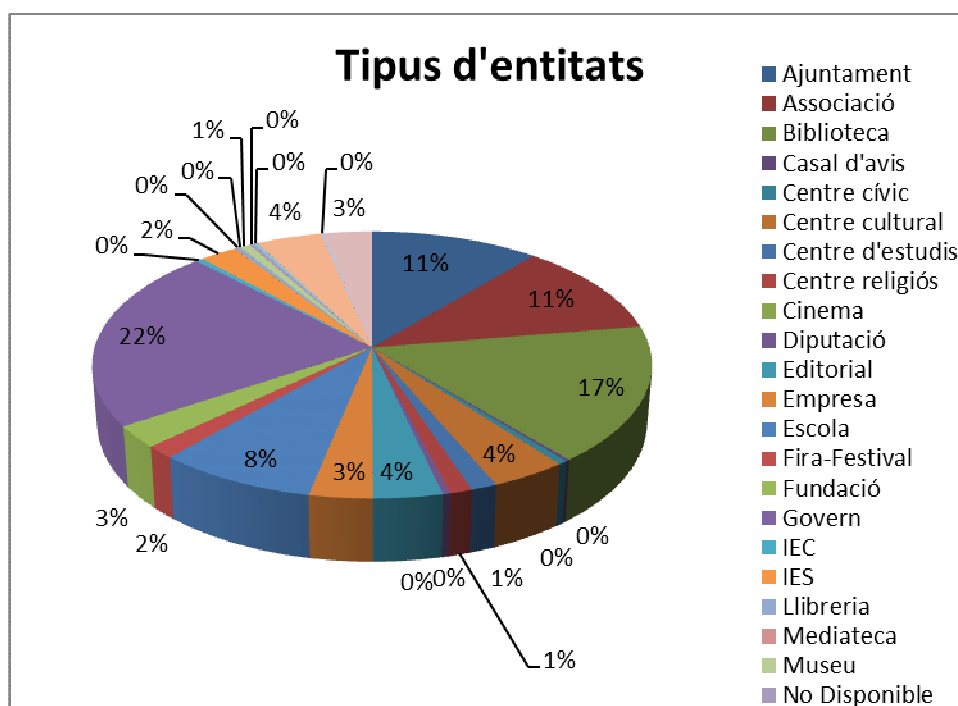
Les **entitats col·laboradores** de l'Any Maragall han arribat a les sis-centes, entre les quals es poden destacar de manera significativa el Govern de la Generalitat de Catalunya, amb 233 participacions, i amb un 22,2 %. Si a aquesta xifra li sumem la participació dels ajuntaments, amb 116, i de les Diputacions, amb 4, podem veure que la participació de l'administració ha estat molt majoritària en la celebració de la doble commemoració de Maragall, amb un total 353, i un 33,7% sobre el total de la participació. Després de l'administració, les biblioteques han estat les entitats que han tingut una participació més elevada, ja que han organitzat o col·laborat amb 174 activitats, que representen el 16,6 % sobre el total. En la taula 6, a més de mostrar-se els resultats de les participacions, també es pot veure la diversitat d'entitats i agents que hi ha col·laborat.

Taula 6. Entitats per agrupacions

Tipus Entitat	Activitats	% Activitats
Govern	233	22,2%
Biblioteca	174	16,6%
Associació	119	11,3%
Ajuntament	116	11,1%
Escola	86	8,2%
Teatre	45	4,3%
Centre cultural	41	3,9%
Editorial	37	3,5%
Empresa	34	3,2%
Universitat	33	3,1%
Fundació	28	2,7%
IES	26	2,5%
Fira-Festival	16	1,5%
Centre d'estudis	14	1,3%
Centre religiós	12	1,1%
Museu	7	0,7%
Centre cívic	5	0,5%
IEC	5	0,5%
Diputació	4	0,4%
Llibreria	4	0,4%
No Disponible	3	0,3%
Ràdio	3	0,3%
Casal d'avis	2	0,2%
Televisió	2	0,2%
Cinema	0	0,0%
Mediateca	0	0,0%

Gràfic per entitats

Pel que fa a la premsa, en la memòria d'activitats publicada a la pàgina web de l'Any Maragall es dóna una referència de més de dos-cents articles de premsa, però actualment, gener 2014, aquesta informació no està disponible atès que els enllaços d'Internet s'han perdut.

B. Resultats classificats per la tipologia de les activitats

B.1. Actes institucionals

Des de 1923, el segon diumenge del mes de febrer, els familiars i amics de Joan Maragall es reuneixen a la tomba del poeta en un acte que s'anomena l'*Ametller florit*. El 12 de febrer de 2009, després de l'acte que se celebra anualment, va tenir lloc l'acte de constitució de l'Oficina de l'Any Maragall amb la finalitat de preparar i dissenyar el pla d'activitats per commemorar els cent anys del naixement i els cent-cinquanta anys de la mort. Un any més tard, l'any 2010, en la mateixa celebració, s'anunciava la primícia de la commemoració i s'oficialitzava l'obertura el dia 2 de març de 2010 en un acte solemne al Saló Sant Jordi del Palau de la Generalitat. En aquesta mateix acte es van constituir la comissió d'honor i l'executiva amb representants d'entitats vinculades amb Joan Maragall: ajuntaments, col·legis oficials, entitats culturals, estudiosos i representants familiars. També es va fer la presentació del logotip i del web de l'Any Maragall. El president de la Generalitat, José Montilla, i Roser Maragall, la néta més gran de Joan Maragall, en representació de l'Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble, van fer els parlaments institucionals. Glòria Casals va glossar la figura del poeta i intel·lectual i, a continuació, es va representar l'espectacle *Com si entrés en una pàtria* d'Oriol Genís i Mireia Chalamanch.

Durant aquesta doble commemoració les institucions catalanes han volgut retre homenatge a Joan Maragall amb la celebració d'actes dedicats especialment al poeta. La Generalitat de Catalunya, per la diada de Sant Jordi de 2010, en la tradicional recepció al Palau de Pedralbes, va fer lliurament del llibre *Poemes d'amor*, de Joan Maragall, a cura de Joaquim Molas, amb il·lustracions d'Antoni Tàpies. Aquell mateix dia, a la plaça de Sant Jaume, es van reunir una quinzena d'escoles i instituts que porten el nom de "Joan Maragall" per fer una lectura de textos del poeta. També en l'acte institucional de la Diada Nacional de Catalunya 2010, l'11 de setembre, es va retre homenatge a Joan Maragall. El dia en què es complien els 150 anys del naixement del poeta, l'octubre de 2010, l'Ajuntament de Barcelona va inaugurar un bust dedicat al poeta a la plaça Molina. Els ajuntaments de Blanes, de Sant Joan de les Abadesses i l'Estació de Muntanya de la Vall de Núria –indrets vinculats d'una manera especial amb el poeta- van organitzar actes commemoratius.

L'acte de cloenda de l'Any Maragall va tenir lloc el 19 de desembre de 2011 al Palau de la Generalitat, la vigília de la data del centenari de la mort del poeta. L'acte va ser presidit per l'Honorable Sr. Ferran Mascarell, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i va comptar amb les intervencions del poeta Francesc Parcerisas, degà de

la Institució de les Lletres Catalanes que va fer un balanç de l'Any Maragall, i de Pau Maragall Aguirre, besnét del poeta, en nom de l'Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble.

B.2. Actes acadèmics i conferències

Al llarg de l'Any Maragall es van celebrar una quinzena d'actes acadèmics, jornades i seminaris. Cal destacar especialment el «Simposi Internacional sobre el pensament de Joan Maragall», organitzat per la Càtedra Ferrer Mora de Pensament Contemporani de la Universitat de Girona que va tenir lloc el 25 i 26 de novembre de 2010, i el «I Congrés Internacional Joan Maragall», organitzat per la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat Pompeu Fabra, amb el suport d'Acción Cultural Española AC/E, que es va celebrar del 27 al 30 de setembre de 2011. També s'han organitzat seminaris i jornades en universitats i centres de ciutats com la Jornada d'estudi «La projection internationale de Joan Maragall» al Seminari d'Estudis Catalans (SEC) de la Universitat París-Sorbona, la Giornata Joan Maragall a la Università degli Studi di Roma "La Sapienza", la jornada "Joan Maragall: Work and Times - Still Counting" organitzada per la North American Catalan Society (NACS) a Seattle i San Francisco.

B.3. Conferències

Les institucions vinculades a la celebració de l'Any Maragall han organitzat diferents cicles de conferències. L'Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya va organitzar el «IV Cicle de lectures i anàlisi de poemes i escrits de Joan Maragall». La Fundació Joan Maragall "Cristianisme i Cultura" va organitzar el cicle de sis conferències sobre "Les idees religioses de Joan Maragall". La Institució de les Lletres Catalanes i l'Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble, amb la col·laboració de l'Ateneu Barcelonès, van impulsar el cicle "Llegir Maragall" que va incloure onze conferències que van tractar diferents vessants de la vida i l'obra de l'autor. Aquest cicle que es va iniciar a l'Ateneu Barcelonès va continuar per 56 localitats i va arribar gairebé al centenar en els territoris de llengua i cultura catalanes, amb una participació de 4.129 assistents. El total de conferències realitzades ha estat de 164, que ha representat un 15% sobre el total d'activitats realitzades i que ha comptat amb una assistència de 8.014 persones. (Vegeu taula 7)

Taula 7. Cicles de conferències

Conferències	Nombre	Assistents
Cicle de conferències "Llegir Maragall" (Institució de les Lletres Catalanes)	98	4.129
IV Cicle de lectures i anàlisi de poemes i escrits de Joan Maragall (Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya)	4	138
Cicle de conferències "Les idees religioses de Joan Maragall" (Fundació Joan Maragall "Cristianisme i Cultura")	6	80
Conferències esparses	56	3.667
Total	164	8.014

B.4. Edicions

En la commemoració de l'Any Maragall la divulgació de la seva obra a través de les publicacions ha tingut un paper molt important. De tota manera cal recordar que els drets d'autor de Joan Maragall són de domini públic. Durant l'Any Maragall s'han fet 41 edicions, que han representat un 4% sobre les activitats. En aquest còmput, atesa la seva importància, s'han inclòs tres llibres sobre Maragall i la Setmana Tràgica que es van publicar durant el 2009.

La primera edició oficial de l'Any Maragall va ser *Beneita sies, tempestat passada, perquè fas alçar els ulls a la llum nova!* (Institució de les Lletres Catalanes), publicació que es va lliurar a l'acte d'obertura de l'Any Maragall, el 2 de març de 2010, al Palau de la Generalitat. Aquesta edició també es va fer en versió digital.

La Generalitat de Catalunya, per la diada de Sant Jordi de 2010 en la tradicional recepció al Palau de Pedralbes, va fer lliurament del llibre *Poemes d'amor*, de Joan Maragall, amb pròleg i selecció de Joaquim Molas i il·lustracions d'Antoni Tàpies. També en aquesta mateixa data, la Diputació de Barcelona va publicar *Joan Maragall. Carnets de viatge*.

La primavera de 2011, la Institució de les Lletres Catalanes, amb la col·laboració dels ajuntaments de les poblacions, va editar set opuscles amb rutes literàries que englobaven set àrees geogràfiques que donen a conèixer l'obra de Maragall a través dels espais i dels paisatges que van estar vinculats d'una manera especial amb el poeta i que són ben presents en la seva obra. A més a més, s'han publicat els catàlegs de les exposicions "Joan Maragall. La paraula il·luminada / La palabra iluminada" (AC/E) amb motiu de la seva exhibició a Madrid; i de "Maragall, terror espiritual" (Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya). També s'han publicat antologies de

poemes i altres reculls de textos, alguna reedició, publicacions de conferències, i edicions d'estudiosos i investigadors de Maragall com *No et facis posar cendra. Pensament i religió en Joan Maragall* (Fragmenta Editorial), d'Ignasi Moreta, *Cartes del festeig* (Edicions de la ela geminada), a cura de Glòria Casals, que també ha coordinat l'edició de *Joan Maragall i la Universitat de Barcelona* (Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona). Entre les diverses publicacions, també n'hi ha destinades al públic infantil, com són els quatre llibres de l'editorial Baula, i l'especial dedicat a Joan Maragall que va preparar la revista *Cavall Fort*.

Pel que fa a la projecció exterior s'han dut a terme dues traduccions a l'italià i al romanès de l'obra de Joan Maragall. L'editorial Tullio Pironti Editore, a Itàlia, ha publicat *Ellogio della parola e della poesia*, amb edició i traducció a cura de Nancy De Benedetto. I Editura Meronia ha presentat al públic romanès l'edició *Excelsior. Antologie poetică*, amb traducció de Nicolae Coman.

Per a finals de 2012 s'espera que Edicions 62 publiqui l'*Obra completa* de Joan Maragall. L'equip dirigit per Lluís Quintana (UAB) i format per Francesco Ardolino (UB), Glòria Casals (UB) i Ignasi Moreta (UPF), està treballant en l'edició en 3 volums: poesia, teatre i traduccions en vers i en prosa; articles i llibres. El novembre de 2010 es va publicar el volum *Poesia completa* a cura de Glòria Casals i Lluís Quintana en format de butxaca. D'altra banda, també està previst per a l'any 2012 la publicació de les conferències del cicle "Llegir Maragall", a cura de la Institució de les Lletres Catalanes.

Taula 8. Edicions

Any	Publicacions	Presentacions	Assistents
2009	3	1	100
2010	16	4	197
2011	18	4	90
2012	4	2	100
Total	41	11	487

B. 5. Espectacles

Els espectacles teatrals han tingut un paper molt important en la commemoració de l'Any Maragall. Els grans espectacles d'adaptacions teatrals de l'obra del poeta han conviscut amb altres de format petit i mitjà, realitzats per associacions, companyies de teatre *amateur*, petites companyies o intèrprets *free lance*. S'han organitzat 223 espectacles teatrals, que han representat el 21 % de les activitats, i que han comptat amb una assistència de 32.310 persones. (Vegeu taula 9).

A l'obertura de l'Any Maragall es va estrenar l'espectacle *Com si entrés en una pàtria*, d'Oriol Genís i Mireia Chalamanch, que després va fer gira per una trentena de poblacions. Durant el Festival Grec 2010, es van poder veure, organitzats per Biblioteques de Barcelona, dos espectacles dedicats a Maragall: *L'estona que vaig ser poema* i *Anirem a les festes amb el pit ben armat, com a la guerra*. En aquest mateix festival es va estrenar l'espectacle de Rosa Novell *Joan Maragall, el ciutadà*, que després va fer una gira de cinc actuacions més. També cal esmentar les aportacions de músics com Miquel Pujadó i Ignasi Roda que han fet actuacions dedicades al poeta per diferents localitats del territori i que finalment s'han enregistrat i publicat en format de CD.

Una de les contribucions més important ha estat la del Teatre Nacional de Catalunya, amb la programació de l'espectacle *Joan Maragall, la llei d'amor*, de Joan Ollé, el 2010, i *El Comte Arnau*, d'Herman Bonnín, el 2011. Totes dues en conjunt van comptar amb 17.088 espectadors.

Per últim, cal remarcar l'èxit aconseguit per l'espectacle "Maragall a casa", amb text de Josep M. Jaumà, direcció de Dolors Vilarasau i interpretació de Jep Barceló. L'espectacle es va estrenar el 3 d'octubre de 2011 a l'Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya, amb motiu del I Congrés Internacional Joan Maragall, i la bona acollida de públic ha permès la seva continuïtat fins més enllà de la cloenda de l'Any Maragall.

Taula 9. Espectacles

Espectacles lectures	Funcions	Espectadors	Localitats
<i>Joan Maragall, la llei d'amor</i> (Teatre Nacional de Catalunya) (2010)	18	7.514	2
<i>El comte Arnau</i> (Teatre Nacional de Catalunya) (2011)	23	9.574	1
<i>Com si entrés en una pàtria</i> (Oriol Genís i Mireia Chalamanch)	29	1.698	21
<i>Maragall a casa</i> (Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya)	50	2.074	1
<i>L'estona que vaig ser poema</i>	2	199	2
<i>Anirem a les festes amb el pit ben armat, com a la guerra</i>	2	183	2
<i>Joan Maragall, el ciutadà</i> (Rosa Novell)	6	580	6
<i>Maragall, paraula viva</i> . Presentació del nou disc de Miquel Pujadó	6	550	2
<i>L'Elogi de la Cançó</i> . (Ignasi Roda)	6	585	5
<i>Maragall i el seu temps</i> (Cor de Cambra del Palau de la Música)	6	883	6
<i>Maragall íntim</i>	13	507	10
<i>Els dimarts de Maragall 2010 i 2011: música i literatura</i>	7	578	1
Concert de Sant Esteve al Palau de la Música (Orfeó Català)	4	2.903	4
Recital-Homenatge Joan Maragall al Palau de la Música Catalana	1	100	1
Espectacles d'altres entitats	50	4.382	41
Total espectacles	223	32.310	105

B.6. Exposicions

En el marc de l'Any Maragall s'han fet exposicions de gran, mitjà i petit format que s'han centrat en aspectes diversos de la vida i l'obra de Maragall. Les exposicions, amb un total de 111, ha representat un 10% de les activitats, però ha estat l'activitat que més públic ha tingut, amb un total de 593.663 visitants. (Vegeu taula 11). Cal destacar l'exposició central de la commemoració "Joan Maragall, la paraula il·luminada", a cura de Jordi Castellanos, organitzada per la Institució de les Lletres Catalanes i l'Acción Cultural Española AC/E, que es va poder veure del 14 d'abril al 10 de juliol de 2011 al Palau Moja de Barcelona. Posteriorment, del 22 de setembre al 13 de novembre de 2011, es va exposar a la Biblioteca Nacional de Madrid. Aquesta exposició va comptar amb l'assistència de 8.864 visitants.

Una altra exposició a destacar rellevant ha estat "Joan Maragall, el poeta extasiat" a cura de Margarida Casacuberta i produïda conjuntament per la Institució de les Lletres Catalanes i el Teatre Nacional de Catalunya. Es va poder veure al vestíbul del Teatre Nacional de Catalunya el 2010 amb motiu de l'espectacle de Joan Ollé *Joan Maragall, llei d'amor*, i el 2011 durant la programació de *El Comte Arnau* de Herman Bonnín.

Mentre va ser al TNC l'exposició la van visitar 6.851 persones. Posteriorment, se'n va fer una adaptació per circular per biblioteques i altres entitats de tot Catalunya. Des del febrer de 2011 i durant tot el 2012 ha estat en 75 localitats, amb un nombre de 96.099 visitants.

L'Estació de Muntanya de la Vall de Núria i l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses van organitzar l'exposició "Als cims celestials. De Núria als Pirineus" des del 12 de juny de 2010 fins al 8 de gener de 2012. Aquesta exposició ha comptat amb un gran nombre de visitants, 440.424, però cal tenir en compte la relativitat d'aquestes dades perquè estava ubicada al vestíbul de l'estació de Núria durant tota la celebració de l'Any Maragall. Després se'n va fer una versió adaptada, que ha quedat instal·lada de forma permanent, a Sant Joan de les Abadesses, davant del Palau de l'Abadia.

L'exposició "Joan Maragall, el terror espiritual", organitzada per l'Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya a cura de Dolça Tormo i Jaume Trabal, es va poder visitar a del 14 de desembre de 2011 al 14 de gener de 2012.

Taula 11. Exposicions

Exposicions	Gira	Visitants	Localitats
"Als cims celestials. De Núria als Pirineus" (Estació de Muntanya de la Vall de Núria / Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses)	1	440.424	Núria
"Joan Maragall, el poeta extasiat" (Teatre Nacional de Catalunya). Exposició amb motiu de l'espectacle <i>Joan Maragall, la llei d'amor</i> (2010)	1	6.851	Barcelona
Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant per biblioteques)	87	96.099	
"Escolta, Espanya!... que hi ha algú?. Humor gràfic contemporani comentat per Joan Maragall" (Col·legi de Periodistes de Catalunya)	4	1.009	Barcelona
"Joan Maragall, la paraula il·luminada" (Institució de les Lletres Catalanes)	2	8.864	Barcelona Madrid
Advertiments d'amor. Maragall 1911 (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona)	1	16.609	Barcelona
"Joan Maragall, el poeta extasiat" (Teatre Nacional de Catalunya). Exposició amb motiu de l'espectacle "El comte Arnau" (2011)	1	9.574	Barcelona
Maragall, el terror espiritual (Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya)	1	350	Barcelona
Altres exposicions	13	13.883	
Total	111	593.663	

B.7. Lectures

Pel que fa a les lectures s'han fet 75 actes de lectures en 63 localitats, amb una assistència de 3.546 participants que han representat un 7 % de les activitats. Vegeu taula 10.

Taula 10. Lectures

Lectures	Sessions	Espectadors	Localitats
Primavera poètica a l'Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	4	330	1
Lectures arreu del territori	71	3.216	62
Total lectures	75	3.546	63

B. 8. Audiovisuals

Les produccions audiovisuals també han estat presents en l'Any Maragall. En primer lloc, cal destacar el documental *Una flama al cor*, de Josep M. Mañé, produït per Benecé, que es va emetre per TV3, coincidint amb la data en què es complia el centenari de la mort del poeta. El documental es pot visionar a través de l'enllaç següent: <http://www.tv3.cat/videos/3865430/Una-flama-al-cor>. Un altre documental que s'ha fet durant la commemoració ha estat *Joan Maragall. L'Oda infinita*, de Pau Nadal i produït per la Biblioteca de Catalunya. D'aquest documental se'n van fer quatre projeccions públiques la tardor de 2011 a les Biblioteques Públiques de Girona, Lleida i Tarragona, i a l'Ateneu Barcelonès, com a cloenda del cicle de conferències "Llegir Maragall". A més, el 2012 es va fer la projecció pública del documental *La música d'Europa*, una iniciativa de la Comissió Europea i la Fundació Catalunya Europa, on s'explica la història de l'himne i la composició d'una nova versió per a l'Orfeó Gracienc, amb la lletra de l'himne de l'Alegria de Beethoven-Schiller, que Joan Maragall va traduir al català amb el títol de "Cant de Joia".

Cal esmentar els treballs de Miquel Pujadó, *Maragall, paraula viva*, i d'Ignasi Roda, *L'Elogi de la cançó*, enregistrats i publicats en CD, a partir dels diversos espectacles dedicats al poeta que han dut a terme al llarg de l'Any Maragall i que han fet gira per diverses poblacions.

Catalunya Ràdio va emetre sis programes que resseguien diferents aspectes de la vida i l'obra de Joan Maragall amb la intervenció, a cada sessió, d'un escriptor o especialista a l'estudi i la connexió amb un investigador a l'estranger. Televisió de Catalunya, a més de l'emissió del documental *Una flama al cor*, va fer diversos programes, reportatges i concursos commemoratius, alguns dels quals es citen a continuació:

- Diàlegs a la biblioteca amb Pere Maragall (Canal 10 Empordà, 2011)
<http://www.canal10.cat/media-gallery/mediaitem/2722-dialegs-a-la-biblioteca-amb-pere-maragall>
- Entrevista a Helena Maragall i Noble (2008)
<http://youtu.be/4wiVl1R9Zrk>
- Joan Maragall a Edu3.cat
http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=18156
- Joan Maragall i el paisatge (programa El medi ambient, de TV3)
<http://www.tv3.cat/videos/3323290/Joan-Maragall-i-el-paisatge>
- Joan Maragall i la religió (programa Signes del temps, de TV3)
<http://www.tv3.cat/videos/3126350>
- Pròxima estació, Joan Maragall (sèrie El meu avi, de TV3)
<http://www.tv3.cat/elmeuavi/maragall/capitulo.htm>

Taula 11. Audiovisuals

Audiovisuals	Nombre d'activitats
Documentals	3
CD	2
Ràdio	7
Televisió	3
Altres	6
Total	21

B. 9. Produccions virtuals i recursos web

Pel que fa als recursos web, d'una banda, la Biblioteca de Catalunya va renovar la pàgina dedicada a l'Arxiu Joan Maragall, <http://www.joanmaragall.cat/ca/inici>; i de l'altra banda, la Institució de les Lletres Catalanes va crear el web de l'Any Joan Maragall, <http://www.joanmaragall.cat/ca/any-joan-maragall> amb la intenció de fer difusió de totes les activitats emmarcades dins d'aquesta commemoració. Una vegada finalitzat l'Any Maragall, es va considerar que el web de l'Any Joan Maragall continués sent una eina útil en el futur com a memòria de la feina feta en aquesta doble commemoració, i també perquè en el futur continuï recopilant tota la informació relacionada amb Joan Maragall i esdevingui un web de referència sobre Joan Maragall tant per als estudiosos i coneixedors de l'obra de Maragall com per a tota la gent interessada en el poeta.

Altres espais i blocs destinats a l'autor són:

Arts i Lletres. Joan Maragall i el Pi d'Estrac (1)

<http://www.artsilletes.org/materials/materials053piestrac1.htm>

Arts i Lletres. Joan Maragall i el Pi d'Estrac (2)

<http://www.artsilletes.org/materials/materials056piestrac2.htm>

Auca de Joan Maragall (1860 - 1911)

<http://www.auques.cat/tot.php?auca=maragall>

Bloc Maragall - Calendari

<http://www.blocmaragall.com/index.html>

Emociona't amb la poesia! Consorci per a la Normalització Lingüística

<http://blocs.cpnl.cat/emocionatamblapoesia/category/joan-maragall/>

Lector de Maragall. El blog de l'Ignasi Moreta

<http://lectordemaragall.blogspot.com>

LibraryThing

<http://www.librarything.com/author/maragalljoan>

Unamuno i Maragall. Blog fet pels alumnes de l'Institut Castellar del Vallès

<http://www.unamunoymaragall.blogspot.com/>

B. 10. Espais

Durant la doble commemoració de l'Any Maragall les institucions catalanes han volgut retre homenatge a Joan Maragall dedicant espais emblemàtics a recordar la figura i l'obra del poeta. El més simbòlic és l'Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya, que va ser la llar de Maragall els últims dotze anys de la seva vida, i en el qual es conserva l'arxiu i la biblioteca personal del poeta, així com el mobiliari i tota la decoració. La Biblioteca de Catalunya s'encarrega de les consultes a l'arxiu i a la biblioteca i de l'organització de les visites públiques. L'Ajuntament de Barcelona va retre homenatge al poeta el dia en què es complien els 150 anys de la seva naixença amb la inauguració d'un bust dedicat al poeta a la plaça Molina, al costat de l'Arxiu Joan Maragall. Posteriorment, el dia 23 de març de 2011, l'Ajuntament de Barcelona

també va posar la primera pedra de la futura Biblioteca Joan Maragall al districte de Sarrià – Sant Gervasi.

Els ajuntaments de Blanes, de Sant Joan de les Abadesses i l'Estació de Muntanya de la Vall de Núria van voler organitzar actes de commemoració per deixar constància de l'estret lligam d'aquestes poblacions amb el poeta. A la Vall de Núria, a la Font de Sant Gil, l'11 de juny de 2010, es va fer la descoberta de la placa commemorativa de l'Any Maragall. A Blanes, el 10 d'octubre de 2010, l'Ajuntament i l'Associació "Estimem les ermites" van inaugurar una placa commemorativa en record del poeta a l'ermita de Sant Francesc de Blanes. El 15 de desembre de 2010, l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses va inaugurar el bust de Joan Maragall al Palau de l'Abadia. Altres ajuntaments també van voler retre homenatge al poeta amb la dedicació d'un espai, com per exemple l'Ajuntament de Campdevànol que va posar una placa commemorativa a la plaça de la Sardana, i l'Ajuntament de Terrassa que va plantar un llorer i va descobrir una placa al Coll d'Eres en recordança del poeta.

Des de la Institució de les Lletres Catalanes es va impulsar la cerca de "Llocs maragallians", una galeria d'imatges que, gràcies a la participació dels usuaris del web de l'Any Maragall, recull imatges d'escoles o carrers que porten el nom a Joan Maragall i d'altres indrets amb algun vincle amb Joan Maragall. En total s'han recollit imatges de 74 "llocs maragallians" en 41 localitats.

Taula 12. Espais

Espais	Localitat	Activitat	Assistents
Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona	Arxiu i casa museu	
Plaça de la Sardana a Campdevànol	Campdevànol	Placa commemorativa	250
Descoberta de la placa commemorativa de l'Any Maragall a Núria	Núria	Placa commemorativa	125
Bust de Joan Maragall a la plaça Molina de Barcelona	Barcelona	Inauguració del bust	150
Placa commemorativa en record del poeta a l'ermita de Sant Francesc de Blanes	Blanes	Placa commemorativa	100
Bust de Joan Maragall al Palau de l'Abadia de Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses	Inauguració del bust	220
Creació de la nova Biblioteca Joan Maragall	Barcelona	Col·locació de la primera pedra de la biblioteca	100
Acte en recordança de Joan Maragall a Coll d'Eres	Terrassa	Plantada d'un llorer davant la placa commemorativa	200
Total			1.145

B. 11. Rutes literàries

Les rutes literàries es van concebre amb l'objectiu de donar a conèixer l'obra de Maragall a través dels espais i els paisatges que van ser importants en la seva vida i que són presents en la seva obra. Des de la Institució de les Lletres Catalanes, en col·laboració amb els ajuntaments, es van dissenyar les rutes literàries que engloben set àrees geogràfiques de Catalunya: Barcelona ciutat i Sitges, Collserola, la Cerdanya, la Garrotxa, el Ripollès, Tagamanent i el Pla de la Calma. Se'n van organitzar un total de 37 i la participació va ser de 890 assistents. L'empresa Conèixerbcn (www.coneixerbcn.com) va gestionar les rutes que s'han fet a Barcelona que han estat les més nombroses, amb un total de 23 grups i 438 participants.

Taula 13. Rutes literàries

Rutes literàries	Grups	Assistents
Joan Maragall a Barcelona ciutat	20	438
Joan Maragall a Blanes	1	57
Joan Maragall a Caldes	3	68
Joan Maragall a Collserola	2	62
Joan Maragall a la Cerdanya: Puigcerdà i balneari de Senillers	0	Anul·lat
Joan Maragall a la Garrotxa i la fageda d'en Jordà	1	65
Joan Maragall al Ripollès: Sant Joan de les Abadesses, Camprodon i Núria	5	130
Joan Maragall a Tagamanent i pla de la Calma	1	40
Rusiñol i Maragall a Sitges	1	30
Altres rutes	8	576
Total	42	1.466

B.12. Activitats educatives

La Institució de les Lletres Catalanes, amb la col·laboració del Departament d'Ensenyament, ha volgut posar un èmfasi especial en la participació de les escoles i els instituts en l'Any Maragall. Les activitats educatives han estat les més nombroses i han comptat amb una participació molt alta per part dels centres educatius. S'han fet 325 activitats, que suposen un 30% del total d'activitats que s'han dut a terme durant la commemoració. En conjunt, han estat 285 els centres que s'han sumat d'una manera o altra a la celebració i la participació ha estat de 17.249 entre alumnat i professorat.

Un dels actes més participatius va ser l'acte institucional de la Generalitat de Catalunya celebrat la Diada de Sant Jordi de 2010. A través del Departament

d'Ensenyament, quinze escoles i instituts amb el nom de "Joan Maragall" es van reunir per fer una lectura pública de textos i poemes de Joan Maragall a la plaça Sant Jaume.

El dia 29 d'abril de 2011, la Institució de les Lletres Catalanes i el Departament d'Ensenyament van organitzar conjuntament la Jornada educativa Joan Maragall organitzada, que es va celebrar el a l'Ateneu Barcelonès. En aquesta jornada hi van participar més d'un centenar de professors i professionals de l'àmbit educatiu de 71 centres de Catalunya.

El Departament d'Ensenyament va obrir una pàgina web dedicada al poeta i va incloure una lectura de *Visions & Cants* dins del programa "El gust per la Lectura", que va tenir una participació de 1.269 alumnes de 30 centres diferents. Aquesta obra - *Visions & Cants*-, a més, ha estat inclosa com a lectura obligatòria a l'assignatura de "Literatura catalana" per a les promocions 2009-2011 i 2010-2012. El Departament d'Ensenyament va obsequiar a totes les escoles del domini lingüístic català amb una revista *Cavall Fort* amb un dossier especial "Joan Maragall. Un home de paraula", editat l'any 2010, amb text d'Eugènia Morer i il·lustracions de Stefanie Pfeil.

L'Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya que ofereix habitualment visites didàctiques des del curs 2007-2008, va experimentar un increment considerable de les visites durant els cursos que van coincidir amb l'Any Maragall (2009-2010, 2010-2011 i 2011-2012), amb un total de 117 visites durant aquest període i 3.730 visitants entre alumnat i professorat. Inicialment, aquestes visites anaven adreçades a alumnes del cicle superior, però davant les peticions reiterades s'han obert també a alumnes de Primària i Secundària. Amb aquesta finalitat es van crear uns dossiers didàctics específics per a cada franja d'edat.

La Institució de les Lletres Catalanes també ha tingut present el públic escolar en la preparació de les seves activitats. Per això, en l'exposició "Joan Maragall, la paraula il·luminada", va crear un dossier didàctic per a escoles i va organitzar una visita guiada específica per al professorat. L'acollida de l'exposició per part dels centres ha estat molt bona, l'han visitat 71 grups de 29 centres i un total de 1.811 alumnes.

Finalment, cal remarcar totes les activitats que han fet els centres de manera espontània. Tenim constància que una seixantena de centres han organitzat una o més activitats. Però probablement són moltes més les que ho han fet de manera anònima. S'han fet activitats de tota mena: concerts, conferències, Jocs Florals, espectacles, lectures, recitals, tallers, i fins i tot, activitats utilitzant les noves tecnologies.

Taula 14. Activitats educatives

Activitats educatives	Centres	Activitats	Participants
Visites guiades Arxiu Joan Maragall	83	117	3.730
Programa El gust per la lectura	30	38	1.269
Les escoles catalanes "Joan Maragall" es reuneixen en l'acte institucional de la Generalitat de Catalunya per la Diada de Sant Jordi de 2010	15	1	115
Jornada educativa Joan Maragall 2011	71	1	104
Visites exposició Joan Maragall, la paraula il·luminada	29	71	1.811
Tallers "Natura, ceràmica i poesia" (Museu de ceràmica)	1	30	758
Activitats dels centres	56	67	9.462
Total	285	325	17.249

B. 13. Altres activitats

En aquest apartat s'han inclòs totes aquelles activitats que per la seva particularitat no es podien incloure en els apartats anteriors. Hi ha una quinzena d'actes d'homenatge a Maragall o bé en els quals s'ha fet referència a la figura de Joan Maragall, com és el cas dels "50 anys dels Fets del Palau" al Palau de la Música, la Flama del Canigó 2010 o la 61a Nit de Santa Llúcia, la Festa de les Lletres Catalanes de 2011. També hi ha constància d'onze activitats relacionades amb concursos i premis que s'han fet ressò de la commemoració de l'Any Maragall, de tres activitats relacionades amb balls populars i alguna altra activitat com la litografia de Joan Maragall, una nova creació de Perico Pastor.

Taula 15. Altres activitats

Altres activitats	Nombre d'activitats	Assistents
Actes d'homenatge	15	4.620
Concursos i premis	12	1.385
Balls populars	3	210
Diversos	1	
Total	31	6.215

6.4.4. Àmbit del procés

El grau de funcionament de les diferents etapes de la producció de tot el projecte ha estat molt satisfactori a tots els nivells. La gestió ha estat prou flexible per adaptar-se a les demandes i necessitats organitzatives de les institucions que formaven part de l'Any Maragall i també de les entitats col·laboradores.

La voluntat de celebrar l'Any Maragall es va concretar amb un any d'antelació, el febrer de 2009, a les acaballes de l'Any Rodoreda. Perquè com va comentar Oriol Izquierdo en l'entrevista realitzada hi havia un desig generalitzat de celebrar-lo: "L'Any Maragall (2010-2011) va venir a continuació de l'Any Rodoreda (2008). L'Any Rodoreda va tenir un fort impacte i tothom donava per fet que després de l'Any Rodoreda s'havia de celebrar l'Any Maragall." (Izquierdo, 2013). El **calendari** es va anar tancant al llarg de l'any 2009 i, finalment, "el calendari institucional va ser de febrer de 2010 a desembre del 2011, pràcticament dos anys." (Izquierdo, 2013) També cal dir que algunes de les activitats es van endarrerir com l'exposició a la Biblioteca Nacional de Madrid, d'altres van perdurar més enllà de les dates de finalització oficial de l'any i d'altres encara estan per realitzar-se com l'edició de les *Obres Completes* de Joan Maragall, a càrrec d'Edicions 62. La resta del compliment del calendari de preparació de les activitats i de desenvolupament de les activitats s'ha portat a terme sense cap contratemps remarcable.

Pel que fa a la resposta dels destinataris, cal dir que els objectius de l'Any Maragall eren: "Impulsar arreu de Catalunya activitats que commemorin el doble aniversari (150 anys naixement – 100 anys de la mort) de Joan Maragall; i promoure activitats relacionades amb l'Any Maragall en totes les poblacions on Joan Maragall va fer estada significativa pel que fa a la seva obra i la seva biografia. Establir lligams entre aquestes poblacions." És per això que les activitats programades han anat dirigides a tots els nivells de públics, des del món universitari, que ha participat en el Congrés Internacional i en els seminaris i jornades d'especialistes, fins als estudiants de secundària i les persones interessades en la literatura catalana que han pogut assistir a les conferències i a les exposicions, als amants del teatre i els interessats pel turisme cultural. Cal fer constar que la resposta ha estat molt favorable i les activitats sempre han comptat amb molt de públic.

La Comissió Executiva de l'Any Maragall ha estat l'òrgan que ha gestionat tota l'organització de l'Any Maragall, a través de reunions aperiòdiques segons els temes a

tractar. L'Oficina de l'Any Joan Maragall ha estat l'encarregada de gestionar el dia a dia de l'Any Maragall i ha tingut com a funcions organitzar, coordinar, i dur a terme, segons els casos, les activitats. També s'ha encarregat de la divulgació de les activitats i de les relacions amb els mitjans de comunicació.

L'**estructura** de l'organització de l'Oficina de l'Any Maragall ha estat formada per dues persones de la Institució de les Lletres Catalanes amb dedicació a temps parcial, i una persona externa, a mitja jornada, que feia totes les tasques de coordinació.

Pel que fa al **finançament** de l'Any Maragall ha estat mixt i en cooperació. Els recursos per a l'organització de l'Any Maragall van procedir de fons públics de la pròpia administració, en aquest cas del Govern de la Generalitat de Catalunya, concretament de la Institució de les Lletres Catalanes, i del Govern central, concretament a través de l'Acción Cultural Española AC/E, i de fons privats, en aquest cas dels fons de les caixes d'estalvi, UNNIM va ser l'entitat que s'hi va mostrar més interessada. Oriol Izquierdo comenta que "El finançament ha estat tant públic com privat. El que hem fet és treure diners d'allà on hem pogut. [...] La Institució hi va posar alguns diners. [...] Paral·lelament vam demanar a les entitats, a les caixes d'estalvis, que s'impliquessin en el projecte i vam tenir la sort que UNNIM, en un any de trasbalsos per les caixes d'estalvi i com estan les coses ara mateix, va veure clar que aquest projecte els interessava. [...] La base de l'Any Maragall va ser intentar dedicar un pressupost mínim garantit per fer unes activitats centrals i a partir d'aquí l'objectiu va ser implicar molts agents que aportessin els seus propis recursos per fer les activitats, o que fossin capaços de recaptar recursos." (Izquierdo, 2013).

Segons els organitzadors, l'Any Maragall s'ha ajustat plenament al pressupost que es va preveure a l'inici amb les entitats organitzadores. El control pressupostari s'ha ajustat al règim de les entitats que hi ha participat. La Institució de les Lletres Catalanes ha justificat les seves despeses davant de la Intervenció de la Generalitat. La Institució de les Lletres Catalanes té inclòs en els pressupostos dels anys 2010 i 2011 en el "Programa: Suport a les creació, producció, promoció i difusió cultural" el concepte "4. Coordinació de commemoracions (Oficina Any Maragall)", d'acord amb l'entrevista amb el coordinador de l'Any Maragall, aquestes dues partides eren de 100.000€ cadascuna. A les quals s'hi van afegir 50.000 € per a l'any 2010 i 50.000 € per al 2011, procedents d'UNNIM. Per tant, la quantitat total aproximada és de 400.000 €. Falta incloure l'aportació de la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales, adscrita al Ministerio de Cultura, per al I Congrés Internacional Joan Maragall i per a

l'exposició "Joan Maragall, la paraula il·luminada", en versió catalana i castellana, i de les altres aportacions que poguessin fer el Departament d'Ensenyament i la mateixa Institució de les Lletres Catalanes. Malauradament, tot i que s'ha demanat ampliació d'aquesta informació, la Institució de les Lletres Catalanes, de moment, no l'ha pogut facilitar perquè a més de la partida específica destinada a l'Any Maragall altres despeses van anar carregades a d'altres conceptes com personal, actes institucionals, publicacions, conferències, dietes i desplaçaments, i altres despeses.

L'Any Maragall ha comptat amb el **patrocini** i el suport econòmic d'UNNIM i de l'Acció Cultural Española AC/E. Entre les contraprestacions previstes hi havia: incloure el logotip de les entitats patrocinadores en tota la documentació divulgativa de la doble commemoració i també en el web de l'Any Maragall; consensuar els comunicats de premsa; convidar als representants de les institucions a tots els actes que es celebressin; i presentar la memòria final i la liquidació de les despeses amb la finalitat de justificar el suport econòmic rebut.

El **model de gestió** que s'ha seguit ha estat públic, atès que la Institució de les Lletres Catalanes ha seguit el model de gestió d'un organisme autònom de la Generalitat de Catalunya.

L'Any Maragall ha requerit d'un gran esforç de coordinació i cooperació entre els agents implicats en l'organització: La Institució de les Lletres Catalanes, la família Maragall i l'Arxiu Maragall. En primer lloc, perquè com explica Oriol Izquierdo en l'entrevista: "Ens vam trobar que la família n'era el promotor però per diverses circumstàncies el motor de l'Any Maragall va haver de ser la Institució. Perquè era l'única entitat que es podia posar al capdavant de la celebració." (Izquierdo, 2013). També explica que hi havia l'Arxiu Maragall, que depèn orgànicament de la Biblioteca de Catalunya, però, finalment va ser la Institució de les Lletres Catalanes l'entitat que va liderar l'Any Maragall, això sí amb una col·laboració molt estreta de la família Maragall.

Oriol Izquierdo, en l'entrevista mantinguda explica que un altre dels problemes que hi va haver en l'organització de l'Any Maragall va venir com a conseqüència de no existir la figura del comissari de l'Any Maragall, cosa que va comportar que "no hi és un lideratge indiscutible i això és alhora un problema i un avantatge". Unes vegades, l'interlocutor era el director de la Institució de les Lletres Catalanes i altres vegades, un dels néts de Joan Maragall. Aquest problema "de ser tan coral, d'incorporar tantes veus, tantes entitats [...] fa que l'Any sigui més obert, però a la vegada fa que també hi hagi el risc que les entitats no se sentin prou implicades o responsables de les

activitats organitzades, o bé que des de l'organització s'intentés ser el màxim de generós i no deixar ningú fora.” (Izquierdo, 2013).

Un altre problema que es va plantejar és “amb el Departament d'Educació que va reaccionar molt bé, va generar molta activitat i segur que molts mestres s'hi van implicar, però arriba un punt en què topes amb els problemes estructurals.[...] L'Any Maragall, segurament, hauria tingut sentit que anés molt més enllà de l'àrea de llengua i literatura. Com per exemple en les àrees de primària es podria haver treballat la qüestió de medi natural a partir de la literatura i de les poesies de Maragall. Per què? Perquè ell a través de la poesia va cantar la natura i el paisatge. Aquest tipus d'ús, d'explotació del capital literari amb el pretext de la commemoració és molt difícil. I és molt difícil per la falta de preparació dels mestres, que no és un retret cap a ells. Sinó que és un problema per les limitacions del sistema, per totes les tensions i l'estrès al que estan sotmesos actualment. “ (Izquierdo, 2013).

I, per últim, un altre problema que es va posar de manifest obertament durant la commemoració van ser les noves edicions i les traduccions: “Hi havia els llibres, llibres editats prèviament que es podien reeditar o que es podien revisar per reeditar-los com una cosa relativament nova. Hi havia la gent que podia haver fet coses noves, però el que no hi va haver va ser l'interès per part dels agents que havien d'impulsar aquesta iniciativa. Ni a Espanya ni a altres llocs”. I pel que fa a les traduccions: “la família Maragall hi estava convençuda, és que ara aconseguirem que es tornés a traduir, que es tornés a publicar a Espanya. Vam fer gestions, vam intentar i no vam trobar cap editor a Espanya que s'interessés.” (Izquierdo, 2013)

Entre els avantatges, Oriol Izquierdo comenta que “l'Any Maragall, ha engrescat a molts editors a publicar Maragall i posar-lo a l'abast dels lectors. Maragall de fet, des del punt de vista editorial, era molt poc a l'abast. I ara, doncs, déu n'hi do. No està tan editat, el projecte de les obres completes, que era un dels projectes estrella, no ha tingut la sort de l'edició de les obres completes de Rodoreda. [...] De fet, no s'ha pogut traduir a la realitat perquè això ha coincidit amb l'exacerbament de la crisi i el fet que la editorial que se n'havia d'ocupar ha dit que no pot fer-se'n responsable i que no pot assumir aquest risc. Per tant, no hem pogut culminar aquesta part del centenari, però, en canvi, sí que s'han publicat molts llibres de Maragall i hi ha molts editors que han publicat antologies de Maragall. També s'ha publicat molta obra sobre Maragall. Per tant, ara és molt més visible.” (Izquierdo, 2013).

Un altre dels avantatges és la gran implicació de les administracions i de la societat civil. Oriol Izquierdo en l'entrevista manifesta que "hi havia molta versatilitat, moltes iniciatives, moltes ganes de ser-hi, per part de les administracions del món local, sense cap mena de dubte les administracions i els ajuntaments, per part del món associatiu en general i especialment el vinculat al fet literari. Per part també d'algunes entitats que, en principi, no tenen un vincle directe amb aquest tipus d'activitats o amb l'autor i, en canvi, doncs, han vist raonable implicar-s'hi. La Generalitat de Catalunya va veure clar que podien abanderar la relació entre l'autor i el territori, el tema de les rutes literàries, etc. La relació que Maragall tenia amb el Pirineu, que va tenir alguns episodis a Núria i a diverses poblacions per tot el Ripollès, que d'alguna manera se'l va fer seu. Això va anar molt bé, perquè va ampliar la implicació i, per tant, també les aportacions econòmiques i el ressò a un segment que sinó no s'hi haurien implicat. Moltes persones per compte propi van fer projectes, actors, escriptors, professors van tirar endavant projectes, en alguns casos pel seu compte i risc." (Izquierdo, 2013).

Pel que fa al pla de comunicació, des de l'organització de l'Any Maragall es van mantenir entrevistes amb els diversos mitjans de comunicació perquè donessin cobertura i difusió a les activitats que s'organitzaven. Oriol Izquierdo en l'entrevista comenta "vam trobar molta receptivitat per part dels responsables culturals de la televisió i una receptivitat correcta per part dels de la ràdio. Després aquesta receptivitat es va traduir en què ells van treballar des del possibilisme i del pragmatisme en el qual poden treballar actualment aquests mitjans amb la situació econòmica en la qual ens trobem." (Izquierdo, 2013). En la *Memòria d'activitats* de l'Any Maragall es fa referència a uns dos-cents articles de premsa relatius a la commemoració, però no s'ha pogut obtenir informació més precisa.

Pel que fa a les **infraestructures** utilitzades, les feines de l'organització de l'Any Rodoreda s'han fet bàsicament des de la seu²⁵⁸ de la Institució de les Lletres Catalanes. Les reunions de la Comissió Executiva i de l'Oficina de l'Any Maragall també tenien lloc a la seu de la Institució. Per a l'organització de les activitats s'han utilitzat diferents sales d'actes i sales d'exposicions de la Generalitat de Catalunya, de l'Ateneu Barcelonès, i altres infraestructures de les entitats col·laboradores.

Els **aspectes positius** del procés que han de mantenir-se per millorar un projecte d'aquestes característiques són, d'una banda, la unificació d'esforços i de recursos econòmics i humans entre les entitats organitzadores, que han combinat finançament i

---

²⁵⁸ Durant la commemoració la seu estava instal·lada al Portal de Santa Madrona, 6-8 de Barcelona.

gestió pública i finançament i privat i això ha permès optimitzar els resultats obtinguts; i de l'altra, l'alt grau d'implicació i complicitat aconseguit per la Institució de les Lletres Catalanes amb les altres administracions i la societat civil.

Un dels **aspectes negatius** és la poca difusió aconseguida en els mitjans de comunicació.

6.4.5. Avaluació d'impacte de les finalitats

Un projecte cultural d'aquestes característiques ha tingut un impacte gran en la societat durant els dos anys llargs que ha durat la doble commemoració i també en el temps posterior. A més de celebrar la commemoració, una de les finalitats principals de l'organització de l'Any Maragall va ser "impulsar l'estudi i reconeixement de la vida i l'obra de Joan Maragall a la resta d'Espanya, i a nivell internacional, en col·laboració amb l'Institut Ramon Llull." Després de veure els resultats obtinguts es pot afirmar que l'avaluació d'impacte de les finalitats ha estat del tot satisfactori. Però per veure l'impacte real d'un esdeveniment d'aquestes característiques cal que passi un temps prudencial que permeti veure els resultats obtinguts a mig i a llarg termini. Aquests darrers resultats seran els que permetran avaluar-lo d'una manera més documentada. A més, aquest impacte també es preveu que es produeixi en dos àmbits: l'àmbit acadèmic i l'àmbit general.

Pel que fa a l'impacte en l'**àmbit acadèmic**, s'ha detectat un augment molt important del nombre d'articles a TRACES, de la Universitat Autònoma de Barcelona: 67 articles l'any 2010 i 68 articles l'any 2011. Per contra, en les revistes especialitzades que s'indexen en la base de dades de *l'Arts & Humanities Citation Index*, de Thomson Reuters, i en la *MLA International Bibliography*, de la Modern Language Association només s'ha localitzat un article l'any 2012. Cal tenir en compte que el nombre d'articles internacionals sigui tan baix perquè hi ha diversos factors relacionats amb les bases de dades internacionals que hi tenen incidència: els documents en català no s'indexen; els treballs dels investigadors en les ciències socials i en les humanitats són molt més individuals que en altres disciplines i no tenen tanta difusió; i, per últim, aquestes disciplines, malauradament, tenen un factor d'impacte més baix que la resta de les àrees més vinculades a les ciències.

Taula 16. Articles acadèmics (1990-2012)

	AHCI* i MLA**	TRACES (UAB)***
1990	0	13
1991	1	11
1992	0	5
1993	0	12
1994	2	18
1995	1	12
1996	0	17
1997	1	10
1998	0	13
1999	1	8
2000	1	19
2001	3	12
2002	0	19
2003	2	20
2004	3	17
2005	2	14
2006	0	35
2007	0	24
2008	1	25
2009	1	24
2010	0	67
2011	0	68
2012	1	24

Font: Articles indexats a les bases de dades:

* Arts & Humanities Citation Index (A&HCI)

** Modern Language Association (MLA) International Bibliography

*** TRACES- Universitat Autònoma de Barcelona

Un altre factor d'impacte que s'ha pogut mesurar en **l'àmbit acadèmic** i universitari són les tesis doctorals llegides en el període 1990-2012 (vegeu taula 17). Cal tenir en compte que la repercussió de la tasca científica iniciada durant els anys més propers al centenari, 2009 a 2012, donarà fruit a mitjà termini perquè es calcula una mitjana d'entre tres i sis anys aproximadament per a la realització d'una tesi doctoral, en funció de si la dedicació és plena o mitja.

Taula 17. Tesis doctorals llegides (1990-2012)

TESIS DOCTORALS LLEGIDES (1990-2011)		
Any	Doctorand, títol de la tesi i director	Universitat
1990	-	
1991	BLASCO BARDAS ANNA M. <i>Joan Maragall i Josep Pijoan : edició i estudi de l'epistolari</i> Director/a: Molas Batllori, Joaquim	Universitat Autònoma de Barcelona
1992	BARJAU, ALEJO <i>Les équilibres euphoniques chez Joan Maragall</i> Director/a: --	Université René Descartes-Paris V (França)
1993	Quintana Trias, Lluís <i>Estudi i edició de l'"Elogi de la paraula" i l'"Elogi de la poesia"</i> Director/a: Molas Batllori, Joaquim	Universitat Autònoma de Barcelona
1994	-	
1995	Montoya Albaeda, Gemma <i>Estudi i anàlisi de l'hexàmetre en els "Himnes homèrics" de Joan Maragall</i> Director/a: Miralles, Carles	Universitat de Barcelona
1996	-	
1997	-	
1998	-	
1999	-	
2000	-	
2001	-	
2002	-	
2003	-	
2004	-	
2005	-	
2006	-	
2007	-	
2008	Moreta Tusquets, Ignasi <i>El Pensament religiós de Joan Maragall</i> Director/a: Vega Esquerra, Amador; Quintana Trias, Lluís	Universitat Pompeu Fabra
2009	-	
2010	-	
2011	-	
2012	Grünewald, Heidi <i>Joan Maragalls Rezeption deutscher Literatur im Identitätsdiskurs der Moderne</i> Director/a: Siguan Boehmer, Maria Luisa	Universitat de Barcelona

És de destacar que de les sis tesis realitzades en aquest període sobre l'obra de Joan Maragall cinc corresponen a universitats de Catalunya: dues de la Universitat de Barcelona, dues de la Universitat Autònoma de Barcelona, i una de la Universitat

Pompeu Fabra. L'única tesi realitzada a l'estranger és una a França. No es pot afirmar que la celebració del centenari hagi fet augmentar el nombre de tesis doctorals.

Una mesura de l'**impacte general** de la celebració de l'Any Maragall ha estat la consulta feta a la Base de Dades de Llibres Editats a Espanya (ISBN) del Ministeri de Cultura, realitzant la cerca per autor: Maragall, Joan (1860-1911). El resultat de la qual es pot veure en la taula 18 i que evidencia que els nombre d'exemplars editats durant la celebració de l'Any Maragall és molt més elevat que la resta d'anys, amb 10 títols l'any 2010 i 8 títols l'any 2011.

Taula 18. Nombre d'exemplars editats ISBN

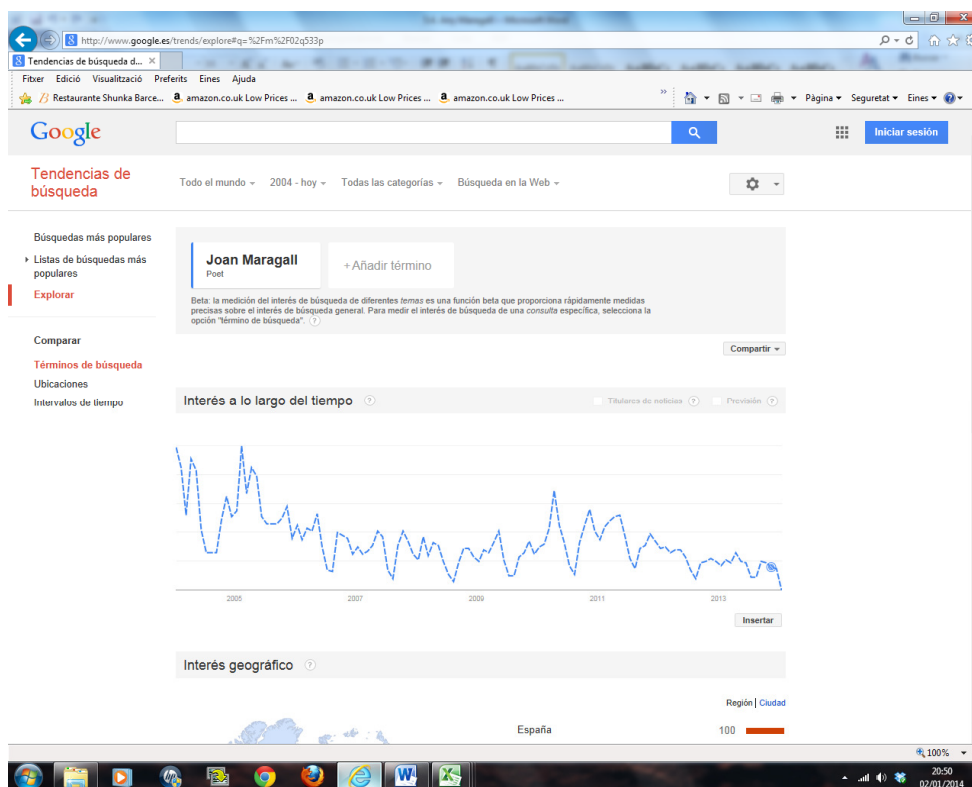
Any	Nombre	Observacions
2013	0	
2012	1	
2011	8	100 anys de la mort
2010	10	150 anys del naixement
2009	7	
2008	1	
2007	1	
2006	0	
2005	3	
2004	0	
2003	1	
2002	0	
2001	0	
2000	0	
1999	2	
1998	3	
1997	1	
1996	0	
1995	1	
1994	5	
1993	1	
1992	1	
1991	2	
1990	0	

Les vendes d'exemplars d'obres de l'autor a tot el món no es pot utilitzar com a mesura de l'impacte perquè són de domini públic.

Una altra mesura de l'impacte general són els resultats obtinguts després de fer una consulta a la xarxa, a través de *Google Trends*, que proporciona informació sobre els patrons de cerca dels usuaris del cercador més popular de la xarxa, i els resultats han estat els següents:

Tema de cerca: Joan Maragall (2005-2013)

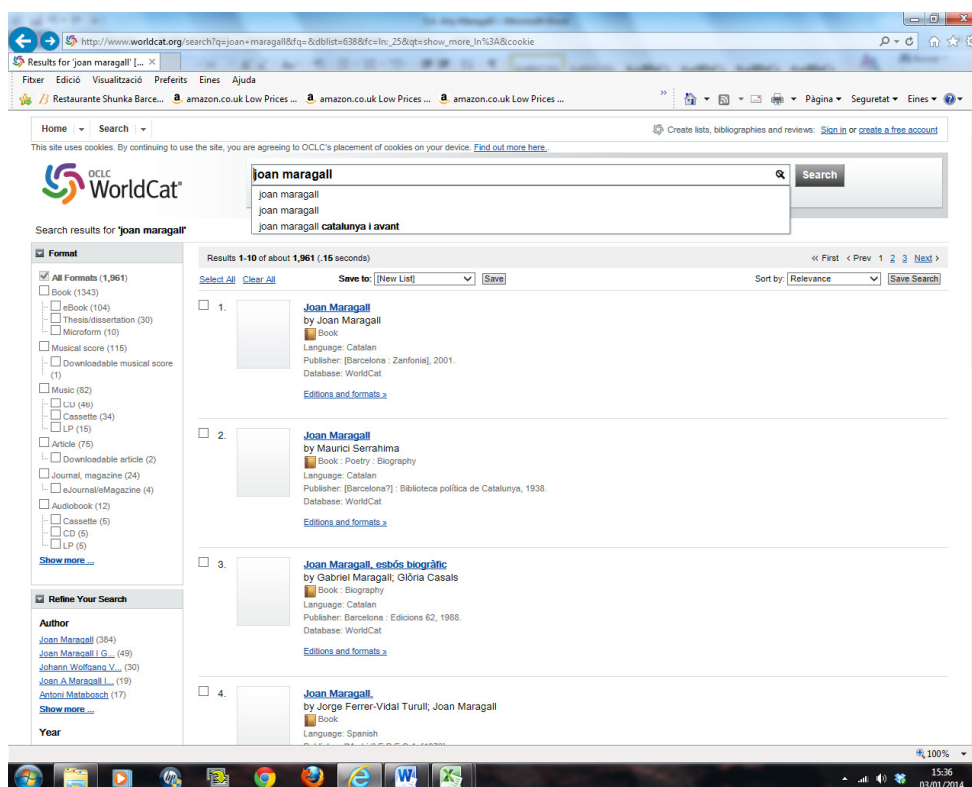
Font: Google Trends.

De la representació del gràfic s'extreu que el febrer de l'any 2005 hi va haver el pic més alt amb 100 cerques. Posteriorment, coincidint amb les dates del centenari el punt més alt el trobem l'abril de l'any 2010 amb 69 cerques, seguit del novembre de 2010 amb 56, i, posteriorment, l'any 2011, trobem els punts més alts el maig, amb 52, i el novembre, amb 39. A continuació, es detecta una baixada molt important de l'interès en les cerques en els anys posteriors a la celebració del centenari 2010-2011. Per interès geogràfic les cerques se centren exclusivament a Espanya.

Pel que fa a d'altres impactes de l'àmbit general, és d'esperar que la feina que s'ha realitzat des de la Biblioteca de Catalunya, i concretament des de l'Arxiu Joan Maragall, continuï sent igual de fructífera amb les visites guiades i les visites teatralitzades. Després de les administracions, les biblioteques han estat les entitats

que han organitzat més activitats durant la commemoració, amb 174 activitats que han representat un 16,6% del total.

En l'àmbit de les biblioteques internacionals, el mes de gener de l'any 2014 s'ha fet una consulta a la pàgina web de WorldCat que és el catàleg col·lectiu més gran del món, creat a partir del nucli d'OCLC, el major consorci de biblioteques dels Estats Units. http://www.worldcat.org/search?qt=worldcat_org_all&q=joan+maragall. Fent la cerca per "Joan Maragall" els resultats mostren que en les biblioteques incloses en aquest catàleg hi ha un total de 1.961 edicions catalogades, de les quals 1398 són llibres, 77 articles, 116 corresponen a material d'arxiu i 169 a material musical.

Pàgina del WorldCat gener de 2014

Amb la realització de les jornades de formació per al professorat d'ensenyament secundari, s'ha detectat la mancança i la necessitat d'organitzar trobades especialitzades sobre àrees comunes que fomentin la interrelació entre el professorat d'ensenyament secundari i el professorat universitari. També s'ha detectat una necessitat de fer que les assignatures, com comentava Oriol Izquierdo en l'entrevista "no estiguin tancades en compartiments estancs de les àrees i les matèries concretes" sinó que "vagin més enllà de l'àrea de llengua i literatura. Com per exemple en les àrees de primària es podria haver treballat la qüestió de medi natural a partir de la

literatura i de les poesies de Maragall. Perquè ell a través de la poesia va cantar la natura i el paisatge.” (Izquierdo, 2013).

Pel que fa als centres d'ensenyament, tot i que les obres de Joan Maragall són de lectura obligatòria en l'assignatura de literatura catalana, s'ha detectat que caldria que els centres, i més concretament, el professorat, incentivessin i fomentessin l'estudi i la lectura dels escriptors catalans amb altres iniciatives que aquest any s'han vist clarament com a molt efectives: lectura públiques, exposicions, espectacles teatrals, treballs, i altres.

Hi ha algunes activitats concretes que es van iniciar durant l'any del centenari com una i que han tingut una continuïtat en el temps, com per exemple l'aposta personal d'un grup de teatre que va realitzar l'espectacle “Maragall a casa”, construït a partir de poemes, articles i correspondència del poeta, que actualment es representa dues vegades al mes a la residència del poeta, actual seu de l'Arxiu Maragall.

El setembre de 2012, el diari *Ara* va iniciar una col·lecció de 42 volums anomenada *Els millors poetes catalans del segle XX*. És una col·lecció que es “considera pionera i essencial” atès que “per primera vegada es podrà gaudir en una sola col·lecció d'una panoràmica tan extensa de la poesia catalana. Nom com J.V. Foix, Vicent Andrés Estellés, Blai Bonet, Carles Riba, Espriu, Salvat-Papasseit, Joan Maragall, Sagarra, Miquel Martí i Pol, Joan Vinyoli, Marià Villangómez i Clementina Arderiu formen part de la nòmina d'autors dels quals la col·lecció recull diversos poemaris complets.”²⁵⁹

6.4.6. Conclusions Any Maragall

Les raons que han permès aconseguir els objectius de l'Any Maragall són molt diverses. Una de les principals és la popularitat de Joan Maragall i també la de la seva nissaga. Amb la commemoració del centenari s'ha pogut constatar que aquesta popularitat encara avui és una realitat. D'una banda, perquè l'efemèride ha estat celebrada tant pels àmbits universitaris i acadèmics amb jornades, seminaris i trobades d'especialistes, i de l'altra banda, els àmbits més generals l'han celebrat amb exposicions, conferències, representacions de grans companyies teatrals i també de teatre *amateur*, lectures públiques, festes populars, jocs per a infants, activitats educatives, i activitats diverses d'homenatge. Aquesta popularitat és la que ha fet que

---

²⁵⁹ Diari *Ara* 14/9/2012. http://www.ara.cat/especials/poetes/LARA-millors-poetes-del-XX_0_773922671.html (Consulta 3/1/2014).

les activitats tinguessin un gran ressò a tot arreu. També és de destacar que aquest ressò ha estat motivat per la iniciativa pròpia de les entitats i les persones que han volgut col·laborar-hi i no per la influència dels mitjans de comunicació, que realment ha estat modesta durant tot el centenari.

Oriol Izquierdo considera que va ser determinant en la commemoració de l'Any Maragall és "El que hi havia és la presència de l'autor, el fet que l'autor continua sent un referent prou viu, prou actiu, el fet que encara ara té bons valedors i té una família que no cal explicar-ne res perquè tots la coneixem que fa que el cognom de la família Maragall continuï sent viu. Després, també com a escriptor és un dels escriptors que continua sent un referent en el nostre context. Un referent social més o menys compartit per tots els estaments. Els motius bàsicament són aquests: la commemoració i els valedors, una mica els ambaixadors del nom, i el fet que objectivament la presència de la memòria de l'autor sigui encara prou viva." (Izquierdo, 2013)

Una altra de les raons, és la programació que ha estat molt completa, extensa, diversa i a la vegada oberta a totes les iniciatives que s'hi han volgut adherir. En aquesta programació es van marcar unes línies d'actuació i es van programar una sèrie d'activitats organitzades per les entitats promotores de l'Any Maragall, i finalment es va fomentar la participació i la col·laboració de tota mena d'entitats públiques i privades, que van respondre a la proposta d'una manera molt positiva.

No s'han detectat raons que hagin impedit aconseguir els objectius en general. De tota manera, cal esmentar que algunes de les activitats previstes en el programa no s'han pogut materialitzar perquè les entitats que les havien de produir finalment s'han endarrerit o aturat, per raons diverses, els projectes que havien proposat, com és el cas de les *Obres Completes* a càrrec d'Edicions 62.

Després de fer l'anàlisi de les activitats i avaluar-ne els resultats es pot afirmar que totes les activitats han funcionat de manera correcta en general i s'ha pogut constatar que la majoria han superat amb escreix les previsions i també les expectatives inicials. Les quatre activitats que han destacat de forma molt clara sobre la resta han estat les activitats educatives amb 325, un 30% del total i 17.249 participants, els espectacles en segon lloc, amb 223, un 21% del total, i 32.310 espectadors, en tercer lloc les conferències, amb 164, un 15% i 8.014 assistents, i en quart lloc les exposicions amb

111, un 10% i la xifra record de 593.663 visitants. És a dir que per a futures activitats commemoratives caldrà tenir en compte aquests quatre indicadors.

L'èxit de les activitats educatives ha vingut donat pel nombre tan elevat de centres que s'han sumat a la commemoració, aproximadament uns 285 centres, i que han organitzat activitats diverses al voltant de la figura i l'obra de Joan Maragall: concerts, conferències, espectacles, lectures, recitals, tallers, i altres activitats. En relació a les exposicions, han estat promocionades des d'entitats que hi tenen una gran experiència, com són el Palau Moja, la Biblioteca Nacional de Madrid, el Teatre Nacional de Catalunya i la Institució de les Lletres Catalanes, i la l'Estació de Muntanyà de la Vall de Núria va ser l'encarregada de l'exposició que s'ha exhibit durant més temps, des del 12 de juny de 2010 al 8 de gener de 2012, i ha comptat amb més visitants, exactament 440.424. També s'hi ha fet activitats paral·leles que han contribuït a la vinculació del poeta i la natura, i el coneixement del paisatge i la literatura: viatges amb cotxe saló amb un programa especial i una travessa commemorativa de Vallter a Núria, i caminades populars per la Vall de Núria. Pel que fa a les adaptacions teatrals cal dir que comptar amb la implicació del Teatre Nacional de Catalunya ha estat la garantia perquè tot fos un èxit, tant pel que fa a l'espectacle com a les gires posteriors. Pel que fa als mitjans i petits espectacles teatrals, cal dir que han estat una font de divulgació, d'una manera amena, de l'obra de Joan Maragall per tot el domini lingüístic català.

Amb els resultats obtinguts, es pot afirmar que organitzar un esdeveniment d'aquestes característiques únicament des de la iniciativa pública no hauria garantit un nombre tan elevat d'activitats, la qual cosa hauria produït un impacte menor, i en conseqüència hagués calgut esmerçar-hi més recursos, tant econòmics com humans per fer-ne una difusió més gran. La capacitat d'organitzar un esdeveniment d'aquestes característiques va lligada a les disponibilitats existents, és per això que s'evidencia que la cooperació i la coordinació entre les entitats públiques i privades i la unificació d'esforços ha permès optimitzar els recursos econòmics, materials i humans, i d'aquesta manera s'han aconseguit uns resultats molt satisfactoris per a tothom.

La resposta de la societat civil a la crida feta per les entitats organitzadores també ha superat totes les previsions i expectatives, perquè el nombre d'entitats col·laboradores ha arribat gairebé a les 600.

Pel que fa a la recerca aplicada, aquest estudi de cas, que s'ha mostrat extens, ric i alhora complex, pot esdevenir un model d'avaluació per a futures activitats similars i anys temàtics que s'hagin d'organitzar en el futur. Recopilar totes les activitats i seguir un procés sistemàtic amb la finalitat d'establir uns indicadors que siguin objectius, fiables i contrastables no ha estat feina fàcil. Però després de classificar i unificar les dades dels resultats, que realment han estat molt disperses i desiguals, s'han pogut convertir en indicadors i així quantificar-los. És per això que aquests indicadors que s'han establert en aquest treball d'anàlisi i avaluació podran ser d'utilitat per a d'altres gestors culturals que els vulguin utilitzar en el futur per analitzar i avaluar activitats similars.

En relació a la demostració que aquestes commemoracions poden servir per mantenir viva la memòria o tornar a posar de relleu la figura i l'obra dels escriptors i dels artistes, una vegada finalitzat el període commemoratiu, s'ha constatat que poden existir una sèrie d'actuacions que han fet i que faran que l'escriptor o l'artista no caiguin en l'oblit i que el seu nom continuï vigent i present entre la nostra ciutadania. Pel que fa a la memòria del poeta, a més de l'Arxiu Joan Maragall, sis llocs el recordaran de manera més o menys permanent: a Barcelona, el bust de la plaça Molina, i la col·locació de la primera pedra de la nova Biblioteca Joan Maragall; a la Vall de Núria, la placa commemorativa; als municipis de Campdevànol, Terrassa i Sant Joan de les Abadesses sengles plaques commemoratives.

Les rutes literàries s'han mostrat com una bona eina per relacionar patrimoni i literatura, atès que algunes d'elles continuant fent-se encara que l'Any Maragall s'hagi acabat. Actualment, des de la pàgina web de l'Arxiu Maragall²⁶⁰ es dona informació de les rutes literàries que organitzen diferents entitats: "Altures i senders, Verdguer i Maragall diuen Barcelona", a càrrec del Museu d'Història de Barcelona; "Joan Maragall al Ripollès: Sant Joan de les Abadesses, Camprodon i Núria", a càrrec de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses; i, finalment, l'entitat ConèixerBCN organitza diverses rutes: "Ruta Joan Maragall a Tagamanent i al pla de la Calma, Tona, Castellterçol i Montserrat", "Joan Maragall a Caldes d'Estrac i Blanes", "Joan Maragall a la Cerdanya: Puigcerdà i balneari de Senillers", "Joan Maragall a la Garrotxa i la fageda d'en Jordà", "Joan Maragall a Collserola", i "Ruta Joan Maragall a Barcelona".

---

²⁶⁰<http://www.joanmaragall.cat/ca/espais-i-rutes> (Consulta 3/1/2013)

7. Estudi comparatiu dels quatre anys temàtics literaris

Una vegada analitzats i avaluats de manera individual els quatre casos: Any Pla, Any Verdaguer, Any Rodoreda i Any Maragall, es pot afirmar que les quatre commemoracions han estat un èxit si es comparen els resultats obtinguts amb els objectius proposats en els programes respectius. Una part dels bons resultats ha vingut donada gràcies a què els quatre escriptors, a més de ser uns referents en la literatura catalana, són molt populars. En les entrevistes mantingudes amb els comissaris i coordinadors dels anys literaris tots han mostrat una gran satisfacció pels resultats obtinguts i per la implicació de les entitats participants, de les entitats col·laboradores i, sobretot, de la societat civil, que s'hi ha implicat de manera molt activa en les activitats organitzades. Es podria pensar que els responsables de l'organització han pecat de triomfalisme en fer la valoració de les commemoracions estudiades, però les dades quantificades dels resultats demostren que realment han estat quatre històries d'èxit.

Amb la finalitat de realitzar un estudi comparatiu dels quatre casos estudiats s'ha fet una selecció de les dades globals corresponents als resultats dels anys literaris estudiats i s'han contrastat. Els resultats es poden consultar a manera de resum en la taula 1 i a continuació es comenten de manera més detallada.

Taula 1. Organització dels quatre anys literaris

	Any Pla (1997)	Any Verdaguer (2002)	Any Rodoreda (2008)	Any Maragall (2010-2011)
Iniciativa	Família Pla Fundació Josep Pla Editorial Destino	Generalitat de Catalunya Presidència	Fundació Mercè Rodoreda	Família Maragall (Associació)
Persones que van tenir la iniciativa	Frank Keerl Frederic Sunyer Josep Vergés	Jordi Pujol i Soley	Joaquim Molas Jordi Sarsanedas i Joan Triadú	Pere Maragall i família Maragall
Entitats organitzadores	Família Pla Editorial Destino Fundació Josep Pla Generalitat de Catalunya Centre KRTU	Generalitat de Catalunya Presidència Ensenyament Cultura	Fundació Mercè Rodoreda Generalitat de Catalunya: Institució de les Lletres Catalanes Institut Ramon Llull	Família Maragall Generalitat de Catalunya Institució de les Lletres Catalanes
Proclamació	Decret (DOGC)	Decret (DOGC)	Conveni	Acte institucional
Organització	Comissió d'Honor Comissió Executiva Consell Literari	Comitè d'Honor Comissió Executiva Consell Literari Coordinació	Comissió d'Honor Comissió Executiva Secretariat Executiu	Comissió d'Honor Comissió Executiva Oficina Joan Maragall
Persones clau en l'organització	Vicenç Altaió, coordinador i director Centre KRTU	Víctor Batallé, comissari	Joaquim Molas (FMR) Oriol Izquierdo (ILC) Carles Torner (IRL)	Oriol Izquierdo (ILC) Pere Maragall (ILC i família Maragall)
Entitats on s'han organitzat més activitats	Ajuntaments (20,4%) Fundacions (11,3%) Associacions (10,7%) Empreses (10,5%)	Ajuntaments (23,7%) Govern GC (20,3%) Cases-Museu Verdaguer (12,0%)	Biblioteques (22,5%) Ajuntaments (14%) Govern GC (11,4%) Teatres(7,9%)	Govern GC (22,2%) Biblioteques (16,6%) Associacions (11,3%) Ajuntaments (11,1%)
Activitats per àrees geogràfiques	Catalunya (95,12%) Espanya (3,51 %) Estranger (1,37 %)	Catalunya (95,31%) Espanya (0,78 %) Estranger (3,91 %)	Catalunya (91,74%) Espanya (2,09%) Estranger (6,17%)	Catalunya (97,51%) Espanya (1,48%) Estranger (1,01%)
Localitats on s'han organitzat més activitats	Barcelona Palafrugell	Barcelona Vic Folgueroles	Barcelona Romanyà de la Selva Girona	Barcelona Girona
Model de gestió	Mixt: GC + Privat	Públic: GC	Mixt: GC+ Privat	Públic
Estructura	5 persones a temps parcial	4 persones a temps parcial	5 persones a temps parcial	3 persones a temps parcial
Espai organització	GC: Cultura	GC: Presidència i Cultura	FMR i GC Institució de les Lletres Catalanes	Institució de les Lletres Catalanes
Durada	16 mesos	16 mesos	23 mesos	40 mesos
Comunicació	Conselleria de Cultura GC	Presidència GC	Conselleria de Cultura GC	Conselleria de Cultura GC
Finançament	Mixt: GC + Privat	Públic: GC i Ajuntament de Barcelona	Mixt: GC + Privat	Públic: GC
Gestió del pressupost	Mixt: GC + Privat	Públic: GC	Mixt: GC + Privat	Públic: GC
Import pressupost	72.120 €	2.130.000 €	380.000€	400.000€
Patrocinadors	<u>Privats:</u> Obra Social La Caixa	No	<u>Privats:</u> Obra Social de Caixa Catalunya <u>Públics:</u> Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales (actual Acció Cultural Española AC/E)	<u>Privats:</u> UNNIM Obra Social <u>Públics:</u> Acció Cultural Española AC/E

La iniciativa de promoure els anys commemoratius ha partit en primer lloc dels familiars o de les entitats més properes als escriptors: Família Pla, la Fundació Josep Pla i l'Editorial Destino, la Fundació Mercè Rodoreda i la Família Maragall, constituïda en Associació, Després han comptat amb la col·laboració i la implicació de la Generalitat de Catalunya. En un sol cas, l'Any Verdaguer, la iniciativa va partir de la pròpia Generalitat.

En tot esdeveniment sempre hi ha una persona que pren la iniciativa. En el cas de l'Any Pla van ser Frank Keerl, nebot de Josep Pla, Frederic Sunyer, president de la Fundació Josep Pla, i Josep Vergés, director de l'Editorial Destino. En el cas de l'Any Verdaguer, la iniciativa va partir directament del president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol i Soley. Pel que fa a l'Any Rodoreda la idea va sorgir dels membres de la Comissió Tècnica de la Fundació Mercè Rodoreda, Joaquim Molas, Jordi Sarsanedas i Joan Triadú. Posteriorment, va continuar Joaquim Mallafrè en substitució de Jordi Sarsanedas. Per últim, l'Any Maragall va ser una iniciativa de Pere Maragall, nét de Joan Maragall, i de la família Maragall-Noble.

Posteriorment, s'hi van implicar altres entitats que consten en el quadre com a entitats organitzadores. El denominador comú dels quatre casos és que en tots intervé la Generalitat de Catalunya, amb més o menys implicació d'un o més departaments o organismes autònoms o consorcis.

Pel que fa a la proclamació, només en dos casos és per Decret i publicat al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC): Any Pla i Any Verdaguer. I en els altres dos és amb la signatura d'un conveni de col·laboració entre la Generalitat de Catalunya i la Fundació Mercè Rodoreda (Institut d'Estudis Catalans) per a l'Any Rodoreda, i per mitjà d'un acte institucional en el cas de l'Any Maragall.

L'organització és molt similar, amb una comissió d'honor i una comissió executiva. Després, en cada un dels casos s'afegeixen altres òrgans: Consell Literari, en el cas de l'Any Pla i de l'Any Verdaguer; i els secretariats tenen diferents nomenclatures: coordinació, per a l'Any Pla i Verdaguer; secretariat executiu, per a l'Any Rodoreda; i Oficina Joan Maragall per a l'Any Maragall.

En la taula es fa una menció especial a les persones clau en l'organització perquè aquests tipus d'esdeveniments són treballs d'equip però sempre necessiten una persona o un grup de persones que liderin tot el procés. En dos dels casos Any Pla i Any Verdaguer està personalitzada en Vicenç Altaió, coordinador i a la vegada director del KRTU, i Víctor Batallé, comissari, respectivament. En el cas de l'Any Rodoreda,

està personalitzat en la Comissió Executiva, representada per una persona de cadascuna de les entitats organitzadores. En el cas de l'Any Maragall, les persones claus van ser Oriol Izquierdo, coordinador i director de la Institució de les Lletres Catalanes, i Pere Maragall, tècnic de la ILC i a la vegada familiar de Maragall.

Una altra apartat a destacar és el de les entitats participants, en tots quatre casos molt diverses, que van promoure activitats d'acord amb les entitats organitzadores i que les van finançar amb els seus pressupostos.

Pel que fa a les entitats que han organitzat més activitats en tots quatre casos l'entitat comuna són els ajuntaments, que van des de l'11,1% de l'Any Maragall al 23,7% de l'Any Maragall. També destaquen el Govern de la Generalitat de Catalunya en tres dels casos: Any Maragall amb un 22,2%, Any Verdaguer amb un 20,3% i Any Rodoreda amb un 11,4%. Les biblioteques han pres protagonisme en els dos darrers casos estudiats: 22,5 % de l'Any Rodoreda i 16,6 % de l'Any Maragall.

Els percentatges de les àrees geogràfiques on s'han desenvolupat les activitats són similars en tots quatre casos. Com és lògic, Catalunya és el lloc on s'han celebrat més activitats, seguida dels territoris de llengua catalana, que representen més d'un 90% en tots quatre casos. Les activitats realitzades a Espanya van des del 0,78 % de l'Any Verdaguer al 3,51% de l'Any Pla. Pel que fa a les activitats a l'estranger, van des de l'1,01% de l'Any Maragall al 6,17% de l'Any Rodoreda. La programació d'activitats a l'estranger ha vingut determinada per la internacionalització i el coneixement de l'obra de l'escriptor, sigui per les traduccions editades o sigui pels estudis de romanística que es fan arreu del món.

Les localitats on s'han celebrat la majoria de les activitats són les més vinculades amb els escriptors.

Les entitats gestionen les seves activitats en funció de si la seva naturalesa és pública o privada. En relació al model de gestió, en els quatre casos estudiats trobem dos casos en els quals és mixt: Any Pla i Any Rodoreda, públic per la part de la Generalitat de Catalunya, i privat per la part de les dues Fundacions Privades, respectivament. I dos en els quals és públic: Any Verdaguer i Any Maragall perquè l'entitat gestora és la Generalitat de Catalunya.

Pel que fa a l'estructura de recursos humans, és molt similar, va de tres persones com a mínim fins a un màxim de cinc. Totes amb dedicació parcial, perquè segons consta en els estudis realitzats i les entrevistes amb els responsables dels anys, totes les persones que han treballat van compaginar la feina del secretariat amb les feines

pròpies del seu lloc habitual de treball. Si ens centrem en les persones que han gestionat els anys literaris trobem des de comissaris que han estat designats expressament per exercir aquesta feina, com ha estat el cas de l'Any Verdaguer; o bé comissaris o coordinadors que exercien un càrrec a l'Administració i a més se'ls ha encomanat que coordinessin la commemoració, com és el cas de l'Any Pla; i, finalment, trobem els comissariats mixts en els quals hi ha comissions executives integrades per persones que ostenten un càrrec polític a l'Administració, al costat de persones especialitzades en literatura catalana o familiars, com són els casos de l'Any Rodoreda i l'Any Maragall, respectivament. Els tècnics que han assistit a aquests comissariats tenen formació en filologia i humanitats i treballen habitualment en gestió cultural dels àmbits més diversos.

Els espais per a l'organització utilitzats per a la gestió de l'Any en tots quatre casos han estat els espais de la Generalitat de Catalunya. Combinats amb altres espais, seus de les entitats que formaven part de l'organització, com la Fundació Josep Pla, a Palafrugell, la Casa-Museu de Verdaguer a Folgueroles, la Fundació Mercè Rodoreda i l'Arxiu Joan Maragall.

La durada de les activitats dels quatre anys és coincident en els Anys Pla i Verdaguer, 16 mesos; 23 mesos, en l'Any Rodoreda, i 40 mesos l'Any Maragall. Cal tenir en compte que en aquest darrer cas es celebrava una doble commemoració: 150 anys del naixement i 100 de la mort.

El pla de comunicació i la relació amb els mitjans també ha estat gestionada per la Generalitat de Catalunya, en tres dels casos per la Conselleria de Cultura: Any Pla, Any Rodoreda i Any Maragall; i en un cas per la Conselleria de Presidència, Any Verdaguer.

El finançament i el pressupost ha estat mixt en dos dels casos: Any Pla i Any Rodoreda. La Generalitat de Catalunya ha contribuït en el finançament, però també han fet aportacions les dues Fundacions Privades: Fundació Josep Pla i Fundació Mercè Rodoreda. Per contra, l'Any Verdaguer i l'Any Maragall han comptat amb finançament i pressupost únicament públics.

Cal fer un esment especial a l'apartat del pressupost, atès que és una dada que ha estat molt difícil de concretar. En general, les entitats privades destinen una quantitat específica o extraordinària per a la celebració de l'any literari, però les entitats públiques destinen partides, de manera excepcional, a conceptes com "commemoracions" en el cas de la Institució de les Lletres Catalanes a l'Any Maragall,

però en el pressupost no consta el detall de l'assignació. Les quantitats destinades per l'Administració acostumen a sortir de les partides generals que tenen en el seu pressupost anual per a: publicacions, actes institucionals, personal, fires internacionals, i altres. És per això que es fa molt difícil de concretar el pressupost total d'un any literari.

Pel que fa a l'Any Pla, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya ha facilitat tota la informació disponible, però cal tenir en compte que es va celebrar l'any 1997. Totes les despeses de l'Any Pla van anar a càrrec del Departament de Cultura, excepte l'exposició «Josep Pla. La diabòlica mania d'escriure» que va comptar amb el suport de la Caixa de Girona, amb un ajut de 24.040 €, i amb el suport de la Institució de les Lletres Catalanes amb un ajut de 48.040 €, en total 72.120 €. El cicle de taules rodones que es va organitzar a la Residencia de Estudiantes de Madrid, va comptar amb el finançament del Ministerio de Educación y Cultura, però no consta l'import.

En el cas de l'Any Verdaguer, el pressupost destinat a les activitats organitzades a Vic consta amb un import total de 600.000 €, aportat per l'Ajuntament de Vic, la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona. Els Departaments de Presidència i de Cultura de la Generalitat de Catalunya han facilitat la informació que consta en els seus arxius administratius, amb un pressupost total previst de 2.130.000 €. Dels quals, 1.830.000 € corresponen al Departament de Cultura i 300.000 € corresponen a la campanya de difusió a càrrec del Departament de Presidència.

Pel que fa a l'Any Rodoreda, la quantitat que consta, 380.000 €, és l'aportada per la Fundació Mercè Rodoreda, l'Institut Ramon Llull i la Institució de les Lletres Catalanes, juntament amb el patrocini de l'Obra Social de Catalunya Caixa i la SECC.

En relació a l'Any Maragall, la informació del pressupost ha estat facilitada pel coordinador de l'Any, i és de 400.000 €, i també inclou els patrocinis de l'AC/E i UNNIM.

Pel que fa als patrocinadors, tres dels casos han comptat amb finançament privat: l'Obra Social La Caixa per a l'Any Pla, l'Obra Social de Caixa Catalunya per a l'Any Rodoreda, i UNNIM Obra Social per a l'Any Maragall. Els dos darrers casos estudiats, Any Rodoreda i Any Maragall, també han comptat amb el patrocini del Govern de l'Estat espanyol, a través de la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales, que a partir de l'any 2009 canvia la seva denominació per Acción Cultural Española AC/E. Finalment, l'Any Verdaguer no va comptar amb patrocinis per voluntat de la mateixa Generalitat de Catalunya.

A continuació, es presenta un estudi comparatiu de les dades globals corresponents a les quatre commemoracions literàries amb la finalitat de veure si han seguit una pauta similar.

En la taula 2, es comparen les dades globals dels quatre casos, per **anys** i per quantitat d'activitats dutes a terme, així com el nombre d'assistents, en els casos en què es disposa d'aquesta informació. Cal tenir en compte que aquesta dada és aproximada, i per tant les xifres són relatives, atès que depenen molt del tipus d'activitat i el lloc on es fa. Una de les primeres evidències és que el nombre d'activitats organitzades en els anys commemoratius estudiats ha augmentat de manera significativa. Aquest augment va de les 656 activitats de l'Any Pla fins a les més de 1.278 activitats organitzades en l'Any Verdaguer, després s'ha mantingut per sobre de les 1.000: en el cas de l'Any Rodoreda 1.102, i en l'Any Maragall, 1079.

Taula 2. Activitats per anys: Any Pla, Any Verdaguer, Any Rodoreda i Any Maragall

Commemoració	Any	Activitats	Assistents
Any Pla	1996	7	
Any Pla	1997	609	
Any Pla	1998	40	
Total		656	
Commemoració	Any	Activitats	Assistents
Any Verdaguer	2001	2	
Any Verdaguer	2002	1.093	148.474
Any Verdaguer	2003	183	7.335
Total		1.278	155.809
Commemoració	Any	Activitats	Assistents
Any Rodoreda	2007	40	75.940
Any Rodoreda	2008	931	236.244
Any Rodoreda	2009	131	53.132
Total		1.102	365.316
Commemoració	Any	Activitats	Assistents
Any Maragall	2009	6	150
Any Maragall	2010	284	211.658
Any Maragall	2011	688	427.902
Any Maragall	2012	101	28.711
Total		1.079	668.421

En la taula 2 també disposem de les dades corresponents al nombre d'**assistents**, sempre comptant que aquesta és una dada relativa, perquè està determinada pel lloc on es fa l'activitat i com s'ha realitzat el recompte. En el cas de l'Any Pla no es disposa d'aquesta informació, en el cas de l'Any Verdaguer el nombre total d'assistents és de 155.809, en el cas de l'Any Rodoreda suposa més del doble amb 365.316 assistents i, finalment, l'Any Maragall quadruplica les dades de l'Any Verdaguer amb 668.421 assistents.

Pel que fa als assistents de l'Any Maragall cal tenir en compte que el nombre d'assistents comptabilitzats a l'exposició "Als cims celestials. De Núria als Pirineus" és molt elevat, exactament, 440.424, perquè l'exposició va estar ubicada al vestíbul de l'estació de Núria des del 12 de juny de 2010 fins al 8 de gener de 2012. Aquest recompte és possible que inclogui totes les persones que passàvem per aquest espai. De la lectura d'aquestes dades s'evidencia que la societat civil tendeix a implicar-se d'una manera molt important en aquestes grans commemoracions dedicades als nostres escriptors.

Una altra dada significativa és la durada dels anys literaris, atès que no s'organitzen activitats només durant l'any commemoratiu, sinó que és habitual que se n'organitzin uns mesos abans i també uns mesos després. Abans s'ha dit que la durada d'aquests quatre anys estudiats ha anat dels 16 als 40 mesos, la qual cosa ens fa veure que la realització de les activitats vinculades als anys s'encavalca en aproximadament tres anys naturals. En el cas de l'Any Maragall, i tenint en compte que la commemoració era doble, la durada de les activitats s'ha allargat durant quatre anys, en lloc de tres.

En la taula 3, les dades estan classificades per les activitats organitzades. En els quatre casos estudiats coincideix gairebé de manera exacta la **tipologia de les activitats** organitzades: actes institucionals, activitats educatives, adaptacions teatrals, audiovisuals, conferències, edicions, exposicions, lectures, produccions virtuals, rutes literàries i altres activitats.

Altres tipus d'activitats només s'han fet en algun dels anys concrets, com per exemples les activitats gastronòmiques que es van dur a terme exclusivament en l'Any Pla.

Algunes activitats han destacat de manera significativa sobre les altres en els quatre anys: les conferències en el cas de l'Any Pla, amb 271; les conferències, amb 251, en el cas de l'Any Verdaguer; les adaptacions teatrals en el cas de l'Any Rodoreda, amb 265, i en el cas de l'Any Maragall han destacat les activitats educatives amb 325 i també les adaptacions teatrals amb 223.

Pel que fa als congressos i jornades, es van comptabilitzar de manera separada en el cas l'Any Rodoreda, 41, i en el de l'Any Maragall, 14, de les conferències, 177 en l'Any Rodoreda i 164 en l'Any Maragall. Per contra, en els casos de l'Any Pla i en l'Any Verdaguer es van comptar el congressos i jornades, juntament amb les conferències, per això el nombre és tan elevat, 271 i 251, respectivament. Les exposicions són una dada destacable en l'Any Rodoreda, amb 160, i també en l'Any Maragall, en el qual el nombre d'assistents a les exposicions ha estat molt nombrós.

Taula 3. Tipus activitats

Tipus Activitat	Any Pla		Any Verdaguer		Any Rodoreda		Any Maragall	
	Activitats	Assist.	Activitats	Assist.	Activitats	Assist.	Activitats	Assist.
Acte institucional	5		4		10		13	1.440
Activitat a biblioteca					93	2.304		
Activitat educativa	13		188	19.700	69	791	325	17.249
Activitat gastronòmica	28							
Adaptació teatral	96		168	12.157	265	129.913	223	32.310
Altres activitats	41		28		12	228	31	6.215
Audiovisual	16		28	4.000	33	51	21	2.281
Conferència	271		251	600	177	7.321	164	8.014
Congrés i jornada					41	1.054	14	605
Edició	78		101	49.200	85		52	487
Espai	8				3		8	1.145
Exposició	73		143		160	154.699	111	593.663
Lectura	5		248		43	2.826	75	3.546
Producció virtual	2		3		7	63.409		
Ruta literària	20		116	70.152	104	2.720	42	1.466
Total	656		1.278	155.809	1.102	365.316	1.079	668.421

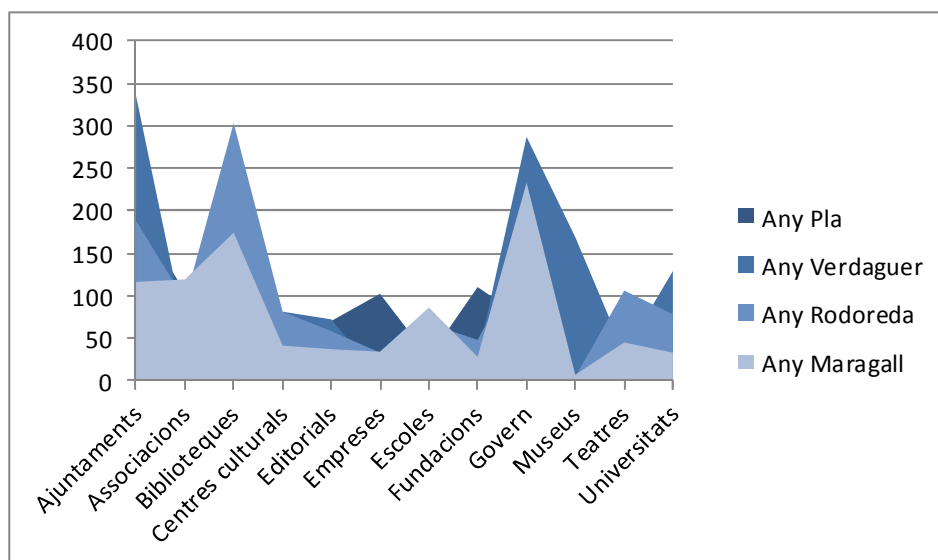
Per tipus d'entitats participants, en la taula 4 es presenta una selecció de dotze activitats que han estat realitzades en els quatre anys literaris per mostrar com ha variat la implicació de la tipologia de les entitats en cadascuna de les commemoracions. Tal i com es pot veure en la taula 4 i en el gràfic següent la implicació de les entitats no és sempre la mateixa, en l'Any Pla i en l'Any Verdaguer destaquen els ajuntaments, seguits de les activitats organitzades per la Fundació

Josep Pla i pel Govern de la Generalitat de Catalunya, respectivament. En l'Any Rodoreda són les biblioteques seguides dels ajuntaments, i en l'Any Maragall són els actes del Govern de la Generalitat de Catalunya, seguits per les activitats de les biblioteques. Per tant, es pot afirmar que la implicació local i de proximitat en els barris, a través dels ajuntaments i les biblioteques, és la que predomina en els quatre anys literaris.

Taula 4. Entitats participants i nombre d'activitats organitzades

Entitats	Any Pla		Any Verdaguer		Any Rodoreda		Any Maragall	
	Activitats	%	Activitats	%	Activitats	%	Activitats	%
Ajuntaments	198	20,4	335	23,7	188	14	116	11,1
Associacions	104	10,7	59	4,2	94	7	119	11,3
Biblioteques	67	6,9	73	5,2	303	22,5	174	16,6
Centres culturals	23	2,4	81	5,7	81	6	41	3,9
Editorials	70	7,2	72	5,1	58	4,3	37	3,5
Empreses	102	10,5	3	0,2	33	2,5	34	3,2
Escoles	27	2,8	30	2,1	67	5	86	8,2
Fundacions	110	11,3	27	1,9	48	3,6	28	2,7
Govern GC	71	7,3	287	20,3	154	11,4	233	22,2
Museus	25	2,6	169	12	4	0,3	7	0,7
Teatres	33	3,4	32	2,3	106	7,9	45	4,3
Universitats	57	5,9	129	9,1	78	5,8	33	3,1

En la taula 5, es presenta la repercussió que ha tingut la celebració dels anys literaris en el domini lingüístic català. Destaquen de manera significativa les activitats portades a terme a Catalunya: 1.049 Any Maragall, 958 Any Rodoreda, 797 Any Verdaguer i 593 Any Pla. En relació a les activitats realitzades a Espanya destaquen les 23 de l'Any Pla, en quatre comunitats, i també les 23 de l'Any Rodoreda, en 9 comunitats. Pel que fa a la difusió a tot el món sobresurten de manera molt clara les 68 activitats realitzades durant l'Any Rodoreda en 19 països, i les 50 activitats de l'Any Verdaguer en 2 països. En els quatre casos, el país on s'han realitzat més activitats és França.

Taula 5. Activitats per àrees geogràfiques

Àrea geogràfica	Any Pla	Any Verdaguer	Any Rodoreda	Any Maragall
1. Domini lingüístic català				
Andorra	2	36	19	1
Catalunya	593	797	958	1049
Illes Balears	8	1	22	5
País Valencià	14	3	12	2
No disponible	7	381		
Total	624	1218	1011	1057
2. Espanya				
Andalusia			1	1
Aragó	2	5	1	2
Castella-La Manxa			1	
Castella-Lleó	3		1	2
Galícia			1	
Madrid	16	5	14	11
Navarra			1	
Múrcia			1	
País Basc	2		2	
Total	23	10	23	16
3. Altres països				
Alemanya			7	
Argentina			3	
Austràlia			1	
Bèlgica			1	
Canadà			3	
Costa Rica			1	
Eslovènia			1	
Estats Units d'Amèrica			7	2
França	7	49	20	7
Holanda			4	
Índia			1	
Israel			1	
Itàlia	1	1	4	1
Jordània			3	
Mèxic			1	
Regne Unit	1		5	
Romania			1	1
Suïssa			3	
Xile			2	
Total	9	50	68	11

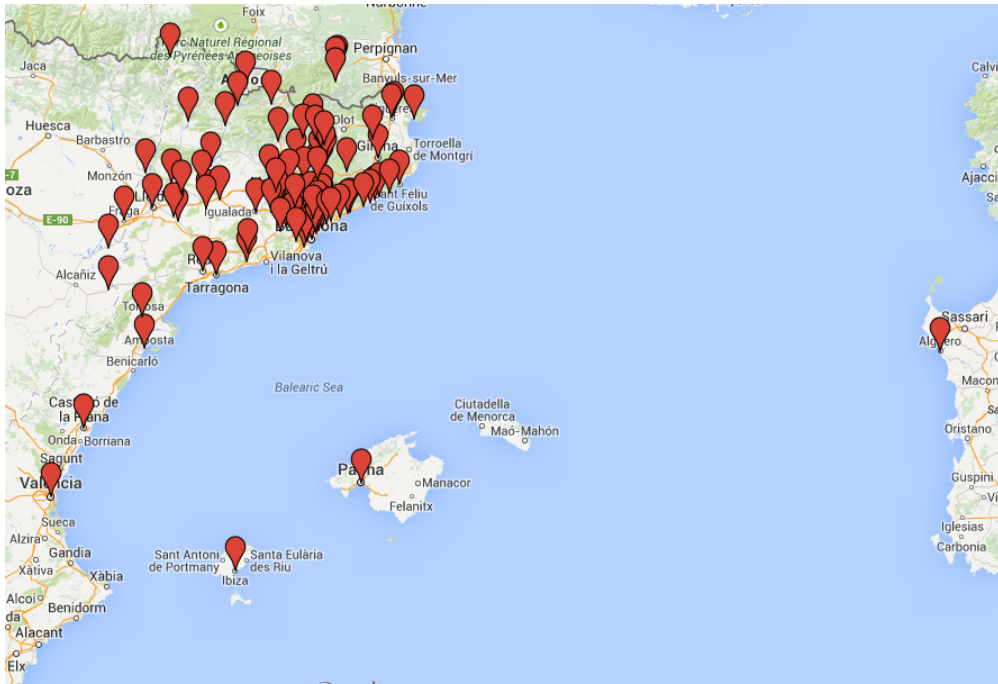
En els mapes següents es mostren de manera gràfica, en primer lloc, les localitats del domini lingüístic català on han tingut lloc activitats relacionades amb cadascun dels anys literaris i, en segon lloc, també els mapes de les àrees geogràfiques internacionals.

Any Pla. *Google Maps*. Localitats del domini lingüístic català on s'han celebrat activitats

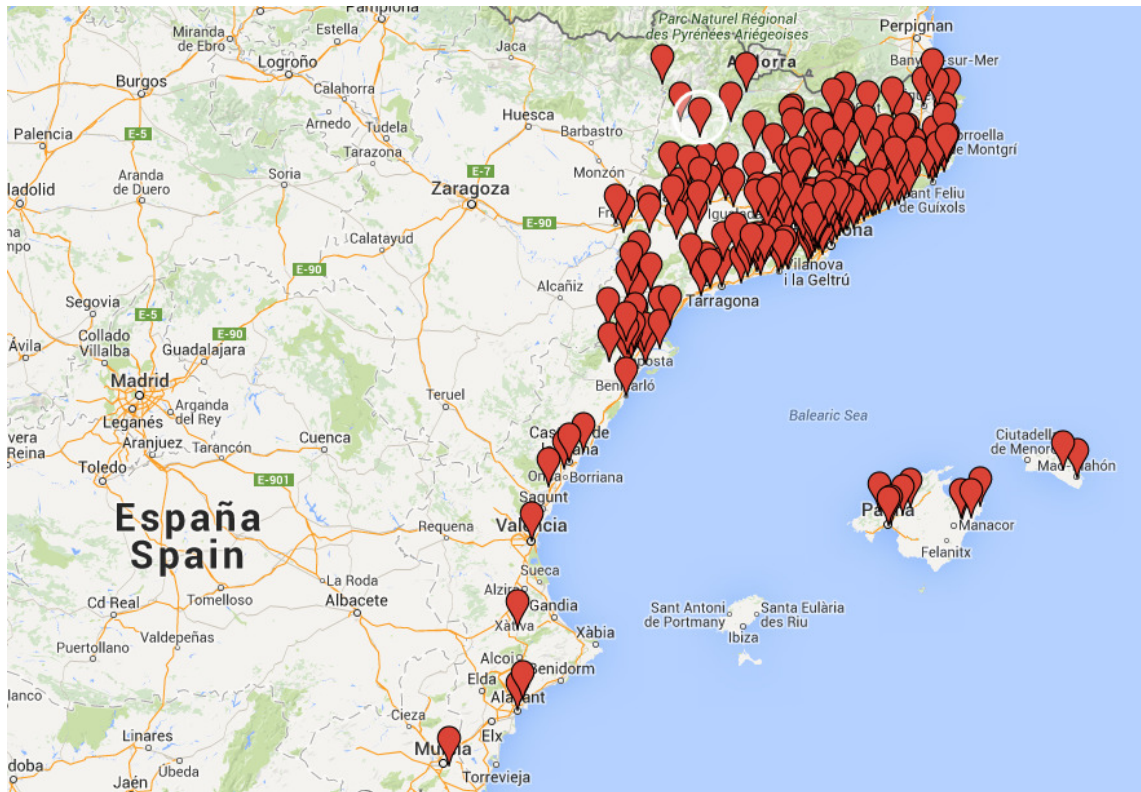

Any Pla. *Google Maps*. Localitats de la resta del món on s'han celebrat activitats.

Any Verdaguer. *Google Maps*. Localitats del domini lingüístic català on s'han celebrat activitats.

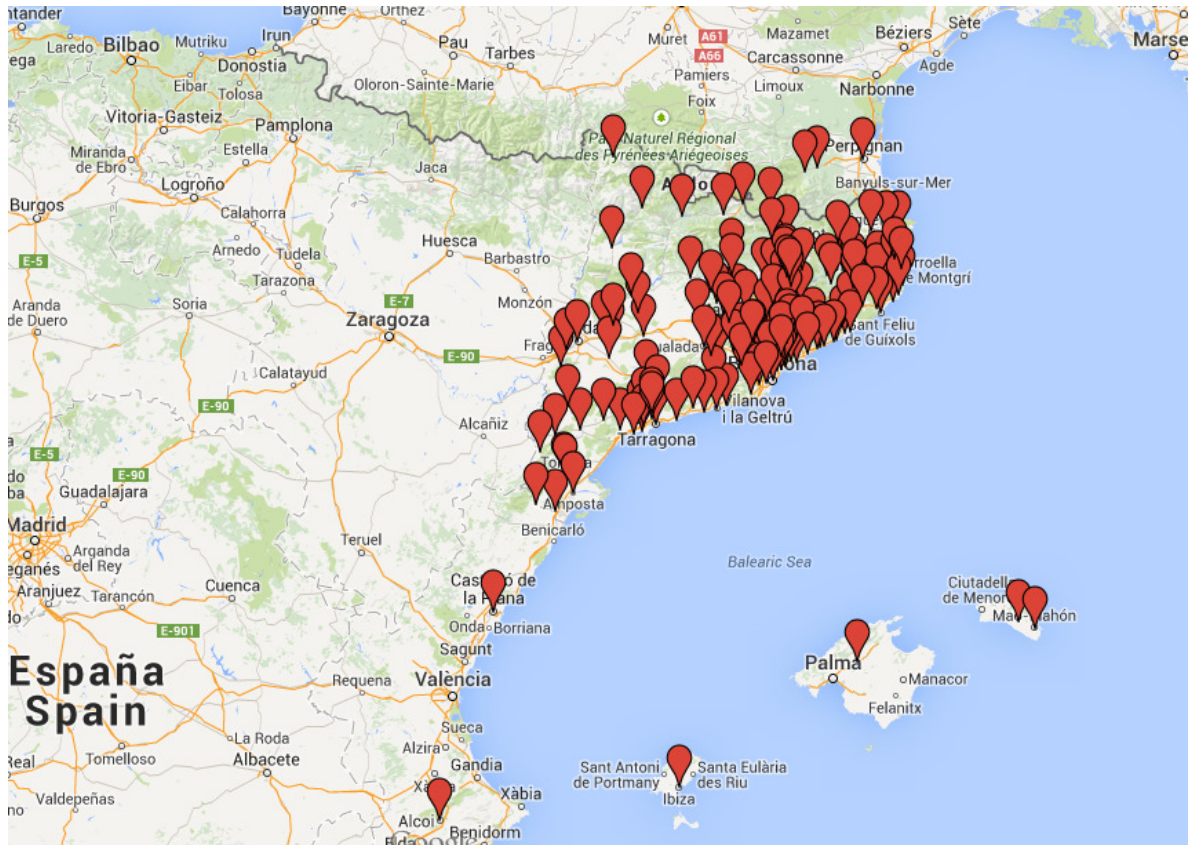

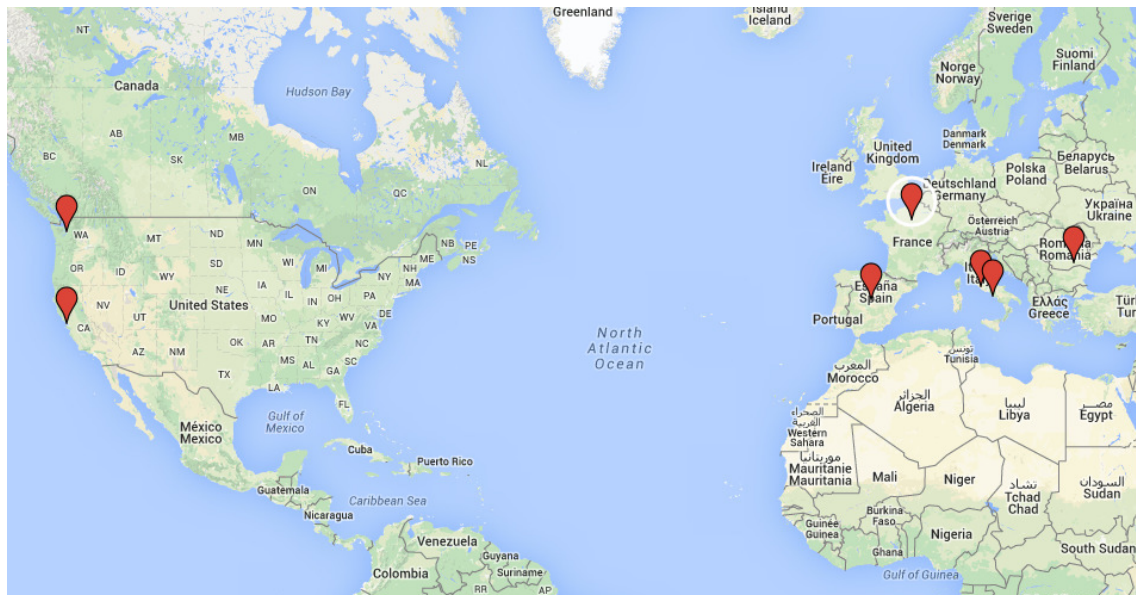
Any Rodoreda. *Google Maps*. Localitats del domini lingüístic català on s'han celebrat activitats.

Any Rodoreda. *Google Maps*. Localitats de la resta del món on s'han celebrat activitats.

Any Maragall. Google Maps. Localitats del domini lingüístic català on s'han celebrat activitats

Any Maragall. Google Maps. Localitats de la resta del món on s'han celebrat activitats.

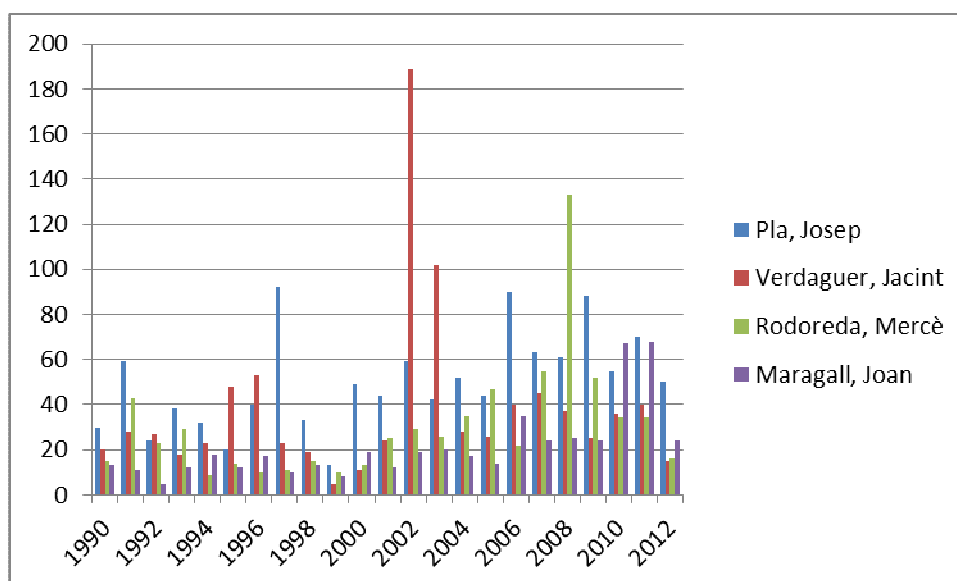
Pel que fa al factor d'**impacte** dels anys literaris, s'han estudiat en dos àmbits: en l'acadèmic, amb la recerca de la producció acadèmica d'articles i amb les tesis doctorals llegides; i en l'àmbit general, amb la consulta a la base de dades de l'ISBN, la cerca realitzada a Google Trends, i les publicacions i estudis dipositats a les biblioteques internacionals i de Catalunya.

En primer lloc, s'ha fet una cerca dels articles acadèmics publicats en revistes de llengua catalana, i en revistes de llengua anglesa durant la celebració de la commemoració i en els anys posteriors.

En relació als **articles acadèmics** recopilats a la base de dades TRACES de la Universitat Autònoma de Barcelona des de l'Any 1990 fins a l'any 2012, en la taula 6 s'evidencia que durant l'any commemoratiu el nombre d'articles acadèmics en català augmenta de manera considerable sobre la resta d'anys. En el cas de l'Any Pla, se n'han localitzat 92 l'any 1997; en el cas de l'Any Verdaguer, 189 l'any 2002; en el cas de l'Any Rodoreda, 133 l'any 2008; i, finalment, en el cas de l'Any Maragall, 67 i 68, respectivament els anys 2010 i 2011. Per tant, aquesta taula comparativa evidència un descens en el nombre d'articles acadèmics publicats en revistes especialitzades a partir de l'any 2003. Aquest descens pot venir donat per diversos factors relacionats amb les bases de dades internacionals: els documents en català no s'indexen i per contra si es publiquen en anglès, sí; els treballs dels investigadors en les ciències socials i en les humanitats són molt més individuals que en altres disciplines com les ciències de la vida i en conseqüència no tenen tanta difusió; i, per últim, les disciplines vinculades a les ciències socials i a les humanitats, malauradament, tenen un factor d'impacte més baix que la resta de les àrees més vinculades a les ciències.

Taula 6. Articles acadèmics indexats a TRACES (UAB) (1990-2012)

	Pla, Josep	Verdaguer, Jacint	Rodoreda, Mercè	Maragall, Joan
1990	30	20	15	13
1991	59	28	43	11
1992	24	27	23	5
1993	38	18	29	12
1994	32	23	9	18
1995	20	48	14	12
1996	40	53	10	17
1997	92	23	11	10
1998	33	19	15	13
1999	13	5	10	8
2000	49	11	13	19
2001	44	24	25	12
2002	59	189	29	19
2003	42	102	26	20
2004	52	28	35	17
2005	44	26	47	14
2006	90	40	22	35
2007	63	45	55	24
2008	61	37	133	25
2009	88	25	52	24
2010	55	36	34	67
2011	70	40	34	68
2012	50	15	16	24

En el gràfic es mostra clarament els dos pics corresponents als 189 articles publicats l'any 2002 sobre Verdaguer, i els 133 articles publicats sobre Rodoreda l'any 2008 i indexats a la base de dades TRACES de la Universitat Autònoma de Barcelona.

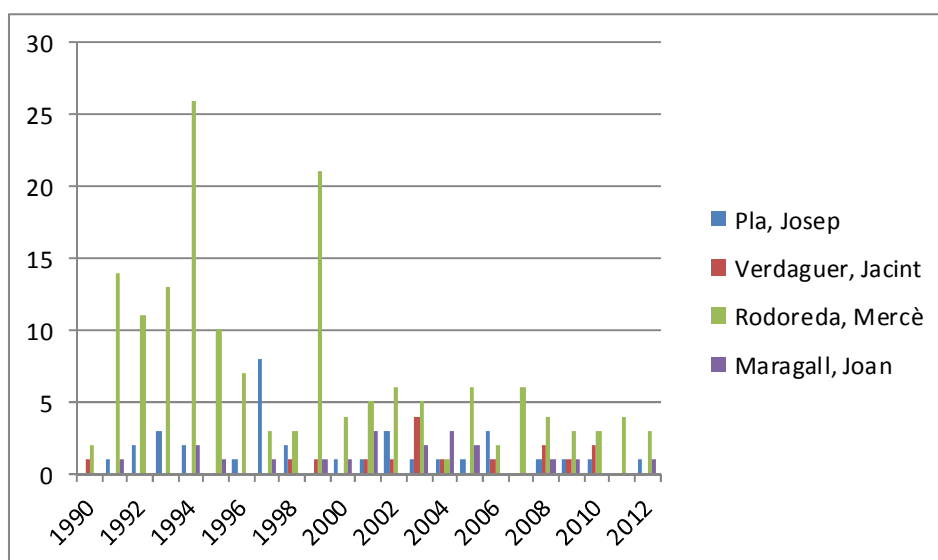
En relació als articles acadèmics publicats en anglès (Vegeu taula 7) sobre els quatre escriptors catalans i les commemoracions dels centenaris entre els anys 1990 i 2012 i que han estat indexats a les bases de dades *Modern Language Association International Bibliography* i *Arts & Humanities Citation Index (A&HCI)*, es constata que el nombre d'articles publicats és molt discret si es compara amb les bases de dades d'articles en català: Any Pla, 8 articles l'any 1997; Any Verdaguer, 1 article l'any 2002 i 4 articles l'any 2003; Any Rodoreda, 4 articles l'any 2008 i 3 articles l'any 2009; i, finalment, l'Any Maragall, cap article en els anys 2010 i 2011, i 1 article, l'any 2012. Tots els investigadors de l'àmbit de la literatura acostumen a publicar els resultats de les seves recerques en la llengua pròpia. Els nombres tan baixos en les revistes internacionals vénen donats perquè només s'indexen els articles que es publiquen en llengua anglesa o que inclouen un breu resum en anglès. Si es complís aquest requisit permetria difondre de manera més àmplia el patrimoni literari català i la cultura i la llengua catalanes.

Taula 7. Articles acadèmics MLA i A&HCI (1990-2012)

	Pla, Josep	Verdaguer, Jacint	Rodoreda, Mercè	Maragall, Joan
1990	0	1	2	0
1991	1	0	14	1
1992	2	0	11	0
1993	3	0	13	0
1994	2	0	26	2
1995	0	0	10	1
1996	1	0	7	0
1997	8	0	3	1
1998	2	1	3	0
1999	0	1	21	1
2000	1	0	4	1
2001	1	1	5	3
2002	3	1	6	0
2003	1	4	5	2
2004	1	1	1	3
2005	1	0	6	2
2006	3	1	2	0
2007	0	0	6	0
2008	1	2	4	1
2009	1	1	3	1
2010	1	2	3	0
2011	0	0	4	0
2012	1	0	3	1

La divulgació científica dels articles sobre els quatre escriptors a l'estranger té una vinculació comuna: tots quatre formen part del món dels estudis de catalanística com a clàssics de la literatura catalana. Però l'interès que pot suscitar l'estudi de cadascun dels quatre autors és ben diferent: Pla, en principi està considerat com a molt local, però el fet d'escriure en català i castellà fa que els estudis sobre la seva obra tinguin més amplitud; Verdaguer era poeta i a més era capellà, per tant interessa en l'àmbit de la literatura però també en l'eclesiàstic, factor que cal tenir en compte perquè és molt extens; i Maragall, també era bilingüe i a més de relacionar-se amb els intel·lectuals catalans també va tenir lligams amb els escriptors de la generació del 98. En el cas de Mercè Rodoreda hi ha una sèrie d'elements que la diferencien dels altres tres: ha escrit novel·la, que és un gènere amb més divulgació que la poesia, interessa al moviment feminista, i, finalment, la temàtica d'alguna de les seves obres també hi ha pogut ajudar. Com per exemple, la Guerra Civil i l'exili.

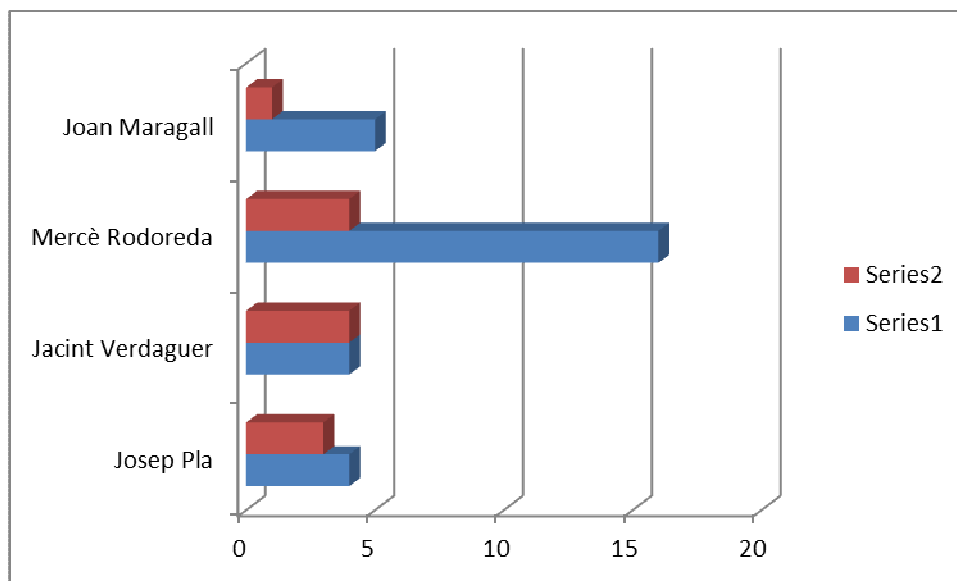
En la taula 7, es pot veure que el nombre d'articles acadèmics publicats en anglès sobre Rodoreda o sobre la seva obra durant uns determinats períodes és molt elevat respecte als dels altres tres autors que mostren unes dades similars, excepte l'any 1997, data del centenari de Josep Pla, amb 8 articles. Hi ha un augment dels articles els anys 1991, 1992, 1993 i 1994, dates que coincideixen amb la constitució de la Fundació Mercè Rodoreda, l'any 1991, amb 14 articles, i la commemoració dels deu anys de la mort de l'escriptora, l'any 1993, amb 13 articles, i l'any 1994, amb 26 articles. També l'any 1999, consten 21 articles, que coincideixen amb els quinze anys de la mort de l'escriptora. Això es pot atribuir a la gran repercussió que l'obra de Mercè Rodoreda té a l'estranger, tenint en compte que és l'escriptora catalana més traduïda. Actualment, la seva obra ha estat traduïda a trenta-cinc llengües, i per tant, és de suposar que aquesta universalitat és un factor d'influència en el nombre d'articles. De tota manera, cal fer constar que hi ha un descens en el nombre d'articles publicats si es compara amb les dades dels anys 90. En el gràfic següent es poden veure els pics corresponents a aquestes dates:

En segon lloc, s'ha fet la cerca del nombre de **tesis doctorals** llegides entre els anys 1990 i 2012, que també és un factor que ens pot donar informació de l'impacte pel que fa a la repercussió en l'àmbit acadèmic. Però cal tenir en compte que hi ha diversos motius que poden fer interessar els doctorands a dedicar la tesi a un escriptor o a la seva obra: d'una banda, l'interès personal; i de l'altra, la influència que hagi exercit el professor sobre l'orientació de la tesi. En la taula 8 i en el gràfic es pot veure que el nombre més elevat correspon a Rodoreda amb 20, la segueix Verdaguer amb 8, Josep Pla amb 7, i finalment Maragall amb 6. Cal dir que el nombre de tesis llegides abans de la celebració del centenari i després no ha resultat una dada significativa pel que fa a l'impacte, però sí que mostra una repercussió internacional en el cas de Mercè Rodoreda.

Taula 8. Tesis doctorals llegides

Autor	Tesis abans del centenari	Tesis després del centenari
Josep Pla	4	3
Jacint Verdaguer	4	4
Mercè Rodoreda	16	4
Joan Maragall	5	1

Sèries 1: Tesis llegides abans del centenari
Sèries 2: Tesis llegides després del centenari

Com s'ha pogut comprovar en el capítol cinc, corresponent a l'estudi de cadascun dels quatre casos, les tesis sobre Joan Maragall, Josep Pla i Verdaguer, o les seves obres s'han realitzat majoritàriament a les universitats catalanes. Per contra, el 50 % de les tesis sobre Mercè Rodoreda o la seva obra s'han realitzat als Estats Units d'Amèrica. La qual cosa dóna una dimensió de la internacionalització de l'obra de Mercè Rodoreda. L'interès dels Estats Units per l'obra de Mercè Rodoreda pot venir per dues vessants: la primera, la comunitat de catalanòfils que viu a Amèrica i que exerceixen de professors a les universitats impartint literatura catalana contemporània, i la segona, els estudiosos de feminisme i de gènere dels Estats Units després de la mort de Virginia Woolf van buscar un altre referent en literatura i el van trobar en Mercè Rodoreda i la seva obra.

Entre els factors d'impacte general, també s'ha fet una cerca a la base de dades de l'Agència Espanyola de l'ISBN per veure les edicions que s'han fet durant les commemoracions i els anys posteriors. Amb el pas dels anys, una manera de veure la pervivència i la vigència d'un escriptor és a través de les edicions i reedicions de les seves obres. És amb aquest motiu que s'ha fet la consulta a la pàgina web del Ministeri de Cultura del Govern d'Espanya per veure quines eren les dades de l'Agència Espanyola de l'ISBN (*International Standard Book Number*)²⁶¹ que permet tenir unes dades objectives sobre les edicions anuals que s'han fet de l'obra d'un

²⁶¹ <http://www.mcu.es/libro/CE/AgenciaISBN/BBDDLlibros/Sobre.html> (Consulta 1/2/2014)

escriptor. En la taula 9 es presenten els resultats de la cerca a la base de dades de l'ISBN per autors i anys:

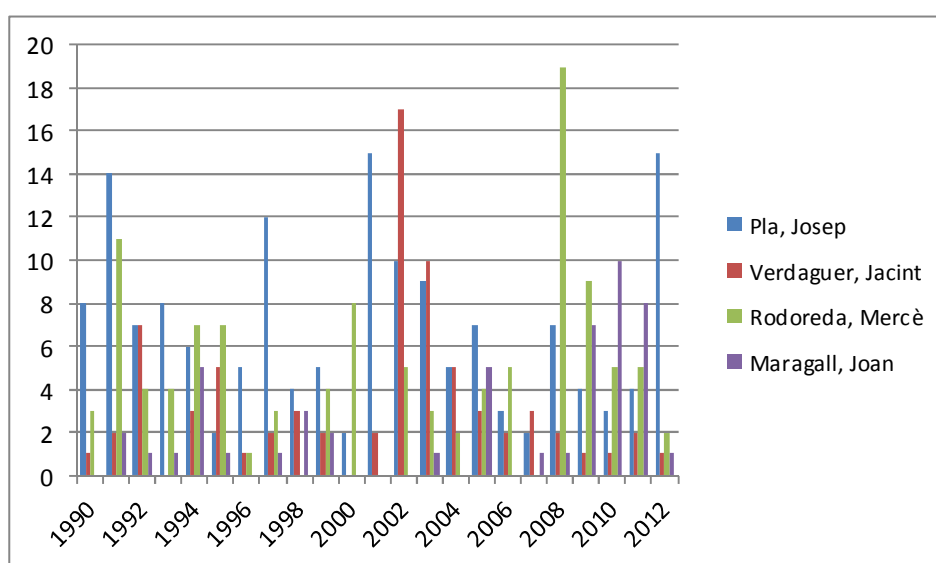
Taula 9. Dades ISBN (1990-2012)

	Pla, Josep	Verdaguer, Jacint	Rodoreda, Mercè	Maragall, Joan
1990	8	1	3	0
1991	14	2	11	2
1992	7	7	4	1
1993	8	0	4	1
1994	6	3	7	5
1995	2	5	7	1
1996	5	1	1	0
1997	12	2	3	1
1998	4	3	0	3
1999	5	2	4	2
2000	2	0	8	0
2001	15	2	0	0
2002	10	18	5	0
2003	9	10	3	1
2004	5	5	2	0
2005	7	3	4	5
2006	3	2	5	0
2007	2	3	0	1
2008	7	2	19	1
2009	4	1	9	7
2010	3	1	5	10
2011	4	2	5	8
2012	15	1	2	1

Com a resultat de la consulta en la taula 9 queda palès que durant les commemoracions dels centenaris dels escriptors hi ha un augment considerable del nombre d'edicions publicades de les seves obres i més si els drets d'autor són vigents com és el cas de Pla i Rodoreda. Per exemple, en el cas de l'Any Pla el nombre d'edicions és de 14 l'any 1991, data en què es commemoren els 10 de l'any de la mort de l'escriptor, i 12 l'any 1997, en què es commemoren els 100 anys del naixement. Però també es veu un augment l'any 2001 i l'any 2012, amb 15 articles, que coincideixen amb les dates en què es commemoraven els 20 anys de la mort, i els 115 anys del seu naixement, respectivament. Per tant, es pot considerar natural que coincidint amb les dates dels anys del naixement o de la mort de l'escriptor l'editorial Destino, que té els drets d'autor, faci edicions commemoratives com a eina de difusió de l'obra de l'escriptor. En el cas de Verdaguer, les edicions fetes l'any 1992 són 7,

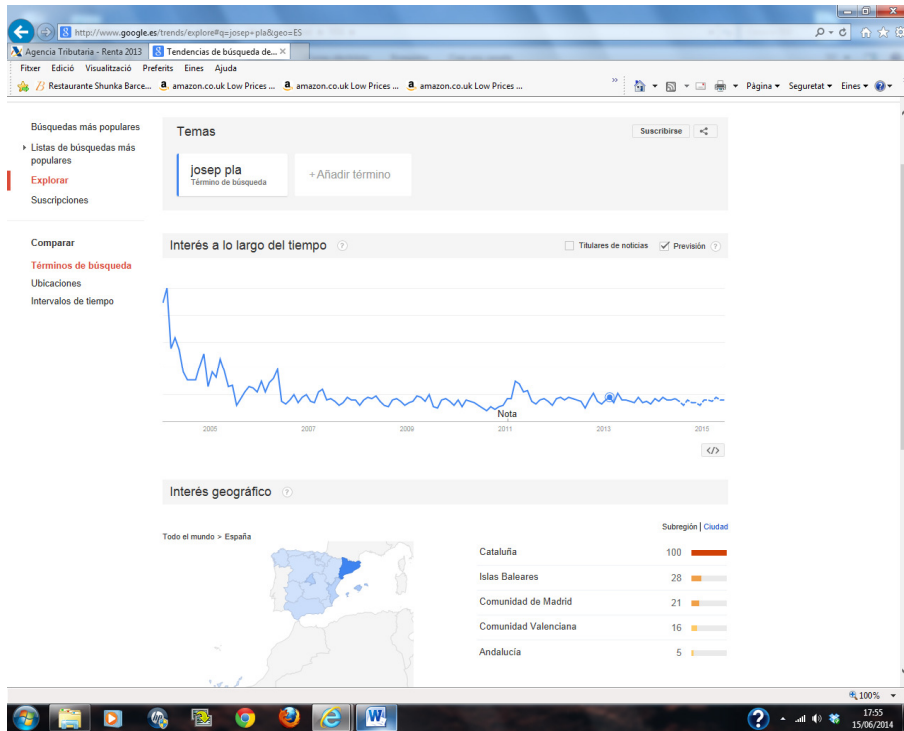
coincidint amb els 90 anys de la mort, 5 l'any 1995, coincidint amb els 150 anys del naixement, i l'any 2002 són 18, coincidint amb la data dels cent anys de la mort; en el cas de Rodoreda, l'any 1991 es van publicar 11 edicions, coincidint amb la creació de la Fundació Mercè Rodoreda i l'any 2008 el nombre d'edicions és de 19, data en què es commemoren els cent anys del naixement de l'escriptora; i, per últim, en el cas de Maragall, les edicions són 10 l'any 2010 i 8 l'any 2011, coincidint amb la doble commemoració.

En el gràfic es veuen clarament els pics corresponents a les 19 edicions de l'Any Rodoreda, l'any 2008, les 17 corresponents a l'Any Verdaguier, l'any 2002, i les 15 i 12 edicions corresponents a les diverses commemoracions vinculades amb Josep Pla.

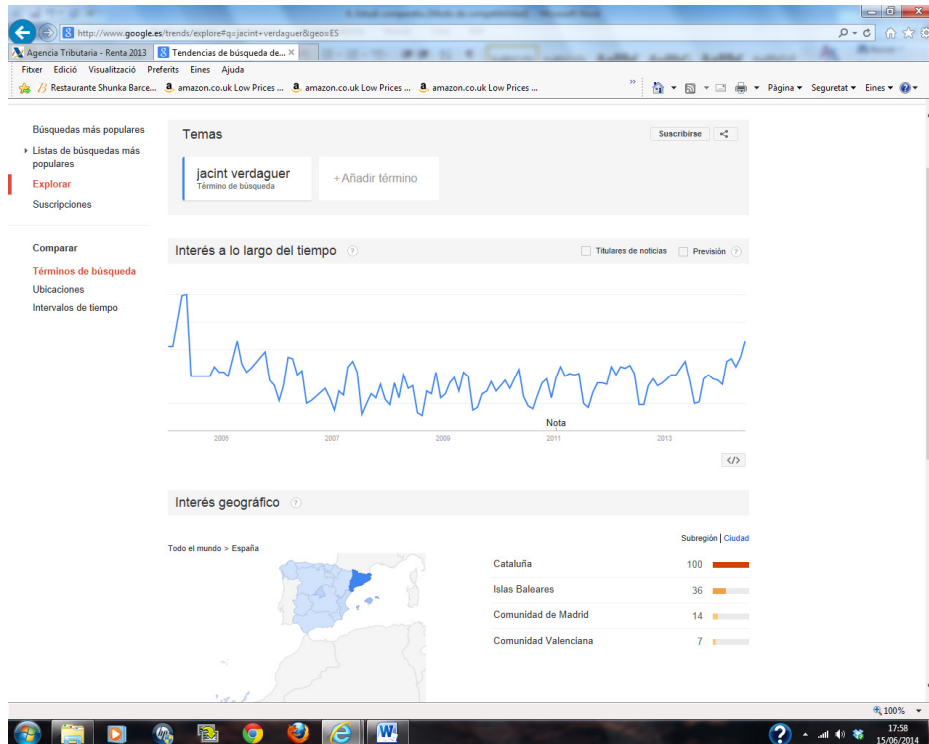

Una altra mesura de l'impacte general s'ha obtingut a través de *Google Trends*, que proporciona informació sobre els patrons de cerca dels usuaris a la xarxa i l'interès al llarg del temps dels usuaris. Aquesta informació només està disponible a partir de l'any 2004. Tot i així, la tendència marca un descens en les cerques des de l'any 2005, però seguida d'una tendència a l'estabilitat en els darrers anys. Per àrees d'interès geogràfic les cerques se centren únicament a Espanya, concretament, a Catalunya, Illes Balears, Andalusia, Comunitat de Madrid i País Valencià.

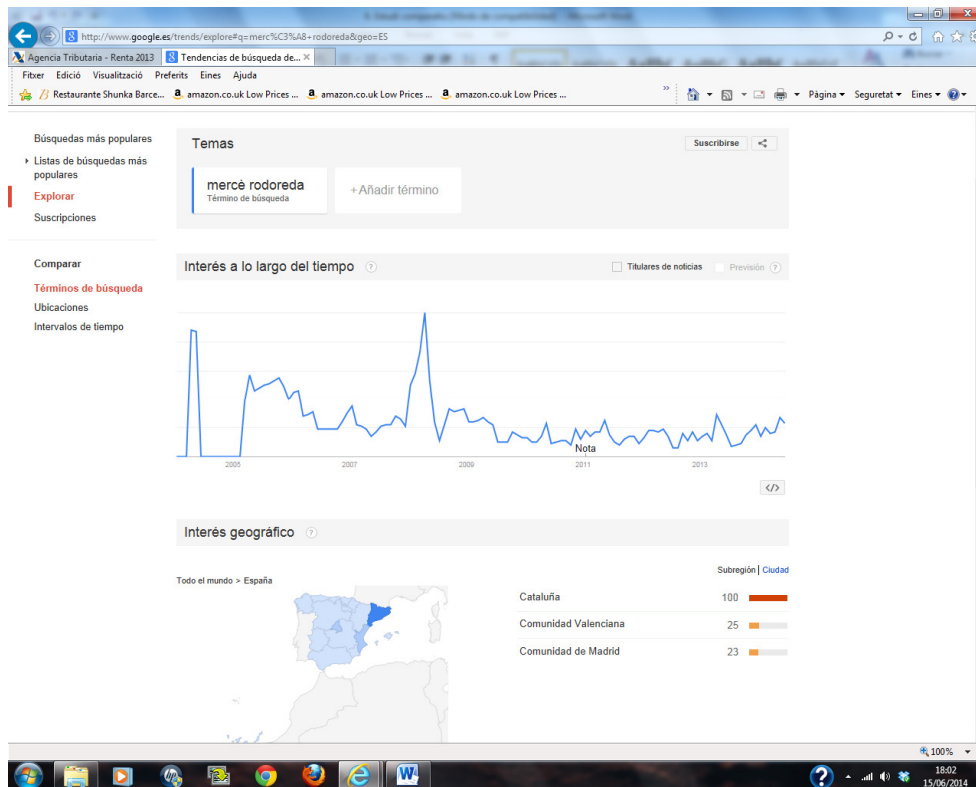

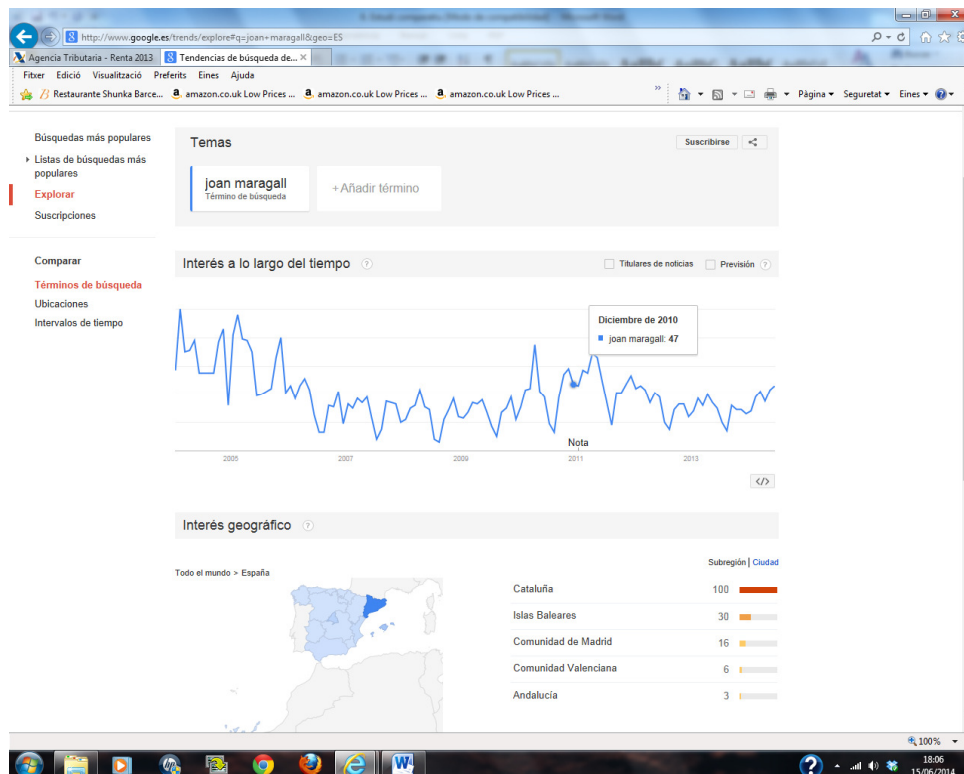
Cerca a Google Trends: Josep Pla (15/6/2014)

Cerca a Google Trends: Jacint Verdaguer (15/6/2014)

Cerca a Google Trends: Mercè Rodoreda (15/6/2014)

Cerca a Google Trends: Joan Maragall (15/6/2014)

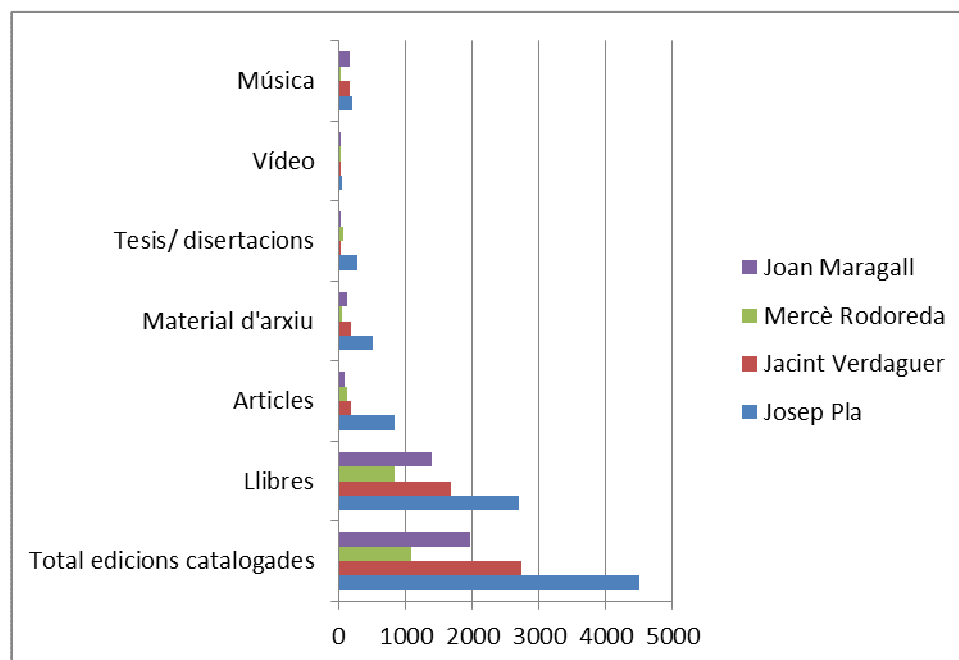
Una altra manera de constatar la pervivència dels autors ha estat a través de les publicacions i traduccions de les obres dels escriptors i els estudis dipositats a les

biblioteques. L'any 2014 s'ha fet la consulta a la pàgina del *WorldCat* <http://www.worldcat.org>, que és el catàleg col·lectiu més gran del món, creat a partir del nucli d'*Online Computer Library Center* (OCLC), el major consorci de biblioteques dels Estats Units. Fent la cerca per cadascun dels escriptors els resultats de *WorldCat* han estat els que es mostren en la taula 10. En aquesta cerca es pot veure que en les biblioteques incloses en aquest catàleg l'escriptor que té més edicions catalogades és Josep Pla amb 4.510, que corresponen a 2.702 llibres, 826 articles, 500 material d'arxiu, 266 tesis i dissertacions, 52 vídeos i 199 corresponen a música. El mateix resultat és pot veure en el gràfic següent.

Taula 10. WorldCat: Escriptors

WorldCat	Josep Pla	Jacint Verdager	Mercè Rodoreda	Joan Maragall
Total edicions catalogades	4510	2730	1086	1961
Llibres	2702	1680	833	1398
Articles	826	170	128	77
Material d'arxiu	500	176	53	116
Tesis/ dissertacions	266	26	63	30
Vídeo	52	15	34	16
Música	199	157	9	169

Font: <http://www.worldcat.org/> (Consulta feta 3/1/2014)

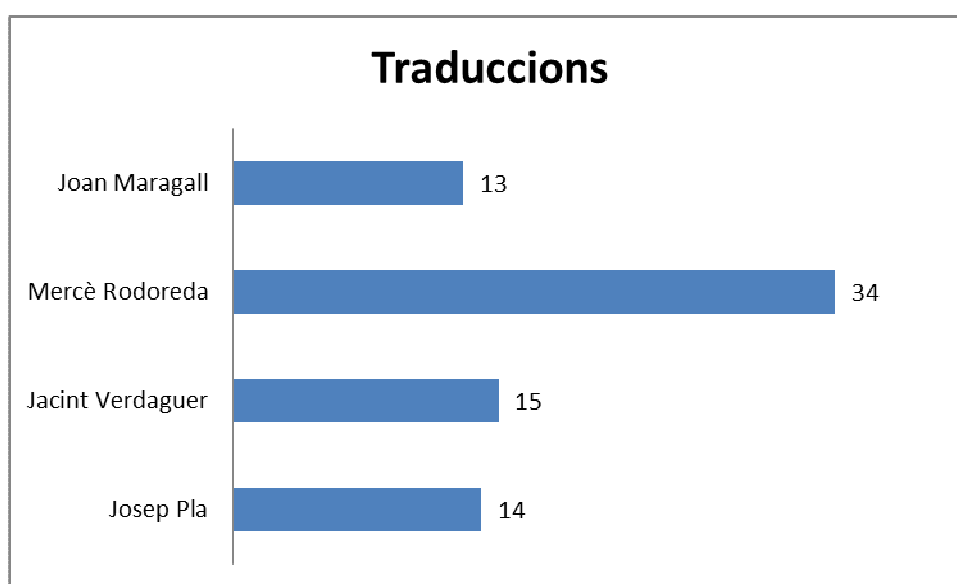

Feta la consulta al *Worldcat* per autors i per obres traduïdes, en la taula 11 els resultats mostren que Mercè Rodoreda és l'escriptora més traduïda, amb 34 idiomes, Jacint Verdaguer el segon amb 15 traduccions, Josep Pla el tercer amb 14, i finalment, Maragall és el quart amb 13 traduccions.

Taula 11. *Worldcat*: Escriptors / Traduccions

WorldCat	Josep Pla	Jacint Verdaguer	Mercè Rodoreda	Joan Maragall
Traduccions	14	15	34	13

Font: <http://www.worldcat.org/> (Consulta feta 3/1/2014)

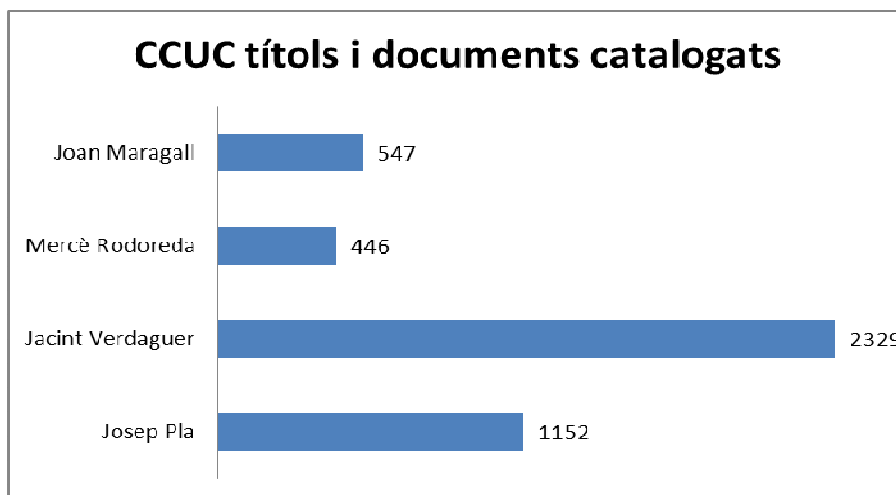

També s'ha fet la cerca al *Catàleg Col·lectiu de les Biblioteques Universitàries de Catalunya* (CCUC) i el total de títols i documents físics per autor es mostra en la taula 12 i en el gràfic següent: Josep Pla, en primer lloc, amb 4.228 títols i documents físics catalogats, Jacint Verdaguer en segon lloc, amb 3.423, Joan Maragall, en tercer lloc, amb 1.580, i finalment, Mercè Rodoreda amb 996.

Taula 12. Títols i documents físics catalogats en el CCUC

CCUC	Josep Pla	Jacint Verdaguer	Mercè Rodoreda	Joan Maragall
Total títols i documents	1152	2329	446	547

Font: <http://ccuc.cbuc.cat/> (Consulta feta 3/1/2014)

8. CONCLUSIONS

En el moment d'endegar una tesi doctoral sobre el patrimoni literari català les preguntes que es plantegen són múltiples i diverses. A mesura que s'avança en la investigació les ramificacions i els camps per explorar es multipliquen davant nostre d'una manera profusa. Per això cal anar acotant les línies de recerca que se seguiran i, encara que ens sàpiga greu, abandonar o deixar per més endavant altres vies de recerca que podem ser molt interessants però que ens apartarien del nostre camí.

Una vegada realitzada la tesi s'està en disposició d'afirmar que les commemoracions dels anys temàtics literaris han demostrat ser molt útils per mantenir viva la memòria, difondre la figura i l'obra dels escriptors, posar-los en valor i acostar la literatura a la societat civil. I també que l'anàlisi i avaluació de projectes culturals és una eina que s'ha mostrat molt eficaç al servei de l'estudi de cas.

Pel que fa als escriptors, cal fer una distinció entre els escriptors vius que escriuen les seves obres i les editorials que les publiquen endeguen unes grans campanyes de promoció: entrevistes, presentacions de llibres, conferències, publicitat en revistes especialitzades, cròniques i recensions. A més, els escriptors vius acostumen a col·laborar en els mitjans de comunicació com a columnistes, articulistes o tertulians i això fa que constantment la societat els tingui presents. Per contra, els escriptors morts necessiten que s'organitzin activitats per mantenir-los en l'imaginari col·lectiu. Després de la realització d'aquesta tesi s'ha pogut comprovar que la declaració d'un any literari és una de les activitats que ha resultat molt més efectiva per divulgar i promoure la figura i l'obra d'un escriptor, atès que el fet de declarar un any literari comporta la implicació d'un gran nombre d'entitats, des del Govern fins a les entitats privades, i amb una participació molt elevada de la societat civil.

En l'àmbit editorial, els anys temàtics literaris també han demostrat ser un bon recurs per a divulgar l'obra dels escriptors a nivell local i internacional. Aquesta divulgació es veu condicionada si l'obra de l'autor forma part dels clàssics de la literatura catalana. D'una banda, perquè forma part dels estudis de literatura en els estudis de segon ensenyament i universitaris. I de l'altra banda, a nivell general forma part de l'imaginari col·lectiu d'un país. Pel que fa a la repercussió internacional, el fet que l'autor formi part de les llistes dels clàssics que s'estudien en el marc dels estudis de romanística ajuda en gran manera a la seva divulgació. Un altre factor que pot influir és si l'obra de l'autor ha estat traduïda a d'altres idiomes i d'aquesta manera es coneix en altres països del món. També és important si els drets d'autor de l'escriptor són vigents o bé si les seves obres han passat a domini públic. En el cas que els drets d'autor siguin

vigents, les editorials, els titulars dels drets d'autor i els agents literaris col·laboren a promoure activitats per difondre l'obra. Aquest interès de les editorials contribuirà a què es facin noves edicions i reedicions de l'obra de l'escriptor. Així com altres àmbits del màrqueting cultural que també ajuden a la divulgació: la presència en fires de llibres, els contractes de traduccions, les adaptacions teatrals, les adaptacions musicals, i d'altres modalitats. En el cas que les obres siguin de domini públic aquest factor no pot influir en la promoció de l'obra i de l'autor, atès que no hi ha l'interès lucratiu associat als drets d'autor.

Les dades publicades per la Confederació Espanyola de Gremi d'Editors i Associacions de Llibreters el mes de març de 2015 no albiraven un futur massa optimista per al llibre ja que les vendes han caigut un 18,6 % des de l'any 2011. La facturació ha passat de 870 a 708 milions d'euros. L'any 2014 van tancar 912 llibreries i en van obrir 226 de noves. Per tant és necessari plantejar-se si cal una reconversió. Però la qüestió és si el futur d'aquesta reconversió passa per les edicions digitals, amb una legislació adequada, o bé passarà com el cinema o la música que són dos sectors que s'han vist immersos en una davallada de les vendes i en una crisi profunda degut a la pirateria.

Els quatre estudis de cas que hem abordat en aquesta tesi, persegueixen una cosa en comú "fomentar la lectura". Un dels reptes als quals s'enfronta la nostra societat i el col·lectiu del professorat és com en l'era digital hem d'ensenyar a llegir als joves. Això és el que van debatre un centenar de professors, de secundària i d'universitat, en una trobada celebrada a Alacant, els dies 6 i 7 de març de 2015, amb el títol de «II Simposi d'Ensenyament de la Literatura i de la Llengua»²⁶². Una de les premisses de la qual van partir és clara i senzilla: "No es tracta de saber llegir, sinó de fer-ho. D'entendre i comprendre el que es llegeix, adquirir les competències relacionades amb el desenvolupament de la persona, amb la seva capacitat d'assimilar conceptes, d'estudiar o d'ensenyar". La segona constatació va ser: "L'experiència i la motivació són dues de les bases en les que els experts fonamenten l'ensenyament de la literatura". Al final del Simposi, com a conclusions van escriure un decàleg que transcribo textualment perquè comparteixo l'opinió plenament:

1. "Llegir ens fa més humans i ajuda a canviar el món.
2. Sense emoció, no hi ha aprenentatge
3. Experimentar amb la literatura (llegir en veu alta, recitar, representar...)

---

²⁶² http://dissenyss.com/eduafilcat/simposi.php?triat=SIMP_BE (Consulta 27.4.2015)

4. Elaborar itineraris d'educació literària per construir la identitat col·lectiva.
5. Integrar l'ensenyament de la llengua i la literatura.
6. Aprofitar les noves tecnologies.
7. Fomentar la metodologia comparada i el diàleg amb altres literatures.
8. Compartir les experiències didàctiques.
9. Formar al professorat de manera continuada.
10. L'amor per la literatura es transmet, no s'ensenya.”

En l'àmbit dels estudis universitaris, sorgeix la qüestió de quines disciplines han de ser les encarregades de vetllar pel patrimoni literari i quina formació han de tenir les persones que el gestionen. En aquest sentit, les opinions són diferents, des de les persones que consideren que els gestors han de tenir una formació àmplia en humanitats, en antropologia i etnografia i d'altres opinen que han de ser experts en filologia. Des de la meua experiència personal considero que el gestor cultural que es dedica al sector del patrimoni literari, i que ha d'organitzar esdeveniments de les característiques d'un any temàtic literari, és evident que ha de tenir coneixements de literatura, però també ha de tenir coneixements d'altres disciplines com són l'antropologia, l'etnografia, la història, la història de l'art, la gestió del patrimoni, el patrimoni cultural, i també és necessari que tingui coneixements d'economia, de turisme, de màrqueting, d'organització i gestió d'empreses, de patrocini i mecenatge, de dret i legislació sobre propietat intel·lectual, i de recursos humans, entre d'altres. És molt difícil que esdeveniments amb les característiques dels que s'han estudiat surtin bé sense que les persones que l'han de gestionar comptin amb unes formacions interdisciplinàries. Per tant, des de l'àmbit acadèmic caldria estudiar la possibilitat de crear un màster d'especialitat vinculat al patrimoni literari i als grans esdeveniments culturals.

En un altre ordre dels estudis universitaris, en les àrees de ciències socials i humanitats, i sobretot en la gestió cultural vinculada al patrimoni, no hi ha massa tradició d'analitzar i avaluar els projectes. En general, l'anàlisi i avaluació en aquestes àrees es limiten a veure si s'han acomplert els grans objectius que es van marcar quan es va iniciar el projecte i publicar-ne una memòria final. Però, en un context de crisi, com el que vivim actualment, és cada vegada més necessari realitzar unes anàlisis i unes avaluacions per justificar els recursos econòmics i humans, siguin públics o privats, esmerçats en termes d'eficiència, d'eficàcia i també de tecnificació. És per això que s'ha dissenyat un model que pot ser utilitzat per a l'anàlisi i avaluació amb la

finalitat que el puguin utilitzar els gestors culturals i els organitzadors de commemoracions culturals.

La investigació iniciada amb aquesta tesi podria donar pas a d'altres nous estudis sobre les commemoracions culturals o d'altres commemoracions literàries, estudis comparatiu dels anys literaris amb altres anys commemoratius dedicats a altres personalitats, com pintors, arquitectes, entre d'altres, les commemoracions i la contextualització en l'època que s'han celebrat, el món del llibre, el context que viuen actualment les empreses culturals i les editorials, relació del patrimoni literari i el turisme cultural, polítiques culturals i models de govern per a activitats excepcionals, memòria i identitat i estratègies de construcció de la identitat, la cohesió social, l'educació cultural i la percepció crítica.

En l'àmbit del turisme cultural, els anys temàtics literaris ha resultat un bon aliat per relacionar territori i literatura, a través de les rutes literàries, autoguiades o organitzades, acompanyades de lectures dramatitzades en els llocs on es descriuen els passatges de les obres dels escriptors. En aquests moments de crisi econòmica, el turisme cultural s'està manifestant com una de les fonts importants d'ingressos de Barcelona, principalment, però també de Catalunya. És per això que des de les administracions i des del sector privat hi hauria d'haver una col·laboració més gran amb les entitats o les organitzacions que fomenten el turisme cultural i també amb les empreses privades més vinculades amb el territori i que poden veure reactivat el seu sector amb aquest turisme: hotels, restaurants, botigues d'artesanía, botigues de queviures, entre d'altres.

També s'ha pogut constatar que la finalitat de com una cultura amb estat o una cultura sense estat tracta les commemoracions literàries és molt diferent, tot i que el tipus d'activitats organitzades en la celebració de l'any literari és aproximadament el mateix. Les cultures amb estat celebren les commemoracions com una manera d'afermar la llengua pròpia, consolidar la seva cultura en tot el món i obrir nous mercats econòmics. Per contra, les cultures que pertanyen a una nació sense estat i amb una llengua minoritària, com és el cas de Catalunya, tenen com a finalitat donar a conèixer la identitat nacional, la llengua i la cultura pròpies. Contra tot pronòstic, una literatura sense estat, com és el cas de la literatura catalana, ha aconseguit fer conèixer a nivell internacional la seva cultura i la seva literatura a través de noms d'escriptors com són Ramon Llull, *Tirant lo Blanc*, Jacint Verdaguer, Josep Pla i Mercè Rodoreda. En general, dos factors poden haver influenciat en aquest fenomen poc estudiat: d'una

banda, els estudis de romanística estesos per les cent-seixanta-dues universitats de tot el món que imparteixen estudis de llengua i literatura catalanes, que són els hereus dels nombrosos lectorats de català que es van organitzar durant l'època de la dictadura franquista i que, actualment, s'han consolidat amb l'ajuda de l'Institut Ramon Llull.

Després de la celebració de l'Any Maragall, l'any 2010-2011, i de ben segur que degut a la crisi econòmica esdevinguda l'any 2007 a Espanya que ha provocat un descens important dels recursos econòmics destinats per les administracions a les activitats culturals, la celebració dels anys temàtics literaris ha seguit dues tendències diferents: D'una banda, en alguns casos s'ha ajuntat la commemoració del centenari del naixement de diversos escriptors, com per exemple l'any 2012 l'Any Sales, Calders i Tísner, o bé s'han organitzat commemoracions més acotades al territori i molt més discretes, com l'Any Joana Raspall, l'Any Villangómez, durant l'any 2013, i l'Any Vinyoli, l'any 2014. Però, d'altra banda, també s'han donat casos, que han provocat cert desconcert pel context actual en el què vivim, com ha estat la commemoració de l'Any Espriu, l'any 2013. En el qual la Generalitat de Catalunya hi ha esmerçat tota mena de recursos econòmics i humans, i el pressupost estimat ha estat d'un milió i mig d'euros. Els resultats han estat 779 activitats, de les quals 739 s'han fet a Catalunya i 40 a l'exterior. Han participat 300 organitzacions diferents.²⁶³

Actuacions com aquesta ens fan veure la gran diferència existent entre les polítiques culturals a nivell europeu, que segueixen uns criteris de lògica, de reforç de la identitat, d'excel·lència, i de tenir cura dels grans talents, i les polítiques culturals d'Espanya i de Catalunya, que tot i voler imitar els models europeus no segueixen uns mateixos criteris per a totes les commemoracions. Cal plantejar-se quin sentit tenen les polítiques culturals avui en un país amb un context de crisi econòmica, de crisi de valors, i de pèrdua de referents. La democratització de la cultura per fer arribar els béns culturals a una gran majoria no ha donat els resultats esperats, sinó que ha fet baixar el llistó en tots els àmbits, sobretot en educació i cultura.

En els països anglosaxons a més de tenir una política de mecenatge coherent i efectiva, també s'ha iniciat una nova línia de finançament que consisteix en una inversió directe del patrocinador en el productor de cultura sense passar per

---

²⁶³ Informació extreta del *Balanç elaborat per l'Oficina de l'Any Espriu. Departament de Cultura*. Barcelona, 28 de febrer de 2014.

l'administració i així el patrocinador esdevé un accionista del projecte cultural a canvi dels beneficis futurs.

Amb la desaparició de les caixes d'estalvi de Catalunya, i com a conseqüència la desaparició de l'Obra Social, s'ha creat un gran buit de finançament que acollia projectes culturals i per tant caldrà buscar noves formes de patrocini, ja sigui a través de les empreses privades amb una política de mecenatge que afavoreixi els incentius fiscals o bé altres fórmules vinculades a les tecnologies de la informació i del coneixement (TIC). Actualment, l'Administració del Govern Espanyol està redactant una nova llei del mecenatge amb la finalitat d'incentivar la participació de les empreses en les activitats culturals i d'afavorir-ne el patrocini. Mentrestant, estan apareixent noves formes de finançament i de mecenatge, és el que s'anomena *micromecenatge* associat a les TIC. És una forma de finançament i de gestionar la cultura amb una implicació molt gran de la societat. D'aquesta manera, el productor de cultura presenta el seu projecte directament al ciutadà a través de la xarxa i el ciutadà el jutja sense intermediaris. Si considera que el projecte l'interessa fa la seva aportació a canvi d'unes contraprestacions en funció de l'import, que ja estan estipulades entre les dues parts des de l'inici.

En l'àmbit de la preservació del patrimoni literari, caldria actuar en la conservació de tot allò que fa referència a l'autor. D'una banda, l'esfera del patrimoni literari que abasta des dels manuscrits, mecanoscrits, la biblioteca de l'autor, la correspondència, les notes, les cases on va viure, els llocs on va estudiar i els llocs que freqüentava; i de l'altra, els paisatges vinculats a la seva vida i els descrits en la seva obra.

Per garantir la primera de les actuacions, seria necessari crear una entitat, pública o privada, que gestionés una biblioteca amb totes les obres dels escriptors en llengua catalana, una base de dades amb la informació d'on es poden localitzar els arxius documentals dels escriptors que tenen dedicada una fundació o una casa museu des de la qual es gestionen els fons, i també que donés aixopluc als arxius documentals dels escriptors que no saben on dipositar-los o bé no tenen recursos per constituir una Fundació o entitat que custodiï els seus arxius. Una persona que estima la literatura va anomenar aquest projecte amb el nom de *Casa de les Lletres*. S'han iniciat projectes com el *Corpus Literari Digital*²⁶⁴ de la Càtedra Màrius Torres de la Universitat de Lleida "que pretén recollir les digitalitzacions dels materials que constitueixen el patrimoni literari contemporani en llengua catalana". El recent inaugurat portal *Patrimoni*

---

²⁶⁴ <http://www.catedramariustorres.udl.cat/materials/> (Consulta 22.1.2015)

*d'Editors i Editats de Catalunya*²⁶⁵, gestionat per la Biblioteca de Catalunya, que inclou informació sobre els fons editorials i d'autors que estan dipositats a la Biblioteca de Catalunya. Personalment, considero que hauríem de ser més agosarats i fer realitat aquesta *Casa de les Lletres* que, juntament amb la Biblioteca de Catalunya, l'Arxiu Nacional de Catalunya i el futur Museu d'Història Nacional de Catalunya, podrien formar un espai, que podria ser virtual, dedicat a l'associació entre culte, memòria i coneixement del patrimoni català. Talment, com havia estat la biblioteca d'Alexandria, creada per Ptolomeu I d'Egipte l'any 290 aC.

Pel que fa a la segona actuació, caldria preservar els paisatges vinculats a la seva vida i també els descrits en la seva obra que ens enllaçaria amb l'àmbit del turisme cultural que s'ha esmentat abans.

Finalment, cal destacar el paper de les biblioteques que ha estat clau en la col·laboració, participació activa i divulgació dels anys literaris. Quan es van crear, les biblioteques eren centres de conservació de llibres amb la finalitat d'oferir-los als estudiosos i investigadors i preservar-los per a futures generacions. Sense oblidar aquest paper, que és cabdal per a preservar i difondre el patrimoni literari, les biblioteques han passat a ser autèntics motors de la divulgació de la cultura i de la literatura, llocs d'oci i punt de trobada. Han fet arribar la literatura a tots els públics per mitjà dels clubs de lectura, i ara també els clubs de lectura en línia que estan tenint molt bona acollida als països anglosaxons, i d'altres activitats que s'organitzen, com espectacles de teatre de petit format, exposicions, visites, tallers, rutes literàries... Esperem que l'any 2015, en el qual es commemora el centenari de la creació de la xarxa de biblioteques, aquesta tasca que estan desenvolupant les biblioteques es consolidi i, que a més de servir per fomentar la lectura, difondre el coneixement de la llengua i de la literatura, a través de tots els contextos, com han fet fins ara, puguin ajudar a fer conèixer la identitat i la cultura d'un país.

---

²⁶⁵ <http://www.bnc.cat/Editors-i-Editats-de-Catalunya/> (Consulta 18.4.2015)

9. Bibliografia

9. 1. Bibliografia i webgrafia

- AGUILÀ, O.; MINGUELLA, F.; RABANAL, M. *El patrocinio y el mecenazgo de empresas en su contexto*. AEDME, 2000.
- AGUILÓ, A. «L'educació en paisatge per mitjà del patrimoni literari» A: *Paisatges i educació*. Olot: Observatori del Paisatge. Plecs de paisatge: Reflexions 2. (2010). p. 252-264
- AJENJO, A. D. *Dirección y gestión de proyectos; un enfoque práctico*. Madrid, RAMA, 2005.
- ALCALDE i GURT, G. (Coord.) *La Gestió del Patrimoni Cultural en l'Àmbit Local. Curs 2006-2007. Treballs de recerca*. Girona: Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural. Documenta Universitària. UdG Publicacions, 27, 2008.
- ALMIRALL, V. *Lo catalanisme*. Barcelona: Centre Excursionista de Catalunya, 2009. [Edició facsímil de la primera edició de l'Editorial Altafulla, 1886]
- ARGUIMBAU, LI. *Meridià: un portal para la difusión de la ciencia desde una óptica integral y cooperativa*. El profesional de la información, v. 18, n. 5. Amsterdam: Taylor & Francis, 2009.
- ARDANUY, J.; ARGUIMBAU, LI. *La R+D en investigació literària*. A: IV Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori, 2008. www.espaisescrits.cat
- BALLART, J. *El patrimonio histórico y arqueológico: valor y uso*. Barcelona: Ariel, 1997.
- BALLART, J.; ROIGÉ, X. *Gestió de col·leccions i d'altres actius patrimonials*. A: *Gestió del patrimoni cultural*. Barcelona, UOC, 1999. p. 5-40
- BALLART, J. *Organització i gestió del patrimoni històric*. A: *Gestió del patrimoni cultural*. Barcelona, UOC, 1999. p. 5-49
- BALLART, J.; JUAN, J. *Gestión del Patrimonio Cultural*. Barcelona: Ariel, 2005
- BASSAND, M. *Cultura y regiones de Europa*. Barcelona: Oikos Tau/Diputació de Barcelona. Materiales de Política Cultural, núm.1., 1992.

- BÉLANGER, L. «La Diplomatie Culturelle des Provinces Canadiennes». A: *Les politiques extérieures des États non souverains: Convergences et divergences*. Études internationales, vol. 25, numéro 3, 1994. Québec: Institut québécois des hautes études internationales, 1994. <http://id.erudit.org/iderudit/703350ar>
- BENEDICTO BONILLA, S. *Indicadors Culturals: Aproximacions actuals i algunes qüestions clau*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 2006.
http://www20.gencat.cat/docs/CulturaDepartament/Cultura/Documents/Arxiu/Arxius%20GT/3_Indicadors_culturals_aproximacions.pdf
- BONET, L. (coord.) *Diversitat cultural i polítiques culturals a Europa*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Col·l. L'Estat de la Qüestió, 5, 1995.
- BONET, L. *Evolución y retos de la política cultural en España*. Tablero. Revista del Convenio Andrés Bello, núm. 61 [agosto], 1999.
- BONET, L. (editor). *Llibre Blanc de les Indústries Culturals*. Institut Català de les Indústries Culturals. Generalitat de Catalunya, 2001.
- BONET, L.; CASTAÑER, X.; y FONT, J. *Gestión de proyectos culturales. Análisis de casos*. Barcelona: Ariel: 2001.
- BONET, L. *Indicadores y estadísticas culturales*. Boletín GC: Gestión cultural, 7. Portal Iberoamericano de Gestión Cultural: 2004. www.gestioncultural.org
- BONET, L.; NÉGRIER, E. *Cultural policy in Spain: Processes and Dialectics*, Cultural Trends, Vol. 19, n. 1-2, 2010.
- BONET, L. *L'avaluació externa de projectes culturals*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Quaderns Gescènics. Quaderns de Cultura, núm. 3. 2010.
- BOUND, K.; BRIGGS, R.; HOLDEN, J.; JONES, S. *Culture is a central component of international relations. It's time to unlock its full potential*. London: Demos, 111, 2007.
<http://www.demos.co.uk/files/Cultural%20diplomacy%20-%20web.pdf>
- BOYA, J. «Un museu sobre Catalunya obert al món: el projecte del nou museu nacional d'història, arqueologia i etnologia de Catalunya». A: *V Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori*, 2009. www.espaisescrits.cat

- CABO, I. de. «Mètodes i tècniques». A: *Metodologia de les ciències socials i humanes*. Barcelona: UOC, 2002. p.5-39.
- CARREÑO, T. *Camins creuats. El perfil actual del gestor cultural a Catalunya*. Universitat de Barcelona, novembre de 2009. (Treball de Màster)
- *Célébrations nationales. 2002*. Direction des Archives de France. Paris: MINISTÈRE DE LA CULTURE ET DE LA COMMUNICATION, 2002.
- CASASSAS, J. «Els fonaments de la construcció del discurs identitari a la Catalunya contemporània». A: *Les identitats a la Catalunya contemporània*. Barcelona: Galerada, 2009. p.115-182.
- CHÁVEZ AGUAYO, M. A. *Los consejos de las artes y el principio de “Arm’s length” en las políticas culturales subnacionales: un estudio comparativo entre Cataluña (España), Escocia (Reino Unido) y Jalisco (México)*. Tesis doctoral, dirigida pel Dr. Lluís Bonet i Agustí, Universitat de Barcelona. Facultat d’Economia i Empresa. Doctorat en Gestió de la Cultura i el Patrimoni. Presentada l’octubre de 2011.

www.tdx.cat/bitstream/10803/80453/3/CHAVEZAGUAYO_TESIS.pdf
- *Cinquante ans après: culture, politique et politiques culturelles*. Comité d’Histoire: Paris: MINISTÈRE DE LA CULTURE ET DE LA COMMUNICATION 2010.
- CLOTAS, P. *Patrocini i mecenatge com una forma d’acció social. Llibre Blanc de l’Economia Social a Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2001.
- COLBERT, F.; CUADRADO, M. *Marketing de las artes y la cultura*. Barcelona: Ariel, 2003.
- COLOMBO, A. «Economia de la cultura. L’impacte econòmic del sector cultural des d’una òptica europea». A: Glòria MUNILLA (coord.). *Dossier: La gestió de la cultura, una nova disciplina?* [dossier en línia]. *Digithum*. Núm. 8. UOC, 2006.
<http://www.uoc.edu/digithum/8/dt/cat/colombo.pdf>
- COLOMBO, A.; ROSELLÓ CERZUELA, D. (eds.) *Gestión cultural. Estudios de casos*. Barcelona: Editorial Ariel, 2008.
- COLOMER, J. «Avaluant impactes: del projecte individual a l’impacte agregat». A: *Jornades sobre Avaluació externa de projectes culturals*. Barcelona:

Universitat de Barcelona i Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 2010.

- COMAS, M. «Perfil del gestor del patrimoni literari.» A: *IV Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori*, 2008. www.espaisescrits.cat
- COMPAGNON, A. «Les missions de 1959, vues des de 2009». A: *MINISTÈRE DE LA CULTURE ET DE LA COMMUNICATION. Cinquante ans après: culture, politique et politiques culturelles*. París: MINISTÈRE DE LA CULTURE ET DE LA COMMUNICATION. Comitè d'Histoire, 2010. p.1-10.
- *Cooperación y coordinación cultural*. Madrid: Ministerio de Cultura (Análisis y Documentos, 6), 1995.
- CUADRO GARCIA, M. *El consumo de servicios culturales*. Madrid: ESIC (Escuela Superior de Gestión Comercial y Marketing), 2002.
- *Culture Report Progress Europe*. (Culture Report Progress Europe, 1). Stuttgart: INSTITUT FÜR AUSLANDSBEZEHUNGEN (Institute for Foreign Cultural Relations - IFA). Robert Bosch (eds.), 2007.
- DEWING, W.E. *Out of the Crisis*. Massachussets: MIT Press, 1986.
- DIJIAN, J. M. *La politique culturelle*. París: Le Monde – Editions (Synthèse), 1996.
- *Documento cero de la Gestión Cultural en España*. FEDERACIÓN DE ASOCIACIONES DE GESTIÓN CULTURAL. Congreso de Toledo, desembre 2008.
- DUVERGER, M. *Los métodos en las ciencias sociales*. (Pròleg d'Enrique Tierno Galván). Barcelona: Ariel, 1996.
- *Equipamientos, prácticas y consumos culturales de los españoles*. Madrid: Ministerio de Cultura (col. Datos Culturales, 1), 1991.
- ESCRIU, J.; BARROT, D. «Normes de Gestió de la Qualitat ISO 9000» A: *Revista Catalana de Geografia*. IV època / volum XIII / núm. 33 /febrer 2008. Barcelona: Institut Cartogràfic de Catalunya, 2008.

<http://www.rcg.cat/articulos.php?id=110>

- *Europa in the Media – Media in Europe*. Robert Bosch (eds.) Stuttgart: INSTITUT FÜR AUSLANDSBEZEHUNGEN (Institute for Foreign Cultural Relations - IFA), 2008. (Culture Report Progress Europe, 2).
- FERNÁNDEZ PRADO, E. *La política cultural. Qué es y para qué sirve*. Gijón: Ediciones Trea, 1991.
- FIGUEROLA, J. *Història contemporània I: el segle XIX*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2002.
- FOGUET, F.; SOLER, A. «Gestió del patrimoni literari: una proposta d'estudis viable?» A: *IV Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori*. 2008. www.espaisescrits.cat
- FONT, J. *Casos de turismo cultural*. Barcelona: Editorial Ariel, 2004.
- FOSSAS, E. *Regions i sector cultural a Europa. Estudi comparat: Bèlgica, França, Itàlia, RFA i Espanya*. Barcelona: Institut d'Estudis Autònòmics, 1990.
- FREEMAN, R.E. *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. Boston: Pitman Series in Business and Public Policy. Pitman Press, 1984.
- FREY, B. *La Economía del Arte*. Barcelona: La Caixa. Col·lecció d'Estudis Econòmics, 2000.
- FUENTES-PUJOL, E.; ARGUIMBAU, LI. *I+D+I: una perspectiva documental*. Anales de documentación, n.11. Murcia: Universidad de Murcia, 2008.
- GEERTZ, C. *The Interpretation of Cultures*. New York: Basic Books, 1973.
- GONZÁLEZ, M. Tesi doctoral llegida el 1999 a la Universitat de Santiago de Compostela. *Investigación y puesta en valor del patrimonio histórico: planteamientos y propuestas desde la arqueología del paisaje*. <http://www.mastesis.com/tesis/investigacion+y+puesta+en+valor+del+patrimoni+o+historico-3A+:68819>
- GREGORIO, A. de. «Indicadors quantitativs contra indicadors qualitativs» A: *Jornades sobre Avaluació externa de projectes culturals*. Barcelona: Universitat de Barcelona i Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 2010.

- GRISWOLD, W. *Cultures and Societies in a Changing World*. Thousand Oaks: Pine Forge Press, 1994.
  - *Guía práctica de mecenazgo*. Barcelona: FUNDACIÓN PRIVADA MECALUX 2001.
  - HARVEY, E.R. *La financiación de la cultura y de las artes: Iberoamérica en el contexto internacional: (instituciones, políticas públicas y experiencias)*. Madrid: Iberautor, 2003.
  - HERA MARTÍNEZ, Jesús de la. *La política cultural de Alemania en el período de entreguerras*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas. Col. Biblioteca de Historia, 2002.
  - ISERN, J.J. «2010, commemoracions, premis honors i guardons. Un resum de l'any literari» A: *Serra d'Or*. Núm. 615 (Març 2011), p. 40-44 (Cultura i vida. Lletres) Barcelona: Serra d'Or, 2011. p. 40-44
  - JÓDAR, J. «La memòria col·lectiva i la identitat literària.» A: *V Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori, 2009*. www.espaisescrits.cat
  - JORBA, M. *Història de la Literatura catalana* (vol. 7). Barcelona: Ariel, 1986.
  - *Jornada de Gestión de Proyectos Europeos de Investigación y Desarrollo*. Barcelona, 4 i 5 de juliol de 2011. UNIVERSITAT POMPEU FABRA – INSTITUT D'EDUCACIÓ CONTINUADA (IDEC).
  - *Jornadas sobre evaluación externa de proyectos culturales. Análisis de los mecanismos y criterios de distribución de ayudas a las iniciativas externas*. Barcelona, 18-19 septiembre 2008. Universitat de Barcelona.
- Programa: <http://www.ub.edu/cultural/Eventos/EvaluacionEs.html>
- Conclusions: <http://www.ub.edu/cultural/Eventos/DocsAvaluacio/RelatoriaTaller19.06.08.doc>
- KEATING, M. *Naciones contra el Estado. El nacionalismo en Cataluña, Quebec y Escocia*. Barcelona: Ariel, 1996.
  - KLAIC, D. «Cultura: autònoma i interdependent». A: *Nous models d'organització per al sector cultural*. 3r Simposi en Gestió Cultural. Barcelona: Associació de Professionals de la Gestió Cultural de Catalunya, 2007.

- *Kulturreport-Fortschritt Europa (Europe reads – Literature in Europe)*. Robert Bosch (eds.) Stuttgart: INSTITUT FÜR AUSLANDSBEZEHUNGEN (Institute for Foreign Cultural Relations - IFA), 2010. (Culture Report Progress Europe, 3).
- *La cultura en cifras*. Madrid: Ministerio de Cultura (Datos Culturales, 6), 1996.
- *La cultura en España y su integración en Europa*. Madrid: Ministerio de Cultura, 1993.
- *La nostra diversitat creativa*. Informe de la Comissió Mundial sobre la Cultura i el Desenvolupament. Barcelona: CENTRE UNESCO DE BARCELONA., 1997.
- LAPORTE, A. *Evaluación de proyectos culturales*. Madrid: Fundación Universidad Rey Juan Carlos, 2012.
- *Legislació sobre el Patrimoni Cultural*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1995.
- *Literatura, territori i identitat. La gestió del patrimoni literari a debat*. Girona: Espais Escrits. Xarxa de Patrimoni Literari, 2012.
- LLOBERA, J. *Antropologia social*. Barcelona: UOC. (1998).
- LLONCH, N. «L'ús pedagògic del patrimoni». A: *VI Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori, 2010*. www.espaisescrits.cat
- LÓPEZ DE AGUILERA, I. *Cultura y ciudad: Manual de política cultural municipal*. Gijón: Trea, 2000.
- MARTÍNEZ FIOL, D. «Commemoracions, catalanisme, historiografia: una combinació imperfecte». L'Avenç núm. 175. Novembre de 1993.
- MASSOT, J. «Rodoreda al cim del cànon». Barcelona: La Vanguardia, Cultura, 7 de desembre de 2011.
- MASSOT, J. «Cada generació revisa el seu cànon de clàssics». Barcelona: La Vanguardia, Cultura, 7 de desembre de 2011.
- MASSOT, J. «La nova "Història de la literatura catalana" en vuit volums renova la fins ara clàssica de Martí Riquer, Comas i Molas. Ni Decadència ni Renaixença». Barcelona: La Vanguardia, Cultura, 28 d'abril de 2013.

- *Màster d'especialització en Gestió del Patrimoni Cultural. Edició 2000-2002. Treballs de recerca.* DIVERSITAS, 48. Girona: Universitat de Girona, Institut del Patrimoni Cultural, 2004.
- MEDINA, J. *Carles Riba (1893-1959)*, 2 vol. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989.
- MEDINA, J. *Estudis sobre Carles Riba.* Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2000.
- MERRIAM, S.B. *Qualitative research and case study applications in education.* San Francisco: Jossey-Bass, 1998.
- MESADO, À. *Els ens subestatal i la UNESCO. Els casos de Catalunya i el Quebec.* Barcelona: Generalitat de Catalunya. Escola d'Administració Pública de Catalunya (Col·lecció Obres Digitals), 2008.
<http://www.eapc.es/publicacions/digitals/od02sum.htm>
- MILL, J.S. *The Collected Works of John Stuart Mill, Vol. III – A System of Logic Ratiocinative and Inductive.* Toronto: University of Toronto, 1843.
- MIRA, J. F. «Territori, llengua, literatura i identitat». A: *III Seminari sobre patrimoni literari i territori, 2007.* www.espaisescrits.cat
- MIRALLES, C. «Sobre el cànon de la literatura catalana i què fer-ne». A: *El cànon literari i la transmissió de la tradició.* Cultura, núm. 6, juny 2010. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 2010. <http://cultura2.gencat.cat/revistacultura/index.php?idr=14>
- MIRALLES, E. «Els contextos de l'acció cultural». A: *Organització i gestió d'empreses culturals.* Barcelona: UOC, 1999.
- MIRALLES, E. «Polítiques i institucions per a la cultura». A: *Organització i gestió d'empreses culturals.* Barcelona: UOC, 1999.
- MIRÓ ALAIX, M. «Una nova mirada sobre el passat. Tecnologia digital i valoració del patrimoni». A: *Primer Simposi: Patrimoni i turisme cultural.* Programa «Rafael». Barcelona: Institut d'Estudis Catalans: Patronat d'Arqueologia de Guissona, 2004.

- MITCHELL, J.M. «International Cultural Relations». A: *Key Concepts in International Relations*. Ed. Paul Wilkinson, n.3. London: Allen and Unwin, in association with the British Council, 1986.
- MOLAS, J. *Poesia catalana romàntica*. Barcelona: Edicions 62, 1974.
- MOLAS, J.; MASSOT, J. *Diccionari de la literatura catalana*. Barcelona: Edicions 62, 1979.
- MOLAS, J. *La literatura catalana d'avantguarda, 1916-1938*. Barcelona: Antoni Bosch, 1983.
- MOLAS, J. *Història de la literatura catalana*. Volum 10. Barcelona: Ariel, 1987.
- MOLAS, J. «Necessitats i raons d'una proposta». A: *Cànon literari. Ordre i subversió*. Edició a cura de Jaume Pont i Josep M. Sala-Valldaura. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs, 1998.
- MOLAS, J. *Sobre la construcció de la literatura catalana*. Palma: Lleonard Muntaner Editor, 2010.
- MOLAS, J. «Introducció. Sobre la literatura i la dinamització de l'entorn». A: *Literatura, territori i identitat. La gestió del patrimoni a debat*. Girona: Curbet Edicions i Espais Escrits, 2011. p.13-19
- MONTANER, M.C. «Nous paisatges de la literatura». A: *III Seminari sobre patrimoni literari i territori, 2007*. www.espaisescrits.cat
- MONTAÑÉS, J. Á. «El 'club' más grande de Cataluña. Las bibliotecas de la Diputación de Barcelona tienen 2,5 millones de socios». Barcelona: *El País* (20/04/2013).
- MONTRAVETA, I. SÁNCHEZ, E. y VALLS, R. *Directorio 2000 del Patrocinio y Mecenazgo en España. La responsabilidad social de la empresa*. Barcelona: Projecció Mecenatge Social, 2000.
- MORALES MIRANDA, J. *Guía práctica para la interpretación del patrimonio: el arte de acercar el legado natural y cultural al público visitante*. Sevilla: TRAGSA, Junta de Andalucía. Consejería de Cultura, 2001.
- MUNILLA, G. (et alt.) *Gestió del patrimoni*. Barcelona: UOC, 1999.

- MUNILLA, G.; ROS, A. *Organització i gestió d'empreses culturals*. Barcelona: UOC, 1999.
- MUNILLA, G. «Presentació». A: Glòria MUNILLA (coord.). *Dossier: La gestió de la cultura, una nova disciplina?* [dossier en línia]. *Digithum*. Núm. 8. UOC, 2006. <http://www.uoc.edu/digithum/8/dt/cat/munilla.pdf>
- MURILLO, F.J. *Estudio de casos*. Madrid: UNAM. Facultad de Formación del Profesorado y Educación.?
- NORA, P. *Les lieux de mémoire*. París: Éditions Gallimard. 1984.
- OLIVERAS, N. «La literatura en el territori: on són els referents? Estat de la qüestió». A: *V Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori, 2009*. www.espaisescrits.cat
- ORTEGA Y GASSET, José. *España invertebrada*. Madrid: Espasa-Calpe, 2011 [1a ed. 1921]
- ORTEGA Y GASSET, José. *La rebelión de las masas*. Madrid: Austral Ediciones Especiales, 2009 [1a ed. 1939]
- PADRÓ, J. «Patrimoni i desenvolupament local: els reptes actuals per a una gestió creativa del patrimoni». A: *Primer Simposi: Patrimoni i turisme cultural*. Programa «Rafael». Barcelona: Institut d'Estudis Catalans: Patronat d'Arqueologia de Guissona, 2004. p. 245-253
- PARDO, J. «Com avaluem l'avaluador? La meta-avaluació» A: *Jornades sobre Avaluació externa de projectes culturals*. Barcelona: Universitat de Barcelona i Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 2010.
- PEDREGOSA, J. «Criteris per a avaluacions: tècniques en projectes per a la Comissió Europea». A *Jornades sobre Avaluació externa de projectes culturals*. Barcelona: Universitat de Barcelona i Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 2010.
- PETIT, M. Tesi doctoral. *La Convenció sobre la Protecció i la Promoció de la Diversitat de les Expressions Culturals de la UNESCO i les polítiques de promoció de la diversitat cultural. El cas de Catalunya i la paradiplomàcia cultural*. 2009 <http://www.tesisenxarxa.net/TDX-0518109-162118/>

- PETIT, M. *Fonaments i propostes per a una (para)diplomàcia de Catalunya a la UNESCO. La importància de la Convenció sobre la protecció i promoció de la diversitat de les expressions culturals*. Barcelona: UNESCOCAT, Centre UNESCO de Catalunya, Quaderns de Recerca Núm. 2/juny 2010.
- PINYOL, R. *Poesia i prosa*. Barcelona: Pirene, 1995.
- PORTA, J. «Models de gestió cultural a Europa: entre el poder i la societat civil». A: *Nous models d'organització per al sector cultural*. 3r. Simposi en Gestió Cultural. Barcelona: Associació de Professionals de la Gestió Cultural de Catalunya (APGCC), 2007.
- POY, P.I. «El cànon narratiu ebrenc: Moncada, Bladé, Arbó». A: *III Seminari sobre patrimoni literari i territori, 2007*. www.espaisescrits.cat
- PRATS, LI. *Antropología y patrimonio*. Barcelona: Ariel, 1997.
- PRATS, LI. «Patrimoni + turisme = ¿desarrollo?» A: *Pasos. Revista de Turismo y Patrimonio Cultural*. Vol. I. Nº 2, 2003. <http://www.pasosonline.org>
- PRATS, LI. «Concepto y gestión del patrimonio local». A: *Cuadernos de Antropología Social de la Universidad de Buenos Aires*, Nº 21, 2005. http://ica.institutos.filo.urba.ar/seanso/?mod=num_21
- PRATS, LI. «La viabilidad turística del patrimonio» A: *Pasos. Revista de Turismo y Patrimonio Cultural*. Vol. I. Nº 9, 2011. <http://www.pasosonline.org>
- PRATS, LI. «El patrimonio en tiempos de crisis». A: *Revista Andaluza de Antropología*. Nº 2: Patrimonio Cultural y Derechos Colectivos. 2012. <http://revistanadaluzadeantropologia.org/uploads/raa/n2/lprats.pdf>
- PUIG PICART, T. *Ciudad y cultura en el siglo XXI. Un paseo por el bosque de la gestión. 605 ideas y un método*. Editorial Buenos Aires, 2000.
- PUIG PICART, T. *Se acabó la diversión: ideas y gestión para la cultura que crea y sostiene ciudadanía*. Buenos Aires: Paidós, 2004.
- RAMOS HIDALGO, A.; PONCE HERRERO, G. (eds.). *Cambio social y gestión cultural*. Alacant: Universitat d'Alacant, 2001.
- RESINA, J. R. «La literatura i les eines d'articulació simbòlica». A: *V Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori, 2009*. www.espaisescrits.cat

- RICHER, A. *Eventos: guía práctica para su planeación y ejecución*. México: Trillas, 1993.
- RIQUER, M.; COMAS, A.; MOLAS, J. *Història de la literatura catalana*. Barcelona: Ariel, 1964-1987.
- RIUS, J. «El MACBA i el CCCB. De la regeneració cultural a la governança cultural». A: Glòria MUNILLA (coord.). *Dossier: La gestió de la cultura, una nova disciplina?* [dossier en línia]. *Digithum*. Núm. 8. UOC, 2006. <http://www.uoc.edu/digithum/8/dt/cat/rius.pdf>
- ROIGÉ, X. «Memòria i identitat». Presentació. A: *Jornades "Paradigmes de futur per realimentar l'acció cultural"*. Universitat de Barcelona, 15-16 de setembre de 2011.
- ROSELLÓ CEREZUELA, D. *Diseño y evaluación de proyectos culturales*. Barcelona: Editorial Ariel, 2006.
- ROSELLÓ CEREZUELA, D. *Diseño y evaluación de proyectos culturales. La utilidad de los proyectos. La importancia de evaluar*. Grazalema, 3 de octubre de 2006. <http://www.cadizcultura.es/AdminManclLaJanda/UserImages/68a8a34d-dd99-44fc-940a-b2165b01e32b.pdf>
- SALA, Toni. «Els espais escrits». *El Punt*. 26/09/2005.
- SANTACANA, J. «El què, el com i el perquè dels equipaments patrimonials de proximitat». A: *VI Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori, 2010*. www.espaisescrits.cat
- SANTILLÁN GÜEMES, R.; ARIEL OLMOS, Héctor. *El gestor cultural: ideas y experiencias para su capacitación*. Buenos Aires: CICCUS, 2004.
- *Seminari sobre patrimoni literari a Barcelona*. Xarxa de patrimoni literari. Sarrià-Sant Gervasi. 26-28 de maig de 2005.
- SILVERS, J.R. *Professional event coordination*. Hoboken, N.J.: Wiley, 2004.
- SOLANILLA, L. «De la trinxera al màster. Un nou espai formatiu per a la gestió de la cultura». A: Glòria MUNILLA (coord.). *Dossier: La gestió de la cultura, una nova disciplina?* [dossier en línia]. *Digithum*. Núm. 8. UOC, 2006. <http://www.uoc.edu/digithum/8/dt/cat/solanilla.pdf>

- SOLDEVILA, LI.; SAMSON, R. «Presentació d'Endrets.cat Geografia literària dels Països Catalans». A: *VI Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori*, 2010. www.espaisescrits.cat i www.endrets.cat
- SOLDINO, T. *Patrimoni i societat: conservació i gestió del patrimoni cultural*. València: Universitat de València, 2004.
- STAKE, R.E. *Investigación con estudio de casos*. Madrid: Morata, 1995.
- SUBIRATS, J. *Análisis y gestión de políticas públicas*. Barcelona: Editorial Ariel, 2008.
- SUBIRATS, J. «Els béns públics i la cultura de l'avaluació». Madrid: *Público*, 25/082011.
- TAYLOR, S.J.; BODGAN, R. *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Barcelona: Edicions Paidós Ibérica; S.A.: 1987.
- TILLY, C. *Grandes estructuras, procesos amplios, comparaciones enormes*. Madrid: Alianza, 1991.
- TODOROV, T. *La literatura en perill*. Barcelona: Galàxia Gutenberg, 2007.
- TORRENTS, Carme. «Patrimonialitzar els espais? Primeres reflexions» A: *I Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori*, 2005. www.espaisescrits.cat
- TORRENTS, Carme. «Aplicacions didàctiques i de divulgació del Mapa Literari Català 2.0». A: *VI Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori*, 2010. www.espaisescrits.cat
- TORRENTS, Carlota. «A la recerca d'un model europeu de xarxes de patrimoni literari». A: *III Seminari sobre Patrimoni Literari*, 2007. www.espaisescrits.cat
- UCCELA, F. R. *Manual de patrimonio literario. Espacios, casas-museo y rutas*. Gijón: Editorial TREA, 2013.
- VAUCLARE, C. *Les événements culturels: essai de typologie*. Culture Études. Production, Diffusion et Marchés. Paris: Département des études, de la prospective et des statistiques, 3, 2009.
<http://www2.culture.gouv.fr/culture/deps/2008/pdf/cetudes-09-3.pdf>
- VENTOSA PÉREZ, V.J. *Desarrollo y evaluación de proyectos socioculturales*. Madrid, Editorial CCS, 2002.

- WILSON, Edward O. «L'entorn viu i el medi ambient». A: XIX Premi Internacional Catalunya. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2007.
- YACUZZI, E. *El estudio de caso como metodología de investigación: teoría, mecanismos causales, validación*. Buenos Aires: CEMA, Working Papers: Serie Documentos de Trabajo, 296, 2005.
- YEOMAN, I. *Festival and events management: an international arts and culture perspective*. Amsterdam Boston: Elsevier Butterworth-Heinemann, 2004.
- ZALLO, R. *El mercado de la cultura. Estructura económica y política de comunicación*. Donostia: Hirugarren Prentsa, S.L, 1992.
- ZALLO, R. (dir.) *Indústrias y políticas culturales en España y País Vasco*. Bilbao: Servicio Editorial de la Universidad del País Vasco, 1995.
- ZALLO, R. Análisis comparativo y tendencias de las políticas culturales de España, Cataluña y el País Vasco. Madrid: Fundación Alternativa y Fundación Autor. [Document de treball 10/2012].
www.falternativas.org/content/download/18601/505692/version/1/file/OC_10_WEB_def.pdf
- ZALLO, R. *Naciones sin Estado, ¿Una contradicción?*. A: <http://www.sinpermiso.info/textos/index.php?id=5005> i <http://www.deia.com> (Consulta 4/6/2012)

9.2. Bibliografia i webgrafia sobre escriptors

Dante Alighieri (1265-1321)

- ALÒS-MONER, RAMON D'. «VIè Centenari de la mort de Dante Alighieri. 1321-1921». A: Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans: MCMXXXI-XXVI. Barcelona.
- *Bolletino del Comitato Cattolico per l'omaggio a Dante Alighieri. Il VI Centenario Dantesco*. Ravenna (1914-1921).
- Angelitti F. et altri. *Dante e l'Itàlia. Nel VI centenario della morte del poeta*. Roma: Fondazione Marco Besso, 1926
- FONS RAMON D'ALÒS-MONER de l'Institut d'Estudis Catalans.
- *L'Osservatore Romano*. Hemeroteca

Bonaventura Carles Aribau (1798-1862)

- ARIBAU, B. C. *La pàtria. Trobes*. Edició facsímil. Amb una introducció a cura de Carles Riba. [Conté una carta de B.C. Aribau a F. Renart i Arús]. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 1933.
- ARIBAU, B.C. *La pàtria. Trobes*. Edició facsímil. [Amb un estudi preliminar de Joaquim Molas]. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 1986.
- *Els cent-cinquanta anys de la Renaixença*. A cura d'Antònia Tayadella. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1983.
- *La Revista «Informacions de La Revista. Qüestionari [sobre La Renaixença]. Respostes rebudes»*, La Revista, XIX (gener-juny 1933).
- MONTOLIU, M. *Aribau i la Catalunya del seu temps*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1936.
- REINA, Francesc. *Obres Completes-Edició Crítica. Salvador Espriu. Enquestes i Entrevistes, I (1933-1973)*. Barcelona: Centre de Documentació i Estudi Salvador Espriu, 1995.
- VILA, J. «Conmemoración de la "Renaixença" A: *La Vanguardia*. 11.4.1983
<http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/1983/04/11/pagina-19/32964285/pdf.html>

Pedro Calderón de la Barca (1600-1681)

- ALONSO DEL REAL, J. *Calderón según sus obras, sus críticos y sus admiradores. Y crónica del segundo centenario de su muerte. Festejado en Madrid durante los últimos días de Mayo de 1881. Obra adornada con grabados de los siglos XVII, XVIII i XIX*. Barcelona: Biblioteca Amena e Instructiva, 1881.
<http://www.archive.org/details/calderonsegunsus00cald>

Louis-Ferdinand Céline (1894-1961)

- <http://www.archivesdefrance.culture.gouv.fr/action-culturelle/celebrations-nationales/>
- <http://www.celine-etudes.org/>
- <http://louisferdinandceline.free.fr/>
- SUDRE, Noémie. «Polémique autor du cinquantenaire Céline». París: *Le Magazine Littéraire*. 20 de janvier de 2011. <http://www.magazine-litteraire.com/content/rss/article?id=18174>
- TERUEL, Ana «La polémica puede con la celebración del aniversario de Céline» Madrid: *El País*, 21 de enero de 2011. http://www.elpais.com/articulo/cultura/polemica/puede/celebracion/aniversario/Celine/elpepucul/20110121elpepucul_7/Tes

Miguel de Cervantes (1547-1616)

- http://www.chde.org/index.php?option=com_content&view=article&id=136:los-mil-rostros-de-el-quijote&catid=27:2005&Itemid=37
- http://www.diba.es/biblioteques/especials/quixot_2005/ivcentenari.asp#webs
- <http://www.las9musas.net/centenario/donqui/donqui.html>
- MONTAÑÉS PEREIRA, Roberto C. *Los mil rostros de El Quijote: De lo intelectual a lo popular. La conmemoración del III Centenario (La España de 1905)*. Comunicació presentada a: Coloquios Históricos de Extremadura, 2005.
- www.quijote.es
- RIERA, C. *La recepció del Tercer Centenari d'El Quixot a la premsa de Barcelona (1905)*. Discurs llegit el dia 18 de juny de l'any 2002 en l'acte de recepció pública de Carme Riera a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona. Barcelona: Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, 2002.

Charles Dickens (1812-1870)

- <http://www.britishcouncil.org/arts-literature-dickens-2012.htm>
- <http://www.dickens2012.org/>
- http://www.dickensmuseum.com/resources/downloads/mayor_of_london_annunces_dickens_2012.pdf

Pompeu Fabra (1868-1948)

- AINAUD DE LASARTE, Josep. «Cronologia de Pompeu Fabra (1868-1948)». A: *Pompeu Fabra en el cinquantenari de la seva mort, el dia de Nadal de 1948*. Nadala. Any XXXII. Barcelona: Fundació Jaume I, 1998.
- Arxiu particular Jordi Mir sobre la Comissió Organitzadora de la Commemoració del Centenari de la naixença de Pompeu Fabra.
  - Actes mecanoscrites de les reunions de la Comissió Organitzadora de la Commemoració del centenari de la naixença de Pompeu Fabra, 1967-1968.
  - Informes mecanoscrits de les activitats (juny 1968 i març 1969)
  - Material divers mecanoscrit i original de la Comissió Organitzadora.
- SOLER, Valentí.
<http://www.normalitzacio.cat/testimonis/index.php?sec=testimonis&n=7334>

Johann Wolfgang von Goethe (1479-1832)

- ACOSTA, L.; ESTEVE, M. L.; HERNÁNDEZ, I.; RADERS, M. *Encuentros con Goethe*. Madrid: Trotta, 2002.
- El Correo de la UNESCO, volumen II, número 7. Agosto 1949.
- *Goethe. Antologia que la Generalitat de Catalunya dedica a les escoles de Catalunya*. Barcelona: 1982. 2a edició.

- KRENJEL, Peter Maximilian. *Klassische Bühnendichtungen der Spanier Herausgegeben und erklärt von Max Krenkel* [Poesías y teatro clásico español, editado y comentado por Peter Maximilian Krenkel]. Leipzig, 1881.
- MANN, Thomas: *Meine Goethereise*. A: Thomas Mann: Über mich selbst. Autobiographische Schriften. Frankfurt am Main 1983, (Ges. Werke in Einzelbänden) S. 388–400, dort S. 395–399. [ED: Thomas Mann. Vortrag, gehalten bei der Zusammenkunft des Rotary-Clubs, München, am 5. April 1932. Erstmals in der →Beilage zum Wochenbericht IV/40 (169) des Rotary-Clubs, München, April 1932.] A: Neumann, Thomas von. (cur.) *Quellen zur Geschichte Thüringens. Kultur in Thüringen. 1919–1949*. Citació 58. Weimar: Landeszentrale für politische Bildung, 1998.
<http://www.thueringen.de/imperia/md/content/text/lzt/11.pdf>
- MATAMORO, Blas. Aquest article va ser editat a la revista *Cuadernos Hispanoamericanos*. El text apareix publicat a "Cine y Letras" <<http://aracne.recol.es/webs/cineyletras2/index.php/Libros/encuentros-con-goethe.html>> (Consulta 19/12/2011)
- NEUMANN, Thomas von. (cur.) *Quellen zur Geschichte Thüringens. Kultur in Thüringen. 1919–1949*. Citació 55. Weimar: Landeszentrale für politische Bildung, 1998. <http://www.thueringen.de/imperia/md/content/text/lzt/11.pdf>
- <http://unesdoc.unesco.org/images/0007/000740/074029so.pdf>
- VERACOECHEA, Luisa. «Las relaciones culturales entre Venezuela y Alemania en la primera mitad del siglo XX». A: *Alemanes en las regiones equinocciales*. José Angel Rodríguez (compilador). Caracas: Alfadil Ediciones, 1999. Colección Trópicos.

Luis de Góngora

- Alonso, D. "Góngora entre sus dos centenarios", en *Cuatro poetas españoles*, Madrid: Gredos, 1962.
- Generació del 27 – Ateneo de Sevilla
<http://www.ateneosevilla.org/actividades/homenajegeneraciondel27.shtml>
<http://www.secc.es>
- Facultade de Filoloxía. Monográfico sobre Vanguardias y Grupo del 27. UNIVERSIDADE DA CORUÑA.

http://www.udc.es/tempo/cuestiones20/docs_gongo01.html

- MARELLI, G. Gerardo Diego y el III Centenario de Góngora (Correspondencia inédita). Valencia: Pre-textos, 2001.
- SORIA OLMEDO, A. Exposición «¡Viva don Luis!. 1927 Desde Góngora a Sevilla.». Residencia de Estudiantes. Sevilla y Madrid, 1998.

<http://www.residencia.csic.es/bol/num4/donluis.htm>

Victor Hugo (1802-1885)

- <http://www.assemblee-nationale.fr/evenements/victor-hugo-3.asp>
- www.culture.gouv.fr
- <http://www.culture.gouv.fr/culture/actualites/celebrations2002/hugo.htm>
- Darmois, Marie-Noële. Exposició "Victor Hugo, l'home oceà". Bibliothèque Nationale de France.
http://chroniques.bnf.fr/archives/fevrier2002/numero_courant/evenement/exposition.htm
- www.education.fr Informe del Ministeri de Cultura i de Comunicació 2001-2002
- Poésie contemporaine et hommage à Victor Hugo
<http://media.education.gouv.fr/file/06/6/6066.pdf>
- <http://victorhugo.bnf.fr/>
- <http://www.victorhugo2002.culture.fr/culture/celebrations/hugo/fr/index1.html>
- <http://www.victorhugo.culture.fr/>

Joan Maragall (1860-1911)

- <http://www.joanmaragall.cat/>
- <http://www.diba.es/biblioteques/recursos/recurs01bib.asp?Bib=0&Id=4681&css=&no>

Josep Pla (1897-1981)

- Any Pla 1997. <http://www.lletres.net/ple/anypla.html>

- <http://www.escriptors.cat/autors/plaj/>
- *Memòria Any Pla 1997*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1998.
- *Vivern, D.* «Incidència de l'Any Pla en els mitjans de comunicació» A: *Memòria Any Pla 1997*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1998.

Mercè Rodoreda (1908-1983)

- www.anyrodoreda.cat
- www.mercerodoreda.cat
- *Any Rodoreda 1908-2008. Programa*. Barcelona: Fundació Mercè Rodoreda i Institució de les Lletres Catalanes, 2007.
- *Any Rodoreda. 1908-2008 Memòria*. Barcelona: Fundació Mercè Rodoreda (IEC), Biblioteca Mercè Rodoreda, 5, 2010.

William Shakespeare (1564-1616)

- Barra, Alfonso. «El Duque de Edimburgo preside los actos conmemorativos del nacimiento de Shakespeare, en Stratford». ABC núm. 18922, 25.4.1964. <http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/1964/04/24/071.html>
- «Destino». Año 1964 N° 1421. 31 d'octubre de 1964 2ª època. Número monogràfic
<http://mdc2.cbuc.cat/cdm4/document.php?CISOROOT=%2Fdestino&CISOPTR=144938&REC=10&CISOBBOX=shakespeare>
- El Correo de la UNESCO. «William Shakespeare a los 400 años». París: Mayo 1964, año XVII. <http://unesdoc.unesco.org/images/0006/000619/061952so.pdf>
- Festivales Shakesperianos. ABC núm. 10.12.1964. <http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/1964/12/10/072.html>

- *Memento of the quarter-centenary year of William Shakespeare, 1564-1964, April 23*. Stanbrook Abbey Press, 1964.
- Shakespeare en España Bibliografía. Siglo XX.

<http://www.um.es/shakespeare/bibliografia/documentos/biblioalfaxx.pdf>

Jacint Verdaguer (1845-1902)

- «Estudis Romànics 1949-1950». Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1951. Núm. 2. [Ressenya de Ramon Aramon i Serra sobre les Obres Completes de Jacint Verdaguer]
  - GENERALITAT DE CATALUNYA. *Memòria de l'Any Verdaguer 2002-2003*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 2003.
  - GENERALITAT DE CATALUNYA. *Verdaguer. Una geografia mítica de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Innovació, Universitats i Empresa, 2009
- http://www.gencat.cat/diue/doc/doc_38895572_1.pdf
- *La Estafeta Literaria*. Núm. 25 (25 d'abril de 1945). Monogràfic Jacint Verdaguer. *La Estafeta Literaria*. Madrid, 1945.
  - MEDINA, J. *Kart Vossler i Catalunya. A: Estudis de Llengua i Literatura Catalanes, XVIII. Miscel·lània Joan Bastardas*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1990.
  - *MISCEL·LÀNIA VERDAGUER 1945, homenatge al poeta nacional de Catalunya amb motiu del centenari del seu naixement*. París: E. Ragasol, 1946.
  - PABÓN, J. *El drama de Mosén Jacinto*. Barcelona: Editorial Alpha, 1954.
  - RUCABADO, R. *Poeta del cielo. Tributo a la memoria del immortal sacerdote poeta Jacinto Verdaguer con motivo del centenario de su nacimiento y del cincuentenario de su muerte*. Barcelona: Editorial Balmes, 1952.
  - SOLDEVILA, LI. «Contribució a l'estudi de les commemoracions verdaguerianes de 1945 als països catalans». A: *Miscel·lània Ricard Torrents. Scientiae patriaeque impendere vitam*. Vic: Eumo Editorial, 2007. p. 529-548

- SOLDEVILA, LI. «Jacint Verdaguer: 1945, la valoració d'un centenari des de l'exili». A: *Congreso Interdisciplinario. Discurso sobre fronteras – fronteras del discurso: Literatura, pensamiento y cultura del ámbito ibérico e iberoamericano*. UAM Poznan, 22, 23 i 24 de noviembre de 2007.
<http://www.frontera.amu.edu.pl/comu5.html#1>
- SOLDEVILA, LI. «Commemoracions verdaguerianes a l'exili europeu i iberoamericà el 1945 i 1952i». A: *Anuari Verdaguer 16. Estudis i Notes*. Vic: Societat Verdaguer, 2008.
<http://www.raco.cat/index.php/AnuariVerdaguer/article/view/201837/325255>
- TORRENTS, R. «Any Verdaguer 2002. Balanç i repte». A: *Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a Vic (17 i 18 d'octubre de 2003)*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2004.
- TRIADÚ, J. «La recepció de Verdaguer per Carles Riba». A: *Actes del Col·loqui sobre Verdaguer, abril de 1986. Primera part*. Vic: Eumo i Ajuntament de Barcelona, 1987.

9.3. Enllaços d'interès

- Agenda 21 de la Cultura <http://www.agenda21culture.net/>
- Associació de Professionals de la Gestió Cultural de Catalunya
www.gestorcultural.org
- Blog *Comunicación Cultural*. www.comunicacion-cultural.com
- Cambra de Comerç. Estudi Pla Estratègic de Cultura.
http://www.bcn.es/plaestrategicdecultura/pdf/Sector_Cultural_Catalunya.pdf
- Centre d'Estudis i Recursos Culturals www.diba.es/cerc
- Centre de documentació cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Biblioteca especialitzada en política cultural i gestió cultural
<http://cultura.gencat.net/biblio/central.htm>
- Centre de documentació cultural del Ministeri de Cultura
<http://www.mcu.es/jsp/>
- COMISIÓN EUROPEA. Informe de la comisión al Parlamento europeo, al Consejo, al Comité Económico y Social Europeo y al Comité de las Regiones.

Informe de evaluación intermedia sobre la aplicación del Programa Cultura.
Bruselas, 10.1.2011.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0810:FIN:ES:PDF>

- Compendium (sistema d'informació dels instruments, mesures, debats, etc. de polítiques culturals a Europa): <http://www.culturalpolicies.net/web/index.php>.
- Escena Cultural. Portal de cultura iberoamericana www.escenacultural.com
- e-barcelona.org www.e-barcelona.org
- Espais Escrits www.espaisescrits.org
- ESTADÍSTICAS CULTURALES (Ministerio de Cultura)
<http://www.mcu.es/estadisticas/index.html>
- Estudis del Departament d'Economia i Finances sobre el sector de la Cultura
http://www.gencat.cat/economia/departament/publicacions/nota/num76_77/index.html i http://www.gencat.cat/economia/doc/doc_19552072_1.pdf
- EURO CULT21. Projecte europeu sobre les polítiques culturals a les ciutats europees. <http://www.eurocult21.org/index.php>
- FUNDACC // El Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
<http://www.fundacc.org/>
- Govern Federal d'Alemanya <http://www.bundesregierung.de>
- INDICADORES ESTADÍSTICOS PARA POLÍTICAS DE ARTE (FICAAC)
<http://media.ifacca.org/files/051208IndicadoresEstadisticos.pdf>
- Indicadores culturales en España.
http://descarga.sarc.es/Curso14/menu_c.htm
- Institut Europeu de la Mediterrània www.iemed.org/
- INSTITUTO CERVANTES www.cervantes.es
- PLA ESTRATÈGIC DE LA CULTURA (Ajuntament de Barcelona)
http://www.bcn.es/plaestrategicdecultura/catala/context_estudis.html
- Portal Iberoamericà de gestió cultural www.gestioncultural.org
- Premi Nobel www.nobelprize.org
- Organització d'actes culturals. Progrés XXI. www.valencianadecultura.com

- Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales (actualment Acció Cultural Espanola) www.secc.es
- Tesis doctorals. Fonts consultades:
  - TDX <http://www.tdx.cat>
  - TESEO <https://www.educacion.gob.es/teseo/irGestionarConsulta.do>
  - CCUC <http://ccuc.cbuc.cat>
  - DART Europe <http://www.dart-europe.eu/basic-search.php>
  - OATD <http://www.oatd.org/>
  - WorldCat <http://www.worldcat.org>
- UNESCO www.unesco.org
- http://portal.unesco.org/culture/es/ev.php-URL_ID=5125&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html
- UNESCO *Definitions of indicator, index and variable* (2003). http://www.unesco.org/water/wwap/wwdr/table_contents.shtml
- UNIÓN EUROPEA www.europa.eu

9.4. Legislació a tenir en compte:

- Ley de 10 de enero de 1879, de propiedad intelectual. Publicada a La Gaceta de Madrid nº 12, de 12 de enero de 1879. <http://derecho-internet.org/node/365>
- Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español. *Boletín Oficial del Estado* (29.6.1985), núm. 155.
- Ley 34/1988, de 11 de noviembre, general de Publicidad. *Boletín Oficial del Estado* (15.11.1988), núm. 274. Modificada per la Ley 39/2002, de 28 d'octubre, de transposició en el ordenamiento jurídico español de diversas directivas comunitarias en materia de protección de los intereses de los consumidores y usuarios. *Boletín Oficial del Estado* (29.10.2002), núm. 259.
- Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* (11.10.1993), núm. 1807,

- Ley 49/2002, de 23 de diciembre, de régimen fiscal de las entidades sin fines lucrativos y de los incentivos fiscales del mecenazgo. *Boletín Oficial del Estado* (24.12.2002), núm. 307.
- Ley 23/2006, de 7 de julio, por la que se modifica el texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual, aprobado por el Real Decreto Legislativo 1/1996, de 12 de abril. *Boletín Oficial del Estado* (8.7.2006), núm. 162.
- Llei 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* (2.5.2008), núm. 5123.
- Normes ISO 9001 i 9004 sobre qualitat.
- UNESCO. Convencions:
  - Convenció sobre la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals. París, 20 d'octubre de 2005.
  - Convenció per a la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial. París, 17 d'octubre de 2003.
  - Convenció sobre la Protecció del Patrimoni Cultural Subaquàtic. París, 2 de novembre de 2001.
  - Convenció sobre la Protecció del Patrimoni Mundial Cultural i Natural. París, 16 de novembre de 1972.
  - Convenció Universal sobre Drets d'Autor, revisada a París. París, 24 de juliol de 1971.
  - Convenció sobre les Mesures que han d'adoptar-se per prohibir i impedir la importació, l'exportació i la transferència de propietat il·lícites de béns cultural. París, 14 de novembre de 1970.
  - Convenció Universal sobre Drets d'Autor. Ginebra 6 de setembre de 1952.

10. ANNEXOS

10.1. ENTREVISTA A VICENÇ ALTAIÓ, COORDINADOR DE L'ANY PLA

Any Pla

Dates: 4.2.2013 i 4.3.2013

Durada: 2h

Qüestionari:

1. Quins són els motius que han portat a celebrar l'Any Pla?

Els motius que van portar a celebrar l'Any Pla van ser, tot coincidint amb el centenari del naixement de l'escriptor, la voluntat de posar en valor la figura de Josep Pla com a escriptor i periodista; modernitzar-ne la imatge i intentar canviar l'opinió controvertida que, en general, es tenia de l'autor; fomentar les edicions de la seva obra per posar-la de nou en valor, i potenciar la lectura de la seva obra.

2. D'on va sorgir la idea de celebrar l'Any Pla? A proposta de la família, de la Fundació Josep Pla o a proposta de l'administració?

La iniciativa de commemorar el centenari del naixement de Josep Pla va sorgir de la Fundació Josep Pla i aquesta ho va proposar a la Conselleria de Cultura, aleshores dirigida pel conseller Joan M. Pujals, que va considerar que s'havia de celebrar el centenari del naixement de l'escriptor. El director general de Promoció Cultural, Romà Cuyàs, em va demanar que preparés un programa d'activitats similar al que ja havia preparat per a commemorar l'Any Miró, l'any 1993, del qual vaig ser el comissari.

Per preparar un programa d'activitats de l'Any Pla que recollís totes les inquietuds i que, a la vegada, estigués adreçat tant al nivell acadèmic com al nivell popular vaig mantenir entrevistes i reunions amb la Fundació Josep Pla, els editors de Destino, Josep Vergés i Andreu Teixidor, i els hereus de Josep Pla.

3. Com s'ha organitzat l'Any Pla? El finançament ha estat públic o privat?

L'Any Pla es va organitzar amb una Comissió d'Honor, que es va reunir en comptades ocasions, i una Comissió Executiva que va ser l'ànima de l'Any Pla, perquè ens reuníem una vegada al mes per fer el seguiment del funcionament de totes les activitats programades i també de les activitats proposades per les entitats.

Per organitzar el programa de l'Any Pla vaig seguir la mateixa pauta que per a l'Any Miró, però en lloc de posar èmfasi en les exposicions, aquí es va donar prioritat a les edicions, després els espectacles, les activitats educatives i les lectures. Una

innovació va ser incloure un apartat per a les activitats gastronòmiques, que l'any 1997 no tenien el reconeixement que tenen ara. També són de destacar les rutes literàries, perquè actualment es parla molt de turisme cultural però l'any 1997, no. Aquest programa es va consensuar amb totes les parts implicades. També es van tenir en compte el món acadèmic, les iniciatives populars, els ajuntaments, d'una manera especial l'Ajuntament de Barcelona i l'Ajuntament de Palafrugell, i altres entitats que s'hi volien sumar. A proposta meua, des de la Conselleria de Cultura es va enviar una carta a tots els ajuntaments i entitats culturals de Catalunya en la qual se'ls informava de la celebració de l'Any Pla i se'ls convidava a participar-hi amb les propostes d'activitats que volguessin dur a terme. Tingues en compte que en aquella època no hi havia els mitjans de divulgació que hi ha ara: Internet, pàgines web, etc.

Pel que fa al finançament de l'Any Pla va ser mixt. T'haig de dir que el pressupost de l'Any Pla va ser molt modest si el comparem amb el pressupost de l'Any Miró. En l'apartat públic, la Conselleria de Cultura va destinar recursos econòmics per a algunes activitats concretes que van anar a càrrec de la Institució de les Lletres Catalanes, com per exemple l'exposició central que es va fer a la sala d'exposicions del Palau Marc, i que després també es va fer a la Fontana d'Or de Girona. Jo vaig exercir la coordinació de totes les activitats promogudes des de l'organització de l'Any Pla i també les que anaven proposant les diferents entitats, centres culturals, ajuntaments, etc. Això compaginant la feina amb la direcció del KRTU (Cultura recerca tecnologia universals).²⁶⁶ Vaig comptar amb la col·laboració del personal del KRTU. La resta del finançament de les activitats va ser privat, com per exemple l'Obra Social de La Caixa va assumir l'exposició sobre «Pla i els homenots artistes» que es va fer a l'edifici de La Caixa que hi ha a la plaça de Sant Jaume de Barcelona. Les entitats que organitzaven activitats, les feien en coordinació amb l'Any Pla, però amb càrrec al seu propi pressupost.

4. Quins problemes i quins avantatges ha comportat aquesta organització?

Els esdeveniments amb aquest volum d'activitats i amb una durada tan llarga tenen les dificultats de gestió, de consensuar les activitats proposades per les entitats, i a la vegada reconduir-ne algunes. D'una banda, és bàsic comptar amb la implicació de la societat civil. I de l'altra banda, cal tenir en compte els suggeriments i aportacions dels especialistes i estudiosos. En aquest darrer aspecte, vaig instar als especialistes a què

---

²⁶⁶ Centre creat per la Generalitat de Catalunya l'any 1990 amb la finalitat de fomentar la creació i la recerca més innovadora des d'una relació intersectorial entre humanistes i científics a través de l'anàlisi dels nous llenguatges i amb l'intermediari de les noves tecnologies. Aquest centre, des de l'any 2008, està vinculat al Centre d'Arts Santa Mònica.

innovessin i fessin noves aportacions. És molt important fer constar que, al marge del funcionament i de la pròpia idiosincràsia de les institucions, sempre prima el tarannà de les persones que fa que les coses funcionin i les activitats es puguin dur a terme amb cooperació i col·laboració. Un aspecte que cal tenir en compte és escoltar tothom i després gestionar les propostes de les persones i de les entitats, perquè això garanteix un bon funcionament i una bona organització de les activitats.

5. Quina ha estat la durada dels actes commemoratius? Com es va concretar?

L'obertura oficial dels actes va tenir lloc el dia 7 de març de 1997, al Palau de la Generalitat, perquè era la data més propera a la data del naixement, el 8 de març de 1897, i la data de la cloenda es va fer coincidir amb la data més propera a la data de la mort, el 23 d'abril de 1981. Entre aquestes dues dates es van celebrar una sèrie d'actes que van seguir una seqüència paral·lela i lineal al llarg d'aquest període de temps. La durada aproximada va ser d'un any i mig. La promulgació oficial es va fer per Decret 38/1997, de 18 de febrer, publicat al DOGC núm. 2337, de 24 de febrer de 1997, pel qual es creava la Comissió nacional la Comissió Nacional de la Commemoració del Centenari del Naixement de Josep Pla.

Les activitats es van iniciar el gener de 1997 i es van acabar el maig de 1998. Les activitats centrals es van anar organitzant en funció del programa definit per la Comissió Executiva, en el qual s'hi va implicar tothom, superant polèmiques polítiques i històriques.

6. En quins països s'han celebrat actes commemoratius?

Les activitats de l'Any Pla, majoritàriament van tenir lloc a Catalunya, principalment a Barcelona i a Palafrugell. També es van celebrar activitats a Madrid i al País Valencià. A l'estranger es van organitzar algunes activitats al Regne Unit, a França i a Itàlia.

7. Com valora la participació de les entitats i les institucions? I la participació ciutadana?

La implicació de les entitats tan públiques com privades va ser molt gran i molt variada. Hi van participar moltes entitats: ajuntament, centres culturals, escoles..., i la participació ciutadana va ser molt significativa. Realment, s'hi va implicar tothom, com t'he dit abans.

Una cosa que cal tenir en compte és el paper que juguen els drets intel·lectuals, els hereus, les entitats de gestió de drets, perquè a vegades els mateixos titulars dels

drets posen traves a la difusió de l'obra de l'autor, per por de perdre ingressos. És molt important distingir entre el que és una obra per al públic, oferta per exemple des del Teatre Nacional de Catalunya, o una obra interpretada per un grup amateur que el que fa és divulgar, sense ànim de lucre, l'obra de l'escriptor. En el cas de l'Any Miró, vaig negociar amb els advocats i amb els hereus que durant aquell any, tot el que s'utilitzés des de l'organització de l'Any Miró fos lliure. En el cas de l'Any Pla, des d'Edicions Destino es van fomentar tota mena d'edicions de l'obra de Josep Pla.

8. Quina avaluació global faries dels resultats obtinguts?

Realment, els resultats obtinguts van ser molt satisfactoris. Personalment, crec que la celebració de l'Any Pla l'any 1997 va ser un dels majors esdeveniments culturals celebrats en relació amb el món de l'escriptura literària. És una llàstima que no comptem amb dades estadístiques, però la *Memòria de l'Any Pla*, publicada per la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya, reflecteix el gran nombre d'activitats i d'aportacions d'altres entitats que es van dur a terme. Els mitjans de comunicació es van fer molt de ressò de les activitats que s'anaven organitzant. Si mires la memòria veuràs que es van organitzar moltes exposicions, es van publicar noves edicions, es van fer moltes conferències i obres teatrals, i activitats pedagògiques i no oblidem les rutes literàries i gastronòmiques, que com ja t'he comentat van ser una innovació en aquell època.

9. Com creus que es poden fomentar els estudis sobre l'obra i la vida de l'escriptor?

És evident que els estudis sobre l'obra i la vida de Josep Pla s'han de mantenir vius a partir de la lectura, relectura, edicions i reedicions de la seva obra. També amb totes les possibilitats que ofereixen les obres dels escriptors: espectacles, audiovisuals, i lectures públiques.

Els mitjans audiovisuals són una bona eina de divulgació de la literatura. Amb motiu del centenari del naixement de l'escriptor, TVE i TV3 van realitzar en col·laboració una sèrie de sis capítols d'una hora per retre-li homenatge amb el títol d'*Homenots*. El director de continguts de l'obra va ser l'escriptor Xavier Bru de Sala i el director de la sèrie va ser Sergi Schaaf. La sèrie indagava en les diferents facetes de Josep Pla: escriptor, periodista, catalanista, col·laboracionista amb el règim de Franco, reservat, afable... Per, finalment, presentar la seva relació amb els homenots: el diplomàtic i escriptor Josep Carner, el filòleg Joan Coromines, el polític Enric Prat de la Riba i el pintor Josep Maria Sert, entre d'altres. Tot això amb la finalitat d'aconseguir que

l'espectador que hagués llegit alguna vegada Pla el tornés a llegir i el que no el conegués que sentís curiositat per llegir-lo.

L'edició revisada d'*El quadern gris* que s'acaba de publicar l'any 2012 és una prova evident que l'obra de Pla continua vigent en la nostra societat.

10. Com creus que es poden fomentar els estudis sobre la literatura catalana a Catalunya? I a l'estranger?

És bàsic que els estudis de la nostra literatura i de la nostra cultura es difonguin, i que els nostres estudiants i el nostre professorat, tant de secundària, batxillerat, com universitari estudiïn i treballin l'obra dels nostres clàssics perquè no siguin uns desconeguts per a nosaltres.

Però sempre cal actuar amb una visió àmplia i oberta, per poder fer conèixer la nostra cultura, la nostra llengua i la nostra literatura a l'estranger. Ja sigui per mitjà de l'Institut Ramon Llull, que està fent una gran tasca de promoció de la llengua i la literatura catalanes a tot el món, dels lectorats de català a les universitats o bé per mitjà de la commemoracions però d'una manera mesurada perquè sinó es corre el risc de saturar el públic amb efemèrides.

10.2. ENTREVISTA A VÍCTOR BATALLÉ, COMISSARI DE L'ANY VERDAGUER

Any Verdaguer

Data: 13.2.2013

Durada: 2 hores

1. Quins són els motius que et van portar a celebrar l'Any Verdaguer?

La celebració de l'Any Gaudí i l'Any Verdaguer van coincidir en el temps. Entre aquestes dues commemoracions hi ha algunes diferències: quantitatives, de diners i de personal. Però, a més n'hi ha una altra de molt important que és l'interès personal del president Pujol per veure com es podia desenvolupar la part més complexa de la commemoració de l'Any Verdaguer, que era l'aspecte religiós. No oblidis que Verdaguer segueix sent un trauma psicològic per aquest país i que a sobre Verdaguer té dues sectes: els *verdageristes* i els *verdagerians*, persones que si poguessin matar per una paraula ho haurien fet. Mai havia vist tanta passió per la història. Verdaguer té una part popular i una part molt estudiada però també té molts cantons foscos que ningú em va dir que evités. El que va passar és que jo realment els vaig voler evitar perquè m'emascaraven la figura portentosa del personatge. En la literatura europea és molt difícil trobar un home amb dues *opus magnes* com Verdaguer. Una persona que escriu *L'Atlàntida* i *El Canigó*. Això és inversemblant. Aleshores, jo pensava que feia més servei a Verdaguer explicant la part extraordinària del personatge que no la part fosca dels amors, del presumpte espiritisme, de la seva confrontació amb el bisbe, etc. De tota manera, hi vaig haver d'entrar perquè no vaig voler que mai em diguessin que jo no sabia de què em parlaven. Però t'haig de dir que al voltant de Verdaguer es respirava un aire d'excomunió. Vaig organitzar actes a tot Catalunya, però l'únic lloc on no vaig poder fer-ne cap va ser a Barcelona, no et diré perquè, simplement perquè era Verdaguer. Per contra, a Montserrat sí que ho vaig poder fer. Verdaguer és un senyor que està ben viu, és un autor que la seva ombra segueix marcant tota una tendència literària i humana de Catalunya. Aquest marc complex de Verdaguer va ser el més difícil d'explicar.

Els motius van ser, anava a dir casuístics, van ser de dates, de dir ara toca. El 2002 es commemoraven cents anys de la mort de Verdaguer. Però en comptes de ser una història literària, va ser una història emocional i en alguns moments va ser comparativa amb l'Any Gaudí. Fins i tot, Gaudí i Verdaguer van fer coses plegats perquè tenien el

mateix confessor i anaven a Sant Felip Neri. Per això, vam organitzar actes conjunts, però el Daniel Giralt-Miracle, Comissari de l'Any Gaudí, i jo estàvem en una onda diferent. Ell estava més dedicat a la difusió internacional, diguem a l'explotació turística de Gaudí, a les reproduccions *gaudinianes* per als japonesos. I, evidentment, jo no podia vendre el Canigó a cap japonès.

2. D'on va sorgir la idea de celebrar l'Any Verdaguer? A proposta dels hereus o a proposta de l'administració?

La proposta d'organitzar l'Any Verdaguer, com t'he dit abans, no va ser una proposta de l'administració, va ser un encàrrec directe del president Pujol, sense cap intermediari. El president Pujol un dia em va trucar i em va dir "és que jo crec que tu tens al cap una altra cosa, però jo crec que ara tu hauries d'organitzar la commemoració de Verdaguer..." i jo, que estava en capella per dedicar-me a l'Institut Ramon Llull, vaig dedicar-me a programar l'Any Verdaguer.

3. Com s'ha organitzat l'Any Verdaguer? El finançament ha estat públic o privat?

L'Any Verdaguer es va organitzar en una Comissió de la commemoració del centenari de la mort de Jacint Verdaguer, en la qual hi havia una Comissió d'Honor, una Comissió Executiva, un Consell Literari i una Coordinació. Aquestes dades les trobaràs a la *Memòria d'activitats*.

Una altra cosa que va passar que val la pena comentar és que, amb tota la gent que hi estava ficada, sempre va transcendir la voluntat obcecada de Víctor Batallé en difondre Verdaguer i això va provocar que la gent conegués Verdaguer, i de cop i volta, s'adonessin que quan cantaven el *Violai*, cantaven Verdaguer. Allò realment va ser un impacte.

La veritat és que com a Comissari vaig ser el fil conductor de una llarga llista d'activitats. Però sobretot em vaig dedicar a predicar, perquè jo crec molt en anar a predicar, agafar la maleta i anar a explicar el que fas. Jo agafava i anava explicant qui era Verdaguer per tot arreu. Vaig anar al Departament d'Ensenyament, on vaig comptar amb la col·laboració de la Carme-Laura Gil, aleshores Consellera d'Ensenyament, que em va ajudar força per anar a predicar a les escoles. Era un

moment àlgid, la Carme és una persona molt ferma. Li deia: “Jo vull anar als instituts, jo vull estar en contacte amb els xavals.” Així que vaig anar a un Institut de Badalona, perquè jo sóc de Badalona. Ja hi havia anat alguna vegada a presentar algun dels meus llibres. Quan vaig ser al mig de l’aula els hi vaig preguntar si havien sentit a parlar de Verdaguer. I un noi em va respondre: “Vostè és una persona intel·ligent”. “Per què ho dius?” li vaig preguntar. “Home, venir a parlar d’una estació de metro no és el que esperàvem”. Li vaig respondre: “Que bé que ho has marcat!. És això el que ha de canviar que Verdaguer no és només una parada de metro, que Verdaguer no és graciós, és un escriptor, un poeta.” També anava a predicar als mitjans de comunicació, la ràdio, la televisió, els diaris, perquè en parlessin.

Una de les preocupacions que vaig tenir per configurar el programa de l’Any Verdaguer va ser fer conèixer la figura del Verdaguer persona, el Verdaguer que et fa somriure, el Verdaguer encisador... I no el polèmic, que era el que interessava a molta gent. Mostrar la transversalitat del personatge era una gran preocupació per mi. En un sopar amb l’Àlex Susana i el Baltasar Porcel va sortir a la conversa “Què és el que et queda per fer en l’Any Verdaguer?”. Dic: “Una cosa que no puc fer: una entrevista impossible”. “Què vols dir?”, em van preguntar. “Home, agafar a Verdaguer, anar a Vallvidrera i que algú l’entrevisti”. En Porcel, que era molt intel·ligent, va agafar i va convèncer a qui havia de convèncer. No sé amb qui va parlar però el resultat és un magnífic programa en el qual Baltasar Porcel entrevista a Jacint Verdaguer, interpretat per l’actor Lluís Homar, a Vallvidrera i que porta per títol *L’entrevista impossible*.

Amb el canvi de conseller les coses van anar diferents i algunes històries que estàvem preparant amb molta il·lusió es va estroncar. Com per exemple, la del monument a Santa Maria de Déu del Món. Jo vaig preparar el muntatge per aconseguir diners per fer una estàtua i això va quedar aturat. Cinc anys després em truca el rector, que és un amic i és un *patriotàs* i em convidar a anar a visitar-lo per parlar del monument de Verdaguer. Li vaig preguntar: “Què he de fer jo?”. I ell em respon: “Clar, home, que n’ets el comissari. Tu has de començar això...”. Vam anar a Girona, a parlar amb l’escultor, que va estar encantat amb la idea de l’estàtua. Perquè jo tenia molt clar com volia aquella estàtua, jo volia un altre Verdaguer, el Verdaguer que volia que quedés: el preocupat per la llengua, el preocupat pel país. I això algunes persones i entitats no ho entenien.

Una altra activitat que va tenir molt poca difusió, però en canvi va ser extraordinària i a la vegada difícil d’organitzar, va ser l’homenatge de les arts escèniques a Verdaguer

que vam fer al Teatre Nacional. Si mires la *Memòria* veuràs qui va participar. Però el que va passar és molt bo, és que no vaig poder comptar amb la col·laboració de la gent del TNC. Un exemple és que ningú no va enregistrar en vídeo l'espectacle, ni per a l'arxiu. És a dir, no podia ser que el Comissari de l'Any Verdaguer, en un mes i mig, es posés a dirigir a artistes representatius del món del teatre, com l'Anna Lizaran, la dansa, la música, i ho fes a Teatre Nacional i que l'espectacle sortís bé.

Una de les persones que va col·laborar molt en l'Any Verdaguer va ser el Carles Duarte, que aleshores era Secretari General de la Presidència, però que és una persona, que encara que tingui un càrrec, davant la feina s'arremanga. La persona que s'ocupava de la casa de Vallvidrera, la Mari Cruz Martín, també va ser molt col·laboradora, molt ben disposada a resoldre reptes.

M.V. El finançament ha estat públic o privat?

El finançament de l'Any Verdaguer va ser tot públic.

Aleshores vaig inventar-me una cosa, que em va funcionar moltíssim, que després he vist que l'ha fet molta més gent... Es tractava d'anar a una editorial i presentar-los la publicació, els hi garanties que n'hi compraries 500 exemplars i que havien de posar el logotip de l'Any Verdaguer. Moltes d'aquestes publicacions les vam enviar als lectorats de català de les universitats de tot el món. Aquesta era una tasca que vam fer amb en Carles Duarte i va anar molt bé, això va fer que el nombre de publicacions fos molt elevat. Molt elevat precisament perquè el comissari els hi feia de comercial i de distribuïdor.

4. Quins problemes i quins avantatges ha comportat aquesta organització?

Problemes tots eren d'índole ideològica, com t'he dit. Per la complexitat de la figura del personatge. Problemes d'organització cap perquè era jo que m'ho feia tot. Per exemple, m'inventava que volia unes banderoles de l'any Verdaguer. Ningú em va dir: "No ho facis". I ja està, les vam fer amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona.

Alguns dels problemes van venir derivats dels egos de les persones que hi havia al capdavant de les institucions, però era qüestió de trampejar-los o buscar aliats per resoldre les coses.

5. Quina ha estat la durada dels actes commemoratius? Com es va concretar?

La durada, jo crec que van ser al final de tot, comptabilitzats, uns 20 o 22 mesos. Ho podràs comprovar a la *Memòria d'activitats* que vam editar. L'èxit ens va sobrepassar i aleshores vam haver de continuar l'any següent. És a dir, que moltes de les coses van passar l'any 2002, però també moltes es van fer l'any 2003, amb actes que jo diria que van anar amb l'epígraf de l'Any Verdaguer. Després se'n van celebrar més, però no vam ser a temps de posar-los a la web. L'espai web era una de les deficiències que nosaltres teníem... tot i que miràvem de mantenir com podíem la persona que s'encarregava del manteniment, però Internet en aquells moment no era el que és ara. No teníem els recursos dels quals ara disposem. Ni teníem el *Facebook* ni aquestes coses per crear una xarxa molt més àmplia. Aleshores, el web estava més pensat per consulta.

Un dels èxits de l'Any Verdaguer va ser una història molt curiosa. Va ser una doble pàgina que vam publicar a *La Vanguardia*. Això mira-ho perquè és una experiència que realment va ser molt emblemàtica. Jo volia involucrar a tot Catalunya en la celebració de l'Any Verdaguer. Vaig començar a preguntar a alguns municipis si farien alguna cosa per commemorar el centenari de la mort de Verdaguer: "Vostès faran alguna cosa per Verdaguer?". Em responien: "Sí, farem un recital poètic amb la gent gran del poble". D'acord, li direm "Cicle tercera edat poesia de Verdaguer". Amb totes aquestes informacions li vaig dir al Carles Duarte hem de publicar això a *La Vanguardia*, i vam omplir dues pàgines senceres. Això va tenir un efecte multiplicador, un efecte mirall que va fer que molta gent que no tenia res a veure amb Verdaguer busqués coses i tingués coses a veure amb Verdaguer. Jo me'n recordo que una vegada vaig anar a predicar més enllà de Sant Sadurní d'Anoia...Torrelavid...no me'n recordo. La història és preciosa perquèestic allà i hi ha el capellà del poble, un home de 80 anys, absolutament compungit, em diu: "Jo tinc tres cartes de Verdaguer". "Sí, Verdaguer li va escriure a la meva mare." "Tinc uns manuscrits, però no els hi donaré perquè se me'ls emporti allà al museu, si vol li ensenyo". Em va ensenyar tres cartes inèdites. Quan li vaig dir això al catedràtic Jordi Castellanos, em va dir: "Què dius, què dius?, això és molt interessant". Li vaig respondre: "No, aquest senyor que faci el que

vulgui amb les cartes de Verdaguer. Són les seves cartes personals parlant dels goigs de la Verge i de no sé què a la mare d'un senyor". Tot per una fixació que tenia Verdaguer amb les senyores.

6. En quins països s'han celebrat actes commemoratius?

La projecció internacional de Verdaguer va ser curta, va ser tremendament difícil. Jo vaig fer coses a París, a Londres, a Oxford, amb tots els catalanistes que hi havia, però jo parlaria d'esdeveniments de to menor.

El tema de les exposicions va ser complicat perquè la Biblioteca de Catalunya tenia molt material sobre Verdaguer però ells van voler preparar la seva pròpia exposició, que es va fer al Palau Moja. Nosaltres vam organitzar-ne d'altres, per exemple una al MNAC que va tenir molt d'èxit, que combinava textos del poeta amb fotografia de paisatges naturals i una altra exposició al Museu de Montserrat. Algunes exposicions van ser itinerants. Pel que fa a accions internacionals, jo no podia amb tot, a mi m'hagués agradat una visió europea de Verdaguer, però no hi vaig poder arribar. Vaig fer algunes accions puntuals, com per exemple a la Universitat de Tübingen. Però com t'he dit, era complicat perquè jo no arribava a tot arreu i si anava a predicar a fora, no podia predicar a dins i tampoc m'interessava perquè no ho podia fer bé. Vaig mirar de demanar la col·laboració de l'Instituto Cervantes, però no va ser possible. Bàsicament perquè jo era qui era i perquè ells consideraven que jo li donava un aire catalanista. Segur que hagués encaixat si jo li hagués donat un altre aire. Ja saps que, des de començaments de segle, Verdaguer té un gran predicament a Espanya. Si jo els hagués presentat *L'Atlàntida* i *La Gran Hispania* i tota la resta, segur que hagués anat bé. Però no, perquè jo volia *El Canigó*. I no, no hi va haver manera. Tot i que vam fer una exposició divulgativa al Senat a Madrid on els serveis culturals de la Institució van ser molt efectius.

Amb la difusió internacional vaig tenir molts problemes. Jo et diria que la projecció internacional de Verdaguer segueix sent una assignatura pendent d'aquest país. Bàsicament perquè Verdaguer a nivell cultural és una peça única, és un poeta únic que el pots traduir a llenguatge contemporani i seguirà sent el que és. Tal i com han fet els francesos amb Víctor Hugo, el que han fet els anglesos, ja no et dic amb Shakespeare, sinó amb Beckett. Nosaltres no tenim aquesta percepció de dir aquest és un autor extraordinari, anem a vendre'l. No, no la tenim.

Per exemple, amb la traducció de les obres de Verdaguer. No vaig trobar a ningú. Fins i tot vaig intentar-ho amb la traducció de *L'Atlàntida*. Vam encarregar a una persona la traducció a l'anglès, però no va acabar la feina. Aquesta és una de les "espines" que em va quedar, però és que no vaig tenir forces per fer-lo traduir a deu llengües, que era el que jo volia. No va ser un problema polític, perquè la voluntat per part de Presidència de la Generalitat hi era, però teníem pocs diners, tampoc era un moment àlgid, el país passava per problemes difícils.

7. Com valoraríeu la participació de les entitats i les institucions? I la participació ciutadana?

La participació ciutadana la valoraria amb un deu. La participació de les institucions que més tocaven a l'Any Verdaguer amb un nou. La participació de l'Ajuntament de Barcelona amb un 3. Però és clar, a vegades les coses no funcionen per problemes entre les persones que hi ha al capdavant. Com t'he dit abans, vam voler organitzar un espectacle conjunt Gaudí i Verdaguer a la parròquia de Sant Felip Neri i tot eren problemes. Sort que al final va intercedir el Daniel Giralt-Miracle i vam poder organitzar-lo. Tot i que jo posava èmfasi en què Gaudí i Verdaguer eren dues figures molt diferents, cal dir que Gaudí i Verdaguer, com t'he comentat abans, van compartir confessor i anaven a Sant Felip Neri, a més van comptar amb la col·laboració de dos mecenes importants de l'època: el compte Güell i el marquès de Comillas, respectivament.

8. Quina avaluació global faríeu dels resultats obtinguts?

La valoració de l'Any Verdaguer és molt positiva i tot el que ha quedat de Verdaguer, a nivell documental, és molt positiu. Però, bàsicament, perquè la gent es va enamorar d'una història que desconeixia. Actualment, no tenim líders carismàtics, no em refereixo als polítics, sinó líders que diguis: "Jo amb aquesta persona m'identifico, amb la seva història..." La història de Verdaguer, com aquell noieta de Folgueroles, que baixa a Vic, que li agrada de caminar pel país amb una maleta de cartró i un paraigües, que ve a Barcelona amb les espartenyas, que guanya Jocs Florals amb les seves poesies. Aquesta és una història molt fàcil d'explicar, amb un moment molt bonic de la Renaixença. A més a més, amb un valor molt gran perquè, si tu excaves una mica, el que encisa de Verdaguer és el do de la paraula. És un poeta, que està enamorat, no com nosaltres, està enamorat d'una cosa tan extravagant com la Verge.

Per a Verdaguer la Verge era una mena de síntesis entre la seva mare i la dona que ell hagués volgut tenir i que no tenia...i això ho explicava d'una manera tan planera que un xicot de catorze anys ho entenia perfectament.

Durant la celebració de l'Any Verdaguer vaig trobar que hi havia molta gent amb molta curiositat pel personatge i per l'obra, és clar. N'hi ha tanta que jo només feia que recomanar "Llegeix-te això, llegeix-te allò altre...", "Has vist això...?", "Has vist allò altre?". Ens vam preocupar molt perquè l'obra fos molt divulgada, que hi hagués accés immediat a un poema fàcil de recordar, a una melodia fàcil d'evocar. Vaig tenir l'ajuda d'un personatge fonamental, que es diu Xavier Bonastre per a la música. Perquè a mi m'importava força que la música de la època quedés reflectida. És a dir, jo vaig voler que l'art quedés reflectit, que la música, que l'urbanisme quedés reflectit, simplement per sumar. Perquè el personatge era el vèrtex d'una època i el que es va poder veure i el que es va poder gaudir representava una època. Això va funcionar, la singularitat fa que les coses funcionin. Tu ho sabràs més bé que jo. Rodoreda és una bona escriptora però no me la vaig sentir meva. Miro de parlar objectivament. En canvi, Verdaguer tothom se'l sentia seu. Hi faig referència perquè té aquesta transversalitat, és a dir, ja no és que sigui català, és que era cristià. Com t'he dit abans, Verdaguer és el noi que arriba del poble petitet, tot allò que l'envolta, la vida que porta. Hi ha poemes de Verdaguer que els recordes des de petit, des de que la teva meva mare te'ls deia. Sempre ha tingut un punt d'arribar a tothom.

9. Com creieu que es poden fomentar els estudis sobre l'obra i la vida del poeta i escriptor? Com creieu que es poden fomentar els estudis sobre la literatura catalana a Catalunya? I a l'estranger?

Actualment, les coses no van com les vam fer aleshores, es parla de fomentar però a través d'un còmic. Per exemple, em consta que per a la commemoració del 1714 estant preparant un còmic, un joc virtual... D'això no en quedarà res, no té cap valor. Els TBO quan els acabaves de llegir, els llençaves. Aleshores, un especialista et diu "No, és que fem un llibre científic molt bo". Tampoc té cap valor perquè ningú el llegirà. És a dir, quan organitzes alguna cosa s'han de buscar noves maneres de comentar i realment has de tenir molt clar quin camí has d'agafar.

Fomentar és molt difícil. L'única cosa que pots fer és crear uns referents inamovibles. El problema de Verdaguer és que ara no és l'Any Verdaguer i actualment ningú en

parla. Quan va ser l'any tothom en parlava, vam sortir a tota la premsa. Tothom volia parlar de Verdaguer, perquè el vam posar de moda. Però no crec que aquesta sigui la manera.

Llavors, fomentar...no, jo crec que s'han de crear punts de referència. Tu has de tenir molt clar que al senyor Harold Bloom li van donar el Premi Internacional Catalunya pels seus estudis catalanístics i sobre Verdaguer. Quan aquest senyor realment només havia fet alguns estudis. En una conversa em va reconèixer que el seu cànon literari estava mal fet, perquè Verdaguer no hi era. Bloom té una deixeble que es diu Camille Plaggia. Es dedica als estudis de gènere, i estava fent un llibre molt diferenciador a Amèrica sobre identitat i sexe, sobretot sexe femení. Al cap de dos anys, aquesta senyora m'escrivi un *e-mail* i em demana que li faci arribar alguna obra de Verdaguer ben traduïda a l'anglès perquè no en troba cap.

L'obra de Verdaguer es pot trobar a totes les biblioteques. A Folgueroles sí que hi ha la font de la Verge apareguda, i hi ha una placa i pots anar a mirar-la, però això no és un punt de referència. Fomentar seria que cada sis mesos els personatges més importants de la literatura es trobin i parlin de Verdaguer. Però això un Any no ho fomentarà mai, hi ha d'haver una continuïtat.

Actualment, la universitat no està per crear punts de referència, per fomentar la literatura. Jo he col·laborat molts anys amb la universitat, he treballat molt i amb molta gent. Per exemple, en el cas de l'Any Verdaguer en lloc d'anar a buscar els catedràtics de primera línia, vaig anar a buscar a una professora jove, Mita Casacuberta, perquè parlés de Verdaguer. I tothom em deia: "Però que fas" i jo els deia, busco persones que d'aquí a cinc o deu anys puguin continuar parlant de Verdaguer. Això va ser difícil d'entendre. Per a la conferència inaugural sí que vam comptar amb la col·laboració del catedràtic Joaquim Molas. Hi van assistir unes dues-centes persones. També vam fer un espectacle musical amb un quartet i un noi que recités Verdaguer al jardí de la universitat. Però la universitat cada vegada viu més en el seu món. Perdó, i amb tots els respectes, segur que hi ha gent molt maca i molt treballadora i que transmet molt bé la literatura. Però la universitat està en una altra òrbita.

Torno a insistir, no hi ha una actitud de país. Aleshores, és molt difícil fer creure a la gent el que tu no et creus. Clar, jo et podré parlar deu vegades de literatura anglesa i em costarà molt parlar-te de literatura catalana. Bàsicament perquè no hi ha massa gent.

Jo recordo, quan vaig conèixer el Jordi Pere Cerdà. Vaig dir: “Com és possible que ningú et conegui a Catalunya?”. I tot perquè no està dins del món universitari. Hi ha una persona que treballava a la Institució de les Lletres Catalanes, molt maco, que recopilava coses del Jordi Pere Cerdà. Ara no recordo el nom. Jo el vaig ajudar a intentar difondre l’obra del Jordi, però de cop i volta et trobaves que anaves a Girona, a la revista de la Diputació i els hi portaves tres articles del Jordi. Et responien: “No, tres no, amb un n’hi ha prou i, si de cas, tot el que tingui a veure amb Girona o comarca.”

No hi ha manera. Tu vas pensant amb una nomenclatura de noms que et mereixen un nivell internacional i que no hi són perquè aquí ningú s’amoïna. Amb tot el meu respecte a la Institució de les Lletres Catalanes, i al món universitari en general, no hi ha respecte cap aquesta gent. No hi ha un coneixement de la seva obra.

Jo ara em trobo que a Prat de la Riba no l’ha llegit ningú. He fet una proposta a la Diputació de Barcelona d’agafar un capítol de l’obra de Prat de la Riba *La nacionalitat catalana* i que algú contemporani, rellevant, faci un comentari sobre aquest capítol. I així amb tots els capítols. Però el que passa és que avui a ningú l’interessen els comentaris actualitzats sobre *La nacionalitat catalana*. El que avui interessa és allò que és contemporani, del moment actual. Cal sortir del disc vell i fer un nou llenguatge que interessi a la gent d’una altra manera o no fomentarem res. Per això cal tornar a parlar de crear conceptes de referència.

Pel que fa a Verdaguer t’haig de dir que ha quedat en l’imaginari col·lectiu, ha quedat i el resultat el tens en la feina feta, si mires les publicacions, les activitats que es van fer... El sentiment que jo tinc a nivell personal, t’he de dir que és un sentiment de gran satisfacció d’haver pogut treballar aquells dos anys i mig. Vaig i vam treballar molt, però et diré que no hi ha una època a la meua vida que sigui tan ben aprofitada. He fet coses molt maques, he treballat a universitats dels Estats Units d’Amèrica i del Regne Unit, he treballat vuit anys a la BBC i he fet feina molt potent. Per exemple, uns reportatges a l’Àfrica sobre un concepte, que ara és molt emergent, que és el de la negritud. Vam fer un programa de ràdio durant sis setmanes a l’Àfrica, d’un cantó a l’altre, amb poc mitjans, que va tenir molt de ressò. Però l’Any Verdaguer era aixecar una cosa *contra viento y marea*. Per això et dic, que he fet coses, però realment tan estimulants com l’Any Verdaguer és molt difícil que te’n pugui explicar. Això que moltes coses es van fer per gairebé tossuderia i també amb una sabata i una espadenya. No és allò que tens tants diners i fes el que vulguis. Per exemple, TV3 no hi va tenir massa interès per difondre l’Any Verdaguer. Si hi havia alguna que els feia gràcia,

l'emetien per la televisió, però no recordo que, en general, hi hagués molt interès. Amb *La Vanguardia* vam fer una sèrie d'articles molt interessants. Realment, t'haig de dir que hi va haver molta gent interessada a col·laborar en l'Any Verdaguer.

10.3. ENTREVISTA A JOAQUIM MOLAS MEMBRE DE LA COMISSIÓ EXECUTIVA DE L'ANY RODOREDA. *In memoriam* Joaquim Molas que va morir el 16 de març de 2015

Any Rodoreda

Data: 22.4.2013

Durada: 2 hores

1. Quins són els motius que us han portat a celebrar l'Any Rodoreda?

Primer, el dia 10 d'octubre de 2008 es complien cent anys del naixement de Mercè Rodoreda. Segon, la Fundació Rodoreda gestiona els drets d'autor que Rodoreda va deixar a l'Institut d'Estudis Catalans, com a hereu de la propietat intel·lectual. I tercer, era, en aquell moment, l'escriptor més conegut fora de les fronteres lingüístiques. Rodoreda és l'escriptora més traduïda, actualment a trenta-quatre llengües. Per tant, es va considerar que la seva figura i la seva obra podrien ser útils per difondre la llengua i cultura catalanes a tot el món. Sempre tenint en compte que aquest ja era una de les grans aspiracions que havia tingut la Rodoreda en el seu moment.

2. D'on va sorgir la idea de celebrar l'Any Rodoreda? A proposta de la Fundació Mercè Rodoreda o a proposta de l'administració?

La idea de celebrar l'Any Rodoreda va ser a proposta de la Fundació. Vam ser nosaltres qui vam tenir la idea i vam preparar un programa a l'abast de les possibilitats pressupostàries de la Fundació, i un altre d'ideal per si podríem comptar amb recursos externs. El que va passar és que paral·lelament, si no m'equivoco, també l'havia tingut la Institució de les Lletres Catalanes, quan el director era Jaume Subirana. Després, amb el canvi de govern, ell va plegar i van nomenar director de la ILC l'Oriol Izquierdo. Posteriorment, vam tenir converses amb ell i d'aquí va sorgir una mena de pacte entre la Generalitat, vehiculat, d'una banda, a través de la Conselleria de Cultura, i concretat amb la Institució de les Lletres Catalanes i l'Institut Ramon Llull, i de l'altra, l'Institut d'Estudis Catalans i la Fundació Mercè Rodoreda. Aquest pacte es va materialitzar amb la signatura d'un conveni i una presentació pública del programa de l'Any Rodoreda a la premsa. La Institució de les Lletres Catalanes es va encarregar de l'organització i la difusió a l'interior, i l'Institut Ramon Llull de la difusió a l'exterior. El paper de la Fundació Rodoreda va ser el d'organitzar totes les activitats, tant a l'interior com a l'exterior, de manera coordinada amb la ILC i l'IRL.

3. Com s'ha organitzat l'Any Rodoreda? El finançament ha estat públic o privat?

Bé, jo crec que l'originalitat de l'Any Rodoreda va ser en primer lloc no tenir un comissari, sinó una comissió executiva que era la que ho coordinava tot, i segon haver estat com una mena de motor perquè hi participés tothom.

L'organització de l'Any Rodoreda va ser molt simple, hi ha havia una Comissió d'Honor, integrada pel conseller de Cultura, Joan Manuel Tresserras, el director de l'Institut Ramon Llull, Josep Bargalló, i el president de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Fundació Mercè Rodoreda, Salvador Giner. A continuació, hi havia una Comissió Executiva de la qual formàvem part l'Oriol Izquierdo, per la ILC, el Carles Torner, per l'IRL, i jo en representació de l'IEC i de la Fundació. Finalment, es va designar un Secretariat Executiu integrat per Xavier Montoliu i Iolanda Pelegrí, per la ILC, Sònia Garcia, per l'IRL, i vostè, per part de l'IEC i de la Fundació. Després es va incorporar una persona que ens va ajudar, la Nina Valls, sobretot en el capítol de les conferències i les publicacions.

Quan abans he dit que no va tenir comissari, això cal remarcar-ho perquè alguns anys encarreguen a una persona que faci de comissari, es dedica exclusivament a l'any i li assignen uns diners per a ell i per a l'any. En el cas de l'Any Rodoreda, no hi va haver un comissariat, sinó una Comissió Executiva, com ja he dit abans. No va costar res extra ni a la Fundació ni a les institucions públiques. Les persones que es van fer càrrec de l'organització cobraven de les institucions en les quals treballaven i compaginaven la feina de l'Any Rodoreda amb les seves feines habituals.

El Departament d'Ensenyament va col·laborar amb la comissió de serveis d'una professora de secundària dedicada íntegrament a coordinar les activitats educatives de l'Any Rodoreda, Marta Nadal. Tot el que es programava des de l'organització i es pensava que podia interessar al segon ensenyament li passàvem a ella.

En el web que vam fer es van presentar els objectius, el programa i es va obrir a la participació de totes les entitats que volguessin col·laborar-hi. Aleshores, certament, aquest grup d'ILC, IRL i Fundació Rodoreda va organitzar i canalitzar les propostes que feien les entitats. Però, de fet aquest tercer objectiu va ser un moviment popular en el qual va intervenir des de les institucions locals fins als instituts de segon ensenyament, les universitats, nacionals i estrangeres. És a dir, aquest plantejament de buscar la col·laboració espontània va provocar aquesta divulgació i participació popular que no havien tingut, que jo ara recordi, els altres centenaris. Per exemple, en

el cas de l'Any Verdaguer, jo hi vaig participar com a president de la Comissió Consultora, i no em consta que hi hagués aquesta voluntat de fomentar la col·laboració popular en un sentit ampli. Em sembla que és l'únic Any commemoratiu que ho ha intentat.

La Comissió Executiva va partir del programa dissenyat per la Fundació i el va ampliar amb d'altres propostes fetes per la ILC i per l'IRL. Aquest programa estava integrat per unes activitats determinades: un congrés internacional, jornades i simposis, unes exposicions, cicles de conferències, les edicions, fomentar la lectura a través d'activitats, lectures públiques en diferents idiomes, rutes literàries, activitats educatives, etc.

Nosaltres vam fomentar moltes activitats, com per exemple les exposicions del Palau Robert o la de Blanquerna. Vaig parlar amb la Carme Cañadell i vam organitzar aquella exposició sobre l'obra de Mercè Rodoreda. Després, la Fundació Caixa Catalunya va parlar amb nosaltres per fer una exposició sobre l'obra pictòrica de Rodoreda, que van ser les dues grans exposicions de Barcelona. Des de la ILC, es va adaptar l'exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria" que va itinerar per diverses localitats.

Pel que fa al finançament, he de dir que va ser molt complex perquè, en primer lloc, va comptar amb un finançament públic, per part de la Generalitat de Catalunya, a través de la ILC i de l'IRL. El Ministeri de Cultura també va participar a través de la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales (SECC). Però també hi van participar el Palau Robert, La Pedrera, el Palau de la Virreina, el Palau Moja, la Llibreria Blanquerna perquè es van fer càrrec de les exposicions que van programar en cooperació amb l'organització de l'Any Rodoreda. El Parlament de Catalunya i Presidència de la Generalitat també van organitzar actes públics amb càrrec als seus pressupostos i la col·laboració de la Fundació. Les biblioteques també van organitzar moltes activitats vinculades al foment de la lectura amb càrrec als seus pressupostos.

El finançament privat va tenir un paper important, perquè es va comptar amb la col·laboració de l'Obra Social de Catalunya Caixa, i la Fundació Rodoreda hi va participar amb els seus propis recursos econòmics. Les editorials també hi van participar molt amb noves edicions, reedicions i activitats.

4. Quins problemes i quins avantatges ha comportat aquesta organització?

De problemes en el fons del fons no n'hi van haver perquè sempre vam mantenir l'autoritat per dir-ho així les tres institucions: FMR, ILC i IRL. Aleshores, tothom va treballar amb un bon *entente*, i això va ser molt important. Tothom va acceptar les regles del joc i, a la vegada, les tres institucions van acceptar totes les propostes que vinguessin d'on vinguessin sempre que fossin coherents. Per tant, de problemes jo no en recordo cap. A més, s'hi havia alguna proposta que no encaixava del tot, des de l'organització s'intentava reconduir.

Potser l'únic problema, que tampoc va ser gaire problema, va ser quan van sortir aquells grups que demanaven que no publicuéssim el tercer volum de les *Obres Completes*, que corresponia a l'obra de joventut, rebutjada per Rodoreda. Però allò, allò no va ser cap problema, sinó més aviat una anècdota no sé si dir provinciana.

Un dels avantatges de l'Any Rodoreda va ser la possibilitat que hi col·laborés tothom. El fet d'estar obert a tothom. És a dir, que cadascú tingués la seva iniciativa, ni que fossin diferents i fins i tot potser contradictòries. I de problemes jo no en recordo cap. Hi va haver algun problema de finançament com per exemple que es va esgotar la partida de la ILC per a conferències o per a les publicacions però ho vam resoldre perquè les va assumir la Fundació.

5. Quina ha estat la durada dels actes commemoratius? Com es va concretar?

La proposta inicial era començar el mes d'abril de 2008, data de la mort, i acabar l'octubre del mateix any, data en què es commemoraven els cent anys del naixement. La durada real, però, es va anar concretant sobre la marxa, va ser més d'un any.

Finalment, l'inici va ser el mes de juliol del 2007, amb la signatura del conveni de col·laboració i la presentació a la premsa del programa i del web de l'Any Rodoreda. Després el mes d'octubre, a la Fira de Frankfurt es va fer la presentació a nivell internacional. El mes de novembre la inauguració al Teatre Nacional amb l'adaptació de *La plaça del Diamant*, feta per Josep M. Benet i Jornet, el desembre la jornada de traductors, etc. La cloenda es va fer el mes de maig de 2009 amb una jornada per al professorat de secundària, en la qual jo vaig fer una conferència.

6. En quins països s'han celebrat actes commemoratius?

Es van fer activitats a tot arreu del món. A Europa recordo que es van fer activitats a Alemanya, Bèlgica, França, Eslovènia, Holanda, Itàlia, Regne Unit i Suïssa. A Amèrica es van fer activitats a: Argentina, Canadà, Costa Rica, Estats Units d'Amèrica, Mèxic i Xile. Fins i tot a països tan remots com Austràlia, Israel, Índia, i Jordània.

En alguns llocs es van organitzar simposis i jornades molt interessants, altres no van ser tan reeixits, però el fet que es fés alguna activitat ja era important per al ressò mundial que això podia tenir.

7. Com valoraríeu la participació de les entitats i les institucions? I la participació ciutadana?

Considero que la participació de les entitats i les institucions va ser molt important perquè de fet estava en mans d'elles proposar i organitzar activitats. Nosaltres des de l'organització simplement assessoràvem, complementàvem, controlàvem i dirigíem perquè la feina la feia cadascú pel seu compte. El que li va donar unitat va ser la figura de la Rodoreda. Però també va ser aquest petit grup que formava l'organització de l'Any que promovia les activitats pròpies de l'Any i a més estava atent a les propostes i demandes de la societat, col·laborava deixant material, fotografies, suggeria propostes d'activitats, etc. La unitat i la diversitat, tant en la direcció com en la conducció de l'Any Rodoreda, com també en el finançament, van ajudar a què els resultats fossin múltiples, i van ajudar a més a més a la popularització del personatge.

La participació de les institucions i la participació ciutadana van ser molt positives, a través, evidentment, de totes les activitats promogudes. Perquè, és clar, el fet d'intervenir les biblioteques, els instituts de segon ensenyament, els ateneus, les institucions excursionistes, que també n'hi va haver. És clar, això va fer que la participació ciutadana fos notable.

8. Quina avaluació global faríeu dels resultats obtinguts?

En general, valoraria els resultats globals obtinguts com a molt positius. El ressò i la presència que ha tingut l'Any Rodoreda han estat molt importants, tant a fora com a l'interior. L'originalitat està en el fet de plantejar la celebració com un impuls popular, en el qual hi podia participar tothom i al qual tothom donava suport va fer que fos tan divers i que a la vegada tingués tan èxit. Jo penso que els altres anys literaris no han tingut tan de ressò. El Pla en va tenir, el Verdaguier també en va tenir, però el Maragall em penso que no ha tingut un ressò tan popular.

Una altra dada important del ressò que ha tingut l'any es pot valorar a partir del nombre d'edicions, de traduccions i del nombre d'exemplars venuts durant el període de la commemoració de l'any literari.

Una cosa que hauria de fer constar és que totes les activitats que es van organitzar amb motiu de l'Any Rodoreda estan descrites detalladament en el llibre *Any Rodoreda 1908-2008. Memòria* que vam fer des de l'organització i que es va publicar a la col·lecció de llibres de la Fundació. No sé si els altres anys literaris han fet unes memòries semblants.

MV: *L'Any Pla i l'Any Verdaguier també van publicar unes memòries de les activitats, però no tan detallades com la de l'Any Rodoreda. Pel que fa a la de l'Any Maragall s'ha fet de manera similar a la de l'Any Rodoreda, però únicament en format digital.*

Un dels èxits més grans ha estat la participació popular com a conseqüència, diria jo, de la popularitat de la Rodoreda, una figura que té repercussió en molts sectors. No solament, en el sector universitari o en l'ensenyament secundari, sinó també en el de les biblioteques i en el que podríem dir pròpiament general. Realment, hi va haver moltes iniciatives populars. I, el que va fer la Fundació, bàsicament la Fundació, però amb estreta col·laboració amb les altres dues entitats, ILC i IRL, va ser canalitzar tot aquest moviment. Canalitzar-lo i potenciar-lo.

Hi ha una sèrie de factors en Rodoreda que fan que sigui un personatge atractiu. El que també pot passar, i realment ha passat, és que el personatge ha devorat la persona en molts cassos. Crec que un dels factors importants en la figura de la Rodoreda, és el fet de ser dona, a més a més emancipada, i el fet que va escriure sobre la Guerra Civil. Per tant atrau a un públic divers, el públic feminista, el públic

interessat en la Guerra Civil. A més, interessa, d'una banda, al públic popular com poden ser les perruqueres, les mestresses de casa, perquè els hi explica una història en la qual elles s'hi senten identificades. S'hi afegeix el drama de la vida personal, el casament amb l'oncle, el fill, la rebel·lió, l'afer amb el Nin, l'exili, la vida amb l'Obiols ... I de l'altra banda, al públic especialitzat, literari, que estudia la modernitat i complexitat dels seus productes, el seu estil, la seva poesia, l'exili, l'emancipació de la dona durant la República, i que també pot ser feminista i estudiós de la Guerra Civil. És clar, altres autors rarament aconsegueixen omplir tants camps com ella.

És una dona que va viure molt, viatjada, com la majoria d'exiliats, cosmopolita, emancipada... Va viure un exili molt dur, com d'altres escriptors, a diverses ciutats de França, i, finalment, s'instal·la a París on coneix la gran explosió del 45. A més, a París va conèixer el món de l'art, dels museus, entra en contacte amb molts intel·lectuals que tenien relació amb l'Obiols perquè treballaven junts. Després va a viure a Ginebra. És una dona amb moltes facetes.

9. Com creieu que es poden fomentar els estudis sobre l'obra i la vida de l'escriptora?

Amb aquesta pregunta, entrem ja en un terreny molt peculiar que no sé si és al cas. És a dir, caldria analitzar quina és la situació actual de la universitat, l'adaptació que s'ha fet dels estudis des del batxillerat fins a la universitat, la caiguda en picat de la literatura en els mitjans de comunicació, el fet d'entendre la cultura com a espectacle, no com a creació humanística, com a l'època de quan jo era jove.

Actualment, estan de moda, en primer lloc, la tecnologia, després les ciències experimentals, i en l'últim racó les humanitats i la literatura. De tota manera, espero que això serà passatger, que tornarem a l'equilibri que hi podia haver entre ciència i humanisme, per exemple, en els anys cinquanta. Però, de moment, tot ho ha desplaçat la tecnologia. Avui si no ets un informàtic no ets res.

Es parla de l'era de la informació, es diu que som a l'era del coneixement. Però informació no és coneixement. Cal assimilar la informació, cal tenir un pòsit, i sobretot cal pair la informació perquè es converteixi en coneixement.

Però si tornem a la pregunta de com es poden fomentar els estudis, la veritat és que no ho sé. Ha de ser a través de la universitat, que vol dir que primer ha de ser a través del segon ensenyament, i que a la vegada vol dir que ha de ser a través del primer ensenyament. Per tant, vol dir que si no es renova el batxillerat que és on la gent realment descobreix les coses, després la universitat se'n ressent. I si la universitat, se'n ressent vol dir que la post-universitat, o sigui, el professional és molt difícil que surti.

Els professors d'ensenyament mitjà o d'institut fomenten les lectures, però les fomenten un cop a la setmana. I aleshores, doncs, què poden fomentar? És a dir, no és el mateix que tu tinguis tres cops a la setmana, com tenia jo, a partir de quart, amb set cursos. Llavors, a quart tenia retòrica i mètrica, història de la llengua. A cinquè tenia literatura universal, a sisè tenia literatura espanyola, moderna i contemporània, i a setè tenia història de la literatura medieval i del renaixement. Per tant, jo durant uns quants anys estudiava literatura. Aquest batxillerat, que és de l'època de la República, el meu germà ja no el va seguir. Aleshores, ja van reduir les hores de la literatura, però sempre va tenir un paper destacat. Quan jo estava a la universitat recordo haver anat a parlar amb en Jordi Pujol, perquè va començar a pressionar per les matemàtiques i després va venir la pressió de la tecnologia. Per tant, la literatura va anar perdent paper.

Un altre problema, és que, a més a més, ambientalment, no té cap significació. Quan dic ambientalment em refereixo a les ràdios, televisions i diaris. Ara no hi ha setmanaris, abans, per exemple Destino, dedicava una gran part a la literatura. I ara no hi ha res. Ara un nano no té referents ambientals, si no els té a la família. Si els té a la família pot tenir-ne alguns, però sinó, no els té. Aleshores, com vols que es dediquin a la literatura?

10. Com creieu que es poden fomentar els estudis sobre la literatura catalana a Catalunya? I a l'estranger?

A l'estranger passa exactament igual. És a dir, a l'estranger cal tenir en compte com es munten els estudis de llengua i literatura catalana. S'organitzen a través de la filologia romànica, perquè el català és una de les llengües romàniques. Però també es munten a través de les literatures hispàniques, la llengua i literatura catalanes formen part de les literatures hispàniques. Ara, en aquest moment, les romàniques pràcticament han desaparegut del mapa i les hispàniques van com van.

Jo sempre explico un cas d'un noi, alemany. Va venir, a través de la Tayadella perquè eren molt amics, i em va dir,: "Vull fer la tesi doctoral sobre la literatura catalana." Vam estar parlant i vam quedar que la faria sobre Verdaguer. Ell ho va triar. Al cap d'un temps em ve i em diu "el meu professor m'ha dit que si faig aquesta tesi no tinc carrera universitària a Alemanya i, per tant, més val que faci una cosa sobre literatura llatinoamericana o espanyola. Per tant, no puc fer aquesta tesi." Per tant, si la llengua i la literatura catalanes no estan dins del sistema acadèmic i només és consideren com una opcional, no tenen un valor, o tenen un valor absolutament secundari, no es podran fomentar els estudis a l'estranger.

En un moment donat, després de la Guerra Civil, es va intentar donar un valor a la literatura i la llengua catalanes. Això va funcionar perquè molts països van tenir complex en veure el que passava aquí i van posar-s'hi. Quan jo vaig anar a Anglaterra el català tenia la mateixa consideració que el llatinoamericà o el portuguès. Aleshores, l'estudiant podia triar o una o l'altra llengua. Aleshores, per què triaven el català? Per una experiència personal, perquè per a ells el català era una llengua valorada. A l'estranger els estudiants de llengües no es dedicaven únicament a l'ensenyament, sinó que es podien dedicar a qualsevol altra cosa. També n'hi havia que volien aprendre espanyol, perquè aquesta llengua els obria les portes per anar a treballar a les empreses de petroli americà, o bé se n'anaven a treballar a biblioteques. Per això l'espanyol era una llengua important, perquè els que l'estudiaven se'n podien anar fora del seu país. Més endavant hi havia gent que venia a treballar a Barcelona i volien aprendre català. La Webster No sé si n'ha sentit a parlar?

MV: La veritat és que no.

Doncs la Webster va treballar a la McAndrews de Barcelona i aleshores va estudiar català. Per què? Perquè la seva empresa volia que el seu personal parlés català i castellà. Això ara ha desaparegut. Per tant, quin incentiu tenen els de fora per aprendre català? Generalment els que l'aprenen és per motius turístics, és per la promesa, és pel pare, o és per la mare. És clar, el drama és aquest. Qui estudia i per què s'ha d'estudiar català si a tots ens obliguen a aprendre anglès?

Quan un estudiava romàniques, estudiava, evidentment, el provençal, el francès, l'italià i l'espanyol. Això d'entrada. A vegades el romanès i a vegades, el portuguès per les relacions amb el provençal i el català. Per què? Doncs perquè per fer estudis sobre literatura de l'Edat Mitjana els convenia saber català per estudiar Ramon Llull, Ausiàs

March o el *Tirant lo Blanc*... Però ara romàniques gairebé no existeix. Actualment, com he dit abans, es parla d'hispaniques, però jo ara mateix no ho sé com està tot exactament. Quan jo em movia en aquest ambient el català era relativament equivalent al portuguès, però ara no ho sé. Els professors catalans que estan a les universitats dels Estats Units, com per exemple el Josep Miquel Sobrer estan adscrits al *Departament of Hispanic and Portuguese*.

En l'època més activa de l'Institut d'Estudis Catalans, el senyor Aramon era el que portava el control dels lectorats de català i el que enviava gent a fora. No hi havia molts llocs, però sí que tenia contactes importants en alguns llocs del món. Per exemple, l'Aramon va enviar al Triadú al Regne Unit. Després va enviar el Jordi Nadal, el Jordi Rubió, el Jordi Carbonell, em va enviar a mi, va enviar el Quim Nadal, el Fontana, i no recordo qui més. Fins l'últim que va ser el Marfany, que aquest el vaig enviar jo, i aquest encara hi és. Després vam organitzar aquells cursos, ell i jo, per a estrangers aquí a l'Institut. Llavors, s'hi va interessar gent com l'Alan Yates i d'altres.

Aquí el que s'hauria de veure és quin sentit té promoure els estudis de llengua i literatura catalanes arreu del món, i com des de fora s'interessen pel català. Aleshores, hauríem de considerar el cas de la Rodoreda com un miracle, el fet que hi hagin tantes traduccions, això implica que hi ha molta gent que sap català. Valdria la pena saber si els traductors, com el Peter Bush que ha traduït la tercera versió de *La plaça del Diamant*, com el va aprendre i per què? És clar, hi casos que són historiadors, com el Paul Preston, que el parlen.

MV: *O el cas del traductor holandès, que tradueix del català a l'holandès. No del castellà o de l'anglès. Perquè resulta que el senyor que ho tradueix és holandès, però està casat amb una catalana i viu a Bescanó. I aleshores ell amb la seva dona parla català i amb la seva filla parla holandès. Però ell sap perfectament el català, i per això ha pogut traduir Jardí vora el mar directament del català.*

És clar, és el que jo li deia. Perquè té la dona, té el marit, té la mare, té el pare... El ministre d'Interior francès actual, Manuel Valls, parla el català perfectament perquè l'havia parlat de manera normal a casa, amb el pare i la mare. Per tant, jo no sé si li contesto a aquesta pregunta.

MV: *Sí, perquè seria això, incentivar els estudis de catalanística a l'estranger, i pel que fa a Catalunya voldria dir posar-se seriosament a dissenyar un pla d'estudis des de l'ensenyament secundari que doni més importància a la literatura.*

És a dir, el problema aquí ve del batxillerat i de l'ambient públic que actualment no té cap interès per les coses de la cultura humanística.

10.4. ENTREVISTA A ORIOL IZQUIERDO, COMISSIÓ EXECUTIVA DE L'ANY MARAGALL

Any Maragall

Oriol Izquierdo, professor de la Universitat Ramon Llull, director de la Institució de les Lletres Catalanes (2007-2013) i representant de la Comissió Executiva de l'Any Maragall

Entrevista: 8.2.2013

1. Quins són els motius que van portar a celebrar l'Any Maragall?

Hi ha dos motius diguem-ne objectius, que són la coincidència de dues commemoracions el centenari dels 150 anys del naixement (2010) i el centenari de la mort de Joan Maragall (2011). Però no n'hi ha prou amb les dates per a justificar un any. En aquest cas, què més hi havia? El que hi havia és la presència de l'autor, el fet que l'autor continua sent un referent prou viu, prou actiu, el fet que encara ara té bons valedors i té una família que no cal explicar-ne res perquè tots la coneixem que fa que el cognom de la família Maragall continuï sent viu. Després també com a escriptor és un dels escriptors que continua sent un referent en el nostre context. Un referent social més o menys compartit per tots els estaments. Els motius bàsicament són aquests: la commemoració i els valedors, una mica els ambaixadors del nom, i el fet que objectivament la presència de la memòria de l'autor sigui encara prou viva.

2. D'on va sorgir la idea de celebrar l'Any Maragall? A proposta de la família o a proposta de l'administració?

L'Any Maragall (2010-2011) va venir a continuació de l'Any Rodoreda (2008). L'Any Rodoreda va tenir un fort impacte i tothom donava per fet que després de l'Any Rodoreda s'havia de celebrar l'Any Maragall. La família que, a més a més, estava directament implicada, perquè un membre de la família treballava a la Institució, tenia molt d'interès a commemorar aquestes dues efemèrides i va ser-ne un dels principals promotors. Cal insistir en què el món acadèmic, el món escolar, les entitats que es dediquen a les activitats culturals i literàries donaven per fet que després de l'Any Rodoreda hi hauria un Any Maragall. Des de la Institució de les Lletres Catalanes no es va fer altra cosa que recollir i amplificar aquesta suposició. Llavors, va ser la idea d'algú? Crec que no, crec que una mica es va crear com una mena d'estat d'opinió a favor de la celebració de l'Any Maragall.

3. Com s'ha organitzat l'Any Maragall? El finançament ha estat públic o privat?

Per a organitzar l'Any Maragall vam seguir el model de l'Any Rodoreda, perquè era recent, perquè havia funcionat, perquè teníem l'actiu d'haver acabat de celebrar l'Any Rodoreda amb una participació molt alta al costat d'altres commemoracions. Ens vam trobar que la família n'era el promotor però per diverses circumstàncies el motor de l'Any Maragall va haver de ser la Institució. Perquè era l'única entitat que es podia posar al capdavant de la celebració.

Aleshores, com el vam decidir organitzar? Una diferència important en relació amb l'Any Rodoreda o amb alguns altres anys és que tot i que Maragall tenia i té molts valedors o ambaixadors, el que no tenia és cap entitat, cap organisme que d'alguna manera pogués abanderar, pogués liderar, pogués convertir-se en el centre a través del qual s'articulava l'any. Sí que hi ha l'Arxiu Maragall, però l'Arxiu Maragall no deixa de ser una dependència de la Biblioteca de Catalunya. És sentit així pels responsables de l'Arxiu Maragall i a més no és un centre que tingui els recursos ni tingui la preparació per a poder fer aquest tipus de realització. Això sí que ho poden assumir la Fundació Mercè Rodoreda, la Fundació Verdaguer també ho podria fer, i la Fundació Pla, si avui li toqués fer una commemoració, també la podria fer. Però, en canvi, l'Arxiu Maragall no tenia una entitat pròpia ni els recursos que li permetessin organitzar-lo. Hi ha una fundació que es diu Fundació Joan Maragall, però és una entitat que es dedica a altres coses i el nom és, per dir-ho d'alguna manera, un homenatge o un emblema que no pas una fundació que treballin per Joan Maragall. Per tant, no hi havia cap entitat al voltant que pogués fer-ho.

La família, tot i la seva omnipresència en la nostra vida política, social i cultural d'avui, no estava articulada per liderar un projecte d'aquestes característiques. És una família extensa i prou. Arran de la preparació de l'Any Maragall la família va decidir constituir una associació amb el nom d'*Associació Família Joan Maragall Clara Noble*. D'una banda, la principal finalitat de la qual era poder donar suport a l'Any Maragall, i de l'altra, fer allò que ja feien com a família, d'una manera una mica més ordenada i institucionalitzada. Bàsicament, com és una família molt extensa, consisteix en fer algunes trobades al cap de l'any. Els néts de Maragall són els que van crear l'entitat, i en aquests moments, ja comencen a jubilar-se i es troben que als besnéts i als rebesnéts tot això els comença a quedar una mica lluny. Per evitar la dispersió que comporta la successió generacional, van creure convenient crear aquesta associació.

A la pràctica, l'associació, des del punt de vista del suport institucional o del pes de l'organització, només ha estat nominal perquè, de fet, no ha actuat. Una altra cosa és que el paper que va assumir el Pere Maragall com a president de l'associació i alhora treballador de la Institució. O el paper que va tenir Joan Anton Maragall. Tots dos han estat persones que en nom de la família han format part del comitè executiu i, per tant, s'hi han implicat molt. Però ha estat més que una implicació diguem-ne personal, ho han fet en nom de la família i en nom de l'Associació, amb una dedicació real en el dia a dia.

Vam decidir crear una taula de treball, diguem un comitè executiu que aplegués el màxim d'institucions i persones que podien aportar alguna cosa a Maragall o bé que se'l podien sentir seu i que podien voler formar part d'aquesta taula. Per damunt, es va constituir un comitè d'honor amb la voluntat de fer un comitè molt extensiu i amb la voluntat de ser el màxim d'integradors. La presidència va ser assumida pel President de la Generalitat, s'hi van incorporar el màxim d'organismes, institucions, instàncies de tot ordre que podien tenir alguna relació o algun vincle amb Maragall: els ajuntaments que tenien algun vincle amb Maragall, el Col·legi de Periodistes, el Col·legi d'Advocats, el bisbat de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, les Diputacions de Barcelona i Girona, l'Ajuntament de Barcelona, etc. Per sota, com t'he dit, hi havia un comitè executiu, i després l'Oficina Joan Maragall. L'Oficina estava integrada per dues persones de la Institució de les Lletres Catalanes amb dedicació a temps parcial. Feien altres coses a més a més de dedicar-se a l'Any Maragall. També hi havia una persona externa, a mitja jornada, que va ser la que feia totes les tasques de coordinació, les feines de caràcter executiu que es desprenien de la celebració de l'Any.

Al comitè executiu vam incorporar-hi també, amb una mentalitat que podia ser oberta, d'una banda, la família, i per una altra banda, l'acadèmia. És a dir, algun dels especialistes en Maragall, concretament la Glòria Casals, com l'especialista reconeguda per tothom, i en Lluís Quintana, com a responsable de l'obra completa. Això es va fer amb la voluntat que el conjunt del món acadèmic i universitari se sentís més representat i vinculat. Jo diria que això es va aconseguir perquè van ser ells qui van organitzar el simposi internacional corresponent. A més de la família i l'acadèmia, també hi havia un representant de les administracions: de la Generalitat, a través de la mateixa Institució, l'Ajuntament de Barcelona, a través de l'Assumpta Bailach, responsable del servei de biblioteques, el Departament d'Ensenyament i alguna entitat més.

MV. El Ministeri, pot ser?

No, ara parlarem del Ministeri. I segur que em deixo alguna instància més. Aleshores vam convidar-hi també l'Arxiu Joan Maragall, tant la directora de la Biblioteca de Catalunya com la directora de l'Arxiu Joan Maragall, per raons òbvies. Però també com a un gest de reconeixement pel fet de ser les responsables de l'arxiu i de tot el llegat personal de Maragall. També es va convidar a ser-hi a la Fundació Joan Maragall, perquè la gerent de la Fundació també és una *maragalliana*. Perquè una de les línies, juntament amb el que t'he dit abans, una de les línies de la Fundació Joan Maragall és fer activitats o comunicacions al voltant de Joan Maragall. També perquè pel fet de ser una organització depenent del Bisbat permetia un vincle del tot formal amb el món de l'església.

El comitè executiu estava integrat per aquestes persones o entitats, vam convidar-hi a formar part, perquè ja formava part del comitè d'honor, a la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales (SECC). S'hi va integrar, però en aquell moment va coincidir la constitució de l'Oficina Joan Maragall i el procés de concentració de la SECC, la SEACEX i una altra entitat del Ministeri de Cultura que ara no recordo el nom, sota el nom d'una nova entitat que actualment es diu Acción Cultural Española (AC/E). El cas és que van participar poc perquè estaven en tot aquest procés i amb molta incertesa sobre el seu futur. Malgrat això, vam aconseguir que s'impliquessin en un parell de projectes, que van ser bàsicament patrocinar la itinerància de l'exposició grossa, l'exposició de format mitjà que es va fer a Barcelona, que després va anar a la Biblioteca Nacional de Madrid, i es van fer càrrec de la itinerància. També es van fer càrrec del simposi internacional i de l'edició de les actes.

I amb això ja entrem en la qüestió del finançament. El finançament ha estat tant públic com privat. El que hem fet és treure diners d'allà on hem pogut. Com a institució el que vam fer va ser pressupostar 100.000 euros l'any 2010 i 100.000 euros l'any 2011, si no ho recordo malament, per l'Any Maragall. Paral·lelament vam demanar a les entitats, a les caixes d'estalvis, que s'impliquessin en el projecte i vam tenir la sort que UNNIM, en un any de trasbalsos per les caixes d'estalvi i com estan les coses ara mateix, va veure clar que aquest projecte els interessava i van fer una aportació de 50.000 euros, tant el 2010 com el 2011. Finalment, la Institució hi va posar alguns diners més. A part d'això el que hi ha hagut són aportacions de diners, més o menys menors, d'altres agents com el mateix Departament d'Ensenyament o les diverses entitats o administracions que s'han anat implicant en el projecte. L'objectiu del plantejament

d'aquest any és molt diferent, pel poc que en sé, del plantejament d'un Any Pla o d'un Any Verdaguer, o ara d'un Any Espriu. Per la informació que a mi m'arriba, la diferència és que en cap cas es va dir "posem tants diners sobre la taula i a partir d'aquí que es faci el que es cregui convenient i a veure com ens els gastem". La base de l'Any Maragall va ser intentar dedicar un pressupost mínim garantit per fer unes activitats centrals i a partir d'aquí l'objectiu va ser implicar molts agents que aportessin els seus propis recursos per fer les activitats, o que fossin capaços de recaptar recursos.

La dinàmica que es genera al voltant de l'acció cultural al nostre país és una dinàmica molt perversa que fa que en general tothom té idees genials i llavors venen a l'administració perquè els hi pagui. Al cap dels anys de treballar a l'Administració i al cap d'un Any Rodoreda i un Any Maragall, la meua filosofia, i no és només mèrit meu, em sembla que és també una mica el signe dels temps, ha estat sempre capgirar aquest principi. A veure, l'Administració necessita que hi hagi molts projectes i, segurament, el que cal fer és contribuir econòmicament en aquests projectes. Però no per pagar-los íntegrament. Sinó que cal ajudar a aquell emprenedor que vol tirar endavant un projecte se senti estimulat o se senti amb el compromís d'haver de trobar altres recursos que el facin viable. Per això, durant aquest darrer període, des de la Institució es va un introduir un requisit en els ajuts públics, els ajuts de concurrència pública a activitats literàries, que la Institució només hi aportaria el 50%, de manera que qui volia organitzar alguna activitat s'havia d'espavilar per obtenir l'altre 50%. D'aquesta manera es va intentar trencar amb aquesta dinàmica perversa de dir "no, ja ho pagarà la Institució".

Per tant el finançament, ha estat públic i privat. Per tant, el podríem dir que ha estat mixt. Hi hem posat diners la Institució (públic), hi ha posat diners l'UNNIM (privat), hi ha posat diners l'Estat espanyol (públic), a través de Acción Cultural Española, hi han posat diners els ajuntaments i les entitats que han organitzat les diferents activitats. Cadascuna de les entitats s'ha espavilat per trobar patrocini...

MV: per activitats i quantitats concretes?

Per la quantitat concreta. De vegades com a institució el que ens ha tocat és fer una mica de mitjancers per trobar aquest patrocini. Però el que tampoc no hem volgut fer és assumir el paper d'agència de mecenatge. Hem fet de mitjancers o hem intentat fer *d'homes bons* quan ens ha semblat que això podia ser útil, però l'objectiu i la filosofia van ser "més mans i més ulls han d'arribar més enllà" i, per tant, no es tractava només

que no hi podem posar tots els diners sinó que tampoc podem ser només nosaltres qui els vagi a buscar. El que no et puc dir, perquè no està calculat, és el cost total de l'Any Maragall.

MV: Efectivament, això també ha passat amb l'Any Pla, amb l'Any Rodoreda. Perquè saps el que ha costat el que ha pagat una de les entitats, però no saps el que han posat els altres.

Jo crec que això es pot presentar en positiu. És a dir, a l'Administració això li ha costat tants diners o sabem més o menys què és el l'Administració i aquests patrocinadors han generat. O bé que s'ha generat una activitat per un valor de tant. Llavors aquí el que és arriscat és dir quin és el valor no? Però per una activitat pot haver generat un valor de potser el doble o el triple o de quatre vegades més del que s'hi ha invertit. Llavors això ens confirma que aquesta és la filosofia correcta. En aquest sentit, em sembla que tant l'Any Rodoreda com l'Any Maragall, amb tota la modèstia, han estat bastant exemplars.

4. Quins problemes i quins avantatges ha comportat aquesta organització?

A veure, problemes i avantatges...no sé si respon ben bé a la pregunta però organitzar les coses d'aquesta manera què comporta? Primer, no hi ha un lideratge indiscutible i això és alhora un problema i un avantatge. En l'Any Rodoreda hi havia una mica més de lideratge perquè organitzat d'una manera molt similar va acabar havent-hi una mena de comissari no nomenat, que era el Doctor Molas. En el cas de l'Any Maragall això no va ser tan clar. De manera que al final, per la majoria d'activitats, la cara l'acabava posant el Pere Maragall o el Joan Anton Maragall en nom de la família, o de vegades l'Ernest Maragall, o de vegades fins i tot el Pasqual Maragall. Però, sobretot, en Pere i en Joan Anton. O en algunes ocasions, el director de la Institució. Llavors, puntualment, algú del món acadèmic o algú altre més relacionat amb l'activitat concreta. Això és un avantatge, des del punt de vista del màrqueting suposo que hi hauria gent que diria que això és un inconvenient perquè que hi hagi una sola veu que permet identificar més clarament l'organització amb una persona. Jo, a la vista de les experiències d'altres anys o fins i tot dels últims que s'han celebrat...em sembla que la figura del comissari no aporta gaire en aquest sentit. És a dir, és una veu única però a l'hora de la veritat tampoc pot ser qui ho representa tot, no és en cap cas qui es responsabilitza de tot i, si ho pretén, el que acaba és fent petit l'Any en comptes de fer-lo gran.

Després, una altra qüestió diguem-ne més o menys problemàtica o de risc de l'organització, és el fet de ser tan coral, d'incorporar tantes veus, tantes entitats... Quin és el risc? El risc és que n'hi hagi algunes o moltes i al final ningú no acabi de sentir-se prou a gust o prou reconegut. Jo diria que hem intentat ser respectuosos amb totes les veus i estimular-ne la participació i el protagonisme tant com ha estat possible. I, en aquest sentit, jo personalment em sento bastant satisfet i algunes valoracions que m'arriben són positives. Ara, segur que hi ha algú que deu tenir algun greuge. Segur. Hi ha hagut algun moment per exemple en què s'esperava més responsabilitat per part d'algunes entitats que s'han inhibit d'alguna acció en la qual podien o havien de tenir més protagonisme. Això era perquè se sentien poc reconeguts? No ho sé. Però això entraria en l'ordre més de les especulacions o de les valoracions de caràcter personal en les quals no val la pena entrar-hi. Tinc la tranquil·litat, i segur que hem comés errors i ho podríem haver fet millor, però tinc la tranquil·litat que l'esforç que vam fer per ser els més plurals i els més corals possibles es pot reconèixer en l'inventari d'activitats, d'entitats implicades, de persones, etc.

Una altra qüestió que em sembla que val la pena comentar en aquest capítol i que diria exactament el mateix o ja ho has dit tu en el cas de l'Any Rodoreda, una altra de les preocupacions, i això és una manera de treballar que jo he vist fer al Vicenç Altaió d'una manera molt clara i em sembla que molt exemplar. En les exposicions, per exemple, una de les actituds que em sembla que cal tenir clara quan gestionem activitats des d'un espai públic, un lloc públic, sobretot, i a més a més, treballant amb una gran part de diner públic, un experiment d'aquest caire és intentar ser el màxim de generós i no deixar ningú fora.

Aleshores, una de les, no en diré obsessions, una de les preocupacions era intentar que tots aquells que podien creure que tenien alguna cosa a aportar a l'Any Maragall, ja fos des de l'àmbit acadèmic, des de l'àmbit de la creació literària, de l'àmbit de l'activitat cultural, des de qualsevol àmbit... poguessin trobar el seu espai. Per tant, el que hem intentat, amb allò que podríem organitzar directament i amb allò que podríem intervenir en l'organització és que, sempre que fos possible, s'incorporessin nous noms en comptes de repetir els mateixos noms de sempre. De manera que així, ningú se'n sentís exclòs. De la mateixa manera hem intentat encabir el màxim nombre de propostes o d'aportacions, que a lo millor algú et diu "estic treballant amb tal", doncs va, a veure si podem incorporar-ho. Però sempre amb aquella prevenció o amb aquell risc. També es va donar el cas que et venia un director de teatre, o un actor o una actriu, o bé un cantant i et deia "jo estic fent tal cosa". Gairebé sempre el que espera

és que li diguis “bé, quan necessites per fer-ho?”. Això no ho podíem fer per raons, d’entrada, econòmiques, i jo crec que per altres raons tampoc. Per tant, el que ha estat diguem-ne la preocupació o el joc d’encaixos, el *sudoku* ha estat saber trobar l’espai on aquella proposta podia encaixar i, a més a més, s’hi podíem encaixar d’alguna manera amb el pressupost d’aquella activitat o bé que busqués finançament per fer-ho.

Et podria posar alguns exemples concrets però, per exemple, nosaltres no vam voler donar directament un gran protagonisme a Xavier Ribal, que és potser el cantautor que més ha musicat Maragall. Espero que ell no s’hagi sentit menystingut. El motiu és perquè ens arribaven propostes d’activitats i d’entitats concretes que ja comptaven amb ell. Per tant, ja no vam haver de fer-ho nosaltres.

MV: Clar, perquè ja us venien proposades per altres entitats.

En canvi, hi va haver una iniciativa de la Mireia Chalamanch que, segurament si no hagués passat per les nostres mans, no hauria trobat l’altaveu per convertir-se en la proposta que finalment va poder ser i que va tenir la seva sort. Una mica aquest és el paper que vam intentar. Segur que em deixo molts altres problemes i avantatges però no sé ara què més dir-te sobre això.

Una altra qüestió, que no ha sortit, i que va ser una de les grans preocupacions que vam tenir també és implicar-hi tant com fos possible els mitjans de comunicació públics del país i els mitjans de comunicació en general. Però també d’una manera especial la ràdio i la televisió. Jo diria que els vam convidar a formar part del Comitè Executiu. No recordo si finalment van enviar-hi alguna persona o no. El que ens vam trobar és molta receptivitat per part dels responsables culturals de la televisió i una receptivitat correcta per part dels de la ràdio. Després aquesta receptivitat es va traduir en què ells van treballar des del possibilisme i del pragmatisme en el qual poden treballar actualment aquests mitjans amb la situació econòmica en la qual ens trobem. En general, van intentar recuperar tot allò que històricament s’havia fet sobre l’autor i intentar ser receptius amb alguns projectes que ens arribaven dels sectors corresponents d’aquests mitjans. Segur que des de la ràdio i la televisió s’hauria pogut fer més, sense deixar de fer el que vol fer la ràdio i la televisió, encara que els responsables dirien que ells ja han fet el que havien de fer però segur que haurien pogut ser més sensibles o trobar altres maneres de divulgar l’Any Maragall. Insisteixo, la reacció no va ser dolenta i jo crec que el resultat és acceptable, però no és brillant.

El mateix va succeir amb el Departament d'Educació que va reaccionar molt bé, va generar molta activitat i segur que molts mestres s'hi van implicar, però arriba un punt en què topes amb els problemes estructurals. Demanar fer coses al professorat relacionades amb les commemoracions que vagin més enllà de la presència de la tradició literària o de la cultura dintre del món escolar, dintre dels currículums, el fet és que s'acaben trobant amb els compartiments estancs de les àrees i de les matèries. L'Any Maragall, segurament, hauria tingut sentit que anés molt més enllà de l'àrea de llengua i literatura. Com per exemple en les àrees de primària es podria haver treballat la qüestió de medi natural a partir de la literatura i de les poesies de Maragall. Per què? Perquè ell a través de la poesia va cantar la natura i el paisatge. Aquest tipus d'ús, d'explotació del capital literari amb el pretext de la commemoració és molt difícil. I és molt difícil per la falta de preparació dels mestres, que no és un retret cap a ells. Sinó que és un problema per les limitacions del sistema, per totes les tensions i l'estrès al que estan sotmesos actualment.

5. Quina ha estat la durada dels actes commemoratius? Com es va concretar?

La durada, en el cas de l'Any Maragall, va ser diferent dels altres anys literaris. La singularitat en relació amb altres anys és que és un any que es coneixia com a dos anys. Perquè l'octubre del 2010 se celebrava el centenari del naixement, i el desembre del 2011 el centenari de la seva mort. Aleshores vam decidir obrir l'Any institucionalment el febrer del 2010, coincidint amb la "Festa de l'Ametller florit" que la família Maragall celebra cada any i tancar-lo institucionalment coincidint amb el centenari de la mort el desembre del 2011. Per tant, el calendari institucional va ser de febrer de 2010 a desembre del 2011, pràcticament dos anys. A l'hora de dibuixar aquest calendari vam haver de tenir en compte qüestions que poden semblar espúries al tema, però són els condicionants amb què treballes. Per què vam fer l'obertura el febrer del 2010 en comptes de fer una obertura solemne l'octubre del 2010? Perquè l'any 2010 era previsible que hi hagués eleccions, de fet la legislatura s'acabava l'abril del 2010. Per tant, si no haguessim fet l'obertura institucional el febrer del 2010 ens hauríem trobat que, en el moment del centenari, dels 150 anys exactes del naixement, o bé per raons de calendari electoral o bé per les limitacions que imposa la Junta electoral central, o bé per raons simplement que encara no s'hauria instituït el Govern no hi hauria les autoritats pertinents. Per tant, ens va semblar que era raonable fer això des del punt de vista de la comunicació pública i va resultar encertat.

Ens trobàvem al punt central del curs escolar 2009-2010. Des del punt de vista de les dinàmiques escolars estaven actius i, per tant, els podia arribar la informació en un

moment en que diu “no, ara no faré res però ho faré de cara al curs que ve”. Llavors hi havia el marge de temps perquè es prepararessin coses pel curs següent. Em sembla que això va ser correcte. Més enllà però del calendari institucional les commemoracions sempre tenen prèvies i cues. Prèviament, l'any 2009, les jornades que el Departament d'Ensenyament organitza pels professors de llengua i literatura de secundària i batxillerat es van dedicar a Joan Maragall, amb un espectacle i una conferència que em van encarregar a mi. Per tant, el món escolar ja estava avisat molt abans. Després, per la cua, s'acabava al desembre, però hi ha moltes de les activitats que van continuar, com les exposicions itinerants. Hi ha moltes entitats i molts centres que demanen una exposició més enllà de les dates de la commemoració, o les conferències que organitzaven per fer itinerància, o els espectacles. Això vol dir que l'Any Maragall, pràcticament va durar fins a finals del curs 2010-2011 i encara potser ha tingut alguna cua més enllà.

De fet, jo crec que un dels èxits, la mesura de l'Any a l'hora de fer balanç, és a dir fins a quin punt l'Any Maragall, l'any en qüestió s'ha tancat o ha quedat obert. Jo crec que l'èxit està en la mesura que l'Any ha quedat obert o com d'obert ha quedat l'Any, i això vol dir que entre tots plegats l'hem encertat. Això mateix va passar amb l'Any Rodoreda. Ha passat amb l'Any Verdaguier? Sí, perquè Verdaguier després de la commemoració del 2002 ha passat a tenir, diria jo, si la meua percepció no m'enganya, ha passat a tenir una visibilitat, una presència molt superior a la que tenia abans. Per tant, vol dir que l'Any Verdaguier va servir per a alguna cosa. Jo crec que amb el cas de l'Any Rodoreda i amb l'Any Maragall, encara és aviat per valorar-ho a fons, però la impressió és que no ho hem fet malament en aquest sentit. Algú pot dir “home, Rodoreda ja era molt present” i “Maragall no deixava de ser-hi”. Però Rodoreda que, ja estava viva editorialment, s'ha editat més i si ja era molt llegida, ara encara ho és més. Des del punt de vista dels espectacles que se n'han fet o d'altres activitats, ha passat a revifar-se com a referent compartit. En el cas de Maragall, jo crec que passa una mica el mateix. Amb l'avantatge que, a més a més, o el fet afegit, que la commemoració, tot el rebombori que ha acompanyat l'Any Maragall, ha engrescat a molts editors a editar Maragall i posar-lo a l'abast dels lectors. Maragall de fet, des del punt de vista editorial, era molt poc a l'abast. I ara, doncs, déu n'hi do. No està tan editat, el projecte de les obres completes, que era un dels projectes estrella, no ha tingut la sort de l'edició de les obres completes de Rodoreda. I ja saps que el de la Rodoreda no va tenir precisament sort, doncs el de Maragall n'ha tingut molta menys. De fet, no s'ha pogut traduir a la realitat perquè això ha coincidit amb l'exacerbament de la crisi i el fet que la editorial que se n'havia d'ocupar ha dit que no pot fer-se'n responsable i que no pot

assumir aquest risc. Per tant, no hem pogut culminar aquesta part del centenari, però, en canvi, sí que s'han publicat molts llibres de Maragall i hi ha molts editors que han publicat antologies de Maragall. També s'ha publicat molta obra sobre Maragall. Per tant, ara és molt més visible.

6. En quins països s'han celebrat actes commemoratius?

Així com l'Any Rodoreda va néixer amb una implicació directa de l'Institut Ramon Llull, que això va permetre que tingués certa projecció internacional. En el cas de l'Any Maragall això no va ser així, perquè des del punt de vista editorial, és a dir, de la publicació de traduccions, així com Rodoreda era molt viva, Maragall no ho és. L'Institut Ramon Llull actua sobretot a partir d'aquesta baròmetre. Si hi ha vitalitat aleshores s'hi pot implicar. En aquest sentit, la implicació de l'Institut Ramon Llull no organitza activitats i fires per portar el nom de Maragall arreu. Per què no ho fa? Perquè probablement això seria llençar els diners. És a dir, si no hi ha un pretext que faci que hi hagi una certa receptivitat difícilment pot organitzar activitats. Això no vol dir que no s'hagi fet res a nivell internacional. S'ha fet alguna cosa, però ara no te la sabria dir. A la memòria de l'Any Maragall, que hi ha el web, això ho trobaràs. Em sembla que es van fer algunes jornades, algun simposi en algunes universitats del Regne Unit, alguna cosa a Itàlia i als Estats Units. Què vol dir això? Que allà hi havia algun professor o algun investigador que estava treballant Maragall i, per tant, ell es va fer ressò de l'Any Maragall, convidant professors d'aquí. En aquest projecte en algun cas sí que s'hi va implicar l'Institut Ramon Llull. Si no es va anar més enllà és probablement perquè no hi havia els agents actius capaços de generar, de fer de catalitzadors de l'activitat.

MV. El fet que les obres de Maragall siguin de domini públic pot haver influït en l'interès de l'Institut Ramon Llull, dels agents literaris, dels editors...

Aquí entrem en un altre capítol, que és el tema de la traducció. És a dir, de fins i tot els riscos. De cara a les commemoracions un dels riscos és que, una de les coses que un es pensa, això la família Maragall hi estava convençuda, és que ara aconseguirem que es torni a traduir, que es torni a publicar a Espanya. Vam fer gestions, vam intentar i no vam trobar cap editor a Espanya que s'interessés. Una cosa que jo sempre he tingut molt clara, perquè he estat molts anys editor i, per tant, és que no té cap sentit que una institució, la Generalitat o qui sigui pagui una edició. No, això o ho fa un editor o són diners llençats. No vam trobar l'editor. Hi havia els llibres, llibres editats prèviament que

es podien reeditar o que es podien revisar per reeditar-los com una cosa relativament nova. Hi havia la gent que podia haver fet coses noves, però el que no hi va haver va ser l'interès per part dels agents que havien d'impulsar aquesta iniciativa. Ni a Espanya ni a altres llocs. Sí que hi ha un projecte concret, el que passa és que per raons de temps no han pogut culminar dintre de l'Any Maragall o en el que ja havia traduït Verdaguer, un dels objectes personals és una antologia de Maragall i, en principi, l'estan treballant. Dins de l'Any Maragall el que sí que van aconseguir és un cert compromís de l'editor que havia publicat a Verdaguer però no ho ha tingut acabat a temps o l'editor no ho ha pogut publicar a temps i, per tant, ha quedat coix. Hi havia una llavor posada que no ha pogut germinar a temps.

7. Com valoraries la participació de les entitats i les institucions? I la participació ciutadana?

El balanç que faig jo és molt positiu. El que hem trobat és que hi havia molta versatilitat, moltes iniciatives, moltes ganes de ser-hi, per part de les administracions del món local, sense cap mena de dubte les administracions i els ajuntaments, per part del món associatiu en general i especialment el vinculat al fet literari. Per part també d'algunes entitats que, en principi, no tenen un vincle directe amb aquest tipus d'activitats o amb l'autor i, en canvi, doncs, han vist raonable implicar-s'hi. La Generalitat de Catalunya va veure clar que podien abanderar la relació entre l'autor i el territori, el tema de les rutes literàries, etc. La relació que Maragall tenia amb el Pirineu, que va tenir alguns episodis a Núria i a diverses poblacions per tot el Ripollès, que d'alguna manera se'l va fer seu. Això va anar molt bé, perquè va ampliar la implicació i, per tant, també les aportacions econòmiques i el ressò a un segment que sinó no s'hi haurien implicat. Moltes persones per compte propi van fer projectes, actors, escriptors, professors van tirar endavant projectes, en alguns casos pel seu compte i risc. Un exemple és el Josep Maria Jaumà amb les representacions de Maragall a casa. Ell va tirar endavant aquest projecte perquè hi creia. En un moment donat la Institució li va poder donar algun suport, però no ha estat un suport suficient per tirar endavant el projecte. És a dir, l'ha tirat endavant ell perquè ha volgut. Amb gran èxit, que ha fet que s'anés allargant. Em sembla que encara ara es representa, és un d'aquests esdeveniments que ha anat molt més enllà del calendari de l'Any.

Pel que fa a la participació ciutadana, globalment jo crec que ha tingut un bon ressò. En la memòria també veig quantificat el volum de participants que hi ha hagut en l'Any, a partir doncs de comptar la gent que anava a les conferències o a les exposicions.

Per tant, aquí hi ha una dada objectiva que es mira i es pot dir si és molta o és poca. No s'ha fet, que jo recordi, no es va fer cap esdeveniment massiu, cap gran esdeveniment de masses. Jo crec que això no es va fer en part volgutament. Si haguéssim trobat el pretext que ho justificués i, a més a més, llavors els recursos per amortitzar-ho, segur que ho hauríem fet. Però, hi ha una cosa que se'n diu més de filosofia. Jo, personalment, ja la Institució històricament i jo personalment, penso que aquest tipus d'esdeveniments el que han de ser són efectius si el que aconseguen és, per dir-ho així, amarar la terra i amb la màxima extensió. Més que no pas procurar un gran xàfec puntual en un lloc. És la manera d'aconseguir que l'Any arribi a molta més gent territorialment que s'escampi al màxim i que, d'alguna manera, perduri en el temps. Era molt més important per a nosaltres fer moltes accions a molts llocs, encara que moltes d'aquestes accions hi hagués proporcionalment poca gent, que no pas concentrar molta la gent en un acte espectacular. Amb l'avantatge em sembla que, és clar que fer moltes coses val uns diners, però la majoria d'accions petites que vam fer són accions molt sostenibles, de poc cost, de molt menys cost del que pot tenir una acció molt espectacular en un lloc que a més a més demana unes despeses de publicitat i màrqueting que el poden fer admirable però inabastable.

També això per una qüestió, em sembla a mi, potser algú diria que és de tímida, que és més aviat de consciència del que tens entre mans. És a dir, Maragall és un autor popular, però no belluga a les masses. Més que bellugar massa el que pots fer, i és el que es va fer en l'Any Maragall, i el que es va fer amb l'Any Rodoreda i suposo que es farà amb l'Any Espriu, és doncs organitzar i convocar lectures públiques. Això pot acabar portant molta més gent del que en principi pot semblar. Però en cap cas això no serà un esdeveniment massiu. És a dir, omplir un Palau Sant Jordi amb un acte a Maragall, o omplir un Parc de l'Escorxador és una cosa una mica difícil d'imaginar. En aquest sentit hem intentat ser modestos.

8. Quina avaluació global faries dels resultats obtinguts?

La valoració global i també depèn del que he dit i també vaig fer un article per la revista «Escola Catalan» en el qual feia una valoració, sobretot tenint en compte els condicionants i les limitacions, que són d'ordres molt diversos. Condicionants de caràcter polític o organitzatiu. Coincideix l'Any Maragall amb un canvi de legislatura, un pes electoral i això dificulta molt les coses. Malgrat això vam muntar-ho de tal manera que, en principi, esperàvem preservar la integritat de l'Any Maragall, basat en el canvi de legislatura. Afortunadament, crec que s'ha de dir, el canvi electoral no va comportar el

canvi de direcció de la Institució i, per tant, hi va poder haver una continuïtat. Si hi hagués hagut canvi de direcció, que era una cosa que podia haver passat perfectament, no sé què hauria passat amb l'Any Maragall. Perquè hagués pogut arribar gent amb una idea totalment diferent, i en la meva opinió, la Institució, en el cas de l'Any Maragall, va tenir un paper molt central, perquè va acabar-se trobant havent de fer realment d'organitzadora, de coordinadora... és a dir, totes les energies, que eren moltes, que hi havia al voltant de Maragall. Si la Institució no les hagués coordinat probablement no haurien arribat a cristal·litzar en el programa d'activitats que es va acabar fent.

De la valoració global, potser el lloc on segurament podíem haver hagut d'estirar més, i això sempre passa en aquest tipus d'accions i no per això hem de deixar de dir-ho, és, a més a més d'implicar tants agents que vam implicar, és implicar-hi més recursos econòmics privats. Com vam aconseguir prou diners d'UNNIM i vam aconseguir que moltes iniciatives vinguessin finançades o amb prou suport perquè no les hagués d'assumir íntegrament la Institució o altres administracions. Però l'assignatura pendent que tenim és aconseguir que realment la societat en el seu conjunt, el teixit empresarial se senti cridat i tingui un interès per a l'empresa per a implicar-se en projectes d'aquest tipus.

MV. Realment, faria falta que les empreses creessin més en el mecenatge i el patrocini.

Sí, això del mecenatge i el patrocini, que no és tant una qüestió de rendiment en màrqueting directe, que a vegades hi pot ser, com el fet d'implicar-se en un projecte així els doni un prestigi social que justifica la despesa que al capdavall pot suposar aquesta implicació en un projecte. Tampoc no es tracta de carregar els neulers, no voldria ara que els empresaris es molestessin pensant que creiem que només els importen els resultats econòmics i que són uns materialistes.. No, el problema és el prestigi social. El problema el tenim en què per més que Rodoreda o que Maragall siguin autors que el conjunt de la societat o un gruix de la societat veu clar, se sent cridada a commemorar i els veu amb simpatia, el que no hem aconseguit encara és que el fet de celebrar un escriptor, llegir un escriptor, llegir sigui una activitat prou prestigiada socialment perquè una empresa privada s'impliqui i consideri això com una inversió social. També caldria un canvi de mentalitat entre la societat perquè la gent digués "ara compraré productes d'aquesta marca perquè patrocinen activitats vinculades als escriptors catalans" i d'aquesta manera es reduiria la idea que l'únic que importa és el compte de resultats i no el compte social.

9. Com creus que es poden fomentar els estudis sobre l'obra i la vida del poeta i escriptor?

Segur que es poden fomentar. Per exemple, si hi haguessin moltes més borses d'ajut es fomentarien. Però jo diria que el problema no és tant com aconseguir fomentar els estudis, sinó que és un altre. Tal com jo ho veig, tenim un problema greu en la situació del món acadèmic, del món universitari. El problema està en les dinàmiques dels grups de recerca, les dinàmiques de finançament d'aquestes recerques, les dinàmiques que es creen al voltant dels treballs de recerca, de les tesines i de les tesis doctorals. És a dir, tal com jo ho veig, segurament és una mirada un punt il·lusa i massa exterior, que no coneix prou les dinàmiques universitàries. Fa falta que la força, fins i tot de treball, que hi ha al voltant de les universitats, que hi ha al voltant de les facultats de filologia o d'humanitats, o dels estudis literaris en concret, per més que hi hagi un nombre d'alumnes matriculats, hi ha un problema de manca de capacitat de coordinar aquesta força de treball. Per a mi, aquest és el gran repte que crec que tenia la Institució i que a mi m'hauria agradat intentar assumir en aquesta legislatura, si és que era possible. Perquè una cosa és proposar-s'ho, però hi ha moltes altres qüestions que ho fan poc viable, que és la situació de precarietat econòmica de les facultats, etc. Però per a fomentar els estudis literaris, l'únic que caldria és aconseguir visualitzar i coordinar, fins i tot com una cosa objectiva, gairebé material, a través de la creació d'un institut d'estudis interuniversitaris relacionats amb la literatura catalana.

MV. Actualment, els grups de treball de les facultats investiguen de manera individual

Fora de l'àmbit universitari, existeixen l'Institut d'Estudis Catalans, l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, la Societat Catalana de Llengua i Literatura, afiliada a l'Institut, la Coordinadora d'Estudis de Filologia o de llengua i literatura catalanes, associada a l'Institut Joan Lluís Vives, però tots acaben sent iniciatives aïllades.

MV. No està coordinat ni concentrat.

No està concentrat. Jo diria que si aconseguim que tots aquests centres que tenen entre les seves preocupacions nuclears els estudis literaris s'apleguessin, i amb ells la majoria, el gruix de tots els que es dediquen als estudis literaris de les universitats, segurament podríem fer un petit pas, que seria actuar més coordinadament, donar un millor destí als pocs recursos dels què es disposa i, potser, a mitjà termini, aconseguir generar un discurs, una dinàmica, uns objectius que justifiquin que es pugui aspirar a tenir més recursos per als estudis literaris, d'entrada públics.

El gran problema dels estudis literaris, i això afecta a Maragall, que és el que teòricament estem parlant, és que això no ven. És a dir, si tu fas estudis en la majoria de camps científics, i prou dificultats tenen en l'àmbit mèdic i en l'àmbit farmacèutic, en l'àmbit de la física o de la química, amb molta paciència aconseguixes obtenir finançament privat o finançament públic, perquè creuen que d'allò obtindran un rendiment. El rendiment, el retorn social que tenen aquests estudis hem de saber explicar-lo a la societat. O hem de saber-lo construir. De vegades quan es plantegen aquestes qüestions hi ha qui diu "que ho paguin els editors". Aquest és un dels grans problemes que hem creat. Des del punt de vista de l'accés a l'obra dels escriptors, estem en una situació molt precària, perquè aquesta obra, ara parlem de clàssics, encara no ha estat editada filològicament, encara no s'ha fet l'edició crítica, no s'ha fet la fixació de text. I això no s'ha fet perquè generalment l'única manera de fer-ho és perquè hi ha algun estudiós té interès en aquest camp d'estudi, perquè té la vocació, perquè ningú ha treballat encara aquell autor... Aleshores aquesta persona ha d'aconseguir convèncer l'editor que li pagui l'estudi i l'edició. I, és clar, això és antieconòmic. Cap editor pot aconseguir, a través de la venda de llibres, rescabalar la inversió que suposa. Per tant, el sistema no funciona. Hem d'aconseguir que els recursos surtin d'un altre lloc, i que l'editor aporti diners, posi diners per allò que ell ha de fer, que és la publicació, no l'edició, si no la publicació, l'explotació del llibre, i que pugui concentrar-se en això, que és el que li donarà difusió, per tant, hauria d'aconseguir guanyar lectors i fer guanyar presència pública a aquell escriptor.

10. Com creus que es poden fomentar els estudis sobre la literatura catalana a Catalunya? I a l'estranger?

Pel que fa a l'estranger si no sabem fomentar-los aquí, encara és més complicat.

A veure, probablement una cosa que hauríem de saber fer, estic improvisant, és utilitzar aquells autors que tenen presència fora, penso en Lluïa o en Rodoreda, per intentar reforçar o construir l'interès pels estudis literaris catalans. D'una manera similar al que, si no ho tinc mal entès, van aconseguir els portuguesos fa uns quants anys. En aquest sentit, jo no tinc la informació però amb les converses amb el Doctor Molas no sé si ell tindria la informació, tinc la percepció que s'ha anat molt enrere. És a dir, es va arribar a tenir una xarxa de lectorats i de professors especialitzats o que entre els seus centres d'interès tenien literatura catalana, com exemple puc citar l'Alan Yates i companyia. Un gruix d'escriptors, que entre els anys, continuo improvisant, seixanta van fer molta feina però que en aquests moments s'estan jubilant, s'estan morint...i no estan deixant relleu. Per tant, aquella xarxa que, d'alguna manera es va construir, segurament d'una manera no planificada, s'hauria de tornar a planificar i caldria que algú ho fes. De la mateixa manera que es va fer els anys seixanta, ara caldria tornar a fer-ho a través dels lectorats, a través dels estudis de catalanística. En aquests moments, amb els canvis que ha viscut la universitat, amb el fet que els lectorats ja no són el que eren, amb el fet que professors d'aquí no se'n van a fora i que tot funciona d'una altra manera. Em penso que estem retrocedint molt més de pressa del que ens sembla.

No sé què hauríem de fer, però alguna cosa hauríem de fer per aconseguir, com a mínim, utilitzant aquells autors que tenen presència internacional, per intentar crear un cert *pool* sobretot, no sé si a través de les universitats de fora que encara funcionen així, refiar-nos o intentar explotar l'avidesa dels camps verges que segur que molts estudiosos tenen. És a dir, si això ja està molt treballat, jo m'he d'especialitzar en alguna cosa on pugui tenir recorregut. Hauríem d'aconseguir, fer un bon pla de màrqueting. Em sembla que aquesta feina encara està per fer. Pel que sé, diria que l'Institut Ramon Llull no l'està fent, que l'Institut Joan Lluís Vives tampoc l'està fent, que la Societat Catalana de Llengua i Literatura no té els recursos ni la força per fer-ho, que una entitat de catalanística que va crear l'Institut Ramon Llull per agrupar l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes i la North American Catalan Society tampoc ho està fent. Per tant, està tot per fer.

10.5. RESUM DE LA DOCUMENTACIÓ DE LA COMISSIÓ ORGANITZADORA DEL CENTENARI DEL NAIXEMENT DE POMPEU FABRA.

La primera reunió de la que tenim notícia és la reunió de la Comissió de Treball²⁶⁷, tinguda el dia 3 d'octubre de 1967, de la qual es conserven unes notes mecanoscrites sense signatura²⁶⁸, datades el 22 de juliol de 1967, i que són un document preparatori per a les posteriors reunions que es van celebrar entre el juliol de 1967 i el 1969. En aquestes notes es defineix quin era l'objectiu de la commemoració: "1. Es tracta de celebrar el centenari del naixement de Pompeu Fabra amb una sèrie d'actes que abastin des del nivell acadèmic fins el popular. No es tracta només, evidentment, d'honorar el Mestre, sinó també la llengua catalana. La campanya ha de tenir un gran abast, ha de ser una autèntica campanya nacional. Ha d'aspirar a arribar plenament al carrer." I també es concreta la proposta del llançament i l'organització de la campanya, i la proposta del programa d'actes.

En les notes es té molt en compte el context de l'època: "Durant l'any 1967 ja s'han produït una sèrie de fets que representen una bona preparació per a la campanya de l'any que ve: acord de la Diputació de Barcelona sobre ensenyament en català, campanya popular de peticions a nivell municipal, reforma del pla de Batxillerat, etc."

La proposta inicial de l'estructura de l'organització de la campanya va ser: "a) Una Comissió patrocinadora integrada per moltes personalitats que cobrissin el màxim ventall possible; no s'haurien de quedar exclosos homes relativament propers a la situació política actual, però de clara catalanitat i netedat en l'actuació. b) Una Comissió de Treball. S'han suggerit els noms següents: Pedroló, Ventalló, Verdura, Faulí, Ibàñez Escofet, Albertí, Castellet, Marta Mata, Maragall, Carles Trias Fargas, Espar, Tàpies, Mn. Hortet, algú vinculat al CEC²⁶⁹, la JOC²⁷⁰, el MFR, l'Agrupació Sardanista; i c) un secretariat, que momentàniament de fet constituïm en Triadú, Rahola, Mir, en Garcia Grau i jo (i en Tremoleda?), i que caldrà veure si s'ha de modificar el dia que s'hagi parlat amb la gent proposada per les dues Comissions."

---

²⁶⁷ Els assistents van ser: Joan Triadú, Jordi Pujol, J. Garcia Grau, Jordi Mir, Joaquim Ventalló, Marta Mata, Frederic Rahola, Jordi Carbonell, Josep Verdura, Albert Manent, Rafael Pradas, Xavier Tortras, Carles Trias Fargas, J. Ibàñez Sensarich, Joan Colominas, Francesc Vallverdú, Oriol Panyella i Moreno Faulí.

²⁶⁸ Tota la documentació original sobre el centenari de Pompeu Fabra ha estat facilitada per Jordi Mir. És probable que aquestes primeres notes sense signatura siguin de Jordi Pujol, tenint en compte la informació publicada per Josep M. Ainaud de Lasarte a la *Nadala* de la Fundació Carulla de 1998.

²⁶⁹ Centre Excursionista de Catalunya. Entitat cultural i esportiva fundada l'any 1876 per Ramon Fiter amb quatre participants dels mateixos objectius determinaren la creació d'una associació excursionista "Amb el fi d'investigar tot quan mereixi la preferent atenció sota els conceptes científic, literari i artístic, en la nostra benllogada terra, es crea una societat que es titularà Associació Catalanista d'Excursions Científiques." www.cec.cat (Consulta 4/01/2012)

²⁷⁰ Joventut Obrera Cristina. Branca juvenil de l'Acció Catòlica.

En les notes es va incloure una proposta de programa amb diverses possibilitats amb la indicació “que cal estudiar a fons”: “a) preparació de material per a la premsa; b) campanyes en les revistes: Serra d’Or, Tele-Estel, Cavall Fort, Infantil, Oriflama...tota la xarxa de revistes comarcals... també la premsa i les revistes escrites en castellà [...]; c) alguna acció a través de les editorials (per exemple, posar en tots els llibres editats durant el 1968: Any del Centenari de Pompeu Fabra); d) Rètol de la campanya i escampada de fotografies; e) Algun acte a través de l’INLE²⁷¹ (per exemple, Setmana del Llibre Català). Es va proposar centrar la Festa de Sant Jordi 1968 en Pompeu Fabra; f) Exposicions Pompeu Fabra: una d’erudita i una de popular i circulant; g) Concursos escolars. Ja se’n prepara un per St. Jordi; h) accions que puguin tenir un gran ressò popular. Una d’elles podria ser la recollida de signatures demanant... el nom de carrer? Una estàtua? etc. (i de donatius). La culminació podria ser un gran acte popular (al Parc Güell? A Montserrat?...); i) forta campanya d’ensenyament de català (a nivell particular i també oficial).”

Les notes conclouen amb la voluntat d’estendre la campanya a d’altres entitats que no siguin de l’àmbit cultural: “Més endavant, convindrà parlar d’aquesta campanya amb les organitzacions polítiques i sindicals i estudiar quina aportació poden fer-hi: es tracta de llençar una gran campanya nacional en la qual ha de participar tothom i de la qual la principal beneficiària ha de ser la nostra llengua”.

En aquesta reunió s’acorden les possibles iniciatives per tal de confegir el programa de l’*Homenatge* i l’establiment de l’estructuració de la Comissió de Treball. Entre les iniciatives proposades hi ha: la reedició d’un disc amb la veu de Pompeu Fabra (Concèntric), la proposta d’utilitzar el dia de la sardana per divulgar l’homenatge i utilitzar “un text de Fabra sobre la sardana”, la difusió de la campanya a la ràdio i a la televisió, la proposta de fer extensiva la campanya dels actes als Països Catalans, la publicació d’una làmina fotogràfica per incloure en els llibres editats durant l’any i, finalment, demanar a Òmnium Cultural²⁷² que dóna aixopluc a les activitats. En aquesta reunió, els assistents es van constituir en set subcomissions de treball: nomenament del Patronat, premsa i ràdio, ensenyament, edicions, contactes amb acadèmies, acció popular, comarques, i un secretariat permanent integrat per: Joan Colominas, Joan Triadú, J. Garcia Grau i Jordi Mir. La missió d’aquestes comissions era tenir la feina enllestida per a final de mateix mes d’octubre: “Convé que pel dia 30 del corrent tinguem tot el material de treball al nostre abast.”

---

²⁷¹ Instituto Nacional del Libro Español.

²⁷² Òmnium Cultural, entitat fundada l’any 1961, treballa per a la promoció, la cultura i la identitat nacional de Catalunya. www.omnium.cat (Consulta 5/02/2012)

En la reunió del dia 30 d'octubre de 1967, com hem dit, s'incorporen més persones a la crida, algunes presents²⁷³ i altres que no assisteixen però que consten que s'han incorporat a les comissions de treball²⁷⁴, i es fan propostes noves com la que va fer Casacuberta²⁷⁵, membre de l'Institut d'Estudis Catalans²⁷⁶ que demana que aquesta entitat "hauria de ser present en l'Homenatge al Mestre Fabra", amb la "possibilitat de la següent programació: acte acadèmic internacional, reedició de la gramàtica²⁷⁷ i algun altre tipus d'intervenció." En la reunió, també es planteja incorporar altres entitats perquè llencin la idea de l'homenatge, entre les quals citen: Cercle Artístic de Sant Lluç, Orfeó Gracienc, Orfeó Català, Centre Excursionista de Catalunya i Col·legi d'Enginyers. A més, també es preveia que aquestes entitats a l'incorporar-se a la crida "faran una al·lusió a la necessària presència de l'IEC en el curs d'aquest homenatge". Aquell mateix dia, els responsables de les comissions van informar de la feina feta durant aquell mes i de les noves propostes rebudes: "concurs escolar sobre la figura i l'obra del Mestre i un cicle de conferències" organitzat pels Lluïsos de Gràcia, "exposició monogràfica a la Biblioteca de Catalunya i fins i tot dedicar una sala de la Biblioteca al Mestre Fabra, col·locant-hi un bust seu", "concurs d'aparadors de llibreries durant una Quinzena Fabra". La Comissió programa una sèrie d'iniciatives, entre elles "formació d'equips itinerants per a donar conferències, petició popular per a donar el nom del Mestre a un carrer o bé erigir una estàtua, biografia resumida i una explicació de la llengua, articles adients per a fer-ne separates, premi al millor article periodístic, lligar amb la campanya de la llengua, connectar amb la Comissió d'afers eclesiàstics, col·laboració dels artistes catalans, confegir algun eslògan que defineixi l'Homenatge, pel que fa a la immigració, editar un llibret en castellà, o millor dit, semi-bilingüe i dictar conferències en llocs adients, rètols i fotos, exposicions itinerants, demanar la cooficialitat de la llengua en Col·legis i Corporacions Públiques, fer quelcom en el camp del teatre, en darrer terme, un gran aplec."

Al cap d'un mes, la Comissió d'Acció Popular²⁷⁸, en la reunió del 27 de novembre de 1967, va acordar "Constituir tres equips de conferenciants per a donar un cicle de conferències" que havien de seguir l'esquema següent: "a) Breu biografia de Pompeu

---

²⁷³ En l'acta de la reunió consta l'assistència de totes les persones citades en la nota anterior i a més Casacuberta, Joan Ballester, Tebé, J. Vila, Enric Jardí, Nòsas, Costa, Mn. Hortet i Blasi Vallespinosa.

²⁷⁴ Benach, Solà, Oriol Vergès, Joan Agut.

²⁷⁵ Josep M. de Casacuberta i Rotger (1897-1985), membre de l'Institut d'Estudis Catalans des de 1958.

²⁷⁶ L'Institut d'Estudis Catalans va ser creat l'any 1907 per Enric Prat de la Riba, amb la funció primordial de promoure la investigació científica i, de manera principal, la cultura catalana. Durant la primera època del franquisme, la seva activitat va quedar aturada fins l'any 1942, data en què s'inicien les reunions clandestines entre els seus membres. Òmnium Cultural li va donar aixopluc des del 1963 fins el 1981. L'IEC no va tornar a ser reconegut oficialment fins l'any 1976, amb el Reial Decret 3118. Pompeu Fabra n'havia estat membre des de l'any 1911.

²⁷⁷ La *Gramàtica catalana* va ser editada per l'Institut d'Estudis Catalans, l'any 1918.

²⁷⁸ Integrada per: Moreno Faulí, Francesc Vallverdú, Mn. Hortet i Jordi Pujol. En la reunió del 30.10.1967, es va acordar fusionar-la amb la comissió de comarques "per dur a terme una tasca més profitosa". Aquesta segona comissió estava integrada per: Joan Ballester, Lluís M. Sunyer, Jordi Mir, i Josep M. De Casacuberta.

Fabra. La situació de la llengua abans de les Normes de l'Institut²⁷⁹. La promulgació. El procés de normalització; b) Llengua i pensament. La llengua com a vehicle de cultura. Anomalies lingüístiques: el bilingüisme, situació inestimable. Diferències entre una situació de bilingüisme actiu i una situació monolingüe amb l'aprenentatge d'una (o més d'una) llengua de relació (un exemple: els països escandinaus); c) Problemes del català avui. Convivència de l'ús de la llengua a tots els nivells de la vida col·lectiva. El català a l'ensenyament, el català als mitjans de comunicació (premsa, ràdio, televisió, cinema). Ús públic del català; d) Significació d'un Centenari. La lluita per la plenitud de drets de la llengua catalana és el millor homenatge que puguem tributar a la memòria de Pompeu Fabra.” A més, es presenta una llista de possibles conferenciants.²⁸⁰

També es parla de possibles accions populars: “enfocament d'una campanya de petició popular (nom d'un carrer, estàtues...), possibilitat que els artistes catalans facin un acte d'homenatge a en Fabra, recollida de fotografies d'en Fabra o relacionades amb ell”, es parla de “buscar material per a una exposició itinerant sobre en Fabra i la seva obra”, s'activarà que les entitats s'adhereixin a la proposta d'homenatge i també “es parlarà amb persones vinculades al teatre català”.

El temps apressava i la següent reunió es va fer el dia 13 de desembre de 1967, en aquesta reunió la Comissió del Patronat²⁸¹ va proposar un “Patronat d'honor constituït per catalans de dintre i fora de personalitat “indiscutible” i es va suggerir una llista d'una trentena de persones; un “segon grup molt més nombrós que l'anterior on es pugui aplegar el màxim de gent coneguda”, aquest segon es va proposa que es podia subdividir en dos: catalans i no catalans, i encara dels no catalans, s'ha de separar els no espanyols; [...] i un tercer que reculli les entitats”.

En la reunió del Secretariat Pompeu Fabra, tinguda el dia 15 de desembre de 1967, es fa la proposta definitiva del Patronat d'Honor, que inclou vint-i-sis noms de personalitats. Per a la “confecció d'aquest Patronat, el Secretariat va tenir en compte que fos constituït per: A) Membres de l'Institut d'Estudis Catalans: Josep Carner, A. Duran i Samper, etc.; B) Amics personals de l'homenatjat, representatius: J.M. Capdevila, Joan Alavedra, etc. I C) Personalitats que han escrit sobre Pompeu Fabra:

---

²⁷⁹ Normes ortogràfiques de l'Institut d'Estudis Catalans del 24 de gener de 1913.

²⁸⁰ Joan Alavedra, Santiago Albertí, Eduard Artells, Alfred Badia, A. Bladé i Desumbila, Osvald Cardona, J.M. de Casacuberta, R. Castellanos, Joan Colomines, Antoni Comas, Josep M. Ferrer i Ferrer, Octavi Fullat, R. Fuster i Rabés, Pere Gabarró, Alexandre Galí, J. Ibáñez Sensarrich, Albert Jané, Albert Manent, Jordi Mir, Josep Miracle, Joaquim Molas, Jordi Sarsanedas, Maurici Serrahima, Joan Solà, Joan Triadú, Jaume Vallcorba, Francesc Vallverdú i Josep Vallverdú i Aixelà.

²⁸¹ Els assistents són: Jordi Maragall, Carles Trias Fargas, Josep Calsamiglia i Oriol Panyella. S'excusen: Joan Teixidor i Francesc Vila d'Abadal.

Josep Pla, Josep Miracle, Domènec Guansé.”. En aquesta mateixa reunió també consta que “Queda pendent l’ampliació de les Entitats Patrocinadores (Centre Excursionista de Catalunya, Cercle Artístic de Sant Lluç, Col·legi d’Enginyers, Òmnium Cultural, Orfeó Català i Orfeó Gracienc), amb noves entitats i algunes personalitats destacades.”

En la Comissió de Treball, en la reunió tinguda el dia 21 de gener de 1968, entre d’altres qüestions, es va presentar l’informe del secretariat, la presentació del projecte d’organització definitiva (Patronat d’Honor i Comissió Organitzadora) i la programació dels actes del dia del centenari: 20 de febrer. Malauradament, només disposem de la convocatòria de la reunió.

La Comissió Organitzadora de la Commemoració del Centenari de la naixença de Pompeu Fabra tenia la Secretaria Delegada al Passeig de Gràcia, 42, de Barcelona, seu de la Comissió Delegada d’Ensenyament d’Òmnium Cultural. El paper oficial de la Comissió lluïa un logotip, en color verd, en el qual a sota de les lletres de “Fabra” en majúscules, hi havia les quatre barres i a sota les dates “1868-1968”. Al peu de pàgina constaven els noms de les persones integrants del Patronat d’Honor²⁸² i les entitats integrants de la Comissió Organitzadora²⁸³.

---

²⁸² “PATRONAT D’HONOR: Pau Casals, Josep Carner, Eduard Fontserè, Jordi Rubió i Balaguer, Pere Bosch Gimpera, Pau Vila, Joan Miró, Clementina Arderiu, Ferran Soldevila, Antoni Trias i Pujol, J. V. Foix, Francesc de B. Moll, Alexandre Galí, Joan Coromines, Agustí Duran i Sanpere, Josep M. de Casacuberta, Ramon Aramon i Serra, Miquel Batllori, Pere Bohigas, Manuel Sanchis Guarnier, Josep M. Capdevila, Joan Oliver, Josep Pla, Joan Alavedra, Domènec Guansé, Josep Miracle, Antoni M. Badia i Margarit, Salvador Espriu, Joan Fuster.

²⁸³ COMISSIÓ ORGANITZADORA: Associació Òmnium Cultural, Institut d’Estudis Catalans, Col·legi d’Enginyers, Obra Cultural Balear, Orfeó Català, Centre Excursionista de Catalunya, Fundació Huguet. Grup Rossellonès d’Estudis Catalans, Orfeó Gracienc, Cercle Artístic de Sant Lluç, Centre de Lectura de Reus, Orfeó Lleidatà, Cercle Artístic de Tortosa, Cercle Artístic de Girona, Obra del Ballet Popular, Agrupació Cultural Folklorica de Barcelona. I els senyors Frederic Rahola i d’Espona, Vice-president del Gremi d’Editors: Dr. Antoni Comas, catedràtic de Llengua i Literatura Catalanes de la Universitat de Barcelona, i Joan Triadú, Secretari General.”

10.6. Índex cronològic de les activitats de l'Any Pla

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1996	22/11/1996	Edicions	<i>Josep Pla vist per un amic de Palafrugell</i> , de Josep Martinell	Ediciones Destino	Barcelona	
1996	22/11/1996	Conferències	Presentació del llibre "Josep Pla vist per un amic de Palafrugell", Josep Martinell, conferència A.	Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1996	s/d	Edicions	<i>Josep Pla vist per un amic de Palafrugell</i> . Edició a cura de Josep Martinell.	Ediciones Destino	Barcelona	
1996	s/d	Edicions	<i>Josep Pla, biografia del solitari</i> . Edició a cura de Cristina Badosa	Edicions 62	Barcelona	
1996	s/d	Edicions	<i>Josep Pla, biografia del solitari</i> . Edició a cura de Cristina Badosa	Editorial Alfaguara	Madrid	
1996	s/d	Edicions	<i>La geografia íntima de Josep Pla</i> , de Miquel Pairolí	Edicions La Campana	Barcelona	
1996	s/d	Edicions	<i>Pla i Nietzsche. Afinitats i coincidències</i> , de Carles Casajuana. Col·lecció Llibres a l'Abast	Edicions 62	Barcelona	
1997	01/01/1997	Edicions	Revista de Girona, núm. 180. Girona, gener-febrer 1997. Dossier Josep Pla, el nostre contemporani	Revista de Girona	Girona	
1997	01/01/1997	Edicions	Presència, núm. 1297. Girona. 5-11 de gener de 1997. Monogràfic Cent anys amb Pla	Presència	Girona	
1997	01/01/1997	Altres activitats	Benvinguda al primer sol de l'any al far de Sant Sebastià	Patronat Turisme Palafrugell, C.Fraternal i G. Festes de Primavera	Palafrugell	
1997	06/01/1997	Altres activitats	Premi Josep Pla	Edicions Destino	Barcelona	
1997	11/01/1997	Edicions	Presentació del llibre "Mengem Pla", de N. Comadira i V. Puig.	Llibreria Crisol	Barcelona	
1997	11/01/1997	Conferències	"Mengem Pla", de N. Comadira i V. Puig. Moderador: X. Moret	Llibreria Crisol	Barcelona	
1997	14/01/1997	Conferències	"Parlem de Josep Pla", A. Puigverd	Extensió Universitària Gent Gran	Girona	
1997	18/01/1997	Activitats gastronòmiques	La garonada, la cuina de Josep Pla (18.1 a 16.3.1997)	Patronat Municipal Turisme Palafrugell	Palafrugell	
1997	19/01/1997	Lectures públiques	Lectures de poemes dedicats a Josep Pla	Racó poètic de Palafrugell	Palafrugell	
1997	31/01/1997	Conferències	Josep Pla. Memòria d'un home de lletres. Josep Pla, biografia de l'escriptor rellogat. C.Badosa	Cercle Artístic de Ciutadella	Ciutadella	
1997	01/02/1997	Conferències	"La vida i l'obra de Josep Pla", Isabel Pijoan i Picas	Universitat de Barcelona	Barcelona	
1997	01/02/1997	Activitats gastronòmiques	1897-1997 Pla, plat a plat (1.2 a 20.12.1997)	La cuina de l'Empordanet	Baix Empordà	
1997	01/02/1997	Activitats gastronòmiques	Viu l'Empordà de Josep Pla (1.2 a 20.12.1997)	La cuina de l'Empordanet	Baix Empordà	
1997	03/02/1997	Conferències	"Una història del gust. De Grimod de la Reuniere a Josep Pla", Jaume Fàbrega	Fundació Caixa de Girona	Girona	
1997	10/02/1997	Conferències	"Josep Pla, el lliure pensador vulgar i sublim", M. Ortínez	Ajuntament de Barcelona i ICUB	Barcelona	
1997	11/02/1997	Activitats gastronòmiques	1897-1997 Pla, plat a plat	Hotel Husa Palace i La cuina de l'Empordanet	Barcelona	
1997	13/02/1997	Conferències	Sopar tertúlia sobre Josep Pla. J. Martinell, A. Boadell i A. Aguiló	Restaurant Foixanenc	Foixà	
1997	13/02/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. R. Sala	Rotary's Club de la Garrotxa	Olot	
1997	13/02/1997	Conferències	"Josep Pla, biografia d'un escriptor rellogat", de C. Badosa	Ajuntament de Palamós	Palamós	
1997	15/02/1997	Conferències	Xerrada sobre Josep Pla. R. Sala i J. Carreras	Skal Club de Figueres	Figueres	
1997	18/02/1997	Conferències	Curs d'aproximació a l'obra de Josep Pla, M. Pairolí	Fundació Clerch i Nicolau	Figueres	
1997	18/02/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla	Escoles Pies d'Olot	Olot	
1997	18/02/1997	Activitats gastronòmiques	1897-1997 Pla, plat a plat	Hotel Husa Palace i La cuina de l'Empordanet	Barcelona	
1997	21/02/1997	Conferències	Pla i la cuina, N. Comadira		Vilafranca del Penedès	
1997	25/02/1997	Conferències	Introducció general a l'obra de Josep Pla, Xavier Pla	Université Paris IV-Sorbonne. Centre d'Estudis Catalans.	París	França
1997	25/02/1997	Activitats gastronòmiques	1897-1997 Pla, plat a plat	Hotel Husa Palace i La cuina de l'Empordanet	Barcelona	
1997	28/02/1997	Edicions	Presentació del número 180 de la Revista de Girona. Dossier Josep Pla. Narcís-Jordi Aragó	Fundació Josep Pla	Palafrugell	
	01/03/1997	Edicions	Revista Túrria, núm. 39-40, Terol, març 1997. Inclou un Cartapacio: Centenari de Pla	Revista Túrria	Terol	
1997	01/03/1997	Exposició	La ciutat de Josep Pla. Narcís Jordi Aragó (1.3 a 6.4.1997)	Museu d'Art de Girona	Girona	
1997	01/03/1997	Exposició	A l'ombra seductora de Josep Pla. Eugeni Forcano, Roser Martínez (1.3 a 6.4.1997)	Galeria Pièce Unique	Palafrugell	
1997	01/03/1997	Edicions	Catàleg de l'exposició "A l'ombra seductora de Josep Pla" d'Eugeni Forcano	Edicions La Polígrafa	Barcelona	
1997	01/03/1997	Altres activitats	Gimcana. Joc de preguntes sobre imatges de Josep Pla (març-abril 1997)	ACOPA i Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1997	04/03/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	ICUB, Taleia, Biblioteca Lola Anglada	Barcelona	
1997	04/03/1997	Conferències	Encontres. Mirades i records sobre la personalitat de Josep Pla. Els amics. M. Ortínez i J. Martinell	Biblioteca Popular Ignasi Iglesias	Barcelona	
1997	04/03/1997	Conferències	Pintar paraules. Narcís-Jordi Aragó. (4.3 a 6.4.1997)	Museu d'Art de Girona	Girona	
1997	04/03/1997	Activitats gastronòmiques	1897-1997 Pla, plat a plat	Hotel Husa Palace i La cuina de l'Empordanet	Barcelona	
1997	05/03/1997	Adaptació teatral	Núria Candela diu Josep Pla "No som res, però fa de mal dir". Josep Montanyés (5.3 a 9.3.1997)	ICUB, Mercat de les Flors	Barcelona	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	05/03/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera (5.3 a 7.3.1997)	Reial Cercle Artístic	Barcelona	
1997	05/03/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	ICUB, Taleia, Biblioteca Francesc Candel	Barcelona	
1997	05/03/1997	Conferències	15 a Setmana del Llibre en Català. Josep Pla vist per un amic de Palafrugell. J. Martinell i A. Boadella	Edicions Destino. Drassanes	Barcelona	
1997	05/03/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla	Escola Cor de Maria	Olot	
1997	05/03/1997	Rutes literàries	Ruta planiana per l'Alt i Baix Empordà, el Gironès i la Selva (5.3 a 11.9.1997)	Museu d'Art de Girona	Diverses	
1997	06/03/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	XV Setmana del Llibre en català	Barcelona	
1997	06/03/1997	Conferències	Converses a Barcelona: Josep Pla, de lluny de i de prop. Una qüestió d'estil. F. Estapé i N. Garolera	Ajuntament de Barcelona- ICUB	Barcelona	
1997	07/03/1997	Acte institucional	Commemoració del centenari del naixement de Josep Pla. J. M. Castellet, C. Sentís i M. Prats	Generalitat de Catalunya	Barcelona	
1997	07/03/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla	Col·legi Sant Jordi	Palafrugell	
1997	07/03/1997	Activitats educatives	"Per molts anys". Lectura de textos i ballada de sardanes	CEIP Torres Jonama	Palafrugell	
1997	08/03/1997	Acte institucional	Celebració de l'aniversari del naixement de Josep Pla. J.M. Pujals, F. Suñer, C. Piera i R. Turró	Ajuntament de Palafrugell. Centre Fraternal	Palafrugell	
1997	08/03/1997	Adaptació teatral	L'arròs negre. A. Boadella	Fundació Josep Pla i Ajuntament de Palafrugell	Palafrugell	
1997	08/03/1997	Audiovisual	La nit temàtica dedicada a Josep Pla	TVE-Catalunya		
1997	08/03/1997	Exposició	Josep Pla i Girona. Miquel Pairolí (8.3 a 26.4.1997)	Fundació Caixa de Girona	Girona	
1997	08/03/1997	Edicions	Catalèg i opuscle de l'exposició Josep Pla i Girona, de Miquel Pairolí	Fundació Caixa de Girona	Girona	
1997	08/03/1997	Edicions	15a Setmana del Llibre en català. Presentació del llibre "Pla de conversa". J. Valls	Edicions El Brau. Drassanes	Barcelona	
1997	08/03/1997	Conferències	L'any dels centenaris. Sopar homenatge a Ausiàs March i Josep Pla. V. Puig i X. Vidal	Societat d'amics, coneguts i saludats de Josep Pla	Gandia	
1997	11/03/1997	Conferències	Encontres. Mirades i records sobre la personalitat de Josep Pla. Els editors. A. Teixidor i J.M. Castellet	Biblioteca Popular Antoni Julipa Capmany	Barcelona	
1997	11/03/1997	Conferències	Xerrada i col·loqui a la presó de Figueres. M. Pairolí	Presó de Figueres	Figueres	
1997	12/03/1997	Espais	Inauguració de la remodelació del monument dedicat a Josep Pla de Manel Cusachs	Ajuntament de Palafrugell, Fundació Josep Pla i SOREA	Palafrugell	
1997	13/03/1997	Conferències	Josep Pla, el seu pensament polític. R. Sala i Canadell i M. Pairolí	Fundació Ramon Trias Fargas	Barcelona	
1997	13/03/1997	Conferències	Converses a Barcelona: Josep Pla, de lluny de i de prop. Les dones silenciades. A. Espada i B. Porcel	Ajuntament de Barcelona- ICUB	Barcelona	
1997	14/03/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	Culturals i Escola	Barcelona	
1997	14/03/1997	Adaptació teatral	Pla parcial. J. Valls i J. Ferrerós	Agrupació Atenea	Figueres	
1997	15/03/1997	Conferències	Vivències de Josep Pla. R. Sala i Canadell	Ajuntament de l'Escala	L'Escala	
1997	15/03/1997	Conferències	El MD'A de Josep Pla (La ciutat de Josep Pla). Narcís Jordi Aragó	Museu d'Art de Girona	Girona	
1997	15/03/1997	Rutes literàries	El MD'A de Josep Pla (La ciutat de Josep Pla). Narcís Jordi Aragó	Museu d'Art de Girona	Girona	
1997	15/03/1997	Activitats gastronòmiques	Setmana gastronòmica Josep Pla (15.3 a 23.3.1997)	Patronat Municipal de Turisme	L'Escala	
1997	18/03/1997	Conferències	Josep Pla visitat. Josep Pla, el comensal il·lustrat. Jaume Fàbrega	Casa de Cultura de Girona	Girona	
1997	18/03/1997	Conferències	Josep Pla, el comensal il·lustrat. J. Fàbrega	Casa de Cultura	Girona	
1997	18/03/1997	Conferències	Josep Pla i l'Ateneu. J. M. Cadena	Ateneu Barcelonès	Barcelona	
1997	19/03/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	ICUB, Taleia, Centre Cívic La Sedeta	Barcelona	
1997	19/03/1997	Conferències	Encontres. Mirades i records sobre la personalitat de Josep Pla. Els periodistes. C. Sentís i J.M. Casasús.	Biblioteca Popular Sant Pau	Barcelona	
1997	20/03/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Museu d'Art	Girona	
1997	20/03/1997	Conferències	Josep Pla, el peix i Begur. J. Fàbrega	Ajuntament de Begur	Begur	
1997	20/03/1997	Edicions	Presentació del llibre "Pla imprescindible". Revista <i>Qué Leer</i>	Casa de América	Madrid	
1997	20/03/1997	Conferències	Presentació del llibre "Pla imprescindible". Revista <i>Qué Leer</i> . R. Regàs i A. Trapiello	Casa de América	Madrid	
1997	20/03/1997	Conferències	Converses a Barcelona: Josep Pla, de lluny de i de prop. La permanent actualitat. S. Pàmies i F. Toutain	Ajuntament de Barcelona i ICUB	Barcelona	
1997	21/03/1997	Exposició	Pla, en primer pla. Dani Viverm (21.3 a 18.4.1997)	Col·legi de Periodistes de Catalunya	Girona	
1997	21/03/1997	Conferències	Inauguració exposició "Pla, en primer pla". Taula rodona: J.de Sagarra, A. Espada i A. Puigverd	Col·legi de Periodistes de Catalunya i Caixa Girona	Girona	
1997	21/03/1997	Altres activitats	Ambientació d'aparadors dedicada a Josep Pla	ACOPA	Palafrugell	
1997	21/03/1997	Conferències	Josep Pla. Memòria d'un home de lletres. Joan Hernández Mora, un paper de guaita en l'obra completa de Josep Pla. M. A. Limon	Cercle Artístic de Ciutadella	Ciutadella	
1997	22/03/1997	Conferències	Taula rodona: Josep Pla a l'Escala. L. Boix, moderadora	Ajuntament de l'Escala	L'Escala	
1997	22/03/1997	Exposició	Homenatge a Josep Pla en el centenari del seu naixement. (22.3 a 10.4.1997)	Galena d'Art les Voltes	Olot	
1997	22/03/1997	Rutes literàries	Josep Pla, mar i muntanya (Costa del Garbí) (22.3 a 31.3.1997)	Oficina de Turisme de Llafranc	Palafrugell	
1997	22/03/1997	Altres activitats	Concert d'Homenots i altres retrats	Juventuts Musicals de Palafrugell	Palafrugell	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	22/03/1997	Espais	Neteja i col·locació d'una placa a la Font de l'Aigua Xelida	Agrupació Excursionista de Palafrugell	Palafrugell	
1997	23/03/1997	Espais	Placa en homenatge a Josep Pla	Ajuntament de l'Escala i Rotary Club	L'Escala	
1997	28/03/1997	Altres activitats	Jocs de rol: La crida de Josep Pla (28.3 a 9.4.1997)	K-OSS Club de Rol Can Genis	Palafrugell	
1997	01/04/1997	Conferències	Qui era i com escrivia Josep Pla. A. Puigverd	Presó de Girona	Girona	
1997	01/04/1997	Rutes literàries	A la manera de Pla o el laberint de pedra	Ajuntament de Girona	Girona	
1997	02/04/1997	Conferències	Encontres. Mirades i records sobre la personalitat de Josep Pla. Els biògrafs. C. Badosa i X. Pla	Biblioteca Popular Xavier Benguerel	Barcelona	
1997	02/04/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals i Escola Reina Violant	Barcelona	
1997	03/04/1997	Conferències	Josep Pla visitat. Un tast de Josep Pla. E. Pagans	Casa de Cultura de Girona	Girona	
1997	03/04/1997	Conferències	Converses a Barcelona: Josep Pla de lluny i de prop. La distància acadèmica. A.M. Espadaler i D. Oller	Ajuntament de Barcelona i ICUB	Barcelona	
1997	04/04/1997	Activitats gastronòmiques	Pla i la cuina de l'arròs (4.4 a 18.5.1997)	Ajuntament de Pals	Pals	
1997	05/04/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Ajuntament de Castelló d'Empúries	Castelló d'Empúries	
1997	05/04/1997	Adaptació teatral	Dramatitzacions sobre Josep Pla. Fragments de "Cinc històries del mar"	Jove Teatre Viu i PIJ Can Genis	Palafrugell	
1997	05/04/1997	Conferències	Xerrada sobre Josep Pla. R. Sala Canadell	Ajuntament de Castelló d'Empúries	Castelló d'Empúries	
1997	05/04/1997	Exposició	Els artesans de la imatge. Pep Espadaler (5.4 a 30.4.1997)	Ajuntament de Palafrugell i Museu del Suro	Palafrugell	
1997	05/04/1997	Lectures públiques	Lectura de textos de Josep Pla. R. Canet i E. Ripoll	Ajuntament de Castelló d'Empúries	Castelló d'Empúries	
1997	07/04/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. C. Badosa	Club Dona Prisma		
1997	09/04/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	ICUB, Taleia i Biblioteca Popular Canyelles	Barcelona	
1997	09/04/1997	Conferències	Encontres. Mirades i records sobre la personalitat de Josep Pla. Els escriptors. B. Porcel i J.Molas	Biblioteca Popular Can Rosés	Barcelona	
1997	10/04/1997	Conferències	Taula rodona: Pla: l'home, l'escriptor, el comensal. X. Pla, M. Pairóli, R. Sala. Moderador: J. Fàbrega	Casa de Cultura	Girona	
1997	10/04/1997	Conferències	Converses a Barcelona: Josep Pla, de lluny i de prop. Narrador sense ficció. V. Puig i R. Regàs	Ajuntament de Barcelona i ICUB	Barcelona	
1997	11/04/1997	Edicions	Revista Jano, núm. 1207, vol. LII. Barcelona, 11-17 abril 1997. Dossier <i>El Año Pla</i>	Jano	Barcelona	
1997	11/04/1997	Exposició	Figueres, all Figueres i els seus homenots vistos per Josep Pla. Pep Torner (11.4 a 23.4.1997)	Ajuntament de Figueres i Museu de l'Empordà	Figueres	
1997	11/04/1997	Edicions	Catàleg de l'exposició <i>Josep Pla. Figueres, all</i> Autors diversos	Ajuntament de Figueres	Figueres	
1997	11/04/1997	Conferències	Conferència gastronòmica. P. Bahí	Ajuntament de Roses	Roses	
1997	11/04/1997	Conferències	Conferència sobre J. Pla. C. Badosa	Can Pasqual	Esparreguera	
1997	11/04/1997	Activitats gastronòmiques	Setmana gastronòmica als restaurants locals (11.4 a 13.4.1997)	Ajuntament de Roses	Roses	
1997	12/04/1997	Adaptació teatral	El carrer estret. Grup de Teatre Rodamón	Omnium Cultural i Teatre Principal	Olot	
1997	12/04/1997	Conferències	Journal intime, journal en but, journal reelaboré: "El quadern gris" de Josep Pla. X. Pla	University of Wales	Cardiff	Regne Unit
1997	12/04/1997	Espais	Placa dedicada a Josep Pla	Ajuntament de Roses	Roses	
1997	13/04/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Ajuntament de Roses	Roses	
1997	15/04/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	ICUB, Taleia Serveis Culturals i Biblioteca Infantil Santa Creu	Barcelona	
1997	15/04/1997	Conferències	La prosa de Josep Pla. M. Pairóli	CEIP Jaume Vicens Vives	Girona	
1997	16/04/1997	Conferències	Encontres. Mirades i records sobre la personalitat de Josep Pla. Els investigadors. M. Pairóli i L. Bonada	Biblioteca Jacint Laporte Mercader	Barcelona	
1997	16/04/1997	Conferències	La cuina segons Josep Pla. N. Comadira	Museu d'Arqueologia de Catalunya	Barcelona	
1997	16/04/1997	Audiovisual	Vídeo "Plaisatges. La mirada de Josep Pla".	Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1997	16/04/1997	Conferències	Presentació del vídeo "Plaisatges. La mirada de Josep Pla". A. Martí	Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1997	17/04/1997	Conferències	Converses a Barcelona: Josep Pla de lluny i de prop. Visions del país. B. Mesquida i J. Nadal	Ajuntament de Barcelona i ICUB	Barcelona	
1997	17/04/1997	Lectures públiques	Lectures de textos davant el Mas Pla. Alumnes Escola Vedruna.	Escola Vedruna i Escola Prats de la Carrera	Palafrugell	
1997	17/04/1997	Exposició	A l'ombra seductora de Josep Pla. Eugeni Forcano, Roser Martínez (17.4 a 10.5.1997)	Galeria Joan Prats - Artgràfic	Barcelona	
1997	17/04/1997	Activitats educatives	Lectura de textos il·lustrats per Pilarín Bayés	Escola Vedruna i Escola Prats de la Carrera	Palafrugell	
1997	18/04/1997	Conferències	Josep Pla visitat. Taula rodona Josep Pla, l'home, l'escriptor, el comensal. J. Fàbrega, M. Pairóli, X. Pla i R. Sala	Casa de Cultura de Girona	Girona	
1997	18/04/1997	Altres activitats	Josep Pla visitat. Cantar Pla. J. Tero	Casa de Cultura de Girona	Girona	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	18/04/1997	Conferències	Josep Pla, l'escriptor i l'obra. M. Pairolí	Patronat de Cultura	Martorell	
1997	19/04/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	ICUB, Taleia i Biblioteca Popular Antoni Julià de Capmany	Barcelona	
1997	19/04/1997	Conferències	Vivències amb Josep Pla - Aportació literària a la cultura catalana de Josep Pla. R. Sala i J. Carreras	Ajuntament de Cadaqués	Cadaqués	
1997	19/04/1997	Conferències	Cent anys d'imatges de la Costa Brava a través de Josep Pla. Víctor Gay (19.4 a 26.4.1997)	Diputació de Girona, Banesto i Cercle Català	Madrid	
1997	19/04/1997	Exposició	Empordà: camp i mar. Jaume Paul (19.4 a 25.4.1997)	CEIP Barceló i Matas	Palafugell	
1997	19/04/1997	Exposició	Coses vistes. Didac P. Lagarriga	Ajuntament de Cadaqués	Cadaqués	
1997	19/04/1997	Rutes literàries	Ruta en barca per les cales del Cap de Creus	Ajuntament de Cadaqués	Cadaqués	
1997	19/04/1997	Altres activitats	Acte d'homenatge a Josep Pla	Consell de la Gent Gran	Palafugell	
1997	20/04/1997	Exposició	El paisatge de Josep Pla. (20.4 a 30.5.1997)	Llibreria Polèmica	Palafugell	
1997	20/04/1997	Rutes literàries	A peu pla per Martorell	Ajuntament de Martorell i Associació Cultural Punt i apart	Martorell	
1997	21/04/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	Ajuntament de Martorell i Biblioteca F. Pujols	Martorell	
1997	21/04/1997	Adaptació teatral	Una pensió anglesa. Adaptació teatral de la narració "Una pensió a Cambridge Street" J. Sánchez	Diputació de Girona, Centre Teatral El Galliner i Cercle Català de Madrid	Madrid	
1997	21/04/1997	Conferències	Xerrada-homenatge a Josep Pla. R. Sala i J. Carreras	Ajuntament de Sant Just Desvern	Sant Just Desvern	
1997	21/04/1997	Activitats educatives	Celebració del centenari del naixement de Josep Pla i 10 anys de l'escola	Escola Josep Pla	Sant Andreu de la Barca	
1997	22/04/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Ajuntament de Martorell	Martorell	
1997	22/04/1997	Exposició	Mostra de pintures inspirades en Pla	Casa Municipal Cultural La Unió	Teià	
1997	22/04/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. C. Badosa	Ajuntament de Roses	Roses	
1997	22/04/1997	Conferències	Presentació del vídeo "Paisatges. La mirada de Josep Pla". A. Martí i E. Matarrodona	Vídeo Play Serveis	Sant Climent de Peralta	
1997	23/04/1997	Adaptació teatral	Ara, Pla. Reflexions d'un empordanès. X. Morte. Companyia L'Hermós	Teatre Municipal	Cadaqués	
1997	23/04/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Ajuntament de Blanes	Blanes	
1997	23/04/1997	Exposició	Imatges de Josep Pla. A. Aguiló (23.4 a 30.6.1997)	Fundació Josep Pla	Palafugell	
1997	23/04/1997	Conferències	1997, un any pla. G. Lloveras, I. Martí. Moderador: R. Escudé	Fundació Cultura i Comunicació	Terrassa	
1997	23/04/1997	Conferències	Cent anys de Josep Pla. X. Pla	Biblioteca Jame Ministral	Salt	
1997	23/04/1997	Conferències	Taula rodona a la Rambla gironina	Ona Girona	Girona	
1997	23/04/1997	Conferències	Pla, la vida, l'obra, el país. X. Coromina	Ajuntament de Cassà de la Selva	Cassà de la Selva	
1997	23/04/1997	Conferències	Presentació de les exposicions "Imatges de Josep Pla" i "Pla, en primer pla". X. Miserachs i J. Boada	Fundació Josep Pla, Col·legi de Periodistes de Catalunya i Ajuntament de Palafugell	Palafugell	
1997	23/04/1997	Exposició	Presentació de l'exposició "Pla, en primer pla". X. Miserachs i J. Boada (23.4 a 30.6)	Fundació Josep Pla, Col·legi de Periodistes de Catalunya i Ajuntament de Palafugell	Palafugell	
1997	23/04/1997	Edicions	Catàleg de l'exposició "Imatges de Josep Pla. Pla en primer pla"	Col·legi de Periodistes de Catalunya	Barcelona	
1997	23/04/1997	Activitats gastronòmiques	Commemoració del centenari del naixement de Josep Pla	Laie Llibreria Cafè	Barcelona	
1997	23/04/1997	Altres activitats	Edició d'un punt de llibre per Sant Jordi	Patronat de Cultura	Martorell	
1997	23/04/1997	Altres activitats	Punt de lectura Josep Pla	Ajuntament de Besalú	Besalú	
1997	23/04/1997	Altres activitats	Punt de llibre	Ajuntament de Castelló d'Empúries	Castelló d'Empúries	
1997	23/04/1997	Espais	Inauguració del monument i el carrer dedicats a Josep Pla	Ajuntament de Martorell	Martorell	
1997	23/04/1997	Altres activitats	16è aniversari de la mort de Josep Pla	Parròquia de Sant Martí de Palafugell	Palafugell	
1997	23/04/1997	Altres activitats	Ofrena floral al cementiri de Llofríu	Ajuntament de Palafugell i Fundació Josep Pla	Llofríu	
1997	23/04/1997	Activitat educativa	Presentació de treballs escolars i vídeo "El nostre paisatge i Josep Pla"	Escola Vedruna i Escola Prats de la Carrera	Palafugell	
1997	23/04/1997	Audiovisual	Vídeo "El nostre paisatge i Josep Pla"	Escola Vedruna i Escola Prats de la Carrera	Palafugell	
1997	24/04/1997	Conferències	Josep Pla i la identitat de la cuina catalana. J. Fàbrega	Biblioteca de Banyoles	Banyoles	
1997	24/04/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. X. Pla	Cercle Català de Madrid i Diputació de Girona	Madrid	
1997	24/04/1997	Audiovisual	Presentació del vídeo "Paisatges. La mirada de Josep Pla". A. Martí	Vídeo Play Serveis	Torroella de Montgrí	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	24/04/1997	Audiovisual	Programa radiofònic especial: La vida segons Pla. Recull de les col·laboracions de Josep Pla en el programa de Joaquín Soler Serrano a Ràdio Barcelona l'any 1961			
1997	25/04/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	Taleia Serveis Culturals i Escola Dolors Monsarda Santa Pau	Barcelona	
1997	25/04/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals i Escola Dolors Monsarda Santa Pau	Barcelona	
1997	25/04/1997	Conferències	Blanes en l'obra de Pla. J. Reixach	Ajuntament de Blanes	Blanes	
1997	25/04/1997	Conferències	Josep Pla. J. Carreres	UNED Garroba	Olot	
1997	25/04/1997	Conferències	Josep Pla, l'escriptor i l'obra. M. Pairoli	IES Frederic Martí i Carreres	Palafrugell	
1997	25/04/1997	Conferències	El viatge literari de Josep Pla. J. Cerdà	Escola Dolors Monsarda Santa Pau	Barcelona	
1997	25/04/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. R. Sala	Casa de Cultura	Tossa de Mar	
	25/04/1997	Altres activitats	Premi Josep Pla	IES Frederic Martí i Carreres	Palafrugell	
1997	26/04/1997	Conferències	Josep Pla i Cassà de la Selva. M. Pairoli	Colla Excursionista Cassanenca	Cassà de la Selva	
1997	27/04/1997	Adaptació teatral	Recordant Josep Pla. Grup 3 per 1	Teatre Monumental i Grup 3 per 1	Mataró	
1997	29/04/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	ICUB, Taleia i Centre Cívic L'Elèctric	Barcelona	
1997	29/04/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. R. Sala	Escola Bisoerques	Olot	
1997	30/04/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	ICUB, Taleia i Biblioteca Popular Can Rosés	Barcelona	
1997	01/05/1997	Edicions	Butlletí de la Diputació de Girona, núm. 11. Girona, maig 1997. Catàleg de l'exposició "Josep Pla i la Diputació de Girona"	Diputació de Girona	Girona	
1997	01/05/1997	Activitats gastronòmiques	Menú Josep Pla a l'Escola d'Hostaleria de Vilamallà	Escola d'Hostaleria	Vilamallà	
1997	02/05/1997	Lectures públiques	Lectura de textos de Josep Pla. C. Batallé, A. Garrido i A. Montañà	Amics de les Lletres Olotines	Olot	
1997	02/05/1997	Conferències	Com veïem Josep Pla. Tertúlia J. Martinell, R. Sala i J. Valls	Museu Comarcal de la Garroba i Arxiu Històric Comarcal	Olot	
1997	03/05/1997	Conferències	Dos primers Plans. S. Martí, M. Gustà, J. M. Casasús i M. Casacuberta	Club de Debat Joves 21	Olot	
1997	03/05/1997	Conferències	Josep Pla i Olot. M. Casacuberta i I. Brussosa	Museu Comarcal Garroba	Olot	
1997	04/05/1997	Conferències	Conferència sobre Pla. J. Valls	Ajuntament de Roses	Roses	
1997	04/05/1997	Rutes literàries	Tamarit i Sant Sebastià	Amics dels Museus d'Art de Girona	Palafrugell	
1997	05/05/1997	Conferències	Josep Pla, l'escriptor i l'obra. M. Pairoli	CEIP Santiago Sobrequés	Girona	
1997	06/05/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros	Taleia Serveis Culturals, ICUB i Biblioteca Lola Anglada	Barcelona	
1997	07/05/1997	Conferències	Notes sobre Josep Pla. Cinc visions del gran prosista català del segle XX. Pla viscut. Ll. Bonada amb R. Sala, F. Suñer, J. Pujol Cofan	Fundació Caixa Sabadell	Sabadell	
1997	08/05/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals, ICUB i Centre Cívic Coll	Barcelona	
1997	09/05/1997	Adaptació teatral	Núria Candela diu Josep Pla "No som res, però fa de mal dir". Josep Montanyés (9.5 a 11.5.1997)	Fundació Caixa Sabadell i Ajuntament de Sabadell	Sabadell	
1997	09/05/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Ajuntament de Sant Cugat del Vallès	Sant Cugat del Vallès	
1997	10/05/1997	Conferències	Vivències sobre Josep Pla. R. Sala i J. Carreres	Ajuntament de Besalú	Besalú	
1997	11/05/1997	Conferències	Josep Pla. X. Pla	Biblioteca Popular de Malgrat de Mar	Malgrat de Mar	
1997	11/05/1997	Exposició	El que hem menjat amb Pla. Aquarel·les de M. Rosa Castejón. Ada Parellada i Pilar Picas (14.5 a 28.6.1997)	Restaurant Semproniana	Barcelona	
1997	11/05/1997	Activitats gastronòmiques	Pla. El sentit del viatge	Piga. Restaurant Semproniana	Barcelona	
1997	13/05/1997	Adaptació teatral	Una pensió anglesa. Adaptació teatral de la narració "Una pensió a Cambridge Street" J. Sánchez	Diputació de Girona i Centre Teatral El Galliner	Girona	
1997	14/05/1997	Conferències	Notes sobre Josep Pla. Cinc visions del gran prosista català del segle XX. Memòria i literatura en <i>El quaderm gris</i> . A. Mari	Fundació Caixa Sabadell	Sabadell	
1997	14/05/1997	Activitats gastronòmiques	Sopar empordanès "L'any del Pla(t)"	Club Gastronòmic Levante	València	
	14/05/1997	Exposició	Josep Pla. Homenaje (14.5 al 28.6.1997)	Delegació a Madrid de la Generalitat de Catalunya, Blanquerna Llibreria Catalana de Madrid, Ministerio de Educación y Cultura, Edicions Destino, Col·legi de Periodistes de Catalunya i Fundació Josep Pla	Madrid	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	15/05/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals, ICUB i Biblioteca Mare Alfonsa Cavin	Barcelona	
1997	15/05/1997	Altres activitats	Concert de Gala Cobla-Orquestra La Principal de la Bisbal	Grup Festes de Primavera i Centre Fraternal	Palafrugell	
1997	15/05/1997	Conferències	De quan Pla va dir: "Magradaria conèixer aquest xarrego". F. Candel	Biblioteca Francesca Serrano	Martorelles	
1997	16/05/1997	Conferències	El viatge literari de Josep Pla. J. Cerdà	Biblioteca Popular de Sallent	Sallent	
1997	16/05/1997	Conferències	Josep Pla. Memòria d'un home de lletres. Josep Pla: biografia, autobiografia i ficció. X. Pla	Cercle Artístic de Ciutadella	Ciutadella	
1997	16/05/1997	Conferències	Sopar-col·loqui sobre Josep Pla. R. Sala i altres	Ajuntament de Figueres	Figueres	
1997	17/05/1997	Conferències	Tertúlia Josep Pla. Quatre actors i tres músics	Ajuntament de Tiana. Associació Tienenca de Músics	Tiana	
1997	17/05/1997	Conferències	Menjar amb Josep P. N. Comadira	Ajuntament de Sant Feliu de Pallerols	Sant Feliu de Pallerols	
1997	20/05/1997	Conferències	Xerrada sobre Josep Pla. R. Sala i J. Carreras	Rotary's Club de Figueres	Figueres	
1997	21/05/1997	Conferències	Notes sobre Josep Pla. Cinc visions del gran prosista català del segle XX. Viatge i literatura. N. Garolera	Fundació Caixa Sabadell	Sabadell	
1997	21/05/1997	Exposició	Josep Pla i la Diputació de Girona. J. Víctor Gay, P. Sánchez i Pujades (21.5 a 19.6.1997)	Diputació de Girona	Girona	
1997	22/05/1997	Conferències	La relació entre Josep Pla i Francesc Cambó. C. Sentís, M. Pairoli i J.M. Solé	Museu Nacional d'Art de Catalunya	Barcelona	
1997	22/05/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Biblioteca Municipal	La Llagosta	
1997	23/05/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals, ICUB i Biblioteca Popular J. Laporta	Barcelona	
1997	24/05/1997	Adaptació teatral	Pla a Osona. Joaquim Estrada	Ajuntament de Vic i Museu d'Art de la Pell	Vic	
1997	25/05/1997	Activitats gastronòmiques	Jornades gastronòmiques al Restaurant Casa Nicolasa (26.5 a 29.5.1997)	Consell Comarcal del Baix Empordà, Patronat Turisme Costa Brava i La cuina de l'Empordanet	San Sebastián	
1997	28/05/1997	Conferències	Viatjant PLAnerament. Nova York. D. Roselló	Ajuntament de Barcelona, ICUB i Centre Cívic Trinitat Vella	Barcelona	
1997	28/05/1997	Conferències	Notes sobre Josep Pla. Cinc visions del gran prosista català del segle XX. El periodista. J.M. Casasús	Fundació Caixa Sabadell	Sabadell	
1997	29/05/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals, ICUB i Centre Cívic Casa	Barcelona	
1997	29/05/1997	Exposició	Els artistes catalans a Josep Pla (29.5 a 15.6.1997)	Galeria d'Art Canals i Casa Elizalde	Barcelona	
1997	01/06/1997	Edicions	Lateral, núm. 30. Barcelona, juny 1997. Especial Pla	Lateral	Barcelona	
1997	02/06/1997	Conferències	Mesa redonda "En torno a Josep Pla" Con motivo del centenario de su nacimiento. Cinco mesas redondas: Pla, memorialista. R. Conte, B. Porcel, M. Sánchez Ostiz, F. Umbral. Modera: A. Trapieiro	Biblioteca Nacional, Ministerio de Educación y Cultura, Edicions Destino i Residencia de Estudiantes de Madrid	Madrid	
1997	02/06/1997	Exposició	10 anys, 10 artistes de l'Escola Catalana del Tapis. (2.6 a 27.6.1997)	Galeria Canals i Ajuntament de Sant Cugat del Vallès	Sant Cugat del Vallès	
1997	02/06/1997	Activitats gastronòmiques	Jornades gastronòmiques de la cuina de l'Empordà a San Sebastián (2.6 a 6.6.1997)	La cuina de l'Empordanet	San Sebastián	
1997	02/06/1997	Activitats gastronòmiques	Jornades gastronòmiques de la cuina de l'Empordà a Madrid (2.6 a 6.6.1997)	La cuina de l'Empordanet	Madrid	
1997	03/06/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals, ICUB, Biblioteca Popular Montbau	Barcelona	
1997	03/06/1997	Conferències	Viatjant PLAnerament. Escandinàvia. J. Codina	Ajuntament de Barcelona, ICUB i Biblioteca Popular Ignasi Iglesias	Barcelona	
1997	03/06/1997	Conferències	Mesa redonda "En torno a Josep Pla" con motivo del centenario de su nacimiento. Pla, gastrónomo. M. Vázquez Montalbán, X. Febrés, M. Vicent, J. Martinell. Modera: N. Comadira	Biblioteca Nacional, Ministerio de Educación y Cultura, Edicions Destino i Residencia de Estudiantes de Madrid	Madrid	
1997	04/06/1997	Conferències	Notes sobre Josep Pla. Cinc visions del gran prosista català del segle XX. La ficció autobiogràfica de Josep Pla. X. Pla	Fundació Caixa Sabadell	Sabadell	
1997	04/06/1997	Conferències	Mesa redonda "En torno a Josep Pla" con motivo del centenario de su nacimiento. Pla, narrador. E. Chamorro, C. García Gual, A. Vilanova, A. Muñoz Molina. Modera: Lluís Bonada	Biblioteca Nacional, Ministerio de Educación y Cultura, Edicions Destino i Residencia de Estudiantes de Madrid	Madrid	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	05/06/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals, ICUB, Centre Cívic Taxonera	Barcelona	
1997	05/06/1997	Conferències	Mesa redonda "En torno a Josep Pla" con motivo del centenario de su nacimiento. Pla, periodista. J. Melià, R. Regàs, E. Lluch, I. Buqueras. Modera: C. Sentís	Biblioteca Nacional, Ministerio de Educación y Cultura, Edicions Destino i Residencia de Estudiantes de Madrid	Madrid	
1997	05/06/1997	Conferències	Camilo José Cela y Lluís Racionero conversan sobre Josep Pla.	Col·legi d'Espanya	París	França
1997	05/06/1997	Conferències	Inauguració de les IV Jornades de l'arròs i la pasta amb una conferència sobre Josep Pla. J. Fàbrega i F. López	Ajuntament de Pineda de Mar	Pineda de Mar	
1997	05/06/1997	Activitats gastronòmiques	IV Jornades de l'arròs i la pasta (5.6 a 15.6.1997)	Ajuntament de Pineda de Mar		
1997	06/06/1997	Conferències	Presentació del llibre "Convivències amb Josep Pla" de R. Sala. M. Cahner	Ajuntament d'Olot. Fundació Pere Simon	Olot	
1997	06/06/1997	Edicions	Presentació del llibre "Convivències amb Josep Pla" de R. Sala	Ajuntament d'Olot. Fundació Pere Simon	Olot	
1997	06/06/1997	Conferències	Tertúlia-sopar a l'Hotel Empordà "Salvador Dalí- Josep Pla, la trobada de dos genis" J. Valls	Amics dels Museus Dalí	Figueres	
1997	07/06/1997	Conferències	Obra de Josep Pla. Ll. M. Todó	Ajuntament de Camprodon	Camprodon	
1997	07/06/1997	Altres activitats	Fira de llibres de i sobre Josep Pla	Libreters de Palafrugell, Ajuntament de Palafrugell i Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1997	09/06/1997	Conferències	Presentació del llibre "Josep Pla, ficció autobiogràfica i veritat literària" de X.Pla. J. Vallcorba i R.Badia	Libreria Universitària	Girona	
1997	09/06/1997	Edicions	Josep Pla, ficció autobiogràfica i veritat literària, de Xavier Pla	Quaderns Crema	Barcelona	
1997	10/06/1997	Conferències	Viatjant PLAnerament. Illes de la Mediterrània. J. Llopert	Ajuntament de Barcelona, ICUB i Biblioteca Popular Ramon d'Àlós Moner	Barcelona	
1997	11/06/1997	Conferències	Josep Pla, un clàssic contemporani. N. Garolera	Ambaixada d'Espanya	Andorra	Andorra
1997	12/06/1997	Conferències	Viatjant PLAnerament. Lisboa. B. Losada	Ajuntament de Barcelona.-ICUB. Biblioteca Popular Joan Miró	Barcelona	
	15/06/1997	Activitats gastronòmiques	Les truites d'en Pla	Ajuntament de Ripoll i Cafè Canaules	Ripoll	
1997	16/06/1997	Conferències	Recordant Josep Pla en el centenari del seu naixement. M. Cusachs	Escola El Turó	Mataró	
1997	17/06/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals, ICUB i Auditori Municipal Montcada i Reixac	Montcada i Reixac	
1997	17/06/1997	Conferències	Viatjant PLAnerament. Rússia. J. Bartolí	Ajuntament de Barcelona, ICUB i Biblioteca Popular Torrer Llobeta	Barcelona	
1997	17/06/1997	Conferències	Josep Pla: unes referències... Josep Pla i la literatura. A. Puigverd	Ajuntament de Figueres, Penya Gastronòmica Josep Pla i Grup Winthertur	Figueres	
1997	18/06/1997	Conferències	Viatjant PLAnerament. Israel. A. Luján	Ajuntament de Barcelona, ICUB i Biblioteca Popular Francesca Bonnemaïson	Barcelona	
1997	18/06/1997	Conferències	Josep Pla: unes referències... Josep Pla i l'anècdota. R. Sala	Ajuntament de Figueres, Penya Gastronòmica Josep Pla i Grup Winthertur	Figueres	
1997	19/06/1997	Conferències	Josep Pla: unes referències... Josep Pla i la gastronomia. J. Valls	Ajuntament de Figueres, Penya Gastronòmica Josep Pla i Grup Winthertur	Figueres	
1997	20/06/1997	Conferències	Josep Pla: unes referències... Josep Pla i el periodisme. C. Sentís	Ajuntament de Figueres, Penya Gastronòmica Josep Pla i Grup Winthertur	Figueres	
	21/06/1997	Conferències	Josep Pla: unes referències... Josep Pla i la llengua. M. Prats	Ajuntament de Figueres, Penya Gastronòmica Josep Pla i Grup Winthertur	Figueres	
1997	21/06/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Ajuntament de Llançà	Llançà	
1997	21/06/1997	Exposició	El Lluçanès que va veure Josep Pla. (21.6 a 29.6.1997)	Centre de Cultura i Ajuntament de Prats de Lluçanès	Prats de Lluçanès	
1997	21/06/1997	Exposició	Josep Pla vist per les escoles del Lluçanès (21.6 a 29.6.1997)	Centre de Cultura i Ajuntament de Prats de Lluçanès	Prats de Lluçanès	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	26/06/1997	Adaptació teatral	"El dia dels morts. Un oratori per a Josep Pla" de N. Comadira. X. Albertí (26.6 a 30.6.1997)	Ajuntament de Barcelona, ICUB i Festival Grec 97	Barcelona	
1997	26/06/1997	Conferències	Viatjant Pla-Nerament. Itàlia. A. Esteve	Ajuntament de Barcelona, ICUB i Biblioteca Popular Can Rosés	Barcelona	
1997	26/06/1997	Exposició	Recordant Pla, obres de Sendo Masià (26.6 a 15.7.1997)	Ajuntament de Colera i Fundació Rodríguez Amat	Colera	
1997	27/06/1997	Conferències	Vivències amb Josep Pla - Aportació literària a la cultura catalana de Josep Pla. R. Sala i J. Carreras	Ajuntament de Prats de Luçanès	Prats de Luçanès	
1997	27/06/1997	Conferències	De quan Pla va dir: "Magradaria conèixer aquest xarnego". F. Candel	Biblioteca Marc de Vilalba	Cardedeu	
1997	28/06/1997	Adaptació teatral	Ben Pla. Jacint Sala	Grup d'Actors del Luçanès	Prats de Luçanès	
1997	28/06/1997	Conferències	Vivències amb Josep Pla. R. Sala	Ajuntament de Prats de Luçanès. Centre d'Estudis del Luçanès	Prats de Luçanès	
	28/06/1997	Exposició	Cent anys d'imatges de la Costa Brava a través de Josep Pla. Víctor Gay (28.6 a 13.7.1997)	Diputació de Girona, Banesto i Museu del Suro	Palafugell	
1997	29/06/1997	Conferències	La cuina segons Josep Pla. Vidal Vidal	Institut d'Estudis Ilerdencs. Consell Comarcal de la Noguera	Balaguer	
1997	29/06/1997	Conferències	La cuina de Josep Pla. J. Fàbrega	Institut d'Estudis Ilerdencs, Consell Comarcal de la Noguera i Restaurant Cal Morell	Balaguer	
1997	29/06/1997	Activitats gastronòmiques	La cuina de Josep Pla	Institut d'Estudis Ilerdencs, Consell Comarcal de la Noguera i Restaurant Cal Morell	Balaguer	
1997	01/07/1997	Edicions	Nexus, núm. 18. Barcelona, juliol 1997. Monogràfic <i>Pla i els artistes</i>	Nexus	Barcelona	
1997	01/07/1997	Conferències	Pla i català. Ll. Serrasolsas	Grup Taca	Barcelona	
1997	02/07/1997	Conferències	Josep Pla: unes referències... Josep Pla i la música. R. Aliet	Ajuntament de Figueres, Penya Gastronòmica Josep Pla i Grup Winthertur	Figueres	
1997	04/07/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Setmana Cultural Puigcerdà	Puigcerdà	
1997	04/07/1997	Exposició	Pla, en primer pla. Dani Vivern (4.7 a 25.7.1997)	Col·legi de Periodistes de Catalunya	Banyoles	
1997	08/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. Les arrels de la cuina empordanesa. A. Pujol	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	08/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. La pastisseria i l'adrogueria catalana al Barroc. P. Vila	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	08/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. El que hem menjat. F. Murgadas	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	08/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. Un pagès amb tres estrelles. S. Santamaria	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	09/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. Cuina i alimentació medievals. E. Thibaut-Comelade	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	09/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. Diccionaris i gastronomia. Ll. Bonada	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	09/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. El quadern marró. F. Murgadas	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	09/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. Ètica, alimentació i restauració. J. Fàbrega, J. Català, C.J.Guardiola, D. Solé, i A Vergara	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	10/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. Cuina a la Catalunya Nord. E. Thibaut-Comelade	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	10/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. Gastronomia catalana. L'Edat Mitjana i el Renaixement. J. Fàbrega	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	10/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. La cuina a Mallorca fins a la Guerra Civil. A. Contreras	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	10/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. Introducció al gust; què significa menjar. J. Perucho	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	11/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. Literatura i gastronomia. M. Sánchez Ostiz	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	11/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. Gastrografia catalana. Del Sis-cents a Josep Pla. J. Fàbrega	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	11/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. La cuina del sud i l'aportació àrab. J. Piera	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	11/07/1997	Conferències	Gastronomia i literatura. De Robert de Nola a Josep Pla. Josep Pla: l'home, l'escriptor, el gastrògraf. J. Fàbrega, C. Badosa, M. Sánchez Ostiz, M. Pairoli i J. Piera	Universitat Rovira i Virgili	Tarragona	
1997	11/07/1997	Rutes literàries	Ruta planiana. J. Canadell	Ajuntament de Sant Feliu de Guixols	Sant Feliu de Guixols	
1997	11/07/1997	Conferències	Presentació del llibre "Convivències amb Josep Pla". R. Sala	Ajuntament de Cadaqués	Cadaqués	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	11/07/1997	Edicions	Presentació del llibre "Convivències amb Josep Pla"	Ajuntament de Cadaqués	Cadaqués	
1997	11/07/1997	Altres activitats	Músics de paper. Concert	Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols	Sant Feliu de Guíxols	
1997	12/07/1997	Conferències	Els contes de Josep Pla. V. Pagès	Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols	Sant Feliu de Guíxols	
1997	12/07/1997	Conferències	Presentació exposició "Documents de col·leccionista". C. Bonal	Fundació Josep Pla. Ajuntament de Palafrugell	Palafrugell	
1997	12/07/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Teatre Municipal	Sant Feliu de Guíxols	
1997	12/07/1997	Exposició	Exposició "Documents de col·leccionista"	Fundació Josep Pla. Ajuntament de Palafrugell	Palafrugell	
1997	12/07/1997	Exposició	Documents de col·leccionista. Anna Aguiló (12.7 a 11.10.1997)	Fundació Josep Pla. Ajuntament de Palafrugell	Palafrugell	
1997	13/07/1997	Rutes literàries	Del mercat al port	Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols	Sant Feliu de Guíxols	
1997	14/07/1997	Rutes literàries	Pla de ruta (14.7 a 10.9.1997)	Avui Especial d'estiu	Diverses	
1997	17/07/1997	Conferències	Josep Pla, ficció autobiogràfica i veritat literària. X. Pla	Generalitat de Catalunya. Direcció General de Política Lingüística	Morella	
1997	21/07/1997	Activitats gastronòmiques	XI Jornades gastronòmiques de la patata dedicades a Josep Pla (21.7 a 23.7.1997)	Restaurant Masia Gibert	Sant Genís de Palafròls	
1997	24/07/1997	Exposició	Cent anys d'imatges de la Costa Brava a través de Josep Pla. Víctor Gay (24.7 a 11.8.1997)	Ajuntament de Roses, Diputació de Girona, Banesto i Societat Unió Fraternal	Roses	
1997	25/07/1997	Conferències	Presentació del llibre "El que menjava Josep Pla" de Pere Bahí. J. Cuní	Fundació Josep Pla. Edicions Columna	Palafrugell	
1997	25/07/1997	Edicions	Presentació del llibre "El que menjava Josep Pla" de Pere Bahí	Fundació Josep Pla. Edicions Columna	Palafrugell	
1997	01/08/1997	Conferències	Conferència Josep Pla. N. Comadira	Hotel Empordà	Figueres	
1997	01/08/1997	Activitats gastronòmiques	Els esmorzars d'en Salvi "embustero"	Associació Veïns i Comerç carrer Estret	Palafrugell	
1997	02/08/1997	Exposició	L'Empordà blanc, gris i negre, pintures M. Cusachs. Quim Turró (2.8 a 31.8.1997)	Llibreria Polèmica	Palafrugell	
1997	02/08/1997	Exposició	La Costa Brava de Josep Pla, 1897-1997: Campelles. Víctor Gay (2.8 a 12.9.1997)	Diputació de Girona i Ajuntament de Campelles	Campelles	
1997	04/08/1997	Conferències	Presentació de l'exposició "Pla, en primer pla". M. Pairoli (4 a 28.8.1997)	Hotel Empordà. Col·legi de Periodistes de Catalunya	Figueres	
1997	04/08/1997	Exposició	Pla, en primer pla. Dani Vivern (4.8 a 28.8.1997)	Col·legi de Periodistes de Catalunya i Motel Empordà	Figueres	
1997	06/08/1997	Altres activitats	Concert al gust de Josep Pla	Juventuts Musicals de Palafrugell	Calella de Palafrugell	
1997	09/08/1997	Conferències	Xerrada sobre Josep Pla. R. Sala	Ajuntament de Campelles	Campelles	
1997	14/08/1997	Exposició	Cent anys d'imatges de la Costa Brava a través de Josep Pla (14 al 31.8.1997)	Diputació de Girona, Banesto i Sala la Biblioteca	Blanes	
1997	22/08/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Fundació Josep Pla, Ajuntament de Palafrugell, Associació de Veïns de Llofríu	Llofríu	
1997	22/08/1997	Adaptació teatral	L'arròs negre. A. Boadella	Fundació Josep Pla, Ajuntament de Palafrugell, Associació de Veïns de Llofríu	Llofríu	
1997	23/08/1997	Exposició	A l'ombra seductora de Josep Pla. Eugeni Forcano, Roser Martínez (23.8 a 14.9.1997)	Galeria Palma Dotze	Vilafranca del Penedès	
1997	28/08/1997	Altres activitats	Donació de l'artista Pepa Mach d'una pintura collage	Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1997	29/08/1997	Conferències	Homenatge a Josep Pla. R. Sala i altres	Amics de les Lletres Garrotxines	Castellfollit de la Roca	
1997	30/08/1997	Conferències	Presentació de textos de Josep Pla. M. Pairoli i R. Sala	Fundació Rafael Peris. Biblioteca Pública Matadepera	Matadepera	
1997	30/08/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. R. Sala	Fundació Rafael Peris. Biblioteca Pública Matadepera	Matadepera	
1997	05/09/1997	Altres activitats	Sardana "Recordant Josep Pla". Emili Juanals	Associació Cultural i Sardanista de Palafrugell	Palafrugell	
1997	05/09/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. R. Sala	Ajuntament de Llançà	Llançà	
1997	05/09/1997	Exposició	Cent anys d'imatges de la Costa Brava a través de Josep Pla. Víctor Gay (5.9 a 14.9.1997)	Ajuntament de Llançà, Diputació de Girona i Banesto	Llançà	
1997	06/09/1997	Adaptació teatral	Una pensió anglesa. Adaptació teatral de la narració "Una pensió a Cambridge Street" J. Sánchez	Centre Teatral El Galliner i Ajuntament de Llançà	Llançà	
1997	06/09/1997	Conferències	L'humor i Josep Pla. X.Pla, O. Malló, R. Sala i H. Pol	Ajuntament de Llançà	Llançà	
1997	06/09/1997	Rutes literàries	Pla i la història	Ajuntament de Llançà	Sant Pere de Roda	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	11/09/1997	Conferències	Episodis beguerencs en la vida de Josep Pla. X. Febrés	Ajuntament de Begur	Begur	
1997	11/09/1997	Conferències	Pla: refer la llengua. V. Puig	Ajuntament de Palafrugell	Palafrugell	
1997	11/09/1997	Espais	Inauguració d'una placa dedicada a Josep Pla cim del massís de Pedraforca	Ajuntament de Saldes	Saldes	
1997	15/09/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. R. Sala	Rotary's Club del Ripollès	Ripoll	
1997	15/09/1997	Exposició	Pla, en primer pla. Dani Vivern (15.9 a 30.9.1997)	Col·legi de Periodistes de Catalunya i Associació Catalanoandalus de Nou Barris	Barcelona	
1997	16/09/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	ICUB, Taleia i Centre Cívic Trinitat Vella	Barcelona	
1997	18/09/1997	Adaptació teatral	La increïble història de Dr. Floit & Mr. Pla. Albert Boadella Companyia Els Joglars (18.9 a 9.11.1997)	Teatre Romea	Barcelona	
1997	18/09/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	ICUB, Taleia i Centre Cívic Taxonera	Barcelona	
1997	19/09/1997	Adaptació teatral	La nit de poetes. Narcís Jordi-Aragó	Associació Cort Reial i Rodalies	Girona	
1997	19/09/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. C.Badosa, Ll.Torrado i L.Riera	Cofraria dels Armats. Ajuntament de Lleida	Lleida	
1997	20/09/1997	Conferències	Vida y obra de Josep Pla. X. Saumell	Centro Cultural Andaluz y Artístico Manuel de Falla	Barcelona	
1997	20/09/1997	Rutes literàries	Pla i Raim. Itinerari per l'Empordà	Centre de Cultura Contemporània de Barcelona	Barcelona	
1997	23/09/1997	Exposició	Josep Pla, la diabòlica mania d'escriure. Xavier Pla (23.9 a 2.11.1997)	Fundació Josep Pla, Institució de les Lletres Catalanes, Caixa Girona i KRTU	Girona	
	23/09/1997	Edicions	Catàleg de l'exposició "Josep Pla, la diabòlica mania d'escriure", de Xavier Pla	Fundació Josep Pla i Edicions Destino	Barcelona	
1997	26/09/1997	Adaptació teatral	Una pensió anglesa. Adaptació teatral de la narració "Una pensió a Cambridge Street" J. Sánchez	Centre Teatral El Galliner, Ajuntament de Palafrugell i Centre Fraternal de Palafrugell	Palafrugell	
1997	29/09/1997	Altres activitats	Acte de donació de Modest Cuixart de la pintura titulada "Zarathustra. Homenatge a Josep Pla"	Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1997	01/10/1997	Conferències	Curs d'aproximació a l'obra de Josep Pla, M. Pairó (10/1997 a 1/1998)	Universitat de Girona	Sant Feliu de Guíxols	
1997	01/10/1997	Conferències	Presentació del cicle "De l'Europa de Pla als nostres dies". C. Sentís i V. Puig	Col·legi de Periodistes de Catalunya. Ajuntament de Barcelona i ICUB	Barcelona	
1997	01/10/1997	Rutes literàries	Pla endins	Museu d'Història de la Ciutat	Girona	
1997	01/10/1997	Altres activitats	Punt de llibre commemoratiu del centenari	Biblioteca de Catalunya	Barcelona	
1997	02/10/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	ICUB, Taleia i Biblioteca Popular Sofia Barat	Barcelona	
1997	03/10/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	Ajuntament de Vilafranca del Penedès	Vilafranca del Penedès	
1997	03/10/1997	Exposició	Topografies. Mirades sobre els paisatges de Pla i Fuster. Francesc Vera (3.10 a 19.10.1997)	Comissió Fuster i Ajuntament de Sueca	Sueca	
1997	02/10/1997	Edicions	Catàleg de l'exposició "Topografies. Mirades sobre els paisatges de Pla i Fuster"	Ajuntament de Sueca	Sueca	
1997	03/10/1997	Exposició	Color Pla. L'art homenatge Josep Pla. Anna Aguiló (3.10 a 3.11.1997)	Galeria d'Art de Palafrugell, Fundació Josep Pla i Ajuntament de Palafrugell	Palafrugell	
1997	03/10/1997	Conferències	De l'Europa de Pla als nostres dies. Què va passar el dia 9 de novembre de 1989? N. Ribó	Biblioteca Popular Ignasi Iglesias. Ajuntament de Barcelona i ICUB	Barcelona	
1997	03/10/1997	Conferències	Presentació de les exposicions "Color Pla". A. Puigverd	Galeria d'Art de Palafrugell, Fundació Josep Pla i Ajuntament de Palafrugell	Palafrugell	
1997	04/10/1997	Exposició	Pla segons Abassís (4.10 a 6.11.1997)	Restaurant Can Ginebreda	Porqueres-Banyoles	
1997	04/10/1997	Exposició	Homenatge a Josep Pla. R.Romero i Santos Herrainz. (4.10 a 6.11.1997)	Restaurant Can Ginebreda	Palafrugell	
1997	04/10/1997	Conferències	Presentació exposició "Pla en el país dels taps". X. Pla	Museu del Suro, Ajuntament de Palafrugell, Consell Comarcal del Baix Empordà, Associació d'Empresaris Surers de Catalunya i Institut Català del Suro	Palafrugell	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	04/10/1997	Exposició	Pla en el país dels taps. P. Espadaler (4.10.1997 a 18.1.1998)	Museu del Suro, Ajuntament de Palafrugell, Consell Comarcal del Baix Empordà, Associació d'Empresaris Surers de Catalunya i Institut Català del Suro	Palafrugell	
1997	04/10/1997	Exposició	Pla, en primer pla. Dani Vivern (4.10 a 19.10.1997)	Col·legi de Periodistes de Catalunya i Ajuntament de Begur	Begur	
1997	06/10/1997	Exposició	A l'ombra seductora de Josep Pla. Eugeni Forcano i Roser Martínez Rochina (4.10 a 22.10.1997)	L'Ateneu	Canet de Mar	
1997	06/10/1997	Exposició	Cent anys d'imatges de la Costa Brava a través de Josep Pla. Víctor Gay (6.10 a 11.10.1997)	Diputació de Girona i Banesto	Barcelona	
1997	07/10/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	ICUB, Taleia i Biblioteca Popular Torre Llobeta	Barcelona	
1997	07/10/1997	Conferències	Pla i la gastronomia. N.Comadira	Ajuntament d'Igualada	Igualada	
1997	07/10/1997	Conferències	Xerrada sobre Josep Pla. R. Sala, Mercader	Cova del Drac	Barcelona	
1997	07/10/1997	Conferències	De l'Europa de Pla als nostres dies. Vells i nous europeus. A. Masllorens	Biblioteca Popular Francesc Candel. Ajuntament de Barcelona i ICUB	Barcelona	
1997	08/10/1997	Exposició	El que hem menjat amb Josep Pla, aquarel·les de M. Rosa Castejón (8.10 a 14.10.1997)	Institut Català de la Dona	Barcelona	
1997	09/10/1997	Adaptació teatral	Núria Candela diu Josep Pla "No som res, però fa de mal dir". Josep Montanyés	Fundació Josep Pla, Universitat de Girona i Sala La Planeta	Girona	
1997	09/10/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	ICUB, Taleia i Biblioteca Popular Montbau	Barcelona	
1997	09/10/1997	Produccions virtuals	Web del Col·loqui Josep Pla	Fundació Josep Pla i Universitat de Girona	Girona	
1997	09/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. La memòria crítica. A.Vilanova, J. M. Castellet i J. Molas	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	09/10/1997	Conferències	La gastronomia i Josep Pla. J. Fàbrega	Ajuntament de Montcada i Reixac	Montcada i Reixac	
1997	09/10/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. C. Badosa	Teatre de l'Aurora	Igualada	
1997	09/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Francesc Cambó i Josep Pla. B. de Riquer	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	09/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. L'impacte de la Gran Guerra en Josep Pla. V. Panyella	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	09/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. La memòria contra la ficció. E. Carbonell	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	09/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Josep Pla i la visió de la història. J. Canal	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	09/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Josep Pla i Joan Fuster: la construcció de l'assaig. A. Martí	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	09/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. L'empremta de Josep Pla en Montserrat Roig. A. Tous	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	10/10/1997	Conferències	Plaisatges. La mirada de Josep Pla. T. Martí	Libreria Universitària	Girona	
1997	10/10/1997	Audiovisual	Plaisatges. La mirada de Josep Pla. Guió: Joan Martí. Actor narrador: Xicu Masó. Música: Anna Vallespir	Video Play Serveis	La Bisbal d'Empordà	
1997	10/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Josep Pla i la novel·la. J. Castellanos	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	10/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Viatge i forma literària en Josep Pla, Azorín i G. Miró. E. Balaguer	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	10/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. L'aprenentatge de l'ofici literari de Josep Pla. X. Coromina	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	10/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Josep Pla entre el "Viaje en autobús" i "Viaje a pie". M.J. Gallofré	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	10/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Josep Pla i Joan Coromines, una relació epistolar. N. Garolera	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	10/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Josep Pla i l'art. A. Mari	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	10/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Josep Pla i J.V. Foix: spleen et idéal. M. Guerrero	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	10/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Calmes de mar pel juny: filologia i antropologia. G. Casals	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	10/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Plasticitat i visualització: l'expressionisme planià. M. Gustà	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	10/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Josep Pla, una literatura de la visibilitat. A. Quintana	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	10/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. El rastre de la memòria personal en la retratística. A.I. Romero	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	10/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Josep Pla, periodista. J.M. Casasús	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	10/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Pla: Itàlia com a mirall. R. Arqués	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	11/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Les formes breus i la discontinuïtat en el discurs. H. Pol	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	11/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Aproximació a un aspecte inèdit de la tasca literària. J. Beattie	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	11/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Del quadern gris a "El quadern gris". X. Pla	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	11/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla: Memòria i escriptura. Valoració de l'obra de Josep Pla. M. Prats	Universitat de Girona, Fundació Josep Pla, Fundació Privada Girona, Universitat i Futur i Comissionat per a Universitats i Recerca GC	Girona	
1997	13/10/1997	Conferències	Col·loqui Josep Pla. R. Fontserè i A. Boadella	Unicoop Cultural	Igualada	
1997	15/10/1997	Conferències	De quan Pla va dir: "Magradaria conèixer aquest xarnego". F. Candel	Biblioteca Pública Pau Vila	Molins de Rei	
1997	15/10/1997	Rutes literàries	Pedalant pel Pla	Taleia Serveis de Cultura	Montcada i Reixac	
1997	16/10/1997	Conferències	De l'Europa de Pla als nostres dies. Europa o la llei del pèndol entre la dreta i l'esquerra. R. Massagué	Ajuntament de Barcelona ICUB-Casal Cívica de Sarrià	Barcelona	
1997	17/10/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals i Fundació Culturals Montcada	Montcada i Reixac	
1997	17/10/1997	Altres activitats	La figura de pessebre de Josep Pla	Ajuntament de Castellfollit de la Roca	Castellfollit de la Roca	
1997	21/10/1997	Exposició	Pla, en primer pla. Dani Vivern (21.10 a 10.11.1997)	Col·legi de Periodistes de Catalunya i Galeria Viciàna	València	
1997	22/10/1997	Conferències	Pla i Fuster, dos homenots humanistes. Josep M. Casasús	Fundació Ausiàs March i Edicions 3 i 4	València	
1997	23/10/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. R. Sala	Col·legi de Mediadors d'Assegurances. Fornells Park	Fornells	
1997	23/10/1997	Conferències	De l'Europa de Pla als nostres dies. L'Euro, un festival o una moneda? L'endemà de Maastricht. Lluís Bassets	Ajuntament de Barcelona i ICUB Biblioteca Popular Sofia Barat	Barcelona	
1997	24/10/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	ICUB, Taleia i Biblioteca Popular Ramon d'Alòs-Moner	Barcelona	
1997	24/10/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. R. Sala	Centre Recreatiu Pineda de Mar	Pineda de Mar	
1997	24/10/1997	Conferències	Jospe Pla. Memòria d'un home de lletres. Entre el progrés i la vida antiga. El discurs de Josep Pla sobre el menjar. M. Gustà	Cercle Artístic de Ciutadella	Ciutadella	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	26/10/1997	Altres activitats	Inauguració d'un gravat dedicat a Josep Pla	Associació de veïns i comerciants del carrer Estret i Ajuntament de Palafrugell	Palafrugell	
1997	28/10/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Casal de Cultura	Matadepera	
1997	29/10/1997	Exposició	Josep Pla i els homenots artistes. J.Ainaud, V. Altaïó i R. Mas (29.10 a 31.12.1997)	Fundació La Caixa	Girona	
1997	29/10/1997	Edicions	Catàleg de l'exposició "Josep Pla i els homenots artistes. J.Ainaud, V. Altaïó i R. Mas" (català)	Fundació La Caixa	Barcelona	
1997	29/10/1997	Edicions	Catàleg de l'exposició "Josep Pla y los homenots artistas. J.Ainaud, V. Altaïó i R. Mas" (castellà)	Fundació La Caixa		
1997	30/10/1997	Conferències	De l'Europa de Pla als nostres dies. Tornen els feixismes?. V. Puig	Ajuntament de Barcelona i ICUB Biblioteca Popular Joan Miró	Barcelona	
1997	31/10/1997	Exposició	"Josep Pla Viatges a la Catalunya Nord. Dos "Homenots" a Ceret: Manolo i Maillol". Josefina Matamoros (31.10.1997 a 12.1.1998)	Musée d'Art Modern de Céret	Céret	França
1997	31/10/1997	Edicions	Catàleg de l'exposició "Josep Pla. Viatges a la Catalunya Nord", de Xavier Febrés	Musée d'Art Modern de Céret	Céret	França
1997	01/11/1997	Edicions	L'Avenç, núm. 219. Barcelona, novembre 1997. Dossier Josep Pla: la història i els historiadors	L'Avenç	Barcelona	
1997	01/11/1997	Edicions	Escola Catalana, núm. 344. Barcelona, novembre, 1997	Escola Catalana	Barcelona	
1997	01/11/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Sala Mozart	Palma de Mallorca	
1997	01/11/1997	Conferències	Josep Pla en els seus textos. A. Puigverd	Escola d'Adults de Girona	Girona	
1997	03/11/1997	Conferències	Acte institucional d'homenatge a Josep Vergés. J. Jiménez Lozano, F. Suñer, B. Porcel, V. Puig	Biblioteca Nacional i Ministerio de Educación y Cultura	Madrid	
1997	04/11/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals, ICUB i Biblioteca Popular Can Rosés	Barcelona	
1997	05/11/1997	Espais	Inauguració escultura de Josep Pla	Espai Natural Sant Miquel del Fai	Sant Miquel del Fai	
1997	06/11/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals, ICUB i Centre Cívic Blai	Barcelona	
1997	06/11/1997	Conferències	La narrativa de Josep Pla: introducció a la seva obra. N. Monné	Ajuntament del Vendrell i Centre Cívic L'Estació	El Vendrell	
1997	07/11/1997	Exposició	Any Pla, visions pictòriques del llibre "Viatge a la Catalunya Vella". De Pals a Torroella (7.11 a 25.11.1997)	Grup Taca	Barcelona	
1997	07/11/1997	Conferències	Lectures de textos de Josep Pla i interpretacions plàstiques. J.Fontana, X.Fàbregas, T.Baltasar, J. Caralt, J. Mercader	Ajuntament del Vendrell i Centre Cívic L'Estació	El Vendrell	
1997	07/11/1997	Conferències	Josep Pla: el color de la paraula.	Ajuntament del Vendrell i Centre Cívic L'Estació	El Vendrell	
1997	07/11/1997	Conferències	Presentació de la caixa de sis litografies de Carme Peris. D. Giralt Miracle	Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1997	07/11/1997	Edicions	Caixa de sis litografies de Carme Peris	Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1997	07/11/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Josep Riera	Biblioteca Santiago Rusiñol	Sitges	
1997	08/11/1997	Adaptació teatral	L'arròs negre. A. Boadella	Centre d'Estudis Calongins "Colònic"	Calonge	
1997	08/11/1997	Adaptació teatral	L'arròs negre. A. Boadella	IES Palamós	Palamós	
1997	08/11/1997	Exposició	Els artistes catalans a Josep Pla (8.11 a 23.11.1997)	Canals Galeria d'Art i Ajuntament de Montroig	Montroig del Camp	
1997	08/11/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. C. Badosa	Ajuntament de Capellades	Capellades	
1997	10/11/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. C. Badosa	Biblioteca de Sentmenat- Taleia	Sentmenat	
1997	11/11/1997	Conferències	El viatge literari de Josep Pla. J. Cerdà	Biblioteca Pública Pau Vila	Molins de Rei	
1997	13/11/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	ICUB i Centre Cívic Casal Sarrià	Barcelona	
1997	13/11/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals, ICUB i Biblioteca Popular Joan Miró	Barcelona	
1997	13/11/1997	Conferències	Lectura d'"El Quadem Gris". N. Oliveras	Ajuntament del Vendrell i Centre Cívic L'Estació	El Vendrell	
1997	14/11/1997	Adaptació teatral	La increïble història de Dr. Floit & Mr. Pla. Albert Boadella Companyia Els Joglars (14.11 a 16.11.1997)	Teatre Principal	Girona	
1997	14/11/1997	Activitat educativa	Any Pla, exposició de treballs escolars. (14.11 a 16.11.1997)	Ajuntament de Vielha-Mijaran	Vielha	
1997	14/11/1997	Exposició	Pla, en primer pla. Dani Vivern (14.11 a 1.12.1997)	Col·legi de Periodistes de Catalunya i Ajuntament d'Olot	Olot	
1997	14/11/1997	Conferències	L'obra de Josep Pla i la salut mental. X.Pla, A.Boadella, F.Suñer, J.Torres i M. Marcó	Centre Cultural Caixa de Girona. Fontana d'Or. Institut d'Assistència Sanitària	Girona	
1997	14/11/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. C. Badosa	Biblioteca Santiago Rusiñol	Sitges	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	14/11/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. R. Sala	Col·legi d'Aparelladors d'Olot	Olot	
1997	14/11/1997	Conferències	Josep Pla. Memòria d'un home de lletres. Planautes. Viatge per la literatura de Josep Pla. Ll. Soldevila	Cercle Artístic de Ciutadella	Ciutadella	
1997	15/11/1997	Exposició	Topografies. Mirada sobre els paisatges de Pla i Fuster. Francesc Vera (15.11 a 14.12.1997)	Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1997	15/11/1997	Conferències	El Manolo de Josep Pla. J.F.Ainaud	Museu Thermalia	Caldes de Montbui	
	15/11/1997	Exposició	El Manolo de Josep Pla	Museu Thermalia	Caldes de Montbui	
1997	15/11/1997	Conferències	Presentació de l'exposició "Topografies. Mirades sobre els paisatges de Pla i Fuster". J.V. Galan	Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1997	17/11/1997	Conferències	Josep Pla. La ficció autobiogràfica en l'obra de Josep Pla. X.Pla (Actes Premis Josep Vallverdú i Màrius Torres)	Ajuntament de Lleida	Lleida	
1997	18/11/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals, ICUB i Centre Cívic Guinardó	Barcelona	
1997	18/11/1997	Adaptació teatral	La increïble història del Dr. Floit & Mr. Pla. Albert Boadella Companyia Els Joglars (18.11 a 20.11.1997)	Teatre Principal	Lleida	
1997	18/11/1997	Conferències	Josep Pla. La biografia en permanent evolució de Josep Pla. X. Febrés (Acte Premis Josep Vallverdú i Màrius Torres)	Ajuntament de Lleida	Lleida	
1997	18/11/1997	Exposició	Josep Pla, la diabòlica mania d'escriure. Xavier Pla (18.11.1997 a 18.1.1998)	Fundació Josep Pla, Institut de les Lletres Catalanes, Caixa Girona i KRTU	Barcelona	
1997	19/11/1997	Conferències	Josep Pla. Josep Pla, literatura i experiència. A. Mari (Acte Premis Josep Vallverdú i Màrius Torres)	Ajuntament de Lleida	Lleida	
1997	19/11/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera (19-21.11.1997)	Auditori	Palma de Mallorca	
1997	20/11/1997	Conferències	Josep Pla. La cuina de Josep Pla: país, paisatges i cassoles. J. Fàbrega (Acte Premis Josep Vallverdú i Màrius Torres)	Ajuntament de Lleida	Lleida	
1997	20/11/1997	Conferències	Josep Pla, contrastat. J.Martinell, X. Pla i Ll.Soldevila	Diputació de Barcelona, Patronat Municipal de Cultura de Mataró	Mataró	
1997	20/11/1997	Conferències	Els viatges en l'obra de Josep Pla. J. Grància	Ajuntament del Vendrell i Centre Cívic L'Estació	El Vendrell	
1997	20/11/1997	Conferències	Josep Pla. Curset	Ajuntament del Vendrell i Centre Cívic L'Estació	El Vendrell	
1997	21/11/1997	Conferències	De quan Pla va dir: "Magradaria conèixer aquest xarnego". F. Candel	Biblioteca Joan Oliva i Milà	Vilanova i la Geltrú	
1997	21/11/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. C. Badosa	Ajuntament de Santa Coloma de Queralt	Santa Coloma de Queralt	
1997	22/11/1997	Adaptació teatral	La increïble història del Dr. Floit & Mr. Pla. Albert Boadella Companyia Els Joglars (22.11 a 23.11.1997)	Teatre Atlàntida	Vic	
1997	22/11/1997	Exposició	Homenatge a Josep Pla (22.11 a 12.12.1997)	Diputació de Barcelona, Patronat Municipal de Cultura de Mataró	Mataró	
1997	22/11/1997	Conferències	Presentació del llibre "L'Empordà, llibre de meravelles" d'Antoni Puigverd. E.Cuyàs i A. Puigverd	Diputació de Barcelona, Patronat Municipal de Cultura de Mataró	Mataró	
1997	22/11/1997	Edicions	"L'Empordà, llibre de meravelles" d'A. Puigverd	Diputació de Barcelona, Patronat Municipal de Cultura de Mataró	Mataró	
1997	22/11/1997	Conferències	Josep Pla i el Maresme. Ll. Soldevila	Ajuntament de Vilassar de Mar	Vilassar de Mar	
1997	22/11/1997	Lectures públiques	Lectures de textos de Josep Pla. Alumnes IES Satorras, IES Pla d'en Boet i IES Miquel Biada	Biblioteca Pública Pompeu Fabra	Mataró	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	23/11/1997	Exposició	A l'ombra seductora de Josep Pla. Eugeni Forcano i Roser Martínez Rochina (23.11 a 30.11.1997)	Casal L'Amistat	Calella	
1997	24/11/1997	Exposició	Exposició bibliogràfica i guia de lectura Josep Pla (24.11.1997 a 10.1.1998)	Ajuntament de la Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell	
1997	24/11/1997	Audiovisual	El carrer estret. Obra radiofònica. Alexandre Cuéllar (24.11 a 19.12.1997)	Ràdio Olot	Olot	
1997	25/11/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. J.Valls	Casal L'Amistat	Calella	
1997	26/11/1997	Altres activitats	Acte de donació de tres retrats de Josep Pla per Domènec Fita	Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1997	27/11/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Ajuntament de la Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell	
1997	27/11/1997	Conferències	Josep Pla: home i cuina. El que li deu la cuina catalana a Josep Pla. Ll. Torrado	Ajuntament del Vendrell i Centre Cívic L'Estació	El Vendrell	
1997	27/11/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals i Biblioteca Pau Vila	Molins de Rei	
1997	27/11/1997	Activitats educatives	15è Certamen literari-artístic infantil i juvenil dedicat a Josep Pla	Edicions Destino, Generalitat de Catalunya i Departament d'Ensenyament	Barcelona	
1997	28/11/1997	Adaptació teatral	La increïble història del Dr. Floit & Mr. Pla. Albert Boadella Companyia Els Joglars (28.11 a 29.11.1997)	Teatre El Jardí	Figueres	
1997	28/11/1997	Conferències	Anem de Pla. El que hem menjat. P. Tàpies	Biblioteca Joan Oliva i Milla	Vilanova i la Geltrú	
1997	28/11/1997	Conferències	Josep Pla, una personalitat contradictòria. J. Fradera i Soler	Diputació de Barcelona, Patronat Municipal de Cultura de Mataró	Mataró	
1997	28/11/1997	Conferències	Josep Pla. A la recerca de l'home i de l'escriptor. C. Badosa	Ajuntament de la Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell	
1997	29/11/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals, ICUB i Biblioteca Pública Pau Vila	Molins de Rei	
1997	29/11/1997	Conferències	Josep Pla i el notariat de la vida. P.Feliu, R.Sala, F.Suñer, X.Pla, J.J.López-Burniol	Fundació Epoca. Parador Aiguablava	Begur	
1997	29/11/1997	Exposició	"Paisatges del país", pintures de Guillem Rocas (29.11 a 14.12.1997)	Ajuntament de l'Escala	L'Escala	
1997	29/11/1997	Exposició	Exposició de pessebres amb el suport de textos de Josep Pla (29.11.1997 a 11.1.1998)	Agrupació de Pessebristes de Sabadell	Sabadell	
1997	29/11/1997	Rutes literàries	La Girona de Josep Pla	Diputació de Barcelona, Patronat Municipal de Cultura de Mataró	Mataró	
1997	30/11/1997	Adaptació teatral	Núria Candela diu Josep Pla "No som res, però fa de mal dir". Josep Montanyés	ICUB, Mercat de les Flors i Biblioteca Pompeu Fabra	Mataró	
1997	02/12/1997	Exposició	Els artistes catalans a Josep Pla. Josep Canals (2.12 a 31.12.1997)	Galeria d'Art Canals i Ajuntament d'Encamp	Encamp	Andorra
1997	03/12/1997	Conferències	Mediterrània: paraules i sons de l'altra riba. R.Arqués, A.Arca, V.Gómez	Instituto Cervantes de Roma, Academia de España, Embaixada d'Espanya	Roma	Itàlia
1997	04/12/1997	Adaptació teatral	La increïble història del Dr. Floit & Mr. Pla. Albert Boadella Companyia Els Joglars (4.12 a 6.12.1997)	Teatre Metropol	Tarragona	
1997	04/12/1997	Conferències	4 Paisatges. La mirada de Josep Pla. X.Febrés	Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya	Barcelona	
1997	04/12/1997	Conferències	Josep Pla, un model d'escriptura. V.Villatoro	Centre Excursionista de Terrassa	Terrassa	
1997	04/12/1997	Conferències	Presentació del vídeo "Paisatges. La mirada de Josep Pla". A. Martí	Video Play Serveis	Barcelona	
1997	04/12/1997	Audiovisual	Paisatges. La mirada de Josep Pla. T. Martí	Video Play Serveis	Barcelona	
1997	05/12/1997	Conferències	Presentació d'"El que pensava Josep Pla de l'esport" de Ramon Balius i Juli. F.Suñer, J.A. Sánchez de Prada	Fundació Josep Pla i INEFC	Palafrugell	
1997	05/12/1997	Edicions	"El que pensava Josep Pla de l'esport", de Ramon Balius i Juli	Fundació Josep Pla i INEFC	Palafrugell	
1997	06/12/1997	Conferències	Josep Pla i la poesia del vi d'avui. X.Febrés	Confraria de la Bota de Sant Fariol	Peralada	
1997	07/12/1997	Adaptació teatral	Recordant Josep Pla. Grup 3 per 1	Biblioteca Pompeu Fabra i Grup 3 per 1	Mataró	
1997	07/12/1997	Exposició	Topografies. Mirada sobre els paisatges de Pla i Fuster. Francesc Vera (7.12.1997 a 12.1.1998)	Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura	Barcelona	
1997	08/12/1997	Exposició	Pla, en primer pla. Dani Vivern (8.12.1997 a 8.1.1998)	Col·legi de Periodistes de Catalunya	Sabadell	
1997	09/12/1997	Conferències	De quan Pla va dir: "M'agradaria conèixer aquest xarnego". F. Candel	Escola episcopal de Lleida	Lleida	
1997	09/12/1997	Activitats gastronòmiques	Homenatge gastronòmic a Josep Pla (9.12 a 16.12.1997)	Restaurant Rosimar	Paris	França
1997	10/12/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. C. Badosa	IES Carles Riba	Barcelona	
1997	10/12/1997	Adaptació teatral	La increïble història del Dr. Floit & Mr. Pla. Albert Boadella Companyia Els Joglars (10.12 a 11.12.1997)	Teatre Josep M. de Sagarra	Santa Coloma de Gramenet	
1997	10/12/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Teatre Bartrina	Reus	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	11/12/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Col·legi Episcopal	Lleida	
1997	11/12/1997	Adaptació teatral	Núria Candela diu Josep Pla "No som res, però fa de mal dir". Josep Montanyès	Ajuntament de Barcelona i Biblioteca Popular Can Rosés	Barcelona	
1997	11/12/1997	Conferències	Lectures d'El Quadern Gris. "El Quadern gris", literatura i memòria. A.Mari	Amics dels Museus de Catalunya i Fundació Josep Pla	Barcelona	
1997	11/12/1997	Conferències	Lectures d'El Quadern Gris. "El Quadern gris", de 1918 a 1966, L.J.Bonada	Amics dels Museus de Catalunya i Fundació Josep Pla	Barcelona	
1997	11/12/1997	Conferències	Presentació de la caixa de litografies de Carme Peris. D. Giralte Miracle	Llibreria Catalònia	Barcelona	
1997	12/12/1997	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	ICUB i Centre Cívic L'Elèctric	Barcelona	
1997	12/12/1997	Conferències	Presentació de "Convivències amb Josep Pla" de Ramon Sala	Fundació Josep Pla i Fundació Pere Simon	Palafugell	
1997	13/12/1997	Adaptació teatral	Animals: El Bestiari de Pla. Roser Ros, Eduard Iniesta, Conrad Sató i Agustí Ros. Taleia Serveis Culturals	Taleia Serveis Culturals, ICUB i Biblioteca Popular Antoni Julià de Capmany	Barcelona	
1997	13/12/1997	Adaptació teatral	La increïble història del Dr. Floit & Mr. Pla. Albert Boadella Companyia Els Joglars (13.12 a 14.12.1997)	Teatre Municipal	Balaguer	
1997	14/12/1997	Adaptació teatral	L'oncle Pep. Fundació de xarxes d'espectacles infantils i juvenils	La Xarxa	Palafugell	
1997	15/12/1997	Conferències	Parlar Pla. V.Marti, A.Mondria i V. Puig. Moderador: J.Borja	Associació Alacantina per a la Cultura	Alacant	
1997	15/12/1997	Exposició	Homenatge a Josep Pla (15.12 a 23.12.1997)	Acció Cultural del País Valencià i Associació Alacantina per a la Cultura	Alacant	
1997	15/12/1997	Audiovisual	Emissió de tres programes de ràdio amb el títol de <i>La diabòlica mania de la ràdio</i>	Ràdio Nacional d'Espanya a Catalunya. Ràdio 1 i Ràdio 4	Barcelona	
1997	16/12/1997	Conferències	Lectures d'El Quadern Gris. De "Coses Vistes" a "El Quadern Gris". M. Gustà	Amics dels Museus de Catalunya i Fundació Josep Pla	Barcelona	
1997	16/12/1997	Conferències	Lectures d'El Quadern Gris. Del quadern gris al quadern vermell. M.J. Gallofré	Amics dels Museus de Catalunya i Fundació Josep Pla	Barcelona	
1997	16/12/1997	Conferències	Pla i la responsabilitat. V. Puig	Associació Alacantina per a la Cultura	Alacant	
1997	17/12/1997	Conferències	Josep Pla, l'escriptor i l'obra. M. Pairoli	Centre Cultural de Tàrraga	Tàrraga	
1997	17/12/1997	Conferències	Nosaltres, els planians. B. Sansano	Associació Alacantina per a la Cultura	Alacant	
1997	17/12/1997	Conferències	Conferència sobre Josep Pla. R.Sala	Institut Promoció de la Ciutat i Club de Jubilats	Olot	
1997	18/12/1997	Conferències	Lectures d'El Quadern Gris. Pla en moviment: "El Quadern gris" com a work in progress. X. Pla	Amics dels Museus de Catalunya i Fundació Josep Pla	Barcelona	
1997	18/12/1997	Conferències	Lectures d'El Quadern Gris. Pla modern? Llegir i escriure a finals del segle XX. A.Boadella, V.Pagés i V.Puig	Amics dels Museus de Catalunya i Fundació Josep Pla	Barcelona	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	19/12/1997	Adaptació teatral	Ex-PLA-nades. D. Lain	Taleia Serveis de Cultura i Escola Sant Jordi	Sant Jordi Desvalls	
1997	19/12/1997	Altres activitats	Acte de donació del "Peix Fregit 97" a Frederic Suñer	Edicions Baix Empordà, Equip Crònica d'un any	Palafugell	
1997	20/12/1997	Conferències	Presentació de "Notes de Josep Pla en còmic". J.A.Poch. JAP	Fundació Josep Pla i Edicions Baix Empordà	Palafugell	
1997	20/12/1997	Edicions	Notes de Josep Pla en còmic, de J.A. Poch. JAP	Fundació Josep Pla i Edicions Baix Empordà	Palafugell	
1997	21/12/1997	Audiovisual	Programa ràdio "Pla i català"	Ràdio Olot	Olot	
1997	23/12/1997	Conferències	El gastrònom Josep Pla. G.Vergés	Ajuntament de Tortosa	Tortosa	
1997	27/12/1997	Audiovisual	Adaptació del reportatge-entrevista de Santiago Vilanova a Josep Pla, realitzat l'any 1965	Ràdio 90 de la Garroxa	Olot	
1997	s/d	Produccions virtuals	Web de l'Any Pla	Fundació Josep Pla i Universitat de Girona	Palafugell	
1997	s/d	Audiovisual	Emissió de diversos programes sobre "Pla i la Garroxa", a càrrec de Ramon Sala	Ràdio Olot	Olot	
1997	s/d	Rutes literàries	Ruta Josep Pla a Palafugell i Pals	Fundació Josep Pla	Palafugell	
1997	s/d	Rutes literàries	Itinerari per Catalunya amb Josep Pla	EI PUNT i Presència	Diverses	
1997	s/d	Rutes literàries	Ruta per l'Alt Empordà i el Rossellonès: Aristides Maillol i Josep Pla	Consell Comarcal de l'Alt Empordà i Ajuntaments de Perpinyà, Banyuls i Ceret	Diverses	
1997	s/d	Rutes literàries	La ruta marítima Josep Pla a bord del "Rafael"	Museu de la Pesca	Palamós	
1997	s/d	Edicions	<i>Diari de Navegació. Ruta marítima Josep Pla.</i> Opuscle en ocasió de la Ruta marítima	Museu de la Pesca	Palamós	
1997	s/d	Rutes literàries	Palamós	Ei Cau de la Costa Brava, Tela Marineria i Ajuntament de Palamós	Palamós	
1997	s/d	Activitats gastronòmiques	Menú centenari Josep Pla (1897-1997)	Ateneu Gastronòmic	Barcelona	
1997	s/d	Activitats gastronòmiques	Vi elaborat segons el gust de Josep Pla	Vins i caves Castell de Peralada	Peralada	
1997	s/d	Activitats gastronòmiques	Menú Josep Pla a L'hotel Empordà	Hotel Empordà	Figueres	
1997	s/d	Activitats gastronòmiques	Menú Josep Pla al Restaurant Can Salvi	Restaurant Can Salvi	Sant Feliu de Guíxols	
1997	s/d	Activitats gastronòmiques	Menú Josep Pla a la Fonda Siqués	Fonda Siqués	Besalú	
1997	s/d	Altres activitats	Punt de llibre. Josep Pla a Martorell	Ajuntament de Martorell	Martorell	
1997	s/d	Altres activitats	Punt de llibre. Josep Pla i Francesc Pujols. Martorell, 1930-1997	Ajuntament de Martorell	Martorell	
1997	s/d	Altres activitats	Punt de llibre	Libreries de Palafugell	Palafugell	
1997	s/d	Altres activitats	Opuscle "La cuina de Josep Pla. La Garoinada" per Jaume Fàbrega	Patronat Municipal Turisme Palafugell	Palafugell	
1997	s/d	Altres activitats	Opuscle "La cuina de begur, el peix de roca i Josep Pla i Begur" per Jaume Fàbrega	Patronat Municipal de Turisme de Begur	Begur	
1997	s/d	Altres activitats	Opuscle "Les patates segons Josep Pla", per Jaume Fàbrega	Restaurant Masia Gibert	Sant Genis de Palafolls	
1997	s/d	Altres activitats	Libretes Any Pla: "Peix fregit", "El carrer estret", "El quadern gris"	Libreria Polèmica	Palafugell	
1997	s/d	Altres activitats	Triptic Centre comercial carrer Estret	Associació Veïns i Comerç carrer Estret	Palafugell	
1997	s/d	Activitats educatives	Crèdit de síntesi sobre Josep Pla	Escola Vedruna, Escola Prats de la Carrera, IES Baix Empordà i IES Frederic Martí Carreras	Palafugell	
1997	s/d	Activitats educatives	Proposta didàctica elaborada pel SEDEC per treballar la novel·la <i>El carrer Estret</i>	Departament d'Ensenyament	Barcelona	
1997	s/d	Activitats educatives	Itinerari a la vora de Calella de Palafugell. Sèrie Camí de Ronda	Departament d'Ensenyament i El Punt diari	Girona	
1997	s/d	Activitats educatives	Lectura de la novel·la <i>Viaje en autobús</i> de Josep Pla. Alumnes de literatura espanyola de COU curs 1997-1998	Departament d'Ensenyament	Barcelona	
1997	s/d	Activitats educatives	Visites escolars a la Fundació Josep Pla, carrer Nou, 51	Fundació Josep Pla	Palafugell	
1997	s/d	Edicions	Biblioteca Any Pla: <i>El quadern gris, Cinc històries del mar, Cartes de lluny, Vida de Manolo, El carrer Estret</i> (català)	Edicions Destino	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	Biblioteca Año Pla: <i>El cuaderno gris, Cinco historias del mar, Cartas de lejos, Vida de Manolo, La calle Estrecha</i> (castellà)	Edicions Destino	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>El quadern gris</i> (català). Il·lustració de Manuel Cusachs i reproducció manuscrits originals 1918 i 1919	Cercle de Lectors	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>El cuaderno gris</i> (castellà). Il·lustració de Manuel Cusachs i reproducció manuscrits originals 1918 i 1919	Círculo de Lectores	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Versos del retour d'âge</i> . Pròleg de Josep Martinell	Parsifal Edicions	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Josep Pla i Salvador Dalí, Obres de museu.</i> Prèmbul de Ricard Mas	Parsifal Edicions	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Lluna de mar</i>	Edicions Destino	Barcelona	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	s/d	Edicions	<i>Lluna de mar</i> . Edició il·lustrada per als centres d'ensenyament infantil i primari (públics i privats)	Edicions Destino i Departament d'Ensenyament	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Antologia de textos de Josep Pla, Llibre de lectura</i> per als centres d'ensenyament infantil i primari (públics i privats)	Edicions Destino i Departament d'Ensenyament	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>El quadern gris. Una tria, Cartes de lluny, Girona, Les hores, Una selecció, Guia de Catalunya</i> . Edició per al Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya dedicada als escolars de Catalunya.	Edicions Destino i Departament d'Ensenyament	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Lo que hemos comido</i> . Trad. Pedro Gómez	Ediciones Destino	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Pla imprescindible (una antologia fundamental)</i> . Pròleg i selecció de textos de Xavier Pla. Edició 80.000 exemplars en castellà	Comunicación y Publicación SA. Suplemento "Qué Leer"	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Un amor de Josep Pla en el Canadell</i> . Pròleg i recopilació de textos de Josep Vergés. Traducció d'Imma España	Aguilar SA de Ediciones. Col. Crisol núm. 60	Madrid	
1997	s/d	Edicions	<i>Josep Pla, biografia de l'homenot</i> . Edició a cura de Xavier Febrés. Col·lecció "El Dofí"	Edicions Destino	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Josep Pla, biografia del gran tipo</i> . Edició a cura de Xavier Febrés. Colecció DestinoLibro	Edicions Destino	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>El malentès del noucentisme. Tradició i plagi a la prosa catalana moderna</i> , de Xavier Pericay i Ferran Toutain	Editorial Proa	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	El primer pròleg de "Relacions". Edició i introducció de Marina Gustà	Biblioteca de Catalunya	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Josep Pla: unes referències...</i> Recull de les conferències de la Penya Gastronòmica Josep Pla de Figueres, amb caricatures dels conferenciantes de Jordi Ametlla.	Grup Winterthur	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Josep Pla. Centenari: 1897-1997</i> , de diversos autors	Generalitat de Catalunya, Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Cinc notes sobre Josep Pla. Homenatge a Josep Pla</i> , edició a cura de Lluís Bonada	Fundació Caixa de Sabadell	Sabadell	
1997	s/d	Edicions	<i>Josep Pla</i> . A cura de Xavier Pla. Col·lecció Guies de lectura	Fundació La Caixa	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Centenari del naixement de Josep Pla</i> , de Martí Rosselló. Guia de lectura	Biblioteca Can Manent, Ajuntament de Premià de Mar i Edicions Destino	Premià de Mar	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1997	s/d	Edicions	<i>Guia de lectura. Josep Pla</i>	Biblioteca Pública Pompeu Fabra, Diputació de Barcelona i Patronat Municipal de Cultura	Mataró	
1997	s/d	Edicions	<i>En que pensava en Josep Pla de l'esport</i> , de Ramon Baluís i Juli	Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC)	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Josep Pla i l'Escala</i> , de Lurdes Boix i Miquel D. Piñero	Ajuntament de l'Escala	L'Escala	
1997	s/d	Edicions	<i>Josep Pla a Martorell</i> , de Maria Teresa Amat i Ferran Balanza	Ajuntament de Martorell	Martorell	
1997	s/d	Edicions	<i>Girona. De la mirada de Pla al llindar del segle XXI</i> . Edició a cura de J.J. Navarro Arisa i fotografies de Xavier Miserachs	Lundweg Editores	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Josep Pla i Menorca</i> , de Pere Molins Pons	Edicions Nura	Ciutadella	
1997	s/d	Edicions	<i>La cuina de Josep Pla. A taula amb l'autor d'"El que hem menjat"</i> , de Jaume Fàbrega	Edicions de La Magrana	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>El que menjava Josep Pla. Les millors receptes de l'Empordà Petit</i> , de Pere Bahí	Editorial Columna	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Conversacions con Josep Pla</i> , de Joaquín Soler Serrano	Ediciones Destino	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Convivències amb Josep Pla</i> , de Ramon Sala	Fundació Pere Simón	Olot	
1997	s/d	Edicions	<i>Pla de conversa. Allò que Josep Pla no va escriure</i> , de Josep Vallis i il·lustracions de Lluís Roura	Edicions El Brau	Figueres	
1997	s/d	Edicions	<i>Un dia dels morts (Un oratori per Josep Pla)</i> , de Narcís Comadira	Edicions 62	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	<i>Serra d'Or</i> . Tots els números de l'any han inclòs articles sobre Josep Pla sota l'epígraf <i>Any Josep Pla</i>	Serra d'Or	Barcelona	
1997	s/d	Edicions	Col·leccionable <i>El Temps: Josep Pla i Joan Fuster</i>	Revista El Temps	València	
1997	s/d	Edicions	Col·leccionable de l'AVUI (estiu 1997) reedició il·lustrada amb fotografies d' <i>El que hem menjat</i>	AVUI i Edicions Destino	Barcelona	
1997	s/d	Activitats educatives	<i>Planautes. Viatge per la literatura de Josep Pla</i> , de Ll. Soldevila. Crèdit variable per a segon cicle d'ESO i Batxillerat	Edicions de La Magrana i Edicions Destino	Barcelona	
1997	s/d	Activitats educatives	<i>El carrer Estret</i> de Josep Pla. De Francesc Gil i M. Josep Simó. Seminari "El gust per la Lectura" curs 1996-1997	Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament	Barcelona	
1997	s/d	Activitats educatives	<i>La increïble història del Dr. Floit & Mr. Pla</i> , de Maica Bernal i Víctor Suñol. Dossier pedagògic núm. 9 Centre Dramàtic	Generalitat de Catalunya. Centre Dramàtic de la Generalitat	Barcelona	
1997	s/d	Activitats educatives	Recorreguts per conèixer la geografia de la Costa Brava: quatre sortides escolars per treballar les ciències naturals. Butlletí dels mestres, núm. 224	Departament d'Ensenyament		
1997	s/d	Altres activitats	Calendari Any Pla	Gràfiques Pacific, Edicions Destino i Comissió Any Pla	Barcelona	
1997	s/d	Audiovisual	<i>Ara que els ametllers estan florits</i> . Programa de Mitjans Audiovisuals Departament d'Ensenyament	Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament	Barcelona	
1997	s/d	Audiovisual	<i>Cuines. La cuina de Josep Pla a TV3</i>	Televisió de Catalunya i Edicions La Magrana	Barcelona	
1998	06/01/1998	Altres activitats	Premi Josep Pla	Edicions Destino	Barcelona	
1998	07/01/1998	Adaptació teatral	La increïble història del Dr. Floit & Mr. Pla. Albert Boadella Companyia Els Joglars (7.1 a 11.1.1998)	Teatro Principal	Saragossa	
1998	13/01/1998	Exposició	Josep Pla i els homenots artistes. J.Ainaud, V.Altaió i R.Mas (13.1 a 1.3.1998)	Fundació La Caixa	Tarragona	
1998	15/01/1998	Adaptació teatral	La increïble història del Dr. Floit & Mr. Pla. Albert Boadella Companyia Els Joglars (15.1 a 22.3.1998)	Teatro María Guerrero	Madrid	
1998	15/01/1998	Exposició	Josep Pla et "Le Cahier Gris" (itinéraires, portraits, choses vues) Xavier Pla (15.1 a 20.2.1998)	Catalans, Generalitat de Catalunya Departament de Cultura, Edicions Destino, Éditions Jacqueline Chambon	París	França
1998	20/01/1998	Conferències	L'escriptura de Josep Pla. X. Pla, V.Puig i F.M. Álvaro	Universitat Ramon Llull	Barcelona	
1998	20/01/1998	Exposició	Pla, en primer pla. Dani Vivern (20.1 a 20.2.1998)	Col·legi de Periodistes de Catalunya	Barcelona	
1998	20/01/1998	Altres activitats	Donació d'un oli de l'artista Josep Antoni Garcia	Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1998	23/01/1998	Exposició	Els artistes catalans a Josep Pla. Josep Canals (23.1 a 9.2.1998)	Galeria d'Art Canals i Sala d'Art Celler Centre	Sant Cugat del Vallès	
1998	27/02/1998	Activitat educativa	Acte de donació del material pedagògic i joc de preguntes	CEIP Torres Jonama	Palafrugell	
1998	31/01/1998	Adaptació teatral	A peu Pla. Joan Riera	Teatre La Gorga	Palamós	
1998	09/02/1998	Conferències	Journalisme et littérature. X.Pla, L. Racionero i J.L. Quiñero	Instituto Cervantes de París	París	França
1998	21/02/1998	Conferències	Pla i el medi ambient. C.Badosa	Fundació Nereo	Begur	
1998	07/03/1998	Exposició	Figures literàries. Exposició de pintures de Josep Martinell sobre textos de Josep Pla (7.3 a 30.5.1998)	Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1998	08/03/1998	Altres activitats	Acte de donació de vint-i-dues pintures de Josep Martinell	Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1998	08/03/1998	Espais	Inauguració d'un monòlit i una placa dedicats a Josep Pla	Obrena de Santa Cristina	Lloret de Mar	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País
1998	08/03/1998	Audiovisual	Emissió en directe del programa "A vivir que son dos días" dedicat a Josep Pla	Cadena Ser, Diputació de Girona i Fundació Josep Pla	Palafrugell	
1998	09/03/1998	Exposició	Homenatge a Josep Pla (9.3 a 21.3.1998)	Acció Cultural del País Valencià	Carlet	
1998	09/03/1998	Conferències	Presentació del llibre "L'home de l'abric" de Valentí Puig. A. Boadella i R.Fontseré	Ateneu Barcelonès i Edicions Destino	Barcelona	
1998	09/03/1998	Edicions	<i>L'home de l'abric</i> , de Valentí Puig	Edicions Destino	Barcelona	
1998	16/03/1998	Exposició	Josep Pla, la diabòlica mania de escriure. Xavier Pla (16.3 a 3.4.1998)	Fundació Josep Pla, Institució de les Lletres Catalanes, Caixa Girona, KRTU i Biblioteca Nacional	Madrid	
1998	17/03/1998	Exposició	Pla i els homenots artistes. J.Ainaud, V.Altaió i R.Mas (17.3 a 26.4.1998)	Fundació La Caixa	Lleida	
1998	25/03/1998	Exposició	Homenatge a Josep Pla (25.3 a 18.4.1998)	Acció Cultural del País Valencià	Sueca	
1998	26/03/1998	Adaptació teatral	La increïble història del Dr. Floit & Mr. Pla. Albert Boadella Companyia Els Joglars (26.3 a 27.3.1998)	Teatre de Terrassa	Terrassa	
1998	26/03/1998	Conferències	L'economia conservadora vista per Josep Pla. V.Puig	Institut d'Estudis Catalans	Barcelona	
1998	29/03/1998	Adaptació teatral	La increïble història del Dr. Floit & Mr. Pla. Albert Boadella Companyia Els Joglars	Teatre Monumental	Mataró	
1998	01/04/1998	Exposició	Pla, en primer pla. Dani Vivern (1.4 a 15.4.1998)	Col·legi de Periodistes de Catalunya	Besalú	
1998	01/04/1998	Conferències	Josep Pla: La pasión vital y literaria. B. Porcel	Universidad de Salamanca i Generalitat de Catalunya	Salamanca	
1998	01/04/1998	Conferències	Josep Pla y las traducciones de Joyce. J. Beattie	Universidad de Salamanca i Generalitat de Catalunya	Salamanca	
1998	01/04/1998	Conferències	La poètica de Josep Pla. X. Pla	Universidad de Salamanca i Generalitat de Catalunya	Salamanca	
1998	23/04/1998	Conferències	Presentació del llibre "Any Pla a Girona. Crònica, memòria i testimoni 1897-1997". J.M.Salvatella	Diputació de Girona, Fundació Josep Pla i Banc Central Hispano	Palafrugell	
1998	23/04/1998	Edicions	<i>Any Pla a Girona. Crònica, memòria i testimoni 1897-1997</i> , Coordinació Josep-Víctor Gay	Diputació de Girona, Fundació Josep Pla i Banc Central Hispano	Girona	
	23/04/1998	Altres activitats	Ofrena floral al cementiri de Llofríu	Ajuntament de Palafrugell i Fundació Josep Pla	Llofríu	
1998	24/04/1998	Conferències	Josep Pla i Grècia. E.Solà	IES Frederic Martí i Carreras	Palafrugell	
1998	24/04/1998	Altres activitats	Premi Josep Pla	IES Frederic Martí i Carreras	Palafrugell	
1998	05/05/1998	Exposició	Pla i els homenots artistes. J.Ainaud, V.Altaió i R.Mas (5.5 a 14.6.1998)	Fundació La Caixa	Granollers	
1998	s/d	Altres activitats	Auca d'en Josep Pla, per J.Milamala i X.Sangenís	Castellnou Edicions	Barcelona	
1998	s/d	Edicions	<i>Notes i Pensaments. Una tria</i> . Edició a cura d'Helena Pol	Edicions Destino	Barcelona	
1998	s/d	Edicions	<i>Josep Pla i la revista de S'Agaró</i> . Edició a cura del col·lectiu de la revista <i>El Carrilet</i>	Edicions El Carrilet	Platja d'Aro	
1998	s/d	Audiovisual	<i>Homenots</i> . Sèrie televisiva de 6 capítols.	Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, TVE i TVC		

10.7. Índex cronològic de les activitats de l'Any Verdguer

10.7. Índex cronològic de les activitats de l'Any Verdaguer							
Any Verdaguer	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País	Assistents
2001	15/12/2001	Conferències	Tertúlies amb poetes (15.12.2001 i el segon dissabte de cada mes durant el 2002) Anna Maluquer	Biblioteca Joan Triadó, Comissió de Lectura Pública, i Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Vic		
2002	01/01/2002	Altres activitats	Inauguració de l'escultura "El fadrí de la muntanya"	Ajuntament de Folgueroles, Casa Museu Verdaguer i Amics de Verdaguer a Folgueroles	Folgueroles		
2002	01/01/2002	Audiovisuals	Verdaguer, natura poètica	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			
2002	01/01/2002	Edicions	"En defensa pròpia". Narcís Garolera	Tusquets editors			
2002	06/01/2002	Audiovisuals	Signes del temps. Programa monogràfic dedicat a Verdaguer	TV Catalunya			
2002	13/01/2002	Activitats educatives	Semana Verdaguer a l'escola	Escola Mossèn Cinto	Folgueroles		
2002	13/01/2002	Activitats educatives	Trobada d'escoles de Catalunya que porten el nom del poeta	Escola Mossèn Cinto	Folgueroles		
2002	13/01/2002	Activitats educatives	Recital de poesia a càrrec del rapsoda Quimet Pla	Escola Mossèn Cinto	Folgueroles		
2002	13/01/2002	Activitats educatives	Esriptura col·lectiva de cartes	Escola Mossèn Cinto	Folgueroles		
2002	13/01/2002	Activitats educatives	Festa als jardins de Can Dachs	Escola Mossèn Cinto	Folgueroles		
2002	15/01/2002	Conferències	Cicle de conferències "Llegr Verdaguer, avui" (15.1 a 5.3.2003) Narcís Garolera	Universitat Pompeu Fabra . IDEC	Barcelona		
2002	15/01/2002	Rutes literàries	100 anys d'excursions amb en Verdaguer (gener-novembre 2002)	Centres Excursionistes de Vic, Taradell, Sant Joan de les Abadesses, Campdevànol i Ripoll	Vic		
2002	15/01/2002	Conferències	Tertúlies amb poetes (15.12.2001 i el segon dissabte de cada mes durant el 2002) Pere Tió	Biblioteca Joan Triadó, Comissió de Lectura Pública, i Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Vic		
2002	20/01/2002	Altres activitats	Inauguració de la remodelació de la Font del Desmai	Patronat d'Estudis Osonencs	Vic		
2002	20/01/2002	Lectures públiques	Lectura de poemes de Verdaguer	Patronat d'Estudis Osonencs	Vic		
2002	20/01/2002	Altres activitats	Plantada d'arbres	Patronat d'Estudis Osonencs	Vic		
2002	s/d	Conferències	Cicle de conferències "Llegr Verdaguer, avui" (15.1 a 5.3.2003) Modest Prats	Universitat Pompeu Fabra . IDEC	Barcelona		
2002	s/d	Conferències	Cicle de conferències "Llegr Verdaguer, avui" (15.1 a 5.3.2003) Joan Solà	Universitat Pompeu Fabra . IDEC	Barcelona		
2002	s/d	Conferències	Cicle de conferències "Llegr Verdaguer, avui" (15.1 a 5.3.2003) Albert Rossich	Universitat Pompeu Fabra . IDEC	Barcelona		
2002	s/d	Conferències	Cicle de conferències "Llegr Verdaguer, avui" (15.1 a 5.3.2003) Antoni Mari	Universitat Pompeu Fabra . IDEC	Barcelona		
2002	s/d	Conferències	Cicle de conferències "Llegr Verdaguer, avui" (15.1 a 5.3.2003) Josep Maria Casasús	Universitat Pompeu Fabra . IDEC	Barcelona		
2002	s/d	Conferències	Cicle de conferències "Llegr Verdaguer, avui" (15.1 a 5.3.2003) Jordi Castellanos	Universitat Pompeu Fabra . IDEC	Barcelona		
2002	s/d	Espectacles	La Pomerola o el naixement del poeta (20 localitats)	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2002	s/d	Activitats educatives	Festa dels Súpers. Lliurament dels premis Concurs "Cada súper pinta una lletra"	Comissió de l'Any Verdaguer	Barcelona		
2002	s/d	Activitats educatives	Festa dels Súpers. Repartiment de 1.000 samarrets commemoratives amb el logotip de l'Any Verdaguer i el Club Súper 3	Comissió de l'Any Verdaguer	Barcelona		1.000
2002	s/d	Activitats educatives	Propostes didàctiques elaborades per l'Escola Masferrer: poemes, rondalles i sentiment	Regidoria d'Ensenyament de l'Ajuntament de Vic	Vic		
2002	s/d	Activitats educatives	Maleta viatgera. 6 centres	Biblioteca Joan Triadó i Centre de Recursos Pedagògics d'Osona	Vic		11.250
2002	s/d	Activitats educatives	Maleta viatgera. 2 centres	Biblioteca Joan Triadó i Centre de Recursos Pedagògics d'Osona	Torelló		
2002	s/d	Activitats educatives	Maleta viatgera	Biblioteca Joan Triadó i Centre de Recursos Pedagògics d'Osona	Hostalets		
2002	s/d	Activitats educatives	Maleta viatgera	Biblioteca Joan Triadó i Centre de Recursos Pedagògics d'Osona	Taradell		
2002	s/d	Activitats educatives	Maleta viatgera	Biblioteca Joan Triadó i Centre de Recursos Pedagògics d'Osona	Folgueroles		
2002	s/d	Activitats educatives	Maleta viatgera. 2 centres	Biblioteca Joan Triadó i Centre de Recursos Pedagògics d'Osona	Roda de Ter		
2002	s/d	Activitats educatives	Maleta viatgera	Biblioteca Joan Triadó i Centre de Recursos Pedagògics d'Osona	Alpens		
2002	s/d	Activitats educatives	Maleta viatgera	Biblioteca Joan Triadó i Centre de Recursos Pedagògics d'Osona	Sant Feliu Sasserra		
2002	s/d	Activitats educatives	Maleta viatgera. 2 centres	Biblioteca Joan Triadó i Centre de Recursos Pedagògics d'Osona	Gurb		
2002	s/d	Activitats educatives	Maleta viatgera. 3 centres	Biblioteca Joan Triadó i Centre de Recursos Pedagògics d'Osona	Tona		
2002	s/d	Activitats educatives	Treball sobre el poema "La Plana de Vic"	Escola Masferrer	Vic		450
2002	s/d	Activitats educatives	Exposició de treballs sobre el poema "La Plana de Vic"	Escola Masferrer	Vic		
2002	s/d	Espectacles	Contes extraordinaris (10 centres escolars)	Titelles Nap	Vic		3.300
2002	s/d	Espectacles	Meritíssim	Institut del Teatre i Ajuntament de Vic (IMAC)	Vic		
2002	s/d	Espectacles	Meritíssim	Institut del Teatre i Ajuntament de Vic (IMAC)	Castell de Montesquiu		
2002	s/d	Espectacles	Canigó. Anem al teatre (291 escoles de Vic i 566 de pobles de la comarca)				857
2002	s/d	Edicions	"Verdaguer, un poeta per a un poble". Ricard Torrents (edició revisada)	Eumo Editorial			
2002	s/d	Edicions	"El meu Verdaguer". Josep Maria de Sagarra	La Campana			
2002	s/d	Edicions	"El drama de Mosén Jacint". Jesús Pabón	Alpha			
2002	s/d	Edicions	"La vida trágica de Mn. Jacint Verdaguer". Sebastià Juan Arbó	Planeta			
2002	s/d	Edicions	"Jacint Verdaguer. Autobiografia literària". Ricard Torrents	Eumo Editorial			
2002	s/d	Edicions	Publicacions "Verdaguer a l'escola: Poemes" (411 escoles)	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			411
2002	s/d	Edicions	Publicacions "Verdaguer a l'escola: Poemes i rondalles" (411 escoles)	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			411
2002	s/d	Edicions	Publicacions "Verdaguer a l'escola: Orientacions didàctiques" (411 escoles)	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			411

Any Verdaguier	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País	Assistents
2002	s/d	Edicions	Verdaguer m'inspira	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			
2002	s/d	Edicions	Centenari de la mort de J. Verdaguier	Ajuntament de Banyoles			
2002	s/d	Edicions	Verdaguer des de Ponent	Servei Territorial del Departament de Cultura a Lleida			
2002	s/d	Edicions	Canigó (adaptació Artur Martorell) 2.500 exemplars a 79 centres de recursos pedagògics. Editorial Proa	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			2.500
2002	s/d	Edicions	Revista Reduccions núm. 75	Eumo Editorial			
2002	s/d	Edicions	Verdaguer, Gaudi i Pla	Revista de Occidente			
2002	s/d	Edicions	Capricis Verdaguier-Gaudi. Mònica Borrell				
2002	s/d	Edicions	Rutes verdaguierianes d'Andorra. Ramon Rossell i Serra	Eumo Editorial			
2002	s/d	Edicions	Anuari Verdaguier (1997-2002). Estudis Verdaguierians	Eumo Editorial			
2002	s/d	Edicions	Canigó. Tramesa de 1.000 exemplars. Editorial Proa	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			1.000
2002	s/d	Edicions	Revista Lletra Jove. Edició d'una plana mensual durant el curs	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			
2002	s/d	Edicions	Els bordons de l'arpa i dossier didàctic. Tramesa de 1.000 exemplars. Editorial Proa	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			1.000
2002	s/d	Edicions	Verdaguer i el seu temps	Ajuntament de Barcelona			
2002	s/d	Edicions	Dossier didàctic El Gust per la Lectura, Jacint Verdaguier: Home, poeta, romàntic. 700 exemplars	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			
2002	s/d	Edicions	"Mn. Jacint Verdaguier. Poeta de Maria i de la fe del poble català". Francesc A. Picas	Publicacions Obra Cultural i Mariana			
2002	s/d	Altres activitats	Creació d'un póster tridimensional de la vida i obra de Verdaguier	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			
2002	s/d	Audiovisuals	Edició de 4.000 unitats de CD Pior de tórtora, amb interpretació de textos verdaguierians musicats	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			4.000
2002	s/d	Audiovisuals	Pior de Tórtora. Escolania de Montserrat	Discos del Mediterrani			
2002	s/d	Audiovisuals	Cançons i Balades. Jaume Arnella	Tram / GMI Records			
2002	s/d	Audiovisuals	Gratitud d'un poble	Josep Coll i Roger Mas			
2002	s/d	Audiovisuals	Roser de tot l'any. Raimondo Sorgia	Edicions Albert Moraleda			
2002	s/d	Audiovisuals	Jacint Verdaguier, un escriptor per a un poble. Josep Oller i Narcís Garolera	Fundació Videoteca Paisos Catalans			
2002	s/d	Audiovisuals	Verdaguer poeta de Catalunya. Joan Vilamala	Eumo Editorial			
2002	s/d	Activitats educatives	El Jardí de les paraules. Acosteu-vos a Verdaguier (161 sessions)	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			4.000
2002	s/d	Activitats educatives	Concurs de lectura de poesia i prosa de Verdaguier	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			
2002	s/d	Activitats educatives	Concurs de treballs sobre recreació de viatges de Verdaguier	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			
2002	s/d	Activitats educatives	Conferència "Verdaguer, poeta del poble". Jornades de Formació a la ciutat de l'Alguer, Joaquim Arenas (professorat)	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	L'Alguer	Sardenya	
2002	s/d	Activitats educatives	Conferència "En el centenari de la mort de Jacint Verdaguier". VI Escola d'Estiu de la Franja, Joaquim Arenas (professorat)	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	La Franja	Aragó	
2002	s/d	Produccions virtuals	Web del Servei d'Ensenyament del Català (SEDEC) dedicada a Verdaguier	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			
2002	s/d	Audiovisuals	Emissió programa ràdio "Verdaguer a l'escola: Poemes i rondalles" (24 emissions)	Catalunya Cultura. Programa Patim, patam, patum			
2002	s/d	Espectacles	La pomerola o el naixement del poeta (20 poblacions)	Casa Museu de Folgueroles			
2002	s/d	Espectacles	L'arpa de Jacint Verdaguier. Una vida en poemes i cançons	Camera de Cançó Tradicional			
2002	s/d	Espectacles	Mossèn Cinto Verdaguier - Cançons i balades (20 poblacions)	Jaume Arnella. La Nova Euterpe i Societat Eis Tranquils			
2002	s/d	Espectacles	Verdaguer, amb lo cor robat	Jaume Calatut i Vicente Monera			
2002	s/d	Espectacles	En defensa pròpia (15 poblacions)	Núria Candela i Josep M. Pladevall	Valldiviera		
2002	s/d	Espectacles	Verdaguerianes	Companyia Teatreatre i Cor Aulós			
2002	s/d	Espectacles	La música de les paraules, el mariner de Sant Pau	Companyia Marduix			
2002	s/d	Espectacles	Gratitud d'un poble	Josep Coll i Roger Mas			
2002	s/d	Espectacles	Verdaguer 2000. Cançó de la terra. Oratori de Rafael Subirachs				
2002	s/d	Espectacles	Les esbartades de Mossèn Cinto	Ballet Folklòric de Sarrià, Esbart Sarrià, Cor Llevant i Centre Parroquial de Sarrià	Barcelona		
2002	s/d	Espectacles	Canigó	Companyia Teatre Blau i Conjunt Orquestral de Girona			
2002	s/d	Espectacles	Cortes extraordinaris	Titelles Naip			
2002	s/d	Rutes literàries	Vil·la Joana i Jacint Verdaguier, viu el seu temps. Visita teatralitzada	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB)	Barcelona		
2002	s/d	Altres activitats	Franquejador postal "Ripoll 2002. Any Verdaguier. Poeta de Catalunya"	Ajuntament de Ripoll i Cercle Filatèlic i Numismàtic de Ripoll	Ripoll		
2002	s/d	Produccions virtuals	Pàgina web dedicada a l'Any Verdaguier	TV Catalunya. Club Super 3			
2002	s/d	Edicions	Canigó, traducció a l'anglès a càrrec de Ronald Puppo	Comissió de l'Any Verdaguier			
2002	s/d	Edicions	"Jacint Verdaguier i la Plana de Vic". Maria-Mercè Miró	Patronat d'Estudis Osonencs			
2002	s/d	Audiovisuals	Projecció de l'audiovisual "Paisatges de Verdaguier" (12 projeccions a diverses poblacions 2002-2003)	Club d'Amics de la UNESCO de Girona	Girona		
2002	s/d	Activitats educatives	Muntatge d'un estand sobre Verdaguier al Saló de la Infància de Barcelona		Barcelona		
2002	s/d	Audiovisuals	Videoclips poètics partint del concurs de poesia infantil	TV Catalunya. Club Super 3			
2002	s/d	Activitats educatives	Conferència de Joaquim Molas: "Per a una lectura de Verdaguier". X Tallers de Llengua i Literatura per al professorat	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			
2002	01/02/2002	Activitats educatives	Tallers: "Les rondalles de mossèn Cinto", Andreu Bosch. X Tallers de Llengua i Literatura per al professorat	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			
2002	01/02/2002	Activitats educatives	Tallers: "Verdaguer a l'aula. Estratègies didàctiques", Isidor Cònsul. X Tallers de Llengua i Literatura per al professorat	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			

Any Verdaguer	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País	Assistents
2002	01/02/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguer o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	01/02/2002	Activitats educatives	Tallers: "Canigó, de Jacint Verdaguer: com llegir un clàssic"; Llorenç Soldevila. X Tallers de Llengua i Literatura per al professorat	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			
2002	01/02/2002	Edicions	"Verdaguerianes". Música de Francesc Vila	Dinsic Publicacions Musicals			
2002	01/02/2002	Edicions	"Pàtria". Narcís Gardera	Edicions de 1984			
2002	01/02/2002	Edicions	"Petita història de Jacint Verdaguer". Text Carme Rosés. Il·lustracions: Pilarín Bayés	Editorial Mediterrània			
2002	01/02/2002	Edicions	"Verdaguer. Vida, passió i mort". Joan Castellar-Gassol	Editorial de 1984			
2002	01/02/2002	Exposició	Verdaguer pels camins d'Andorra (febrer-setembre 2002)	Santuari de Meritxell	Escaldes-Engordany		
2002	01/02/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguer o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	08/02/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguer o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	13/02/2002	Acte institucional	Inauguració de l'Any Verdaguer	Generalitat de Catalunya	Barcelona		
2002	15/02/2002	Rutes literàries	100 anys d'excursions amb en Verdaguer (gener-novembre 2002)	Centres Excursionistes de Vic, Taradell, Sant Joan de les Abadesses, Campdevànlol i Ripoll	Vic		
2002	15/02/2002	Conferències	Tertúlies amb poetes (15.12.2001 i el segon dissabte de cada mes durant el 2002) Maica Bernal i Enric Costa	Biblioteca Joan Triadú, Comissió de Lectura Pública, i Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Vic		
2002	15/02/2002	Conferències	Conferència Joaquim Molas acte institucional	Generalitat de Catalunya	Barcelona		
2002	15/02/2002	Lectures públiques	Lectures de textos verdaguerians per part de diversos actors	Generalitat de Catalunya	Barcelona		
2002	15/02/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguer o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	23/02/2002	Edicions	Publicació d'un text clar de Verdaguer comentats per crítics, escriptors i estudiosos de l'obra durant quaranta-cinc dies (24.2 al 12.4.2002)	La Vanguardia	Barcelona		
2002	24/02/2002	Rutes literàries	Espais verdaguerians: senders i rutes	Kangur Vic	Vic		
2002	01/03/2002	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguerians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguer de Vil·la Joana (MHCB)	Valldirera		
2002	01/03/2002	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguer de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguer de Vil·la Joana	Valldirera		33.592
2002	01/03/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguer o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	01/03/2002	Edicions	"Poemes juvenils inèdits de Jacint Verdaguer". Narcís Gardera	Publicacions del Patronat d'Estudis Osonencs			
2002	01/03/2002	Edicions	"L'Atlàntida". Narcís Gardera	Quaderns Crema			
2002	01/03/2002	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Collserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguer de Vil·la Joana (MHCB)	Valldirera		
2002	01/03/2002	Exposició	Gaudi i Verdaguer: tradició i modernitat en la Barcelona de canvi de segle (1878-1912) (8.3 a 1.9.2002)	Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història de la Ciutat i ICUB	Barcelona	Andorra	
2002	08/03/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguer o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	08/03/2002	Rutes literàries	100 anys d'excursions amb en Verdaguer (gener-novembre 2002)	Centres Excursionistes de Vic, Taradell, Sant Joan de les Abadesses, Campdevànlol i Ripoll	Vic		
2002	15/03/2002	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguerians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguer de Vil·la Joana (MHCB)	Valldirera		
2002	15/03/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguer o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	15/03/2002	Conferències	Tertúlies amb poetes (15.12.2001 i el segon dissabte de cada mes durant el 2002) Àngel Ferrer	de Lectura Pública, i Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Vic		
2002	15/03/2002	Espectacles	Cançons "Oda a Verdaguer"	Escola de Música de Vic i Ajuntament de Vic (IMAC)	Vic		
2002	17/03/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguer o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	18/03/2002	Exposició	Espai Verdaguer: Jacint Verdaguer, un homenatge (21.3 a 3.3.2003)	Ajuntament de Vic, IMAC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Vic		
2002	21/03/2002	Espectacles	Per a preservar la parla. Evocació de Jacint Verdaguer	Maria Lafitte i altres	Ripoll		
2002	23/03/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguer o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	23/03/2002	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguer de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguer de Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/04/2002	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Collserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguer Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/04/2002	Activitats educatives	Concurs "Superpoetes" (abril 2002)	TV Catalunya, Club Super 3			
2002	01/04/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguer o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	01/04/2002	Edicions	"Totes les rondalles". Edició i pròleg d'Andreu Bosch	Proa			
2002	01/04/2002	Rutes literàries	Espais verdaguerians: senders i rutes	Kangur Vic	Vic		
2002	01/04/2002	Rutes literàries	Barcelona	Joana (MHCB)	Valldirera		
2002	01/04/2002	Edicions	Edició de dues separates: En el centenari de la mort de Jacint Verdaguer, editades per la revista Serra d'Or, núm. 506	Serra d'Or			
2002	01/04/2002	Edicions	"Jacint Verdaguer/Joan Maragall. Joc de miralls". Isidor Cònsul	Enciclopèdia Catalana i Diputació de Barcelona			
2002	01/04/2002	Edicions	Revista dels Súpers (informació pàgina web)	TV Catalunya, Club Super 3			
2002	01/04/2002	Exposició	Desencís d'un paisatge. Poesia i natura a través de Jacint Verdaguer (1.4.2002 a 1.11.2003)	Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història de la Ciutat, ICUB, Ajuntament de Folgueroles, Casa Museu Verdaguer de Folgueroles, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Folgueroles		
2002	01/04/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguer o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	06/04/2002	Conferències	Cicle de conferències "Gaudi-Guèll-Verdaguer: tres personatges del seu temps?"	Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC) i Districte de les Corts	Barcelona		
2002	11/04/2002	Conferències	Tertúlies amb poetes (15.12.2001 i el segon dissabte de cada mes durant el 2002) M. Mercè Miró	de Lectura Pública, i Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Vic		
2002	15/04/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguer o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	15/04/2002	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguerians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguer de Vil·la Joana (MHCB)	Valldirera		
2002	15/04/2002	Rutes literàries	100 anys d'excursions amb en Verdaguer (gener-novembre 2002)	Centres Excursionistes de Vic, Taradell, Sant Joan de les Abadesses, Campdevànlol i Ripoll	Vic		

Any Verdaguier	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País	Assistents
2002	15/04/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguier o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	20/04/2002	Conferències	Cicle "Jacint Verdaguier, herència literària i religiosa" (abril-maig 2002) Manuel Jorba	Fundació Joan Maragall, Cristianisme i Cultura	Barcelona		
2002	20/04/2002	Conferències	Cicle "Jacint Verdaguier, herència literària i religiosa" (abril-maig 2002) Casimir Martí	Fundació Joan Maragall, Cristianisme i Cultura	Barcelona		
2002	20/04/2002	Conferències	Cicle "Jacint Verdaguier, herència literària i religiosa" (abril-maig 2002) M. Àngels Verdaguier	Fundació Joan Maragall, Cristianisme i Cultura	Barcelona		
2002	20/04/2002	Conferències	Cicle "Jacint Verdaguier, herència literària i religiosa" (abril-maig 2002) Joan Requesens	Fundació Joan Maragall, Cristianisme i Cultura	Barcelona		
2002	20/04/2002	Lectures públiques	Marató de lectura d'obres de Verdaguier	Biblioteca Joan Triadó, Ajuntament de Vic i IMAC	Vic		200
2002	20/04/2002	Exposició	Espal Verdaguier: Jacint Verdaguier, un homenatge	Ajuntament de Vic, IMAC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Mataró		
2002	21/04/2002	Espectacles	Lo cor de l'home és una mar	Teatre Nacional de Catalunya i Vania Produccions	Barcelona		
2002	22/04/2002	Edicions	Especial del dia de Sant Jordi col·laboració de vint estudiosos de l'obra de Verdaguier	Diari Avui	Barcelona		
2002	23/04/2002	Espectacles	Concert Coral "Canthem Verdaguier"	Escola Municipal de Música de Ponts, Coral Nova Cervera i l'Escola Musicant	Barcelona		
2002	27/04/2002	Espectacles	Lo cor de l'home és una mar	Teatre Nacional de Catalunya i Vania Produccions	Barcelona		
2002	29/04/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguier o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	29/04/2002	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/05/2002	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB)	Valldirera		
2002	01/05/2002	Rutes literàries	Espais verdaguierians: senders i rutes	Kangur Vic	Vic		
2002	01/05/2002	Rutes literàries	Verdaguier i la natura: Ruta literària per Colserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/05/2002	Espectacles	L'Atlàntida (41 biblioteques)	Companyia Alèxia			8.000
2002	01/05/2002	Espectacles	Adaptació de dos poemes: L'Atlàntida i Canigó	Grup de Titelles Mardux	Reus		
2002	01/05/2002	Espectacles	Adaptació de dos poemes: L'Atlàntida i Canigó	Grup de Titelles Mardux	Roses		
2002	01/05/2002	Espectacles	Què diuen els ocells?	Carne Callot	Santa Perpètua de Mogoda		
2002	01/05/2002	Espectacles	Verdaguierians: L'Atlàntida i Canigó	Titelles Mardux	Reus		
2002	s/d	Espectacles	Adaptació de dos poemes: L'Atlàntida i Canigó	Grup de Titelles Mardux	Blanes		
2002	s/d	Espectacles	Adaptació de dos poemes: L'Atlàntida i Canigó	Grup de Titelles Mardux	Sant Feliu de Guíxols		
2002	s/d	Espectacles	Adaptació de dos poemes: L'Atlàntida i Canigó	Grup de Titelles Mardux	Manresa		
2002	s/d	Espectacles	Què diuen els ocells?	Carne Callot	Les Borges Blanques		
2002	s/d	Espectacles	Què diuen els ocells?	Carne Callot	Mataró		
2002	s/d	Espectacles	Què diuen els ocells?	Carne Callot	Tarragona		
2002	s/d	Espectacles	Què diuen els ocells?	Carne Callot	Arenys de Mar		
2002	s/d	Exposició	Desencis d'un paisatge. Poesia i natura a través de Jacint Verdaguier	Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història de la Ciutat, ICUB, Ajuntament de Folgueroles, Casa Museu Verdaguier de Folgueroles, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	El Vendrell		
2002	01/05/2002	Exposició	Verdaguier des de Ponent (1/5/2002 a 1/3/2003)	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	Lleida		
2002	01/05/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguier o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	01/05/2002	Audiovisuals	I els Virolais. Cors Clavé	Federació Cors de Clavé			
2002	01/05/2002	Edicions	"Canigó". Adaptació Artur Martorell, il·lustracions C. Peris	Proa			
2002	01/05/2002	Edicions	"Canigó". Narcís Garolera. Pròleg de Modest Prats	Quaderns Crema			
2002	01/05/2002	Edicions	"Pàtria". Ramon Pinyol	Eumo Editorial			
2002	01/05/2002	Edicions	"El poeta del calze prohibit". Raimondo Marco Sorgia	Claret			
2002	01/05/2002	Edicions	"Jacint Verdaguier, l'home que creava mons". Carme Bernal i Carme Rubio	Eumo Editorial			
2002	01/05/2002	Edicions	"Verdaguier vist per Maragall". Maria Àngels Verdaguier	Fundació Joan Maragall i Editorial Claret			
2002	01/05/2002	Espectacles	Lo cor de l'home és una mar	Teatre Nacional de Catalunya i Vania Produccions	Barcelona		
2002	06/05/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguier o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	06/05/2002	Lectures públiques	Acte poètic "De com posar Verdaguier a Folgueroles". Perejaume	Ajuntament de Folgueroles, Casa Museu Verdaguier i Ajuntament de Barcelona, ICUB	Barcelona		
2002	08/05/2002	Espectacles	Verdaguierians: L'Atlàntida i Canigó	Titelles Mardux	Roses		
2002	10/05/2002	Altres activitats	Aplec Verdaguier	Ajuntament de Vic i IMAC	Vic		
2002	11/05/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguier o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	11/05/2002	Conferències	Tertúlies amb poetes (15.12.2001 i el segon dissabte de cada mes durant el 2002) Francesc Codina	Biblioteca Joan Triadó, Comissió de Lectura Pública, i Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Vic		
2002	15/05/2002	Espectacles	Verdaguierians: L'Atlàntida i Canigó	Titelles Mardux	Blanes		
2002	15/05/2002	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB)	Valldirera		
2002	15/05/2002	Rutes literàries	100 anys d'excursions amb en Verdaguier (gener-novembre 2002)	Centres Excursionistes de Vic, Taradell, Sant Joan de les Abadesses, Campdevàl·lid i Ripoll	Vic		
2002	15/05/2002	Conferències	Cicle "Verdaguier: figura i transcendència a la Barcelona de fa 100 anys" (Maig-juny 2002)	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB)	Valldirera		
2002	17/05/2002	Espectacles	Concert Coral "Canthem Verdaguier"	Escola Municipal de Música de Ponts, Coral Nova Cervera i l'Escola Musicant	Ponts		
2002	17/05/2002	Espectacles	Canntata "Oda a Verdaguier"	Escola de Música de Vic i Ajuntament de Vic (IMAC)	Ripoll		
2002	17/05/2002	Altres activitats	Enclavament del terme real i Verdaguier de Folgueroles. Perejaume	Ajuntament i Casa Museu Verdaguier de Folgueroles	Folgueroles		
2002	17/05/2002	Espectacles	Concert Coral "Canthem Verdaguier"	Escola Municipal de Música de Ponts, Coral Nova Cervera i l'Escola Musicant	Cervera		
2002	18/05/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguier o fals (febrer-maig 2002 19 poblacions)	Legis Arts i Transversal			
2002	18/05/2002	Conferències	Cicle "Jacint Verdaguier, herència literària i religiosa" (abril-maig 2002) Narcís Garolera	Fundació Joan Maragall, Cristianisme i Cultura	Barcelona		
2002	20/05/2002	Conferències	Cicle "Jacint Verdaguier, herència literària i religiosa" (abril-maig 2002) Segimon Serrallonga	Fundació Joan Maragall, Cristianisme i Cultura	Barcelona		

Any Verdaguier	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País	Assistents
2002	20/05/2002	Conferències	Cicle "Jacint Verdaguer, herència literària i religiosa" (abril-maig 2002) M. Àngels Verdaguer	Fundació Joan Maragall, Cristianisme i Cultura	Barcelona		
2002	20/05/2002	Conferències	Cicle "Jacint Verdaguer, herència literària i religiosa" (abril-maig 2002) Joaquim Molas	Fundació Joan Maragall, Cristianisme i Cultura	Barcelona		
2002	20/05/2002	Conferències	Cicle "Jacint Verdaguer, herència literària i religiosa" (abril-maig 2002) Ricard Torrents	Fundació Joan Maragall, Cristianisme i Cultura	Barcelona		
2002	20/05/2002	Conferències	Cicle "Jacint Verdaguer, herència literària i religiosa" (abril-maig 2002) Narcís Comadira	Fundació Joan Maragall, Cristianisme i Cultura	Barcelona		
2002	20/05/2013	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	La Pobla de Segur		
2002	20/05/2002	Exposició	Espai Verdaguer: Jacint Verdaguer, un homenatge	Ajuntament de Vic, IMAC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Caldes d'Estrac		
2002	21/05/2002	Activitats educatives	Jornada de cloenda amb activitats educatives i lúdiques relacionades amb el món verdaguierà (40 centres - 3.000 nens)	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	Folgueroles		3.000
2002	22/05/2002	Activitats educatives	Jornada de cloenda amb activitats educatives i lúdiques relacionades amb el món verdaguierà (40 centres - 3.000 nens)	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	Folgueroles		
2002	23/05/2002	Activitats educatives	Jornada de cloenda amb activitats educatives i lúdiques relacionades amb el món verdaguierà (40 centres - 3.000 nens)	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	Folgueroles		
2002	23/05/2002	Espectacles	Sum Vermis - Verdaguer o fals (febrer-maig 2002) 19 poblacions	Legis Arts i Transversal			
2002	23/05/2002	Lectures públiques	Acte poètic "De com posar Verdaguer a Folgueroles". Lectura de textos en el territori	Ajuntament de Folgueroles, Casa Museu Verdaguer i Ajuntament de Barcelona, ICUB	Folgueroles		
2002	25/05/2002	Espectacles	Verdaguerianes: L'Atlàntida i Canigó	Titelles Mardux	Sant Feliu de Guíxols		
2002	28/05/2002	Activitats educatives	Jornada de cloenda amb activitats educatives i lúdiques relacionades amb el món verdaguierà (40 centres - 3.000 nens)	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	Montserrat		
2002	29/05/2002	Activitats educatives	Jornada de cloenda amb activitats educatives i lúdiques relacionades amb el món verdaguierà (40 centres - 3.000 nens)	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	Montserrat		
2002	29/05/2002	Exposició	Verdaguer i Maragall, paraules i silenci (30.5 a 28.6.2002)	Anxú Joan Maragall i Biblioteca de Catalunya. Anxú Joan Maragall	Barcelona		
2002	30/05/2002	Espectacles	La Verdagueriada	Ajuntament de Vic, Escola d'Art Junyent i Subirà, Institució de les Lletres Catalanes i Ajuntament de Sant Cugat	Vic		
2002	31/05/2002	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Colserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguer VII-la Joana	Valldirera		
2002	01/06/2002	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguer de VII-la Joana	Museu-Casa Verdaguer VII-la Joana	Valldirera		
2002	01/06/2002	Rutes literàries	Espais verdaguierians: senders i rutes	Kangur Vic	Vic		
2002	01/06/2002	Rutes literàries	Ruta historioliterària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguer VII-la Joana	Valldirera		
2002	01/06/2002	Edicions	"Canigó", Llorenç Soldevila	Proa			2.500
2002	01/06/2002	Edicions	"Canigó", Lluís Busquets i Grabulosa	Laertes			
2002	01/06/2002	Edicions	"Del Canigó a l'Aneto", Narcís Garolera i Curt Wittlin	Pagès Editors			
2002	01/06/2002	Edicions	"Antologia de Jacint Verdaguer", Miquel de Palol	Columna			
2002	01/06/2002	Edicions	"Verdaguer 1902-2002", Revista Ateneu núm. 60	Revista Ateneu			
2002	01/06/2002	Edicions	Revista L'Avenç. Suplement. Núm. 270	L'Avenç			
2002	01/06/2002	Edicions	Revista dels Súpers (guanyadors concurs poètic)	TV Catalunya, Club Super 3			
2002	01/06/2002	Exposició	Desencís d'un paisatge. Poesia i natura a través de Jacint Verdaguer	Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història de la Ciutat, ICUB, Ajuntament de Folgueroles, Casa Museu Verdaguer de Folgueroles, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Grandollers		
2002	01/06/2002	Edicions	Revista Cavall Fort. Suplement verdaguierà (20.000 exemplars)	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			20.000
2002	01/06/2002	Edicions	Revista Tretzevents. Suplement verdaguierà (20.000 exemplars)	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			20.000
2002	01/06/2002	Activitats educatives	Concurs "Cada súper pinta una lletra" (juny-setembre 2002)	TV Catalunya, Club Super 3			
2002	01/06/2002	Altres activitats	Folgueroles fa cent anys	Grup de Teatre Atlàntida i Amics de Verdaguer	Folgueroles		
2002	05/06/2002	Activitats educatives	Jornada de cloenda amb activitats educatives i lúdiques relacionades amb el món verdaguierà (40 centres - 3.000 nens)	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	Sant Miquel de Cuixà	França	
2002	05/06/2002	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	Balaguer		
2002	05/06/2002	Espectacles	Verdaguerianes: L'Atlàntida i Canigó	Titelles Mardux	Mollerussa		
2002	10/06/2002	Espectacles	Acte d'homenatge Gaudi-Verdaguer a Sant Felip Neri	KRTU. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Parròquia de Sant Felip Neri	Barcelona		
2002	10/06/2002	Espectacles	Acte d'homenatge Gaudi-Verdaguer a Sant Felip Neri	KRTU. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Parròquia de Sant Felip Neri	Barcelona		
2002	14/06/2002	Conferències	Tertúlies amb poetes (15.12.2001 i el segon dissabte de cada mes durant el 2002) Josep Massot i Muntaner i Lluís Rovira	Biblioteca Joan Triadó, Comissió de Lectura Pública, i Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Vic		
2002	15/05/2002	Rutes literàries	Ruta historioliterària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguer VII-la Joana	Valldirera		
2002	15/06/2002	Rutes literàries	100 anys d'excursions amb en Verdaguer (gener-novembre 2002)	Centres Excursionistes de Vic, Taradell, Sant Joan de les Abadesses, Campdevànol i Ripoll	Vic		
2002	15/06/2002	Exposició	Verdaguer, un geni poètic	Biblioteca de Catalunya	Vic		
2002	21/06/2002	Exposició	Espai Verdaguer: Jacint Verdaguer, un homenatge	Ajuntament de Vic, IMAC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Teià		
2002	21/06/2002	Espectacles	Acte d'homenatge Gaudi-Verdaguer a Sant Felip Neri	KRTU. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Parròquia de Sant Felip Neri	Barcelona		
2002	22/06/2002	Audiovisuals	Nydia: Verdaguer en solfa, Verdaguer en dansa	TV Catalunya			
2002	22/06/2002	Espectacles	Nit de Sant Joan. Instal·lació escultòrica d'Enric Pladevall	Ajuntament de Vic, "H" Associació per a les Arts Contemporànies i Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Vic		
2002	23/06/2002	Lectures públiques	Actes "Poesia per a una nit d'estiu" i "Nit de la poesia a la Cerdanya"	Ajuntament de Bellver de Cerdanya, Fundació Pirineu i Cultura i Grup Teatre Bellver	Bellver de Cerdanya		

Any Verdaguier	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País	Assistents
2002	24/06/2002	Espectacles	Acte d'homenatge Gaudi-Verdaguer a Sant Felip Neri	KRTU. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Parròquia de Sant Felip Neri	Barcelona		
2002	28/06/2002	Espectacles	Testimoni Verdaguier	Teatre Nacional de Catalunya	Barcelona		
2002	29/06/2002	Rutes literàries	Visites al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldiviera		
2002	01/07/2002	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Collserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldiviera		
2002	01/07/2002	Rutes literàries	Espais verdaguierians: senders i rutes	Kangur Vic	Vic		
2002	01/07/2002	Rutes literàries	Ruta historicoliterària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldiviera		
2002	01/07/2002	Edicions	"Antologia poètica i alguns fragments en prosa". Joan Vilamala	Biblioteca Hermes			
2002	01/07/2002	Edicions	"Antologia de Jacint Verdaguier". Joan Vilamala	BarçaNova			
2002	01/07/2002	Edicions	"Antologia de Jacint Verdaguier". Carles Riba (reedició)	Edicions 62			
2002	01/07/2002	Edicions	Revista dels Súpers (promoció concurs tipogràfic)	TV Catalunya. Club Super 3			
2002	01/07/2002	Audiovisuals	Programa de ràdio "Les set edats de Verdaguier" (juliol-setembre 2002) (set programes)	Catalunya Ràdio			
2002	01/07/2002	Audiovisuals	Programa de ràdio "Els valors de Verdaguier" (juliol-setembre 2002) (set programes)	Catalunya Ràdio			
2002	01/07/2002	Exposició	Desencís d'un paisatge. Poesia i natura a través de Jacint Verdaguier	Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història de la Ciutat, ICUB, Ajuntament de Folgueroles, Casa Museu Verdaguier de Folgueroles, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Lleida		
2002	01/07/2002	Altres activitats	Inauguració escultura d'Andreu Alfaro "Homenatge a Verdaguier"	Ajuntament de Vic i IMAC	Vic		
2002	06/07/2002	Espectacles	Composició de Rafael Subirachs "La fada de Banyoles" i coreografia d'Albert Sans	Ajuntament de Vic i IMAC	Vic		
2002	06/07/2002	Espectacles	Centenari d'esbarts dansaires i corals amateurs	Ajuntament de Vic i IMAC	Vic		
2002	06/07/2002	Espectacles	Piomusical	Ajuntament de Vic i IMAC	Vic		
2002	06/07/2002	Acte institucional	Acte commemoratiu a l'Abadia de Sant Miquel de Cuixà	Abadia de Sant Miquel de Cuixà	Sant Miquel de Cuixà	França	
2002	07/07/2002	Altres activitats	Missa solemne	Abadia de Sant Miquel de Cuixà	Sant Miquel de Cuixà	França	
2002	07/07/2002	Exposició	Exposició sobre Mossén Cinto	Abadia de Sant Miquel de Cuixà	Sant Miquel de Cuixà	França	
2002	07/07/2002	Conferències	Conferència de Modest Prats	Abadia de Sant Miquel de Cuixà	Sant Miquel de Cuixà	França	
2002	07/07/2002	Altres activitats	Inauguració placa commemorativa	Abadia de Sant Miquel de Cuixà	Sant Miquel de Cuixà	França	
2002	07/07/2002	Acte institucional	Acte commemoratiu a Ripoll	Comissió dels actes de l'Any Verdaguier a Ripoll	Ripoll		
2002	14/07/2002	Altres activitats	Missa concelebrada	Comissió dels actes de l'Any Verdaguier a Ripoll	Ripoll		
2002	14/07/2002	Altres activitats	Homenatge al nomenament de Jacint Verdaguier com a poeta de Catalunya a Ripoll el 1886	Comissió dels actes de l'Any Verdaguier a Ripoll	Ripoll		
2002	14/07/2002	Espectacles	Actuació de la Coral Capella Santa Maria	Comissió dels actes de l'Any Verdaguier a Ripoll	Ripoll		
2002	14/07/2002	Altres activitats	Descobriments d'una placa commemorativa al monestir	Comissió dels actes de l'Any Verdaguier a Ripoll	Ripoll		
2002	14/07/2002	Espectacles	Audició de sardanes	Comissió dels actes de l'Any Verdaguier a Ripoll	Ripoll		
2002	14/07/2002	Espectacles	Concert de l'Orfeó Català	Comissió dels actes de l'Any Verdaguier a Ripoll	Ripoll		
2002	14/07/2002	Rutes literàries	Ruta historicoliterària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldiviera		
2002	15/07/2002	Rutes literàries	100 anys d'excursions amb Verdaguier (gener-novembre 2002)	Centres Excursionistes de Vic, Taradell, Sant Joan de les Abadesses, Campdevànol i Ripoll	Vic		
2002	15/07/2002	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Blaies		
2002	15/07/2002	Audiovisuals	Testimoni Verdaguier: La creació de l'espectacle	TV Catalunya. Canal 33			
2002	16/07/2002	Espectacles	Cantata "Oda a Verdaguier"	Escola de Música de Vic i Ajuntament de Vic (IMAC)	Barcelona		
2002	16/07/2002	Espectacles	Cantata "Oda a Verdaguier"	Escola de Música de Vic i Ajuntament de Vic (IMAC)	Barcelona		
2002	17/07/2002	Altres activitats	Rehabilitació de la Font de la Filosa	Ajuntament de Banyoles	Banyoles		
2002	19/07/2002	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	Tàrraga		
2002	20/07/2002	Exposició	Espai Verdaguier: Jacint Verdaguier, un homenatge	Ajuntament de Vic, IMAC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Girona		
2002	27/07/2002	Audiovisuals	Verdaguer del poble	Televisió Espanyola			
2002	27/07/2002	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldiviera		
2002	01/08/2002	Rutes literàries	Espais verdaguierians: senders i rutes	Kangur Vic	Vic		
2002	01/08/2002	Rutes literàries	Ruta historicoliterària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldiviera		
2002	01/08/2002	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Collserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldiviera		
2002	01/08/2002	Edicions	"Oda a Barcelona". Jacint Verdaguier	Ajuntament de Barcelona			
2002	01/08/2002	Edicions	"Canigó". Ramon Gual i Joan Maluquer	Terra Nostra			
2002	01/08/2002	Edicions	Revista dels Súpers (promoció concurs tipogràfic)	TV Catalunya. Club Super 3			
2002	01/08/2002	Espectacles	Acte d'homenatge Gaudi-Verdaguer a Sant Felip Neri	KRTU. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Parròquia de Sant Felip Neri	Barcelona		
2002	01/08/2002	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Madrid		
2002	01/08/2002	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	Juneda		
2002	10/08/2002	Rutes literàries	Ruta historicoliterària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldiviera		
2002	15/08/2002	Exposició	Espai Verdaguier: Jacint Verdaguier, un homenatge	Ajuntament de Vic, IMAC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	La Garriga		
2002	21/08/2002	Lectures públiques	Acte poètic "De com posar Verdaguier a Folgueroles". Perejaume	Universitat Catalana d'Estiu, Ajuntament de Folgueroles, Casa Museu Verdaguier i Ajuntament de Barcelona, ICUB	Prada de Conflent	Andorra	

Any Verdaguier	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País	Assistents
2002	25/08/2002	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Tortosa		
2002	31/08/2002	Lectures públiques	Actes "Poesia per a una nit d'estiu" i "Nit de la poesia a la Cerdanya"	Ajuntament de Bellver de Cerdanya, Fundació Pirineu i Cultura i Grup Teatre Bellver	Bellver de Cerdanya		
2002	31/08/2002	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/09/2002	Rutes literàries	Ruta historioliterària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/09/2002	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Collserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/09/2002	Edicions	Revista dels Súpers (promoció concurs tipogràfic)	TV Catalunya, Club Super 3			
2002	01/09/2002	Lectures públiques	Acte poètic "De com posar Verdaguier a Folgueroles". Perejaume	Govern d'Andorra, Ajuntament de Folgueroles, Casa-Museu Verdaguier i Ajuntament de Barcelona, ICUB	Andorra		
2002	01/09/2002	Edicions	"Roses i roselles". Jaume Medina i R. M. Sorgia	Baines			
2002	01/09/2002	Edicions	"Maurici Serrahima escriu sobre Verdaguier". M. Serrahima	Institució de les Lletres Catalanes			
2002	01/09/2002	Edicions	"El meu Mn. Cinto". Mn. Ramon Rossell	CCC Principat d'Andorra			
2002	01/09/2002	Edicions	Dossier monogràfic sobre Verdaguier, Ressonó de Ponent núm. 169	Revista Ressonó, Ateneu Popular de Ponent			
2002	01/09/2002	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Castellbisbal		
2002	01/09/2002	Audiovisuals	Per a preservar la parla. Maria Lafitte	Edicions Albert Moraleda			
2002	01/09/2002	Exposició	Verdaguer pels camins d'Andorra (setembre-octubre 2002)	Centre Excursionista de Sabadell	Sabadell		
2002	11/09/2002	Conferències	Jornada "Verdaguer i les llengües europees"	Casa d'Europa del Berguedà, Departament de Cultura Generalitat de Catalunya	Berga		
2002	12/09/2002	Audiovisuals	L'entrevista impossible, Jacint Verdaguier. A càrrec de Baltasar Porcel	TV Catalunya			
2002	12/09/2002	Rutes literàries	Ruta historioliterària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	15/09/2002	Rutes literàries	Visita guiada "Verdaguer i Maragall: Dos poetes, una ciutat" (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB)	Barcelona		
2002	15/09/2002	Rutes literàries	100 anys d'excursions amb en Verdaguier (gener-novembre 2002)	Centres Excursionistes de Vic, Taradell, Sant Joan de les Abadesses, Campdevànol i Ripoll	Vic		
2002	15/09/2002	Rutes literàries	Visites guiades a la Casa Museu Verdaguier de Folgueroles	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		18.971
2002	15/09/2002	Rutes literàries	Itineraris poètics de Verdaguier. Osona i Barcelona	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	Barcelona		
2002	15/09/2002	Rutes literàries	Ruta botànica del poema Canigó. Sessions de formació per al professorat	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya	Prada de Conflent		
2002	15/09/2002	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Cervera		
2002	15/09/2002	Rutes literàries	Visites guiades "Verdaguer, la mirada poètica a la terra"	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		10.254
2002	15/09/2002	Exposició	Verdaguer, imatges i obres (16.9 a 29.12.2002)	Arquebisbat de Barcelona, Museu Diocesà de Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Església de Betlem	Barcelona		
2002	16/09/2002	Espectacles	Cançata "Oda a Verdaguier"	Escola de Música de Vic i Ajuntament de Vic (IMAC)	Terrassa		
2002	17/09/2002	Exposició	Verdaguer, un geni poètic	Biblioteca de Catalunya	Barcelona		
2002	20/09/2002	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	Vielha		
2002	20/09/2002	Conferències	Jornada "Verdaguer al Montseny i les Guillerries" (20 i 21.9.2002)	Centre d'Estudis Selvatans, Patronat Francisc Eiximenis i Ajuntament de Sant Hilari Sacalm	Sant Hilari Sacalm		
2002	20/09/2002	Conferències	Jornada "Verdaguer al Montseny i les Guillerries" (20 i 21.9.2002)	Centre d'Estudis Selvatans, Patronat Francisc Eiximenis i Ajuntament de Sant Hilari Sacalm	Sant Hilari Sacalm		
2002	21/09/2002	Exposició	Espai Verdaguier: Jacint Verdaguier, un homenatge	Ajuntament de Vic, IMAC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Malgrat de Mar		
2002	21/09/2002	Exposició	Verdaguer vist per artistes joves (26.9 a 11.10.2002)	Secretaria General de Joventut, Generalitat de Catalunya. Sala d'Art Jove	Barcelona		
2002	26/09/2002	Audiovisuals	Programa monogràfic "Especial Verdaguier cent anys"	Ràdio Barcelona-Cadena Ser			
2002	26/09/2002	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Barcelona		
2002	30/09/2002	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/10/2002	Rutes literàries	Ruta historioliterària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/10/2002	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Collserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/10/2002	Rutes literàries	Visita guiada "Verdaguer i Maragall: Dos poetes, una ciutat" (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Barcelona		
2002	01/10/2002	Edicions	Revista dels Súpers (publicació dels millors dibuixos)	TV Catalunya, Club Super 3			
2002	01/10/2002	Edicions	"Aires del Montseny". Narcís Garolera	Edicions de 1984			
2002	01/10/2002	Edicions	"L'Atlàntida". Pere Farrés	Eumo Editorial			
2002	01/10/2002	Edicions	"El drama i la mar. Entrevista amb Jacint Verdaguier". Baltasar Porcel	Proa			
2002	01/10/2002	Edicions	"Rondalles de Verdaguier". Anna Obiols i Joan Subirana	La Galera			
2002	01/10/2002	Edicions	"Verdaguer excursionista". Isidor Cònsul	Revista Descobrir Catalunya			
2002	01/10/2002	Edicions	"Mn. Verdaguier. El poeta, el sacerdot, l'home, el malalt". Josep Falp i Plana	Editorial Grata			
2002	01/10/2002	Edicions	"Rutes dels paisatges". Llibre-guia i mapes	Editorial Mediterrània	Barcelona		

Any Verdaguier	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País	Assistents
2002	01/10/2002	Audiovisuals	Rutes dels paisatges. Llibre-guia i mapes	Ajuntament de Barcelona, Institut Municipal del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida, Ajuntament de Vic, IMAC i Ajuntament de Penrhyà	Barcelona		
2002	01/10/2002	Audiovisuals	Emissió programa ràdio "Verdaguer a peu" Recital de quaranta-cinc programes de poemes (octubre-desembre 2002)	Catalunya Cultura			
2002	01/10/2002	Produccions virtuals	Homenatge virtual a Verdaguier www.premisliteraris.org (1.10 a 8.11.2002)	Ajuntament de Tarragona	Tarragona		
2002	01/10/2002	Lectures públiques	Verdaguer, boca a boca	Centre de Normalització Lingüística de Sabadell, Comissions Obreres del Vallès Occidental i Omnimium Cultural de Sabadell	Sabadell		
2002	03/10/2002	Altres activitats	Inauguració obres de restauració del Santuari de la Mare de Déu del Mont i homenatge al poeta	Patronat del Santuari de la Mare de Déu del Món	Santuari de la Mare de Déu del Món		
2002	06/10/2002	Altres activitats	Missa concelebrada	Patronat del Santuari de la Mare de Déu del Món	Santuari de la Mare de Déu del Món		
2002	06/10/2002	Altres activitats	Ballada de gegants	Patronat del Santuari de la Mare de Déu del Món	Santuari de la Mare de Déu del Món		
2002	06/10/2002	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Servis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	Castellonroi		
2002	10/10/2002	Altres activitats	Acte oficial de l'Església catalana en homenatge a Verdaguier	Església catalana			
2002	14/10/2002	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	15/10/2002	Rutes literàries	Visita guiada "Verdaguer i Maragall: Dos poetes, una ciutat" (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB)	Barcelona		
2002	15/10/2002	Rutes literàries	100 anys d'excursions amb en Verdaguier (gener-novembre 2002)	Centres Excursionistes de Vic, Taradell, Sant Joan de les Abadesses, Campdevànol i Ripoll	Vic		
2002	15/10/2002	Rutes literàries	Visites guiades a la Casa Museu Verdaguier de Folgueroles	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2002	15/10/2002	Rutes literàries	Visites guiades "Verdaguer, la mirada política a la terra"	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2002	15/10/2002	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Llorenç del Penedès		
2002	15/10/2002	Espectacles	Cantata "Oda a Verdaguier"	Escola de Música de Vic i Ajuntament de Vic (IMAC)	Lleida		
2002	17/10/2002	Exposició	Real i Verdaguier. A càrrec de Perejaume (18.10 a 17.11.2002)	"H" Associació per a les Arts Contemporànies	Vic		
2002	18/10/2002	Exposició	Espai Verdaguier: Jacint Verdaguier, un homenatge	Ajuntament de Vic, IMAC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Moià		
2002	21/10/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer, 2002. Perspectives" Isidor Cònsul	Universitat de Lleida i Institut d'Estudis Ilerdencs	Lleida		600
2002	22/10/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer, 2002. Perspectives" Ramon Finyà	Universitat de Lleida i Institut d'Estudis Ilerdencs	Lleida		
2002	22/10/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer, 2002. Perspectives" Narcís Garolera	Universitat de Lleida i Institut d'Estudis Ilerdencs	Lleida		
2002	22/10/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer, 2002. Perspectives" Pere Farrés	Universitat de Lleida i Institut d'Estudis Ilerdencs	Lleida		
2002	22/10/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer, 2002. Perspectives" Pep Parés	Universitat de Lleida i Institut d'Estudis Ilerdencs	Lleida		
2002	22/10/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer, 2002. Perspectives" Enric Casasses	Universitat de Lleida i Institut d'Estudis Ilerdencs	Lleida		
2002	22/10/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer, 2002. Perspectives" Perejaume	Universitat de Lleida i Institut d'Estudis Ilerdencs	Lleida		
2002	22/10/2002	Conferències	Simposi Internacional "Verdaguer avui" (22-25.10.2002)	Universitat Internacional Menéndez Pelayo i Fundació Ausiàs March (31 Premis Octubre)	València		
2002	22/10/2002	Conferències	Simposi Internacional "Verdaguer avui" (22-25.10.2002)	Universitat Internacional Menéndez Pelayo i Fundació Ausiàs March (31 Premis Octubre)	València		
2002	23/10/2002	Conferències	Simposi Internacional "Verdaguer avui" (22-25.10.2002)	Universitat Internacional Menéndez Pelayo i Fundació Ausiàs March (31 Premis Octubre)	València		
2002	24/10/2002	Conferències	Simposi Internacional "Verdaguer avui" (22-25.10.2002) 10 sessions	Universitat Internacional Menéndez Pelayo i Fundació Ausiàs March (31 Premis Octubre)	València		
2002	25/10/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer i els goigs" (octubre-novembre 2002) Narcís Garolera	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB) i Associació Amics dels Goigs	Valldirera		
2002	28/10/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer i els goigs" (octubre-novembre 2002) Jaume Ayats	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB) i Associació Amics dels Goigs	Valldirera		
2002	28/10/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer i els goigs" (octubre-novembre 2002) Josefina Roma	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB) i Associació Amics dels Goigs	Valldirera		
2002	28/10/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer i els goigs" (octubre-novembre 2002) Joan Campabadal	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB) i Associació Amics dels Goigs	Valldirera		
2002	28/10/2002	Conferències	Cicle "Lectures de Verdaguier" (28.10, 4 i 18.11 i 2 i 16.12.2002)	Fundació Enciclopèdia Catalana	Barcelona		
2002	28/10/2002	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Igualada		
2002	31/10/2002	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Colterola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/11/2002	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/11/2002	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/11/2002	Rutes literàries	Visita guiada "Verdaguer i Maragall: Dos poetes, una ciutat" (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Barcelona		
2002	01/11/2002	Exposició	Verdaguer pels camins d'Andorra	Centre Excursionista de Catalunya	Barcelona		
2002	01/11/2002	Edicions	"Els bordons de l'arpa. Antologia". Isidor Cònsul	Proa / Enciclopèdia Catalana			1.000
2002	01/11/2002	Edicions	"L'alga superba: Retornant Verdaguier". JM. Diéguez de Jameguizar	Editorial Rúbica			
2002	01/11/2002	Edicions	"Jacint Verdaguier i Montserrat". Francesc Altés i Aguiló	Publicacions de l'Abadia de Montserrat			

Any Verdaguier	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País	Assistents
2002	01/11/2002	Edicions	"Jacint Verdaguier (1845-1902)". Esbós biogràfic i antològic". Narcís Garólera	Generalitat de Catalunya			
2002	01/11/2002	Edicions	"Cançons tradicionals catalanes recollides per Jacint Verdaguier". GRF i Salvador Rebés	Publicacions de l'Abadia de Montserrat			
2002	01/11/2002	Espectacles	Ales	Fina Rius i Teresa Vilardell	Barcelona		
2002	01/11/2002	Altres activitats	Atorgament del nom de "Verdaguer" a l'asteroide 38671	Universitat de Vic, Grup d'Estudis Astronòmics i Minor Planete Center (MPC)			
2002	01/11/2002	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	La Pobla de Claramunt		
2002	01/11/2002	Exposició	Desencís d'un paisatge. Poesia i natura a través de Jacint Verdaguier	Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història de la Ciutat, ICUB, Ajuntament de Folgueroles, Casa Museu Verdaguier de Folgueroles, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Tarragona		
2002	01/11/2002	Espectacles	Verdaguer Pop. Grups: Pastora, La Carrau, Titot i Roger Mas	Departament de Cultura Generalitat de Catalunya i Enderrock	Vic		
2002	06/11/2002	Conferències	Cicle "Lectures de Verdaguier" (28.10, 4 i 18.11 i 2 i 16.12.2002)	Fundació Enciclopèdia Catalana	Barcelona		
2002	04/11/2002	Conferències	V Col·loqui sobre Verdaguier: Verdaguier i el segle. Acte d'inauguració: "La claror de Verdaguier és allargada" Ricard Torrents	Societat Verdaguier i Universitat de Vic	Vic		
2002	06/11/2002	Conferències	V Col·loqui sobre Verdaguier: Verdaguier i el segle. Acte d'inauguració: "Verdaguer, el final de l'escalada" Miquel de Palol	Societat Verdaguier i Universitat de Vic	Vic		
2002	06/11/2002	Conferències	V Col·loqui sobre Verdaguier: Verdaguier i el segle (6-9.11.2002) (45 conferències)	Societat Verdaguier i Universitat de Vic	Vic		
2002	06/11/2002	Conferències	V Col·loqui sobre Verdaguier: Verdaguier i el segle (6-9.11.2002) (45 conferències)	Societat Verdaguier i Universitat de Vic	Folgueroles		
2002	07/11/2002	Conferències	V Col·loqui sobre Verdaguier: Verdaguier i el segle. "Sobre la poètica de Verdaguier" Joaquim Molas	Societat Verdaguier i Universitat de Vic	Vic		
2002	07/11/2002	Conferències	Col·loqui "Jacint Verdaguier i la naturalesa: llengua i ecologia"	Associació Una Sola Terra, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Ateneu Barcelonès	Barcelona		
2002	07/11/2002	Espectacles	L'àlga superba (Retrobant Verdaguier)	Institut del Teatre i Ajuntament de Vic (IMAC)	Vic		
2002	09/11/2002	Espectacles	Ales	Fina Rius i Teresa Vilardell	Barcelona		
2002	08/11/2002	Conferències	V Col·loqui sobre Verdaguier: Verdaguier i el segle (6-9.11.2002) (45 conferències)	Societat Verdaguier i Universitat de Vic	Vic		
2002	08/11/2002	Conferències	V Col·loqui sobre Verdaguier: Verdaguier i el segle. "Famílies nosagrades de Verdaguier i de Gaudí" Ricard Torrents	Societat Verdaguier i Universitat de Vic	Vic		
2002	08/11/2002	Espectacles	L'àlga superba (Retrobant Verdaguier)	Institut del Teatre i Ajuntament de Vic (IMAC)	Vic		
2002	09/11/2002	Conferències	V Col·loqui sobre Verdaguier: Verdaguier i el segle (6-9.11.2002) (45 conferències)	Societat Verdaguier i Universitat de Vic	Vic		
2002	09/11/2002	Acte institucional	Acte commemoratiu a l'Abadia de Sant Martí del Canigó	Abadia de Sant Martí del Canigó	Sant Martí del Canigó	França	
2002	10/11/2002	Altres activitats	Processó des de Sant Martí Vell. Acte institucional	Abadia de Sant Martí del Canigó	Sant Martí del Canigó	França	
2002	10/11/2002	Altres activitats	Missa commemorativa. Acte institucional	Abadia de Sant Martí del Canigó	Sant Martí del Canigó	França	
2002	10/11/2002	Altres activitats	Mostra de grups folklòrics catalans. Acte institucional	Abadia de Sant Martí del Canigó	Sant Martí del Canigó	França	
2002	10/11/2002	Conferències	Curs monogràfic "Verdaguer, inspirador dels nostres artistes" (11-19.11.2002) Antoni Pladevall	Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, ICUB i Fundació Caixa Catalunya	Barcelona		
2002	11/11/2002	Conferències	Curs monogràfic "Verdaguer, inspirador dels nostres artistes" (11-19.11.2002) Francesc Fontbona	Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, ICUB i Fundació Caixa Catalunya	Barcelona		
2002	12/11/2002	Conferències	Curs monogràfic "Verdaguer, inspirador dels nostres artistes" (11-19.11.2002) Francesc Bonastre	Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, ICUB i Fundació Caixa Catalunya	Barcelona		
2002	12/11/2002	Conferències	Curs monogràfic "Verdaguer, inspirador dels nostres artistes" (11-19.11.2002) Jordi Bonet	Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, ICUB i Fundació Caixa Catalunya	Barcelona		
2002	13/11/2002	Espectacles	Verdaguer Pop. Grups: Titot, Roger Mas i Pastora	Departament de Cultura Generalitat de Catalunya i Enderrock	Girona		
2002	13/11/2002	Conferències	Curs monogràfic "Verdaguer, inspirador dels nostres artistes" (11-19.11.2002)	Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, ICUB i Fundació Caixa Catalunya	Barcelona		
2002	14/11/2002	Conferències	Curs monogràfic "Verdaguer, inspirador dels nostres artistes" (11-19.11.2002)	Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, ICUB i Fundació Caixa Catalunya	Barcelona		
2002	15/11/2002	Espectacles	L'àlga superba (Retrobant Verdaguier)	Institut del Teatre i Ajuntament de Vic (IMAC)	Vic		
2002	15/11/2002	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	15/11/2002	Espectacles	Ales	Fina Rius i Teresa Vilardell	Barcelona		
2002	15/11/2002	Rutes literàries	Visita guiada "Verdaguer i Maragall: Dos poetes, una ciutat" (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Barcelona		
2002	15/11/2002	Rutes literàries	100 anys d'excursions amb en Verdaguier (gener-novembre 2002)	Centres Excursionistes de Vic, Taradell, Sant Joan de les Abadesses, Campdevànol i Ripoll	Vic		
2002	15/11/2002	Rutes literàries	Visites guiades a la Casa Museu Verdaguier de Folgueroles	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2002	15/11/2002	Rutes literàries	Visites guiades "Verdaguer, la mirada poètica a la terra"	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2002	15/11/2002	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Vilabertran		
2002	15/11/2002	Conferències	Curs monogràfic "Verdaguer, inspirador dels nostres artistes" (11-19.11.2002)	Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, ICUB i Fundació Caixa Catalunya	Barcelona		
2002	16/11/2002	Espectacles	L'àlga superba (Retrobant Verdaguier)	Institut del Teatre i Ajuntament de Vic (IMAC)	Vic		
2002	16/11/2002	Conferències	Curs monogràfic "Verdaguer, inspirador dels nostres artistes" (11-19.11.2002)	Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, ICUB i Fundació Caixa Catalunya	Barcelona		
2002	17/11/2002	Altres activitats	Inauguració mirador i escultura commemorativa de Pep Cervilla	Ajuntament d'Organyà	Organyà		
2002	17/11/2002	Altres activitats	Missa en honor al poeta	Ajuntament d'Organyà	Organyà		
2002	17/11/2002	Lectures públiques	Lectura de poemes de Verdaguier	Ajuntament d'Organyà	Organyà		
2002	17/11/2002	Espectacles	Actuació de la Coral Bordonera	Ajuntament d'Organyà	Organyà		
2002	17/11/2002	Exposició	Exposició de llibres de Verdaguier i nit poètica	Ajuntament d'Organyà	Organyà		
2002	17/11/2002	Conferències	Curs monogràfic "Verdaguer, inspirador dels nostres artistes" (11-19.11.2002)	Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, ICUB i Fundació Caixa Catalunya	Barcelona		

Any Verdaguier	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País	Assistents
2002	18/11/2002	Espectacles	Verdaguer Pop. Grups: Pastora, La Carrau i Titot	Departament de Cultura Generalitat de Catalunya i Enderrock	Tarragona		
2002	18/11/2002	Conferències	Cicle "Lectures de Verdaguier" (28.10, 4 i 18.11 i 2 i 16.12.2002)	Fundació Enciclopèdia Catalana	Barcelona		
2002	18/11/2002	Conferències	Curs monogràfic "Verdaguer, inspirador dels nostres artistes" (11-19.11.2002)	Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, ICUB i Fundació Caixa Catalunya	Barcelona		
2002	19/11/2002	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	Agramunt		
2002	20/11/2002	Espectacles	Verdaguer Pop. Grups: Pastora, La Carrau, Titot i Roger Mas	Departament de Cultura Generalitat de Catalunya i Enderrock	Barcelona		
2002	20/11/2002	Conferències	V Col·loqui sobre Verdaguier: Verdaguier i el segle (6-9.11.2002)	Societat Verdaguier i Universitat de Vic	Folgueroles		
2002	21/11/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer i els goigs" (octubre-novembre 2002) Ignasi Moreta	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB) i Associació Amics dels Goigs	Valldirera		
2002	21/11/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer i els goigs" (octubre-novembre 2002) Ramon Millet	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB) i Associació Amics dels Goigs	Valldirera		
2002	21/11/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer i els goigs" (octubre-novembre 2002) August Bover	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB) i Associació Amics dels Goigs	Valldirera		
2002	21/11/2002	Conferències	Cicle de conferències "Verdaguer i els goigs" (octubre-novembre 2002) Joan Roig	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB) i Associació Amics dels Goigs	Valldirera		
2002	21/11/2002	Espectacles	La Verdaguierada (Setmana de la Poesia)	Ajuntament de Vic, Escola d'Art Junyent i Subirà, Institució de les Lletres Catalanes i Ajuntament de Sant Cugat	Sant Cugat del Vallès		
2002	21/11/2002	Exposició	Espai Verdaguier: Jacint Verdaguier, un homenatge	Ajuntament de Vic, IMAC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	El Prat de Llobregat		
2002	21/11/2002	Espectacles	Cantata "Oda a Verdaguier"	Escola de Música de Vic i Ajuntament de Vic (IMAC)	Tarragona		
2002	23/11/2002	Exposició	Verdaguer a Montserrat, l'arpa i el calze (25/11/2002 a 18/06/2003)	Abadia de Montserrat	Montserrat		
2002	23/11/2002	Espectacles	Ales	Fina Rius i Teresa Vilardell	Barcelona		
2002	25/11/2002	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Girona		
2002	30/11/2002	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Col·serola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	30/11/2002	Espectacles	Ales	Fina Rius i Teresa Vilardell	Barcelona		
2002	01/12/2002	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/12/2002	Rutes literàries	Visita guiada "Verdaguer i Maragall: Dos poetes, una ciutat" (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Barcelona		
2002	01/12/2002	Exposició	Verdaguer pels camins d'Andorra (1.12.2002 a 31.1.2003)	Centre Excursionista de Castellar del Vallès	Castellar del Vallès		
2002	01/12/2002	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	01/12/2002	Edicions	Tertúlies amb poetes	Ajuntament de Vic, IMAC i Biblioteca Joan Triadó			
2002	01/12/2002	Edicions	Monogràfic sobre Verdaguier. Revista Nexus núm. 29	Revista Nexus			
2002	01/12/2002	Edicions	"Verdaguer i el Maresme". Llorenç Soldevila i Manel Llanas	Ajuntament de Caldes d'Estrac			
2002	01/12/2002	Conferències	Cicle "Lectures de Verdaguier" (28.10, 4 i 18.11 i 2 i 16.12.2002)	Fundació Enciclopèdia Catalana	Barcelona		
2002	02/12/2002	Exposició	Verdaguer vist per artistes joves (3.12.2002 a 9.1.2003)	Secretaria General de Joventut, Generalitat de Catalunya, Centre Cultural Blanquerna.	Madrid		
2002	03/12/2002	Espectacles	Verdaguer en solfa	Ajuntament de Vic i IMAC	Vic		
2002	06/12/2002	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	Linyola		
2002	10/12/2002	Espectacles	Cantata infantil "Poeta del bosc"	Ajuntament de Vic i IMAC	Vic		
2002	13/12/2002	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2002	15/12/2002	Rutes literàries	Visita guiada "Verdaguer i Maragall: Dos poetes, una ciutat" (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Barcelona		
2002	15/12/2002	Rutes literàries	Visites guiades a la Casa Museu Verdaguier de Folgueroles	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2002	15/12/2002	Rutes literàries	Visites guiades "Verdaguer, la mirada poètica a la terra"	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2002	15/12/2002	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Sant Adrià del Besòs		
2002	15/12/2002	Conferències	Cicle "Lectures de Verdaguier" (28.10, 4 i 18.11 i 2 i 16.12.2002)	Fundació Enciclopèdia Catalana	Barcelona		
2002	16/12/2002	Lectures públiques	Cicle "Lectures de Verdaguier" (28.10, 4 i 18.11 i 2 i 16.12.2002)	Fundació Enciclopèdia Catalana	Barcelona		
2002	16/12/2002	Exposició	Espai Verdaguier: Jacint Verdaguier, un homenatge	Ajuntament de Vic, IMAC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Rubí		
2002	21/12/2002	Espectacles	El darrer Verdaguier i el seu entorn	Ajuntament de Vic i IMAC	Vic		
2002	22/12/2002	Espectacles	Un segle de música catalana a través de Mossén Cinto	Joves Veus de la Lírica	Barcelona		
2002	28/12/2002	Audiovisuals	Verdaguer Pop. Reproducció del concert del novembre de 2002	TV Catalunya, Canal 33			
2002	28/12/2002	Exposició	Desencís d'un paisatge. Poesia i natura a través de Jacint Verdaguier	Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història de la Ciutat, ICUB, Ajuntament de Folgueroles, Casa Museu Verdaguier de Folgueroles, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Girona		
2003	01/01/2003	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/01/2003	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/01/2003	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Col·serola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/01/2003	Edicions	"Prosa". Isidor Cònsul i Joaquim Molas	Proa			
2003	01/01/2003	Exposició	Els ulls de Verdaguier	Any Verdaguier, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i MNAC, MNAC (27.11.2002 a 23.3.2003)	Barcelona		

Any Verdaguier	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País	Assistents
2003	02/01/2003	Exposició	Verdaguer, imatges i obres (2.1 a 2.2.2003)	Arquebisbat de Barcelona, Museu Diocesà de Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Museu Diocesà de Barcelona	Barcelona		
2003	02/01/2003	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	La Seu d'Urgell		
2003	10/01/2003	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	15/01/2003	Rutes literàries	Visita guiada "Verdaguer i Maragall: Dos poetes, una ciutat" (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Barcelona		
2003	15/01/2003	Rutes literàries	Visites guiades a la Casa Museu Verdaguier de Folgueroles	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2003	15/01/2003	Rutes literàries	Visites guiades "Verdaguer, la mirada poètica a la terra"	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2003	15/01/2003	Exposició	Jacint Verdaguer (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Caldes de Montbui		
2003	18/01/2003	Audiovisuals	Millenium: Comprendre Verdaguer	TV Catalunya, Canal 33			
2003	18/01/2003	Exposició	Espai Verdaguer: Jacint Verdaguer, un homenatge	Ajuntament de Vic, IMAC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Ripolllet		
2003	21/01/2003	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	Ponts		
2003	30/01/2003	Edicions	"Verdaguer en Madrid. Memorias íntimas". Padre Miguléz				
2003	s/d	Edicions	"Actes del V Col·loqui sobre Verdaguer. Verdaguer i el segle"	Societat Verdaguer i Universitat de Vic			
2003	s/d	Edicions	"Corona poètica valenciana a Jacint Verdaguer". Eduard Verger	Centre d'Estudis i Investigacions Comarcals Alfons el Vell			
2003	s/d	Edicions	"Jacint Verdaguer i la Catalunya Nord". Miquel Valls	Terra Nostra i Edicions Galerada			
2003	s/d	Edicions	"Verdaguer, escrits sus era Val d'Aran". Consell General d'Aran	Edicions Aranese			
2003	s/d	Edicions	L'Atlàntida. Narcís Garolera				
2003	s/d	Rutes literàries	Visites al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana, MHCB	Valldirera		7.335
2003	01/02/2003	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/02/2003	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Collserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/02/2003	Rutes literàries	Visita guiada "Verdaguer i Maragall: Dos poetes, una ciutat" (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Barcelona		
2003	01/02/2003	Espectacles	A l'ombra del Canigó (febrer-març 2003)	Companyia Mardúix	Barcelona		
2003	01/02/2003	Espectacles	Acte poèticomusical en homenatge a Verdaguer. Escoles de Sant Genesí de Barcelona	Associació dels Amics de la Ciutat i IES Menéndez y Pelayo, IES Gal·la Plàcidia i IES Montserrat	Barcelona		
2003	01/02/2003	Edicions	"Manuscrits verdaguierians de revelacions, exorcismes i visions". Amadeu J. Soberanas i Lleó	Barcino			
2003	01/02/2003	Edicions	"Al Cel". Narcís Garolera	Columna			
2003	01/02/2003	Edicions	"Flors del calvari". Narcís Garolera	Columna			
2003	01/02/2003	Edicions	"Montserrat. Llegendes, cançons, odes". Narcís Garolera	Edicions de 1984			
2003	01/02/2003	Exposició	Jacint Verdaguer (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Terrassa		
2003	02/02/2003	Espectacles	A l'ombra del Canigó (febrer-març 2003) (50 representacions)	Companyia Mardúix	Barcelona		
2003	10/02/2003	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	15/02/2003	Rutes literàries	Visites guiades a la Casa Museu Verdaguier de Folgueroles	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2003	15/02/2003	Rutes literàries	Visites guiades "Verdaguer, la mirada poètica a la terra"	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2003	15/02/2003	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	Les Borges Blanques		
2003	15/02/2003	Espectacles	Cantata de Santa Eulàlia "El martiri de Santa Eulàlia i la fada de Banyoles"	Ajuntament de Barcelona i ICUB	Barcelona		
2003	15/02/2003	Exposició	Espai Verdaguer: Jacint Verdaguer, un homenatge	Ajuntament de Vic, IMAC, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Sant Quirze del Vallès		
2003	21/02/2003	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	Frega		
2003	21/02/2003	Exposició	Jacint Verdaguer (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Artés		
2003	21/02/2003	Espectacles	A l'ombra del Canigó (febrer-març 2003)	Companyia Mardúix	Barcelona		
2003	28/02/2003	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	Vall de Tormo		
2003	28/02/2003	Exposició	Desencís d'un paisatge. Poesia i natura a través de Jacint Verdaguer	Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història de la Ciutat, ICUB, Ajuntament de Folgueroles, Casa Museu Verdaguier de Folgueroles, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Manlleu		
2003	01/03/2003	Espectacles	A l'ombra del Canigó (febrer-març 2003)	Companyia Mardúix	Barcelona		
2003	01/03/2003	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/03/2003	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/03/2003	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Collserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/03/2003	Rutes literàries	Visita guiada "Verdaguer i Maragall: Dos poetes, una ciutat" (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Barcelona		
2003	01/03/2003	Edicions	Homenatge a Verdaguer	Revista Lletra Jove			
2003	01/03/2003	Edicions	"Mn. Cinto i el Pi de les tres branques". Ramon Felipó	El Mèdol			
2003	01/03/2003	Edicions	Jacint Verdaguer 100 anys. Revista de Girona, núm. 271	Revista de Girona			
2003	01/03/2003	Conferències	Cicle "Converses a Barcelona: Verdaguer" (13, 20 i 27.3.2003)	Ajuntament de Barcelona, ICUB	Barcelona		
2003	13/03/2003	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	15/03/2003	Rutes literàries	Visites guiades a la Casa Museu Verdaguier de Folgueroles	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2003	15/03/2003	Rutes literàries	Visites guiades "Verdaguer, la mirada poètica a la terra"	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2003	15/03/2003	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	Mequinensa		
2003	15/03/2003	Espectacles	A l'ombra del Canigó (febrer-març 2003)	Companyia Mardúix	Barcelona		

Any Verdaguier	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País	Assistents
2003	16/03/2003	Conferències	Cicle "Converses a Barcelona: Verdaguier" (13, 20 i 27.3.2003)	Ajuntament de Barcelona, ICUB	Barcelona		
2003	20/03/2007	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Arenys de Mar		
2003	20/03/2003	Conferències	Cicle "Converses a Barcelona: Verdaguier" (13, 20 i 27.3.2003)	Ajuntament de Barcelona, ICUB	Barcelona		
2003	27/03/2003	Exposició	Verdaguer des de Ponent	Serveis Territorial a Lleida, Generalitat de Catalunya	Calaceit		
2003	30/03/2003	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/04/2003	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/04/2003	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Collserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/04/2003	Rutes literàries	Visita guiada "Verdaguer i Maragall: Dos poetes, una ciutat" (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Barcelona		
2003	01/04/2003	Audiovisuals	Verdaguer poesia i música. Agrupació Coral l'Amistat	Eudoxia			
2003	01/04/2003	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Badalona		
2003	01/04/2003	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	15/04/2003	Rutes literàries	Visites guiades a la Casa Museu Verdaguier de Folgueroles	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2003	15/04/2003	Rutes literàries	Visites guiades "Verdaguer, la mirada poètica a la terra"	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2003	15/04/2003	Exposició	Verdaguer, edicions i editors (1864-2002) (15.4 a 10.6.2003)	Biblioteca de Catalunya	Barcelona		
2003	15/04/2003	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	El Bruc		
2003	25/04/2003	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/05/2003	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/05/2003	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Collserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/05/2003	Rutes literàries	Visita guiada "Verdaguer i Maragall: Dos poetes, una ciutat" (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Barcelona		
2003	01/05/2003	Edicions	"Què diuen els ocells. Proses i poesies". Jordi Baucells, Andreu Bosch i M. Àngels Verdaguier	Casa Museu Verdaguier de Folgueroles			
2003	01/05/2003	Edicions	"Els Goigs de Mn. Cinto. Edició crítica dels càntics religiosos de Verdaguier". Joan Carreras i Péra	Claret			
2003	01/05/2003	Audiovisuals	Oda a Jacint Verdaguier. Salvador Brotons	Edicions Albert Moraleda			
2003	01/05/2003	Audiovisuals	Cançons sobre poemes de Jacint Verdaguier. Escolania Col·legi Sagrats Cors de Barcelona	Edicions Albert Moraleda			
2003	01/05/2003	Exposició	Desencís d'un paisatge. Poesia i natura a través de Jacint Verdaguier	Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història de la Ciutat, ICUB, Ajuntament de Folgueroles, Casa Museu Verdaguier de Folgueroles, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Valldirera		
2003	01/05/2003	Espectacles	Serenata a la Mare de Déu del Lledó	Basilica del Lledó	Castelló de la Plana		
2003	02/05/2003	Espectacles	La porta de ferro	Ajuntament de Barcelona, ICUB	Barcelona		
2003	08/05/2003	Exposició	Verdaguer, un geni poètic	Biblioteca de Catalunya	Madrid		
2003	08/05/2003	Edicions	Catàleg exposició "Verdaguer, un geni poètic"	Biblioteca de Catalunya	Barcelona		
2003	08/05/2003	Conferències	Cicle "Excursions i viatges: penjades en l'obra de Verdaguier" (10, 17, 24 i 31.5.2003)	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB)	Valldirera		
2003	10/05/2003	Lectures públiques	Setmana Internacional de la Poesia. Acte poètic "De com posar Verdaguier a Folgueroles". Pere Jaume	Setmana Internacional de la Poesia, Ajuntament de Folgueroles, Casa-Museu Verdaguier i Ajuntament de Barcelona, ICUB	Barcelona		
2003	10/05/2003	Rutes literàries	Ruta historico-literària pels indrets verdaguierians a Barcelona	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	15/05/2003	Rutes literàries	Visites guiades a la Casa Museu Verdaguier de Folgueroles	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2003	15/05/2003	Rutes literàries	Visites guiades "Verdaguer, la mirada poètica a la terra"	Casa Museu de Folgueroles	Folgueroles		
2003	15/05/2003	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Montgat		
2003	15/05/2003	Activitats educatives	Celebració del Dia Verdaguier. Cloenda de les activitats commemoratives de l'Any Verdaguier	Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya			
2003	16/05/2003	Conferències	Cicle "Excursions i viatges: penjades en l'obra de Verdaguier" (10, 17, 24 i 31.5.2003)	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB)	Valldirera		
2003	17/05/2003	Conferències	Cicle "Excursions i viatges: penjades en l'obra de Verdaguier" (10, 17, 24 i 31.5.2003)	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB)	Valldirera		
2003	24/05/2003	Conferències	Cicle "Excursions i viatges: penjades en l'obra de Verdaguier" (10, 17, 24 i 31.5.2003)	Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana (MHCB)	Valldirera		
2003	31/05/2003	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/06/2003	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Collserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	01/06/2003	Rutes literàries	Visita guiada "Verdaguer i Maragall: Dos poetes, una ciutat" (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Barcelona		
2003	01/06/2003	Edicions	Llibres i papers de Jacint Verdaguier. 1. Manuscrits i epistolari	Biblioteca de Catalunya			
2003	01/06/2003	Edicions	Llibres i papers de Jacint Verdaguier. 2. Obra literària	Biblioteca de Catalunya			
2003	01/06/2003	Edicions	Llibres i papers de Jacint Verdaguier. 3. La biblioteca del poeta	Biblioteca de Catalunya			
2003	01/06/2003	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Martorell		
2003	01/06/2003	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	15/06/2003	Rutes literàries	Verdaguer i la natura: Ruta literària per Collserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldirera		
2003	15/06/2003	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Sant Vicenç de Castellet		

Any Verdaguier	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País	Assistents
2003	15/06/2003	Exposició	Els ulls de Verdaguier	Any Verdaguier. Departament de Cultura i MNAC. Palació del Senado (17.6 a 7.2003)	Madrid		
2002	17/06/2003	Exposició	La mirada de Verdaguier. Exposició al Senat espanyol	Museu Nacional d'Art de Catalunya i Comissió de l'Any Verdaguier	Madrid		
2003	17/06/2003	Rutes literàries	Visites guiades al Museu-Casa Verdaguier de Vil·la Joana	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldiviera		
2003	01/07/2003	Rutes literàries	Verdaguier i la natura: Ruta literària per Colliserola (2002-2003)	Museu-Casa Verdaguier Vil·la Joana	Valldiviera		
2003	01/07/2003	Exposició	Desencís d'un paisatge. Poesia i natura a través de Jacint Verdaguier	Ajuntament de Barcelona, Museu d'Història de la Ciutat, ICUB, Ajuntament de Folgueroles, Casa Museu Verdaguier de Folgueroles. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya	Figueroles		
2003	01/07/2003	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Granollers		
2003	01/07/2003	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Santa Coloma de Cervelló		
2003	15/07/2003	Exposició	Jacint Verdaguier (1845-1902), l'escriptor i l'època	Institució de les Lletres Catalanes, Generalitat de Catalunya, Servei de Biblioteques, Diputació de Barcelona	Santa Coloma de Gramenet		
2003	30/07/2003	Exposició	Col·lecció Verdaguier	Ajuntament de Folgueroles	Folgueroles		
2002	s/d	Exposició	Concurs de fotografia Festa Verdaguier	Ajuntament de Folgueroles	Folgueroles		
2002	s/d	Exposició	Exposició filatèlica	Societat Filatèlica de Vic	Vic		
2002	s/d	Exposició	Gaudi-Guèll-Verdaguier: creativitat, mecenatge, inspiració	Ajuntament de Barcelona. Districte de les Corts	Barcelona		
2002	s/d	Exposició	Món rural a principi del segle XX	Ajuntament de Folgueroles	Folgueroles		
2002	s/d	Exposició	Exposició de cartells sobre el poeta	Ajuntament i Biblioteca d'Arenys de Mar	Arenys de Mar		
2002	s/d	Exposició	Exposició Verdaguier	Abadia de Sant Martí del Canigó	Sant Martí del Canigó		
2002	s/d	Exposició	21 de març de 1886. Coronació a Ripoll de Jacint Verdaguier com a poeta de Catalunya	Comissió d'actes Any Verdaguier de Ripoll	Ripoll		
2002	s/d	Exposició	Exposició Commemorativa	Abadi de Sant Miquel de Cubà	Sant Miquel de Cubà		
2002	s/d	Exposició	Verdaguier i el Montseny	Ajuntament de Sant Hilari Sacalm	Sant Hilari Sacalm		
2002	s/d	Exposició	Exposició d'obres de Verdaguier	Ajuntament d'Organyà	Organyà		
2002	s/d	Exposició	Exposició-xerrada sobre Verdaguier	Biblioteca l'Esqueler	Sant Pere de Torelló		
2002	s/d	Exposició	Exposició monogràfica sobre la vida i obra de Mossèn Cinto	Associació Etnogràfica i Folklore	Barcelona		
2002	s/d	Exposició	XXXI Exposició filatèlica i numismàtica	Comissió d'actes Any Verdaguier de Ripoll	Ripoll		
2002	s/d	Exposició	Goigs de Mossèn Cinto Verdaguier	Ajuntament de Lloret de Mar	Lloret de Mar		
2002	s/d	Exposició	L'Atlàntida	Galeria Cal Talaveró	Verdú		
2002	s/d	Exposició	Libres de Jacint Verdaguier cedits per E. Carafi	Biblioteca de Gelida	Gelida		
2002	s/d	Exposició	Libres i vídeos sobre Jacint Verdaguier	Fundació Caixa Sabadell	Sabadell		
2002	s/d	Exposició	Mossèn Cinto i l'Estany	Ajuntament de Banyoles	Banyoles		
2002	s/d	Exposició	Recreacions de portades de llibres de Verdaguier	Grup TACA	Sant Andreu		
2002	s/d	Exposició	Rondalles de Verdaguier	Societat Verdaguier i Universitat de Vic	Vic		
2002	s/d	Exposició	Terra Nostra	El Casa d'Arrià	Rià-Cirach	França	
2002	s/d	Exposició	Tres homes genials: Gaudi, Verdaguier i Pau Casals	Biblioteca d'Igualada	Igualada		
2002	s/d	Exposició	Verdaguier 100 anys	Comissió Centenari Verdaguier a Tossa	Tossa de Mar		
2002	s/d	Exposició	Verdaguier i Caldetes	Ajuntament de Caldes d'Estrac	Caldes d'Estrac		
2002	s/d	Exposició	Verdaguier i Gaudi. Dues visions de la muntanya	Centre Excursionista de Catalunya	Barcelona		
2002	s/d	Exposició	Verdaguier paisatges	Ajuntament de Manlleu	Manlleu		
2002	s/d	Exposició	Mostra de llibres i correspondència	Arxiu Nacional de Catalunya i Institució de les Lletres Catalanes	Sant Cugat del Vallès		
2002	s/d	Exposició	Jacint Verdaguier, un homenatge	Biblioteca de la Garriga	La Garriga		
2002	s/d	Exposició	Verdaguier o la dignitat d'una llengua	Arxiu Històric Comarcal de Tàrraga	Tàrraga		
2002	s/d	Exposició	L'Any Verdaguier a Folgueroles	Ajuntament de Folgueroles, Amics de Verdaguier i Casa Museu Verdaguier	Folgueroles		
2003	s/d	Exposició	Gaudi, Verdaguier i la muntanya	Museu Comarcal d'Urgell	Tàrraga		
2003	s/d	Exposició	Gaudi i Verdaguier llegits per Pla	Ajuntament de Folgueroles, Amics de Verdaguier i Casa Museu Verdaguier	Folgueroles		
2003	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca de la Seu d'Urgell	La Seu d'Urgell		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca Can Pedrals	Granollers		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca Vinyes	Berga		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca d'Eivissa	Eivissa		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca Trinitari Fabregat	Alcanar		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca Sant Roc	Badalona		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca Nou Barris	Barcelona		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca Antoni Tort	Castellar del Vallès		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca Can Sumarro	L'Hospitalet de Llobregat		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca de la Garriga	La Garriga		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca de Girona	Girona		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca de Matadepera	Matadepera		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca de Moià	Moià		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca de Montcada i Reixac	Montcada i Reixac		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca de Montornès del Vallès	Montornès del Vallès		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca Can Bujosa	Parets del Vallès		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca M. Serra i Moret	Pineda de Mar		

Any Verdàgner	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	País	Assistents
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca Mestre Martí i Tauler	Rubi		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca de Sant Fruitós del Bages	Sant Fruitós del Bages		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca de Sant Quirze del Vallès	Sant Quirze del Vallès		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca S. Vives Casajuana	Sant Vicenç de Castellet		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca de Súria	Súria		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca de Tarragona	Tarragona		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca Districte2	Terrassa		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca Pau Piferrer	Vilassar de Dalt		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Biblioteca de Canovelles	Canovelles		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Ajuntament d'Organyà	Organyà		
	s/d	Exposició	Exposició bibliogràfica	Fundació Caixa Sabadell	Sabadell		
	s/d						
TOTAL							155.809

10.8. Índex cronològic de les activitats de l'Any Rodoreda

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	Assistents
2007	19/07/2007	Acte institucional	Inici Any Rodoreda. Signatura conveni entre la Fundació Mercè Rodoreda (IEC), Institució de les Lletres Catalanes i Institut Ramon Llull	FMR/ILC/IRL	Barcelona	
	28/09/2007	Adaptació teatral	"Flor desesperada". Cicle Literatura a Escena. Teatre Magatzem	Biblioteca Pública de Tarragona	Tarragona	45
	10/10/2007	Lectures públiques	Recuperem la paraula amb "Mirall trencat" de Mercè Rodoreda. Lectura pública	Diputació de Tarragona	Tarragona	
	13/10/2007	Acte institucional	Presentació internacional de l'Any Rodoreda a la Fira Internacional del Llibre de Frankfurt	Institut Ramon Llull	Frankfurt (Alemanya)	
	13/10/2007	Exposició	Presentació de l'exposició virtual "Mercè Rodoreda: joc de miralls"	Lletra. Universitat Oberta de Catalunya	Frankfurt (Alemanya)	
	13/10/2007	Edicions	Presentació de l'edició "Quanta, quanta guerra" (Alemany)	Suhrkamp Verlag	Frankfurt (Alemanya)	
	06/11/2007	Adaptació teatral	Espectacle "Sóc una bruixa" basat en contes de Mercè Rodoreda	Teatre d'Assaig i Input Produccions	Manresa	
	08/11/2007	Lectures públiques	Recuperem la paraula amb "Mirall trencat" de Mercè Rodoreda. Lectura pública	Diputació de Tarragona	Tarragona	
	15/11/2007	Acte institucional	Acte d'obertura de l'Any Rodoreda	FMR/ILC/IRL/Teatre Nacional de Catalunya	Barcelona	
	15/11/2007	Acte institucional	Presentació de l'Any Rodoreda	Fundació Mercè Rodoreda, Institució de les Lletres Catalanes i Institut Ramon Llull	Barcelona	
	15/11/2007	Producció virtual	Presentació de l'espai web de l'Any Rodoreda www.anyrodoreda.cat	Fundació Mercè Rodoreda i Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona	
	15/11/2007	Acte institucional	Presentació del llibre del programa de l'Any Rodoreda 1908-2008	FMR/ILC/IRL/Teatre Nacional de Catalunya	Barcelona	
	15/11/2007	Adaptació teatral	Estrena de "La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Nacional de Catalunya	Barcelona	45,564
	15/11/2007	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya/Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona	28,365
	15/11/2007	Lectures públiques	Recuperem la paraula amb "Mirall trencat" de Mercè Rodoreda. Lectura pública	Diputació de Tarragona	Tarragona	
	16/11/2007	Lectures públiques	Recuperem la paraula amb "Mirall trencat" de Mercè Rodoreda. Lectura pública	Diputació de Tarragona	Tarragona	
	25/11/2007	Adaptació teatral	"Flor desesperada". Cicle Literatura a Escena. Teatre Magatzem	Biblioteca Pública de Tarragona	Tarragona	
	27/11/2007	Adaptació teatral	"Flor desesperada". Cicle Literatura a Escena. Teatre Magatzem	Sala Germandat	Reus	
	03/12/2007	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda en les llengües del món"	Institució de les Lletres Catalanes i Biblioteca de Catalunya	Barcelona	250
	12/12/2007	Activitat educativa	Conferència "Mercè Rodoreda i la seva obra"	Escola Oficial d'Idiomes	Barcelona	
	13/12/2007	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mirall trencat"	Escola Oficial d'Idiomes	Girona	
	13/12/2007	Conferències	Conferència "El teatre de Mercè Rodoreda. Vigílies d'un centenari"	Ateneu Barcelonès i AIET	Barcelona	70
	14/12/2007	Congressos i jornades	Trobada de traductors de Mercè Rodoreda	Institució de les Lletres Catalanes i Fundació Mercè Rodoreda	Barcelona	30
	31/12/2007	Producció virtual	Nous continguts de l'espai web de la Fundació Mercè Rodoreda www.mercerodoreda.cat	Fundació Mercè Rodoreda i Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona	
	s/d	Producció virtual	Visites al web de l'Any Rodoreda www.anyrodoreda.cat	Fundació Mercè Rodoreda i Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona	416
	s/d	Edicions	Edició "La literatura catalana, en una perspectiva europea"	Generalitat de Catalunya i Institut Ramon Llull	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Paisatges: la mirada dels escriptors"	Edicions 62	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Two lines XIV: World Writing in Translation"	Center for the Art of Translation	San Francisco (EUA)	
	s/d	Edicions	Edició "La plaça del Diamant". Adaptació teatral Josep M. Benet i Jornet	Proa i Teatre Nacional de Catalunya	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "La Institució de les Lletres Catalanes: dels anys trenta al tombant del segle XXI"	Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Mercè Rodoreda y su tiempo"	Bruguera	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Mercè Rodoreda i l'humor (1931-1936): les primeres novel·les, el periodisme i Polèmica"	Fundació Mercè Rodoreda	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Aloma" (2a a 6a ed.) Estudi preliminar, propostes de treball i comentaris de text.	Edicions 62	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "El carrer de les Camèlies"	Club Editor	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Jardí vora el mar"	Club Editor	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Mirall trencat" (Hindi)	Confluence International	Nova Delhi	
	s/d	Edicions	Edició "Mirall trencat"	Club Editor	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "La plaça del Diamant"	Club Editor	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "La plaça del Diamant" (Neerlandès)	J.M. Meulenhoff	Amsterdam (Holanda)	
	s/d	Edicions	Edició "La plaça del Diamant" (Castellà)	EDHASA	Barcelona	
2008	02/01/2008	Audiovisual	Especial Nit Rodoreda: Emissió "La plaça del Diamant", "El meu avi" i "Aleph"	Televisió de Catalunya	Catalunya	
	02/01/2008	Audiovisual	Programa "Estimada Rodoreda"	Catalunya Ràdio	Catalunya	
	02/01/2008	Edicions	Revista Serra d'Or núm. 577	Serra d'Or	Catalunya	
	05/01/2008	Audiovisual	Emissió dos capítols sèrie "Mirall trencat" cada dissabte durant el mes de gener	Televisió de Catalunya	Catalunya	
	08/01/2008	Foment de la lectura	Llibrefòrum "La plaça del Diamant" de Mercè Rodoreda	Biblioteca Josep Janés. Biblioteques de l'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat	12
	09/01/2008	Routes literàries	Itinerari Literari Sarrià-Sant Gervasi	Biblioteques de Barcelona	Barcelona	
	09/01/2008	Foment de la lectura	Véns a la tertúlia?: "Quanta, quanta guerra..."	Biblioteca Pública Pompeu Fabra	Mataró	
	14/01/2008	Altres activitats	Com neix un llibre. Curs d'edició dedicat a l'obra de Mercè Rodoreda	Trivium i El Corte Inglés	Barcelona	128
	15/01/2008	Activitat educativa	Projecte educatiu "Viatges i flors. Any Rodoreda" inclou catendari, activitats de plàstica i dansa	Escola El Puig	Esparreguera	
	17/01/2008	Activitat educativa	Conferència-col·loqui sobre "La plaça del Diamant" i assistència a la representació teatral	Escola Santa Anna	Barcelona	
	18/01/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Serveis Educatius del Gironès i Institut Català de les Dones	Girona	
	20/01/2008	Activitat educativa	Espai d'intercanvi de moments de lectura	IES Olivar Gran	Figueres	
	22/01/2008	Conferències	Conferència "Cent anys de Mercè Rodoreda"	Aules d'Extensió Universitària Universitat de Girona	Girona	140
	24/01/2008	Conferències	Conferència "La vida de Mercè Rodoreda a través de la seva obra"	Oficina de Català de Figueres	Figueres	100
	24/01/2008	Conferències	Conferència "L'escriptora Mercè Rodoreda"	Biblioteca Baldiri Reixach i Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Santa Cristina d'Aro	75
	25/01/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda: cent anys"	Tertúlies del Casino	Lloret de Mar	60
	25/01/2008	Conferències	Tertúlia "L'obra literària de Mercè Rodoreda"	Literaria, ARCA i Trivium	Palma	
	26/01/2008	Conferències	Conferència "La plaça del Diamant de Mercè Rodoreda"	Arxiu Històric Dosrius	Dosrius	35
	29/01/2008	Congressos i jornades	Setmana de la llengua i la literatura catalana: Presentació de Mercè Rodoreda	Universitat Popular de Nova Gorica	Ljubljana (Eslòvenia)	15
	30/01/2008	Activitat educativa	Dia Escolar de la No-Violència i la Pau. Plantem la Pau	Amics de la UNESCO de Girona	Girona	20
	01/02/2008	Activitat educativa	Activitats de biblioteca sobre els contes de Mercè Rodoreda	IES Alexandre de Riquer	Calaf	
	01/02/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria"	ILC/FMR/Serveis Territorials de Lleida	Lleida	2,700
	01/02/2008	Exposició	Exposició de llibres de/sobre Mercè Rodoreda	Biblioteca de la Universitat de Girona	Girona	
	01/02/2008	Adaptació teatral	Espectacle "L'home perla" basat en el conte "La meva Cristina"	Companyia Ferroviària. Universitat d'Alacant	Alacant	176
	01/02/2008	Foment de la lectura	Conta-contes "La plaça del Diamant" de Mercè Rodoreda	Fira Literària de Jesús	Tortosa	300
	02/02/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Municipal	Girona	
	07/02/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Metropol	Tarragona	
	07/02/2008	Audiovisual	Programa "L'hora del lector" inclou un reportatge sobre Mercè Rodoreda	Televisió de Catalunya	Catalunya	
	07/02/2008	Foment de la lectura	Club de lectura "Mirall trencat"	Biblioteca Can Sumarro. Biblioteques de l'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat	96
	08/02/2008	Conferències	Conferència-taller "Textos descriptius, narratius i conversacionals a Mirall trencat"	Departament d'Educació	Catalunya	112
	08/02/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Acabat el diluvi" basat en els contes "Viatges i flors" de Mercè Rodoreda	Forat del pany	Vilafranca del Penedès	
	10/02/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Atrium	Viladecans	
	12/02/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La plaça del Diamant, un univers xifrat"	Biblioteca Pública de Lleida	Lleida	
	12/02/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Central Xavier Amorós	Reus	4,000

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	Assistents
	13/02/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda de prop"	ParAnoia Accions. Biblioteca d'Igualada	Igualada	90
	14/02/2008	Conferències	Conferència "Introducció a l'obra de Mercè Rodoreda"	Biblioteca Tecla Sala. Biblioteques de l'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat	23
	15/02/2008	Foment de la lectura	Comentari de la novel·la "Mirall trencat". Club de lectura	Biblioteca Ramon Vidal	Besalú	21
	15/02/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Ateneu	Tàrraga	
	17/02/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Ateneu	Igualada	
	17/02/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Ajuntament d'El Perelló i Associació de Dones Reina Blanca	El Perelló	1.300
	17/02/2008	Foment de la lectura	Vermut i popets com a "La plaça del Diamant"	ParAnoia Accions. Cafè de l'Ateneu	Igualada	20
	17/02/2008	Foment de la lectura	Lectura de contes de Mercè Rodoreda	ParAnoia Accions. Sala de societat de l'Ateneu	Igualada	90
	19/02/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Les altres Rodoreda: obra plàstica"	Biblioteca Pública de Lleida	Lleida	30
	20/02/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Fortuny	Reus	
	24/02/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Municipal	Balaguer	
	26/02/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Pública Terra Baixa	El Vendrell	
	29/02/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre de Roses	Roses	
	03/03/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda, una vida d'escriptora"	Biblioteca de Santa Perpètua de la Mogoda	Santa Perpètua de la Mogoda	10
	03/03/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Espai de Dones Rhodés i Institut Català de les Dones	Roses	
	04/03/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda	Barcelona	20
	05/03/2008	Audiovisual	Projecció de la pel·lícula "La plaça del Diamant" de Francesc Betriu. Biblioteca Xavier Benguerel	Associació d'Editors en Llengua Catalana i Cambra del Llibre de Catalunya	Barcelona	
	06/03/2008	Edicions	Edició del llibre "Les fades"	Editorial Baula	Barcelona	
	06/03/2008	Edicions	Edició "Contes infantils"	Editorial Baula	Barcelona	
	06/03/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Biblioteca Municipal Ramon Bosch de Noya i Ajuntament de Sant Sadurní	Sant Sadurní d'Anoia	
	06/03/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca Antoni Pladevall i Font	Taradell	134
	06/03/2008	Adaptació teatral	Espectacle "L'home perla" basat en el conte "La meva Cristina"	Companyia Ferroviària. Biblioteca Ramon Bosch de Noya	Sant Sadurní d'Anoia	
	06/03/2008	Activitat educativa	Trobada literària amb la traductora romanesa Jana Balaciu i realització d'un mural	Escola Nen Jesús de Praga	Badalona	
	07/03/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca Joan Triadú	Vic	7
	08/03/2008	Lectures públiques	Lectura pública de "La plaça del Diamant" a diferents localitats de Catalunya	26a edició de la Setmana del Llibre en Català	Catalunya	352
	08/03/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Principal	Sabadell	
	08/03/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Ripollet	Ripollet	15
	08/03/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Associació de Dones Sàlvia	Canet de Mar	
	11/03/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Pública de Vila-Seca	Vila-Seca	
	11/03/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Associació de Mestresses de Casa de Godall i Institut Català de les Dones	Godall	
	11/03/2008	Edicions	Edició especial commemorativa de "La plaza del Diamante" i "La calle de las camelias"	EDHASA	Barcelona	
	11/03/2008	Edicions	Edició especial commemorativa de "Cuentos"	EDHASA	Barcelona	
	11/03/2008	Edicions	Edició del llibre "Descobrint Mercè Rodoreda"	La Galera	Barcelona	
	12/03/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Biblioteca Ferrer Guàrdia, Ajuntament d'Alella i Associació de Dones Montserrat Roig d'Alella	Alella	
	12/03/2008	Activitat educativa	Conferència "L'etapa de maduresa de l'escriptora"	IES-SEP La Guineueta	Barcelona	
	13/03/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La plaça del Diamant, un univers xifrat"	Biblioteca Mil·lenari	Sant Cugat del Vallès	10
	13/03/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Principal	Palma	
	13/03/2008	Activitat educativa	Exposició centenari de Mercè Rodoreda	IES L'Arboç	L'Arboç	
	13/03/2008	Foment de la lectura	Taller de lectura sobre "La plaça del Diamant"	Biblioteca Central Xavier Amorós	Reus	40
	14/03/2008	Edicions	Presentació de "Sa pratza de su Diamante"	Papirus de Nuoro, Obra Cultural de l'Alguer i Fondazione "Giuseppe Sioto"	L'Alguer (Sardenya)	
	15/03/2008	Exposició	Exposició d'aquarel·les "Rodoreda i Romanyà"	Associació d'Aquarel·listes	Romanyà de la Selva	
	15/03/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Centre Cívic Torre Lobeta	Barcelona	60
	15/03/2008	Espais	Inauguració de l'Espai Mercè Rodoreda	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro, El Refugi i Universitat de Girona	Romanyà de la Selva	
	15/03/2008	Edicions	Edició de la guia de l'itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	15/03/2008	Edicions	Edició "Recrear Rodoreda-Romanyà"	Universitat de Girona	Girona	
	15/03/2008	Rutes literàries	Inauguració de la senyalització de la ruta autoguiada Rodoreda Romanyà	Consorci de les Gavarres, Ajuntament de Santa Cristina d'Aro i Universitat de Girona	Romanyà de la Selva	
	15/03/2008	Rutes literàries	Inauguració de l'itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Consorci de les Gavarres, Ajuntament de Santa Cristina d'Aro i Universitat de Girona	Romanyà de la Selva	
	16/03/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	1.500
	23/03/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Municipal	Solsona	
	23/03/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	26/03/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Biblioteca Ramon Vinyes i Cluet	Berga	87
	26/03/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda. La mort de la innocència"	Palau Robert. Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya	Barcelona	31.110
	26/03/2008	Edicions	Edició del conte "Formiga"	Editorial Cruïlla	Barcelona	
	27/03/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La plaça del Diamant, un univers xifrat"	ILC/FMR/Ateneu Barcelonès	Barcelona	78
	27/03/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Jardí vora el mar: la novel·la de represa"	Biblioteca Antoni Pladevall i Font	Taradell	20
	27/03/2008	Adaptació teatral	Recital de "La mort i la primavera"	Biblioteca Jaume Fuster	Barcelona	
	28/03/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Municipal	Berga	
	29/03/2008	Foment de la lectura	Activitats culturals i ruta literària Mercè Rodoreda	Club de lectura de la UNED	Barcelona	
	30/03/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Auditori	Sant Cugat del Vallès	
	30/03/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda il·lustrada per Ràfols-Casamada"	Fundación Círculo de Lectores	Barcelona	730
	30/03/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	31/03/2008	Conferències	Conferència sobre Mercè Rodoreda	Districte Sarrià-Sant Gervasi. Ajuntament de Barcelona	Barcelona	100
	31/03/2008	Edicions	Presentació del llibre "Autorretrat". Autors: Mònica Miró i Abraham Mohino	Districte Sarrià-Sant Gervasi. Ajuntament de Barcelona i Angle Editorial	Barcelona	
	01/04/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Arbó	Ampostà	300
	01/04/2008	Exposició	Exposició "L'Ateneu de Mercè Rodoreda"	Ateneu Barcelonès	Barcelona	54
	01/04/2008	Exposició	Exposició "Contes dibuixats, una lectura artística de l'obra de Mercè Rodoreda"	Centre Cultural La Mercè. Ajuntament de Girona	Girona	967
	01/04/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Associació de Dones La Violeta de Sant Hilari i Institut Català de les Dones	Sant Hilari Sacalm	
	01/04/2008	Conferències	Conferències i taules rodones sobre Mercè Rodoreda a Girona. Conferència: "Mercè Rodoreda, una vida de novel·lista"	Centre Cultural La Mercè. Ajuntament de Girona	Girona	64
	01/04/2008	Edicions	Edició "Revista de Girona núm. 247"	Revista de Girona	Girona	
	01/04/2008	Activitat educativa	Lectura de contes i fragments de "La plaça del Diamant" de Mercè Rodoreda	IES Llianeres	Sant Andreu de Llianeres	
	01/04/2008	Activitat educativa	Jornada de formació per al professorat de secundària que inclou la ruta literària "La Barcelona de Mercè Rodoreda"	Departament d'Educació	Barcelona	69
	02/04/2008	Exposició	Exposició "Rodoreda joc d'imatges"	Alterart	Barcelona	25
	02/04/2008	Lectures públiques	Lectura en veu alta: "Vint-i-dos contes" de Mercè Rodoreda	Biblioteca Tecla Sala. Biblioteques de l'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat	169
	02/04/2008	Foment de la lectura	Conta-contes "La plaça del Diamant" de Mercè Rodoreda	Dia Internacional del Llibre Infantil i Juvenil	Tortosa	40

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	Assistents
	03/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Les orelles de lleigir". Conferència: "Les fosques glicines. La mort i la primavera"	Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda	Barcelona	25
	03/04/2008	Conferències	Seminari sobre Mercè Rodoreda	Universitat d'Andorra	Sant Julià de Lòria (Andorra)	274
	03/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mercè Rodoreda i l'humor (1931-1936). Les novel·les de joventut"	Universitat d'Andorra	Sant Julià de Lòria (Andorra)	26
	03/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Ateneu Barcelonès	Barcelona	60
	03/04/2008	Edicions	Presentació del llibre "Mercè Rodoreda i l'humor"	Universitat d'Andorra	Sant Julià de Lòria (Andorra)	
	03/04/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Auditori	Granollers	
	03/04/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca Montserrat Roig	Sant Feliu de Llobregat	66
	03/04/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Roses	Roses	30
	03/04/2008	Rutes literàries	Ruta literària "La Barcelona de Mercè Rodoreda" per al professorat de secundària	Departament d'Educació	Barcelona	
	04/04/2008	Congressos i jornades	Jornades sobre Mercè Rodoreda a la Toscana	Institut Ramon Llull. Universitats de Pisa i Florència	Pisa (Itàlia)	
	04/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Biblioteca Pública d'Alaior	Alaior	70
	04/04/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Linars	Linars del Vallès	15
	04/04/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinach	Ajuntament de Cambrils i Centre Cultural	Cambrils	
	05/04/2008	Rutes literàries	Ruta literària Mercè Rodoreda i Sant Gervasi	Districte Sarrià-Sant Gervasi. Ajuntament de Barcelona	Barcelona	37
	05/04/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinach	Biblioteca Municipal	Ripoll	
	06/04/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Clavé	Tordera	
	06/04/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanya"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	08/04/2008	Conferències	Conferències i taules rodones sobre Mercè Rodoreda a Girona. Conferència: "L'odissea de Mercè Rodoreda"	Centre Cultural La Mercè. Ajuntament de Girona	Girona	46
	09/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Biblioteca Ramon Vinyes i Cluet	Berga	50
	10/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Universitat d'Andorra	Sant Julià de Lòria (Andorra)	35
	10/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La poesia de Mercè Rodoreda"	Ateneu Barcelonès	Barcelona	57
	10/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Biblioteca Municipal Can Manent	Premià de Mar	20
	10/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Les orelles de lleigir". Conferència: "La vida de debò: els contes"	Biblioteca Les Corts-Miquel Llongueras	Barcelona	6
	11/04/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda: cent anys"	Torre Maria	La Bisbal	50
	11/04/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Cooperativa	Barberà del Vallès	
	12/04/2008	Adaptació teatral	"Magnòlies negres" en el marc d'"El temps de les cireres"	Ajuntament de Serós	Serós	112
	12/04/2008	Audiovisual	Pel·lícula "La plaça del Diamant" de Francesc Betriu	Filmoteca de Catalunya	Barcelona	
	12/04/2008	Foment de la lectura	II Trobada d'escriptors a l'Aiguabarreig. "El Temps de les cireres"	Ajuntament de Serós	Serós	
	13/04/2008	Edicions	"Revista Baix Empordà", número especial dedicat a Mercè Rodoreda	Ajuntament de Santa Cristina i Revista del Baix Empordà	Romanyà de la Selva	
	13/04/2008	Edicions	"Revista de Girona", número especial dedicat a Mercè Rodoreda	Diputació de Girona, Ajuntament de Santa Cristina d'Aro i Universitat de Girona	Romanyà de la Selva	
	13/04/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanya"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	13/04/2008	Lectures públiques	Lectura ininterrompuda de "Mirall trencat" de Mercè Rodoreda	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro i Universitat de Girona	Romanyà de la Selva	200
	13/04/2008	Foment de la lectura	Activitats commemoratives amb motiu del 25è aniversari de la mort de Mercè Rodoreda	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro i Universitat de Girona	Romanyà de la Selva	
	14/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Club Sant Jordi de la Fundació Viure i Conviure	Mollerussa	65
	14/04/2008	Exposició	1939"	Centre d'Estudis sobre el Franquisme i la Democràcia UAB	Barcelona	
	15/04/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Marcel·lí Domingo	Tortosa	15.293
	15/04/2008	Foment de la lectura	Club de lectura pública: "Mirall trencat"	Biblioteca del Casino	Manresa	30
	15/04/2008	Conferències	Conferències i taules rodones sobre Mercè Rodoreda a Girona. Conferència: "Jaume Cabré parla de Mercè Rodoreda"	Centre Cultural La Mercè. Ajuntament de Girona	Girona	60
	16/04/2008	Exposició	Exposició "Viatges i flors". Rodoreda imaginada per joves il·lustradors	Districte de Sarrià-Sant Gervasi. Ajuntament de Barcelona	Barcelona	70
	16/04/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	CEIP Marta Mata i Institut Català de les Dones	Vilanova del Camí	
	16/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Club Sant Jordi de la Fundació Viure i Conviure	Terrassa	75
	16/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Biblioteca Marc de Vilalba	Cardedeu	27
	16/04/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda, llibre obert"	Biblioteca Francesc Pujols	Martorell	
	16/04/2008	Activitat educativa	Xerrada sobre Mercè Rodoreda	IES de l'Ebre de Tortosa	Tortosa	
	17/04/2008	Congressos i jornades	Jornada "Mercè Rodoreda vista des d'Alemanya"	Goethe Institut	Barcelona	67
	17/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La plaça del Diamant, un univers xifrat"	Universitat d'Andorra	Sant Julià de Lòria (Andorra)	40
	17/04/2008	Conferències	Conferència: "Història d'un soldat: l'Adrià Guinart de Mercè Rodoreda"	Ateneu Barcelonès	Barcelona	47
	17/04/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES Montserrat Miró i Institut Català de les Dones	Montcada i Reixac	
	17/04/2008	Adaptació teatral	Espectacle "L'última nit de Mercè Rodoreda"	Espectacle "El café de la llibreria"	Girona	
	17/04/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca Mestre Martí Tauler	Rubi	
	17/04/2008	Adaptació teatral	Recital de "La mort i la primavera"	Goethe Institut	Barcelona	
	17/04/2008	Audiovisual	Programa "Els llibres de l'any Rodoreda"	Televisió de Catalunya	Catalunya	
	17/04/2008	Activitat educativa	Musical basat en contes de Mercè Rodoreda	Institut del Teatre de Barcelona	Barcelona	
	17/04/2008	Foment de la lectura	"Mercè Rodoreda i els nens". Contes dibuixats. A càrrec dels il·lustradors Subi i Anna Obiols	Biblioteca Ramon Vidal	Besalú	40
	18/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Biblioteca Pública Mercè Rodoreda	Platja d'Aro	15
	18/04/2008	Conferències	Conferència "Donant veu a les paraules de Mercè Rodoreda"	Biblioteca Joan Petit Aguilar	Sant Feliu de Codines	
	18/04/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda, una vida d'escriptora"	Ajuntament de Linars del Vallès	Linars del Vallès	20
	18/04/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Kursaal	Manresa	
	18/04/2008	Adaptació teatral	"La senyora Florentina i el seu amor Homer". Agrupació Teatral Benet Escriba	Teatre Auditori Municipal	Sant Feliu de Guíxols	500
	18/04/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinach	Ajuntament de Sant Joan Despí	Sant Joan Despí	
	18/04/2008	Audiovisual	Projecció de la pel·lícula "La plaça del Diamant" de Francesc Betriu	Ajuntament de La Seu d'Urgell i Biblioteca Sant Agustí	La Seu d'Urgell	9
	18/04/2008	Activitat educativa	Conta-contes basat en els contes de Mercè Rodoreda	IES Alexandre de Riquer	Calaf	
	18/04/2008	Activitat educativa	Teatre "La plaça del Diamant"	IES Llavaneres	Sant Andreu de Llavaneres	
	18/04/2008	Acte institucional	Lectura pública d'una selecció de textos de Mercè Rodoreda	Parlament de Catalunya i Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona	
	18/04/2008	Foment de la lectura	Xerrada "Mirada de l'obra de Mercè Rodoreda"	Biblioteca de la Roca de l'Albera	Perpinyà (França)	30
	19/04/2008	Foment de la lectura	Homenatge a Mercè Rodoreda. Lectura pública de "La plaça del Diamant" a la plaça del Diamant	CNL Delegació de Gràcia-Sarrià-Sant Gervasi	Barcelona	
	19/04/2008	Foment de la lectura	Lectura de "Viatges i flors"	Ajuntament de La Seu d'Urgell i Biblioteca Sant Agustí	La Seu d'Urgell	25
	19/04/2008	Lectures públiques	Cinquena Marató Literària dedicada a Mercè Rodoreda	Consell Comarcal de l'Alt Empordà	Figuera	
	19/04/2008	Rutes literàries	Commemoració del centenari de Mercè Rodoreda. Ruta literària per Romanyà de la Selva	Biblioteca Marc de Vilalba	Cardedeu	30
	19/04/2008	Altres activitats	Exposició de punts de llibres i lectura de textos de Rodoreda	Espai d'Art Les Quintanes	Llorenç del Penedès	50
	20/04/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanya"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	20/04/2008	Altres activitats	Mostra i exposició de plantes naturals confeccionades pels avis	Casa Benèfica Rector Parareda	El Masnou	35
	21/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Consorci del Barri de la Mina	Sant Adrià del Besòs	80

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	Assistents
	21/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	IES Leonardo da Vinci	Sant Cugat del Vallès	
	21/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Les orelles de l'ilegit". Conferència: "Aventures amb gent estranya: Quanta, quanta guerra..."	Biblioteca Sagrada Família	Barcelona	32
	21/04/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda: cent anys"	Ajuntament de Sitges	Sitges	100
	21/04/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda. Espais vitals, territoris de creació"	Biblioteca Frederic Alfonso i Orfila	Sentmenat	30
	21/04/2008	Adaptació teatral	"Mapes": Obres de Mercè Rodoreda i altres. A càrrec de Mariona Sagarra	Sala de les Fontetes	La Massana (Andorra)	
	21/04/2008	Activitat educativa	Exposició de poemes visuals, pòsters i altres materials a partir de textos de Mercè Rodoreda	IES Leonardo da Vinci	Sant Cugat del Vallès	
	21/04/2008	Activitat educativa	Tots l'ilegit Rodoreda. Lectura col·lectiva de l'obra de Mercè Rodoreda	IES El Cairat	Esparreguera	
	21/04/2008	Activitat educativa	Mercè Rodoreda a l'EOI de Girona. Exposició de cobertes de traduccions i lectura de textos de Rodoreda	Escola Oficial d'Idiomes de Girona	Girona	
	21/04/2008	Lectures públiques	Tots l'ilegit Rodoreda. Exposició, lectura de textos i programa de ràdio dedicat a l'autora	IES El Cairat	Esparreguera	
	22/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules" Conferència: "Mirall trencat"	Biblioteca Mil-lenari	Sant Cugat del Vallès	12
	22/04/2008	Conferències	Conferències i taules rodones sobre Mercè Rodoreda a Girona. Taula rodona: Mercè Rodoreda i la literatura europea del seu temps	Centre Cultural La Mercè. Ajuntament de Girona	Girona	
	22/04/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de Berga i Institut Català de les Dones	Berga	
	22/04/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca Mercè Rodoreda	Platja d'Aro	40
	22/04/2008	Rutes literàries	Itinerari Rodoreda	ConèixerBcn-Institució Pedagògica Sant Isidor	Barcelona	
	22/04/2008	Congressos i jornades	Sant Jordi a Berlín. Presentació de Mercè Rodoreda	Instituto Cervantes de Berlín i Casal Català de Berlín	Berlín (Alemanya)	
	22/04/2008	Congressos i jornades	Sant Jordi a Berlín. Projectió de la pel·lícula "La plaça del Diamant"	Instituto Cervantes de Berlín i Casal Català de Berlín	Berlín (Alemanya)	
	22/04/2008	Lectures públiques	Lectura en veu alta d'obres de Mercè Rodoreda a càrrec d'alumnes d'escoles de Mataró	LIC amb el suport de la Llibreria Robafaves	Mataró	
	22/04/2008	Congressos i jornades	Conferències i taules rodones sobre Mercè Rodoreda a Girona. Taula rodona: "Mercè Rodoreda i la literatura europea del seu temps"	Centre Cultural La Mercè. Ajuntament de Girona	Girona	67
	23/04/2008	Acte institucional	Diada de Sant Jordi. Activitats dedicades a Mercè Rodoreda a la plaça Sant Jaume. Lectura de textos	Generalitat de Catalunya	Barcelona	
	23/04/2008	Acte institucional	Diada de Sant Jordi. Activitats dedicades a Mercè Rodoreda a la plaça Sant Jaume. Concert de carrilló	Generalitat de Catalunya	Barcelona	
	23/04/2008	Acte institucional	Diada de Sant Jordi dedicades a Mercè Rodoreda a la plaça Sant Jaume. Alliberament de 1.000 coloms	Generalitat de Catalunya	Barcelona	
	23/04/2008	Edicions	Edició especial de "Viages i flors" de Mercè Rodoreda. Selecció i tria: Joaquim Molas. Il·lustracions: Susanna Solano	Generalitat de Catalunya	Barcelona	
	23/04/2008	Congressos i jornades	Jornada "My Dear, These Things are Life: a Hundred Years of Mercè Rodoreda"	Institut Ramon Llull - Georgetown University	Washington (EUA)	
	23/04/2008	Conferències	Dia internacional del llibre. Conferència: "Vint-i-dos contes: els contes de l'exili"	Instituto Cervantes de Amman	Amman (Jordània)	50
	23/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Vint-i-dos contes: els contes de l'exili"	Jordan University	Amman (Jordània)	50
	23/04/2008	Conferències	Ciclo de conferencias sobre Mercè Rodoreda	Institut Ramon Llull - Universidad de Chile	Santiago de Chile (Xile)	30
	23/04/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Sóc una bruixa" basat en contes de Mercè Rodoreda	Teatre Kursaal	Manresa	
	23/04/2008	Edicions	Edició de "L'amor i l'amistat. Carta oberta a Mercè Rodoreda". Diari de Catalunya 9.6.1938	Fundació Francesc Pujols	Martorell	
	23/04/2008	Edicions	Presentació del llibre "Petita història de Mercè Rodoreda"	Editorial Mediterrània i Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Santa Cristina d'Aro	
	23/04/2008	Activitat educativa	Mural sobre Mercè Rodoreda, elaborat pel Grup de Català per a Nouvinguts	Centre Cívic Torre Llobeta	Barcelona	
	23/04/2008	Activitat educativa	Jornada de portes obertes, lectura pública de textos i exposició de cobertes de les traduccions de les obres de Mercè Rodoreda	IES Sa Palomera	Blanes	
	23/04/2008	Activitat educativa	Lectura dramatitzada de fragments de "La plaça del Diamant" i exposició de publicacions	IES Leonardo da Vinci	Sant Cugat del Vallès	
	23/04/2008	Activitat educativa	Mercè Rodoreda pas a pas	IES El Foix	Santa Margarida i els Monjos	
	23/04/2008	Activitat educativa	Concurs sobre l'obra de Mercè Rodoreda	IES Mercè Rodoreda	L'Hospitalet de Llobregat	
	23/04/2008	Activitat educativa	Exposició "Any Mercè Rodoreda" i exposició "Paraules i flors"	IES Llanereres	Sant Andreu de Llanereres	
	23/04/2008	Activitat educativa	Decoració del centre amb portades de les traduccions de l'obra i de textos de Mercè Rodoreda	IES Vidreres	Vidreres	
	23/04/2008	Activitat educativa	Descoberta de Mercè Rodoreda a través del treball de murals	IES Sant Esteve Sesrovires	Sant Esteve Sesrovires	
	23/04/2008	Activitat educativa	Exposició de portades de les traduccions de l'obra de Mercè Rodoreda, trivial i altres activitats	IES Vidreres	Vidreres	
	23/04/2008	Activitat educativa	Dramatització del conte "Viatge al poble dels guerrers" a càrrec dels alumnes	Escola Oficial d'Idiomes-Madrid Jesús Maestro	Madrid	
	23/04/2008	Activitat educativa	Lectura i dramatització musicada "Mercè Rodoreda, dos contes i una vida"	IES Salvador Dalí	El Prat de Llobregat	
	23/04/2008	Activitat educativa	Recital de fragments de l'obra de Mercè Rodoreda i de poesia catalana	IES Alexandre de Riquer	Calaf	
	23/04/2008	Activitat educativa	Sant Jordi Rodoreda. Lectura de textos, passi de la pel·lícula "La plaça del Diamant" i elaboració de murals i pòsters.	Escola Mossèn Cinto	Sant Sadurn d'Anoia	
	23/04/2008	Activitat educativa	Lectura de fragments de textos de "La plaça del Diamant" en diferents llengües	IES Parets del Vallès	Parets del Vallès	
	23/04/2008	Lectures públiques	Dia internacional del llibre. Lectura continuada de "La plaça del Diamant"	Instituto Cervantes de Amman i Jordan University	Amman (Jordània)	
	23/04/2008	Foment de la lectura	Festivitat de Sant Jordi i activitats entorn a la figura de Mercè Rodoreda	Casal Català de Costa Rica	San José de Costa Rica (Costa Rica)	
	23/04/2008	Foment de la lectura	Mostra documental sobre Mercè Rodoreda a la plaça Santa Anna	Biblioteca Pública Pompeu Fabra i altres entitats	Mataró	
	23/04/2008	Foment de la lectura	Guia de recursos de la biblioteca sobre Mercè Rodoreda	Biblioteca Pública Pompeu Fabra	Mataró	
	23/04/2008	Foment de la lectura	Punt de llibre de Mercè Rodoreda	Centre de Normalització Lingüística de Mataró	Mataró	
	23/04/2008	Altres activitats	"Enganxant Rodoreda". Acció poètica d'art al carrer.	Ajuntament de Tarragona i La Pell del Llaví	Tarragona	
	23/04/2008	Lectures públiques	Vuit hores de lectura pública de "La plaça del Diamant" de Mercè Rodoreda.	Ateneu Barcelonès	Barcelona	450
	23/04/2008	Lectures públiques	Lectura pública de textos de Mercè Rodoreda	Centre de Dia Las Acacias	Azuqueca de Henares	
	23/04/2008	Lectures públiques	Lectura pública de "La plaça del Diamant"	Centre de Normalització Lingüística de Mataró i Mataró Ràdio	Mataró	
	23/04/2008	Lectures públiques	Lectura pública de "La plaça del Diamant"	IES Mercè Rodoreda	L'Hospitalet de Llobregat	
	23/04/2008	Lectures públiques	IV Marató de lectura continuada "Mercè Rodoreda: un viatge per la seva obra"	Col·legi L'Estonnac	Barcelona	
	23/04/2008	Lectures públiques	Lectura pública de contes de Mercè Rodoreda	Biblioteca del Casino	Manresa	530
	23/04/2008	Lectures públiques	GEIGE llegeix. Lectura de contes de Mercè Rodoreda	GEIGE	Girona	
	23/04/2008	Lectures públiques	Lectura de contes de Mercè Rodoreda	Institució Cultural de les Corts	Barcelona	
	23/04/2008	Lectures públiques	Lectures compartides de fragments de les obres de Mercè Rodoreda	Escola d'Adults i Biblioteca Josep Roca i Bros	Abdera	
	23/04/2008	Lectures públiques	Lectura de fragments de l'obra de Mercè Rodoreda	Espai de Dones Rhodes	Roses	
	23/04/2008	Lectures públiques	Lectura pública de textos de Mercè Rodoreda	IES La Guineueta	Barcelona	
	23/04/2008	Lectures públiques	l'ilegit... "La plaça del Diamant".	AACP Setmana Cultural d'El Papiol	El Papiol	
	23/04/2008	Lectures públiques	Lectura pública d'"Aloma"	Biblioteca Marc de Vilalba	Cardedeu	98
	24/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Jardi vora el mar: la novel·la de represa"	Universitat d'Andorra	Sant Julià de Lòria (Andorra)	26
	24/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Les orelles de l'ilegit". Conferència: "La metralla del riure: la primera Rodoreda"	Biblioteca Joan Miró	Barcelona	15
	24/04/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Narració de contes de la Rodoreda"	Ajuntament de Sitges i Societat Recreativa El Retiro	Sitges	22
	24/04/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca Joan Pomar i Solà	Sant Esteve Sesrovires	
	24/04/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Ajuntament de Sitges	Sitges	
	24/04/2008	Activitat educativa	Lectura i dramatització musicada "Mercè Rodoreda, dos contes i una vida"	IES Salvador Dalí i Centre Cívic Sant Jordi-Ribera Baixa	El Prat de Llobregat	
	24/04/2008	Foment de la lectura	Club de lectura pública: "La plaça del Diamant"	Biblioteca del Casino	Manresa	40

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	Assistents
	24/04/2008	Foment de la lectura	Memorial Mercè Rodoreda en el centenari del seu naixement. Sopar del llibre	Penya Santamaria Agrupació per al Foment de la Lectura	Barcelona	30
	24/04/2008	Altres activitats	Mercè Rodoreda: Pensament i testimoni d'una icona de les lletres catalanes	Fundació WAE-Fons Social Joaquín Soler Serrano	Barcelona	15
	25/04/2008	Conferències	Conferència: "Història d'un soldat: l'Adrià Guinart de Mercè Rodoreda"	Casal de la Gent Gran	Cardona	
	25/04/2008	Conferències	Cicle de conferències: "Les orelles de llegir". Conferència: "L'aventura difícil d'éssers humans: la poesia"	Biblioteca Ignasi Iglésies - Can Fabra	Barcelona	15
	25/04/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda: cent anys"	Concurs literari Josep Pla. IES Frederic Martí	Cassà de la Selva	120
	25/04/2008	Adaptació teatral	"Quanta, quanta guerra..."	Companya Teatre Amateur Tramateatre	Esparreguera	180
	25/04/2008	Adaptació teatral	Recital de "La mort i la primavera"	Masia de Can Ratés	Santa Susanna	
	25/04/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinach	Biblioteca Bac de Roda	Roda de Ter	
	25/04/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Centre Cultural Municipal	Valls	
	25/04/2008	Activitat educativa	Recital i interpretació de contes de Mercè Rodoreda	Escola Andersen	Terrassa	
	26/04/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Jardi vora el mar: la novel·la de represa"	Llibreria El racó dels contes	L'Escola	14
	26/04/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda: cent anys"	XVI Festa Literària de Cassà	Cassà de la Selva	130
	26/04/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Els jardins de la Mercè"	Teatre Centre - Centre Catòlic	Sant Joan de les Abadesses	250
	26/04/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanya"	Ajuntament de La Bisbal	La Bisbal	
	26/04/2008	Rutes literàries	Ruta literària Mercè Rodoreda i Sant Gervasi	Districte Sarrià-Sant Gervasi. Ajuntament de Barcelona	Barcelona	37
	26/04/2008	Lectures públiques	24 hores de lectura d'autors catalans: Mercè Rodoreda	Associació de Botiguers de la Vila	Martorell	
	26/04/2008	Lectures públiques	Lectura de textos de Mercè Rodoreda	Ajuntament d'Alfés	Alfés	
	27/04/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre El Jardí	Figueres	
	27/04/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	27/04/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanya"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	27/04/2008	Foment de la lectura	Festa de la Primavera. Concessió dels Premis Mercè Rodoreda de narració curta per a adults	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	27/04/2008	Lectures públiques	Llegim "La plaça"	Ajuntament d'Albinyana	Albinyana	
	28/04/2008	Exposició	Exposició d'una selecció de materials de l'arxiu de la Fundació Mercè Rodoreda. Casa de Convalescència	Fundació Mercè Rodoreda	Barcelona	
	28/04/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES Gabriel Ferrater i Institut Català de les Dones	Reus	
	28/04/2008	Adaptació teatral	"Rodoreda: Mercè Rodoreda per a nens i nenes". Companyia En Sense i Taleia	Biblioteca Tirant lo Blanc	Montgat	
	28/04/2008	Adaptació teatral	"Roda, roda Rodoreda". Engruna Teatre	Centre Cultural de Martorell	Martorell	188
	28/04/2008	Lectures públiques	dramatitzada de "La plaça del Diamant" a càrrec de l'actriu Ana Belén	Institut Ramon Llull- Teatro Español	Madrid	
	28/04/2008	Foment de la lectura	Club de lectura "La plaça del Diamant"	Biblioteca Marcel·lí Domingo	Tortosa	30
	29/04/2008	Conferències	Cicle de conferències: "Les orelles de llegir". Conferència: "Que hi ha sota les flors?: Mirall trencat i Jardí vora el mar"	Biblioteca Vila de Gràcia	Barcelona	21
	29/04/2008	Conferències	Conferències i taules rodones sobre Mercè Rodoreda a Girona. Conferència: "Mercè Rodoreda en les llengües del món".	Centre Cultural La Mercè. Ajuntament de Girona	Girona	31
	29/04/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Marquès d'Olivart	Les Borges Blanques	334
	30/04/2008	Conferències	Conferència: "Història d'un soldat: l'Adrià Guinart de Mercè Rodoreda"	IES Mercè Rodoreda	L'Hospitalet de Llobregat	
	30/04/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda: cent anys"	IES Baix Empordà	Palafugell	100
	30/04/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Pública Terra Baixa	El Vendrell	92
	30/04/2008	Adaptació teatral	"La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatro Valle-Inclán	Madrid	
	30/04/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Biblioteca Francesca Bonnemaison i Institut Català de les Dones	Barcelona	
	02/05/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, cent anys del seu naixement"	Campmany	Sant Boi de Llobregat	
	02/05/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de la Bisbal del Penedès i Institut Català de les Dones	La Bisbal del Penedès	
	02/05/2008	Edicions	Revista L'Avenc núm. 335 Mercè Rodoreda a França	L'Avenc	Barcelona	
	02/05/2008	Activitat educativa	Programació educativa, conferències i activitats obertes	Escola Pompeu Fabra d'Adults. Centre Penitenciari de Girona	Girona	
	04/05/2008	Adaptació teatral	Cloenda de la gira de "La plaça del Diamant". Adaptació de Josep M. Benet i Jornet. Direcció: Toni Casares	Teatre Nacional de Catalunya	Catalunya	19.195
	04/05/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanya"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	05/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Biblioteca Marquès de l'Olivar	Les Borges Blanques	45
	05/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Les orelles de llegir". Conferència: "La mare i la prostituta: La plaça del Diamant i El carrer de les Camèlies"	Biblioteca Francesca Bonnemaison	Barcelona	44
	05/05/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES Torre Vicens i Institut Català de les Dones	Lleida	
	06/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Biblioteca de Viladecans	Viladecans	1
	06/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mirall trencat"	Ateneu Barcelonès	Barcelona	65
	06/05/2008	Conferències	Conferència "Les Gavarres en la literatura"	CRP Gironès i Baix Empordà	La Bisbal	40
	07/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot	40
	07/05/2008	Activitat educativa	Petits actes de reconeixement a Mercè Rodoreda: exposició, lectura de textos	CEIP Setelsis i Ràdio Solsona	Solsona	
	07/05/2008	Foment de la lectura	Lectura i comentari de "Mirall trencat" de Mercè Rodoreda	Campmany	Sant Boi de Llobregat	28
	08/05/2008	Conferències	Conferència: "Història d'un soldat: l'Adrià Guinart de Mercè Rodoreda"	Universitat d'Andorra	Sant Julià de Lòria (Andorra)	26
	08/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Jardi vora el mar: la novel·la de represa"	Ateneu Barcelonès	Barcelona	70
	08/05/2008	Edicions	Presentació "Rodoreda: exili i desig". Editorial Empúries	FNAC- Auditori L'Illa	Barcelona	
	08/05/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Montmeló	Montmeló	40
	08/05/2008	Activitat educativa	Llibre digital dedicat a Mercè Rodoreda a la prestatgeria digital	CRP Les Corts	Barcelona	
	08/05/2008	Activitat educativa	Visita a l'Exposició "Contes dibuixats" al Centre Cultural La Mercè	Escola Pompeu Fabra d'Adults. Centre Penitenciari de Girona	Girona	
	09/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mirall trencat"	Torre Maria	La Bisbal	25
	09/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La poesia de Mercè Rodoreda"	Club Sant Jordi de la Fundació Viure i Conviure	Barcelona	60
	09/05/2008	Activitat educativa	Conferència "Vida i obra de Mercè Rodoreda"	Escola Pompeu Fabra d'Adults. Centre Penitenciari de Girona	Girona	
	10/05/2008	Adaptació teatral	"Roda, roda Rodoreda". Engruna Teatre	Biblioteca Municipal	Gavà	80
	10/05/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Torregrossa	Torregrossa	80
	10/05/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanya"	CRP Gironès i Baix Empordà	Romanyà de la Selva	
	11/05/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanya"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	13/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot	60
	13/05/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Margarida de Montferrat	Balaguer	80
	13/05/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES Mercè Rodoreda i Institut Català de les Dones	L'Hospitalet de Llobregat	
	13/05/2008	Adaptació teatral	Vine a fer un cafè: "Els contes de la Rodoreda" Pepa Lavilla. Direcció: Maria Codinach	Biblioteca Francesca Bonnemaison	Barcelona	40
	13/05/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Ramon Fernández Jurado	Castelldefels	
	14/05/2008	Conferències	Conferència: "Història d'un soldat: l'Adrià Guinart de Mercè Rodoreda"	IES de la Sènia	La Sènia	30
	14/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mirall trencat"	Biblioteca de Montornès	Montornès del Vallès	25
	14/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Biblioteca del Mil·lenari	Sant Cugat del Vallès	30
	14/05/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Mestre Martí Tauler	Rubi	
	15/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Joventut i República: l'obra periodística de Mercè Rodoreda (1932-1934)"	Universitat d'Andorra	Sant Julià de Lòria (Andorra)	26

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	Assistents
	15/05/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda. Una vocació literària"	Ajuntament de Blanes	Blanes	90
	15/05/2008	Foment de la lectura	Barcelona. Poesia 2008. Diferents activitats poètiques al voltant de Mercè Rodoreda	Ajuntament de Barcelona	Barcelona	
	16/05/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Patapam, patapam, patapam" lectura de textos de Mercè Rodoreda. Cia. Teatre Desastroup	Ajuntament de La Bisbal - El Mundial	La Bisbal	
	16/05/2008	Activitat educativa	Video fórum "La plaça del Diamant"	Escola Pompeu Fabra d'Adults. Centre Penitenciari de Girona	Girona	
	17/05/2008	Adaptació teatral	"Jardí de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Campmany	Sant Boi de Llobregat	120
	18/05/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanya"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	18/05/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Biblioteca Municipal	Malgrat de Mar	
	19/05/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Col·legi Sant Joan Bosco d'Horta i Institut Català de les Dones	Barcelona	
	20/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mirall trencat"	Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot	60
	20/05/2008	Exposició	"Mercès, Rodoreda, l'exposició"	Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda	Barcelona	9.900
	20/05/2008	Conferències	Taula rodona "Mercès, Rodoreda" i presentació de traduccions d'una selecció de poemes al basc, gal·lec i castellà	Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda	Barcelona	49
	20/05/2008	Adaptació teatral	"Jardí de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca de la Roca del Vallès	La Roca del Vallès	
	20/05/2008	Foment de la lectura	Taula rodona sobre la poesia de Mercè Rodoreda	Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda	Barcelona	49
	20/05/2008	Foment de la lectura	Jocs Florals 2008. Lectura de textos de Mercè Rodoreda	Ajuntament de Barcelona	Barcelona	
	20/05/2008	Lectures públiques	Lectures de Mercè Rodoreda	Biblioteca Joan Vinyoli	Santa Coloma de Farners	
	20/05/2008	Foment de la lectura	Barcelona. Poesia 2008. La poesia de Mercè Rodoreda. Biblioteca Guinardó	Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda	Barcelona	
	21/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Biblioteca de Paldejà	Castell de Paldejà	25
	21/05/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda: vida i literatura"	Foment Martinenc	Barcelona	85
	21/05/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de Tornabous i Institut Català de les Dones	Tornabous	
	21/05/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca Margarida de Montserrat	Balaguer	40
	21/05/2008	Activitat educativa	Conferència "Viatges i flors"	Escola Pompeu Fabra d'Adults. Centre Penitenciari de Girona	Girona	
	21/05/2008	Altres activitats	Qüestionari sobre la relació dels lectors amb l'obra de Mercè Rodoreda	Libreria Pròleg	Barcelona	
	21/05/2008	Foment de la lectura	Club de lectura: "Quanta, quanta guerra..."	Biblioteca Pública de Banyoles	Banyoles	14
	22/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La poesia de Mercè Rodoreda"	Universitat d'Andorra	Sant Julià de Lòria (Andorra)	26
	22/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Joventut i República: l'obra periodística de Mercè Rodoreda (1932-1934)"	Ateneu Barcelonès	Barcelona	68
	22/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Torre Maria	La Bisbal	25
	22/05/2008	Adaptació teatral	Recital "Paraules punyal: de Wilde a Rodoreda"	Centre Cívic de Sant Oleguer	Sabadell	
	23/05/2008	Activitat educativa	Conferència: "Mercè Rodoreda a través de la mirada d'Assumpció Cantalozela"	Escola Pompeu Fabra d'Adults. Centre Penitenciari de Girona	Girona	
	23/05/2008	Foment de la lectura	Lectura dramatitzada de textos de Mercè Rodoreda a càrrec de la companyia "La Mentidera"	Biblioteca Joan Vinyoli	Santa Coloma de Farners	
	24/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La plaça del Diamant, un univers xifrat"	Biblioteca Municipal	El Pont de Suert	12
	24/05/2008	Adaptació teatral	Espectacle i altres activitats "Mercè Rodoreda, viatge i disseny"	Projecte VACA/Palau Robert/Institut Català de les Dones	Barcelona	
	24/05/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Agonia de llum. La poesia secreta de Mercè Rodoreda"	Ateneu de Sant Andreu	Barcelona	220
	24/05/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanya"	Biblioteca Pública de Banyoles	Banyoles	27
	25/05/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanya"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	26/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mirall trencat"	Biblioteca Ramon Fernández Jurado	Castelldefels	12
	26/05/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria" (versió bibliotèques)	Diputació de Barcelona. Biblioteca Tecla Sala (L'Hospitalet)	L'Hospitalet de Llobregat	6.400
	26/05/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES Politècnic	Palma	
	26/05/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Escola Petit Piançó i Institut Català de les Dones	Olot	
	26/05/2008	Audiovisual	Setmana de la lectura a TV3. Menció especial als llibres de l'Any Rodoreda.	Televisió de Catalunya	Catalunya	
	27/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La poesia de Mercè Rodoreda"	Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot	20
	27/05/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Comarcal Jaume Vila	Mollerussa	60
	28/05/2008	Audiovisual	Programa "El medi ambient" reportatge: "Mercè Rodoreda i Romanyà de la Selva"	Televisió de Catalunya	Catalunya	
	29/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Universitat d'Andorra	Sant Julià de Lòria (Andorra)	20
	29/05/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Les altres Rodoreda: obra plàstica"	Ateneu Barcelonès	Barcelona	70
	31/05/2008	Audiovisual	Programa "Millennium" dedicat a Mercè Rodoreda	Televisió de Catalunya	Catalunya	
	31/05/2008	Rutes literàries	Itinerari Rodoreda- Biblioteca Tecla Sala L'Hospitalet	ConèixerBcn-Biblioteca Tecla Sala	Barcelona	47
	31/05/2008	Lectures públiques	Lectura compartida de fragments de "La plaça del Diamant"	Biblioteca Ramon Vidal	Besaú	25
	01/06/2008	Edicions	El Tarià, núm. 39, juny 2008	Revista de l'Escola Pública de Girona	Girona	
	01/06/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanya"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	02/06/2008	Congressos i jornades	Jornada d'estudi: "Le temps historique et les espaces urbains dans l'oeuvre de Mercè Rodoreda"	Institut Ramon Llull, Université Paris-Sorbonne, Centre d'Etudes Catalanes	Paris (França)	
	03/06/2008	Congressos i jornades	Jornades sobre Mercè Rodoreda a París	Institut Ramon Llull, Université Paris-Sorbonne, Centre d'Etudes Catalanes	Paris (França)	
	03/06/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de Molins de Rei i Institut Català de les Dones	Molins de Rei	
	03/06/2008	Foment de la lectura	Club de lectura: especial Rodoreda	Biblioteca Marian Colomé	Gavà	
	04/06/2008	Activitat educativa	Exposició "Any Mercè Rodoreda" i exposició "Paraules i flors"	IES Llaveneres i Biblioteca municipal Sant Vicenç de Montalt	Sant Vicenç de Montalt	
	05/06/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mirall trencat"	Universitat d'Andorra	Sant Julià de Lòria (Andorra)	26
	05/06/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Ateneu Barcelonès	Barcelona	75
	05/06/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Gran de Jorba i Institut Català de les Dones	Jorba	
	05/06/2008	Adaptació teatral	"L'última nit de Mercè Rodoreda"	Amics de la UNESCO de Girona i Serveis Territorials de Cultura	Girona	40
	05/06/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca Armand Cardona Torrandell	Vilanova i la Geltrú	
	05/06/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Masia de Can Feliu	Sant Quirze del Vallès	
	06/06/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La plaça del Diamant, un univers xifrat"	Biblioteca Maria Barbal	Tremp	
	07/06/2008	Adaptació teatral	"Rodrant: Mercè Rodoreda per a nens i nenes". Companyia En Sense i Taleia	Biblioteca Joan Oliva i Milà	Vilanova i la Geltrú	
	07/06/2008	Adaptació teatral	"Jardí de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Maria Barbal	Tremp	
	07/06/2008	Rutes literàries	Infantesa	Itinera Plus	Barcelona	900
	07/06/2008	Rutes literàries	Ruta a Romanyà de la Selva	Universitat de Vic	Vic	
	08/06/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanya"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	10/06/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Municipal Guillem Viladot	Agramunt	73
	11/06/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Biblioteca Mil·lenari	Sant Cugat del Vallès	25
	11/06/2008	Edicions	Presentació "Turia. Revista Cultural" núm. 87. Dossier dedicat a Mercè Rodoreda	Instituto Estudios Turolenses	Barcelona	
	11/06/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Associació de veïns Amics de Sant Isidre (AVASI)	Sant Antoni	
	11/06/2008	Rutes literàries	Itinerari Rodoreda- Biblioteca Josep Soler Vidal	ConèixerBcn-Biblioteca Josep Soler Vidal (Gaià)	Barcelona	
	11/06/2008	Rutes literàries	Sortida Cultural. La ruta Rodoreda a Barcelona	Biblioteca Josep Soler Vidal	Gavà	
	11/06/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus de la Diputació de Barcelona	Martorelles	
	12/06/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Ajuntament de Sant Iscle de Vallalta	Sant Iscle de Vallalta	
	13/06/2008	Adaptació teatral	"Rodrant: Mercè Rodoreda per a nens i nenes". Companyia En Sense i Taleia	Biblioteca Santa Oliva	Olesa de Montserrat	
	13/06/2008	Adaptació teatral	Taller d'espectacle amb textos de Rodoreda "Flors de Rodoreda". GALL (Grup d'Actors del Lluçanès)	Sala Polivalent Municipal	Prats de Lluçanès	100

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	Assistents
	13/06/2008	Adaptació teatral	Espectacle de dansa, música i poesia amb textos de "Viadges i flors" TAT (Tallers i Accions de Teatre)	Biblioteca d'Agramunt	Agramunt	50
	13/06/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca Ramon Vidal	Besaú	15
	13/06/2008	Foment de la lectura	Hora del conte: Mercè Rodoreda per a nens i nenes. Companyia En Sense	Biblioteca Santa Oliva	Olesa de Montserrat	120
	14/06/2008	Rutes literàries	Inauguració ruta literària II. Guerra, exili i postguerra: La plaça del Diamant i els testimonis de la tragèdia	Itinera Plus	Barcelona	
	14/06/2008	Audiovisual	Audiovisual basat en el conte "El riu i la barca" per al Pavelló de Catalunya i de l'Agència Catalana de l'Aigua	Expo Zaragoza 2008	Saragossa	
	15/06/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	15/06/2008	Activitat educativa	Composició plàstica realitzada pels alumnes del centre	IES Gaudí	Reus	
	16/06/2008	Congressos i jornades	Conferència "Buscando cosas perdidas y enterrando enamoramientos"	Universidad Complutense de Madrid, Instituto de Estudios Feministas i AEIHM	Madrid	30
	17/06/2008	Exposició	Exposició de fotografies "Una vila al cinema, rodatge de La plaça del Diamant"	Districte de Gràcia- Ajuntament de Barcelona	Barcelona	15
	17/06/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca La Roca del Vallès	La Roca del Vallès	
	18/06/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Biblioteca Municipal Guillem de Viladot	Agramunt	50
	18/06/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Biblioteca Ramon Fernández Jurado	Castelldefels	12
	18/06/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Joventut i República: l'obra periodística de Mercè Rodoreda (1932-1934)"	Local Cultural	Maldà	35
	18/06/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Sitges	Sitges	10
	18/06/2008	Rutes literàries	Ruta II: "Guerra, exili i postguerra: La plaça del Diamant i els testimonis de la tragèdia"	Itinera Plus	Barcelona	
	19/06/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Cecilia C o un ocell fora de la gàbia. Una lectura d'El carrer de les Camèlies"	Ateneu Barcelonès	Barcelona	55
	20/06/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Tiana	Tiana	35
	21/06/2008	Rutes literàries	Inauguració ruta literària III. Desxifrant Rodoreda: l'empremta d'una escriptora universal al cor de la Barcelona literària	Itinera Plus	Barcelona	
	22/06/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	23/06/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Institut Català de les Dones Tortosa	Tortosa	
	25/06/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Cecilia C o un ocell fora de la gàbia. Una lectura d'El carrer de les Camèlies"	Universitat d'Andorra	Sant Julià de Lòria (Andorra)	26
	25/06/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Comarcal de Blanes	Blanes	
	25/06/2008	Rutes literàries	Ruta literària "La Barcelona de Mercè Rodoreda" per al professorat del Consorci de Normalització Lingüística	Consorci per a la Normalització Lingüística i Fundació Mercè Rodoreda	Barcelona	
	26/06/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Realitat, veritat i literatura en Mercè Rodoreda"	Ateneu Barcelonès	Barcelona	54
	26/06/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinach	Ajuntament de Palau-solità i Plegamans i Biblioteca Municipal	Palau-solità i Plegamans	
	27/06/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Biblioteca Maria Barbal	Tremp	20
	27/06/2008	Producció virtual	Mercè Rodoreda i les arts escèniques	Institut del Teatre de Barcelona	Barcelona	
	29/06/2008	Adaptació teatral	Lectura dramatitzada de "La mort i la primavera". Albert Roig i Silvia Bel.	Festival d'Estiu de Caldes d'Estrac i Fundació Palau	Caldes d'Estrac	41
	29/06/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	30/06/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Associació de Dones de Roquetes	Roquetes	
	30/06/2008	Foment de la lectura	Converses al Grec. "Rodoreda, un retrat imaginari"	Consorci de Biblioteques de Barcelona i Festival Grec	Barcelona	
	01/07/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria" (versió bibliotèques)	Diputació de Barcelona. Biblioteca Santpedor	Santpedor	
	01/07/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Central de Biblioteques de Girona	Girona	
	02/07/2008	Adaptació teatral	Nits d'estiu. Lectura dramatitzada "La mort i la primavera". Pep Tassar i Silvia Bel.	CaixaFòrum Barcelona	Barcelona	
	03/07/2008	Foment de la lectura	Lectura de "Viadges i flors" de Mercè Rodoreda	Biblioteca del Mil·lenari i Diputació de Barcelona	Sant Cugat del Vallès	
	04/07/2008	Adaptació teatral	"Mapes": Obres de Mercè Rodoreda i altres. A càrrec de Mariona Sagarra	Festa de la Poesia. Maricel	Sitges	
	05/07/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	06/07/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	07/07/2008	Congressos i jornades	Catalan Literature, Culture and Thought in Exile. Centre for Catalan Studies.	University of London. Queen Mary	Londres (Regne Unit)	
	08/07/2008	Congressos i jornades	Literatura i música catalanes a la llibreria Passa Porta. Taula rodona sobre traduccions	Govern de Flandes, Llibreria Passa Porta i Institut Ramon Llull	Brussel·les (Bèlgica)	
	08/07/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Comarcal del Pla de l'Estany	Banyoles	150
	09/07/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Joventut i República: l'obra periodística de Mercè Rodoreda (1932-1934)"	Biblioteca Pública de Banyoles	Banyoles	15
	12/07/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	13/07/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	15/07/2008	Activitat educativa	Exposició "Any Mercè Rodoreda" i exposició "Paraules i flors"	IES Llanereres i Biblioteca municipal Sant Andreu de Llanereres	Sant Andreu de Llanereres	
	16/07/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Museu-Arxiu Tomàs Balvey	Cardedeu	
	16/07/2008	Congressos i jornades	Activitats culturals de la Universitat d'Estiu Ramon Llull 2008: Ruta literària de Mercè Rodoreda per Sarrià i Sant Gervasi	Universitat Ramon Llull	Barcelona	
	18/07/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Castelló d'Empúries	Castelló d'Empúries	15
	19/07/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	19/07/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Joventut i República: l'obra periodística de Mercè Rodoreda (1932-1934)"	Llibreria El racó dels contes	L'Escalada	20
	19/07/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Jardí, Obra Social Caixa de Sabadell	Sabadell	90
	19/07/2008	Adaptació teatral	"La senyora Florentina i el seu amor Homer". Agrupació Teatral Benet Escriba	Teatre de Riudarenes	Riudarenes	200
	19/07/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	20/07/2008	Rutes literàries	Ruta II: "Guerra, exili i postguerra: La plaça del Diamant i els testimonis de la tragèdia"	Itinera Plus	Barcelona	
	20/07/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	21/07/2008	Congressos i jornades	XXII Jornades internacionals per a professors de català	Institut Ramon Llull	Barcelona	
	22/07/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Pública de Salt	Salt	6,695
	22/07/2008	Adaptació teatral	"Rodoreda. Retrat imaginari". Direcció: Carlota Subirós	ICUB- Festival Grec Barcelona	Barcelona	
	22/07/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de La Cellera de Ter	La Cellera de Ter	25
	25/07/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Joventut i República: l'obra periodística de Mercè Rodoreda (1932-1934)"	Biblioteca Pública Mercè Rodoreda	Platja d'Aro	20
	25/07/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Associació de Dones La Marina de Fullela	Fullela	
	26/07/2008	Adaptació teatral	Espectacle "La senyora Florentina i el seu amor Homer". Grup de Teatre Amateur L'Escorça	Sala Teatre El Casal	Mediona	
	26/07/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	27/07/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	29/07/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinach	Ajuntament de Sabadell. Pati Museu d'Art	Sabadell	
	30/07/2008	Adaptació teatral	Nits d'estiu. Lectura dramatitzada "La mort i la primavera". Pep Tassar i Silvia Bel.	CaixaFòrum Palma	Palma	
	31/07/2008	Adaptació teatral	"Itinerari de paraules". Lectura dramatitzada de contes i poemes a càrrec de Montserrat Carulla	CaixaFòrum Madrid	Madrid	300
	31/07/2008	Foment de la lectura	Vetllada literària "Mercè Rodoreda, l'autora en veu alta"	Biblioteca Mestra Maria Antònia	Torredembarra	40
	01/08/2008	Foment de la lectura	Curs d'escriptura sobre l'obra i l'univers literari de Mercè Rodoreda	Casa de Letras-Escuela de Escritura y Oralidad i Casal de Catalunya	Buenos Aires (Argentina)	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	Assistents
	02/08/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	03/08/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	04/08/2008	Audiovisual	"Underappreciated Writers" Entrevista a l'escriptora Sandra Cisneros sobre l'obra de Rodoreda	WNYC - Programa "Leonard Lopate Show"	New York (EUA)	
	05/08/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Municipal Pere Carner	Calonge	960
	07/08/2008	Rutes literàries	Ruta II: "Guerra, exili i postguerra: La plaça del Diamant i els testimonis de la tragèdia"	Itinera Plus	Barcelona	
	08/08/2008	Congressos i jornades	VII Campus Universitari de la Llengua Catalana. Jornada dedicada a Mercè Rodoreda	Govern d'Andorra i Institut Ramon Llull	Barcelona	
	08/08/2008	Exposició	Exposició "Setze contes, setze visions" pintures inspirades en el llibre "La meva Cristina i altres contes"	Ateneu Cultural Josep Taverna	Alforja	
	09/08/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	10/08/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	15/08/2008	Adaptació teatral	"La senyora Florentina i el seu amor Homer". Agrupació Teatral Benet Escriba	Teatre Auditori Municipal	Sant Feliu de Guíxols	400
	15/08/2008	Foment de la lectura	Festes de Gràcia. Carrer Igualada decorat amb temàtica rodorediana	Districte de Gràcia i Federació de Festes de Gràcia	Barcelona	
	15/08/2008	Foment de la lectura	Festes de Gràcia. Concurs literari de contes i poesia sobre Mercè Rodoreda	Districte de Gràcia i Federació de Festes de Gràcia	Barcelona	
	16/08/2008	Congressos i jornades	Sessió dedicada a "La plaça del Diamant" de Mercè Rodoreda	Universitat Catalana d'Estiu	Prada de Conflent (França)	
	16/08/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	17/08/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	18/08/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Mapes: Obres de Mercè Rodoreda i altres"	Universitat Catalana d'Estiu	Prada de Conflent (França)	
	18/08/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de la Galera i Institut Català de les Dones	La Galera	
	19/08/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Jaume Vicens Vives	Roses	
	20/08/2008	Audiovisual	Projecció dels capítols 1 i 2 de la sèrie de TV de "La plaça del Diamant". Francesc Betriu	Districte de Gràcia i Federació de Festes de Gràcia	Barcelona	
	22/08/2008	Audiovisual	Projecció dels capítols 3 i 4 de la sèrie de TV de "La plaça del Diamant". Francesc Betriu	Districte de Gràcia i Federació de Festes de Gràcia	Barcelona	
	23/08/2008	Edicions	Presentació del llibre "Romànic i dones d'aigua". Autors: Roser Porta i Toni Lara	Ajuntament de Coll de Nargó	Coll de Nargó	
	23/08/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	24/08/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	26/08/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria" (versió biblioteques)	Diputació de Barcelona. Biblioteca de Tordera	Tordera	
	28/08/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Calella	Calella de Mar	80
	30/08/2008	Adaptació teatral	"Mapes: Obres de Mercè Rodoreda i altres. A càrrec de Mariona Sagarra	Festival de les Alberes	Rebòs	
	30/08/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	31/08/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	01/09/2008	Exposició	Exposició dels dibuixos que il·lustren el llibre "Petita història de Mercè Rodoreda"	Ajuntament de Lliçà de Vall i Biblioteca Municipal	Lliçà de Vall	168
	01/09/2008	Exposició	Exposició de dibuixos sobre contes infantils de Mercè Rodoreda. A càrrec dels il·lustradors Subi i Anna Obiols Obiols	Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda	Barcelona	
	02/09/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Santa Oliva	Olesa de Montserrat	300
	03/09/2008	Conferències	Conferència: "Història d'un soldat: L'Adrià Guinard de Mercè Rodoreda"	Museu Casa Barral	Calafell	26
	04/09/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinach	Bibliobus Guillerries de la Diputació de Barcelona. Ajuntament de Santa Eugènia de Berga	Santa Eugènia de Berga	
	05/09/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Dones de Cabrera de Mar i Institut Català de les Dones	Cabrera de Mar	
	06/09/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	06/09/2008	Foment de la lectura	Gala poèticomusical Mercè Rodoreda	Grup de Teatre Navarres i Ajuntament de Navarres	Navarres	
	07/09/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	07/09/2008	Foment de la lectura	Exposició "Res no és el que sembla" Taller intergeneracional d'avis i nens a través d'una adaptació plàstica de "Flors de debò"	Residència Sant Salvador	Sant Cugat del Vallès	
	08/09/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Casal català dels Hostalets de Pierola i Institut Català de les Dones	Els Hostalets de Pierola	
	08/09/2008	Adaptació teatral	Recital de poesia dedicat a l'obra de Mercè Rodoreda i Rafael de León. Festes del Coll	Grup de Tertúlia Literària El Coll	Barcelona	
	08/09/2008	Foment de la lectura	Taula rodona sobre "Rodoreda al teatre: Un dia. Mirall trencat"	ICUB-Ajuntament de Barcelona	Barcelona	
	09/09/2008	Activitat educativa	Exposició "Any Mercè Rodoreda" i exposició "Paraules i flors"	IES Llanerres i CRP de Pineda de Mar	Pineda de Mar	
	11/09/2008	Acte institucional	Acte institucional de la Diada al Parc de la Ciutadella	Generalitat de Catalunya	Barcelona	
	11/09/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: Un dia, Mirall trencat". Direcció: Ricard Salvat i Manuel Molins	Teatre Borràs	Barcelona	
	11/09/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Ajuntament de Lliçà de Vall i Biblioteca Municipal	Lliçà de Vall	50
	11/09/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Miralls" fragments de la vida i l'obra de Mercè Rodoreda	Ajuntament de Lliçà de Vall i Biblioteca Municipal	Lliçà de Vall	275
	11/09/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinach	Bibliobus Guillerries de la Diputació de Barcelona	Sant Julià de Vilatorrada	
	12/09/2008	Altres activitats	Festes de la Verema. 34è Porró de la col·lecció dedicat a Mercè Rodoreda	Casal d'Allella	Allella	
	13/09/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	14/09/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	15/09/2008	Congressos i jornades	"Al Québec hi fa fred". Exposició: "Mercè Rodoreda i altres escriptores de la literatura catalana"	Universitat de Montréal i Casal Català del Québec	Montréal (Canadà)	
	15/09/2008	Exposició	Exposició "Rodoreda, espejo de lenguas"	Centre Cultural Blanquerna i Delegació del Govern de la GC	Madrid	3.500
	15/09/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Biblioteca Pilarin Bayés i Institut Català de les Dones	Cervelló	
	16/09/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca del Casino	Manresa	2.200
	16/09/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria"	Govern d'Andorra	Andorra (Andorra)	1.063
	17/09/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Maçanet	Maçanet de la Selva	15
	18/09/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Realitat, veritat i literatura en Mercè Rodoreda"	Biblioteca Pública	Montaverner	25
	18/09/2008	Conferències	"Rodoreda, espejo de lenguas" Taula rodona "Coger el vacío entre las manos"	Centre Cultural Blanquerna i Institut Ramon Llull	Madrid	240
	18/09/2008	Altres activitats	Els jardins de Mercè Rodoreda. Associació d'Amics del Parc de Vallparadis	Gremi de Jardiniers i Ajuntament de Terrassa	Terrassa	
	19/09/2008	Adaptació teatral	"15è edició de la Nit de Poetes. Espectacle "Homenatge a Mercè Rodoreda". A càrrec del Grup de teatre de Roses	Nit de Poetes i Amics de la UNESCO de Girona	Girona	500
	19/09/2008	Audiovisual	Sèrie "Forum: Mirall trencat". Emissió de la sèrie completa emesa per TVC	Ajuntament de Lliçà de Vall i Biblioteca Municipal	Lliçà de Vall	
	19/09/2008	Foment de la lectura	"15è edició de la Nit de Poetes "Poetes d'avui i de sempre"	Nit de Poetes i Amics de la UNESCO de Girona	Girona	
	20/09/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Paeria de Cervera i Institut Català de les Dones	Cervera	
	21/09/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	22/09/2008	Conferències	Conferència: "Història d'un soldat: L'Adrià Guinard de Mercè Rodoreda"	Ajuntament de Lliçà de Vall i Biblioteca Municipal	Lliçà de Vall	7
	22/09/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mirall trencat"	Sala d'exposicions de l'església de Sant Joan Degollat	Cervera	120
	24/09/2008	Foment de la lectura	Narració de contes infantils de Mercè Rodoreda. "De Mercè a Mercè" i beranar d'època	Ajuntament de Lliçà de Vall i Biblioteca Municipal	Lliçà de Vall	22
	24/09/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Vapor Badia	Sabadell	
	25/09/2008	Congressos i jornades	Diamant"	Universitat de Montréal i Casal Català del Québec	Montréal (Canadà)	
	25/09/2008	Congressos i jornades	"Al Québec hi fa fred". Lectura multilingüe de "La plaça del Diamant"	Universitat de Montréal i Casal Català del Québec	Montréal (Canadà)	
	26/09/2008	Foment de la lectura	Contes dibuixats de Mercè Rodoreda. Activitat complementària d'exposició. A càrrec de Subi i Anna Obiols Obiols	Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda	Barcelona	22
	28/09/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	28/09/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinach	Bibliobus Guillerries de la Diputació de Barcelona i Ajuntament de Calldetenes	Calldetenes	
	30/09/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Vapor Badia	Sabadell	300

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	Assistents
	30/09/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria" (versió bibliotèques)	Diputació de Barcelona. Biblioteca Joan Triadú	Vic	
	30/09/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca Dosrius	Torelló	
	01/10/2008	Congressos i jornades	Congrés Internacional Mercè Rodoreda	Fundació Mercè Rodoreda/IEC/SECC/FCC	Barcelona-Romanyà de la Selva	155
	01/10/2008	Conferències	Conferències sobre Mercè Rodoreda a Andorra: "Què hi ha sota les flors? Mirall trencat i Jardí vora el mar"	Centre de la Cultura Catalana d'Andorra	Andorra (Andorra)	120
	01/10/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda llibre obert"	Biblioteca Vapor Badia	Sabadell	8
	01/10/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Flor desesperada"	Biblioteca Vapor Badia i Teatre Magatzem	Sabadell	8
	01/10/2008	Audiovisual	Projecció de la pel·lícula "La plaça del Diamant" de Francesc Betriu	Institut d'Estudis Vallencs i Cine Club Valls	Valls	
	01/10/2008	Edicions	núm. 87 2008	Associació de Gent de Parla Catalana a Suïssa. Zurich i Constança	Zurich (Suïssa)	
	01/10/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Biblioteca Antònia Adroher i Institut Català de les Dones	Girona	
	01/10/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Dones	Mogoda	
	01/10/2008	Exposició	Exposició sobre Mercè Rodoreda	Biblioteca de Caldes de Montbui	Caldes de Montbui	
	01/10/2008	Foment de la lectura	"Rodoreda i els nens" activitat a càrrec dels il·lustradors Subi i Anna Obiols	Sala de lectura de la Roureda	Sabadell	
	02/10/2008	Conferències	Conferència-col·loqui sobre "Autoretrat"	Centre d'Estudis Argentonins Jaume Clavell	Argentona	30
	02/10/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria" (versió bibliotèques)	Diputació de Barcelona. Biblioteca Joan Triadú	Vic	
	02/10/2008	Rutes literàries	Ruta II: "Guerra, exili i postguerra: La plaça del Diamant i els testimonis de la tragèdia"	Itinera Plus	Barcelona	
	03/10/2008	Congressos i jornades	Simposi: A Celebration of Mercè Rodoreda (1908-1983): Her Achievements and her Legacy	University La Trobe	Melbourne (Austràlia)	
	03/10/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mirall trencat"	Biblioteca Santa Oliva	Olesa de Montserrat	30
	03/10/2008	Foment de la lectura	"Rodoreda i els nens" activitat a càrrec dels il·lustradors Subi i Anna Obiols	Biblioteca de Moia	Moia	90
	04/10/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	04/10/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus Guillerries de la Diputació de Barcelona i 7a Fira del Llibre de Muntanya	Rupit	
	05/10/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	05/10/2008	Rutes literàries	Ruta literària "La Barcelona de Mercè Rodoreda"	Fundació Mercè Rodoreda	Barcelona	
	05/10/2008	Rutes literàries	Cicle d'itineraris culturals Bicibarris: Mercè Rodoreda i el seu temps	Bicicleta Club de Catalunya	Barcelona	
	05/10/2008	Foment de la lectura	Lectura dramatitzada de textos de Mercè Rodoreda a la plaça del Diamant	Districte de Gràcia i Federació de Festes de Gràcia	Barcelona	
	07/10/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Jardí de contes" a càrrec de Titelles Naip	Biblioteca Vapor Badia	Sabadell	61
	07/10/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca Salvador Allende	Girona	
	08/10/2008	Conferències	Conferència: "Història d'un soldat: l'Adrià Guinart de Mercè Rodoreda"	Biblioteca Joan Triadú	Vic	7
	08/10/2008	Conferències	Conferències sobre Mercè Rodoreda a Andorra: "Les fosques glines: La mort i la primavera"	Centre de la Cultura Catalana d'Andorra	Andorra (Andorra)	
	08/10/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de Corbera de Llobregat i Institut Català de les Dones	Corbera de Llobregat	
	08/10/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda	Barcelona	8
	08/10/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus La Mola de la Diputació de Barcelona i Ajuntament d'Ullastrell	Ullastrell	
	08/10/2008	Foment de la lectura	Lectura dramatitzada de "La plaça del Diamant"	Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda	Barcelona	
	08/10/2008	Altres activitats	WWW (Wind-World-Women). Projecte de creació presentat a la competició Windform	Traç Disseny - Windform	Korzbach (Alemanya)	
	09/10/2008	Conferències	"Rodoreda, espejo de lenguas" Taula rodona "El silenci de la guerra"	Centre Cultural Blanquerna i Institut Ramon Llull	Madrid	
	09/10/2008	Conferències	Conferència-col·loqui sobre "La mort i la primavera"	Centre d'Estudis Argentonins Jaume Clavell	Argentona	30
	09/10/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de La Garriga	La Garriga	70
	09/10/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus de la Diputació de Barcelona. Ajuntament de Castellterçol	Castellterçol	
	09/10/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca Vapor Badia	Sabadell	60
	09/10/2009	Adaptació teatral	"Jardí de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca de Santa Perpètua de Mogoda	Santa Perpètua de Mogoda	
	09/10/2008	Foment de la lectura	Xerrada sobre la vida i l'obra de Mercè Rodoreda i lectura compartida	Biblioteca Municipal de Roda de Barà	Roda de Barà	
	09/10/2008	Audiovisual	Projecció de la pel·lícula "La plaça del Diamant" de Francesc Betriu	Biblioteca Municipal de Roda de Barà	Roda de Barà	
	10/10/2008	Congressos i jornades	Acte d'homenatge a Mercè Rodoreda	Fundació Mercè Rodoreda i Institut d'Estudis Catalans	Barcelona	155
	10/10/2008	Edicions	Edició "Homenatge a Mercè Rodoreda: 10 d'octubre de 2008"	Fundació Mercè Rodoreda i Institut d'Estudis Catalans	Barcelona	
	10/10/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca Josep Rocca i Bros	Abrera	
	10/10/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	IES La Sedeta	Barcelona	110
	10/10/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus La Mola de la Diputació de Barcelona. Ajuntament de Vallromanes	Vallromanes	
	10/10/2008	Foment de la lectura	Homenatge de Gràcia a Mercè Rodoreda. Lectura de textos i interpretació de cançons a la plaça del Diamant	Districte de Gràcia- Ajuntament de Barcelona	Barcelona	
	10/10/2008	Foment de la lectura	Lectura musicada "Agonia de llum: la poesia secreta de Mercè Rodoreda"	Biblioteca Pública de Tarragona	Tarragona	20
	10/10/2008	Foment de la lectura	Concurs al voltant de la vida i l'obra de Mercè Rodoreda	Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda	Barcelona	50
	11/10/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Cecilia C o un ocell fora de la gàbia. Una lectura d'El carrer de les Camèlies"	Mediateca Municipal	Perpinyà (França)	9
	11/10/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència "La poesia de Mercè Rodoreda"	La Sala - Centre d'Art Contemporani i Associació Cultural Desperta!	Vilanova i la Geltrú	100
	11/10/2008	Exposició	Exposició: "Mercè Rodoreda. Viure i Escriure. Una passejada per la vida i l'obra de l'escriptora a través dels llibres"	Associació Cultural Desperta!	Vilanova i la Geltrú	400
	11/10/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Mirall trencat". Cia. Amateur ICC Teatre Obert	Centre Cultural Les Corts	Barcelona	
	11/10/2008	Adaptació teatral	"La senyora Florentina i el seu amor Homer". Agrupació Teatral Benet Escriba	Centre Cultural Parroquial	La Cellera de Ter	200
	11/10/2008	Adaptació teatral	"Jardí de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca La Garriga	La Garriga	
	12/10/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Agonia de llum. La poesia secreta de Mercè Rodoreda" Companyí Forat sense Fons	Associació Cultural Desperta!	Vilanova i la Geltrú	
	12/10/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	13/10/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda. 1908-1983"	Biblioteca IES Gabriel Ferrater, Biblioteca Xavier Amorós i Institut Català de les Dones	Reus	4.000
	13/10/2008	Lectures públiques	Festival Internacional Cervantino Catalunya i Campetxe convidades d'honor Lectura dramatitzada de "La plaça del Diamant" a càrrec d'Ana Belén.	Institut Ramon Llull i Festival Internacional Cervantino	Guanajuato (Mèxic)	
	14/10/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Municipal de Manlleu-Bisbe Morgades	Manlleu	179
	14/10/2008	Adaptació teatral	"Jardí de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca de la Serra	Sabadell	
	14/10/2008	Foment de la lectura	"Rodoreda i els nens" activitat a càrrec dels il·lustradors Subi i Anna Obiols	Biblioteca de la Serra	Sabadell	
	15/10/2008	Exposició	Fira Internacional del Llibre de Frankfurt. Estand de l'Institut Ramon Llull. Exposició de traduccions de l'obra de Mercè Rodoreda	Institut Ramon Llull	Frankfurt (Alemanya)	
	15/10/2008	Conferències	Conferències sobre Mercè Rodoreda a Andorra: "La meva Cristina o el paradís perdut"	Centre de la Cultura Catalana d'Andorra	Andorra (Andorra)	
	15/10/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Deltebre	Deltebre	60
	15/10/2008	Foment de la lectura	"De veu i de fet". Narracions de Mercè Rodoreda	Biblioteca Central Xavier Amorós	Reus	50
	15/10/2008	Foment de la lectura	Lectura dramatitzada de "La mort i la primavera"	Biblioteca Vapor Badia	Sabadell	150
	15/10/2008	Foment de la lectura	Tertúlia-presentació del llibre "Descobrint Rodoreda"	Associació Cultural Desperta!	Vilanova i la Geltrú	20
	15/10/2008	Foment de la lectura	Club de lectura. La biblioteca de l'escriptor: Mercè Rodoreda	Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda	Barcelona	22
	16/10/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Amics dels Museus i Cercle del Liceu	Barcelona	25
	16/10/2008	Conferències	Conferència: "Mercè Rodoreda a les llengües del món"	Universitat de Vic	Vic	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	Assistents
	16/10/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda: viure i escriure"	Institut d'Estudis Vallencs	Valls	
	16/10/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Flix	Flix	15
	16/10/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Ateneu Bar de Banyoles	Banyoles	32
	17/10/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Centre Espanyol	Perpinyà	
	17/10/2008	Conferències	Conferència-col·loqui sobre "Tots els contes"	Centre d'Estudis Argentonins Jaume Clavell	Argentona	30
	17/10/2008	Exposició	Exposició "La presència de Mercè Rodoreda arreu del món"	Universitat de Vic	Vic	
	17/10/2008	Espais	Inauguració dels jardins Mercè Rodoreda al Putget i Farró i col·locació d'una placa	Districte de Sarrià-Sant Gervasi. Ajuntament de Barcelona	Barcelona	
	17/10/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Ajuntament de Manlleu i Biblioteca Municipal	Manlleu	28
	17/10/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca d'Artés	Artés	
	17/10/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Santa Barbara	Santa Barbara	5
	17/10/2008	Foment de la lectura	"Una mena d'innocència" Acte d'homenatge a Mercè Rodoreda	Pen català i Biblioteca Francesca Bonnemaison	Barcelona	
	18/10/2008	Congressos i jornades	Mercè Rodoreda en France. Barcelone, passé et présent, voyage au coeur de la littérature catalane	Institut Ramon Llull i Médiathèque Melville	París	35
	18/10/2008	Adaptació teatral	Recital poètic d'obres de Mercè Rodoreda	Associació Cultural Desperta!	Vilanova i la Geltrú	90
	18/10/2008	Adaptació teatral	Espectacle "L'home perla" basat en el conte "La meva Cristina"	Companyia Ferroviària. Casa de Cultura	Mutxamel	200
	18/10/2008	Rutes literàries	Itinerari Mercè Rodoreda per la ciutat de Barcelona	Universitat de Vic	Vic	
	18/10/2008	Foment de la lectura	"La Colometa, la Teresa, la Mercè... arriben al mercat" Lectura dramatitzada de fragments de l'obra de Mercè Rodoreda	Associació Cultural Desperta!	Vilanova i la Geltrú	300
	19/10/2008	Audivisual	Projecció de la sèrie "Mirall trencat"	Casal de Catalunya	Entre Ríos (Argentina)	
	19/10/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro	Romanyà de la Selva	
	20/10/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Maniquí" dins "Recordando a Mercè Rodoreda"	SGAE i Fundación Autor	València	75
	20/10/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus Guillerries de la Diputació de Barcelona i Ajuntament de Sant Vicenç de Torelló	Sant Vicenç de Torelló	
	21/10/2008	Congressos i jornades	Conferència "Mercè Rodoreda, cent anys després. Una història farrucada de personatges"	Universitat de les Illes Balears	Palma	
	21/10/2008	Conferències	Conferència "Les versions teatrals i televisives de Mercè Rodoreda"	Escola Massana	Barcelona	30
	21/10/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Centre Cívic de Sant Oleguer	Sabadell	
	21/10/2008	Foment de la lectura	"Quanta, quanta guerra... Rodoreda al cinema". IX Cicle de Cinema Català de Sabadell	Cinema Català Sabadell	Sabadell	170
	21/10/2008	Conferències	"Rodoreda: exili i desig"	Biblioteca Francesca Bonnemaison	Barcelona	23
	22/10/2008	Conferències	"There things are Life". Cicle de conferències sobre Mercè Rodoreda	Delegació IEC a Lleida i Universitat de Lleida	Lleida	
	22/10/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mirall trencat"	Delegació IEC a Lleida i Universitat de Lleida	Lleida	50
	22/10/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La poesia de Mercè Rodoreda"	Delegació IEC a Lleida i Universitat de Lleida	Lleida	80
	22/10/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mercè Rodoreda i l'humor (1931-1936). Les novel·les de joventut"	Delegació IEC a Lleida i Universitat de Lleida	Lleida	50
	22/10/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Jardi vora el mar: la novel·la de represa"	IES Pere Vives Vich	Igualada	130
	22/10/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Realitat, veritat i literatura en Mercè Rodoreda"	Biblioteca Central Xavier Amorós	Reus	30
	22/10/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Sant Pere de Ribes	Sant Pere de Ribes	15
	22/10/2008	Audivisual	Projecció de la pel·lícula "La plaça del Diamant" de Francesc Betriu	Cinemes Modern i Centre de la Cultura Catalana a Andorra	Andorra (Andorra)	
	22/10/2008	Rutes literàries	Ruta literària "El Romanyà de Mercè Rodoreda i altres encants del Baix Empordà"	Amics dels Museus	Romanyà de la Selva	
	22/10/2008	Congressos i jornades	Semestre de tardor. Lectura i comentari de les principals obres de Mercè Rodoreda	Lectorat de català de la Universitat Zürich	Zurich (Suïssa)	
	23/10/2008	Conferències	"Rodoreda, espejo de lengua" Taula rodona "Gran angular"	Centre Cultural Blanquerna i Institut Ramon Llull	Madrid	
	23/10/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Teatre Nacional de Catalunya i Institut Català de les Dones	Barcelona	
	23/10/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de Palau-solità i Plegamans, Biblioteca Municipal i Institut Català de les Dones	Palau-solità i Plegamans	
	23/10/2008	Adaptació teatral	Estrena del musical "Aloma"	Dagoll Dagom i Teatre Nacional de Catalunya	Barcelona	40.335
	23/10/2008	Adaptació teatral	Espectacle "L'home perla" basat en el conte "La meva Cristina"	Companyia Ferroviària. Centro de Arte Producciones Teatrales SL de Sevilla	Sevilla	37
	23/10/2008	Foment de la lectura	"Rodoreda i els nens" activitat a càrrec dels il·lustradors Subi i Anna Obiols	Biblioteca Can Puiggener	Sabadell	
	24/10/2008	Congressos i jornades	Simposi "Mercè Rodoreda, Sheen from a Distance Shore"	NACS, Càtedra Mercè Rodoreda i Catalan Center CUNY	New York (EUA)	25
	24/10/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Biblioteca Municipal	Cassà de la Selva	40
	24/10/2008	Audivisual	Sessions de filmoteca: "La plaça del Diamant"	Biblioteca de Caldes de Montbui, Federació Catalana de Cineclubs i Filmoteca	Caldes de Montbui	
	24/10/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus de la Diputació de Barcelona. Ajuntament de Folgueroles	Folgueroles	
	24/10/2008	Foment de la lectura	Rodoreda als Premis Àncora. Setmanari de la Costa Brava	Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols	Sant Feliu de Guíxols	
	24/10/2008	Lectures públiques	Les llengües a Nou Barris. Lectura en diversos idiomes de "La plaça del Diamant"	Biblioteca Nou Barris	Barcelona	37
	25/10/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip	Biblioteca Joan Triadú	Vic	
	25/10/2008	Adaptació teatral	"Rodorant: espectacle per a nens i nenes" Companyia En Sense i Taleia	Biblioteca Bellvitge	L'Hospitalet de Llobregat	
	25/10/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Joan Triadú	Vic	
	25/10/2008	Rutes literàries	Ruta literària de Mercè Rodoreda per Barcelona (Sant Gervasi i Gràcia)	Centre d'Estudis Argentonins Jaume Clavell	Argentona	50
	25/10/2008	Rutes literàries	Mercè Rodoreda i Romanyà de la Selva. Una ruta literària	Arts i lletres i Ajuntament de Caldes d'Estrac	Caldes d'Estrac	52
	25/10/2008	Rutes literàries	Ruta literària "El Romanyà de Mercè Rodoreda i altres encants del Baix Empordà"	Amics dels Museus	Romanyà de la Selva	
	25/10/2008	Foment de la lectura	Contes de Mercè Rodoreda. Club de lectura juvenil Penya dels Signes	Biblioteca Central Xavier Amorós	Reus	20
	26/10/2008	Conferències	Conferència-dramatitzada: "Mercè Rodoreda. Una vida difícil, taula a dues veus"	Ajuntament de Manlleu i Biblioteca Municipal	Manlleu	34
	26/10/2008	Edicions	Edició "Cartes completes (1960-1983)"	Club Editor	Barcelona	
	26/10/2008	Rutes literàries	Itinerari literari "Rodoreda Romanyà"	Patronat d'Estudis Osonencs	Vic	
	26/10/2008	Foment de la lectura	V Edició del Bosc Literari de la Serreta: Mercè Rodoreda	Associació de veïns i Ajuntament de Sant Cugat del Vallès	Sant Cugat del Vallès	
	27/10/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Ajuntament de Santa Cristina d'Aro i Biblioteca Municipal	Santa Cristina d'Aro	
	27/10/2008	Foment de la lectura	Club de lectura: "Aloma"	Biblioteca de Moia	Moia	15
	28/10/2008	Conferències	Inici del cicle de conferències "Converses a Barcelona: Rodoreda i la guerra"	ICUB - Ajuntament de Barcelona	Barcelona	
	28/10/2008	Conferències	"Converses a Barcelona" Conferència: "Quanta, quanta guerra... i la transició postfranquista"	ICUB - Ajuntament de Barcelona	Barcelona	30
	28/10/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca La Cooperativa	Malgrat de Mar	
	28/10/2008	Rutes literàries	Ruta I: "Sant Gervasi: Els jardins daurats de la infantesa"	Itinera Plus	Barcelona	
	28/10/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus Cavall Bernat de la Diputació de Barcelona	Casserres	
	28/10/2008	Foment de la lectura	Club de lectura: Mirall trencat	Biblioteca Joan Triadú	Vic	
	28/10/2008	Foment de la lectura	"Rodoreda i els nens" activitat a càrrec dels il·lustradors Subi i Anna Obiols	Centre Cívic de Can Rull	Sabadell	
	29/10/2008	Congressos i jornades	Encuentro Mercè Rodoreda. Vivir y escribir	Institut Ramon Llull i UNED	Madrid	
	29/10/2008	Congressos i jornades	Primer Seminari d'Estudis Catalans a la Universitat de Xile	Institut Ramon Llull i Universitat de Xile	Santiago de Chile (Xile)	
	29/10/2008	Activitat educativa	Hora del conte. Dramatització de fragments de l'obra de Mercè Rodoreda	IES Gaudí	Reus	200
	29/10/2008	Activitat educativa	Diverses activitats al voltant del centenari de Mercè Rodoreda	CRP Sarrià-Sant Gervasi	Barcelona	
	29/10/2008	Foment de la lectura	"Rodoreda i els nens" activitat a càrrec dels il·lustradors Subi i Anna Obiols	Centre Cívic de Can Deu	Sabadell	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	Assistents
	30/10/2008	Conferències	"Converses a Barcelona" Conferència: "Món d'Uïsses: Mercè Rodoreda, la guerra i la poesia"	ICUB - Ajuntament de Barcelona	Barcelona	20
	30/10/2008	Adaptació teatral	"Rodrant: Mercè Rodoreda per a nens i nenes"	Biblioteca dels Safareigs	Sabadell	
	31/10/2008	Foment de la lectura	Hora del conte: "De Mercè a Mercè" Contes infantils acompanyats de violoncel	Biblioteca de Caldes de Montbui	Caldes de Montbui	
	03/11/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria"	Espai Betúlia. Ajuntament de Badalona	Badalona	641
	03/11/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria" (versió biblioteques)	Diputació de Barcelona. Biblioteca de Roda de Ter	Roda de Ter	
	04/11/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Espai Betúlia. Ajuntament de Badalona	Badalona	21
	04/11/2008	Conferències	"Converses a Barcelona" Conferència: "El reflex de la violència en temps de pau"	ICUB - Ajuntament de Barcelona	Barcelona	40
	04/11/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de Breda i Institut Català de les Dones	Breda	
	05/11/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria" (versió biblioteques)	Biblioteca Bac de Roda	Bac de Roda	2.500
	05/11/2008	Exposició	Exposició de llibres "Mercè Rodoreda al llogat Miquel Martí i Pol"	Biblioteca Bac de Roda	Bac de Roda	
	05/11/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Biblioteca de Salient i Institut Català de les Dones	Salient	
	05/11/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Gandesa	Gandesa	20
	05/11/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus de la Diputació de Barcelona. Ajuntament de Sant Martí de Tous	Sant Martí de Tous	
	05/11/2008	Foment de la lectura	Homenatge a Mercè Rodoreda. Grup de teatre TEBAC	Casal de les Dones	Reus	150
	06/11/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mirall trencat"	Biblioteca Torres i Bages	Vilafranca del Penedès	44
	06/11/2008	Conferències	"Rodoreda, espejo de lenguas" Taula rodona "El contorno de la palabra"	Centre Cultural Blanquerna i Institut Ramon Llull	Madrid	
	06/11/2008	Conferències	"Converses a Barcelona" Conferència: "La plaça del Diamant: esquivar la fascinació"	ICUB - Ajuntament de Barcelona	Barcelona	30
	06/11/2008	Adaptació teatral	Espectacle de dansa "Imatges de Mercè Rodoreda"	Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda	Barcelona	15
	06/11/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca Sebastià Juan Arbó	Amposta	70
	06/11/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus Cavall Bernat de la Diputació de Barcelona	Callús	
	06/11/2008	Foment de la lectura	Rodoreda a les III Jornades de les Lletres Ebrengues	Biblioteca Sebastià Juan Arbó, Diputació de Tarragona i Ajuntament d'Amposta	Amposta	70
	07/11/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Jardí vora el mar: la novel·la de represa" III Jornades de les Lletres Ebrengues	Biblioteca Sebastià Juan Arbó, Diputació de Tarragona i Ajuntament d'Amposta	Amposta	80
	07/11/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda: cent anys"	Biblioteca Julià Cutille	Llagostera	60
	07/11/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Mora d'Ebre	Mora d'Ebre	10
	07/11/2008	Audiovisual	Projecte de la pel·lícula "La plaça del Diamant" de Francesc Betriu	Biblioteca Marcel·li Domingo	Tortosa	35
	07/11/2008	Lectures públiques	Marató de lectura en veu alta d'Aloma	Biblioteca Santa Oliva	Olesa de Montserrat	78
	08/11/2008	Conferències	Conferència "La narrativa de Mercè Rodoreda"	Grup d'Estudis Sitgetans	Sitges	70
	08/11/2008	Adaptació teatral	Espectacle: "Mercè Rodoreda: Agonia de llum" Col·lectiu Verba	Biblioteca Tecla Sala. Biblioteques de l'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat	26
	08/11/2008	Adaptació teatral	"Rodrant: espectacle per a nens i nenes" Companyia En Sense i Taleia	Biblioteca Teca Sala. Biblioteques de l'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat	58
	08/11/2008	Rutes literàries	Ruta III: "Desxifrant Rodoreda: l'empremta d'una escriptora universal al cor de la Barcelona literària"	Itinera Plus	Barcelona	
	08/11/2008	Rutes literàries	Ruta II: "Guerra, exili i postguerra: La plaça del Diamant i els testimonis de la tragèdia"	Itinera Plus	Barcelona	
	10/11/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La plaça del Diamant, un univers xifrat"	Universitat de les Illes Balears	Palma	40
	10/11/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Dagoll Dagom i Institut Català de les Dones	Barcelona	
	10/11/2008	Rutes literàries	Ruta II: "Guerra, exili i postguerra: La plaça del Diamant i els testimonis de la tragèdia"	Itinera Plus	Barcelona	
	11/11/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Contes de l'exili: vint-i-dos contes"	Espai Betúlia. Ajuntament de Badalona	Badalona	21
	11/11/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mirall trencat"	IES Baix Empordà	Palafugell	60
	11/11/2008	Conferències	"Converses a Barcelona" Conferència: "La seqüència guerra-exili-retorn en l'obra de Mercè Rodoreda"	ICUB - Ajuntament de Barcelona	Barcelona	30
	11/11/2008	Conferències	Conferència "El millor escriptor català del segle XX: Mercè Rodoreda"	Ateneu Barcelonès	Barcelona	12
	11/11/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un maison de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Central	Igualada	70
	11/11/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Lectorat de català de la Universitat del País Basc	Gazteiz	
	11/11/2008	Adaptació teatral	"Magnòlies negres" en el marc "El temps de les cireres"	Institut d'Estudis Ilerdencs i Teatre l'Escorxador	Lleida	112
	11/11/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca Pública Pompeu Fabra	Badalona	
	11/11/2008	Rutes literàries	Ruta II: "Guerra, exili i postguerra: La plaça del Diamant i els testimonis de la tragèdia"	Itinera Plus	Barcelona	
	12/11/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca Ferrer i Guardiola	Alella	
	12/11/2008	Rutes literàries	Ruta III: "Desxifrant Rodoreda: l'empremta d'una escriptora universal al cor de la Barcelona literària"	Itinera Plus	Barcelona	
	13/11/2008	Conferències	Conferència "Mercè Rodoreda: traductors i traduccions"	Centre de Lectura de Reus	Reus	
	13/11/2008	Adaptació teatral	Espectacle teatral "The somniat Rodoreda". Màster de Vestuari Escènic de l'Escola Superior de Disseny i Moda	Universitat de les Illes Balears	Palma	43
	13/11/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Palamós	Palamós	25
	13/11/2008	Edicions	Presentació del llibre "Tant de gust... senyora Rodoreda" Publicacions de l'Abadia de Montserrat	PAM i Universitat de Vic	Vic	
	13/11/2008	Audiovisual	Programa "L'hora del lector" inclou un reportatge sobre l'edició de "Cartes Completes (1960-1983)"	Televisió de Catalunya	Barcelona	
	14/11/2008	Congressos i jornades	IV Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori: Del món acadèmic a la viabilitat econòmica	Espais Escrits, Institució de les Lletres Catalanes i FMR	Barcelona	155
	14/11/2008	Congressos i jornades	Mercè Rodoreda en France. Contre le guerre, la littérature! Centenaire de Mercè Rodoreda	Institut Ramon Llull i Librairie Mollat	Bordeaux (França)	15
	14/11/2008	Congressos i jornades	Remembering Rodoreda Intercultural Crossings Conference	Universitat de Glasgow	Glasgow (Regne Unit)	
	14/11/2008	Exposició	Exposició "Moments d'una vida"	Ajuntament i Biblioteca de Sant Bartomeu del Grau	Sant Bartomeu del Grau	
	14/11/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Ajuntament i Biblioteca de Sant Bartomeu del Grau	Sant Bartomeu del Grau	
	14/11/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus Tagament de la Diputació de Barcelona. Ajuntament de Sant Bartomeu del Grau	Sant Bartomeu del Grau	
	14/11/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca P. Fidel Fita	Arenys de Mar	
	14/11/2008	Lectures públiques	dramatitzada de "La plaça del Diamant" Lluís Tosar i Iolanda Muñós	Institut Ramon Llull i Fundació Penzol	Vigo	
	14/11/2008	Altres activitats	Firestany: "Catalunya un gran país: Activitat lúdica entorn dels centenaris de Jaume I i Mercè Rodoreda"	Mesa Cívica per la Llengua del Pla de l'Estaty	Banyoles	
	15/11/2008	Congressos i jornades	LIV Annual Anglo-Catalan Society Conference. Inclou comunicacions sobre Mercè Rodoreda	Anglo Catalan Society AGM i University of Kent at Canterbury	Canterbury (Regne Unit)	
	15/11/2008	Audiovisual	Programa "Memòries de la tele" documental sobre la pel·lícula "La plaça del Diamant"	Televisió Espanyola	Catalunya	
	15/11/2008	Rutes literàries	Ruta I: "Sant Gervàs: Els jardins daurats de la infantesa"	Itinera Plus	Barcelona	
	15/11/2008	Rutes literàries	Ruta II: "Guerra, exili i postguerra: La plaça del Diamant i els testimonis de la tragèdia"	Itinera Plus	Barcelona	
	15/11/2008	Rutes literàries	Ruta III: "Desxifrant Rodoreda: l'empremta d'una escriptora universal al cor de la Barcelona literària"	Itinera Plus	Barcelona	
	16/11/2008	Audiovisual	Programa "10 cites". Parelles de convivència lingüística i concurs sobre l'obra Mercè Rodoreda	Televisió de Catalunya i CNL Eramprunyà	Castelldefels	
	16/11/2008	Foment de la lectura	Lliurament de premis del "Concurs al voltant de la vida i l'obra de Mercè Rodoreda"	Biblioteca Guinardó-Mercè Rodoreda	Barcelona	
	17/11/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La poesia de Mercè Rodoreda"	Universitat de les Illes Balears	Palma	70
	17/11/2008	Adaptació teatral	"Jardí de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Municipal	Son Carrió (Sant Llorenç des Cardassar)	
	17/11/2008	Adaptació teatral	"Jardí de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Municipal	Benissalem	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	Assistents
	17/11/2008	Foment de la lectura	8è Festival de Poesia de Sant Cugat : Espectacle "Itinerari de paraules"	Ajuntament de Sant Cugat del Vallès i Institució de les Lletres Catalanes	Sant Cugat del Vallès	
	18/11/2008	Congressos i jornades	Mercè Rodoreda en France. Presentació de "Le mort et les printemps" et "Tant et tant guerre..."	Institut Ramon Llull i Maison des Cultures du Monde	París (França)	60
	18/11/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Municipal	Cala Millor (Son Servera)	
	18/11/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus Cavall Bernat de la Diputació de Barcelona		Avià
	18/11/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Municipal		Capdepera
	18/11/2008	Rutes literàries	Ruta III: "Desxifrant Rodoreda: l'empremta d'una escriptora universal al cor de la Barcelona literària"	Itinera Plus		Barcelona
	18/11/2008	Foment de la lectura	Tertúlia literària: "Mirall trencat" de Mercè Rodoreda	Biblioteca Tecla Sala. Biblioteques de l'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat	16
	19/11/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Municipal		Santa Maria del Camí
	19/11/2008	Rutes literàries	Ruta II: "Guerra, exili i postguerra: La plaça del Diamant i els testimonis de la tragèdia"	Itinera Plus		Barcelona
	20/11/2008	Lectures públiques	Mercè Rodoreda en France. Centenaire de Mercè Rodoreda i lectura de textos de l'autora (Brigitte Barilley)	Institut Ramon Llull i Hotel de Massa Société des Gens de Lettres	París (França)	50
	20/11/2008	Congressos i jornades	"Rodoreda, espejo de lenguas" Lectura dramatitzada de "La mort i la primavera". A càrrec de Sílvia Bel i Karra Elejalde	Residencia de Estudiantes. Institut Ramon Llull		Madrid 80
	20/11/2008	Adaptació teatral	"1908 Punt de partida". Recorregut per la vida de Simone de Beauvoir, Mercè Rodoreda i Anna Magnani. Direcció: Imma Colomer	Societat General d'Autors i Editors		Barcelona 40
	20/11/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus de la Diputació de Barcelona. Ajuntament d'Els Hostalets de Pierola	Els Hostalets de Pierola	
	20/11/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Municipal		Esporfes
	20/11/2008	Foment de la lectura	Librefòrum, una lectura fàcil en català "Jardi vora el mar" de Mercè Rodoreda	Biblioteca Josep Janés. Biblioteques de l'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat	10
	21/11/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mirall trencat"	Palau dels Marquesos de Vivel-Fundació Bancaixa		Vall d'Uixó 50
	21/11/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus de la Diputació de Barcelona. Ajuntament de Castellolí		Castellolí
	21/11/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca Bac de Roda		Bac de Roda
	21/11/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Municipal		Son Servera
	21/11/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Municipal		Sant Llorenç des Cardassar
	21/11/2008	Foment de la lectura	Xerrada: "Mercè Rodoreda, un perfil biogràfic"	Ajuntament i Biblioteca de Sant Bartomeu del Grau		Sant Bartomeu del Grau
	22/11/2008	Adaptació teatral	Espectacle "Mirall trencat" a càrrec d'actors amateurs del poble i de les rodalies	Ajuntament de Vilobí d'Onyar i diverses entitats		Vilobí d'Onyar 600
	22/11/2008	Adaptació teatral	"Rodrant: espectacle per a nens i nenes" Companyia En Sense i Taleia	Biblioteca La Bòbila		L'Hospitalet de Llobregat
	23/11/2008	Adaptació teatral	"Roda, roda Rodoreda", Engruna Teatre	La Sala		Sabadell 108
	24/11/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Jardi vora el mar: la novel·la de represa"	Universitat de les Illes Balears		Palma 35
	24/11/2008	Lectures públiques	Lectures públiques de fragments de les obres de Mercè Rodoreda	Ajuntament de Vilobí d'Onyar i diverses entitats		Vilobí d'Onyar
	25/11/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La poesia de Mercè Rodoreda"	Espai Betúlia. Ajuntament de Badalona		Badalona 21
	25/11/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca del Mil·lenari		Sant Cugat del Vallès
	25/11/2008	Espais	Col·locació d'una placa a la plaça del Diamant en homenatge a Mercè Rodoreda	Districte de Gràcia. Ajuntament de Barcelona		Barcelona
	25/11/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus La Mola de la Diputació de Barcelona i Ajuntament de Castellgalí		Castellgalí
	26/11/2008	Adaptació teatral	Espectacle de contes "Les històries de Mercè Rodoreda"	Biblioteca Pública de Tarragona		Tarragona 30
	26/11/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca Can Ginestar		Sant Just d'Espvern
	26/11/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de L'Ametlla de Mar		L'Ametlla de Mar 40
	26/11/2008	Foment de la lectura	"Rodoreda i els nens" activitat a càrrec dels il·lustradors Subi i Anna Obiols	Biblioteca Bac de Roda		Bac de Roda 50
	26/11/2008	Foment de la lectura	Club de lectura: "El carrer de les Camèlies"	Ajuntament de Vilobí d'Onyar i diverses entitats		Vilobí d'Onyar
	27/11/2008	Congressos i jornades	Jornada "La Catalunya del segle XX a través de la veu de Mercè Rodoreda (1908-1983), escriptora"	University of Amsterdam i Institut Ramon Llull		Amsterdam (Holanda)
	27/11/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Libreria l'Odíssea		Vilafranca del Penedès 37
	27/11/2008	Conferències	Conferència: "Mercè Rodoreda, una mirada al món"	Omnium Cultural		Vic
	27/11/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES de Flix i Institut Català de les Dones		Flix
	27/11/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca Marcel·lí Domingo		Tortosa 45
	27/11/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Josep M. Picolà		Sant Joan de les Abadesses
	27/11/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus Cavall Bernat de la Diputació de Barcelona, Ajuntament de Monistrol i Can Gibert		Monistrol de Montserrat
	28/11/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Xibeques del Cau i Institut Català de les Dones		Torroella de Montgrí
	28/11/2008	Adaptació teatral	"Jardi de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Pública Terra Baixa		El Vendrell
	28/11/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Les Roquetes		Les Roquetes 8
	28/11/2008	Foment de la lectura	Xerrada: "Mercè Rodoreda: el camí a la literatura"	Ajuntament i Biblioteca de Sant Bartomeu del Grau		Sant Bartomeu del Grau
	29/11/2008	Congressos i jornades	Mercè Rodoreda en France. Autour de Mercè Rodoreda: Orléans, 68 ans plus tard	Institut Ramon Llull i Libreria Les Temps Modernes		Orléans (França) 45
	29/11/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca Municipal		Ulldecona 8
	29/11/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Biblioteca Municipal		Muntanyola
	30/11/2008	Adaptació teatral	Espectacle "MRG (d'amor i d'enyor)". Grup de Teatre de Roses	Teatre de Roses		Roses 265
	30/11/2008	Foment de la lectura	Xerrada sobre l'obra de Mercè Rodoreda	Ajuntament de Breda		Breda
	01/12/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Mirall trencat"	Universitat de les Illes Balears		Palma 35
	02/12/2008	Edicions	Revista Serra d'Or núm. 588	Serra d'Or		Catalunya
	02/12/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Cecília C o un ocell fora de la gàbia. Una lectura d'El carrer de les Camèlies"	Espai Betúlia. Ajuntament de Badalona		Badalona 21
	02/12/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria" (versió bibliotèques)	Diputació de Barcelona. Biblioteca El Prat		El Prat de Llobregat
	02/12/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Dones		Barcelona
	02/12/2008	Edicions	Lletres. Especial Nadal. Inclou articles sobre l'Any Rodoreda	Revista Lletres. Grup del Llibre		Catalunya
	02/12/2008	Edicions	Edició revista literària de la Ribera de Navarra "Traspunte". Núm. 38	Centro Cultural Castel Ruiz de Tudela		Tudela
	02/12/2008	Foment de la lectura	L'hora del conte. 100 anys del naixement de Mercè Rodoreda. Els contes infantils de Mercè Rodoreda. Il·lustracions de Subi i Anna Obiols	Biblioteca Pública Pompeu Fabra i altres entitats		Mataró 49
	03/12/2008	Edicions	Presentació del llibre "Bestiari i altres poemes"	Editorial Viena		Barcelona
	03/12/2008	Audiovisual	Projecció de la pel·lícula "La plaça del Diamant" de Francesc Betriu	Biblioteca Maria Aurèlia Capmany i Ajuntament de Sant Boi de Llobregat		Sant Boi de Llobregat 7
	03/12/2008	Exposició	Exposició "Els contes infantils de Mercè Rodoreda"	Biblioteca Pública Pompeu Fabra		Mataró 9.114
	04/12/2008	Adaptació teatral	"Un passeig per la plaça del Diamant"	Biblioteca Pública Pompeu Fabra		Mataró 23
	04/12/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de Malgrat de Mar		Malgrat de Mar 30
	04/12/2008	Rutes literàries	Ruta II: "Guerra, exili i postguerra: La plaça del Diamant i els testimonis de la tragèdia"	Itinera Plus		Barcelona
	04/12/2008	Foment de la lectura	Tertúlia literària: Montserrat Abelló, Najat El Hachmi i Imma Monsó	Dagoll Dagom i Teatre Nacional de Catalunya		Barcelona
	04/12/2008	Foment de la lectura	Deu cançons pels volts de la plaça del Diamant	Biblioteca Antoni Martí		El Prat de Llobregat
	05/12/2008	Edicions	Presentació "Narrativa completa" volums I i II de les "Obres Completes" de Mercè Rodoreda	Edicions 62 i Fundació Mercè Rodoreda		Barcelona
	05/12/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Associació de Dones Santa Llúcia i Institut Català de les Dones		Santes Creus

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	Assistents
	07/12/2008	Lectures públiques	Fiera della piccola e media editoria. Più libri, piú liberi. Presentació de la traducció de "La plaça del Diamant" en italià i lectura de textos	Associazione Italiana Editori, Editorial Nuovafrontiera i Institut Ramon Llull	Roma	
	08/12/2008	Audiovisual	La nit del Màster de TV3: Curt sobre el conte "El bitllet de mil" de Mercè Rodoreda	Televisió de Catalunya	Catalunya	
	10/12/2008	Rutes literàries	Ruta III: "Desxifrant Rodoreda: l'empremta d'una escriptora universal al cor de la Barcelona literària"	Itinera Plus	Barcelona	
	11/12/2008	Adaptació teatral	"Mercè Rodoreda: senyores i minyones". A càrrec de Rosa Pou i Assumpta Mercader	Biblioteca de L'Escala	L'Escala	15
	12/12/2008	Congressos i jornades	Jornada "Mercè Rodoreda: lectura, traducció i edició"	Universitat de Barcelona	Barcelona	
	12/12/2008	Adaptació teatral	"Rodorant: espectacle per a nens i nenes" Companyia En Sense i Taleia	Biblioteca Joan Pomar i Solà	Sant Esteve Sesrovires	
	13/12/2008	Congressos i jornades	Mercè Rodoreda en Francès. Mercè Rodoreda et la culture française: une voix de l'exil catalan	Institut Ramon Llull i Universitat Stendhal de Grenoble	Grenoble (França)	50
	13/12/2008	Audiovisual	Presentació documental "La talaia de les lletres: Mercè Rodoreda". Direcció: Josep Cullell	Diputació de Girona	Girona	
	13/12/2008	Adaptació teatral	"Rodorant: espectacle per a nens i nenes" Companyia En Sense i Taleia	Biblioteca Josep Janés. Biblioteques de l'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat	36
	13/12/2008	Activitat educativa	Pràctica universitària amb el títol "Culturalia" sobre l'Any Rodoreda i la trobada de traductors	Facultat de Ciències de Comunicació de la UAB	Bellaterra	
	15/12/2008	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Universitat de les Illes Balears	Palma	20
	15/12/2008	Activitat educativa	Gimcana adreçada al voluntariat i a l'alumnat del CNL Eramprunyà	CNL Eramprunyà. Serveis Locals de Castelldefels, Gavà, Sant Boi i Viladecans	Castelldefels	242
	16/12/2008	Conferències	Conferència sobre Mercè Rodoreda	Institut d'Estudis Vallencs	Valls	
	16/12/2008	Exposició	Exposició "L'altra Rodoreda. Pintures & Collages"	Fundació Caixa Catalunya	Barcelona	11.578
	16/12/2008	Exposició	Exposició "La plaça del Diamant, un malson de coloms"	Teatre Nacional de Catalunya. Biblioteca Mercè Rodoreda	Barcelona	2.700
	17/12/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de Rosselló i Institut Català de les Dones	Rosselló	
	17/12/2008	Adaptació teatral	"Jardí de contes" a càrrec de Titelles Naip i Taleia Cultura	Biblioteca Pública	Mont-ras	
	18/12/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Associació Cultural "la Bresca" i Institut Català de les Dones	Arnes	
	18/12/2008	Adaptació teatral	Recital poètic d'obres de Mercè Rodoreda	Institut d'Estudis Vallencs	Valls	
	18/12/2008	Rutes literàries	Ruta I: "Sant Gervasi: Els jardins daurats de la infantesa"	Itinera Plus	Barcelona	
	19/12/2008	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinachs	Bibliobus Tagamanent de la Diputació de Barcelona. CEIP Terra Nostra	Olost	
	20/12/2008	Adaptació teatral	"Balla, balla, Rodoreda". A càrrec de La Caldera, associació cultural.	Districte de Sarrià-Sant Gervasi. Ajuntament de Barcelona	Barcelona	
	20/12/2008	Adaptació teatral	"Rodorant: espectacle per a nens i nenes" Companyia En Sense i Taleia	Biblioteca Can Sumarro. Biblioteques de l'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat	112
	20/12/2008	Audiovisual	Documentos RNE "Mercè Rodoreda, el jardí interior"	Radio Nacional de España	Madrid	
	27/12/2008	Adaptació teatral	"Viatges i flors. Un vespre amb Mercè Rodoreda"	Associació Fem Música. Nau Ivanow	Barcelona	55
	27/12/2008	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Nau Ivanow i Institut Català de les Dones	Barcelona	
	s/d	Producció virtual	Visites al web de l'Any Rodoreda www.anyrodoreda.cat	Fundació Mercè Rodoreda i Institut de les Lletres Catalanes	Barcelona	33.371
	s/d	Edicions	Edició "100 escriptors del siglo XX: ámbito hispánico/ Domingo Ródenas (coordinador)	Editorial Ariel	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "L'altra Rodoreda: pintures i collages". Catàleg de l'exposició de La Pedrera	Obra Social de Caixa Catalunya	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Caràcters: és una revista de lletres"	Publicacions de la Universitat de València PUJ	València	
	s/d	Edicions	Edició "Carriers de frontera: passatges de la cultura alemanya a la cultura catalana"	Institut Ramon Llull	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Diccionari de la literatura catalana"	Enciclopèdia Catalana	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Escola Catalana"	Omnium Cultural	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Mercè Rodoreda: Barcelona 1908 - Girona 1983"	Diputació de Barcelona. Xarxa de Municipis	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Poesia catalana: 8 segles en 20' = Catalan poetry: 8 centuries in 20 mins."	Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Quan ploïen bombes: textos literaris catalans sobre els bombardeigs de Barcelona"	Generalitat de Catalunya	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Revista del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya"	Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Serra d'Or" núm.577 gener 2008	Publicacions de l'Abadia de Montserrat	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Serra d'Or" núm.588 desembre 2008	Publicacions de l'Abadia de Montserrat	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Teatre en temps de guerra i revolució: 1936-1939"	Generalitat de Catalunya	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Aloma". Adaptació teatral	Proa i Teatre Nacional de Catalunya	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Resistents: la cultura com a defensa"	Museu d'Història de Catalunya, Obra Social Caixa Sabadell i D.G. Memòria Democràtica	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Tant de gust de conèixer-la senyora Rodoreda"	Publicacions de l'Abadia de Montserrat	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Mercè Rodoreda: Gritos y silencios en La Plaza del Diamante"	Narcea	Madrid	
	s/d	Edicions	Edició "Descobrint Mercè Rodoreda"	La Galera SAU	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Exile and Reconstruction: Mercè Rodoreda and visual art in de 1950s"	Anglo Catalana Society	Londres (Regne Unit)	
	s/d	Edicions	Edició "Mercè Rodoreda: Exili i diseg"	Empúries	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "El bibliobús de la llibertat: la caiguda de Catalunya i l'exode dels intel·lectuals catalans"	Símbol Editors	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Mirall trencat" (Neerlandès)	J.M. Meulenhoff	Amsterdam (Holanda)	
	s/d	Edicions	Edició "La mort i la primavera" (Francès)	Gallimard	París (França)	
	s/d	Edicions	Edició "La plaça del Diamant"	Club Editor	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "La plaça del Diamant" (Hebreu)	Carmel Publish House	Jerusalem (Israel)	
	s/d	Edicions	Edició "La plaça del Diamant" (Italià)	La Nuova Frontiera	Roma (Itàlia)	
	s/d	Edicions	Edició "La plaça del Diamant" (Francès)	Gallimard	París (França)	
	s/d	Edicions	Edició "Tots els contes"	Edicions 62	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "Viatges i flors"	Edicions 62	Barcelona	
	s/d	Edicions	Edició "La mort i la primavera" versió dramàtica. Adaptació: Albert Roig.	Lleonard Muntaner	Mallorca	
2009	08/01/2009	Conferències	Taula rodona: La segona Rodoreda. Els anys 60.	Ateneu Barcelonès	Barcelona	
	09/01/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES Ramon Casas i Carbó i Institut Català de les Dones	Palau-sollità i Plegamans	
	10/01/2009	Exposició	Visita comentada a l'exposició "L'altra Rodoreda: Pintures & Collages" i taller de plàstica "De la ploma al pinzell"	Obra Social de Caixa Catalunya	Barcelona	
	12/01/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES de l'Ebre i Institut Català de les Dones	Tortosa	
	12/01/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES l'Alzina i Institut Català de les Dones	Barcelona	
	13/01/2009	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Delegació IEC a Perpinyà i Casa dels Països Catalans. Universitat de Perpinyà	Perpinyà (França)	10
	16/01/2009	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Jardí vora el mar: la novel·la de represa"	Delegació IEC a Perpinyà i Casa dels Països Catalans. Universitat de Perpinyà	Perpinyà (França)	30
	17/01/2009	Exposició	Exposició "La presència de Mercè Rodoreda arreu del món"	Universitat de Vic i Associació Arts i Lletres	Caldes d'Estrac	68
	17/01/2009	Exposició	Visita comentada a l'exposició "L'altra Rodoreda: Pintures & Collages" i taller de plàstica "De la ploma al pinzell"	Obra Social de Caixa Catalunya	Barcelona	
	18/01/2009	Conferències	Conferència "Verdaguer i Rodoreda. El jardí com a mitema"	Museu-Casa Verdaguer	Barcelona	25
	18/01/2009	Adaptació teatral	"La senyora Florentina i el seu amor Homer". Agrupació Teatral Benet Escriba	Teatre Catalunya	Santa Coloma de Farners	
	20/01/2009	Conferències	Conferència: "Història d'un soldat: l'Adrià Guinart de Mercè Rodoreda"	Delegació IEC a Perpinyà i Casa dels Països Catalans. Universitat de Perpinyà	Perpinyà (França)	25
	20/01/2009	Conferències	Taula rodona: Mercè Rodoreda pintora	Obra Social de Caixa Catalunya	Barcelona	
	20/01/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda a França. Paisatges d'un exili, 1939-1953"	Ateneu Barcelonès	Barcelona	1.331
	24/01/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Teatre Nacional de Catalunya-Dagoll Dagom. Teatre Auditori	Granollers	
	24/01/2009	Exposició	Visita comentada a l'exposició "L'altra Rodoreda: Pintures & Collages" i taller de plàstica "De la ploma al pinzell"	Obra Social de Caixa Catalunya	Barcelona	
	25/01/2009	Rutes literàries	Cicle d'itineraris culturals Bicibarris: L'any de Mercè Rodoreda i la Barcelona del segle XX	Bicicleta Club de Catalunya	Barcelona	
	27/01/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES Valldemossa i Institut Català de les Dones	Barcelona	
	30/01/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament d'Alcanó i Institut Català de les Dones	Alcanó	

Any	Data	Activitat	Breu descripció	Entitat	Localitat	Assistents
	31/01/2009	Exposició	Exposició: "Mercè Rodoreda a França. Paisatges d'un exili, 1939-1953"	Mediateca de Perpinyà i Institut Ramon Llull	Perpinyà (França)	1.331
	31/01/2009	Exposició	Visita comentada a l'exposició "L'altra Rodoreda: Pintures & Collages" i taller de plàstica "De la ploma al pinzell"	Obra Social de Caixa Catalunya	Barcelona	
	02/02/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Institut Català de les Dones Terres de l'Ebre	Tortosa	
	03/02/2009	Edicions	Edició del llibre "Partes de guerra" Antologia de 35 relats sobre la Guerra Civil.	RBA	Barcelona	
	03/02/2009	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Delegació IEC a Castelló i Universitat Jaume I	Castelló	35
	04/02/2009	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Un pont literari excepcional: Aloma"	Delegació IEC a Castelló i IES Violant de Casalduch	Benicàssim	80
	05/02/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Teatre Nacional de Catalunya-Dagoll Dagom. Teatre Auditori	Sant Cugat del Vallès	
	05/02/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Dagoll Dagom i Institut Català de les Dones	Barcelona	
	06/02/2009	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La plaça del Diamant: un univers xifrat"	Delegació IEC a Castelló i Institut Ribalta	Castelló	130
	06/02/2009	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "La plaça del Diamant: un univers xifrat"	Delegació IEC a Castelló i UNED	Vila-real	76
	06/02/2009	Adaptació teatral	"Viatges i flors. Un vespre amb Mercè Rodoreda"	Centre Cívic Ateneu Fort Pienc	Barcelona	40
	07/02/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Teatre Nacional de Catalunya-Dagoll Dagom. La Lira Ampostina	Amposta	
	08/02/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Teatre Nacional de Catalunya-Dagoll Dagom. Teatre Municipal	Balaguer	
	08/02/2009	Adaptació teatral	"Acabat el diluvi"	Forat del pany	Vilafranca del Penedès	110
	08/02/2009	Adaptació teatral	"La senyora Florentina i el seu amor Homer". Agrupació Teatral Benet Escriba	Concurs de Teatre Amateur	Calella de Mar	200
	11/02/2009	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Delegació IEC a Castelló i Universitat Jaume I	Castelló	35
	12/02/2009	Conferències	Cicle de conferències "Una novel·la són paraules". Conferència: "Els contes de l'exili: Vint-i-dos contes"	Delegació IEC a Castelló i IES Joan Coromines	Benicarló	300
	14/02/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Teatre Nacional de Catalunya-Dagoll Dagom. Teatre Fortuny	Reus	
	17/02/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES Rovira-Forns i Institut Català de les Dones	Santa Perpètua de la Mogoda	
	18/02/2009	Congressos i jornades	Conferència "Geografia literària de Mercè Rodoreda"	Universitat de Nottingham	Nottingham (Regne Unit)	20
	21/02/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Teatre Nacional de Catalunya-Dagoll Dagom. Teatre Principal	Sabadell	
	25/02/2009	Conferències	Mercè Rodoreda, galeria d'imatges	Foment Martinenc. Secció Dona	Barcelona	80
	25/02/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de Castellbisbal i Institut Català de les Dones	Castellbisbal	
	26/02/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Associació de Dones Actives d'Aiguaviva	Aiguaviva	
	26/02/2009	Rutes literàries	Ruta III: "Desxifrant Rodoreda: l'empremta d'una escriptora universal al cor de la Barcelona literària"	Itinera Plus	Barcelona	
	27/02/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES Baix Montseny i Institut Català de les Dones	Sant Celoni	
	28/02/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Teatre Nacional de Catalunya-Dagoll Dagom. Teatre Municipal Cooperativa	Barberà del Vallès	
	01/03/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Teatre Nacional de Catalunya-Dagoll Dagom. L'Auditori	Cornellà de Llobregat	
	01/03/2009	Adaptació teatral	"La senyora Florentina i el seu amor Homer". Agrupació Teatral Benet Escriba	Concurs de Teatre Amateur	Pineda de Mar	200
	02/03/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria (versió biblioteques)"	Diputació de Barcelona. Biblioteca Joan Coromines	El Masnou	
	02/03/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Entitat Municipal Descentralitzada de Jesus (Tortosa) i Institut Català de les Dones	Jesús	
	05/03/2009	Exposició	Exposició "La mort i la primavera. Rodoreda per Villarronga"	ICUB. Ajuntament de Barcelona	Barcelona	6.006
	05/03/2009	Adaptació teatral	"1908. Punt de partida" Direcció: Imma Colomer	Ajuntament de Cornellà i Biblioteca Marta Mata	Cornellà de Llobregat	
	06/03/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Teatre Nacional de Catalunya-Dagoll Dagom. Teatre Municipal	Girona	
	06/03/2009	Altres activitats	Emissió d'un segell de correus espanyols a Andorra commemoratiu Mercè Rodoreda	Govern d'Andorra	Andorra (Andorra)	
	07/03/2009	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinach	Ajuntament d'Orís	Orís	
	07/03/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de Móra d'Ebre i Institut Català de les Dones	Móra d'Ebre	
	11/03/2009	Adaptació teatral	"Auf der Plaça del Diamant" nach dem Roman von Mercè Rodoreda	Theater Kanton Zürich	Winterthur (Suïssa)	
	12/03/2009	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda" A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció: Maria Codinach	Ajuntament de Cornellà de Llobregat	Cornellà de Llobregat	
	13/03/2009	Audivisual	Versió radiofònica de l'obra teatral "La sala de les nines"	COM Ràdio	Catalunya	
	14/03/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Teatre Nacional de Catalunya-Dagoll Dagom. Teatre de l'Escorxador	Lleida	
	14/03/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de Benifallet i Institut Català de les Dones	Benifallet	
	16/03/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES Ramon de la Torre i Institut Català de les Dones	Torredembarra	
	18/03/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES L'Estatut i Institut Català de les Dones	Rubi	
	19/03/2009	Adaptació teatral	"Mapes": Obres de Mercè Rodoreda i altres. A càrrec de Mariona Sagarra	Centre Cultural El Molí de l'Anguila	Figueres	
	21/03/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Teatre Nacional de Catalunya-Dagoll Dagom. Teatre Kursaal	Manresa	
	22/03/2009	Adaptació teatral	"La senyora Florentina i el seu amor Homer". Agrupació Teatral Benet Escriba	Concurs de Teatre Amateur	Caldes de Montbui	200
	27/03/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria (versió biblioteques)"	Diputació de Barcelona. Biblioteca Linars del Vallès	Linars del Vallès	
	27/03/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES Castelló d'Empúries i Institut Català de les Dones	Castelló d'Empúries	
	28/03/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Teatre Nacional de Catalunya-Dagoll Dagom. Atrium Viladecans	Viladecans	
	28/03/2009	Adaptació teatral	Espectacle "L'home perla" a partir del conte "La meva Cristina"	Companya Ferroviària. Auditorio Aurelio Guirao	Benijuan	170
	28/03/2009	Audivisual	Projecció de la pel·lícula "La plaça del Diamant" de Francesc Betriu	Districte de Sarrià-Sant Gervasi. Ajuntament de Barcelona	Barcelona	
	28/03/2009	Rutes literàries	Ruta III: "Desxifrant Rodoreda: l'empremta d'una escriptora universal al cor de la Barcelona literària"	Itinera Plus	Barcelona	
	29/03/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	L'Ateneu	Igualada	
	30/03/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES Montserrat Roig i Institut Català de les Dones	Terrassa	
	02/04/2009	Activitat educativa	Elaboració d'un vídeo sobre "La plaça del Diamant en 22 hores"	IES Santa Eugènia de Ter	Santa Eugènia de Ter	
	04/04/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Teatre Nacional de Catalunya-Dagoll Dagom. Teatre Principal	Maó	
	06/04/2009	Adaptació teatral	Recital "Paraules punyal: de Wilde a Rodoreda"	Biblioteca Pompeu Fabra	Mataró	
	06/04/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de Guissona i Institut Català de les Dones	Guissona	
	06/04/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de Cervià de les Garrigues i Institut Català de les Dones	Cervià de les Garrigues	
	14/04/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES M. Bosc de Montjuïc i Institut Català de les Dones	Barcelona	
	14/04/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	IES Arquitecte Manuel Raspall i Institut Català de les Dones	Cardedeu	
	18/04/2009	Rutes literàries	Ruta III: "Guerra, exili i postguerra: La plaça del Diamant i els testimonis de la tragèdia"	Itinera Plus	Barcelona	
	18/04/2009	Rutes literàries	Ruta II: "Guerra, exili i postguerra: La plaça del Diamant i els testimonis de la tragèdia"	Itinera Plus	Barcelona	
	20/04/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de Santa Bàrbara i Institut Català de les Dones	Santa Bàrbara	
	21/04/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda 1908-1983"	Ajuntament de Sant Celoni i Institut Català de les Dones	Sant Celoni	
	21/04/2009	Adaptació teatral	Recital "Paraules punyal: de Wilde a Rodoreda"	Biblioteca Central de Cornellà	Cornellà de Llobregat	
	22/04/2009	Adaptació teatral	"Els contes de Mercè Rodoreda". A càrrec de Pepa Lavilla. Direcció Maria Codinach	Oficina de Català del CNL i Ajuntament de Sant Celoni	Sant Celoni	
	23/04/2009	Adaptació teatral	"Mapes": Obres de Mercè Rodoreda i altres. A càrrec de Mariona Sagarra	Instituto Cervantes	Utrecht (Holanda)	
	23/04/2009	Conferències	Mercè Rodoreda, galeria d'imatges	IES Vila de Gràcia	Barcelona	90
	23/04/2009	Exposició	Exposició "Mercè Rodoreda, una poètica de la memòria (versió biblioteques)"	Diputació de Barcelona. Biblioteca Mestre Marià Tauler	Rubi	
	24/04/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Jardí	Figueres	
	24/04/2009	Rutes literàries	Ruta II: "Guerra, exili i postguerra: La plaça del Diamant i els testimonis de la tragèdia"	Itinera Plus	Barcelona	
	25/04/2009	Adaptació teatral	Representació musical "Aloma"	Teatre Nacional de Catalunya-Dagoll Dagom. Teatre Municipal	Berga	
	29/04/2009	Rutes literàries	Ruta I: "Sant Gervasi: Els jardins daurats de la infantesa"	Itinera Plus	Barcelona	
	30/04/2009	Adaptació teatral	"Mapes": Obres de Mercè Rodoreda i altres. A càrrec de Mariona Sagarra	Hospital de Sant Pere	Perpinyà	
	02/05/2009	Edicions	Catalan Days. Presentació de la traducció a l'anglès de "La mort i la primavera". Editorial Open Letter. Catalan Days	Baryshnikov Arts Center (BAC) i Institut Ramon Llull	New York (EUA)	
	02/05/2009	Edicions	L'Avenc. Article "La dama i l'editor"	L'Avenc	Catalunya	

10.9. Índex cronològic de les activitats de l'Any Maragall

	Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
2009		Espais	Arxiu Maragall	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona			
	08/02/2009	Actes institucionals	Constitució de l'Oficina de l'Any Maragall	Institució de les Lletres Catalanes Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble	Barcelona		50	
	01/06/2009	Edicions	<i>Maragall i la Setmana Tràgica</i>	Edicions 62	Barcelona			
	01/07/2009	Edicions	<i>La Setmana Tràgica. Tres articles</i>	Fragmenta Editorial	Barcelona			
	01/07/2009	Edicions	<i>La Setmana Tràgica. Tres articles de Joan Maragall</i>	Editorial Claret	Barcelona			
	24/11/2009	Edicions	Presentació del llibre <i>La Setmana Tràgica. Tres articles</i>	Fragmenta Editorial	Barcelona		100	150
2010	01/01/2010	Altres activitats	Nova litografia de Perico Pastor dedicada a Joan Maragall	Cal Talaveró. Centre d'Art				
	20/01/2010	Activitats educatives	Programa El gust per la lectura. Conferència <i>Visions i cants, més enllà del catalanisme</i>	Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya Escola Oficial d'Idiomes de Lleida	Lleida		20	
	31/01/2010	Lectures públiques	Vetllada Maragall a Artés	Grup Raïm de poesia d'Artés	Artés		75	
	03/02/2010	Activitats educatives	Programa El gust per la lectura. Conferència <i>Visions i cants, més enllà del catalanisme</i>	Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya Serveis Territorials Terres del Ebre	Tortosa		19	
	03/02/2010	Conferències	Centenari de Joan Maragall. Conferència <i>Catalunya gra fèrtil o bord de l'espiga d'Espanya?</i>	Caixaforum Tarragona	Tarragona		50	
	10/02/2010	Activitats educatives	Programa El gust per la lectura. Conferència <i>Visions i cants, més enllà del catalanisme</i>	Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya CRP del Baix Llobregat	Martorell		20	
	14/02/2010	Actes institucionals	Celebració de l'Ametller florit 2010	Cementiris de Barcelona Institució de les Lletres Catalanes Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble	Barcelona		100	
	17/02/2010	Activitats educatives	Programa El gust per la lectura. Conferència <i>Visions i cants, més enllà del catalanisme</i>	Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya Biblioteca de Can Peixauet	Santa Coloma de Gramenet		21	
	24/02/2010	Activitats educatives	Programa El gust per la lectura. Conferència <i>Visions i cants, més enllà del catalanisme</i>	Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya Institut Municipal d'Educació	Barcelona		18	
	25/02/2010	Conferències	El paisatge en Joan Maragall	Societat Catalana de Geografia	Barcelona			
	01/03/2010	Conferències	Catalunya, gra fèrtil o bord de l'espiga d'Espanya?	Caixaforum Barcelona	Barcelona		192	
	01/03/2010	Edicions	<i>Poemes i elogis</i>	Edicions Bromera				
	02/03/2010	Actes institucionals	Obertura solemne de l'Any Joan Maragall 2010-2011 al Palau de la Generalitat	Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya Institució de les Lletres Catalanes Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble	Barcelona		275	
	02/03/2010	Edicions	<i>Beneïta si es, tempestat passada, perquè fas açar els ulls a la llum nova!</i>	Institució de les Lletres Catalanes				
	02/03/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya	Barcelona		275	
	03/03/2010	Activitats educatives	Programa El gust per la lectura. Conferència <i>Visions i cants, més enllà del catalanisme</i>	Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya INS Baix Camp	Reus		19	
	06/03/2010	Conferències	La mirada del ciutadà: Joan Maragall (1860-1911), poeta i articulista	Facultat de Ciències Polítiques de la Universitat Autònoma de Barcelona	Cerdanyola del Vallès		50	
	10/03/2010	Activitats educatives	Programa El gust per la lectura. Conferència <i>Visions i cants, més enllà del catalanisme</i>	Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya CRP del Gironès	Girona		17	
	16/03/2010	Espectacles	Maragall íntim	Biblioteca Central d'Igualada	Igualada		40	
	24/03/2010	Activitats educatives	Programa El gust per la lectura. Conferència <i>Visions i cants, més enllà del catalanisme</i>	Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya Casal Pere Quart	Sabadell		21	
	09/04/2010	Conferències	Conferència sobre Joan Maragall a càrrec de Toni Sala	Ajuntament de Palafolls Diputació de Barcelona. Àrea de Cultura	Palafolls		20	
	16/04/2010	Activitats educatives	Setmana cultural al Ceip Els Cingles (16-23/4/2010)	Ceip Els Cingles	Ametlla del Vallès		250	
	21/04/2010	Edicions	<i>Joan Maragall. Carnets de viatge</i>	Diputació de Barcelona	Barcelona			
	22/04/2010	Activitats educatives	La Sardana de Joan Maragall	EOI Jesús Maestro	Madrid		120	
	22/04/2010	Activitats educatives	"Fem poesia" dintre els actes de Sant Jordi	CAEP Concepció Arenal	Barcelona		225	
	22/04/2010	Espectacles	Maragall íntim	Biblioteca Mestre Martí Tauler	Rubi		35	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
22/04/2010	Espectacles	Seqüències per a Maragall	Seqüències per a Maragall Sala "El coleccionista"	Barcelona		60	
23/04/2010	Actes institucionals	Tradicional recepció al Palau de Pebrals per la Diada de Sant Jordi	Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya	Barcelona			
23/04/2010	Actes institucionals	Acte institucional de la Generalitat de Catalunya per la Diada de Sant Jordi	Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya	Barcelona		115	
23/04/2010	Activitats educatives	Les escoles catalanes "Joan Maragall" es reuneixen en l'acte institucional de la Generalitat de Catalunya per la Diada de Sant Jordi	Escola Joan Maragall d'Arenys de Mar Escola Joan Maragall d'Espugues de Llobregat Escola Joan Maragall de L'Hospitalet del Llobregat Escola Joan Maragall de La Llagosta Escola Joan Maragall de Lleida Escola Joan Maragall de Ripoll Escola Joan Maragall de Rubí Escola Joan Maragall de Sabadell Escola Joan Maragall de Sant Andreu de la Barca Escola Joan Maragall de Sant Cugat del Vallès Escola Joan Maragall de Santa Pau Escola Joan Maragall de Vilanova del Camí Escola Joan Maragall del Prat de Llobregat IES Joan Maragall de Badalona Institut Maragall de	Barcelona		115	
23/04/2010	Activitats educatives	Poemes de la natura i l'entorn	CEIP Sant Esteve	Valls de Torroella			
23/04/2010	Activitats educatives	El Ceip Setelsis celebra l'Any Maragall	CEIP Setelsis	Solsona		180	
23/04/2010	Activitats educatives	Maragall a l'IES Esteve Terradasi Illa	IES Esteve Terradas i Illa Biblioteca Joan Salvat Papasseit	Cornellà del Llobregat		50	
23/04/2010	Edicions	La vaca cega i altres poemes	Editorial Baula	Barcelona			
23/04/2010	Edicions	Poemes d'amor. Edició de la Generalitat de Catalunya amb motiu de la Diada de Sant Jordi 2010	Generalitat de Catalunya	Barcelona			
23/04/2010	Espectacles	Concert de Sant Jordi. Poemes i Cançons	Coral polifònica Joventuts Unides Institut de la Sénia amb la col·laboració de l'Ajuntament de la Sénia	La Sénia		415	
23/04/2010	Exposicions	Joan Maragall a la Biblioteca de Catalunya	Biblioteca de Catalunya	Barcelona		1.591	
23/04/2010	Lectures públiques	Lectura popular de Maragall	Ràdio Rubí	Rubí		40	
23/04/2010	Lectures públiques	Petit homenatge al poeta Maragall	Casal de gent gran Mossèn Guiteras	Vic		110	
23/04/2010	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. Lectura de poemes de Joan Maragall	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL Manresa	Manresa			
25/04/2010	Lectures públiques	Poemes a la plaça de Ruplà	Taller de teatre i poesia	Ruplà		100	
28/04/2010	Conferències	Joan Maragall, el compromís cívic d'un poeta	Serra d'Or	Barcelona		100	
30/04/2010	Espectacles	Maragall íntim	Biblioteca Frederic Alonso i Orfila	Sentmenat		15	
01/05/2010	Espais	Inauguració de la plaça de la "Sardana" a Campdevànol	Grup Excursionista de Campdevànol. Secció sardanista	Campdevànol		250	
08/05/2010	Lectures públiques	Maragall al Centre comarcal Lleidetà	Centre comarcal lleidetà	Barcelona		45	
13/05/2010	Exposicions	Exposició de llibres de Joan Maragall (13 a 23/5/2010)	Biblioteca Rector Gabriel Ferraté	Barcelona			
15/05/2010	Lectures públiques	Primavera poètica: Maragall a la carta	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)	Barcelona		90	
15/05/2010	Rutes literàries	Un tomb poètic per Barcelona. Pugeu a l'autobús de les odes!	Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)	Barcelona		70	
18/05/2010	Lectures públiques	Jocs Florals de Barcelona 2010	Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)	Barcelona		270	
18/05/2010	Lectures públiques	Racó poètic en homenatge a Miguel Hernández i Joan Maragall	Centre Cívic La Sedeta	Barcelona			
19/05/2010	Altres activitats	50 anys dels Fets del Palau	Orfeó Català	Barcelona		1.800	
27/05/2010	Lectures públiques	Primavera poètica: Diàleg amorós	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)	Barcelona		80	
02/06/2010	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. Club de lectura sobre Tant de gust de conèixer-lo... senyor Maragall al CNL de Barcelona	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL de Barcelona	Barcelona			
04/06/2010	Activitats educatives	Celebració dels XXX Jocs Florals	Mireia Centre d'Estudis	Montgat		600	
10/06/2010	Lectures públiques	Primavera poètica: Maragall lliure	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)	Barcelona		80	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
11/06/2010	Actes institucionals	Obertura de l'Any Maragall a Núria	Estació de Muntanya de la Vall de Núria Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya Consell Comarcal del Ripollès	Núria		125	
11/06/2010	Espais	Descoberta de la placa commemorativa de l'Any Maragall a Núria	Estació de Muntanya de la Vall de Núria	Núria		125	
11/06/2010	Rutes literàries	Viatge amb cotxe saló	Estació de Muntanya de la Vall de Núria Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya Consell Comarcal del Ripollès	Núria		46	
12/06/2010	Exposicions	Als cims celestials. De Núria als Pirineus (12/6 a 31/12/2010)	Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya Estació de Muntanya de la Vall de Núria	Núria		165.666	
22/06/2010	Lectures públiques	Primavera poètica: Les quatre estacions	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)	Barcelona		80	
23/06/2010	Altres activitats	Flama del Canigó	Omnium Cultural Tradicat	Diverses poblacions			
24/06/2010	Audiovisuals	Emissió de ràdio. La poesia de Joan Maragall a COMRàdio	COMRàdio	Barcelona			
26/06/2010	Lectures públiques	II Jornades de Poesia i Música d'Estiu a Puigcerdà. Nit Màgica de la Poesia de Bellver de Cerdanya	Grup de Recerca de Cerdanya Grup de Teatre de Bellver	Bellver de Cerdanya		30	
26/06/2010	Rutes literàries	Viatge amb cotxe saló	Estació de Muntanya de la Vall de Núria Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya Consell Comarcal del Ripollès	Núria		45	
03/07/2010	Rutes literàries	Viatge amb cotxe saló	Estació de Muntanya de la Vall de Núria Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya	Núria		45	
06/07/2010	Espectacles	Maragall íntim	Ajuntament de Sant Cugat del Vallès	Sant Cugat del Vallès		40	
07/07/2010	Espectacles	Anirem a les festes amb el pit ben armat, com a la guerra	Consorti de Biblioteques de Barcelona. Programa Juliol a la cuina	Barcelona		130	
11/07/2010	Rutes literàries	Caldes d'Estrac, perla de poetes	Fundació Palau Festival Poesia i +	Caldes d'Estrac		18	
14/07/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Consorti de Biblioteques de Barcelona. Programa Juliol a la cuina	Barcelona		130	
16/07/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Fundació Casa-Museu Llorenç Villalonga, Pare Ginart i Blai Bonet	Binissalem		60	
17/07/2010	Espectacles	Escenificació del poema "El Comte Arnau"	SAT Sant Joan de les Abadesses Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses		160	
17/07/2010	Espectacles	Joan Maragall, el ciutadà	Festival de Barcelona Grec	Barcelona		150	
17/07/2010	Rutes literàries	Viatge amb cotxe saló	Estació de Muntanya de la Vall de Núria Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya Consell Comarcal del Ripollès	Núria		45	
18/07/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Fundació Palau Festival Poesia i +	Caldes d'Estrac		68	
18/07/2010	Espectacles	Joan Maragall, el ciutadà	Festival de Barcelona Grec	Barcelona		100	
23/07/2010	Lectures públiques	Poemes del mar, l'amor i la mort	Col·lectiu FaramArt	Vilanova i la Geltrú		30	
24/07/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Espai Betúlia	Badalona		100	
24/07/2010	Audiovisuals	Emissions de ràdio. Any Maragall a Catalunya Ràdio (24/7 a 4/9/2010)	Catalunya Ràdio	Barcelona			
28/07/2010	Espectacles	L'estona que vaig ser poema	Consorti de Biblioteques de Barcelona. Programa Juliol a la cuina	Barcelona		130	
28/07/2010	Lectures públiques	II Jornades de Poesia i Música d'Estiu a Puigcerdà	Grup de Recerca de Cerdanya	Puigcerdà		40	
20/08/2010	Espectacles	Recital "Vetllada de poesia i economia de país"	Reagrupament Calella	Calella			
25/08/2010	Espectacles	Seqüències per a Maragall	Parcs i Jardins. Ajuntament de Barcelona	Barcelona		300	
01/09/2010	Edicions	Adéu, Espanya!	Edicions 62	Barcelona			
01/09/2010	Edicions	La independència de Catalunya	Edicions de L'Albí	Berga			
09/09/2010	Espectacles	Maragall íntim	Biblioteca La Grua	Montmeló		45	
11/09/2010	Actes institucionals	Acte institucional per la Diada Nacional de Catalunya 2010	Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya	Barcelona			
12/09/2010	Rutes literàries	Travessa commemorativa Valler-Núria	Estació de Muntanya de la Vall de Núria	Núria		55	
15/09/2010	Activitats educatives	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya. Visites guiades per a escoles (Curs 2009-2010)	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		1.035	
16/09/2010	Altres activitats	Diada aplec de sardanes a Terrassa. Ball popular i lectura	Agrupació Sardanista ASERT	Terrassa		60	
16/09/2010	Espectacles	Maragall íntim	28a Setmana del Llibre en Català	Barcelona		86	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
19/09/2010	Altres activitats	Diada aplec de sardanes a Terrassa. Ball popular i lectura	Agrupació Sardanista ASERT	Terrassa		150	
19/09/2010	Lectures públiques	Maragall a la Festa de la Móra	Ajuntament de Tagamanent	Tagamanent		60	
21/09/2010	Conferències	Llegir Joan Maragall, 100 anys després	Associació Amics dels Àngels	Barcelona		25	
28/09/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona	Casserres		18	
30/09/2010	Conferències	Maragall i Pujols	Fundació Francesc Pujols Ajuntament de Martorell	Martorell		40	
01/10/2010	Edicions	No et facis posar cendra. Pensament i religió en Joan Maragall	Fragmenta Editorial	Barcelona			
01/10/2010	Edicions	Joan Maragall	Editorial Baula	Barcelona			
01/10/2010	Edicions	Entre el sol, núvols i vents...	Editorial Baula	Barcelona			
01/10/2010	Edicions	Antologia poètica i altres textos	Editorial Baula	Barcelona			
01/10/2010	Audiovisuals	Any Maragall al CPNL. Bloc Emociona't amb la poesia!	Consorti per la Normalització Lingüística				
02/10/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona	Sant Bartomeu del Grau			
03/10/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Ajuntament de Montcada i Reixac	Montcada i Reixac		39	
05/10/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria (5 a 27/10/2010)	Versus Teatre	Barcelona		148	
06/10/2010	Conferències	Introducció a l'obra poètica de Joan Maragall	Aula de Cultura per a la gent gran Torre Llobeta	Barcelona		70	
06/10/2010	Conferències	IV Cicle de Lectures públiques i anàlisi de poemes i escrits de Joan Maragall. Conferència Cartes a Prat de la Riba, Unamuno i d'altres	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		40	
07/10/2010	Conferències	Conferència inaugural de curs Maragall, el bárbar	Fundació Joan Maragall "Cristianisme i Cultura"	Barcelona		300	
07/10/2010	Edicions	Presentació del llibre No et facis posar cendra. Pensament i religió en Joan Maragall	Fragmenta Editorial	Barcelona		7	
07/10/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona	Callús		25	
09/10/2010	Espectacles	Joan Maragall, la llei d'amor	Festival Temporada Alta de Girona Teatre Nacional de Catalunya	Girona		392	
09/10/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses		100	
09/10/2010	Rutes literàries	Estada de Maragall a Caldes	Associació Arts i Lletres	Caldes d'Estrac		50	
10/10/2010	Actes institucionals	Celebració dels 150 anys del naixement de Maragall a Barcelona	Ajuntament de Barcelona	Barcelona		150	
10/10/2010	Actes institucionals	L'Any Maragall a l'ermita de Sant Francesc de Blanes	Ajuntament de Blanes Associació Estimem les ermites Cor de Cambra Sota Palau	Blanes		100	
10/10/2010	Espais	Inauguració del bust de Joan Maragall a la plaça Molina de Barcelona	Ajuntament de Barcelona	Barcelona		150	
10/10/2010	Espais	Placa commemorativa en record del poeta a l'ermita de Sant Francesc de Blanes	Ajuntament de Blanes Associació Estimem les ermites	Blanes		100	
10/10/2010	Espectacles	Joan Maragall, el ciutadà	Ajuntament de Barcelona	Barcelona		150	
10/10/2010	Espectacles	Joan Maragall, la llei d'amor	Festival Temporada Alta de Girona Teatre Nacional de Catalunya	Girona		271	
10/10/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Estació de Muntanya de la Vall de Núria	Núria		50	
10/10/2010	Lectures públiques	Homenatge a Ignasi Iglésias i Joan Maragall a Can Fabra	Centre d'Estudis Ignasi Iglésias	Barcelona			
10/10/2010	Lectures públiques	Lectura de Maragall a Collsuspina	Collsuspina escriu	Collsuspina		75	
10/10/2010	Lectures públiques	Lectura de poemes de Maragall a Igualada	ParAñoia Accions	Igualada		45	
14/10/2010	Activitats educatives	Conferència Joan Maragall i la Catalunya del seu temps	Escola Bell-Lloc	Girona		250	
14/10/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Ajuntament de Castellterçol	Castellterçol		40	
14/10/2010	Espectacles	Joan Maragall, la llei d'amor (14 a 31/10/2010)	Teatre Nacional de Catalunya	Barcelona		6.851	
14/10/2010	Exposicions	Joan Margall, el poeta extasiat. Exposició al TNC (14 a 31/10/2010)	Teatre Nacional de Catalunya Institució de les Lletres	Barcelona		6.851	
16/10/2010	Lectures públiques	Música i poesia: Joan Maragall	Parròquia de Santa Coloma de Marata	Les Franqueses del Vallès			
16/10/2010	Lectures públiques	Lectura del Comte Arnau a l'Hospitalet	Centre Catòlic de l'Hospitalet	L'Hospitalet del Llobregat			
17/10/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Festival LOLA Fundació Francesc Pujols	Barcelona		35	
18/10/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona	Sant Vicenç de Torelló		40	
19/10/2010	Lectures públiques	Lectura "Joan Maragall, poesia"	Col·lectiu En Veu Alta	Reus		125	
20/10/2010	Conferències	IV Cicle de Lectures públiques i anàlisi de poemes i escrits de Joan Maragall. Conferència El Cant espiritual i Haidé	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		38	
21/10/2010	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència Joan Maragall, poeta i ciutadà	Institució de les Lletres Catalanes Ateneu Barcelonès	Barcelona		95	
21/10/2010	Lectures públiques	Lectura "Elogis i Vistes al mar"	Col·lectiu En Veu Alta	Reus		80	
22/10/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona	Folgueroles			

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
23/10/2010	Altres activitats	23è Festival de la Poesia. Homenatge a Joan Maragall	Niu d'Art Poètic Ajuntament de Parets del Vallès	Parets del Vallès		350	
23/10/2010	Conferències	Joan Maragall, entre la poesia i la poètica	Omnium Cultural - La Garriga	La Garriga		45	
23/10/2010	Espectacles	El nostre Maragall. Festival de Poesia de Sant Cugat	Ajuntament de Sant Cugat del Vallès	Sant Cugat del Vallès		80	
23/10/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Festival de Poesia de Sant Cugat	Sant Cugat del Vallès		27	
26/10/2010	Espectacles	Maragall íntim	Consorci de Biblioteques. Biblioteca del Poblenou - Manuel Arranz	Barcelona		9	
26/10/2010	Espectacles	Els dimarts de Maragall 2010: música i literatura. Repertori romàntic Primera sessió	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya i Ajuntament de Barcelona. Districte de Sarrià Sant	Barcelona		70	
27/10/2010	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. Club de lectura sobre l'Antologia poètica de Joan Maragall al CNL de Barcelona	Consorci per la Normalització Lingüística	Barcelona			
28/10/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Ajuntament de Tarragona. Àrea de Cultura	Tarragona		15	
30/10/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona	Olost			
30/10/2010	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat"	Biblioteca Centre de Lectura	Reus		27	
01/11/2010	Edicions	El meu don Joan Maragall	Quaderns Crema	Barcelona			
01/11/2010	Edicions	Poesia completa	Edicions 62	Barcelona			
01/11/2010	Edicions	Visions & Cants	La Galera	Barcelona			
02/11/2010	Audiovisuals	Exposició telemàtica Cada dia un poema (2 a 30/11/2010)	Servei d'Activitats Socials de la UPC, Univers	Virtual		2.002	
02/11/2010	Audiovisuals	Joc La teva paraula (2/11 a 10/12/2010)	Servei d'Activitats Socials de la UPC, Univers	Virtual		279	
03/11/2010	Conferències	IV Cicle de Lectures públiques i anàlisi de poemes i escrits de Joan Maragall. Conferència Paternal	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		25	
05/11/2010	Lectures públiques	Del pla a la muntanya, de la fosca a la llum	Agrupació Excursionista Talaià	Vilanova i la Geltrú			
06/11/2010	Espectacles	L'Elogi de la Cançó	Casa de Cultura	Sant Cugat del Vallès		70	
07/11/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Fira Mediterrània de Manresa	Manresa		58	
08/11/2010	Conferències	Llegir Joan Maragall, 100 anys després	Aula d'Extensió Universitària per la Gent Gran de l'Associació CIC	Barcelona		200	
10/11/2010	Activitats educatives	Any Maragall al CPNL. Alumnes de català i voluntaris per la llengua de Linars del Vallès celebren l'Any Maragall	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL del Vallès Oriental	Linars del Vallès			
10/11/2010	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència Joan Maragall: Catalunya i Espanya	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Ramon Vinyes i Cluet	Berga		50	
10/11/2010	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència La inquietud religiosa de Joan Maragall	Institució de les Lletres Catalanes Col·legi Major Universitari Ramon Llull	Barcelona		25	
14/11/2010	Espectacles	Seqüències per a Maragall	Ajuntament de la Pobla de Mafumet	La Pobla de Mafumet			
15/11/2010	Espectacles	Maragall íntim	Consorci de Biblioteques. Biblioteca Sagrada Família	Barcelona		71	
17/11/2010	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència "La ciutat del perill". El periodisme de Joan Maragall i la Setmana Tràgica	Institució de les Lletres Catalanes Omnium Cultural - Sant Cugat	Sant Cugat del Vallès		100	
17/11/2010	Conferències	IV Cicle de Lectures públiques i anàlisi de poemes i escrits de Joan Maragall. Conferència Represa	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		35	
17/11/2010	Conferències	Any Maragall al CPNL. Conferència Un viatge per la poesia de Joan Maragall	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL de l'Alt Penedès i el Garraf	Vilanova i la Geltrú		100	
17/11/2010	Conferències	Què ens diu avui Joan Maragall?	Aula d'Extensió Universitària de Calella	Calella		150	
17/11/2010	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. Diversitat lingüística. Les llengües de la ciutat al CNL de L'Hospitalet	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL de L'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat			
18/11/2010	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència La inquietud religiosa de Joan Maragall	Institució de les Lletres Catalanes Ateneu Barcelonès	Barcelona		70	
18/11/2010	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència "Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular	Institució de les Lletres Catalanes Omnium Cultural - Mataró Maresme	Mataró		60	
18/11/2010	Conferències	Lectura del "Cant espiritual"	Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran. Universitat de Tarragona	Ei Vendrell		65	
18/11/2010	Espectacles	Joan Maragall, antologia i vida	Grup Teatral de Capellades Ajuntament de Capellades	Capellades		85	
18/11/2010	Lectures públiques	Recital de poemes de Joan Maragall	Biblioteca Julià Cutiller	Llagostera		12	
18/11/2010	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. Club de lectura sobre Nausica de Joan Maragall al CNL de Barcelona	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL de Barcelona	Barcelona			
20/11/2010	Altres activitats	L'Eix Maragall se suma a l'Any Maragall amb una exposició i un concurs	Eix Maragall	Barcelona			
22/11/2010	Altres activitats	Any Maragall al CPNL. Concurs Apeadrina una paraula catalana (22/11 a 3/12/2010)	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL Eramonrubà	Castelldefels Gavà Sant Boi de		211	
22/11/2010	Edicions (presentació de llibre)	Presentació del llibre No et facis posar cendra. Pensament i religió en Joan Maragall	Fragmenta Editorial	Girona		20	
22/11/2010	Edicions (presentació de llibre)	Presentació del llibre No et facis posar cendra. Pensament i religió en Joan Maragall	Fragmenta Editorial	Barcelona		90	
22/11/2010	Edicions (presentació de llibre)	Presentació del llibre No et facis posar cendra. Pensament i religió en Joan Maragall	Fragmenta Editorial	Manresa		80	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
24/11/2010	Activitats educatives	Visita a l'Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Servei d'Activitats Socials de la UPC, Univers	Barcelona		16	
24/11/2010	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Música, gest i paraula: l'estètica musical de Joan Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Foment de la Sardana	Barcelona		32	
24/11/2010	Conferències	Lectura del "Cant espiritual"	Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran. Universitat de Tarragona	Constantí		40	
24/11/2010	Espectacles	Maragall íntim	Biblioteca de la Garriga	La Garriga		45	
24/11/2010	Exposicions	La Vaca cega i altres poemes de Joan Maragall (24/11 a 23/12/2010)	Biblioteca Pública Pompeu Fabra	Mataró		5.466	
25/11/2010	Congressos i jornades	Simposi Internacional "El pensament de Joan Maragall" 25-26/11/2010	Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani. Universitat de Girona	Girona		83	
25/11/2010	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall: Catalunya i Espanya</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca de l'Ateneu Igualadí	Igualada		20	
26/11/2010	Activitats educatives	Conferència <i>Joan Maragall: un clàssic modern</i>	Escola Bell-Lloc	Girona		100	
26/11/2010	Espectacles	Maragall íntim	Biblioteca Pública Pompeu Fabra	Mataró		16	
27/11/2010	Activitats educatives	Visita a l'Arxiu Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Servei d'Activitats Socials de la UPC, Univers	Barcelona		19	
27/11/2010	Altres activitats	La Nit dels Premis. El viatge de Nausica: d'Esqueria a Sinera	Ajuntament de Tarragona. Àrea de Cultura	Tarragona		330	
27/11/2010	Rutes literàries	Itinerari Joan Maragall	Ajuntament de l'Hospitalet	Barcelona		28	
29/11/2010	Conferències	Les arrels cristianes de Catalunya. La visió de Joan Maragall en el seu cançoner	Institut de Teologia Espiritual	Barcelona			
30/11/2010	Altres activitats	Maragall a la Jornada mundial contra la pena de mort	Comunitat de Sant'Egidio	Barcelona			
30/11/2010	Conferències	Lectura del "Cant espiritual"	Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran. Universitat de	Vila-seca		45	
30/11/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Premis Sant Andreu	Barcelona		270	
30/11/2010	Espectacles	Els dimarts de Maragall 2010: música i literatura. Cançons per a infants. Segona sessió	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya Ajuntament de Barcelona. Districte de Sarrià Sant Gervasi	Barcelona		68	
01/12/2010	Activitats educatives	Natura, ceràmica i poesia al Museu de ceràmica (1/10 a 31/12/2010)	Museu de ceràmica	Barcelona		207	
01/12/2010	Edicions	<i>Llegir Maragall, ara</i>	Proa	Barcelona			
01/12/2010	Edicions	<i>La casa dels cants</i>	Barcanova	Barcelona			
02/12/2010	Espectacles	Maragall íntim	Consorci de Biblioteques Biblioteca del Guinardó - Mercè Rodoreda	Barcelona		20	
05/12/2010	Altres activitats	27è Sarau artesenc	Grup Sardanístic d'Artés	Artés			
09/12/2010	Activitats educatives	Conferència <i>L'Any Joan Maragall a Catalunya</i>	Escola Bell-Lloc	Girona		220	
10/12/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Centre Cultural de Cardedeu	Cardedeu			
11/12/2010	Lectures públiques	Recital de poemes de Maragall	Santuari de Puiggraciós	Puiggraciós		100	
12/12/2010	Espectacles	Concert d'Homentage en el 150è aniversari de la naixença de Maragall	Foment de la Sardana	Barcelona		200	
13/12/2010	Conferències	Joan Maragall, intel·lectual en "el segle dels intel·lectuals"	Secció de Filosofia i Ciències Socials. Institut d'Estudis Catalans	Barcelona		30	
14/12/2010	Espectacle	Els dimarts de Maragall 2010: música i literatura. Cançons amb text de Joan Maragall i nadietes tradicionals. Tercera sessió	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya Ajuntament de Barcelona. Districte de Sarrià Sant Gervasi	Barcelona		80	
14/12/2010	Lectures públiques	Selecció de poemes de Miguel Hernández i Joan Maragall	Biblioteca Tecla Sala	L'Hospitalet de Llobregat		11	
15/12/2010	Actes institucionals	L'Any Maragall a Sant Joan de les Abadesses	Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses		220	
15/12/2010	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>La inquietud religiosa de Joan Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes IES Joan Miró	Cornellà de Llobregat		120	
15/12/2010	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>La Catalunya del canvi de segle en el periodisme de Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Montserrat Boix	Martorelles		12	
15/12/2010	Espais	Inauguració del bust de Joan Maragall al Palau de l'Abadia de Sant Joan de les Abadesses	Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses		220	
16/12/2010	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>L'escut brillant de l'èpica. Faust de Goethe i El comte Arnau de Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Ateneu Barcelonès	Barcelona		37	
16/12/2010	Espectacles	Maragall íntim	Biblioteca de Caldes de Montbui	Caldes de Montbui		25	
16/12/2010	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Òmnium Cultural - Gavà	Gavà			
16/12/2010	Lectures públiques	Lectura de Maragall a Santa Coloma de Gramanet	Centre Excursionista Puigcastellar	Santa Coloma de Gramanet		70	
17/12/2010	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Vida, visions i versos. Una semblança de Joan Maragall a través dels escrits</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Nacional d'Andorra	Andorra la Vella	Andorra	10	
17/12/2010	Espectacles	Concert de Sant Esteve. La Casa dels Cants.	Orfeó Català	Tàrraga		500	
18/12/2010	Activitats educatives	Concert "Natura i Música"	Escola Municipal de Música J. M. Ruera	Granollers		400	
18/12/2010	Altres activitats	Activitats "Maragall" del Foment de la Sardana: ballada de sardanes	Foment de la Sardana	Barcelona			

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
18/12/2010	Conferències	LVI Anglo-Catalan Society Annual Conference: <i>Maragall with rhythm in mind</i>	LVI Anglo-Catalan Society	Barcelona			
18/12/2010	Lectures públiques	Lectura de Joan Maragall a Sant Just Desvern	Ajuntament de Sant Just Desvern	Sant Just Desvern			
19/12/2010	Activitats educatives	Concert "Maragall a l'Audició de Nadal 2010"	Escola de Música de la Unió Musical de Tarragona	Tarragona		200	
19/12/2010	Espectacles	Concert de Sant Esteve. La Casa dels Cants.	Orfeó Català	Girona		767	
20/12/2010	Activitats educatives	Matinal Maragall	IES Alexandre Satorras	Mataró		350	
20/12/2010	Activitats educatives	Celebració de l'Any Maragall a l'Institut Maragall de Barcelona	Institut Maragall de Barcelona	Barcelona		400	
20/12/2010	Activitats educatives	Trobada d'alumnes nascuts el 10 d'octubre	Escola Bell-Lloc	Girona		2	
20/12/2010	Espectacles	L'Elogi de la Cançó	Escola Thau	Sant Cugat del Vallès		250	
21/12/2010	Activitats educatives	Conferència <i>Homenatge a Joan Maragall</i>	Institut Menéndez Pelayo	Barcelona		100	
21/12/2010	Activitats educatives	Conferència <i>Joan Maragall i Josep M. Folch i Torres</i>	Escola Bell-Lloc	Girona		120	
21/12/2010	Altres activitats	Any Maragall al CPNL. Lliurement de premis del concurs <i>Apadrina una paraula catalana</i>	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL Eramprunyà	Castelldefels Gavà Sant Boi de Llobregat Viladecans		250	
22/12/2010	Espectacles	L'Elogi de la Cançó	Escola Pere Vergés	Badalona		100	
22/12/2010	Lectures públiques	Recital de poemes de Maragall a Tàrraga	versament taronjós de l'Associació G.G. Amics del Poble de Tàrraga	Tàrraga			
26/12/2010	Espectacles	Homenatge a Maragall al Concert de Sant Esteve, al Palau de la Música Catalana	Orfeó Català	Barcelona		1.636	211.658
2011	01/01/2011	Edicions	Elogio della parola e della poesia	Tullio Pironti Editore	Nàpols		
	01/01/2011	Exposicions	Als cims celestials. De Núria als Pirineus (1/1 a 31/12/2011)	Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya Estació de Muntanya de la Vall de Núria	Núria	268.665	
	01/01/2011	Exposicions	Exposició bibliogràfica de Maragall a la Biblioteca de Piera	Biblioteca de Piera	Piera		
	01/01/2011	Activitats educatives	Natura, ceràmica i poesia al Museu de ceràmica	Museu de ceràmica	Barcelona	551	
	02/01/2011	Espectacles	Concert d'Any Nou, lectura de poemes de Maragall i inauguració de la <i>Rectoria de Tagamanent</i>	Ajuntament de Tagamanent	Tagamanent	50	
	08/01/2011	Espectacles	Concert "Joan Maragall, antologia i vida"	Grup Teatral de Capellades Ajuntament de Capellades	Capellades		
	10/01/2011	Conferències	Joan Maragall, pensador religiós	Parròquia Sant Ildefons	Barcelona	90	
	12/01/2011	Conferències	Lectura del "Cant espiritual" a Cambrils	Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran. Universitat de Tarragona	Cambrils	120	
	12/01/2011	Conferències	Cicle Les idees religioses de Joan Maragall. Conferència <i>Constants i evolució en el pensament religiós de Maragall</i>	Fundació Joan Maragall "Cristianisme i Cultura"	Barcelona	15	
	12/01/2011	Edicions	Carles Riba i Joan Maragall o la moral de la paraula	Llengua nacional	Barcelona		
	16/01/2011	Espectacles	Concert "La Casa dels Cants"	Teatre Auditori de Sant Cugat	Sant Cugat del Vallès		
	17/01/2011	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. <i>Maragall, poeta i polític: el llenguatge. Primera sessió</i>	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL de Girona	Roses		
	18/01/2011	Activitats educatives	Joan Maragall vist per Viladoms, dibuixant	Escola Bell-lloc	Girona	600	
	19/01/2011	Conferències	Cicle Les idees religioses de Joan Maragall. Conferència <i>Estètica i religió en Maragall</i>	Fundació Joan Maragall "Cristianisme i Cultura"	Barcelona	10	
	20/01/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall, poeta i ciutadà</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Ca l'Oliveres	Lliçà d'Amunt	35	
	20/01/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall i la paraula viva</i>	Institució de les Lletres Catalanes Ateneu Barcelonès	Barcelona	66	
	20/01/2011	Espectacles	Seqüències per a Maragall	Centre Cívic Sagrada Família	Barcelona	60	
	20/01/2011	Audiovisual	Reportatge "Joan Maragall i el paisatge" al programa <i>El medi ambient de TV3</i>	Televisió de Catalunya			
	26/01/2011	Conferències	Cicle Les idees religioses de Joan Maragall. Conferència <i>Maragall i les festes religioses</i>	Fundació Joan Maragall "Cristianisme i Cultura"	Barcelona	16	
	28/01/2011	Altres activitats	Premi Josep Escobar de Còmic i Il·lustració (28/1 a 21/3/2011)	Ajuntament de Granollers Col·lectiu El Colador amb la col·laboració de l'Escola de Còmic Jose, l'libreria La Gralla i	Granollers		
	29/01/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat"	Conèixerbcn Tertúlies literàries l'Ametlla del Vallès	Barcelona	40	
	31/01/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>La Catalunya del canvi de segle en el periodisme de Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Escola Assís	Premià de Mar	23	
	31/01/2011	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. <i>Maragall, poeta i polític: el llenguatge. Segona sessió</i>	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL de Girona	Roses		
	01/02/2011	Activitats educatives	Joan Maragall periodista	Escola Bell-lloc	Girona	100	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
02/02/2011	Conferències	Cicle Les idees religioses de Joan Maragall. Conferència <i>La crisi religiosa de Maragall en els darrers anys</i>	Fundació Joan Maragall "Cristianisme i Cultura"	Barcelona		17	
03/02/2011	Lectures públiques	Club de lectura. Poemes i elogis de Joan Maragall	Ajuntament de Blanes	Blanes		25	
05/02/2011	Activitats educatives	L'Associació de Mestres Rosa Sensat visita l'Arxiu Maragall	Associació Mestres Rosa Sensat	Barcelona		15	
05/02/2011	Espectacles	L'Elogi de la Cançó	Espai Guinovart	Agramunt		100	
06/02/2011	Activitats educatives	Sortida a Núria	Escola Bell-lloc	Girona		50	
09/02/2011	Conferències	Cicle Les idees religioses de Joan Maragall. Conferència <i>L'impacte de la setmana tràgica en Maragall</i>	Fundació Joan Maragall "Cristianisme i Cultura"	Barcelona		10	
11/02/2011	Exposicions	Sol d'hivern. Ombra d'estiu (11/2 a 13/3/2011)	Amics de la Fotografia de Torroella de Montgrí Biblioteca Can Salvador	L'Estartit		500	
13/02/2011	Actes institucionals	Celebració de l'Ametller florit 2011	Cementiris de Barcelona, Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble i Institut de les Lletres Catalanes	Barcelona		75	
15/02/2011	Espectacles	Elogi de la paraula: Joan Maragall	Amics de les Arts i Joventuts Musicals de Terrassa	Terrassa			
15/02/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (15/2 a 14/3/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Ateneu Barcelonès	Barcelona		30.000	
16/02/2011	Conferències	Cicle Les idees religioses de Joan Maragall. Conferència Lectures públiques del Cant espiritual de Maragall	Fundació Joan Maragall "Cristianisme i Cultura"	Barcelona		12	
17/02/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Música, gest i paraula: l'estètica musical de Joan Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Ateneu Barcelonès	Barcelona		70	
21/02/2011	Conferències	Conferència sobre Maragall	Escola Nostra Senyora de Lurdes	Barcelona		30	
21/02/2011	Conferències	Conferència sobre Joan Maragall	Centre Moral de Gràcia	Barcelona		40	
22/02/2011	Activitats educatives	Plantada d'un Faig Maragall	Escola Bell-lloc	Girona			
22/02/2011	Activitats educatives	Joan Maragall, vist per un químic	Escola Bell-lloc	Girona		125	
22/02/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (22/2 a 15/3/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca de Santa Cristina	Santa Cristina d'Aro			
23/02/2011	Activitats educatives	Sortida a la Fageda d'en Jordà	Escola Bell-lloc	Girona		30	
26/02/2011	Conferències	Joan Maragall, la paraula és l'home	AAVV Sagrada Família	Barcelona		38	
26/02/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat"	Conèixerbcn Centre Cultural i Esportiu Xaloc	Barcelona		19	
26/02/2011	Rutes literàries	Ruta literària i artística Rusiñol-Maragall a Sitges	Grup d'Estudis Sitgetans	Sitges		30	
01/03/2011	Edicions	Joan Maragall i Gorina. Semblança biogràfica	Institut d'Estudis Catalans. Secció de Filològica	Barcelona			
01/03/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (1 a 27/3/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Central Xavier Amorós	Reus			
01/03/2011	Exposicions	Escolta, Espanyal... que hi ha algú?. Humor gràfic contemporani comentat per Joan Maragall (1/3 a 15/4/2011)	Col·legi de Periodistes de Catalunya	Barcelona			
01/03/2011	Lectures públiques	Taller de lectura sobre Joan Maragall	Biblioteca Central Xavier Amorós	Reus		7	
02/03/2011	Altres activitats	Lliurament de premis del 13è Mes de la Poesia de la UPC	Servei d'Activitats Socials de la UPC, Univers	Barcelona		55	
02/03/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>"Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular</i>	Institució de les Lletres Catalanes Asproseat. Centre Ocupacional 1981	Barcelona		50	
02/03/2011	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Servei d'Activitats Socials de la UPC, Univers	Barcelona		55	
02/03/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat"	Conèixerbcn Institut Camps Blancs	Barcelona		43	
03/03/2011	Espectacles	A pas de Joan Maragall. Una visió actual de la poesia de Maragall	Centre Cultural La Mercè	Girona		90	
03/03/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat"	Conèixerbcn Institut Cultural del CIC	Barcelona		20	
08/03/2011	Activitats educatives	Conferència <i>Gaudí i Maragall: dos personatges incommensurables</i>	Escola Bell-lloc	Girona		215	
08/03/2011	Lectures públiques	Taller de lectura sobre Joan Maragall	Biblioteca Central Xavier Amorós	Reus		14	
08/03/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat"	Conèixerbcn Institut Alexandre Deulofeu de Figueres	Barcelona		20	
09/03/2011	Edicions	Presentació del llibre <i>Llegir Maragall, ara</i> , de D. Sam Abrams	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		60	
11/03/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Música, gest i paraula: l'estètica musical de Joan Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca de Santa Cristina d'Aro	Santa Cristina d'Aro		20	
11/03/2011	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Espai Betúlia	Badalona		40	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	Pais	Assistents	Total anys
12/03/2011	Espectacles	L'Elogi de la cançó	Auditori de Terrassa	Terrassa		15	
12/03/2011	Exposicions	Col·lectiva 2011: Homenatge a Joan Maragall, a Terrassa (12 a 31/3/2011)	Amics de les Arts i Joventuts Musicals	Terrassa			
12/03/2011	Lectures públiques	Lectura de poemes de Joan Maragall, a Novellón. Inauguració Col·lectiva 2011	Amics de les Arts i Joventuts Musicals de Terrassa	Terrassa			
14/03/2011	Conferències	Barcelona vista per Maragall	Museu d'Història de Barcelona	Barcelona		49	
15/03/2011	Activitats educatives	Contes infantils: "La vaca cega" i altres poemes de Maragall	Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell. Biblioteca del Nord	Sabadell		24	
16/03/2011	Activitats educatives	Contes infantils: "La vaca cega" i altres poemes de Maragall	Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell. Sala de Lectura de La Roureda	Sabadell		27	
16/03/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència "Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Central Xavier Amorós	Reus		8	
16/03/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (16 a 20/3/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Popular d'Uldecona	Uldecona		799	
17/03/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència La Catalunya del canvi de segle en el periodisme de Maragall	Institució de les Lletres Catalanes Ateneu Barcelonès	Barcelona		47	
18/03/2011	Activitats educatives	Conferència El meu avi: Joan Maragall	Escola Bell-lloc	Girona		250	
18/03/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat"	Conèixerbcn Institut del Voltreganès Institut Pere Fontdevila de Gironella	Barcelona		20	
19/03/2011	Conferències	Joan Maragall i el modernisme. III cicle de diàlegs	Biblioteca Víctor Català	L'Escala		36	
19/03/2011	Rutes literàries	Joan Maragall al Ripollès: Sant Joan de les Abadesses, Camprodon i Núria	Institució de les Lletres Catalanes	Sant Joan de les Abadesses Camprodon			
21/03/2011	Activitats educatives	Video dels alumnes de català l'indar al CFA Jacint Verdaguer per commemorar l'Any Maragall	CFA Jacint Verdaguer	Barcelona			
21/03/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència Música, gest i paraula: l'estètica musical de Joan Maragall	Institució de les Lletres Catalanes Centre Cívic Joan Maragall	Sant Just Desvern		22	
21/03/2011	Espectacles	L'Oda infinita. Conferència-concert de Miquel Pujadó	IES Abat Oliba	Ripoll			
21/03/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (21 a 30/3/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Centre Cultural La Mercè	Girona		580	
21/03/2011	Exposicions	La Vaca cega i altres poemes de Joan Maragall (21/3 a 11/4/2011)	Ajuntament de Sabadell. Regidoria de Cultura	Sabadell		4.456	
22/03/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència "Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular	Institució de les Lletres Catalanes Centre Cultural La Mercè	Girona		15	
22/03/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (22 a 8/4/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Ramon Bordes i Estragués	Castelló d'Empúries			
22/03/2011	Lectures públiques	Acte d'homenatge a Joan Maragall a Alcarràs	Ajuntament d'Alcarràs	Alcarràs		220	
22/03/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat"	Conèixerbcn Biblioteca de Cardedeu	Barcelona		25	
23/03/2011	Conferències	Taula rodona "Visions de Joan Maragall. Col·lectiva 2011"	Amics de les Arts i Joventuts Musicals	Terrassa			
23/03/2011	Espais	Creació de la nova Biblioteca Joan Maragall	Ajuntament de Barcelona. Districte de Sarrià - Sant Gervasi	Barcelona		100	
24/03/2011	Activitats educatives	Contes infantils: "La vaca cega" i altres poemes de Maragall	Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell. Biblioteca de Ponent	Sabadell		34	
24/03/2011	Espectacles	L'Oda infinita. Conferència-concert de Miquel Pujadó	IES Gabriela Mistral	Sant Vicenç dels Horts			
24/03/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (24/3 a 10/4/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Pública Maria Barbal	Tremp		6.268	
25/03/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència Música, gest i paraula: l'estètica musical de Joan Maragall	Institució de les Lletres Catalanes L'Agrícola. Centre Artístic del Penedès	Vilafraça del Penedès		100	
26/03/2011	Activitats educatives	Contes infantils: "La vaca cega" i altres poemes de Maragall	Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell. Biblioteca Vapor Badia	Sabadell		32	
26/03/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat"	Conèixerbcn Òmnium Cultural Mataró	Barcelona		25	
28/03/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència Joan Maragall i la paraula viva	Institució de les Lletres Catalanes Institució Cultural del CIC	Barcelona		40	
28/03/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència L'escut brillant de l'èpica. Faust de Goethe i El comte Arnau de Maragall	Institució de les Lletres Catalanes Col·legi Major Universitari Ramon Llull	Barcelona		15	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
29/03/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>La inquietud religiosa de Joan Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Col·legi Bon Salvador	Sant Feliu de Llobregat		80	
29/03/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>La Catalunya del canvi de segle en el periodisme de Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Centre Cultural La Mercè	Girona		14	
29/03/2011	Espectacles	Els dimarts de Maragall 2011: música i literatura. Primera sessió	ESMUC Ajuntament de Barcelona. Districte de Sarrà - Sant Gervasi Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		60	
30/03/2011	Activitats educatives	Activitats de commemoració de l'Any Maragall: exposició, lectura, lliurement de premis-concurs i muntatge poètic (30/3 a 20/4/2011)	Institut Maragall de Barcelona	Barcelona			
31/03/2011	Activitats educatives	Contes infantils: "La vaca cega" i altres poemes de Maragall	Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell. Biblioteca de Can Puiggener	Sabadell		26	
31/03/2011	Espectacles	L'Oda infinita. Conferència-concert de Miquel Pujadó	IES Ramon de la Torre	Torredembarra			
01/04/2011	Activitats educatives	Exposició i concurs de dibuixos escolars sobre poemes de Maragall (1 a 12/04/2011)	Associació Cultural Mare Nostrum	Pineda de Mar		600	
01/04/2011	Activitats educatives	Exposició "Poesia visual" (1 a 30/4/2011)	IES Montscapa d'Olot Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot			
01/04/2011	Edicions	Joan Maragall al Ripollès: Sant Joan de les Abadesses, Camprodon i Núria	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Camprodon Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses Estació de Muntanya de la	Barcelona			
01/04/2011	Edicions	Joan Maragall a Collserola	Institució de les Lletres Catalanes Diputació de Barcelona. Àrea d'Espais Naturals	Barcelona			
01/04/2011	Edicions	Joan Maragall a la Garrotxa i la fageda d'en Jordà	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Santa Pau Institut de Cultura de la	Barcelona			
01/04/2011	Edicions	Joan Maragall a Barcelona i Sitges	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Sitges Biblioteca de Catalunya	Barcelona			
01/04/2011	Edicions	Joan Maragall a la Cerdanya: Puigcerdà i balneari de Senillers	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Puigcerdà Institut d'Estudis Ceretans	Barcelona			
01/04/2011	Edicions	Joan Maragall a Caldes d'Estrac i Blanes	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Blanes Ajuntament de Caldes d'Estrac Associació Arts i Lletres	Barcelona			
01/04/2011	Edicions	Joan Maragall a Tagamanent i al pla de la Calma Tona, Castellterçol i Montserrat	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Castellterçol Ajuntament de Tona Patronat de la Muntanya de Montserrat	Barcelona			
01/04/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (1 a 14/4/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot			
01/04/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (1 a 15/4/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Municipal de Gadesa	Gadesa		1.240	
01/04/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (1 a 25/4/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Municipal i Comarcal Salvador Estrem i Fa	Falset		19	
01/04/2011	Lectures públiques	Recital de Joan Maragall: Horitzó Blavíssim	Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot		21	
02/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall, poeta i ciutadà</i>	Institució de les Lletres Catalanes Grup Editorial Gerd's de Ter	Sarrià de Ter			
02/04/2011	Conferències	Joan Maragall, poeta i ciutadà: una mirada familiar. III cicle de diàlegs	Biblioteca Víctor Català	L'Escala		47	
03/04/2011	Espectacles	Joan Maragall, el ciutadà	Ajuntament de Blanes	Blanes			
03/04/2011	Espectacles	Concert de cant coral "Any Maragall"	Coral La Nova Harmonia	Sallent		150	
03/04/2011	Rutes literàries	Joan Maragall a la Garrotxa i la fageda d'en Jordà	Institució de les Lletres Catalanes	Olot		65	
05/04/2011	Altres activitats	Joan Maragall, la Sagrada Família i Joan Margarit	Junta Constructora del Temple Expiatori de la Sagrada Família	Barcelona		250	
05/04/2011	Altres activitats	Acte d'homenatge a Joan Maragall	Llar de Mossèn Lluís Vidal	Barcelona		120	
05/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Vida, visions i versos. Una semblança de Joan Maragall a través dels escrits</i>	Institució de les Lletres Catalanes Centre Cultural La Mercè	Girona		13	
05/04/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (5 a 26/4/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Marc de Cardona	Cardona			
05/04/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat"	Conèixerbcn Institut de Tona	Barcelona		22	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
06/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall: Catalunya i Espanya</i>	Institució de les Lletres Catalanes Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot		20	
06/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Música, gest i paraula: l'estètica musical de Joan Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Matadepera	Matadepera		65	
07/04/2011	Activitats educatives	Contes infantils: "La vaca cega" i altres poemes de Maragall	Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell. Biblioteca de la Serra	Sabadell		28	
07/04/2011	Activitats educatives	L'hora del conte: "La vaca cega"	Ajuntament de Matadepera	Matadepera		50	
07/04/2011	Activitats educatives	Conferència <i>Joan Maragall: una mirada familiar del poeta i ciutadà</i>	IES Barres i Ones de Badalona	Badalona			
07/04/2011	Activitats educatives	Visites escolars exposició "Joan Maragall, la paraula il·luminada" (7/4 a 10/7/2011)	Diversos centres	Barcelona		1.811	
07/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Vida, visions i versos. Una semblança de Joan Maragall a través dels escrits</i>	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Matadepera	Matadepera		70	
07/04/2011	Espectacles	Anirem a les festes amb el pit ben armat, com a la guerra	LAP / Teatre Principal	Olot		53	
07/04/2011	Exposicions	Joan Maragall, la paraula il·luminada (7/4 a 10/7/2011)	Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona		8.864	
08/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>"Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Comarcal de Blanes	Blanes		10	
08/04/2011	Conferències	Les disfresses del poeta. Joan Maragall dins la seva obra	El Ganxo ONL	Santa Eulàlia de Ronçana		158	
08/04/2011	Lectures públiques	Lectura de poemes de Joan Maragall	Ajuntament de Matadepera	Matadepera		150	
09/04/2011	Espectacles	Maragallades	Ajuntament de Matadepera	Matadepera		150	
09/04/2011	Exposicions	Sol d'hivern. Ombra d'estiu (9/4 a 1/5/2011)	Amics de la Fotografia de Torroella de Montgrí	Calella de la Costa		600	
09/04/2011	Lectures públiques	Poesia als parcs: sessió a l'ermita de Sant Pere de Reixac <i>Poesia als Parcs</i>	Ermita de Sant Pere de Reixac	Sant Pere de Reixac		40	
09/04/2011	Rutes literàries	Passejada pels cirerers florits	Plataforma per la llengua Grup de rapsodes del Centre Moral d'Arenys de Munt	Arenys de Munt		250	
11/04/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (11/4 a 2/5/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Marià Vayreda	Olot			
11/04/2011	Exposicions	Advertiments d'amor. Maragall 1911 (11/4 a 30/10/2011)	Arxiu Històric de la Ciutat	Barcelona		16.609	
12/04/2011	Activitats educatives	Els escolars homenatgen al poeta Maragall	Associació cultural Mare Nostrum	Pineda de Mar			
12/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall: Catalunya i Espanya</i>	Institució de les Lletres Catalanes Centre Cultural La Mercè	Girona		13	
12/04/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (12 a 30/4/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Blanquerna Centre Cultural. Generalitat de Catalunya	Madrid			
13/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>"Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular</i>	Institució de les Lletres Catalanes Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot		15	
13/04/2011	Espectacles	Joan Maragall, el ciutadà	Sala municipal El Torin	Olot		130	
13/04/2011	Lectures públiques	Marató poètica de Joan Maragall	Biblioteca Can Llaurador	Teià		178	
14/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Vida, visions i versos. Una semblança de Joan Maragall a través dels escrits</i>	Institució de les Lletres Catalanes Ateneu Barcelonès	Barcelona		58	
14/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall, poeta i ciutadà</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Marc de Vilalba	Cardedeu		22	
14/04/2011	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	LAP / Teatre Principal	Olot		55	
14/04/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (14/4 a 1/5/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Comarcal Jaume Vila	Mollerussa		118	
14/04/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat"	Conèixerbcn IES Pau Casals	Barcelona		20	
15/04/2011	Altres activitats	Maragall a l'acte de lliurement de Premis de l'IEI 2011	Institut d'Estudis Ilerdencs	Lleida			
16/04/2011	Espectacles	El comte Arnau de Joan Maragall	SAT - Teatre Centre Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot		90	
16/04/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (16 a 30/4/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Sebastià Juan i Arbó	Ampostà		300	
16/04/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat" amb motiu de l'exposició "Joan Maragall, la paraula il·luminada"	Conèixerbcn Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona		8	
18/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall i la paraula viva</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Frederic Alfonso i Orfila	Sentmenat		25	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
18/04/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (18 a 27/4/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Centre Cultural de Cambrils	Cambrils		400	
20/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall i la paraula viva</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Ca l'Oliveres	Lliçà d'Amunt		2	
20/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>La Catalunya del canvi de segle en el periodisme de Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot		17	
22/04/2011	Rutes literàries	Joan Maragall al Ripollès: Sant Joan de les Abadesses, Camprodon i Núria	Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses		10	
23/04/2011	Espectacles	Concert "Maragall i el seu temps"	Associació de Música Olot	Olot		206	
23/04/2011	Lectures públiques	Sant Jordi a l'Ateneu Barcelonès. Lectures públiques en veu alta	Ateneu Barcelonès	Barcelona		30	
24/04/2011	Lectures públiques	Topant de cap	Ajuntament de Blanes	Blanes			
25/04/2011	Edicions (presentació de llibre)	Presentació del llibre <i>La Setmana Tràgica. Tres articles</i> , d'Hilari Raguier al Centre Cultural Blanquerna de Madrid	Blanquerna Centre Cultural. Generalitat de Catalunya	Madrid		30	
26/04/2011	Congressos i jornades	La poètica de Joan Maragall (26 a 28/4/2011)	Pla de formació de zona del servei educatiu del Tarragonès. Serveis territorials d'Ensenyament a Tarragona	Tarragona		11	
26/04/2011	Activitats educatives	Contes infantils: "La vaca cega" i altres poemes de Maragall	Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell. Biblioteca del Sud	Sabadell		24	
26/04/2011	Activitats educatives	Joan Maragall, poesia a l'escola	Escola Pau Claris	La Seu d'Urgell		380	
26/04/2011	Conferències	Taula rodona: "Joan Maragall: aproximació històrico-poètica"	Blanquerna Centre Cultural. Generalitat de Catalunya	Madrid		30	
27/04/2011	Activitats educatives	Celebració de Sant Jordi a l'Escola Thau	Escola Thau	Sant Cugat del Vallès		800	
27/04/2011	Activitats educatives	Conferència <i>El poeta Joan Maragall</i>	Escola Bell-lloc	Girona		350	
27/04/2011	Activitats educatives	Conferència <i>Maragall, el bárbar</i>	Escola Bell-lloc	Girona		150	
27/04/2011	Lectures públiques	Lectura de poemes de Joan Maragall	AV Horts de Miró Centre Civic Llevant	Reus		90	
28/04/2011	Activitats educatives	Contes infantils: "La vaca cega" i altres poemes de Maragall	Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell. Biblioteca dels Safareigs	Sabadell		32	
28/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>La inquietud religiosa de Joan Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Aula d'Extensió Universitària de la Gent Gran de Solsona	Solsona		60	
28/04/2011	Espectacles	L'Elogi de la cançó	Blanquerna Centre Cultural. Generalitat de Catalunya	Madrid		50	
28/04/2011	Espectacles	L'estona que vaig ser poema	Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot		69	
28/04/2011	Espectacles	L'Oda infinita. Conferència-concert de Miquel Pujadó	Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot		52	
29/04/2011	Activitats educatives	Concert "Poemes musicats de Joan Maragall"	Escola de música i dansa	Palafolls		150	
29/04/2011	Activitats educatives	Marató de lectura de Maragall	IES Ramon de la Torre	Torredembarra		71	
29/04/2011	Activitats educatives	Jornada educativa Joan Maragall	Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona		104	
29/04/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall, poeta i ciutadà</i>	Institució de les Lletres Catalanes Associació Cultural Mare Nostrum	Pineda de Mar		90	
29/04/2011	Conferències	Conferència <i>Una mena de fúria</i> sobre Maragall i Pujols	Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot			
29/04/2011	Espectacles	L'Oda infinita. Conferència-concert de Miquel Pujadó	Ateneu Barcelonès	Barcelona		104	
29/04/2011	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Escola Oriol Martorell	Barcelona		50	
29/04/2011	Espectacles	Seqüències per a Maragall	Blanquerna Centre Cultural. Generalitat de Catalunya	Madrid		70	
29/04/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (29/4 a 12/5/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Blanes	Blanes			
29/04/2011	Lectures públiques	Recital de poemes i cançons de Joan Maragall	Associació Cultural Mare Nostrum	Pineda de Mar		130	
29/04/2011	Rutes literàries	Joan Maragall al Ripollès: Sant Joan de les Abadesses, Camprodon i Núria	Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses		50	
30/04/2011	Altres activitats	I Certamen Literari Joan Maragall	Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses. Regidoria de Cultura	Sant Joan de les Abadesses		170	
30/04/2011	Altres activitats	Concurs Literari Joan Maragall per persones amb discapacitat	Asproseat. Centre Ocupacional 1981	Barcelona		49	
30/04/2011	Lectures públiques	Marató poètica de Joan Maragall	Consell Comarcal Alt Empordà	Figueres		150	
30/04/2011	Lectures públiques	4a nit d'Espurnes de poesia	Agrupació Sardanista i Cultural Floricel	Anglès			

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
30/04/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat" amb motiu de l'exposició "Joan Maragall, la paraula il·luminada"	Conèixerbcn Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona		31	
30/04/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat"	Conèixerbcn CNL de l'Alt Penedès i el Garraf	Barcelona		20	
30/04/2011	Rutes literàries	Joan Maragall a Blanes	Ajuntament de Blanes	Blanes		57	
01/05/2011	Edicions	Joan Maragall poemes	Llibres a mida	Mataró			
01/05/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (1 a 15/5/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Marcel·lí Domingo	Tortosa		180	
01/05/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (1 a 26/5/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Joan Miró	Mont-roig del Camp		200	
02/05/2011	Congressos i jornades	Jornada d'estudi «La projection internationale de Joan Maragall»	Seminari d'estudis catalans (SEC) de la Universitat París-Sorbona	París	França	20	
02/05/2011	Activitats educatives	Joan Maragall: Elogi de la paraula	Escola Bell-lloc	Girona		50	
02/05/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (2 a 22/5/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Àngel Guimerà	Matadepera		320	
02/05/2011	Exposicions	Tres amors i tres arts, en homenatge a Joan Maragall (2 a 30/5/2011)	Espai Von Balthasar	Barcelona		300	
04/05/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència Joan Maragall, poeta i ciutadà	Institució de les Lletres Catalanes IES Montserrat Roig	Terrassa		90	
05/05/2011	Conferències	Lectura de "Visions i cants" de Joan Maragall	Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran. Universitat de Tarragona	Vendrell		75	
05/05/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (5 a 22/5/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Berenguer de Bellvis	Bellvis			
05/05/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (5 a 26/5/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Joan Rigau i Sala	Vidreses			
07/05/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència "La ciutat del perdó". El periodisme de Joan Maragall i la Setmana Tràgica	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses		75	
07/05/2011	Espectacles	Concert "Maragall i el seu temps"	Fundació Orfeó Català Palau de la Música Catalana	Barcelona		116	
07/05/2011	Espectacles	Recital Homenatge a en Joan Maragall	El Ganxo PEP i Laia Canal 7 Ajuntament de Santa Eulàlia de Ronçana	Santa Eulàlia de Ronçana		300	
07/05/2011	Espectacles	Concert Homenatge a Joan Maragall	Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses. Regidoria de Cultura	Sant Joan de les Abadesses		75	
07/05/2011	Rutes literàries	Joan Maragall a Tagamanent i pla de la Calma	Ajuntament de Tagamanent	Tagamanent		40	
07/05/2011	Rutes literàries	Joan Maragall a Collserola	Conèixerbcn	Barcelona		6	
09/05/2011	Congressos i jornades	"De Maragall en Trías", lectura a pie de pàgina del llibre <i>El pensament de Joan Maragall</i> d'Eugenio Trías (9 a 18/5/2011)	Círculo Ecuestre	Barcelona		20	
10/05/2011	Activitats educatives	L'Escola Montsagre, d'Horta de Sant Joan, commemora l'Any Maragall	Escola Montsagre	Horta de Sant Joan			
10/05/2011	Espectacles	Els dimarts de Maragall 2011: música i literatura. Segona sessió	ESMUC Ajuntament de Barcelona. Districte de Sarrà-Sant Gervasi Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		90	
10/05/2011	Espectacles	Concert "Maragall i el seu temps"	Associació Joventuts Musicals de Tarragona	Tarragona		355	
10/05/2011	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. <i>Lectura popular de Joan Maragall</i>	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL de Terrassa i Rubí Ràdio Rubí	Rubí			
10/05/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona"	Màster Oficial de Secundària a la Universitat de Barcelona	Barcelona		5	
11/05/2011	Conferències	Lectura del «Cant espiritual» de Joan Maragall a Tarragona	Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran. Universitat de Tarragona	Tarragona		100	
11/05/2011	Espectacles	Setmana de la poesia: Concert d'homenatge a Maragall, Espriu i Hernández	Ajuntament d'Arenys de Mar. Regidoria de Cultura	Arenys de Mar			
12/05/2011	Lectures públiques	Recital de poesies de Joan Maragall	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		50	
13/05/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (13 a 25/5/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Obra Social d'Unnim	Vic			
14/05/2011	Altres activitats	XXXII Concurs per a la Joventut de l'Alt Empordà	Òmnium Cultural - Alt Empordà	Figueres			
14/05/2011	Espectacles	Acte d'homenatge a Joan Maragall dins la clausura del XIVè Cicle de Concerts de Cors i Orquestres Universitaris 2010-2011	Delegació de Pastoral Universitària. Arquebisbat de Barcelona	Barcelona		250	
14/05/2011	Lectures públiques	Marató poètica en homenatge a Joan Maragall	Llibreria Catalònia	Barcelona			

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
14/05/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Collserola" amb motiu de l'exposició "Joan Maragall, la paraula il·luminada"	Conèixerbcn Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona		56	
15/05/2011	Lectures públiques	Un ponent dolçíssim - Homenatge a Joan Maragall	Club de Lectures públiques Artesenc	Artesa de Segre		60	
16/05/2011	Activitats educatives	Conferència <i>El vessant musical de Joan Maragall</i>	Escola Bell-lloc	Girona		200	
16/05/2011	Activitats educatives	Any Maragall al CPNL. <i>Celebració de Sant Jordi i l'Any Maragall a l'ISC de Vilafranca i l'Alt Penedès</i>	Consorci per la Normalització Lingüística. Servei de Català de Vilafranca i l'Alt Penedès	Vilafranca del Penedès			
16/05/2011	Exposicions	Motius maragallians (16 a 20/5/2011)	Asproseat. Centre Ocupacional 1981	Barcelona		250	
16/05/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (16 a 31/5/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca de Roquetes - Mercè Lleixà	Roquetes			
17/05/2011	Congressos i jornades	Els poetes i l'adveniment de la Barcelona moderna, 1840-1936	Arxiu Històric de la Ciutat	Barcelona		36	
17/05/2011	Conferències	Lectura del «Cant espiritual» de Joan Maragall a Tarragona	Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran. Universitat de Tarragona	Reus		130	
17/05/2011	Espectacles	Joan Maragall, el ciutadà	Fundació Casa-Museu Llorenç Vilallonga, Pare Ginart i Blai Bonet	Binissalem		50	
19/05/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>"Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular</i>	Institució de les Lletres Catalanes Ateneu Barcelonès	Barcelona		75	
20/05/2011	Rutes literàries	L'Any Maragall al CPNL. <i>Ruta guiada per la Barcelona de Joan Maragall dels alumnes del SLC de Barberà del Vallès</i>	Conèixerbcn Consorci per la Normalització Lingüística. SLC de Barberà del Vallès	Barcelona		20	
21/05/2011	Espectacles	Concert "Maragall amb so de paraula"	Palau Firal de Congressos de Tarragona	Tarragona			
24/05/2011	Activitats educatives	Concert de la Petita Coral de l'escola Bell-lloc	Escola Bell-lloc	Girona		200	
24/05/2011	Conferències	Joan Maragall: poesia i transcendència	Casal Sant Ildefons	Barcelona			
26/05/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>La inquietud religiosa de Joan Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Centre Catòlic de Blanes	Blanes		20	
26/05/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (26/5 a 12/6/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Municipal Guillem Viladot	Agramunt		855	
27/05/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (27/5 a 9/6/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Obra Social d'Unnim	Manlleu			
27/05/2011	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. <i>Maragall dona veu a les llengües</i>	Consorci per la Normalització Lingüística. Servei de Català d'Olot-la Garrotxa Institut Municipal d'Educació. Àrea de Ciutadania i d'Immigració Centre de Formació d'Adults	Olot		150	
28/05/2011	Rutes literàries	Joan Maragall al Ripollès: Sant Joan de les Abadesses, Camprodon i Núria	Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses			
28/05/2011	Rutes literàries	Joan Maragall al Ripollès: Sant Joan de les Abadesses, Camprodon i Núria	Arts i lletres	Sant Joan de les Abadesses		70	
29/05/2011	Lectures públiques	Remourem la gran tempesta (a cent anys de Joan Maragall)	Patronat d'Estudis Osonencs	Folgueroles			
30/05/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (30/5 a 20/6/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Municipal Pere Blasi	Torroella de Montgrí		4.103	
31/05/2011	Conferències	Joan Maragall, poeta i ciutadà: una mirada familiar.	Aula d'Extensió Universitària de Tàrraga	Tàrraga		187	
31/05/2011	Espectacles	Els dimarts de Maragall 2011: música i literatura. Tercera sessió	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya Ajuntament de Barcelona. Districte de Sarrí Sant Gervasi	Barcelona		120	
01/06/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (1 a 14/6/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Pública Comarcal de Móra d'Ebre	Móra d'Ebre		1.254	
01/06/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (1 a 26/6/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Pública Municipal de Salou	Salou			
03/06/2011	Conferències	Joan Maragall: poeta extasiat, intel·lectual	ACUGA. Aules de Difusió Cultural Garrotxa	Olot		60	
03/06/2011	Conferències	Conferència <i>Una mena de fúria</i> sobre Maragall i Pujols	La Sobregaia Companyia	Berga			
04/06/2011	Lectures públiques	Recital de la poesia completa de Joan Maragall	La Sobregaia Companyia	Berga			
04/06/2011	Rutes literàries	Altres i senderes. Verdaguier i Maragall diuen Barcelona	Museu d'Història de Barcelona (MUHBA) Biblioteca de Catalunya	Barcelona		20	
08/06/2011	Altres activitats	Lliurement de premis. Concurs Literari Joan Maragall per persones amb discapacitat	Asproseat. Centre Ocupacional 1981	Barcelona		200	
09/06/2011	Conferències	Joan Maragall i el cristianisme	Parròquia Crist Rei. Arquebisbat de Tarragona	Reus		100	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
10/06/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (10 a 23/6/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Obra Social d'Unnim	Torelló			
10/06/2011	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. <i>Recital i cantada de poemes de Joan Maragall</i>	Consorci per a la Normalització Lingüística. CNL del Vallès Oriental	Granollers			
14/06/2011	Conferències	Lectura del "Cant espiritual" a la Poble de Mafumet	Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran. Universitat de Tarragona	La Poble de Mafumet		5	
15/06/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (15 a 30/6/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Artur Bladé i Desumvila	Flix		342	
16/06/2011	Activitats educatives	Any Maragall al CPNL. <i>Cbends de curs del Servei Local de Català de Cambrils</i>	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL de l'Àrea de Reus Miquel Ventura	Cambrils		537	
16/06/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència "La ciutat del perdó". <i>El periodisme de Joan Maragall i la Setmana Tràgica</i>	Institució de les Lletres Catalanes Ateneu Barcelonès	Barcelona		52	
16/06/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (16/6 a 3/7/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Pública de Lleida	Lleida		500	
16/06/2011	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. <i>Figueres cbu el curs amb poemes de Maragall i la música tradicional de De Calaix</i>	Consorci per a la Normalització Lingüística. CNL del Girona	Figueres			
17/06/2011	Altres activitats	L'Any Maragall al CPNL. <i>Gimcana Tastallengües de l'Any Joan Maragall a Badia del Vallès</i>	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL Badia del Vallès	Badia del Vallès		100	
17/06/2011	Exposicions	Escolta, Espanyal... que hi ha algú?. Humor gràfic contemporani comentat per Joan Maragall (17/6 a 17/7/2011)	Col·legi de Periodistes de Catalunya Institut d'Estudis Ilerdencs	Lleida		1.009	
18/06/2011	Espectacles	Els dimarts de Maragall 2011: música i literatura. Quarta sessió	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya Biblioteca "Beat Domènec Castellet" d'Esparreguera	Barcelona		90	
19/06/2011	Exposicions	Sol d'hivern. Ombra d'estiu	Amics de la Fotografia de Torroella de Montgrí Gat Bornaix	Sant Miquel de Cruïlles		200	
20/06/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència "La ciutat del perdó". <i>El periodisme de Joan Maragall i la Setmana Tràgica</i>	Institució de les Lletres Catalanes Associació Amics Gironins de Verdguer	Girona		70	
20/06/2011	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. <i>Festa de fi dels cursos de Reus del CNL de l'Àrea de Reus Miquel Ventura i d'Òmnium Cultural</i>	Consorci per a la Normalització Lingüística. CNL de l'Àrea de Reus Miquel Ventura Òmnium Cultural	Reus			
21/06/2011	Lectures públiques	Homenatge a Joan Maragall en el centenari de la seva mort	AGEVO - Aula d'Extensió Universitària per a la Gent Gran del Vallès Oriental	Granollers		67	
23/06/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (23/6 a 14/7/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Ramon Vidal	Besalú		150	
23/06/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (23/6 a 24/7/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca de Linars del Vallès	Linars del Vallès		550	
24/06/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (24/7 a 7/7/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Obra Social d'Unnim	Balenyà			
25/06/2011	Espectacles	Joan Maragall i Josep Palau i Fabre	Fundació Palau	Caldes d'Estrac		106	
26/06/2011	Espectacles	Amb la paraula cantada	Fundació Palau	Caldes d'Estrac		40	
26/06/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (26/6 a 17/7/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Districte 2	Terrassa			
26/06/2011	Rutes literàries	Joan Maragall i Caldes	Arts i lletres	Caldes d'Estrac			
28/06/2011	Conferències	Verdaguer i Maragall, traduïts i llegits per J. W. Millard	Fundació Jacint Verdaguer	Folgueroles			
29/06/2011	Actes acadèmics	Lectura de "Visions i cants" de Joan Maragall (19/6 a 6/7/2011)	Serveis Territorials d'Ensenyament a Tarragona	Tarragona		12	
29/06/2011	Altres activitats	Premi Josep Escobar de Còmic i Il·lustració. Lliurement de premis	Ajuntament de Granollers Col·lectiu El Colador amb la col·laboració de l'Escola de Còmic Joso, llibreria La Gralla i Ediciones B	Granollers			
01/07/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (1 a 25/7/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Comarcal Josep Conangla i Fontanilles	Montblanc		150	
02/07/2011	Espectacles	Concert "Maragall i el seu temps"	Nits Culturals Sant Pere Sallavina	Sant Pere Sallavina			
07/07/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>La inquietud religiosa de Joan Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Comarcal Josep Conangla i Fontanilles	Montblanc		12	
07/07/2011	Espectacles	Concert "Maragall i el seu temps"	Ajuntament de Matadepera	Matadepera		103	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
07/07/2011	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. <i>La natura en la poesia de Joan Maragall</i>	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL del Maresme	Mataró			
08/07/2011	Conferències	El comte Arnau del segle XXI	Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses			
08/07/2011	Espectacles	Concert "Maragall i el seu temps"	Association Jean-Pierre Cavaille autour de l'orgue de l'Eglise de Vinçà	Vinçà		103	
08/07/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (8/7 a 4/8/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Monestir Sant Pere de Casserres	Masies de Roda			
14/07/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall: Catalunya i Espanya</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Comarcal Josep Conangla i Fontanilles	Montblanc		10	
14/07/2011	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. <i>La poesia de Joan Maragall: poemes cívics</i>	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL del Maresme	Mataró			
15/07/2011	Altres activitats	Maragall al 29 Festival Internacional de Música de Cantonigròs	Festival Internacional de Música de Cantonigròs	Cantonigròs			
16/07/2011	Espectacles	Espectacle de dansa "Comte Arnau"	Cercle de Cultura Tradicional i Popular Marboleny i Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses			
18/07/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (18/7 a 8/8/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Comarcal del Pla de l'Estany	Banyoles		300	
21/07/2011	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. Joan Maragall: "Entre la terra i el cel"	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL del Maresme	Mataró			
23/07/2011	Espectacles	Xabier Ribalts canta Màrius Torres i Joan Maragall	Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses			
30/07/2011	Espectacles	El Comte Arnau de Joan Maragall	Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses SAT Teatre Centre	Sant Joan de les Abadesses		270	
30/07/2011	Exposicions	Sol d'hivern. Ombra d'estiu (30/7 a 1/9/2011)	Amics de la Fotografia de Torroella de Montgrí	Torroella de Montgrí		300	
31/07/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència "La ciutat del perdó". <i>El periodisme de Joan Maragall i la Setmana Tràgica</i>	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Sort	Sort		40	
01/08/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (1 a 26/8/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Mestra Maria Antònia	Torredembarra			
02/08/2011	Actes acadèmics	XIX World Congress: Bridging Cultures	International Federation of Translators / Fédération Internationale des Traducteurs (FIT)	San Francisco	Estats Units d'Amèrica		
11/08/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (11/8 a 1/9/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Víctor Català	L'Escala			
14/08/2011	Espectacles	10è Estiu Bandoler de Viladrau. Nit de Nyerros i Cadells	Centre Cultural Europeu de la Natura Ajuntament de Viladrau	Viladrau			
18/08/2011	Altres activitats	Vida i poble: la paraula de Joan Maragall en el seu centenari	Universitat Catalana d'Estiu	Prada de Conflent	França	200	
21/08/2011	Congressos i jornades	Dues commemoracions: Josep M. de Sagarra (1894-1961) i Joan Maragall (1860-1911) (21 a 24/8/2011)	Universitat Catalana d'Estiu	Prada de Conflent	França	25	
21/08/2011	Congressos i jornades	Música i patrimoni musical als Països Catalans (21 a 24/8/2011)	Universitat Catalana d'Estiu	Prada de Conflent	França	20	
31/08/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (31/8 a 21/9/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Montcada i Reixac SLC de Montcada i Reixac	Montcada i Reixac			
01/09/2011	Edicions	Joan Maragall, paraula i pensament	Publicacions de la Càtedra Ferrater Mora. Noms de la filosofia catalana, 7	Girona			
01/09/2011	Edicions	Cartes del festeig	Edicions de la ela geminada	Girona			
01/09/2011	Edicions	Catàleg "Joan Maragall. La paraula il·luminada / La paraula il·luminada"	AC/E	Madrid			
01/09/2011	Espectacles	Maragall íntim	Biblioteca de Vila-seca	Vila-seca		60	
01/09/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (1 a 25/9/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Pública de Vila-seca	Vila-seca			
01/09/2011	Exposicions	Escolta. Espanyal... que hi ha algú?. Humor gràfic contemporani comentat per Joan Maragall (1/9 a 11/11/2011)	Col·legi de Periodistes de Catalunya - Girona	Girona			
01/09/2011	Audiovisual	Documental de Pau Nadal <i>Joan Maragall. L'oda infinita</i>	Biblioteca de Catalunya				
05/09/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (5 a 18/9/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Tres Roques. Centre de formació permanent	Mataró			
05/09/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (5 a 26/9/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Miquel Martí i Pol	Sant Gregori		57	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
08/09/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (8 a 25/9/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Marquès d'Olivart	Les Borges Blanques		236	
09/09/2011	Congressos i jornades	El topònim com a 'paraula viva'. Una reivindicació, des de l'onomàstica, de Joan Maragall al I Congrés de la Societat d'Onomàstica	Societat d'Onomàstica	Barcelona			
09/09/2011	Espectacles	Com si entrés en una pàtria	Biblioteca Beat Domènec Castellet	Esparreguera			
10/09/2011	Conferències	Maragall, el bàrbar	Ajuntament d'Amer	Amer		40	
11/09/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Vida, visions i versos. Una semblança de Joan Maragall a través dels escrits</i>	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Torroella de Montgrí	Torroella de Montgrí		100	
12/09/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>"La ciutat del perdó". El periodisme de Joan Maragall i la Setmana Tràgica</i>	Institució de les Lletres Catalanes Casa Orlandai	Barcelona		33	
12/09/2011	Espectacles	Concert Homenatge a Joan Maragall	Casa Orlandai	Barcelona			
14/09/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall, poeta i ciutadà</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Pública de Banyoles	Banyoles		35	
15/09/2011	Activitats educatives	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya. Visites guiades per a escoles (Curs 2010-2011)	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		2.000	
15/09/2011	Activitats educatives	Programa El gust per la lectura. Conferència <i>Visions i cançons, més enllà del catalanisme</i> (Curs 2010-2011)	Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament	Barcelona		1.114	
15/09/2011	Activitats educatives	Maragall als cursos del CNL Vallès Occidental 3 (Curs 2010-2011)	Consorci per la Normalització Lingüística. CNL Vallès Occidental 3	Cerdanyola del Vallès			
15/09/2011	Activitats educatives	Activitats entorn Maragall (Curs 2010-2011)	Mireia Centre d'Estudis	Montgat		110	
15/09/2011	Activitats educatives	Activitats Escola Thau: racó d'en Joan Maragall i Maragall versió 2.0 (Curs 2010-2011)	Escola Thau	Sant Cugat del Vallès			
16/09/2011	Altres activitats	Homenatge a Maragall a la Nit de poetes 2011, a Girona	Coordinadora Nit de poetes Amics de la UNESCO de Girona	Girona		320	
19/09/2011	Activitats educatives	Exposició al voltant de la poesia de Joan Maragall a l'Espai Bonnemaison (19 a 30/9/2011)	Diputació de Barcelona. Escola de la dona	Barcelona			
20/09/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (20/9 a 3/10/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Fundació Clear - Residència SAITS	Vic			
21/09/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>"Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular</i>	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Montcada i Reixac	Montcada i Reixac		10	
22/09/2011	Exposicions	Joan Maragall, la paraula il·luminada (22/9 a 13/11/2011)	Institució de les Lletres Catalanes AC/E	Madrid			
23/09/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>"Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Marquès d'Olivart	Les Borges Blanques		40	
27/09/2011	Congressos i jornades	I Congrés Internacional Joan Maragall (27 a 30/9/2011)	Universitat de Barcelona Universitat Autònoma de Barcelona Universitat Pompeu Fabra AC/E	Barcelona		188	
27/09/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (27/9 a 18/10/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Bac de Roda	Roda de Ter			
29/09/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Música, gest i paraula: l'estètica musical de Joan Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Antònia Adroher	Girona		5	
29/09/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (29/9 a 16/10/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Sant Agustí	La Seu d'Urgell		75	
29/09/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (29/9 a 20/10/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Antònia Adroher	Girona			
01/10/2011	Edicions	Joan Maragall i la Universitat de Barcelona	Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona	Barcelona			
01/10/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat" amb motiu del I Congrés Internacional Joan Maragall	Conèixerbcn Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona			
03/10/2011	Espectacles	Maragall a casa (3/10 a 20/12/2011)	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		1.364	
05/10/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall, poeta i ciutadà</i>	Institució de les Lletres Catalanes Aula d'Extensió Universitària de Sant Quirze del Vallès	Sant Quirze del Vallès		24	
05/10/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall: Catalunya i Espanya</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Pública de Lleida	Lleida		30	
05/10/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat. Exposició al TNC amb motiu de l'espectacle "El comte Arnau" (5 a 30/10/2011)	Teatre Nacional de Catalunya Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona		9.574	
05/10/2011	Espectacles	El Comte Arnau (5 a 30/10/2011)	Teatre Nacional de Catalunya	Barcelona		9.574	
06/10/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>"Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular</i>	Institució de les Lletres Catalanes Col·legi Xaloc	L'Hospitalet del Llobregat		92	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
06/10/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall i la paraula viva</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca l'Escorxador	Sant Celoni		20	
06/10/2011	Audiovisual	Projecció del documental <i>Joan Maragall. L'oda infinita</i>	Biblioteca Pública de Lleida Biblioteca de Catalunya	Lleida			
07/10/2011	Conferències	La literatura de Joan Maragall	Associació Amics del Roser	Vilallonga del Camp		60	
07/10/2011	Audiovisual	Projecció del documental <i>Joan Maragall. L'oda infinita</i>	Biblioteca Pública de Tarragona Biblioteca de Catalunya	Tarragona			
10/10/2011	Conferències	Art, literatura i pensament versus contemporaneïtat: Antoni Gaudí, Joan Maragall...	Fundació Joan Maragall	Barcelona		175	
13/10/2011	Congressos i jornades	La relació entre Miquel de Unamuno i Joan Maragall (13/10 a 21/12/2011)	Aules d'Extensió Universitària per a la Gent Gran. Universitat de Barcelona	Barcelona		150	
14/10/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>"Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Sant Agustí	La Seu d'Urgell		6	
14/10/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (14/10 a 8/11/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Institut Jaume I	Salou		100	
15/10/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall i la paraula viva</i>	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Besalú	Besalú		24	
15/10/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall: Catalunya i Espanya</i>	Institució de les Lletres Catalanes Club de Lectures públiques Artesc	Artesa de Segre		15	
17/10/2011	Audiovisual	Projecció del documental <i>Joan Maragall. L'oda infinita</i>	Ateneu Barcelonès Biblioteca de Catalunya	Barcelona			
18/10/2011	Conferències	Joan Maragall, un intel·lectual davant un món que canvia	Aula de Cultura de Cardedeu	Cardedeu		100	
18/10/2011	Edicions (presentació de llibre)	Presentació del llibre <i>Cartes del festeig</i>	Edicions de la ela geminada	Girona			
19/10/2011	Espectacles	Concert i enregistrament del nou CD de Miquel Pujadó, "Maragall, paraula viva" a la Nova Jazz Cava de Terrassa	Nova Jazz Cava de Terrassa	Terrassa		400	
19/10/2011	Audiovisual	<i>Maragall, paraula viva</i> . El nou treball de Miquel Pujadó					
20/10/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Vida, visions i versos. Una semblança de Joan Maragall a través dels escrits</i>	Institució de les Lletres Catalanes Centre Comarcal Lleidatà	Barcelona		25	
20/10/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Lectura d'una traducció de Joan Maragall: Les "Vidas de santos" d'Ernest Hello</i>	Institució de les Lletres Catalanes Ateneu Barcelonès	Barcelona		43	
20/10/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall i la paraula viva</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca del Centre de Lectura de Reus	Reus		27	
20/10/2011	Lectures públiques	La Secció Filològica de l'IEC commemora el centenari	Institut d'Estudis Catalans. Secció Filològica	Alcoi		165	
20/10/2011	Lectures públiques	Recital "Deu instants de Joan Maragall"	Societat La Principal Òmnium Cultural Alt Penedès	Vilafranca del Penedès		100	
21/10/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall: Catalunya i Espanya</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca de Piera	Piera		12	
21/10/2011	Conferències	Col·loqui sobre El comte Arnau	Teatre Nacional de Catalunya	Barcelona		180	
24/10/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (24/10 a 13/11/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Can Mulà	Mollet del Vallès			
24/10/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (24/10 a 14/11/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Municipal Emília Xargay	Sarrià de Ter			
29/10/2011	Lectures públiques	Maragall versos/versus Poetes	SAT - Teatre Centre amb la col·laboració de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses	Sant Joan de les Abadesses			
29/10/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat"	Conèixerbcn Biblioteca Vicente Aleixandre	Barcelona		20	
29/10/2011	Rutes literàries	Ruta "Joan Maragall a Barcelona ciutat"	Conèixerbcn Institut Maria Aurèlia Capmany de Cornellà de l'Urbregat	Barcelona		25	
30/10/2011	Audiovisual	Projecció del documental <i>Joan Maragall. L'oda infinita</i>	Biblioteca Pública de Girona Biblioteca de Catalunya	Girona			
01/11/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (1 a 24/11/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Pública Terra Baixa	Vendrell		12.266	
06/11/2011	Altres activitats	L'any Maragall a Muntanya	Agrupació Cultural Folklorica Barcelona	Sant Pere de Casserres		100	
07/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>"Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Mestre Martí Tauler	Rubí		43	
07/11/2011	Edicions (presentació de llibre)	Presentació del llibre <i>Cartes del festeig</i>	Edicions de la ela geminada Llibreria 22	Girona			
08/11/2011	Altres activitats	Acte d'homenatge a Joan Maragall	Biblioteca del CP Homes de Barcelona	Barcelona		100	
08/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall: Catalunya i Espanya</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Pública de Tarragona	Tarragona		15	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
09/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall, poeta i ciutadà</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Pública Terra Baixa	Vendrell		40	
10/11/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (10 a 16/11/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Escola Frederic Mistral-Tècnic Eulàlia	Barcelona		240	
10/11/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (10 a 27/11/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Salvador Espriu	Linyola			
11/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>"La ciutat del perdó". El periodisme de Joan Maragall i la Setmana Tràgica</i>	Institució de les Lletres Catalanes Fundació Rubió Tudurí-Andròmaco	Maó		30	
13/11/2011	Espectacles	Recital-Homenatge Joan Maragall al Palau de la Música Catalana	Associació Catalana d'Intèrprets de Música Clàssica	Barcelona		100	
14/11/2011	Exposicions	Escolta. Espanyal... que hi ha algú?. Humor gràfic contemporani comentat per Joan Maragall (14 a 30/11/2011)	Col·legi de Periodistes de Catalunya / Centre de Recursos per a l'Aprenentatge (CRAI) de la Universitat Rovira i Virgili	Tarragona			
15/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall, poeta i ciutadà</i>	Institució de les Lletres Catalanes Centre Comarcal Lleidatà	Barcelona		10	
16/11/2011	Espectacles	Recital poèticomusical a l'entorn de l'obra de Maragall	Biblioteca Pública Terra Baixa Ajuntament del Vendrell. Regidoria de Cultura	Vendrell		85	
17/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall: Catalunya i Espanya</i>	Institució de les Lletres Catalanes Ateneu Barcelonès	Barcelona		140	
17/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Vida, visions i versos. Una semblança de Joan Maragall a través dels escrits</i>	Institució de les Lletres Catalanes CNL Sant Vicenç dels Horts	Sant Vicenç dels Horts		11	
17/11/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (17 a 23/11/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Escola Avenç	Sant Cugat del Vallès		235	
17/11/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (17/11 a 9/12/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Lluís Barceló i Bou	Palamós		5.400	
17/11/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (17/11 a 11/12/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca de Polinyà	Polinyà		3.750	
17/11/2011	Lectures públiques	"Si el món ja és tan formós..." Homenatge a Joan Maragall	Associació d'Amics Ca l'Arenas	Mataró		80	
18/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>"La ciutat del perdó". El periodisme de Joan Maragall i la Setmana Tràgica</i>	Institució de les Lletres Catalanes Universitat Jaume I	Castelló de la Plana		95	
18/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Vida, visions i versos. Una semblança de Joan Maragall a través dels escrits</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Salvador Espriu	Linyola		15	
22/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>La inquietud religiosa de Joan Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Col·legi Xaloc	L'Hospitalet del Llobregat		92	
23/11/2011	Lectures públiques	Tertúlia literària: "Poemes i elogis", de Joan Maragall	Ajuntament del Vendrell. Regidoria de Cultura Biblioteca Pública Terra Baixa	Vendrell		32	
24/11/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (24 a 30/11/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Escola Ramon Fuster	Bellaterra		225	
25/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>"Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Jaume Vicens Vives	Roses		15	
25/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Vida, visions i versos. Una semblança de Joan Maragall a través dels escrits</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Municipal de Gandesa	Gandesa		11	
25/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>"La ciutat del perdó". El periodisme de Joan Maragall i la Setmana Tràgica</i>	Institució de les Lletres Catalanes Institut d'Estudis Eivissencs	Eivissa		30	
28/11/2011	Conferències	Joan Maragall y los clásicos a Madrid	Fundación Pastor	Madrid		10	
29/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>L'escut brillant de l'èpica. Faust de Goethe i El comte Arnau de Maragall</i>	Institució de les Lletres Catalanes Casa de Catalunya a Perpinyà	Perpinyà		30	
30/11/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Joan Maragall, poeta i ciutadà</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Pública de Girona	Girona		50	
01/12/2011	Edicions	Excelsior. Antologie poetică	Editura Meronia	Bucarest, Romania			
01/12/2011	Edicions	Reedició de "Joan Maragall: Un assaig" de Josep Pla	Edicions Destino	Barcelona			
01/12/2011	Edicions	Catàleg "Maragall, el terror espiritual"	Biblioteca de Catalunya	Barcelona			
01/12/2011	Espectacles	Presentació del nou treball de Miquel Pujadó, "Maragall, paraula viva"	Torre del Palau (Ajut a estudiants del Tercer Món) Vida i Pau	Terrassa			
01/12/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (1 a 31/12/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Municipal Marta Mata	Cunit		5.017	
02/12/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència <i>Vida, visions i versos. Una semblança de Joan Maragall a través dels escrits</i>	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca d'Alaior	Alaior		54	

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
05/12/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència "Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular	Institució de les Lletres Catalanes Casa de Catalunya a Perpinyà	Perpinyà		30	
12/12/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (12 a 27/12/2011)	Institució de les Lletres Catalanes Esglésies de Sant Pere	Terrassa			
12/12/2011	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (12/12 a 2/1/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Pública Octavi Viader i Margarit	Sant Feliu de Guixols			
13/12/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència Joan Maragall, poeta i ciutadà	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Central d'Igualada	Igualada		100	
14/12/2011	Exposicions	Maragall, el terror espiritual (14/12 a 14/1/2012)	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		350	
15/12/2011	Conferències	Conferència Vida nova en Maragall amb motiu de l'exposició "Maragall, el terror espiritual"	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		75	
16/12/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència Vida, visions i versos. Una semblança de Joan Maragall a través dels escrits	Institució de les Lletres Catalanes Till-Tall grup de teatre	Llinars del Vallès		38	
16/12/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència Joan Maragall, poeta i ciutadà	Institució de les Lletres Catalanes Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot	Olot		95	
16/12/2011	Conferències	"Joan Maragall, cent anys després: la llengua i la pàtria"	Ajuntament d'Aitona Òmnium Cultural - Ponent Lleida	Aitona		25	
16/12/2011	Espectacles	Paisatges gironins de Joan Maragall	Teatre La Sitja de Fornells de la Selva Ajuntament de Fornells de la Selva Amics de la UNESCO de Girona	Fornells de la Selva			
17/12/2011	Espectacles	Maragall'11	Tramateatre	Esparreguera		20	
17/12/2011	Espectacles	Concert. Cantata de Nadal	Camerata Sant Cugat	Tremp		400	
18/12/2011	Espectacles	Maragall'11	Tramateatre	Esparreguera		20	
18/12/2011	Espectacles	Concert Homenatge a Joan Maragall de Miquel Pujadó	Ullastrell, vida i pau	Ullastrell		100	
18/12/2011	Espectacles	Concert. Cantata de Nadal	Camerata Sant Cugat	Sant Cugat del Vallès		400	
18/12/2011	Lectures públiques	Maragall a Festa poètica de La Marató, al brull	Comissió de Festes del Brull	El Brull		50	
19/12/2011	Actes institucionals	Clausura de l'Any Maragall amb motiu de la commemoració del centenari de la mort del poeta	Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya Institució de les Lletres Catalanes Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble	Barcelona		190	
19/12/2011	Congressos i jornades	Giornata Joan Maragall	Universit� degli Studi di Roma "La Sapienza"	Roma		40	
19/12/2011	Altres activitats	Homenatge a Joan Maragall a les Esglésies de Sant Pere de Terrassa	Parròquia de Sant Pere, amb la col·laboració de la regidoria de Cultura. Museu de Terrassa	Terrassa			
20/12/2011	Altres activitats	Maragall ser� present a la 61a Nit de Santa Ll�cia, la Festa de les Lletres Catalanes	Òmnium Cultural	Barcelona		1.400	
20/12/2011	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència Joan Maragall i la paraula viva	Institució de les Lletres Catalanes Parròquia de Sant Pere	Terrassa		120	
20/12/2011	Conferències	Taula rodona "Joan Maragall i la cultura balear"	Espai Mallorca	Barcelona		30	
20/12/2011	Audiovisual	Documental Una flama al cor, de Josep M. Ma�n�	Benec� Produccions	Barcelona			
20/12/2011	Audiovisual	Especial Maragall	Saber y ganar - TVE2	Barcelona			
20/12/2010	Activitats educatives	L'Any Joan Maragall a l'IES Barres i Ones de Badalona (20/12 a 21/2/2011)	IES Barres i Ones de Badalona	Badalona			
21/12/2011	Activitats educatives	"Tots som Maragall", homenatge al poeta	IES Alexandre Satorras	Mataró		600	
21/12/2011	Conferències	Maragall-Unamuno: una correspondència peculiar	Ateneo de Madrid	Madrid		60	
22/12/2011	Conferències	Conferència Vides de Maragall amb motiu de l'exposició "Maragall, el terror espiritual"	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		75	
22/12/2011	Espectacles	Maragall'11	Tramateatre	Esparreguera		20	
23/12/2011	Espectacles	Maragall'11	Tramateatre	Esparreguera		20	427.902
2012 01/01/2012	Exposicions	Als cims celestials. De Núria als Pirineus (1 al 8/1/2012)	Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya Estació de Muntanya de la Vall de Núria	Núria		6.093	
01/01/2012	Audiovisuals	"L'Elogi de la can�o", nou CD d'Ignasi Roda					
05/01/2012	Congressos i jornades	Joan Maragall: Work and Times - Still Counting (5 a 8/1/2012)	North American Catalan Society (NACS)	Seattle, Washington	Estats Units d'Am�rica		
05/01/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (5 a 26/1/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Julià Cutiller	Llagostera			

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	Pais	Assistents	Total anys
10/01/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (10 a 23/1/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda	Santa Perpètua de Mogoda			
12/01/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (12 a 29/1/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Central Comarcal de Tàrraga	Tàrraga			
13/01/2012	Espectacles	Maragall'11	Tramateatre	Esparreguera		20	
14/01/2012	Espectacles	Maragall'11	Tramateatre	Esparreguera		20	
15/01/2012	Espectacles	Maragall'11	Tramateatre	Esparreguera		20	
19/01/2012	Conferències	Clicle Llegir Maragall. Conferència "La ciutat del perdó". El periodisme de Joan Maragall i la Setmana Tràgica	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda	Santa Perpètua de Mogoda		40	
22/01/2012	Espectacles	Maragall a casa (22/1 a 30/6/2012)	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		710	
27/01/2012	Espectacles	Presentació del nou treball de Miquel Pujadó, "Maragall, paraula viva"	FNAC Illa Diagonal	Barcelona		70	
29/01/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (29/1 a 7/2/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Escola Frederic Mistral-Tècnic Eulàlia	Barcelona		225	
01/02/2012	Edicions	Les idees religioses de Joan Maragall	Fundació Joan Maragall	Barcelona			
06/02/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (6/2 a 4/3/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Central de Terrassa	Terrassa		12.000	
08/02/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (8 a 15/2/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Escola Avenç	Sant Cugat del Vallès		240	
12/02/2012	Actes institucionals	Celebració de l'Ametller florit 2012	Cementiris de Barcelona, Associació Família de Joan Maragall i Clara Noble i Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona		40	
15/02/2012	Lectures públiques	Any Maragall al CPNL. Club de lectura de Tan de Gust de conèixer-lo, senyor Maragall	Biblioteca Francesca Bonnemaison Consorci per la Normalització Lingüística Centre de Normalització	Barcelona		8	
16/02/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (16 a 23/2/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Escola Ramon Fuster	Bellaterra		235	
18/02/2012	Lectures públiques	"Si el món ja és tan formós..."	Centre Atlètic Laietània	Mataró		56	
24/02/2012	Lectures públiques	Enric d'Otterdingen de Novalis	Centre Comarcal Lleidetà	Barcelona		25	
27/02/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (27/2 a 10/3/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Plataforma per la Llengua - Maresme Centre Cívic Premià de Mar	Premià de Mar		1.448	
02/03/2012	Exposicions	Sol d'hivern. Ombra d'estiu (2 a 17/3/2012)	Amics de la Fotografia de Torroella de Montgrí	Granollers		220	
08/03/2012	Conferències	Clicle Llegir Maragall. Conferència "La ciutat del perdó". El periodisme de Joan Maragall i la Setmana Tràgica	Institució de les Lletres Catalanes Institut d'Estudis Vallencs	Valls		30	
08/03/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (8/3 a 8/4/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Municipal de Cervelló	Cervelló			
12/03/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (12 a 24/3/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Pública Gual i Pujadas	Canet de Mar		3.951	
14/03/2012	Conferències	Clicle Llegir Maragall. Conferència Vida, visions i versos. Una semblança de Joan Maragall a través dels escrits	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Municipal de Cervelló	Cervelló		49	
15/03/2012	Conferències	Clicle Llegir Maragall. Conferència "Una veu encara viva", Joan Maragall i la poesia popular	Institució de les Lletres Catalanes Institut Font del Ferro de Palafolls	Palafolls		50	
19/03/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (19/3 a 1/4/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Palau-solità i Plegamans	Palau-solità i Plegamans		410	
19/03/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (19/3 a 10/4/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Lambert Mata	Ripoll		150	
26/03/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (26/3 a 5/4/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Plataforma per la Llengua - Maresme Centre Cultural Calisay d'Arenys de Mar	Arenys de Mar			

Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	País	Assistents	Total anys
27/03/2012	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència Joan Maragall, poeta i ciutadà	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Palau-solità i Plegamans	Palau-solità i Plegamans		10	
01/04/2012	Edicions	Vistes al mar. Una mostra de diversitat lingüística a l'Hospitalet. Les llengües de la ciutat	Centre d'Estudis de L'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat			
03/04/2012	Conferències	Pyrenades 2012 a la Vall d'Aran. Conferència Literatura i poesia als Pirineus. En Joan Maragall	PyrenMuseu Ajuntament de Naut Aran amb el suport de l'Idapa i del Consell General d'Aran	Salardú (Vall d'Aran)		20	
10/04/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (10 a 19/4/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Plataforma per la Llengua - Maresme Institut Tres Turons	Arenys de Mar		525	
12/04/2012	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència L'escut brillant de l'èpica. Faust de Goethe i El comte Arnau de Maragall	Institució de les Lletres Catalanes Institut d'Estudis Vallencs	Valls		45	
12/04/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (12/4 a 3/5/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Salvador Raurich	Begur		186	
12/04/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (12/4 a 12/5/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca El Castell	Vacarisses			
13/04/2012	Espectacles	Presentació del nou treball de Miquel Pujadó, "Maragall, paraula viva"	FNAC Diagonal Mar	Barcelona			
16/04/2012	Edicions	Presentació del llibre Vistes al mar. Una mostra de diversitat lingüística a l'Hospitalet. Les llengües de la ciutat	Centre d'Estudis de L'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat		50	
18/04/2012	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència Vida, visions i versos. Una semblança de Joan Maragall a través dels escrits	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Martorell	Martorell		60	
21/04/2012	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència Joan Maragall, poeta i ciutadà	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Selva del Camp	Selva del Camp		30	
21/04/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (21/4 a 4/5/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Ajuntament de Selva del Camp	Selva del Camp		500	
22/04/2012	Lectures públiques	"Si el món ja és tan formós..."	Sala Cabanyes	Mataró			
23/04/2012	Conferències	Col·loqui sobre l'espectacle "Maragall a casa"	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona			
25/04/2012	Espectacles	Presentació del CD "L'elogi de la cançó" d'Ignasi Roda	Teatre Museu el Rei de la Màgia	Barcelona		100	
02/05/2012	Espectacles	La màgia de la poesia i la cançó	Teatre Museu el Rei de la Màgia	Barcelona			
07/05/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (7 a 18/5/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Consorci per la Normalització Lingüística. CNL de Tarragona	Tarragona			
08/05/2012	Audiovisuals	La Música d'Europa	Comissió Europea Fundació Catalunya Europa	Barcelona			
09/05/2012	Espectacles	Presentació del nou treball de Miquel Pujadó, "Maragall, paraula viva"	Òmnium Cultural	Barcelona		80	
09/05/2012	Espectacles	La màgia de la poesia i la cançó	Teatre Museu el Rei de la Màgia	Barcelona			
10/05/2012	Conferències	Cicle Llegir Maragall. Conferència Vida, visions i versos. Una semblança de Joan Maragall a través dels escrits	Institució de les Lletres Catalanes CNL de L'Hospitalet	L'Hospitalet de Llobregat		50	
13/05/2012	Espais	Acte en recordança de Joan Maragall	Agrupació Sardanista LA MOLA Agrupació Coral de Matadepera Amics del Teatre de Matadepera Centre Excursionista de Mura Col·lectiu d'Art de Matadepera El Cau - Agrupació Escolta i Guia Abat Escarré	Coll d'Eres, Terrassa		200	
21/05/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (21 a 29/5/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Institut d'Estudis Vallencs	Valls			
22/05/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (22/5 a 2/6/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Centre Cívic Cotxeres Borrell	Barcelona			
05/06/2012	Espectacles	Presentació del nou treball de Miquel Pujadó, "Maragall, paraula viva"	Biblioteca de Catalunya	Barcelona			
07/06/2012	Edicions	"El Maragall intel·lectual" al Palau Robert	Fundació Joan Maragall Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona		50	
21/06/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (21/6 a 27/9/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Can Milans	Caldes d'Estrac			
15/09/2011	Activitats educatives	Arxiu Joan Maragall. Visites guiades per a escoles (Curs 2011-2012)	Arxiu Joan Maragall de la Biblioteca de Catalunya	Barcelona		695	
03/10/2012	Exposicions	Joan Maragall, el poeta extasiat (versió itinerant) (3/10 a 9/12/2012)	Institució de les Lletres Catalanes Biblioteca Can Baratau	Tiana			
31/12/2012	Edicions	Obra Completa	Edicions 62	Barcelona			

	Data	Tipus d'activitat	Activitat	Entitat	Localitat	Pais	Assistents	Total anys
	31/12/2012	Edicions	Publicació de les conferències del cicle "Llegir Maragall"	Institució de les Lletres Catalanes	Barcelona			28.711

10.10. Índex cronològic de les conferències de l'Any Fabra

Conferenciant	Data	Centre	Localitat
Manyà, J. B.	19/06/1967	Centre del Comerç	Tortosa
Gisbert, Alfred	04/07/1967		Roquetes
Serrahima, M.	10/07/1967		Ripoll
?	04/08/1967		Cantonigrós
Viladoms, Joan	11/08/1967		Ulldemolins
Elies i Busqueta, P.	25/08/1967		Papiol
			Sant Joan de les
Elies i Busqueta, P.	01/09/1967		Abadesses
Vallverdú, Josep	08/09/1967		Bellpuig
Coll i Alentorn, Miquel	09/09/1967		Tona
Elies i Busqueta, P.	10/09/1967		Castellterçol
Vallverdú, F.	11/09/1967		La Bisbal
Miracle, J.	16/09/1967		Tona
Miracle, J.	21/09/1967		Manresa
Bohigas, P.	21/09/1967		Manresa
Triadú, J.	21/09/1967		Manresa
Casacuberta, J.M. De	23/09/1967		Tona
Miracle, J.	25/09/1967		Gavà
Vallverdú, F.	03/10/1967		Artesa de Segre
Triadú, J.	04/10/1967		Granollers
Mir, J.	06/10/1967		Vilanova i la Geltrú
Gabarró, P.	08/10/1967		Granollers
Galí, Alexandre	18/10/1967		Granollers
Gabarró, P.	25/10/1967		Molins de Rei
?	27/10/1967		Berga
Acte coral	27/10/1967		Terrassa
Colomines, Joan	17/12/1967	Museu de Montblanc	Montblanc
Colomines, Joan	20/12/1967	Agrupació Cultural Folklorica	Barcelona
Capella, X.	10/02/1968	Fundació Bíblica	Barcelona
		Residència Universitària Sant	
Triadú, J.	13/02/1968	Antoni	Barcelona
Miracle, J.	17/02/1968	Fundació Bíblica	Barcelona
		Casa de Menorca. Ballets de	
Ruiz i Manent, J.	17/02/1968	Catalunya	Barcelona
		Casa de Menorca. Ballets de	
Miracle, J.	17/02/1968	Catalunya	Barcelona
Servet, A.	18/02/1968		Manresa
		Associació Excursionista	
Ortiz i Gros, J.	19/02/1968	d'Etnografia i Folklore	Barcelona
		Residència Universitària Sant	
Vallverdú, F.	19/02/1968	Antoni	Barcelona
		Residència Universitària Sant	
Ferrater, G.	19/02/1968	Antoni	Barcelona
Llompert, J.M.	20/02/1968	Palau de la Música Catalana	Barcelona
Sanchis Guarner, M.	20/02/1968	Palau de la Música Catalana	Barcelona
Rubió i Balaguer, J.	20/02/1968	Palau de la Música Catalana	Barcelona
		Centre Excursionista de	
Artells, E.	20/02/1968	Gràcia	Barcelona
		Centre Excursionista de	
Gabarró, P.	20/02/1968	Gràcia	Barcelona
		Centre Excursionista de	
Triadú, J.	20/02/1968	Gràcia	Barcelona
Bladé, A.	20/02/1968	Centre de Lectura	Reus
		Associació Excursionista	
Miracle, J.	21/02/1968	d'Etnografia i Folklore	Barcelona
Alasa, A.	22/02/1968	Club de Joves	Tarragona
Baixeras, J.A.	22/02/1968	Club de Joves	Tarragona
Bas, G.	22/02/1968	Club de Joves	Tarragona
?	23/02/1968		Berga
		Cambra de la Propietat	
Mata, M.	25/02/1968	Urbana	Lleida
Miracle, J.	25/02/1968	Ateneu	Sant Feliu de Llobregat

Conferenciant	Data	Centre	Localitat
Espriu, S.	26/02/1968	Residència Universitària Sant Antoni	Barcelona
Miracle, J.	01/03/1968		L'Espluga de Francolí
Bohigas, P.	02/03/1968	Biblioteca Popular	Arenys de Mar
Parramon i Tubau, A.	03/03/1968		Castellar del Vallès
Parramon i Tubau, A.	03/03/1968		Castellar del Vallès
Foix, J.V.	07/03/1968	Centre de Cultura	Ripoll
Sanchis Guarner, M.	09/03/1968	Paranimf Universitat	València
Dolç, M.	09/03/1968	Paranimf Universitat	València
Casacuberta, J.M. De	09/03/1968	Paranimf Universitat	València
Dolç, M.	09/03/1968	Paranimf de la Universitat	València
Sanchis Guarner, M.	09/03/1968	Paranimf de la Universitat	València
Fuster, J.	09/03/1968	Paranimf de la Universitat	València
Casacuberta, J.M. de	09/03/1968	Paranimf de la Universitat	València
Miracle, J.	09/03/1968	Centre Excursionista Aguila de Les Corts	Vallvidrera
Miracle, J.	09/03/1968	Centre Excursionista Aguila de Les Corts	Vallvidrera
Triadú, J.	10/03/1968	Cambra de Comerç	Lleida
Triadú, J.	10/03/1968	Cambra de Comerç	Lleida
Solà, J.	13/03/1968		Balaguer
Solà, J.	13/03/1968		Balaguer
Miracle, J.	17/03/1968	Museu Arxiu	Montblanc
Miracle, J.	20/03/1968	Casino del Comerç	Terrassa
Fort i Bofill	21/03/1968	Orfeo Gracienc	Barcelona
Cruells, M.	21/03/1968	Orfeo Gracienc	Barcelona
Castellet, J.M.	21/03/1968	Cambra de la Propietat Urbana	Lleida
Castellet, J.M.	21/03/1968	Cambra de la Propietat Urbana	Lleida
Gabarró, P.	23/03/1968	Centre Excursionista de Rubí	Rubí
Molas, J.	24/03/1968		Badalona
Sacristan, M.	24/03/1968		Badalona
Benet, J.	24/03/1968		Badalona
Molas, J.	24/03/1968	Cambra de la Propietat Urbana	Lleida
Molas, J.	24/03/1968	Cambra de la Propietat Urbana	Lleida
Salto, O.	24/03/1968	Associació de Famílies Cristianes	Palamós
Salto, O.	24/03/1968	Associació de Famílies Cristianes	Palamós
Jané, A.	24/03/1968	Ateneu Sant Just Desvern	Sant Just Desvern
Cruells, M.	24/03/1968	Ateneu Sant Just Desvern	Sant Just Desvern
Colomines, Joan	24/03/1968	Ateneu Sant Just Desvern	Sant Just Desvern
Triadú, J.	24/03/1968	Ateneu Sant Just Desvern	Sant Just Desvern
Bladé, A.	25/03/1968		Tarragona
Miracle, J.	27/03/1968	Amics dels Goigs	Barcelona
Torrent, M.	27/03/1968	Orfeo Gracienc	Barcelona
Muñoz Espinalt, C.	27/03/1968	Orfeo Gracienc	Barcelona
Triadú, J.	27/03/1968	Auditori de Ràdio Tarragona	Tarragona
Brasó, M.	29/03/1968	Club Excursionista de Gràcia	Barcelona
Mir, J.	29/03/1968	Club Excursionista de Gràcia	Barcelona
Sarsanedas, J.	29/03/1968	Club Excursionista de Gràcia	Barcelona
Casacuberta, J.M. de	30/03/1968	Centre Excursionista de Rubí	Rubí
Vallverdú, F.	30/03/1968	Grup Universitari del Museu	Vilafranca del Penedès
Bohigas, P.	30/03/1968	Grup Universitari del Museu	Vilafranca del Penedès
Molas, J.	31/03/1968	Cambra de la Propietat Urbana	Lleida
Fort i Bofill	04/04/1968	Orfeo Gracienc	Barcelona

Conferenciant	Data	Centre	Localitat
Cruells, M.	04/04/1968	Orfeo Gracienc	Barcelona
Guardiola, C.J.	04/04/1968	Colònia Catalana de Ceuta	Barcelona
Castellanos, C.	04/04/1968	Colònia Catalana de Ceuta	Barcelona
Miracle, J.	08/04/1968	Cercle Sardanista Centre Excursionista Aguila	Barcelona
Jané, A.	18/04/1968	de Les Corts	Barcelona
Vallvé, J.	18/04/1968	Escola d'Enginyers	Barcelona
Comas, A.	18/04/1968	Escola d'Enginyers	Barcelona
Bohigas, P.	18/04/1968	Escola d'Enginyers	Barcelona
Triadú, J.	23/04/1968	Club Excursionista de Gràcia	Barcelona
Mir, J.	23/04/1968	Club Excursionista de Gràcia	Barcelona
Bladé, A.	23/04/1968		Mora d'Ebre
Casacuberta, J.M. de	24/04/1968		Granollers
Comas, A.	25/04/1968		Granollers
Miracle, J.	26/04/1968	FESTA. Reial Cercle Artístic	Barcelona
Serrahima, M.	26/04/1968		Cassà de la Selva
Casanoves, P.M.	26/04/1968	Càtedra de Cultura Catalana	Cervera
Triadú, J.	26/04/1968	Biblioteca Caixa Pensions Casa de Cultura de la Caixa	L'Hospitalet de Llobregat
Bladé, A.	26/04/1968	de Pensions	Martorell
Triadú, J.	27/04/1968		Cantonigrós
Coll i Alentorn, Miquel	28/04/1968	Cercle Sardanista	Barcelona
Vallverdú, F.	28/04/1968		Calaf
Elies i Busqueta, P.	28/04/1968		Calafell
Fullat, P.O.	28/04/1968		Tàrraga
Colomines, Joan	28/04/1968		Torrelles del Llobregat
Serrahima, M.	30/04/1968		La Bisbal
Cotrina, P.R.	02/05/1968		Vic
Cotrina, P.R.	02/05/1968		Vic
Aramon i Serra, R.	03/05/1968	Escola d'Enginyers	Barcelona
Aramon i Serra, R.	03/05/1968	Escola d'Enginyers	Barcelona
Jané, A.	04/05/1968		Llinars del Vallès
Miracle, J.	05/05/1968	Palau de la Música Catalana	Barcelona
Vallverdú, F.	05/05/1968		Calella
Vallverdú, F.	05/05/1968		Canet de Mar
Triadú, J.	05/05/1968	Biblioteca de la Diputació	Pineda de Mar
Fuster i Rabés, R.	05/05/1968		Ponts
Elies i Busqueta, P.	05/05/1968		Súria
Badia, A.	05/05/1968	FIATC	Terrassa
Cruells, M.	11/05/1968		Terrassa
Comas, A.	12/05/1968	Centre Cultural	Esplugues de Llobregat
Elies i Busqueta, P.	15/05/1968	Agrupació Cultural Folklorica	Barcelona
Miracle, J.	15/05/1968		Torrelavit
Ballester, J.	18/05/1968	Grup Castellonenc d'Estudis	Castelló de la Plana
Miracle, J.	18/05/1968		Rubí
Badia, A.	18/05/1968		Sant Adrià de Besòs
Cruells, M.	18/05/1968		Terrassa
Colomines, Joan	18/05/1968		Torrelavit
Coll i Alentorn, Miquel	18/05/1968		Vic
Nualart, J.	22/05/1968		Sant Adrià de Besòs
Vallverdú, F.	22/05/1968	Temple Romà	Vic
Colomines, Joan	23/05/1968		Molins de Rei
Jané, A.	25/05/1968	Lluïsos de Gràcia	Barcelona
Moll, Francesc de B.	25/05/1968	Grup Castellonenc d'Estudis	Castelló de la Plana
Salvat, R.	25/05/1968	ARIC	Ripoll
Casas, J.	25/05/1968		Valls

Conferenciant	Data	Centre	Localitat
Triadú, J.	25/05/1968	Temple Romà	Vic
Amorós, X.	26/05/1968		Alforja
Amigó, R.	26/05/1968		Alforja
Miracle, J.	26/05/1968	Biblioteca Popular	Cardedeu
Mir, J.	26/05/1968		Gironella
Vallverdú, F.	26/05/1968		Mataró
Triadú, J.	26/05/1968		Mataró
Badia, A.	27/05/1968		Sant Adrià de Besòs
Vallverdú, F.	28/05/1968	Hispano Olivetti	Barcelona
Artells, E.	29/05/1968		Rubí
Miracle, J.	29/05/1968		Rubí
Elies i Busqueta, P.	30/05/1968	Centre Comarcal Lleidatà	Barcelona
Serrahima, M.	31/05/1968		Castelló d'Empúries
Vallverdú, F.	31/05/1968	Centre de Lectura	Reus
Sanchis Guarnier, M.	01/06/1968	Grup Castellonenc d'Estudis	Castelló de la Plana
Sanchis Guarnier, M.	01/06/1968	Grup Castellonenc d'Estudis	Castelló de la Plana
Jutglar, A.	04/06/1968		El Vendrell
Jutglar, A.	04/06/1968		El Vendrell
Pons, J.M.	08/06/1968		Arenys de Mar
Ferran de Pol, Ll.	08/06/1968		Arenys de Mar
Badia, A.	08/06/1968		Ripollet
Elies i Busqueta, P.	11/06/1968	Unió Excursionista de Catalunya	Molins de Rei
Jané, A.	12/06/1968	Cercle Sardanista	Barcelona
Miracle, J.	13/06/1968		Tàrraga
Martorell, O.	15/06/1968	ARIC	Ripoll
Manyà J.B.	19/06/1968	Centre de Comerç	Tortosa
Badia, A.	21/06/1968	Sala d'actes de l'Ajuntament	Cornellà de Llobregat
Triadú, J.	21/06/1968	Monestir	Sant Cugat del Vallès
Comas, A.	03/07/1968		Figueres
Miracle, J.	03/07/1968		Figueres
Gispert, A.	04/07/1968		Roquetes
Serrahima, M.	10/07/1968		Ripoll
Vallverdú, F.	29/07/1968		Cabrera de Mar
Carbonell, J.	04/08/1968		Cantonigrós
Fuster, J.	04/08/1968		Cantonigrós
Aramon i Serra, R.	04/08/1968		Cantonigrós
Viladoms, Joan	11/08/1968		Ulldemolins
Elies i Busqueta, P.	25/08/1968		El Papiol
Elies i Busqueta, P.	01/09/1968		Sant Joan de les Abadesses
Vallverdú, Josep	01/09/1968		Sant Joan de les Abadesses
Elies i Busqueta, P.	08/09/1968		Bellpuig
Vallverdú, Josep	08/09/1968		Bellpuig
Coll i Alentorn, Miquel	09/09/1968		Tona
Elies i Busqueta, P.	10/09/1968		Castellterçol
Vallverdú, F.	11/09/1968		La Bisbal
Miracle, J.	16/09/1968		Tona
Bohigas, P.	21/09/1968		Manresa
Miracle, J.	21/09/1968		Manresa
Triadú, J.	21/09/1968		Manresa
Casacuberta, J.M. de	23/09/1968		Tona
Miracle, J.	25/09/1968		Gavà
Vallverdú, J.	03/10/1968		Artesa de Segre
Triadú, J.	05/10/1968		Granollers
Oller i Rabasa, J.	06/10/1968	Germandat Sanitària dels Sants Cosme i Damià	Barcelona
Coll del Ram, E.	06/10/1968	Germandat Sanitària dels Sants Cosme i Damià	Barcelona

Conferenciant	Data	Centre	Localitat
Saladrigas, R.	06/10/1968	Germandat Sanitària dels Sants Cosme i Damià	Barcelona
Serra i Janer, J.	06/10/1968	Germandat Sanitària dels Sants Cosme i Damià	Barcelona
Badia, A.	06/10/1968		Vilanova i la Geltrú
Gabarró, P.	08/10/1968		Granollers
Galí, Alexandre	11/10/1968		Granollers
Vallverdú, F.	16/10/1968	Orfeó Popular Olotí	Olot
Sanabre, J.	17/10/1968	Franciscàlia	Barcelona
Guilera, J.M.	17/10/1968		Castellterçol
Casacuberta, J.M. de	23/10/1968	Centre Catòlic	Olot
Gabarró, P.	25/10/1968		Molins de Rei
Gabarró, P.	25/10/1968	Indústria i Comerç	Olot
Vallverdú, J.	29/10/1968		Almacelles
Vallverdú, J.	29/10/1968		Lleida
Serrahima, M.	30/10/1968	Casa de Cultura	Olot
Gabernet, P.J.	31/10/1968	Franciscàlia	Barcelona
Serrahima, M.	02/11/1968	Casa de Cultura Josep Pla	Palafrugell
Farreny, E.	03/11/1968		Alcarràs
Artells, E.	03/11/1968	Orfeó Gracienc	Barcelona
Miracle, J.	09/11/1968	Orfeó Catalònia	Cornellà de Llobregat
Gabarró, P.	09/11/1968		Lleida
Mir, J.	13/11/1968	UEC de Gràcia	Barcelona
Vallverdú, F.	14/11/1968	Escola Pathmos	Barcelona
Espar, J.	16/11/1968		Balaguer
Gabarró, P.	17/11/1968		Castellbisbal
Coll i Alentorn, Miquel	17/11/1968		Sant Pol de Mar
Badia, A.	18/11/1968	Escola d'Enginyers	Barcelona
Comas, A.	18/11/1968	Escola d'Enginyers	Barcelona
Miracle, J.	18/11/1968		Lleida
Miracle, J.	20/11/1968	UEC de Gràcia	Barcelona
Moll, Francesc de B.	20/11/1968		Campos
Vallverdú, J.	23/11/1968		Balaguer
Viladoms, Joan	23/11/1968	Coopetativa La Lleialtat	Barcelona
Moll, Francesc de B.	24/11/1968		Felanitx
Vallverdú, J.	24/11/1968		Lleida
Alavedra, J.	24/11/1968		Manlleu
Colomines, Joan	26/11/1968		Lleida
Triadú, J.	30/11/1968		La Pobla de Segur
Eliés i Busqueta, P.	30/11/1968		Manlleu
Triadú, J.	01/12/1968		Tremp
Amorós, X.	04/12/1968		Vinyols
Amigó, R.	04/12/1968		Vinyols
Assens, J.	04/12/1968		Vinyols
Comas, A.	06/12/1968	Monestir de Sant de les Puel-les	Barcelona
Capmany, M. A.	06/12/1968	Monestir de Sant de les Puel-les	Barcelona
Foix, J.V.	06/12/1968	Monestir de Sant de les Puel-les	Barcelona
Vidal i Alcover, J.	06/12/1968	Monestir de Sant de les Puel-les	Barcelona
Colomines, Joan	06/12/1968	Monestir de Sant de les Puel-les	Barcelona
Argenté, J.	06/12/1968	Monestir de Sant de les Puel-les	Barcelona
Sampere, M.	06/12/1968	Monestir de Sant de les Puel-les	Barcelona
Gual, J.	06/12/1968	Monestir de Sant de les Puel-les	Barcelona
Oller, C.	06/12/1968	Monestir de Sant de les Puel-les	Barcelona
Miralles, C.	06/12/1968	Monestir de Sant de les Puel-les	Barcelona
Alavedra, J.	07/12/1968		L'Hospitalet de Llobregat

Conferenciant	Data	Centre	Localitat
Mir, J.	08/12/1968		Organyà
Amorós, X.	15/12/1968		El Vendrell
Amigó, R.	15/12/1968		El Vendrell
Assens, J.	15/12/1968		El Vendrell
Coll i Alentorn, Miquel	15/12/1968		Solsona
Colomines, Joan	15/12/1968		Torelló
		Acadèmia de Ciències	
Valero, J.	18/12/1968	Mèdiques	Barcelona
		Acadèmia de Ciències	
Vallverdú, F.	18/12/1968	Mèdiques	Barcelona
		Acadèmia de Ciències	
Triadú, J.	18/12/1968	Mèdiques	Barcelona
Alavedra, J.	18/12/1968		Sitges
Saltor, O.	20/12/1968		Vilanova i la Geltrú
Mir, J.	22/12/1968		Artés
Servet, A.	22/12/1968		Artés
Badia, A.	22/12/1968	Escola Proa	Barcelona
Elies i Busqueta, P.	22/12/1968	Amics del Prat	El Prat de Llobregat
Nadal de Sanjuan, Anna	27/12/1968	Les Corts Patronat de Sant Miquel del	Barcelona
Vallverdú, F.	28/12/1968	Port	Barcelona
Badia, A.	29/12/1968		Banyoles
Mata, M.	18/01/1969		L'Ametlla del Vallès
Gabarró, P.	18/01/1969		L'Ametlla del Vallès
Miracle, J.	19/01/1969		Andorra la Vella
Aramon i Serra, R.	19/01/1969		Andorra la Vella
Badia, A.	19/01/1969		L'Ametlla del Vallès
Elies i Busqueta, P.	19/01/1969		Sant Hilari Sacalm
Elies i Busqueta, P.	21/01/1969		Castellterçol
Vallverdú, F.	24/01/1969	Col·legi Major Monterols	Barcelona
Miralles, C.	24/01/1969	Col·legi Major Monterols	Barcelona
Bohigas, P.	24/01/1969	Col·legi Major Monterols	Barcelona
Farreny, E.	24/01/1969		Lleida
Triadú, J.	26/01/1969		Caldes de Montbui
Miracle, J.	16/02/1969		Breda
Elies i Busqueta, P.	16/02/1969		Cardona
Alavedra, J.	20/02/1969	Orfeó de Sants	Barcelona
Bladé, A.	26/02/1969		L'Espluga de Francolí
?	22/03/1969		Elx
Guardiola, C.J.	04/04/1969	Colònia Catalana de Ceuta	Ceuta
Castellanos, C.	28/04/1969	Colònia Catalana de Ceuta	Ceuta
Balaguer, Josep	28/04/1969	Cercle Català de Navarra	Pamplona
Bech, Peire	05/05/1969		Tolosa de Llenguadoc
Wolf, Philippe	05/05/1969		Tolosa de Llenguadoc
Tarradellas, J.	05/05/1969		Tolosa de Llenguadoc
		Sessió acadèmica a la Facultat de Lletres i Ciències	
?	06/05/1969	Humanes	Tolosa de Llenguadoc
Coromines, J.	10/05/1969	Sorbona	París
Palmada, Isidre	24/09/1969	Casal de Catalunya	Mèxic
Rovira i Armengol, J.	24/09/1969	Casal de Catalunya	Mèxic
Auró, F.	24/09/1969	Casal de Catalunya	Mèxic
Cuatrecases, J.	24/09/1969	Casal de Catalunya Jocs Florals de la Llengua	Mèxic
Badia, A.	20/10/1969	Catalana	Zuric
Martí, J.	24/10/1969	Universitat d'Estocolm	Estocolm
Casanoves, P.M.	24/10/1969	Universitat d'Estocolm	Estocolm
Bassets, A.	02/11/1969		Buenos Aires
Mas i Perera, P.	09/11/1969		Buenos Aires
Nadal i Mallol, H.	16/11/1969		Buenos Aires
Clavell, X.	30/11/1969		Buenos Aires
Elies i Busqueta, P.	?		Cardona
Elies i Busqueta, P.	?		Manlleu

Conferenciant	Data	Centre	Localitat
Amorós, X.	abril		Alforja
Amigó, R.	abril		Alforja
Assens, J.	abril		Alforja
Bohigas, P.	abril		Arenys de Mar
Casacuberta, J.M. de	abril		Montblanc
Llompert, J.M.	abril		Palma de Mallorca
Comas, A.	abril		Palma de Mallorca
Moll, Francesc de B.	abril		Palma de Mallorca
Veny, P.	abril		Palma de Mallorca
Pons, J.M.	desembre		Arenys de Mar
Cucurull, F.	desembre		Arenys de Mar
Foix, J.V.	febrer	ARIC	Ripoll
Miracle, J.	febrer		Vilanova i la Geltrú
Elies, Jordi	Juny	Casa de Menorca a Barcelona	Barcelona
Elies, Jordi	juny	Casa de Menorca. Ballets de Catalunya	Barcelona
Fuster i Rabés, R.	juny		La Garriga
Bas, G.	juny	Centre de Lectura	Reus
Serrahima, M.	maig		Cassà de la Selva
Llech-Walter	maig	Escola Jean Racine	Perpinyà
Miracle, J.	maig		Sant Feliu de Llobregat
Pi de la Serra, P.	maig	Biblioteca Salvador Cardús	Terrassa
Miralles, R.	març		Cabra del Camp
Amigó, R.	març		Cabra del Camp
Miquel, T.	març		Cabra del Camp
Bohigas, P.	març		Esparraguera
Duran i Sanpere, A,	novembre	Càtedra Samuel Gili	Cervera
Amorós, X.	novembre		L'Arboç del Penedès
Amigó, R.	novembre		L'Arboç del Penedès
Assens, J.	novembre		L'Arboç del Penedès
Miracle, J.	octubre	AAEMI	Valls